EVPHORMIONIS

LVSININI, 53.200

IOANNISO, BARCLAII

Partes quing.

Satyricon bipartitum, L. T. & 2.

Apologia pro se. L.3.

Icon Animorum. L.4.

Veritatis Lachryma. L.5.

Cum Clavi prafixa.

Conspiratio Anglicana,

OXONICE.

Excudebat I. I. Impenfis Hearles Crippe Ann. Dom. 1634.

Cum Privilegio

MORITORIA THE STATE OF BIN HAD · X Sat Licens Diprocision. L. 17 See TOTAL SING THE PROPERTY OF THE PARTY OF THE 154302 Aleks Wilston F-17-5

Brid Stron Strongs

AVGVSTISSIMO REGI IACOBO PRIMO,

Britanniarum Monarchæ inclyto, Euphormio S.D.

On peccavi in virtutem tuam, invictissime Rex, dum terrarumscetus libello hoc acerbe ultus sum. In homines

enim crupit bic impetus, non in Deos:
quos etiam landare pertimui, ne aut
quasisse curiosus crederer, aut sacrilegus dubitasse. Cateros suscepi indignante stimulo persodiendos. Et prope
meminem esse dolui, cui in hanc diem
prodeunti non astiterit Genita Mana,
illa ad quam suscipiebatur votum, ne
quis nasceretur domi probus. Que etiam timeo ne adfuerit huius libri cunabulis, o ne ipse nihilo sit melior,
quam quos arguit. Adoravijam ante
tamen genium tuum, ut crediderunt
aliqui, non indigno plane donario, o

erigitur etiamnum animus meus ad hec studia felicius, quoniam vaticinantur sibi, hec Maiestatem tuam velut in transitu libaturam.

Facundim faciebatamor.

Cujus viinam amoris mei pramium mihi illud dii ferant, ut deterfo adulationum fuce intelligas, quam non fortunam in te tuam, sed te in fortuna tua veneror: cui cum infinitis nominibus omnia, tum etiam Musarum gratia debeo. Tu illas tam familiariter in Secreium admittis, vt hoc studiorum temperamento jam minus Martem Gradivum refugiant. Tu 1. Gordonium hominem qui inxta literas & virtutem colit, nelnisti in alio quam in tuo orbe vivere. Tu eximio hominum delettu, memoriam ad eatemporanoftram excitas, quibus Regum animi non quam late, sed quibus imperarent, Solicitabantur. Egovero, Rex Angustissime, five enfem in stylos dividi five Stylos in gladium porrigi jubes, presto sum. Sine qua me fortuna sacrario tuo inducet, sine qua in alijs constituet terris, pergam Hephastionem cum Cratero confundere, ut Iacobum, ut Regem, pari auspicio a me cultum saltem intelligant, qui me Iacoho, qui Regiomnia debere, omnia vovisse intelligunt. Vale, Rex potentissime, & ab omni Satyra morsu non fortuna quam ingenio, non imperio quam virtute securior.

Alegaria Sarledy Lawrence and a Cal

with the state of the

Later President Martin Constitutes and Legisland

Sanitas Rudolphus Imperator,

for margan the roots Spineling propur

Des files, Telliste filmor, Ferte Williamon, Des for Williamon, Aurela signis Policy Lodes for the Color Col

TO TO TO THE PROPERTY OF THE PARTY OF THE PA

CLAVIS IN THE MEST Nomina ignota paffim in Euphormione occurrentia referans & exponens.

Saraha good was A Cigny, hue Acigniani, lefuies.

Egorus, Comes Egmondanus, feu Hornanus, Bruxellis decollatus. Aelpis

Alexandria, Barleduc Lotharingiz, sen Gal-

Albagon, Albanus, seu Dux de Alba. Ambray

Amphiraus, Regis Angliz Secretarius, Avemon. Monfieur de Bonville, qui legatos.

Aquilius, Rudolphus Imperator, Archoropus, forte eft Brandeburgicus.

Arete,-

Argyroftratus, Ambrofius Spinola; propier fumpeus belli nimios.

Bafilium, Aurelia; sue potius Lutetia Parisiorum quod ibi sedes Regia. Arq; hinc. Bafiliani, Parifienfes, vel Aurelianenfes, Boethia, Germania. Brut M.

Afon, Dux Lotharingia Guifius. Cafina, uxor Comitis de Morot, deliciz Cou.

CLAVIS.

feu concubina Regis; Idem Hollandia, à

Carberinus, Puricanus, Minifice quidem Sei

& Puritanz in Anglia.

Charidotus, Richardotus; Prafes Confilii apud Albertum Austriacum, seu Confilii Regii Senarus in Belgio: cuius precibus & suadela Batavi potissimum permoti Inducias duodecennales pepigere.

Chryfia, --

Gefar,-

0.3

Clesfandritas, Britannia Rex.

Cleoftrata, la Marquise de Vernandi, amies seu concubina Henrici IV. Regis Gallia.
Cursor, la Varene, seu Varennes, equorum

Curson, la Varene, seu Varennes, equosum cursoriorum magister, totis Gallia pracipuus, Henrici IV Leno.

DElphium, seu Delphinum, Mustipontium
Academia Galliz: sive, illustris Schola Iesuitarum, Academia Ponti-Mussana. Pont à Mousson

Despotik prim, servus heri sui dominus, Dun de Lerme, Hispaniæ Thesaurarius

Doromifie, ofor munerum, Forte hoe nomia ne defignatur Rhoni Dux de Rofinas, fen Iuliacenfis, Galliz thefaurarius.

E Leurberia, Francia, Gallia.

Euphormio, Iohannes Barclaius, auctor
Satyrici.

Eurychia, Monachaeus.

Eibullus;

CLAVES

Thulling Callionis five Guifin amicus. Figulus, Potier.

Forming Templum, Larlenal, five Armamen-Chariables Higherdowns Praiss Coalin it

Epbyrius, Pontifex A auxpetit bag Geragarhus, Donaimus Villeroy. Glykire, -

TEhrens, Ind zus Merfell vel Wengel odor Sene quem alii dictum volunt Philippum Lang A minutes of Cleage at 4 Margo

Hieronerhuna,--

Hippophilus & Hippophirus, Philippus II Po-Hypeges, Saga nomen

Anicularius, Petrus Ianinus, Prafes in Senatu, & à confilis Gallo. Peoleon, Belgium confeederatum, à leonina forntudine

Ilium in) prima | Ottenda parce Cocunda Lut, Paril, 1000

Iulia Juno, Regina Galliz.

T. bullet

Lelica Fig. Colog she harring Abetrus, Albertus Archidux Auffriz. Lapicia, allab ment sir lines Leucus, Jehan Ney, vel Cotton Confessionarius Regis. Leucomus,

Liphip-

QLANIS

Liphippus, Philippus III Hilp, Rex. Idem

Lifippus, Lipfins, Idem Neopaleus.

Longinus, Nicolaus Brulartus, Gallia Cancellarius; ita dictus, quod res fuas lente expediat: Lentulus, Belli Curius;

Lucretius,---

Lu finia, Lotharingia: alias Scotia; & melius: Pauria auctoris. Hinc Lu finini, Scoti.

Marcia, Venetia; a Marco Evangelifta patrono ita dicta.
Melandria, Hispania; & Melandri, Hispani,

Nearius, Monfieur de Neuf-ville:
Villeroy, Secretarius,
Nearius, Mauricius, Comes Nasiovius, Princeps Aurangia.
Neopaleus, Lipfius.
Nyfeus Bacchus.

O Lympio, Comes de Morot.

Pedea, Infanta Isabella, Alberti Aschiducis coniur.

Pedo,
Penia
Percas, Monseur d'Arguien (alias Arquien)
de Mets, Gubernator Metensis.

Philosophi, Monachi.

Philosophi, Monachi.

As

EPAOR

Polmengr-

CLAVIS

Poimenerchus , Cardinalis aus Episcopus Portagon, Henricus IV. Rex Gallie.

S colimerbulia , Britannia, Anglia & Scot S ibronius, Brifonius, Brales Pullamenti. Sophagon Locusting a size coll Lagrangian Cook, Front of Lotter

Effaranaffus, Incobus. 1. Magna Bris. tanniz Rex.

bebaus, Germani, Teutones.

Themistius, Iurisconsuleus quidams vel P. Gregorius Junifconfuleus Ponti-Muffamus; vel Gulielmus Barclaius, Pater noftri au-Academia; qui lempis gravifimis de Reg-no & Regis inflitutione, de poteltate Pontificis adversus Bellarminum, admodum. inclaruit, & superiore tempore Ducis Lothaningiz confiliarius fuit.

Theophrastus, Perronius Cardinalis Ebrojcenfis, cuius folicitudine in Gallia plures, Scon celebri nomine bonas aries professi funt, quam in ipla Scotia foventur & alun-

cur à Rege,

Torrentius, Pricat, alias Bralard, Cancellarius, alter à cognomine sic dictus.

Trifarthur, Georgius Dux Leuchtenberg gins, Langravius

Parra, Navarra Zocula.

EPAOR:

EVPHORMIONIS LVSININI SATYRICON. PARS I.

I nomen à me queris, Euphormio fum: li patriam, Lufinia est: ubi nullæ unquam nubes coelum asporant, nulla bruma segetes extinguir, nulli æstus adurant, sed puro incorrup-

toq; aëris tractu liquidi ac pellucidi fontes campos alluunt, pasentelq; hine inde plag z, & amona, seu salubritate montium, seu planiticrum æquabilitate, regio homines alit gento loci & fortuna fua dignos. Non illic in honore supellex curiosa, non gemmz, non imperium, non opes: non ea omnia quibus: imporens hominum libido pretium fecit, Ve quifq; ad virturis ftudium maxime incentus est, ita promptissimè vetis suffragiis ad magi-Aratum evectus, zmulos vitz omnes, neminem dignitaris accendit. Illine ego devolutus: in hunc terrarum orbem. O'dolor! que non vidi, que non passus sum, indigna. Di boni, & que colo telle fiant, & que polterorum memoria relinquanturinili ve in amentia & feclere nepotes progredi nolint, faltem paternis vitijs contenti. Date veniam, o depravati orbis incola, fi justis querelis detonat animus inci-

ratus atrocibus injunis, Quid afpicitis, Heri? quid hoc minarum elt? jam non ego vefter fum: jam liberalis animus ad originis ingenue decora provocavic: & ingentes litera , quas front mez applicuitis, iniuriz me admonent, non obleggii. Etiam iudiciorum nomen. invocat crudelitas vestra? etiam tribunalium în me maiestatem implorat? Tandem aliquid inveni quod à nobis imperatum este gauderem. Quid indigetto per acervos auto, quid avaris ferulium annorum curis confiditis? exu. am patriz mez candidos mores, & in oculis judicum facramento, & nuncupatis votis impietati nomen dabo. Non hoc faltem ducent nefas, vi quibus terris virtus est in vinculis, i-bi quoq; scelus serviat? I am nun; vindiciis secundum libertatem datis utor; iam quod tergum crudeli supplicio lacerastis, vindicabit a-trocior stylus, & essingei vestros mores velu in tabula, ad cuius deinde conspectum ipse horreat Deniq; fi sapere decreviftis, vobis scribo: si farere perseveraris, saltem volo Luquicunque aditus regiones veftras appenit, sea questuum meorum veluti prærupto obice laffet transeuntes, seu lachrymarum torrentibus munderur. Ego Curiius crudelitatis vestræ hiatus im leverim; Ego Sphyngem, Ego Panam, ego Hydrum expertus fim, tam felici exitio, ve territigentiles in hæc amplius por-tenta non incurrant. Magis offendet graveo-lentiz infuetos infalubribus cænofisque palubus nec tam acriter mordent ca mala quibus

12

er

ue.

as

n

m d

1.

ic

ir

1

bus in lucem prodeuntes flipamur, canquam naturali fatellitio quam que florentem inta-Ctamq; vitam : ffligunt: Et ego vim doloris 2erius percipio, & deploro dolentius, quem non ante calamitas perculit , quam adoleterent gentilia bona, que mecum penè nata non antequam patriam exui: a qua quis disceffus meus fuerit , que me inde rationes deturbannt, nihil dico : ferat hanc veniam inexperta inventus arque præceps, nec id lachrymarum exordium confumat ire mez imperum quzque in aliorum mores iam diu tela libro , in meam amentiam retorqueat. Nam ve has primum terras attigi, & frequenti oppido exceptus film, in forum me contuli, rarus nunquam defuturos, qui in celeberrimo humana gentis loco, vbi etiam multi, hareditario, iure lapere iubebantur, erranti per ignotam vrbem aperirent hospitalitios lares; cum subito ingens circa me homitum tu ba confluxit, modo novicati culus illudens, interdum etiam, quoniam erat ex tenuissima carbalo vestis, populari muffitatione stupescens. Aderat elegantituvenis vultu, cuius mirabile in comis artificium Athiopico pane gyro cincinnos confuderat, He ansaram superbe dexteram subduda velte reregit, & me, quis ellem, & qua caula venissem-diffricte merrogar. Tum ego,peregrinum inquam, effe fatis prodit, quod in tan ta folitarius frequentia expecto benignitatem hospitii, quod & naufeantem ex mari ventri cuum opportuna tranquillitate levet & illuvi em itinere contractam diluat. Viz caula, mos humani

humani ingenii, ea scire concupivi, quæ à meis finibus abesse natura voluisset. Quibus ille audicis humanissemè in paternam domum invitat: simulos dentera ad opulentissimas ædes trahit, voi strata triclinia, cibiqu capaces invidia, expectabant convivarum aut negotia, vi ferebant, aut diffipatorum manus. Igitur feferebant, aut diffipatorum manus. Igitur fecurus hofpitii meo duci gratias ago, ignarus
impendentis fevitiz, et ad noves spes credulus; que ideo magis placebant, quoniam externa nescio quo suco se adornant, et plerumque notis patriz rebus beatiora videntur. Turrin vrbem etiam levato nonnihil corpo-re proruo, con zque moras, dato pulo qui perluftrande vrbi dux effet , ingenti lætitia sallo. Ille me in publicas, primum porticus, in fana deinde ac theatrum perducit; postremo in ampliffimam domum, vbi nihil magis timui, quam ne postes antiquicate corrupti cervices affligerent. Capacifimam sedem ado-lescentes aliquot per sedilia sparsi, magis stre-pitu, quam corporibus implebant, & si quan-do intermittebatur tumultus, audiebant de-clamantem ex eminenti loco senem, qui Romana iura interpretari dicebatur. Agebat autem de libertis ex lege Iunia Norbana Latinis, ac praterea de Dedititiis, quorum iniquif. fimam conditionem ne quidem severior antiquitas rulit. Verum hæc, inquiebat, omnia fic in desuetudinem abierunt, ve relictis tantum nominibus,iam qui illi fuerint, ia quibus legihus vixerim, disceptemus. Sed ignasi non estis, Adolescentes, mutats hominum mente, plerumqs

neis

nvi-

des

vi-

fe-

rus.

uz

-

1

IF.

0-

ui ia

in

10

-

6

.

maiores nostri sanquam mansuris legibus commendabanto. Himo editus abrogatatum legum liber, praestarus bencule, fanon eas des ges omisteret, quasim co primas este oportuita bian vera volumen erroris tam manifest; resum, 8c niss haberet triste mortalitas privilegio um, yr diceat aliquando peccase, librum mea sententia ad oleum piperq; dimitterem. Bremim plurimas luris partes mum iam omnium voluntate deletastita praestrite, ad si ille hodie in antiquo suo regno consisterent. Si nisse exemplo non creditis, ecce legem olim sanchisme habitam: Honeste vivere, alternativo ladere, in suo cui stribuere; quam nunc prorius moribus huminum sublatam indignos inter antiquatas in so codice non referri.

Brat adhuc in loquentis are dictio; cum effluentis mensura fabuli ac clati praterea anis sonus, strepentibus subinde auditoribus, santum hominem de suggesto non depulit. Ego vero perlustrara inesum vrbe; cum me, vepote invistaris indutum vestibus, puerorum agmina strparene, in hospitium meum redeo, se quaecunque tota luce perspereram obsemanda curiosus memoria diligenti cogitatione digero. Sed posteaquam convivas destinatum ad epulas tempus collegit; passimque discubuimus, clam sugistantibus vaiversis metros gestus, se peregrini aris lineamenta, confusus, egensq; consisti, non agnoscebam amplicus aviditatem stornachi, aributum reparantis quod irato mari egolveram. Statimque crude-

lior fortuna del zvit, postquam non grami-sam nobis mensam liberalitate poni, sed mis-hi pro hospitio diversorium contigisse non si-ne magno horrore audivi. Nam ad patrium morem nec suro corpus in viam præceps tar-daveram , nec in cibos pretium quæ liveram quos gentis nostræ benignitas vendere nescic. Igitur mexpectatis monibus delutus corpi cum primum execrari harum regionum vilifimum genium, & fic tacitus mecum loqui. Pifces à fontibus ad mare non inveniune qui vivendi vedigal extorquent. Natura vbique pabulum feris poluit: & quamvis hirundines virumque folem metiuntur, esca nunquani errantibus deeft. Ergo foli homines non impune implebunt exhaustas iciunio virest ergo in belluas pontus erit clementior, quam civilis ratio in mortales in eandem genitos fortem ? nisi for-te premosior aqua est un miliano quá in fonte, aut animantibus reliquis aliquid fupra hominem natura debebat. O fordidum genus, barbarumq; facinus! Oferiores homines quam humanam olim: Androdus feram invenir! Nec contentus hac obiurgatione, palamexculare imprudentiam meam cœpi quod num-mis destitutus canponam intrassem, & cotum in gentilitios mores transferre peccatum: Nã in vestris, inquam, moribus non minus quam in regione holpes id primum rogo, ve inno-centibus erroribus venta detur. Quod hic religiofum eft, alibi profanum effe nihil prohibet. Nempe qualiber regio non magis suo acre au terminis, quam sus moribus defini-

tur:

AT

ni

199

29

n

4

li

n

15

\$

n

6

i

nur: neg; aliquid peccavi, nifi existimatis omnes homines sub codem cœlo nasci debere. Quanquam facio his exculanonibus iniuriam humanitati vestræ: à vobis nihil durum timeo. Seventatem, ve audio, his annis depulit de summa sede Clementia.

Videbam durare nemini rilu erumpente constantiam, vt etiam miserrimam adhuc loquentis vocem cachinni petulantia consunderent; cum instaret præcipue supra suam arem improbus caupo, detractamq; mili vestem auserre pugnaret, vt (ne sine joco sacianus net) expeditus onere supervacuo, inquie, liberius revoles in amænissimas terras, quari nobis etiam pænè desiderium tua prædicatio admovit. Cohorrui ad hæc dicta, & Gallis co gelu frigidior metus etiam intimum calos sem tentavit.

Sic vbi terra parens, Clymenes torrida par-

In Phaethont can mittebat vota ruinam:
Afficiens juvenis nebulas igno fcere, Olympum

Hefit, & ignipedi permanfit frans jugali.
Non magis beu vivus, quam cum pia turba
cadentem

Condidit Eridano , tumulumi cacumine

Trahebat interim vestem epularum susrum precium, & scedam avariciam risu crudelissimo cumulabat. Et hoc est cogitabam, quod promiserat liberalis vultus filis su, & indigna scenis cumulabat.

diffimis motibus vostis ? hoccine quod militadulabar etiaminsirmam conditionem in his terris aspirare ad virtutis nobilicatem? Iam-jam callidum illustrium vestium intelligo munas we humilem animorum fæcem illustri fuco velent, & quod maximum debuerat effe familiarum discrimen , confundant arq; permisceant. Ita profundissimum coenum vestit fragilis indigna fronde cespes ; ita fumum mives induunt, nec iplis anguibus pulchrum ve-neni tegmen, verlisolore tergo, & squamis fulgentibus deeft. Mifertum est querelarum mearum aliquod propitium numen , aut vevemearum aliqued propitium numen; aut vivesius dicam, me peius afflixit; & injecie mensem Callioni splendidiffimo homini (isnegotiorum causa illo die in vibem venerat) ve
me sibileziguo are addiceret. Qui postquam
interrogavit, an eius augere familiam vellem,
quid facerem; ais vo me omni libertaris dispendio criperem ab instanti peste; & grafiatore vibano? Discollere in agrafiatore vibane ? Difcefferat in patriam navis, que me vexerat : longa erat redituro & inextricabilis via, per ambages , ac deferta , & exgenti solicitudine vincara, qui me illuc sumpveilts absolveret? Igitur conditionem nihil cunftants accepi, & qui modo comes affederam, consurgo de mensa ad obsequium, turgentelq; oculos furtivo manu exfrico. Puduit Solem diutius hæc videre, & fervitutem me-am libera folutaq; nocte occuluit : quæ cum radiis lunaribus illustris non omnino viz di-DEBES (crimina

mili frimina confunderer, statim ensforiis equis n his contendimus in Callionis municissimam ara laco-com: eum mili, exultantibus exteris, non ta iderer in equum, quam in Salaminiam dam-ants ascendere, Muris superbè eminentibus reberrima rorres , pinnarq; ad fplendore ompolite adornaverant domum : foffaqu non latitudine magis notabiles, quam flag nantibus aquis, prodigios molis piscem de-pant. Adiscium partim nobile antiquientis restigiis, partim recenti artiscio elegans. Niil Callion aut ad famain videbatte aut ad uxum omilification and bugging

mu-

ultri

effe ocr-

flit

ni-VC-

nia Im

0-

-

2-

. 6

Sed quod reliquem noctis fuit, cum non per Compum tranfigerem, & nune intimis fingulribus,nunc excitato per dolorem acerbe naniq; rilu, mihi deferez patriz improdunti-un imputarem, confervis amentiz fpeciena feci. Crudeles ao fædar animar, quas vitra Perficum (celus curres iam non virilibus neres fraudare naturam, fed animos execute delectat, rem ad dominum detulerunt : cumque prob facinus, placuiffene auditi, figmencis etis onerant calamitatem means, & imponent gemitibus, lachrymifq; , a rifui medicatas voces affingunt. Hic Callion flagiciolo digiso superiorem explicans barbam, bene est, inquir, ementierer valerudinem, ne queratur vicium mentierer valerudinem, ne queratur vicium mentis: juventure peracta lato etiam & vicio di fenio stabit. Vos tantum in infaniam impellite pracipitantem, & in Quernalium My than attollite. Accipiunt imperium luberto-

bus animis se in me confestim sou celis ac machinis angultum profundunt omnem ma-litiam, quam ex fentina aulica impuris animis hauferant. Tribus mediastinis datur negoti-um, qui me tum primum in somnum labensem, postquam decoctum tota nocte dolorem prima linx sopiverat, supposto petulanter sus moexcitant: negs tardus vrgentibus parebam, eum animadverto laqueis impeditos pedes zegrius procedere, nec aliud festinatione prosici, quam ve laxiora vincula arctius in nodum jungerentur. Tum foediffirmus mortalium Ped do, maligno rifu dexteram, tanquam falutaret, pornigit mihi vero iam non erat integrum, aut fapete, aut decipi nolle : manum itaq; trado, &, Rogo, inquam, mi consubernalis, quid inpicitis vincula iam eriam parum libero fine compedibus atq; nodis? Dum hoc blandius pronuncio, intenim dexteram meam religavepronuncio, intenm dexteram meam rengaverae ad thorum, omnio; convicio male lanas
ingenii reliquias cum lociis expugnare certabat. Itaq; modo linum gelida perfundunt;
modo acuminibus latera perfodiumt, nunc etiam titillationibus importunos rifus excitant;
ve iam mihi malorum minimum fervitus effet.
His officiis longifirmum diem, mihiq; inflar eternitatis fantem, exigunt, & ad affectionem hilares, iplo rifo, iplaq; lætitia me improbe oppugnant : sic vt ad plectra atq; sides quondam Attica munimenta conciderunt. Me autem cum sub noctem iciuni cer ebro

Me autem cum sub noctem iciuni cer ebro spiritus desicerent, nec tam in amentiam delecterem quam in mortem, copiosus cibus ditibus S ac

mis

Otj-

n-

em fue m,

The state of the s

tibus allarus (portulis, & qui me ad velcendum horearetur relictus eft Percas, Erar vir mition ingenio; naturamque fuam parum in fefera des rquens, nufi fi plusimum expediebat. Ille me ve consaluravie, thorogy mco reclinis remifir vincula, & oppefful atas fores diligentius munit, copie vberius, flere e nec da tamen synceritatis fecerat fidem, novogy cogitabam ludibrio fulpectas favire blandinas; cum prehenfam manum tenerius concutiens, Nosti me, inquit, Euphormio ? Ego fum qui heri domino Callioni perluafi, ve te in familiam admitteret, Itane ? inquam, Tu quidem habes triftiffimi beneficii reum, Sed quid in dominum omni ponto ac tempestate feriorem admisi? aut quid deliqui tam atrocifupplicio dignum ? O fi liberum faltem moriendi permittat arbitrium, aut quod annis pluribus ferre poflum in atrocitarem dieculæ inhumana mileratione componat, Illachrymatus eft Percas,& digitos articulis innecens demifit ad ymbilicum inverfas cum lacertis manus, cumq; aliquantum deflefiet meam miferiam, ac multis gemitibus interpolaret orationem; tandem veluti collecto spiritu animofius infurgens, Euphormio , inquit, & tu fervus es,& ego. Qvo tu iam loco es posium de. inde præceps agi, fi herus annuerit ; in fervitute precario fumus felices. Si mihi credis, propulfabimus communibus confiliis forrune injuriam. Memento Pyladis & Oreftis fidem Tomos eriam evalifie & Dianæ crudelitatem & Thebis cohortem amantium multis inexpugnabilem

pugnabilem annis laurum fæpius quam apium decerpfisse. Nec mirere, quod arcanas cogitationes estiundo considentus in sinum tuume non videtis mihi ignotus, tanto sortitudinis & constantiæ experimento. Te mihi primum conciliavit frons liberalis, & verecundi
oris modestia, deinde servitus conjunxit: ad
extremum ipsa miseria acrius commendavit.
Secundum hæc jusjurandum adiecit, & omnia quibus sidem orationi quæreret. Ego vero etiam ad sperandum tardior, quam si Aristodemus aliquis victoriam munciaturus indigno vultu procederet, eamen allevari, paulanim sinebata animum meum, sie ve aliquantulum revivisceret salutis jamdiu sepulta cogietatio.

Nutat ve ingenti puppis oir cumdata ponto Qua tumidus nipro murmure ventus agit Humida cu pictos lacerarunt equora divos, Nec semel intrepidos in filuere vinos;

Quaffag carulcum passim intromittere

Occapitoices tegmine nuda vatis:
Si fecura ferifiant promontoria ponti,
dut procul è freculis commeda furgis
bionis.

lam prope non meminit peritura nauta

Quodo vider credit iam tenuisse solume.

Tum ego amplexibus hominom arctius alligo, & non contubernalem meum, sed numen, sed genium ac tutelarem Deum appello. Et, Tune, aiebam, solus es in hoc terrarum orbe

orbe, cuius spiritus nondum vitiorum contagione spurcarus fit ? tunc folitarius homo inter tot milia hominum (pecie ficta? Silere me inflir Percas,& potius quod è re videretur in medium confuiere. Mihi autem nullum erat remedium potius fuga,in quam iam animum intendebam catus focio tam deteltabilis fervitii pertæfo nihil hactenus præter authorem ad eiufmodi confilium defuiffe. At ille uiffius supercalium contraxit, &, Nescis, inquit, quibus te cruciatibus involvis. Iam hucilluc difeurrens affectarum turbe; iam in aditu se limine vrbium stabit imago nostra, & custodia inexorabilis,quam ve mendaciis postimus fallere, vultu cerse & fronte deprehendemur. Noli ad credulam spei perplexæ auram an-rennas solvere: Cum Stratonico dixerim, ex omnibus navigiis tutifima effe , que in terram nauta subduxit. Nescis apud quem servias. Callion eft, non iftius modo vicinii quod incolit potentifimus, fed etiam gratiofilimus apud Principema quo nummariam olim nobilitatem accepit. Meg; hæc fugiendi audacia per tantum gentis otium expediri, aut facile qui R E Q V I E M non tantum orbis fui medio, fed & Meus indulfit. Inhorrui è nova spe deiectus, & quz, dicebam, igitur secu-titati via propior, quam vt laqueo sugulum frangam, si servienti mora lentior destinatur, fugitivo crudelior? Veruit Percas desperare, & cum dolort medicinam faceret mitium verborum fomentis, corpidiligentius percunctari

SA EVPHORM. SATTRICI.

de regione ac motibus hominum, & præcipuè de Callione nostro. Tum ille: primum,inquit,te scire oportet,nihil tam fanctum effe quod non con umpat diuturnitas temporis, multaq; probe à maioribus inflituta yno fene-Autis vitio de flexille in turpistimos ritus, Ferunt olim nobilitatem à plebe non aliter qua virturis nota discriminarani, Hinc Magnadelati ab iis qui ad tam fanctum splendorem obstupescebant. Hec priscis temporibus vni-cum remedium erat emergendi è latebris vulgi cum omnes initio pares effe natura iufiflet, Si quis ingenio & prudentia pacaverat incitatæ multitudinis violentiam, fi quis exteris gentibus fuafifiet aut focietatem, fintegra, aut fervitutem fi nonnihil attritis rebus affligebantur, illi statim meritæ nobilitatis infigma publici confensus deferebant. Illum disciplina militaris, illum machinarum peritia, virtus omnes provehebat, Inde etiam filiis nobilium honor habitus, primum à paternis clientibes, deinde ab omnibus qui ineffe in iis femina paternæ claritudinis arbitrabantur. Sediam Homericis temporibus non erat novum, filios degenerare à paternis institutis. Cum abundarent opes in illustribus families, & luxurianter copias avita industria peperiffer, obstupuerunt paulatim virtutis stimuli,& aliquid remiserum nepotes de paterna contentione ad gloriam; donec vertentibus aliquot feculis, vix aliud ad commendationem habucrunt,quam inanem propè fugitivam authorum

authorum fuorum memoriam, Sed neque se fecretion veritatis parte fraudabo, Rarz func hac zeate prime illius & fyncere nobilitatis reliquie. Dominorum ac bellocum vices, & adeo ipla fors que familias exculerar, em plerumque aut depteffit, aut extinxit; Nafeuntur in dies cognomina, & fratim primo ztatis die transcribuntur in senlum:

qualefque premunt nunc sidera sibue

A prima venere die.

Quotulquilque est, quem avi su non pu-deat? cui non est prope surrina vel pedum? pace tua dixero, Txpè de fterquilinio forgunt, & vix dum lotis manibus rerum publicarum negoria tractant. Rara funt & valde incerta velligia que ducant ad venerabiles antiquitatisstirpes. Plerolique intrusit vel in familias casus vel error in cognomina: & fi benerationem ponis, virtutis jam opus agunt nummi. Ve quisque ad decies centena pervenit, facillime de plebis rabula nomen fuum eruit, & vel emptis falcibus colitur, velindigno conjugio Superbit, & illustrem tanguinem forda rustieitate maculat. Iam hic nofter Callion, fi feires quibus initiis extraxit tante potentie faftigium. Puder me miserarum dignitatum, quæ tim fæda mercede veneunt. Parentem habuit zterna majorum vilitate, pane etiam extra viciniam fuam notum; qui prima atatis ele-menta in anferum cultodia poluit, deinde febaceis componendis fustentavit jejunz vitz fupplicium, crasio, ne periret vestis olida pin-guis squalor. Postea vertentibus fortunam B Corribus

EVPHORM. SATTRICI

fortibus, ipfa armenta, paftoresque cum gregibus mercantem, & jam zgre sua przdia numerantem stupebant amici, pzne in vin-dictam crumpente vicinia. Nec enim aberat expilaca hareditatis fuípicio, cum plurimum in domo felicis ac nummatifenis egillet. Sed es bec de plebe , Suoque

Equa viro fuerat.

ac filium fustulerat, qui Callionem præce-debat totis quatuor lustris. Quem ut mediocriter eruditum schola dimisit, statim venerabili pallio circumductum sedere inter Pontifices juffit : & in Antistitem ingenti pecunia evexit. Onumen coelitelque, quam elt difficile male partis bene uti Licere Antiftes credidit quod emerat vendere, & veluti licitatione facta aureis gradibus descendit de fastigio fanctiffime dignitatis. Ac inter illos dies pulmonum dolore & cruenta tuffi confumptus eft. Bene actum videbatur cum Callione. Immensa vis crat pecuniæ, pretiofissima su-pellex, ædes quæ bonam fortunam cum comitatu caperent, denique infamis mercimomii splendidus & elegans que stus. Quid queris ? felix Callioni ac lætum funus contigifie non erat qui non prædicaret ; quod etiam in patre geminatum vix tantæ felicitatis capacem omnibus bonis prope obruit.

Efferuntur, pater & filius, pompa supra conditionem, pudendosque natales, &, quod palam derifere cozquales defuncto feni, mendacibus titulis scutatisque infignibus non carnit

ludicræ terminus scenæ. Ipse Callion sensim in aulam intrusus est, multoque auro lubricum regiæ i ter stravit. Elegans illi ingenium, manus prompta; animus ut publice communis ac facilis, ita secretis abditisque prudentiæ artibus munitissimus: ut ab alis-nec timeatur ut cautus, & subornatas ad fallendum adulationes ipse naturali bono vitet. Quid hic aulicas artes, quid ingenii calliditatem explicem, qua etiam paulo ante domini sui favorem extorsit? Etenim cum sermones maledici Principis gratiam avertissent, tanto astu fortunæ sugam celavit, ut nec ipse videretur sensise. Nam assiduus in regia, quamvis occultis ludibriis quotidie sæviebat insensus Princeps, tanten ferendi constantia iræ pertinaciam vicit.

Non tuli divrius tam magnifice de Callione declamantem; &, Non, inquam, meminifli, hominemillum, quem vis à Gratiis fictum,
intolerabili favitia facere, ut paterna in eo vitia defideremus? Tum ille: Ne erres Euphormio, non ingenii aut natura, fed conditionis
& temporum vitio peccat. Modestus sua
sponte animus, inclinatione seculi rapitur in
solutiora consilia. Quoniam non est tutum,
acquabilium morum integritatem afferre inter
proceres; qua vel reliquorum-vitam notet,
vel ut insolens & multis jam extensa seculis
notetur. Quocunque inter illos, velato etiam
capite, produceris; syncera vaticinatione dices,
non quod olim Catharosdus cauponam esse,
sed larvam, prodigium, seclus, persidiam, nesas.

B

Majorum

18 EVPHORM. SATTRICE

Majorum virtus nihil ultra timuit, quam ne coelum rueret: præsentis autem ævi impietas, nisi prorsus desipuit; nihil amplius horret, quam hiatum dedignantis terræ sui oneris improbitatem. Omnium ætatum crimina, omnium immanitas scelerum in hæc tempora confluxit. Nunquam esfusior libido, ambitus amentior, nunquam denique se latius esfudit maledicendi licentia. Non impudens calumnia, non arena crudelis, nisi hæc tenebris, illa

nomine diffimulata ceffavir.

Dum hac proloqueretur, interim perditi lixæ apphouerant le ad laxiorem oftioli rimam,& quontam erar ejulmodi murmur noftrum , quod etiam attentifimas aures falleret, continebane diligenti ffim è spiritum, qui in nequissimo Pedone diutius collectus, randem cum afpera sonoraque tusti seipsum vehemenzius excussir. Perturbatus igitur Percas, qui rem altius erat exorlus quam ut paucis totam contexeret, compendiola me doctrina frecipitanti ruinæ fubtraxit. Magna inquit, eft fapientia interdum decedere, vel per speciem, de recto fapientia curfu : tibi vero etiam necessitatem fortuna imponit. Finge ad tempus amentiam ; prudentior cum voles recelleris de concepto per fimulationem morbo. Illud enim Callion his tormentis, & omni scelerum fubtilitate molitur, ut per infomnium & contumelias in infaniam transeas ; illine affiduos fibi jocos, & domesticum ludibrium sperans. Tu everfæ mentis vitium callide fimula, & ut confentias in artem miferrimam, indignanti animo

animo promitte falutem. Multis profuit; commento verfatili omnem speciem induisse. Non Paridi nocuit Idaum pascuum, & Deos Ægyptus humilibus formis abscondit.

Nec magnum ambigui fregerunt Canea

Tum ne communicati confilii alii; suspicionem faceret, dimovet ocyus claustra, admissamque familiam gaudere juber: excidisse de mente Euphormionem, & per mille inanium rerum species quæstram sibi ridendi voluptatem. Mox illi circumsstere thorum frequentes, & quærere sidem dictorum Percantis, eum supercilium sustuli, & veluti longa cogitatione desixus, agitære dixi quem ex iis æratio quem supercilium sustuli, & veluti longa cogitatione desixus, agitære dixi quem ex iis æratio quem supercilium sustuli, & in crastinum abire justi: noctem deliberanti pro consilio fore. Adjuvit rem Percas, & cum se thalamo meo præsecum jucunda asseveratione diceret, omnes velut per officium extra cubiculum deducit.

Mihi vero calus meos tota nocte reputanti, jam minor quam anter folicitudo & anxietas animum perfodiebat. Est enim, ubi ingenti malo festi atque victi non disputamus ampli-us cum miseriis nostras etristis illa quidem & solitaria voluptas; sed qua non minus animos permulecat, quam artidentis fortuna irrequierus & exultans impetus. Deince in lachrymas essultans impetus. Deince in lachrymas essultans majorem doloris partem consumpsi, & solicitavi animum ut cum fortuna violentia prudentia magis quam questibus.

3

20 EVPHORM, SATTRICI

& lamentis certaret Igitur tanquam ex Sparsano Cothone miserias haurirem, illas erccitor animus mitiori specie tegebat, & quodam modo fastidiosum colorem celabat, sic tamen ut abjecta spe, hoc me unum solarctur, quod ad meas miserias nihil jam Dii possent addere.

Exedit penitus corda latentia, Et semper vigili spes simulo furit. Spem de sollicitis tollite mentibus,

O quos implacidis juvas. In faris animisquies.

Si non arboreis obvita fatibus, Si non ora forent obvita fontibus, Qui cursu refugo decipium sitim,

Pars de Tantaleu malis,
O pars quanta recederet?
Spes imple tumidum naufragiis mare:
Spes capticonerat retia pifcibus.

Hac Bellona ferox u/a fatellite.

Mortalem quoties folo
Fudit prodiza fanguinem;
Stat curfus rapidi lentior atheris,
Cum longos animum spes trabit in dies.
Non est ponderibus vista necesstas:

Quod speras onus excuti.

Quod for a onus excuti.
Hoc boc favius opprimet.

Nec expectata luce erupi è strato, & ad.
Callionem admissus peto, ut dissolvat nomen quo mihi in mille sesserum tenebatur.
Cum rideret Pedo, insilui in oculos, & non
perfunctorie cædere cæpi, tutamque vinditam, omnibus pæne spiritum risu excluden a
ribus.

pium, etiam ultro me lacessis, qui meo bene ficio vivis ? Si pergis maledicere, exigam à re animum,quam nuper in prælio cum Aracho-fus mea virtute fum largitus. Igitur Callionem ambiens, & caute dispensars amentiam meam, intra brevissimum tempus in potentifsimum familiz evasi : utique postquam illi supplice & assiduo cultu persuasi, solum esse quem excifa ratione adorarem, veluti pibente parnea. Interdum eriam memebam, ne importunius emergens veritas deprehensam cal-liditatem in supplicium mitterer. Itaque commentis omnibus aftruebam fallaciam: & nunc inanimes tabulas affabar, nunc caninis affi-dens Præftitibus admovebam folicitas aures, & videbar loquentes audire. Neque verba tantum & incertos grefius componebam ad mendacium, fed commodabat etiam vultus aliquod amentia specimen s quippe cum omnes motus, qui vel à ezdio erant vel à metu, in argumentum violati traherentur judicii.

Tardius tamen parebant oculi, nec amoliri poteram constantiam sereni placidique luminis. Est enim in vagis & cursim errantibus oculis irrequietæ indicium mentis; nec
ulla pars est in homine, quæ magis cum arcanis affectibus consentiat. Amplant & quodammodo vegetam aciem non nisi magni &
viuidi spiritus alunt. Blandior ac veluti illecebrosa, faciles, nec omnium hostes voluptatum, notat. Sic angustus oculus, & in imum
carcerem desugiens, animum nunquam asB 4

EPPHOROE SATTRICI

furgentem sublimibus consilus, & cogitationum magnitudine, prodit. Arvero cum aliqua perturbatio attonitos capitis spiritus confudit, ut jam omnium membrorum nexus &
vincula egrè sustineant, tum nervi præcipue,
qui ex altissimo capite transversim in oculos
descendunt, viciniore malo laborant, & crebrius micantibus oculis occultum animi morbuin livido ac truci aspectu pingunt. Quis crederer? etiam interdum prudentibus verbis alebam amentiæ famam: quoniam nihil est
tam fatuum, quod ubique despiat. Piscem
natura vocalem este nolmit, & tamen in Ladone non est mutus.

habere, & artis tam contumeliose nausea quotidie magis afficiebat indignantem fromachum: Iamque influt vulpecular Lacome vitalia apenentis feltinabat prodi tranquilhor animi itatus, & rejiciebat dementiz veltem, eum en se occasio dedit, ur crederes ipsos deos ad remedium invitare. Noraveram in domini factario reponi medicamentum multo Agarico imbutum; prærerea Betonicz , credo, & Eufragii sucro abundans; & temperata lienba qua Chrysippus ter mentem repurgavit. Rescentioris Casia & sinceri Ballami suavitas leniebat Therebinthinum saporem, & sevenonibus plantis obstabat ad ignem durata Indicae cannæ medula: Hinic tam multiphei remedio accedebat unionum hquor y dilutumq; singulari artiscio smaragdum puto non tam ad valetudinem fecisse quam ad pompam.

Hoc

Moc medicamenti genus , quod Callion à fratre acceptum propria vanitate auxerat, reli-giosè servabatur, tanquam indubitatum deficienti natura auxilium , ctiam vetuftate poquo cætera destruuntur alumnum. Necaliud ultra Callionem delectabat, quam de pretio. fiffimo poculo vel audire, vel loqui ; illud Menecrates fi haberet, supra lovem iturum : illud invidi cœli flammam provocare ultra quam vitales Afculapii manus : hoc fanguinem fiftere, hoc restituere pulmonibus libentatem, afflare jecoris ignem, venasque ipsas & nobiles cordis motus salubri temperamento mul-cere. Dii boni quam est ingeniosa & solers. necefficas; mihi Callionis quæfivigratiam ab c ffusio tam charo præstantique remedios utique cum affervaram negligentius arcam furtim iniislem, vividum liquorem sparsim in terram deturbo, multoque pulvere obducens intercipio suavitatem odoris, & excludo ab aduenientium fenfu. Deinde tanquam direprum avide medicamentum exhaulissem,languidus in terram procumbo; si cogitata fraus non procederet, certus profecto laturamim-pune amentiam tam audax & grande facinus, Quærebatur interim Euphormio,& destituta affuetis falibus domini menfa videbatur maicefcere, cum ille meus Percas, cujus etiam conscientiam in hoc consilio exhorruram, animadvertit procumbentem, & extincum tatus omni celeritate familiam advoca At Callion vacuam in mea manu pateram conspicatus.

EVPHORM SATTRICE

tus, non potuit in tanto dispendio risum tenere; &, O miseram, inquit, simplicitatem!
existimavit deliciarum, non salubritatis poculum commendari.

Videbar interim obluctari meo malo, & vis totis concepta meatibus majore nisulanitatem meliri, quam ut natura ferret, cum olei jam ante ex composito sumpti levis moles stomachum exoneravir, & marcescentem vultum nonnihil restituit. Iamque omnes conclamaverant, tanquam ad excuntis spiritus fugam cum ego veluti revocatis fentibus, mihi melius effe dixi. Mirabiles tamen capiti tumultus observari , & petendam quiete medi. cinam, Admirarus Callion novam in me loquendi prudentiam, inferri grabbato juffit, & flentium etiam superflitiolum circa me elle, Ibi reliquum diem , & que fequita eft, noctem placidius; ortoque demum fole cum omnes officiose convenirent, veluti ex altiffimo fomno animum & oculos eruens, inquisere copi quid mihi infolens contigiflet:namque tota nocte delusam fals imaginibus mentern, quibus videbar, inufitata velte per ædes licentissime vagari, & omnium falibus appetitus, nunc dicteriis, nunc verberibus referire. (Nam quicquid remporis amentiz fimulatione confumpleram, ita videbar omitteer canquam illa primum nocte Callionis do-mum intraffem.) Tum injeci oculos in Callionis vultum , & veluti fessum caput allevato cubito fulfi,nec ille ounctarus, ô miras in medicamine vires! inquit : non modo corporis murbis:

ic-

m!

u-

8

u-

ci

cs

1-

1-

1S hi

-

2

morbis imperat, sed & sauciæ mentis vulnus etiam sine cicatrice obducit. Nihil vanitati tribuo; sed tam præstanti potione Melampus Argivum diadema non emit. Neque enim dubito miseri hujus mentem este epoti medicaminis virtute restitutam.

Pervalerat omnes ingens stupor, & canquam Eleufinii facri participes mutis obtutibus in me contuebantur. Præcipue Percas vix credebat oculis fuis , aftumque tam inexpectatum (nam quid egiffem facile conjectabat) callido iple animo reputans , adorabat folertiam meam, & quod folum poterat, interdum vibrantibus oculis egregio commento subscribebat. Igitur cum processifient aliquot dies , & magis Æsculapio magisque viderer. obnoxius , neque ulla superessent prioris amentia vestigia, mihi Callion litteras ad Fibullium amicum ex calculo zgrú tradic,in hzc verba conscriptas. Quod amantium spiritus alieno ore trahantur, non alienis potius exemplis didici, quam iple exemplum effe poffum. Quamdru valebas incolumis, in ec vixinafflicta tua valerudine eo etiam plus dolui, quod tui corporis agritudo mentem meam fauciabar. Nunc oro obtestorque, vel propter me restituas animi elegantissimi domicilium ; corpori, inquam, aliquantulum vaca, Przeto eft fanitas, fi admittis, tantum mihi curationsonus impone. Si non fidis, nescio quibus earminibus defusti effe Fibullius. Si experimen-turn desideras, hominem ad re mitto, cujus everfam mentem unius poculi hauftu compoſui.

fui. Iam quoties febrium æitus levavi? quoties diffipavi cocuntem languinem, aut cibum ficut erat ingeltus fugientem thin ? Adeo vis nulla est mali, quam non facile amoliatur medicamenti (alubritas, cujus apud te laudes à me fæpe jactatas memini : nihil fand mihi pretiofius frater decendens reliquit, Percas, quem ex omnibus meis poussimum diligis, tanti miraculi testis fuit. Illi imperavi, ut rem illustrius tibi exponat & corum examina computer, quibus mea mifericordia faluti fuit. Fidem meam ex illius constantia, & ex omnibus veracis animi indiciis metiare. Ad extremum rogo te , ne tam penitus falutem medicis credas, ut nifi eorum opera fanus effe non velis. Cave honimes feros, caue Scythas magistra Medea dignos. Nisi quod pejores. ifti non unum Peliam exhauriunt: nec tani Iasonis gratia qu'im aurez pecudis furunt. Evitabis tot venesicorum sortes, si, quod tibi medicamentum paro, intrepidus hausenis. Scio repugnaturos iftos Machaones, & intempeftivis ferupulis oneraturos animum jam fatis morbo debilem. Sed memineris plus iis excruciatibus tuis venire, quam ex fide fua; & cos abominari conatum meum, quo doceo aliam possereperiri sanitatem, quam quæ apud eos venalis est. Vale. Deinde tot nos mandatis onerar, ut jam non dubitarem, majus ipsi beneficium fore, fi quis sua opera ad sanitatem uteretur, quam ei quem ægritudine levaret. Sed hoc mihi videbatur inhumahum; fub

vesperam dimitti incerros hospitii, nisi quad longe

longè esse diversoria sciebamus. Pernoctandum erat in campis, & quod ego durissimum
putabam, erat iter etiam luce commeantibus
grave. Etenim pendebamus in arcto limite,
hinc premente iylva; virgulus passim ac fruticibus impedita, illine præcipiu riparum voragine, quæ, si errasset vestigium, nihil mitius promittebat; quam vorticosum amnem,
etiam tum superbius decurrentem, quod largior imber nubibus excidisset, quas amnibus
in pabulum æstivum Natura immittic. Nec
oppidum in propinquo erat, neque sumus domiciliorum index villæ alicujus humanitatem
polhcebatur.

Sed, ne viderentur in nos casus & domini crudelitas conspiratie, prout declinabat in vesperam dies, aperichane fe viarum angustiz, & aspera locorum difficultas velut levigaro itinere mitescebat; cum tandem producto in noctem labore Solis radii errantes destituunt. Ceterum nihil obstabat syderum luci nisi splendidioris Lunz fulgor, que nullis impedita nubibus palcherrime ardebat, & nochis nitium cestantibus subinde reru omnium motibus nescio qua novitate non ingratum videbatur. Sed postquam conticinium omnes ita tumultus composuit, ut quodammodo venpaulatim infinuare fe animo horror, & ipfi poplites naturaliformidine labascere. Bxaudiebatur apertius decurrentium undarum fremitus, quoniam rebus aliis nox quietem indixcrat, & liber alveus non mitius quam 6 ubi

que obices morarentur, fele spumanti impetu effundebat , cum improuifo amnis , tanquam & iple nochi cederet, obniutuit, facesque aliquot ex ftratis fluctibus emerferunt; & voces, tanquam viarum indices, nos ad fe non ob-feuro clamore vocabant. Tot miraculo an veso metus prudentiam meam interceperit, haud facile judicarim: certe jam à via deflectebam, iterque ad ignem illum destinaveram, cum Percas lacertum meum tenuit, & à mortis limine revocavit ad vitam. Quo te,inquit,agis, Buphormio ? quid te miferabili letho involvis fluctibus, tanquam in terra mon non pollis? Irafcebar primo harenti mihi fortifime, & amentiam meam suo pondere continenti, Sed tandem cum hæ faces non uno loco fulgerent,& nunc fecundo, nune adverso amnis decurrerent, hinc extincte alibi nascerentur, modoinfrequenti igne & maligno lucerent, capi iple damnare impetum meum, & Per-cantem interrogare, quis illius flamma author, que alimenta igni in tanto undarum curfu, quis ille denique qui nos ad se tanquam errantes benignius evocaffer? Tum ille, Spe-etra, inquit, & infelices spiritus, quibus nihil est hominum ruina potius, non in hoc modo gurgite, fed in omnibus prope ffuminibus nodurnahæc incendia excitane: Incanti viatores dum his utuntur ducibus, se plerunque vel nodofis vorticibus implicant, vel fi meliori genio ducuntur, como sis paludibus impediti longiffimam noctem inter preces & vora confu-

Adhuc loquebarur Percas, cum ingentis viti species exervit ex fluctibus primum caput comis undig; ac barba contectum, latiffimum deinde pe aus, lacerrolq; loris; ut ad Lunam judicari poterat, viriliter nodatos: cumque paulo infra umbilicum aperuillet corpus, fatim clunibus ad nostrú latus versis, eas utraq; manu diu ac fortiter increpuit, rifuig; barbaro inconditum clamorem admiscens, sese iterum in flumen immisit. Innitebar ego Percanti deficientibus viribus, cum me ille forti animo elle julie, Tritones illos aut Porteos nihil ultra metam fævire, nihil illis virium extra latitudinem amnis effe, Sed quid fi nuper, inquit, in huius regionis quadam civitate fuifles, ubi memorabile spe trum modo ludicra, modo formidabili forma domum nobilitavit? quam fortis miles strinxisses gladium,& sub infami tecto pernoctare quælisses? Quanquam mihi Tritonis illius timor pane nonreliquerat sanguinem, tamen Percantem rogabam, ut exsequereur ordinem formidabilis casus: ita decipi poste longiores noctis moras,& animum meum audito graviori periculo facile leviores formidines exculfurum.

Erit, inquit, ingens militum copia, quæ Gallicam urbem præsidii causa intraverat. Angustior domorum quam militum numerus detraxerat civibus capaciorem ædium partem, Nec id efficere potuit, quin milites aliquot incommodissime habitarent. Sæpè ingentium animorum comes est inopia, sive aliquid fortuna singulis darum voluit, ve aliquos divitiis, alios

alios præstantion munere & excelso animo cumularet: five quod fucis parandus erat pastus, quem ignavi consumerent. Apes vero in ipfis parentum operibus natæ, gandent parto per laborem melle vefei. Sie etiam tum erat quidam majoribus animis quam opibus miles, cui fors viliffimam delegaverat domum, quæ & fordibus,& odore paupertatis indice, generalum hominem totos dies in foro tenebat. Is cum perambularer urbem & paffim domorum tectorumq; minas curiofis oculis perluftraret, incidir in elegantem domum, binis turribus, & varijs statuarum molibus exornatam. Sed omnia velue in pestilentia contirebane, fores pluribus aftrictæ vinculis, fenefire aliquot negligenter aperta, & omnia descrearum ædium signa. Cum indignarceur miles vacare pulcherrimam domum, & cos qui pro falute civium vitæ curam proficerent, in peffimas fedes conjici, admonuit fodalis, infestam spectris domum, cum affiduis tumultibus familiam laffavifiet, tandem dominum coegiste, ur alio commigraret. Nullum aditu prohiberi, fi cui audacia, nifi verius temeritarem dixerim, inquit, in infami fede pernoctare fuggefferit: fed neminemin illum diem repertum, qui periculo nihil vtilitatis afferenti vitam tradere voluiffet. Hæc postrema oratio militem stimulavit. Exarsit animo cupiditas, ur princeps scrutaretur hoc malum. Quoniam ante omnes aut aufum aliquid aut inventum, veluti primitiz quedam gloriz animos efferunt, mhil præter laudem eximi-

3 4

primo, ad dominum deinde adium contendit, pollicetur, si quid suci in his timoribus, si quid vicinia, quid servitium fallaciae committat, se impigre servitium fallaciae committat, se impigre servitium fallaciae committat, se impigre servitium Lychnis modo & lignorum copia instrucretur domus. Si hac humana fraude contingerent, servo se improbos ulturum; si majore vi excitaretur Tragosdia, non invitum pro laude & publicis commodis moriturum.

2.

in

0

10

-

r

Nemo erat quem non caperet tam generofus imperus cum famulus præterea militis promisteret ad omnia manus, firmaretq; non fore aliquod discrimen domino, quod ipse non adiret. Conveniebat ad militem vicinia, tane quam fi Hercules sterifiet ad Tænarum,pugnaturus in mortis imperium & inferonum pacem, Sed ille cum omnes arceri juffifiet, enfen culi osè dirigit; li quid eu die rubiginis humen-ti vagina contrazierat, fedulo artificio delet, ac sub ve peramanimis mediocri coma refechis in defertas ades intratierat vnicus comes famulus, quem etiam communicate glorie invidus arcuificts mis noce fidelitatis homo jurafferantea fibi nocte moriendum aut cum domino esic vivendum. Igiturappetente jam nocte, cum nescio quis tremor invitos occuparet, ignem in ampliffirm triclinio excitant, paffim lychnos fulpendune ac obfirmatis longa cogitatione abimis à le tabdem impetrant, ve minimum inilla luce præfidii offe purent, magnos homines à feiplis auxilium petere oportere le iplos obfirmare, nihil fua virture præftan-

32 EVPHORM SATTRICI.

præftancius ducere unde aur disciplina fanchitarem, aut pugnandi magnanimitatem hau-riant. In foliutores deinde fermones lapti jocis etiam, & forte non vero rifu, primam vigiliam consumpserunt; cum in superiore triclinis parte visus est lacertus hommis seipsum immodice quatiens; sie ut in pavimentum decideret. Dubitantibus illis ex alia sese parte crus humanum exfervit, ac deinde omnes paffim corporis partes, ita fanguine fluentes, ac fi recenti cæde cadaver supplicium immane laceraffer: mox in media fede visum eft truncum caput velut fese ex tabulato expedient, quod etiam ex alto deinceps ruptas humens cervices apravit: inde artus inter se coire, col-ligari membra, visa omnia convenire, ac ingentis fatura homo velut ex Cadmi femine procrearis qui ferociter ensem quatiens. To vero, inquit, quisquis un meam temerarius do-mum intumpis, eia, mecum de imperio adium certa, nisi forte inultus cadese malis. Nec militi confilium in tantis monfiris, nec audacia defuir: ultro ad provocantem advolat. Non imperus ut præcipitaret temerè corpus, non timor ut forde agerer, evincebat. Tanquam in media luce dimicaret in hostem, modo pro-movebat gradum, modo cum artificio succedebat in latus. Tandem videbatur respexissi fortunati enfem pæne ad capulum intra conpus inimici condidit. Expectabati ur ruerer cruculenta molis homo. Sed nec cruor ex vulnere sequebatur, neq; titubabant vestigia, neque vultus quicquam ex purpura remittebat.

hæc

Hæc militem incautius admirantem ferro intemicus excipit, neq; tamen legnius depugnate miles, aut aliquod ferri frigus in visceribus. fentiebat. Cum deinde inimicum uterq; plusies confodifiet, horis plus minus duabus exactis, velut figno dato in capulum recumbunt, fudorem exfricant, & arctè meantem spirie tum tanquam per inducias extendunt, accitabat lychnos militis servus; pugnæqs.

paratus, fi dominus cecidiffet, fuccedere locum, & mortem ulcisci destinabat; cum Athletz collecto fatis spiritu szviori odio in-currunt. Miles nunc succedere poplitem hoftis, nunc visus ferrum transegisse per latera, & ipse modo lacertum sibi eripi credebat, modo cervicem decidere, modo transfixo corpore sanguinem emicare : cum nulla incerim vulnerum vestigia libarent integerrimum con-pus. Sed maior animo labor deficientem paulatim militem jam ad ultima deduxerat: caffi ictus,tarda vestigia, motus languidi,anhelisus erebrior; & incensi pene vultus quicquid erat in corpore humoris exhauferants cum ab hos fte averfus, acvelou datis manibus, fe in les Sulum, quem dominus adium ferni curaverat,pene ultimis viribus pracipitavit, & famulo pugnæ cupidine flagrantie quod domis num ex vulneribus exunctum crederet, locum amoris exercendi concessie. Ibi breviot pugna minori uttinfq; discrimine finita eft; Brenim collectus ex frustulis homo fervum tam immaniter in vultum percuffit, ut ille confuso spiritu in pavimentum procumberet.

34 EUPHORM. SATTRICI.

Ac deinde ad lectulum venir, urger decumbentem ut furgat ad pugnam: vtrumq; offenso corpore, utrumq; parem este, nec duobus victoriam posse concedi. Cum miles debilibus verbis à se juberer discedere; non posse post canci temporis certamen aut ficam aut ensem collere: Te vero patior, inquie alter, ea conditione quiescere, fi vaniffimam superstitionem ejuras, & quod numen fictæ anicularum fabul z tibi à cunis colendum infinuarunt, (:nioribus confilis deteftaris. Cum fe miles ante ultima paffurum supra vires vociferareiur, cum ad ensem excitatus respiceret, inanis spe-Ari imago in aerem foluta difeeffit. Lapius deinde in fomnum miles, cum non ante altiffimam lucem evigilaffet, ftertentem famulum codem que deciderat loco excitat: quem perpreferat, quam aut de se, aut de domino cogitaret. Sed ecce postremum nocturnz Tragodiæ actum: non agnoscebat dominus fervum, ea vultus parte qua ictum acceperat, lu-pra cinnes Æthiopes atrum. Donec errore cognico fores laxant, expectanti populo fui copiam faciune: omniam fidem decolor fervi vultus faciebat. Exitus latior, quod & exempte his incommodis ædes,neg; miles modica mercede donatus, cum tota regione diffulus præterea sumor amplifumum homini præmium darer, quod illius laudes ac fortitu-dinem omnia loquerentur.

Hæe ego, non ve animum tuum vana fuperfittione implerem, qua pleriq; decepti fi quid

meyon

novum aut infolens five audiunt, five vident, fe Manibus infestatos puerili formidine credunt. Plerag; arcanis Natura referenda funt, ut putrescentis ligni, ut vermium fulgor, ut piguioris aeris monttra que diversas animantium imagines exprimunt, pleraq; cafin affignanda; multa agrotanti cerebro, & hac fibi prodigia effingenti: etiam quædam impiorum hominum fraudi imputanda funt. Et nifi me fallit exacti menfura itineris prope fumus ab oppido, ubi larvarum imagines ainnt ab impuro furcifero excitari: perfuaderi deinde rudibus oppidanis ac mulierculis, majorum spiritus ad perendam opem in hunc orbem effe regreflos. Iple, ut pote pietatis fict à homo, pecuniam levandis Manibus petit, provinciam suscipit: aut in facra aut in opes, aut in vias per vota fusceptas, ita nummos erogat, ut dolis interim furtifq; ditefcat. Et jam præteriit luftrum,ex quo Plutonis numnus vivit. Inter hac verba intrabamus oppidum, adhuc obscurissima noce, & in holpitium quieturi tendebamus, cum in aperto campo, quo mortuorum cadavera efferuntur, visum est ingens monstrum,& omni Tritone deformius, huc illuc agitari. Caput erat, ut per tenebras videbamus, humanum, per cuius oculos emicabat ingens ignis, ut horribilis fulgor etiam extra orbes vacuos spargeretur. Dentes longi, & omni candidiores nive, certis inter se interstitus disponebantur: effosiz genz, eminentia osia, rara coma, ac velut tormentorum magnitudine fefe in altum vibrans, nihil unquam melius damnatorum à Minoe supplicia expressit. Hoc tam

eam elegans caput à mole quadam candida undig; per campum ferebatur, cum indignabundus Percas lubititit, & vides, inquit, verborum meorum fidem? vel ego fun omni Therfite timidior, vel excutiam inanem impottoris fraudem, & tot oppidanorum spoliatas zdes ulcifcar. Ego furere hominem credebam, & rependere data falutis vicem aggreffus, tenebam laciniam veftis, negabamq; me paffurum, ut in illam furiam infanus excurreret. At ille veftem ex humeris rejecit, & ut fustem manu tenebat, evasit in Chimeram illam, ac tam cerus ictibus cervicem elifit, vt collabereur in parces, & maiore meatu lucens ignis hominem proderct, qui in candida veste fictilem larvam eurpiffima fraude gestabat. Non pepercit improbis viri cervicibus Percas, fedgraviffimis afflictas ictibus deduxit in terram, cumq; me advocaffet, intentavit in jacentis jugulum enfem, interminatus morrem, mili fraudis confilium fateretur, Cum ille omnia velut in equuleo proderet, flens adjecit, fictile vase quod repuisset Percas, se talentum ab hinc biennio aucupatum. Tum oranti veniani pepercimus, & juramentum extorsimus, nunquam fucis illis oppidanorum pierati illufurum, & in diversorium deinde re. cepti, nobis ad decimam diei hora indulfimus.

Cum deinde facilior via pridianas difficultates mulcerer, visum quoq; est cœlum confentire felicitati nostræ. Solem leviores nebulæ temperabant, ac ventus præterea mediocri susurro delectabat euntes, & extremis alis

afflabat

afflabat, fed hoe mihi plurimum fuccedebat ex voto, poste in ipsa via cum Percante liberius agere, & nullo arbitrorum metu effutire dicterium in Callionis ineptias. Quod cum fecifiem hilarius, muruumq; rilum exterlif-fem,tandem honesta adulanone dixi, fortunæ decretum aliquo peftilenti fato effe turbatum, Illam eniminftituiffe ut Percantis domino Callion cederet. Manifestum illine indicium, quod huius animum ad maxima fustulister; liberalem, sedulum, forcem genuisfet: At vero Callionis ingenium (quidquid in contrarium Percas fentiret) fervilibus vitijs esse corruptum, Paternam humilitatem cum infamibus aulz vitus obtendifie nebulas fapientia, ne fordida menti illucesceret. Tum illum deniq; meo iudicio fupra Percantem fore, cum augusta Laconia Princeps Orientis domino non abnuerie Magni nomene nempe fi justicia, li virture vicifier. Id me profectoledulo comperiffe, mbil hoc hominum genere stolidius este, qui se proceres appellitari jubent; si modo sunt omnes Calhoni similes, aut iis qui passim in eius domum familiaritatis jure divertunt. Nam corporis gestus prope ad mimicam gravitatem componere, nutus omnes veluti pumice expolire, quid hoc supra fimias, quas etiam long a doctrina infliturio bipedes facit? At enun in magnatum cætus, in nobilium fæminarum greges, eranquillos & inturbatos vultus afferunt: dignum hercule illis diis miraculum. Date mihi iplendidum familiæ gregem: veffrum artificium cum maceria

seria certet: præterea seu generis, seu dignitatis, decora species fronti maiestatem inducat; jamo; hoc imbecillitaris virium, cuius infamia humiliorem conditionem aspergunt, in-telligeris posse cum sordida veste excuti, nec tam este animi, quam fortunz. Przeteca quod affidus falibus fludent, emifiolos jocosinterdum non incommode refellunt, id quidem mihimax ime sapuisse videntur, quod rudiores animos honesto suco adornare quæsiverint. verum exigantur è quotidiam fermonis limitibus, & in apertum eloquentiz campum protrahantur, velim mihi fidem eternum abesse, fi ultra quam Apolonensis Saryrus persurbato & incondito murmure audientium aures hinniendo perfodiant, Exactissime canum victorias folertiamq; computantinec ingeniofior ad parendum equus, quam illi ad præd candum deferti. I llud nemus generofiflimas aves alere: huius campi extenso spatio anaequales lepores fatigari. Interdum etiam in thalamis deferti, comptos & vocales fimules fuggerente libidine. Sed quam hæcomnia non à vera facundia? quam non adimunt cam cuius nomen extimescunt vecordiam?

Hæc tam præcipiti & calido impetu profundebam, ut non notarem coëuntium nubium horrorem & obducti cæli caliginofum murmursdonec laciniam vestis corripuit Percas, &, Tu vero prospice, inquit, ne surorem suum tempestas proceribus commodet, & quot maledictis lacerasti, tot vitoribus rivis invadet. Videbatur imber violenuus cruptuij

d

1

Ş

rus, & verberata vento pluvia quicquid deprehenderet oppreffura,cum tot cœli minis perterriti feceffimus in vicina ipelunca fecretum, & naturali munimento iratis nubibus terga fubduximus, Ingentes vacul foli recellus fertilem agrum suspendebant, multæque latebræ paffim cœco specu sefellissent errantes, ni lustrata multoties fede Percas discriminum errores & perplexum velut Dædah callem diligenter tenuiflet. Igitur perductus in interiora admirabar Naturam, quæ ingemo suo arus mentiebatur indufiriam , & fi quando judicio meo relinquebar, repetebam veftigia que ante triveram , & fallentibus gyris reditum meum non fine proprio rifu turbabam : cum in aditu spelunce duas virgines notavimus , que fi non pertimuifient intrare tenebras fecreti horribilis, credi poterant Nymphæ præfides loci. Revelaverant honeftiffimas frontes, & micantibus genis internitebat fuavitas purpuræ, apertique ad defiderium finus plus etiam quod latebat commendabant.

Dum hoc taciti contueremur, anus decrepito squalore inculta processit, manuq; virgines ducens, in antrum audacissime penetravit. Pæne erat ut rogarem, num Cumas nos delati, num ille esset insanientis Sibillæ vultus, num in speluncam nos sævior Apollinis status egistet. Nam & antrum non eratindignum Phæbo, & erat ejusinodi anus, quæ etiam Æneæ tempor ribus vixisse potusset. Perculerat animos nos stros infolentis rei novitas; cumque rem ad existum contueri placeret, concessimus in angustæ latebræ noctem, & humilitate sedis corporum C

40 EVPHORM. SATTRICI

magnitudinem correximus; cum anus è finu tenue cornu profert, quale extuberantem agnorum frontem perfodit; atrumque inde pulverem vehementispiritu vibrans in spelunca aditum, exclusit penitus diem, & omnia densissimis tenebris permifcuit. Ecenim pulvis, ut è cornu erumpebar, videbatur exigum nubem componere, audoque paulatim volumine huc illuc circumferri donec tristissima nocte opacus antri luminibus insedit. Tum vero quam in nobis antea vocem curiola sedulitas tenebat, cam timor cripuit. Morti jam traditi videbamur, & omnia expectabamus confentanta funestissima noch; cum lubito eadem anus excusta è silice flamma lampadem excitat, qua maligne lucens magis vetabat noctem effe, quam lucem inferebat, Jam iplæ virgines, nifi affulus iplendor fallebat oculos, graviffime inhorruerant, cum Hypogæa (id erat (age nomen) bouo eas animo effe juffit. Vobis, inquit, horrantibus periculofiffimum facrum exorfa (um, & quod multis perentibus nogaveram indoli vestræ concessi. Este modo tam fortes ad fulcipiendum munus, quam ad impetrandum felices fuiftis. Quid hic pavor, quid inanis membrorum trepidatio loquitur?quid denique feigidus mortis color vitale pulcherrimi oris decus extinguens? Vobis jam in aperto erunt decreta fatorum, & quod tantopere vultis, cerra futurorum conjugum species curam, qua Suspensos animos exedit, diluet. Videbantur ad tam fanctam pollicitationem respirare : sed O mater, inquiunt, etiam nobis promissorum hic ingentium fuccessus fine infamiz timore procedet,

det nec à nobis follicitatam infernorum fidem ulla fama vulgabit? Tum illa fluentes fenioge. nes turpiflimo rifu contraxit, nec videtis, inquit, quam liminibus custodiam appolui?citius tellus hiantibus iimis inferos prodet, quam ut ullus in hanc fedem me invita protumpat ; neque illa quam cernitis lampas quicquam Celei facibus, aut Eleufinio filentio debet. Que tamen fi palam efferuntur, quæ inde nomini vestro labes? O miseram juventurem, quam hominum potius fermo quam vita instruit! quotusquisque est, qui noftris artibus aliquid non debeat? quem non aut acre ingenium invitat ad myttas noftros, aut necetsitiis acerbitas ad hoc perfugium cogit?ita me ameris,ultra quinquaginta hominum millia nocturnis facris hic annus initiavit. Iam vero que licentius publicum aspiciune, chara. cteres, & ceremonia, & fasciola, & torques, & inclusa ignotis verbis sanitas, nonne è nostris scholis prodeunt? nonne omnes prope homines una regione tenent? Quid ultra vobis referam artis nostræ præstantiam? quid incredibilem

Nunc alim t raucis geminat nunc sibila ventis.

Nunc aufert terrasque polis & sidera mundo

Nube superjecta. Dat vincula serre Leoni,

Dat Danis sevire, & inerti albescere rictu;

Aut trahit otronitam laxis radicibus alnum,

Montes side nos is passentibus umbris,

Estigies diras, mostorumque ora parentum,

Traxit avernali ripa, seroque sepulchris

Rediidit, Eoam jam sorte morantis lucem.

C 2

Igitur

42 EPRHORM. SATTRICI

Igitur de infamia nolice effe folicita, id a vobis effe factum negabant veftri mores; quod tamen fi confiteri malitis, poffitis defendere. Cum hæc pronunciaffet, statim tanquam in diversas curas distracta, huc illuc cæpit circumferre cervicem, & mox in terram obtutu mhil variante defixo consulere vires suas , & ipsam arrem interrogare. Iam aliquis mortalitate major spirieus vultum videbatur corrumpere, ac tumultus intra membra concipi, quantum ipla non caperet, cum tres circulos humili radio delignat, legs in corum medio collocat, virgines ab utroque latere constituit, ac tum ore manifesta fæviente infania, crinibufque folutis, Audite, inquit, puellul z,non eft amplius vobis cum Hypogza negotium:vatem atque antifitem Deorum infernorum cernitis; spanum quod radio definivi non potestis viuæ transihre. Tum subito graveolentiruta, verbenaque, quam flaventi filo in coronam texuerat, frontem cingit, ac deinde culrello pulverem è folo eruit , & in humilem cumulum tollens tremulis deinde manibus quadrat , literafque F. S. P. fatis artificiose acti comaroria scribit. Tum virginis, quæ ad dexteram erar, finistrum pollicem albo stamine stringir,& acu fiibtiliffima educit provocatum fanguirem, falivaque, qua ipla palmam perfuderat, miscet. Mox leviter oculos & jugulum puella intingit, aures præterea, & proximos fronti crines : teli-quam cruentaræ salivæ in crenam quam cumulaverat effundit, tremula horribilique voce idenridem intonans, Hoc LIBAMVS.

Eadem ceremonia in altera virgine perpetra-

ta,tenui primum murmure, mox apertis clamoribus,canem fuum adeffe juffit. Expectabamus ingentem moloslim , & Cerbero parem : mihi jam ad capulum crat manus , & educere ferrum cum vagina ac rubiginis tenacitate pugnabat, cum exhalante primu nebulas humo, glis tande prodigiofa magnitudinis è terra prorupit. Diceres in semisopito animali productum tota hy. eme fomnum pæne adhue cum vernantis cœli benignitate luctari. Cauda pro onere magis quam pro parte sequebatur euntem , & pigerrimæ alvi moles titubanna vestigia confundebat. Hictam elegans canis domina pedes mirabili cultu permuliiti donec juffus accedere ad fecretum , aliquid infufurravit in mulieris aurem,& iple, ut videbatur, imperium accepit, majoremq; quam pro mole fonum edens, in obscurissimam nubem ableeffit. Nobis ultra non erat animus, & tam inexpectatis monftris non conftantia magis quam spiritus excidebat, cum illa rabidis & minantibus oculis efferata, ferales fuas preces : certis numeris aftrinxit.

DI, quos profundo gurgite ac flamma ambiunt. Iurata colo flumina, inferni Dii, Aperite manes, pandite immensum chaos, Laxate sines revum, co infestas polo Committite umbras. Vatu bortenda sono Attonita Regis urna Distai vacet, Fatale esset pensum, co bic Parcas des Saltem quietas videat, ut nostra baurint Imperia, sternat mutus Acherontem pavor, Silere jubeat trissis Alesto comas, Stygemque nullo portitor conto cruat.

2 HOE

AN EPPHOROM. SATTRICI

Quos certa geminis fata virginibus parant, Induite vultu conjuges : trepidis tamen Ignoscite anima: demite infernas minas, Et placida nullus faera concutiat tremor. l'enisse jam vos decuit O segnes moras! Ism jam atra frang sm Tartara, & pacem impia Turbabo noctis. Sava, si cogi placer, Sunt feva nobis arma, queis vinct queque Voluistis atris, atris verba pejora inferis. Et postquam abena falce cubuerunt folo, Ter paffa Lunam gemina. Hoc iftis fateft, Nimiumque facris. Plura fi querit furor, Funestus atris cespes è tunules adest Quem fulmen illa nube fopitum ambier, Que me per omnes vexit incertam polos. Hichicin ifta vefte fervatur cini, Pejufqueguiddam. Dira funt, Manes, loqui Que timeo dira.T erga nascenti modo Detratta puero, cujus elife mea Gemuere fauces dexterasin medium dabo.

Dum hare proloqueretur voce gestuque ad terforem composito, sux paulo nitidior spelunca insulsit, magissi se magis juxta sumen ventusque increscebant; ut jam priores tenebras surto nostro desideraremus. Etenim cum anus miraretur quid votis suis moram faceret, sorte in nostram latebram contemplationem injecit, & rabido clamore incitata, Ar vos, inquit, dii perdant nesarii homines, quorum me prophanus jam aspectus indigne trucidat. Tum contempta circuli sui religione ad nos ultro ativolibat, vel truculenta erecti oculi acie confestura jacentes, cum ingens sinuarum numerus itre

oppor-

opportune intercipit; & hæ quidem in mulierculæ caput infiliunt; hæ arguns stridoribus ad limen sugientem persequutur. Nobis autem ideo
reddita videbatur audacia, quia sugere poteramus. Etenim ut mediocris terror animum naturali constanua exarmat: ita cum violentius
sevit; inverdum desperationem ad ultimos impetus trahie: Igitur consurreximus; ac veluti convenisset, in nos virgines, nos in earum sinum mutuo terrore irrumus; cumque oboriretur savissimus veluti collisarum nubium fragor, brachiis
arctissime constricti in terram procumbimus.

O dulois fragor, O bearus imber,
O folatia plus emenda nobis!
Hoc semper pretio laboret ingens
Fulmen cudere Mulciber Tonanti;
Et nos in similes bonus revolvat
Minanti, pluvie timor cavernas,
Hoc semper pretio, dii deeque,
Pejus Thessalico surore carmen

Pulset Tartara pallidamque noctem.

Præcipuè Percas muliebrium aftuum nequaquam inexpertus, tot blanditiis mulierem onerat, ut non ante confurrexerit, quam folidam voluptatem auferret. Ego rudior, ut bis terque virguncula mea verbis inter rifum iramque trementibus des viit, tristem pudibundus victoriam invitæ coceffi. I am desierat fulminis horror, jam repens cellantibus ventis tranquillitas magis formidabile antrum faciebat, cum se Percas inneris ducem præbuit, & speluncæ anstractus subtilissimè distinguens tandem in aditum perduxit, ubi postquam mulieres vale justimus,

46 EVPHORM. SATTRICI

quoniam timebant ne deprehense facerent

aliam partem.

Mihi autem fuffulus rubor, fudorq; toto paf-Em vultu deciderat; quem verecandia extortum cum alia ratione exprimi Percas crederet: le vero fortitudinem meam landare dixit, fuadere tamen ut alias parcerem infucto his officiis corpori. Quid enim fi novus , inquit , imber nos in fimilem fpeluncam detruderet quid fi rurfus ineunda cum integris & valentibus pugna? Pudebat probinatem meam traducere, fed & remodium in similes casus quari placebat. Itaque ne-scio, inquam, quid existimes de mea fortitudine: sed importuna fornina plusquam mulichris pertinacia ita meos conatus infregit, ut virum me non poruetim oftendere ? Non perfuadebam Percanti pudosis mei modestiam; ac post-quam religiose jurando fidem feci, dixisses iterum in speluncam descendiste, & Hypogaz facris conternium pane effluenti animo lingui. Deinde ut admirationem in rifum vertit , mibi vero, inquit, quid accidit semi-homo bellissime? non exdem arces fuerune expugnanda ? non extorquendum ab invita; quod fibi non eripi doluiflet ? Flechebam in terram oculos erroris; fultiffimi preniters,& ad proximam aram Ve. neris indignacionem deprecaturus 3 cum Percantem mileratio mei subiit , & , parco, inquit, adolescentia tuz:nemo pexstantior artifex, quam qui per errores suos doctus ante, quod caveret, quam quod faceret, vidit. Tu modo intelligere, nullum vatem extitife diviniorem,

quain

quim qui de puellis hoc oraculum cecinie;

¢o.

1

36

51

.

Tri.

11

1

10

Aspera fi vifa eft rigidafque imitata Sabinas,

Velle, fed ex alto di fimulare puta.

Quo propius expugnaffes, eo fegnior torpuisset defensio. Non audis urbes obsidionum initio civium diligentia muniri : captas non hostium sepius quam suorum manibus concidific?

Audiebam avidissimè perquam utilia docenem, & quotidianis praceptis rudem animum policham. Sed inftabat parum opportunus via tor, qui diligentius viam præcipitabat, credo, quod cum folitudinis hominem tæderet, nobis oneri quam fibi este maluerat, Igitur ut commode poruit exaudiri, Heus, inquit, juvenes, hæc via Bafilium ducit? Certe, inquit Percas. Et vos in oppidum illud ulque ad invidiam felix? Cum idem Percas respondisset; Quid ighur impedir, inquit, quo minus viz tadrati mutua humanitate fallamus? Nam & illuc non spectator tanth novæ felicitatis', verum etiam futurus particeps vado, Erexerat animos nostros incerte rei novitas, imperumque speluncæ moras redimentem suppresserat. Itaque in medium receptus, veluti ne irer fine fermonibus via, perplexe rogabarur de Basilianis, deq; eorum ingenti fortuna. Non oportuit ulterius stimulos admovere homini in hoc fponte jun imminenti, ur, quoties fermo defecifiet, illa semper materia faceret eloquentem. Nam & quod fummum est loquendi insitamentum, amabat, & humilioris vitto mentis, cum omnia in miraculum traberet , que cunque animum affectu diducerent , his alios criam delectari

lectari credebat. Eft, inquit, ut andiffe vos arbitror, Acignius, vir integritate vità mirabili, cujus animus ad fublimia quæqué natus, recum quas in ulu quotidiano habemus humilitatem despiciens, iis solis acquievit, quorum magnitudo vix iplo colo caperetur. Tum is non animum modo imbuere vastis cogitationibus, sed & familiam his artibus præstantissimis erudite coepit, nihil ineptius quam primam ataiem voluptatibus dedere, laboriofis exercitationibus natam. Vanum elle earum rerum cupiditate torqueri que possint aut non haberi, aut, cum habeantur, effluere. Magnificentius arque illustrius contemni voluptates, quam admitti. His præceptis, & qued ipfins mores ferverius etiam quam verba familiam ad occultum recti tramicem ducerent, effect ut apud le virtus domicilium conftituife crederetur. Tum omnes le in disciplinam dare, omnes certatim aut opibus conaras optimos , aut confilio , aut gratia, provehere. Quid multis ? in cantum potentiæ fastigium evectus est ; ut ildem modis deprimi non pallet , quibus erat elatus. Populum sacrorum & religionum terrore devinxerat Inventues, quam iple expoliverat, ftudis ardentiffimis efferebatur. Principes populi metu; Mignates Principum ficta benevolentis tenebit. Denique omnium ordinum vires , private domus limine concluserar. Describebat civitatum gubernationes, magistratus, provincias, imperia, omni gra-vitate & sapientia mandabat: domesticas e-tiam privatorum controversias singulari artificio

lı,

m

m

e

tificio componens. Etenim niliil tam fancte cultodiebat parietum fides, quod non fanctiores mulierculæ efferrent in Acignii domum : aut servuli , quorum taciturnitarem pietas expugnaverat : ipli denique liberi , cum eorum inobservata diligentia latebræ omnes se cretum proderent. Itaque nunc comiter , nunc afture, modo paterna lenitare, modo majeltate cenforis, sequelter erar conjugum distidis, deponendis inimicitiis author, focietatum, nupriarum ,forderum, pieratis, lcientiz, jultitiz, virrutis omnis & religionis arbiter. Ex hoc oraculo, quem quisque quo tempore sermonem habuisct, quibus moribus effet, quibus opibus, quo etiam inter penates genio, qua temperantia, qua libertate, noscitabatur. Denique poterat orbis fab hac disciplina ad futurorum seculorum invidiam florescere, nisi iple fine felicitati invidifferiraq; ubt quam ipfi extruxerant potentiani Magnates timuerunt,omnia criminari,& in. invidiam trahere, etiam benefachis criminum speciem obtendere, exterminare denig; præcipitem Acignium velle.

Sed videt hoc ille Denn regnator, o aufis, sera quidem, manet ira tamen.

Imo statim manisesta ultione numen des evisses, statim liberales disciplinar rudi situ & inculto inhormissent. Nulla literis majestas, nulla hominum animis sides diurius stetisset i videbatur probitas exulatura cum Acignio, & jamjam uno tanti facinoris meta in jeiunam sterilita-

Dele caverat animos nostros libera pariter, & fimplex oratio. Nam & nihil in Acignio non. amabat, nec aliquid quod amaret, celabat animus,iplius primum affectu, deinde noltra patientia incitatus. Igitur in tantam familiam afcitus, quem, inquam, nomine Acignii non terruerisequem non libera & potens servicus tanget?
Hicille, quaffatis aliquantulum cervicibus, nihil me,inquit,ifta moverunt. Aliis gradibus in tanex fublimitatis cogitationem alcendi. Nihil ultra mihi à puero placuit, quam eruditionis nomen. Elementa didicifle non memini : nec poenitendi successius aratis initio acuerunt animum ad laborem. Quid verear confiteri jam in humilitaris disciplinam me traditurus?ad annorum numerum decrevit ingenii vigor, ac ut ex Ammonis fonte prognatum diceres, cum maxime deberet calefcere, rudis animi impetus obstupuit. Quam non huic malo quælivi medicinam? vota non suscepi ? Sed ô Numen non audiendis interdum precibus, quam différendis benignius! Hanc votorum frequentiam noluit nifi geminata felicitate donari. Animadverti pihil in Aci1

0

je

0

1

18

1

n

, 2.

1

a

1

gnii familia honestis disciplinis non excultum esfe. Et primo in eam admitti nullos credidinifiquos jam ante illa bona ornafient. Tandem curiolus spectator notavi domus illum effe genium , ut inquilinos extemporanez doctrinz spiritu afflet : vestem illic dari non colore magis pullo, quam monftris ac miraculis tinctam : ea vix ut temet incluseris, eloquentia mentem elaborari, judicium industria. Denique quos ut despectistimo ingenio etiam infra me habui , jami in Acignii comitatum recepti celebrantur fermonibus fociorum omnium. Iis negant quice quam effe fubrilius. Hac , ne quid diffimulem, firmulabane cupidum feiendi; fed incicavit vehementius res magno mihi nuper fecreto credita. Hic cum moraretur, copimus familiarius inflare, & prope velue codem fludio tactr. Tum ille, non modo, inquit , promittebatur eruditio huic militiz nomen danti , sed mihi in ignorantia consenescendum ferebatur, fi tam egregiam conditionem temperem. Dii multi nolunt fibi facra fieri, nisi destinatis à se locis. Non in quoliber antro inventes Trophonii spiracula, neque barbarus ignis deos Gracia delectat, & ipfa Ceres quamvis omnia fuis muneribus velet, angustas sedes religionibus occupavit. Mulis jam non est aliud facrarium, præter Acignie domum. Nec se modo intra illam semper ædem produnt , sed & me hercle tantum. ibi Oracula, ibi Themis, ibi Pegafi liquor.

Vates ubi factus Apollo. Quis alibi doctus ? quis limata veraque eleg.uncia

ST EUPHORM. SATTRICI

gantia cultus? Diceres barbariem ubiquee stra Acignii pomortia effe,& incestare magis Mulas quam colere. Iam ipli prioris zvi feriptores , ut fubmittunt victa domita capita? nullibi medius fidius locum invenient, nifi cum pipere, aut ficu, aur paffis in Martium uvis. Prodeunt disciplina onines meliore cultu; & feu politica , feu ruftiex rei, seu patrum memorià & factis è pulvere excitandis, scu coelestis, scu terrena, seu aquatilis doctrina fit, non crit alius quam delicata ferant ingerio, præter Acignii vernas, ettam liberaria bellatanta constanti agerentes, ut & veneficas tenebras fola face & ftylo armati intrent, & Romanas acies in ordinem ac vererem disciplinam religiosa scrupulositate digerant. Cum excidiffet imprudentius mihi rifus, timeremque ne quid in me odii conciperet ad Acignium itutus; Quis mortalis, inquam, non rideat oblam felicitate non utentes, nec magis fortuna propria latos, quam irata severaque triftes?quorus enim quisque est quem hæe moveant è quis transit in familiam tanta spei, & in qua non modo docti omnes, sed extra quam nulli? Tum ille, facum , inquit, illed eft zeatis nostræ luctuolissimum, Sed pomaria vides non fua magis pulchritudine capere transcuntium mentes, quam artificiolo rubi examine tuta frem fructum domino conservare, Laboribus, divitis,pene libertate emenda eft illa quam poscimus felicitas.

Dum hæc proloqueretur, jam se sperverant Basilij fastigia, & ipse sublatis manibus hospes adoravarar locum, faciebatq; quod ex-

pedial-

9

25

ut

us.

u,

æ

1-

e

-

- 1

1

peditissimi curis elegantibus jocis traducerent. Sed notaverat Percas afflictum me novis curis, quis nec dum ego adverteram. Nam & pallebam interdum, & improvisa suspiria laborantem animum prodebant, nec jam semel imprudenti vultus exciderat. Itaque folicitavit pollicem meum,ac ut fibi constare venam lenfit, & mentem arcano morbo quati, me hilarius interrogavit, vellemne etiam ad Aciginum secedere? Cum ego subriderem; immo, inquit, eremum, ut exifimo,malis, & speluncam duobus internitentem aftris, quorum pulchritudine jam in limine, fati hærences ad jucunditatem vivendi redimus. His dictisssuspendit animum, fecitque, ut longa cogitatione morbum meum quærerem, qui fallebat adhuc inexpertum, & perplexis fe tegebat ambagibus.

Etenim virginis illius species , que mihi pene fortito in spelunca obtigerat, perambulabat animum meum, & imbuebat affectu tenerrimo. Nec aliud tamen suggerebatur incertissima menti, quam quod humanissimam puellam offendissem. Nam licentius egiste metuebam, núc subrulticum meum pudorem accusabam; nucus denique omnes atq; vultus,tanquam iratæ mihi mulieris longa aftimatione pensabam.Hacaffidue anxio morfu me carpebant, & lancinabatur animus inutili poenitentia. Igitur poliquam in urbem pervenimus, vix etiam Percantis colloquium ferens,quærebam mileriz mez fecreru, quo me affari, & objurgare dolorem liceret. Itaque dum cultum nostrum in stabulum reponit, furtim lubduxi me, & in proximam late-

bram

34 EUPHORM. SATTRICI

bram conjeci,corpique gravissime accusare perturbationem jam se magis magisq; prodentem, nec filebat intia me discors affectus; & prope vocalis Traga dia fe quarentis, nec invenientis animi submovebat erumpentes fingultus, & in hunc moduin eloquebatur: Quam antea non videras , cujus etiam te nefanda curiofitas offendere debuit, ut te sic imbecillem torqueat? efto, fit irata, fit aversa; conqueratur de injuria, fi quam merito suo accepit : cur hoc ægre fers? quare indignum maceras ? Itane parricida! quanta timiditate peccasti, tanta nunc audacia excufas ineptifimum scelus ? His dictis attentius hafi, mihique videbar intueri, fi quid turbatæ mentis confuño suggessisset. Ac tandem id placere vilum eft, quoniam ad fumma & improba vota non crat aditus, in secundis hærendum. Satis fore fi ignosceret errori meo, fi illi cogitationes mez palam effent, denique fi amaret, licet fortaffe nunquam ad oculos & afpe-Aum reditura,

Eia tollite perfidum; rebellem;
Eia tollite perfidum puellum,
De matris nivea finu puellum,
De matris nivea ofculis amorem.
Eia lictur ades; ferox fevera
Venalis jaceat puer fub bafta;
Cui fimul fuit of diem bibiffe,
Er noftras avidê obibiffe venas.
Si qui fquam seytbicis adest ab oris.
Si quis Mygdonias reliquit und as,
Aut de littore venit Occidenti
Mercator rate vectus buc avara,

r-

n,

De.

18

n

i-

2.

G

3

a

His brevi prezio relingue liftors Illum quem pretium putabo granie, Si noftris procul amovent ab oris Emant infidias tyrannulumque, Et quotquot mala trux ferax, fceleftus Sua continet ampliora mole.
Nam quid (Numina) fi Gupido nofinis Si nostris adolet Cupida terris, Et prima modo sam potens fagitta Debino cufpi de faviet virili Ibis per Scythiam ferox Cupido. Aut per Mygdonias ligarus undas Aut in liesore fervies cadenti.
Ecce us eiular, ut lasus tenellum Sufpirans quatit. Audit minantems Puer parce ribi, & simere ceffa: Puer,parce mibi, Deos deafque Iuro, jam mea jam refedit ira Nec te frigida jam tenebat Arctos: Nec Tarrefia te videbis wada, Pulchro vulnere languides ocelles Peim vespere deprimens propinques
Aus te vix proprie facts capacem. Eoo pofitum nimis fub axe Vret publica fentierve flamma.

Has una redimes proterve penos,
Has una redimes puer, fagitta;
Si pettus Domina mea tenellum.
Prorfia cuspide scindis incruenta.
Tum qui me modo sauciavit istum;
Tum dex ram venerabor, er secundo

Optaba ni minum perite teloci

Post hac velutilafa mentis infommia confurrexi, & Percantem quærere ecepi, ar ille jam in diversam parcem abierat, & cursim per urbem delatus ,interrogabar omnes ex veftium mearum notis, fi quis errantem conspexisset. Tandem ad Acignii domuni venit; ibique praclusis foribus diutius hæsie, donce oftrarius, qui jam cellam destituerar , multis clamoribus & importuno pulsu arcessitus, quadratam in medio oftio cancellum laxat ; ferreisque maculis intendens oculos , negavit fas effe quemquam admitti post vigesimam primam diei horam, præcipue, inquie, noltris hodierno apparatu feffis ; quippe qui in crastinum solemne ludicrum meditati, fomnio intermifere laborem. Hac repulsa accensus Percas, ut non erat iracundia bene potens, nescio, quibus. verbis ultus est abcuntem, & in stabulum se recepit.

Interim cum cænulæ officium ancilla strenuè exequita thoros & mensam sterneret,
profuso sudore madidus, & parum composito
spiritu domum redii. Quippe quem lapidibus
tota urbe exceperat petulans lascivia quorundam adolescentum, qui excoli ab Acignio serebantur. Illi primo contumeliosè peregrinum
cultum irreserant, ac cum ædiculam quandam
prætermitterem velato capite; jam non contenti perstringere advenam maledictis, tanquam intrassem in Lycei Arcadici penetrale,
desævierunt lacettis excussissimis, & lapidum
veluti nimbo aërem condiderunt: At ego liberratis etiam memor, quam mihi olim de-

mentiæ

le

1

n

t.

.

mentix species dederat, e suga in prælium conversus, remisi gravissimam molem, & antesignari caput fregi. Ea res impetum furientium stitit, cum omnes in jacentem intenti, pars tollerent, pars sisterent sanguinem, plures turbarent. Ego interim delapsus ad stabulum devolo, & laudatas insigni fortitudine manus, cum adhuc ex pugna calerent, gelida perluo, non sine Percantis risu, qui lepide interrogabat, an in rivales meos incidissem?

At vero cum defessi concessissemus in triclinium, redeuntibus subinde curis angebar, & amore animum in spes vanas erigente, vagis & inanibus commentis producebam foll citudinem. Itaque nullius rei din patiens perambulabam cubiculum, & cruda vulnera caufabar, quia pluribus locis, occipitium faxis pueri pertuderant ; cum interim ad offiolum no-Arum muliebre insonuit murmur : egoque audaciam fingere cœpi, fi, quod omnino sperari non poterat, mihi dominam & poenitentia locum mileicors fortuna reddidiffet, Etenim quo ab illo discrimine magis aberam, eo superbius fecura glifcebar audacia, ac un Homericus canis, fugicntem fortunam latrabam , & venientis imagine terrebar. Sed postquam laxatis foribus evalit in cubiculum mulicr quadam cultu mediocri, unoq; comitata puero, tum foluti poplites corpus exanimum demififient in terram, ni marure velue intermiffam econami repetens. pulvino demerfiffem timidiffimum caput. At illa, dimiflo ante puero, salvere nos justat, nec

miles by meson of miles

mirari quod intraffet ad nos audacius : ab iis fe mitti, que amore ac benevolentia jus familiaritatis meruiffent. Hæc non iple Percas immotus audiverat, & nostrum jam inter pluribus credebat monftris quam lapidibus notari, cum mulier foluto finu exilitatis exquifitiffima pixidem mihi ad miraculum furgenti admovet; & , rogo , inquit , non es Euphormio? Cum me effe non fatis constantibus verbis retuliffem , timuit falli , & trepidantem iterum confeffionem extorfit. Sericum erat tenuisimum, purpura recocum; quo pixis revincta aurez carlatura rubeum fulgorum admiferat. Artificium autem mirabile, ut, quocunque illam veteres, ezdem oculis species subjicerentur. In ea emendatiffima Cupidinis imago Apollinis. contumaciam duplici telo ulcifcebasur. Hing aureus Phoebus, ifthinc plumbara Daphne, omne præfidium collocaverant in pedibus, & iple gemmeos vultus Amor contrahens, matri fuam victoriam puerili simplicitare narrabat. Mud præcipue stupebam, quod per rarum se-sicum facillime admitteretur acies, ut ubique tecta pixis videretur, & ubique nuda. Circulus præterea superioris partis eminebar tam commode, ut imaginum gratiam divideret magis quam frangeret. Quodque rariffimum eft, elegantis doni moles matura avellana menfuram non implebat. Tum mulier frangere sericum juffit, & interiora scrutari. Bear autem valculum emortuis formicis, & jam ad feetorem solutis plenum. Quod non magis admiratus fum , quam effulam in rifum cam que

CL

dederat, pane oblivisci modestia, & complofis manibus non femel repetere, Illic se leges. Tum Percanti litteras tradit, quarum ejulmodi eras exemplum. Necessitudinis muruz credidi , ne te mirabili nuncio frauderem ; quod est ejulmodi , ut non nifi mea fide tibi credibile effe poffit. Nondum erepti è conspectu nostro amantes oculos falleba. tis, cum ingens supor nos avertit à contemplatione tam jucunda. Quippe laceratum cadaver, & in hec vix integrum ut fuille corpus noscitaremus , sparlis huc illuc frustis femel acque iterum lubrica vestigia everterats cum cruentum folum notavimus, quaque deficiebat fanguis, omnia velut recenti incendio tegi : trabem etiam , cujus fastigium curiose acuminarum detruncaus Hypogen venefice cervicibus premebatur. Frons incultiffimis sulcis minax nihil omiserat de viventis feritate, nec facile dixiffes, an plus truculentiz in viva fuiffet , quam horroris in mortua. Ideo Veliam meam , fideliffimam mulierem ad te mitto, quæ oret ut in speluncam reditu maturato divertas. Ibi confilio tuo & industria utar. Soror mea lepidiffimum munus contubernali quo mifit, & fortung fug conveniens. Vale, Brat autem fubicripta Epittola tribus litteris inter fe prope confusis. I. L. A. nec aliud in ceras quam monera publica forma.

Perlectas ille cum oftentatione affectus litteras mihi in manus dat, coepitque à muliere quarere communis domina nomen. At

60 EVPHORM. SATTRICE

illa hominem elegantissime rifit , & , nescis, inquit, czeum elle in his regionibus Cupidinem ? Reftirue imprudenti oculos; docebis alis uti , & profugiendi libertatem. Quid amicam optimo gandio spolias, & quod cit in voluptate potistimum, noctem arque furtum ingratiffima mente detractas ? Tam audacter prolocutam, & jam rarioribus velis obducentem nequitiam , intenti aspiciebamus , cum illa repente leves & nitidos vultus in laxiffimam fenectutem vertit. Crederes Menelaum feifcitari à Porteo iras cœlitum & tempestatum vices; tam repente nova frons loquentem immuravit, Nec expectavit stupentium voces, sed trementibus, & ad surplicationem componentibus timidiffimos vultus, me, inquit, me ipfam possens agnoscere ? Aut putatis, eadem ruina quæ Hypogæam abstulit, omne illius artificium cecidifle ? Et animis novas species inducimus & frontibus; nec felicius investigabitis domine mez limen , quam aut Ceres , aut Inachus , amissos liberos quesiverunt. Si tamen homines estis, id est, si agnoscitis suavisfime mulieris imperium, date fidem in consciæ speluncæ secretum post diem septimum redituros. Cum ita quassarentur capita no-Ara ut annueremus, egreditur cubiculum, & in equum qui ad hoe pro foribus stabat, attollitur.

Nobis autem exitus à muliercula terror cum profulum sudorem passim movisser, tamen posteaquam discessir, & soli constitumus in acie, crescentibus subinde animis in profussimum risum risum cessit. Sed præcipuus erat sermo de mea pixide; quid hoc callidæ puellæ commentum designaret. Cumque multa invicem disputassemus; tandem in Percantem consensi. Vollebat autem speciem meam, quæ non ingrata virgini suisset, per cælaturam amatoriæ imaginis pingi. At quoniam eidem ineptia mea persualeram, essetas intus & suneratas vires esse i ideo plenam emortuis formicis pixidem Naturæ mendacium arguere, quæ interna tan-

Sed omnia trahebam in alimentum flammz, & prope iralcebor focio meo, qui tam docili febricula exæstuabat, ut sive tepescere morbus juberetur, five mori , audire pollet imperium. Diceres nos è navicula recens egreflos, & illum qui mari paruisset, durius torquenti ventriculum, compositos humores in littus extulisse: qui autem repugnassem elicienti pelago , demum in arenam dimistum, gravi capite laffique vestigiis, reddi aquam, mihi petere, ut ibi medicinam quærerem, unde morbum hausistem. Verum hanc inter nos seditionem gravior tumultus compescuit. Quippe furentium hominum amato concursu zdes inhorruerant Passim audiebantur diffilientium porcarum casus, & asperæ minantium voces, & ipsa nox per se formidabilis inanibus omnia terroribus auxerat. Igitur expectabamus venientis procella favitiam : certi, quoniam nos in theatrum fuum fortuna produxerat ; nostras etiam esse in illa fabula partes. Ego vero totius numi argumentum erams

6 EVPHORM SATTRICE

qui pucrorum lapidationem remisso faxo compresseram. Inciderat enim moles in noblem puerum, & timebacur vulnus alcius intromiffum, quam or folz carnes fauciatz ellent. Iam Acignius apud Dicratorem mu-nicipii intervenerat, & religionum auctoritate civilem armaverat vindictam. Iam irruperat Dictator in triclinium noftrum , ubi omnibus ad furorem cumultuantibus, Tune es, inquit, litterarum prædo; qui omnes deos & homines uno facinore violati ? Nifi litteras nominaffet, credidiffem etiam à virgine missum. Sed posteaquam invidiamintel-lexi, non sustinui dimittere supercilium, quod erexerat conscientia laudatissimi facti e cujus rationem cum cœpissem reddere, barbara heu inimicorum rabies non potuit innocentiam audire. Pracipitem exturbant de thoro, ma-nusque vinculis stringunt, nec proficiebam justissimo planetu, cum provocatum ac invirum in pugnam descendisse damarem. Me quoque vulneribus affectum, & utrioque vindicandam pari severitate audaciam. Sed causa esse non potuit, ut in patricium juvenem, & Acignii studiosum, insurgerem. Przcipue Di-Ctator officiolam fram egregie fingebat; & le vero sceleris mei vindicem, le alummum & cultorem juftitiæ affirmabat,

At Percantem primo rei novitas posuerat extra se, ut interdum tacitè quæreret, veris ne casibus, an per insomnium ageremur; interdum contumacius insurgeret in publicos servos, & sublatas in meam perniciem manus sui capi-

tais periculo averteret. Mox ut fustium acerbitas lanitatem mentis revocavit, & fibi quoq; intellexit parari vincula, non inultum hoc erit, inquit, domino meo callioni. Putares revelaum Persei parmam, & omnes plusquam lapideo frigore obriguisse. Ita cunctis & animi, & manus ad Callionis nomen ceciderant. Quod ut sense callidissimus Percas, manicas meas feriens, eas cuam iurabat Callioni impositas esse. Iam ministri lentius ducere, jam mitius imperare Dictator cœperat, & ego aperto circumstantium murmure probus esse, cum Acignio nunciatum est Callionis esse servem, quem authoritate sua læserat.

O que sacrilagas, prius relista,
Terras filia descris Tonantis.
Nunc, Astrea, feros remiste vultus,
Nunc lenis magis, & magis serena,
Iam re protinus. O porens virago,
Iustis omnia cultibus reducunt.
Nunc est dignus bonos, tuo dignos,
Diva, numine nunc babes parentes:
Nunc ortam sacra sama consitetur
Regum sanguine, divirum questis;
Et penatibus inserit potentum,
Et ne non pia iam colas parentes.
Quod diri placer, aut placer potenti,
Astream loquinur iubere sastum.

Tum Acignius ad me fumma celeritate contendere, tum aspergere accusationi fucum callidiffimis excusationibus copit. At magistratum maior incesserat perturbatio, cum & sermones ho-

D

minum

minum timeret, fi tam facilis machina evertiffet fententiæ robur, &, fi perstitisfet, Callionis potentiam. Sed affuerudine peccandi fuccrel. cunt iplis fceleribus excufationes, & animis in flagitia promptis in expedito commenta, velue feeleratæ vitæ cuftodiam,habet. Itaginon multum moratus; neque, inquit, justitiz quicquam nego, neq; Callioni aliquid dabo, quod virinregerrimus fibi daum possit irasci. Vtinam non audissemus cantum nomen; ut sponte liceret es. le justis. Nihil fallo; sed mili provocatus pugnaviffes, nisi tuani causam vulnera peroraffent, non impune culiffes hanc feriendi licentiam. Sed audi, forunam in ce hactenus, non feelus, punij. Non oportuit populum levari fortuitorum terroribus, ne graffandi licentiam inulti prætextus oftenderent. Itaq; habet à me Callion negs neglectam judicandi consuerudinem, & gaudere me nullum fuific ex ipfius familia, ira Domini, meaq; severitate dignum.

Sed jam in familiaritatem descenderat Acignius, & mira humanitate invitabat in crastinum ad publici delebritatem spectaculi. Iam enam ex vulneribus ægrum ad thorum reduxerat, ac blanditiis omnibus obstinatum animum expugnabat:pepercissemq; forstan, nisi cervicibus in spondam instictis vulnera recrudussent. Præterea sero consenserat in iram animus, & in sylvis, quo difficilius molitur imber ramorum textiles nexus, eo pigrius admissa aquæ stag-

nant.

At vero postquam tempestas in serenum mansit, & defatigatas mentes densor formus obsedit;

obledit: terribilem fortunz lulum,qui nos tota die versaverat, nocturna imagines reddebant; ur infeltior fibi effer iple animus per miras cogitationes le terrens, quam fuillent externæ formidines: donce tympanorum ac tubarum clangor fub rubentis Auroræ fugam inquierum soporem excussit, meq; ad paratam ab Acignio scenam cum Percante adduxit, Sedebat mihi proxime modestissimus senex, cuius cum humanitatem libaffem, ingemui, fortunam eiulmodi moribus meam patriam invidifie. Nec difficilis fuit fimilium morum conciliatio, nam & lecretus impetus invitabat ad amicitiam, & orationi nescio quis genius infinuaverat fidem. Igitur nondum composito aulzi tumultu ludimagistrum (pectabamus, qui nudis fere ad cuhitum lacertis nunc firmabat orchestram, modo scenam, & verbis ad anhelitum expressis, hortabatur actores, hie regiæ meminisset gravitatis,ille muliebris pertinaciae: rifum, lachrymas tenerent, & impolitos mentirentur affe-Aus.Interim optimum fenem rogabam:num ut audiveram in Acygnium consensiser omnis virtuium famili snum in verticem integritaus hominem Gratiz manu duxifiente Hicille

Suspirans, imod trabens a pestore vocem, Et vero, inquit, ducebant. Quodo; justius indigneris, non inviæ rupes, non aspera cautium malignitas, auspicata compressit vestigia; sed exiles stipulæ sustinuerunt personam robustissimæ molis. Diceres domiti exercitus inanem umbram victorem animum terrusse, Ita suso vitiorum examine non potuit suspicionem viti-

C 2

orum fugete, Vanitaris ambitus, aviditaris in republica, in re litteraria reprehendieur. Cur non tollir suspicionem? cur non extinguit incendrum, quod illius famam invidiolis criminibus urit? Denigs cur non mulcer, aut cur homo videri umet & miterdum errafie? Crederes cum illius actis calitum decreta convelli; neg; fe quicqua à Numiris causa este seinetré. Mirandum porro elt infestam Acignii, (injuria credo) sedinfestam superbiæ erimine famam, qui dilcipulum panè nunquam dimifir non superbiffimum, aut qui aliquem ultra le, magiftramq; laudaret? Quanquam & illius gloriam plerumque corrempunt, qui omnia cius dicta factaq; in' miraculum trahunti quoniam hac ætate fic vivimus, ut quem factiole laudaveris, hulo leu invidia, seu contra sentiendi ambitione fis iniquior. Ac ne fir aliquid in Acignio non infolens, quam amici famam evertunt, imprudens inimicorum furor alie, dum catumni andi licentia jufliores querelas enervant, & inepeis criminarioribus veriora indicia destruunt.

Dum hac proloqueretur, tantum filentium totam domum occupaverat, ut altiore Sigilion excipi nunquam poslit Itaq; ad feenam oculos convertimus, quam decorus adolescens peramabulabat, qui fabella argumentum pandere capit, versu non multum delicato. Fingebatur autem juvenis, fortuna & ingenio illustris, pateenis bonis solitarium deserti praetulisse filentium, necsanctis simas matris sachrymas, nec Principis authoritatem religiosi eapti fregisse constantiam. Nihil illo venustius, si fabula

Rolcios

Roscios invenifier: sed omnes ad pedum numerum humeros torquebant, omnes fictitiis vocibus corrumpebant naturalem gratiam, & trita fæpe barba infolentiam teftabantur afcittige majellatis, minimagir and flow public and its

In illis delicijs oprimam lucis partem confumpfimis; tandemq; digreffus ex molefuffima schola viam ad Fibullium cum percante exorfus fum. Ac ubi extra Bafili munimenta conflitimus, tum folutiore gaudio sidebamus pridiana lucis prodigia, & memorabiles tot mo-lestijs casus, ex quibus nihil præter paucula in occipitio meo vulnera duraverat. At vero nihil est digerrum quod fit extra fortung confilium Etenim Fibullius ad interitum æger marcentem familiam ad postremam solicitudinem deduxeras, noigs ab iplogandij limine militis

Sed mirabar hominum genus rotis Fibullij zdibus convertari imperiotum, trifte, feverum: qui necingemilebant ad familiæ planetum, & fronces ad militiam, arte magis quam sponce contrascerant Quos ut Medicos fapius appella-ri audiui, non prius internogate, Percantem dehis quam intelligerent omnem religionum differenciam in tres partes effe diffinctam. Hos appellari Priscos; illos Novates, terrium genus Medicorum effe, sed potentissimans factionem Medisorum jam latifilime dominari: - ut quod Spartacus regnum concupivent, ifti servi occu-parint. Iam procerum partem jam Magistratu-nm, emditorum etiam gregos 1010s consensiste in Medicorum scholam, hac & ralia fentien-

rem. Aut numen solis terroribus singuaut si est aliquod, omnia permisisse dispensarici natura: animum ita corporis domicilio insinuatum, ut extra illum carcerem non duret: denig; religionibus sicut vestibus utendum, de quibus & consuetudo & ipsa vulgi inconstantia judices sedent. His institutis docti facillime peccant in hominum vitam, & novis experimentis radices omnes ac metalla tentant, nec perniciem homi-

num æstimantes nec numinis iram.

Igitur & Fabullium clades eadem affirerat, cui ad vulgarem morbum infolentia remedra quæfiueram. Etenim quos emulferat humores vena ad finiferum renem pertinens, vis lienis ignea paulatim addenfaverat, ut omnem renis latebram coctrlis & acuminati lapidis rigiditate compleret. Nec acerbos dolores ante crudelis foctus moverat, quam exercitationis vehementia ensturali receffu excuteretur in ureteri angustias, nunquam hiaru tam immani sua sponte patentes. Tum autem sævissimi mali atrocitas tam ventriculum superné exonerabat, quam alvi libertatem compresievat. Cumq; ad vestam carnex fibra cum expellente matura pugnarent, illa in concepti status suspicioré venichant. Igitue medicamen insusum est inserius, & omnia m alui forte morbii valitura tétabantur.

Arpræcipue nefarius Ambrias oppugirabae adhue vitalem Fibrillii nacalam, qui præceptrices Medicorú charentas, semere in corú officinis diffipatas, qui deluendis medicamentis præfunt, vigili ad feelus cura coegerat, ac in feereta deinde merferat urnam, paternæq; artis tempror

medicina

2:

nt h.

n n

3

a

medicing fcientiam mentiebatur. Tum ur interrogabatur de morbo, munitis diligenter foribus, verfabat manu vasculum, &, Este, inquiebat, fortes nulquam Præneftinæ, vel Lyciæ; ac præscriptum, quod volventem manum primum implesset;ægris etiam formidolosius, quam est periculum sontibus, ad pharmacorum magiftros mandabar. Sic ut interdum nefarias manus atroci cæde pollueret, interdum fortunæ temeritas pro prudenti confilio effet. Sed non litaverat Fibullius impudentia. Nam Ambracis chartula dictavit ova ad ignem bis cocta, & veterrimi pifi eliquatam viscositatem Præterea deambulationes raras iusierat, & oscitantem ignaviam molli thoro fovere. Que omnia nascentem in Fibullio lapidicinam ita duraverant, ut affidui cruciatus moriendi folatium quærerents quod proculdubio folvisset hominem rantis malis, fi aliquid gustaffet de Callionis po-CID.

Non tenuit lachrymas mitissimus Percas, & miserrimam domum sublevavit gemituum societate. Sed mea sors erat durissima; quoniam certam opem negare Fibullio videbatur à mea humanitate alienum: & si remedium, quod in illi morbum strenuum noveram, tentassem, timebam Medicos, tum etiam Callionem, denique non haberetur sides ignoto. Tandem vicit misericordia nimis prudentes metus, propius; ad stratum accedens, O vir, inquam, propensore fortuna digne, quam nune aversa est, aude sanari. Da remedio quod astero triduum, & si ad votum meum sanitas non respondent, illius

D4

iracun-

racundiam meo capite depreceris. Mola vietifqs victima mactari non abnuam. Exhorruit ad hæc dicta Percas, & de Callionis poculo rarus loqui, meo capiti, quod ego in succidaneum dabam justissima suspicione timebat Sed Fibullius, quam non, inquit, hac promuff, nova funt? Apage hec secreta natura, & rot modo nati medici, vanam spem ac inania verba, æternis sniferorum cruciatibus, & indigna mercede vendentes. At ego, crede, inquam, domine, ampliffima erit merces homini tanto benè feciffe, negsfolum pro tua mihi valetudine, sed pro mea etiam falute laborandum est. Si fallo, nec poffum declinare familiæ tuæ impetum, nec domini mei iram. Tum ille, postquam aliquantulum dubitavit, interrogato etiam de meis moribus Percante, ut acerbitas mali cogebat, tentare igi-tur remedium justit, quod vel ipsaus corporis ruina morbi pertinaciam ex pugnaret.

Hac facta potestare in proximum montem secedo, illamo; partem, quæ tum imminentis jugi vertice, tum virgultorum & fruticum humili fastigio, maturius umbrabatur, curipsa sedulitare sustro. Respiciebar socus aquisonem, & at erat declivis, stuente passim per imbres humo aridis tantum sapidibus sternebatur. Hic aerna geniculatione Æsculapio votum seci, si sanaretur Fibullius, barbam auream ex proximo restiturum peculio, qualem Dionysius ademic. Crederes deorum etiam sustragia emi. Ná statim notistima herba oculis meis subiecit Æsculapius, quæ calculo bellú indixit musto feliculapius, quæ calculo bellú indixit musto felicus, quá aut Veratrú ament æ, aut vulneribus

Aciros,

93

ec

0-

3-

1 2 1

is

c - ,

2

Afciros. Hæc lanceatis foliis, piloq; ita brevis ur pænè curtofos oculos fallat, crenis deniq; termubus, & fæpè in obtufam speciem oras secan ribus, mediocriter affurgite Radia caulifq; ligurea, fubriliorem succum in herbam transferrent. Planta ad ingenium terra nunc cubitalis, plerumq, eminentiqs, insigne fastigium socious ad examén turgentibus cingit; & Virgæ auseæ est nomen, sive quontam aurem nepiene divinæ virtutis est, sive quod præstants metalli colorem exigus storis vermitas eminatus. Cæsterum contusum in renibus calculum in innoxitum pulverem solvit. Non in latere, non invessica dolor: adeo ur tam facili remedio pudeat calculum tinutis est. Etenim in hyemem sicentur æstivis umbris planta, & ubi gravitus lateris co-cuntem morbum præsagit, aureus pulvis ad drachmam mero delibutus sumitur, sive ovo levissimè cocto permixtus.

Sed mihi non erat ad manum tam pretiolus pulvis. Itaq; recentem adhuc herbam jubeo Pibullium mandere. Nihil eo die vilum est ad morbum fecisse medicamentum; sed biduo deinde repetitum, supra sidem est quam egregiè reselletit acerbissimum morbum; sordidus pulvis abundè vesicam exonerabat, econosumq; saccarum pane sancumis imagine pingebat.

faccarum pæné fanguinis imagine pingebat.

Iam ventriculo robur redierat, jam corpori
toti vigor, & mihi ad perfectionem artis medicæ fola decrat laurea & emputii teltimonii liber, cum a Callione redduntur Percanti litteræ,
fe a Principe ad Labetru mitti, ea pompa quæ
urumqsdeceter. Nos quam primulequeremur,

D 5

ve

vel ad Fibullium fi consensisser, laruri pocuslum, vel adornaturi magnificæ domus superbiam. Tum a Fibullio epistolam ad Calhonem imperto, qua se ingenti miraculo sanatum, confirmabat, se quom am semel. Numina curam egissent sux valendinis, nolle ca ostendere alieni auxilii mixtura. Igitur gratiam habere oblati medicamenti, se ipsi præsenti aliquando pleniores habitunium. Timeba enim, ne Gallionis si resciscerer Fibullium mihi funitarem deberes videretue indiguum, præsassi meas artes silii medicamini, cui commendando etiam me misisser non practica de superpractica de supersisser non practica de supersisser non practic

Me autem com in fecretiorem thalamum Fibullius exocaffet fa movis arbitros & Euphormio, inquismec tu ignoras quid tibi debeam, nec menti sui magis quam ego es conscius. Ita-que diu deliberavi, quo me dono exfolverem; nec præstantius inveni munus, quam simillima tui partem. Tum mulicrem advocar supra politiffimas imagines cules maquodq; auxeras formam, tenera ut videb stur verecundia & pudore confusam. Et, si mihi inquit, credis, Euphormio, uteris beneficio & voluntate mea. Puellam hanc, cui dudum perfusti ne injuffu meo nuberet, trado. Integetrimam mentem, & suo coppore dignam, honesta frontis timidicas sponder. Egu vero dotem dicam, quancam capere aut agnoscere tuz conditionis homo possit. Hic ego noon hil cam eleganti forma morus, tamen infidiolum munus timebam. Et fi abefi, cogitabam, fallendi animus, seur hac fecceso perage in ur? Deinde quam ad manu hac puella de

u-

bi÷

em m-

CC)

li-

12-

e-

ii.

5

lli

i.

22

-

6

3

de occultiffimo thalamo producta estaquam infolens, ut fine flammeo, fine aqua, fine folenni igne, ablq; vittis deniq; & matronis verecundiam mulcentibus transeat in alienam familiam virgo? Hac moleftiffimis cogitationibus scindebant animum,& præterea quod confilio tempus non permittebatur. Erat etiam menfis Maius, quo tempore nupuarum omen perhorrescebam. Igitur ambiguo assensucogitabam sic hominem non lædere, ut neg; me laqueis, fi qui effent, impediendum producerem. Certe, inquam, domine, parum amas puellam, quam pro nuptiis in contubernium mittis. Quid amplius irata Omphale à Lydis exegit, quam ut fervis ingenue miscerentur? Itane inquit, nescis splendidissimam libertatem in virtute positam elle? ac præterea jam ut coniugio emancipari liberos ita servos in societatem iuris Quiritum mitti? his dictis erigebatur animus meus in fpe optimæ forcis, & jam ad novaculam videbar liberrus respicere, cum Fibullium credere capi ex magnatum more facere: finolis ut per illum tibi bene fit, conaturum ut fit male. Nec amplius cunctatus, in ux orem confentio, & præcunte religiones Fibullio, ac præterea ofculo bis terq; repctito, firmavimus fidem:ac tum in publicu progredior, & (ponfus, &, quod nesciebam, pater. Iam septimus dies illuxerit, quo tempore promiseramus reditum in speluncam, sed memoria non illubenti omifimus fuaviffimum ad mulieresiter: quoniam jam ad Labetrum adventabat Callion, & urgebant affiduz litterz ne eius comitatum deficeremus; cum Percantis.

74 EVPHORM. SATTRICI

eantis sedulitatem, meq; prodigiose sanatum, instar ingentis samiliæ reputaret. Itaq; expedito progressi itinere, antevenimus etiam Callionis cursus, & magnificam præmissi agminis tarditatem.

Præludebat autem Labetrus oftentationi suæ, & pretiosissimam supellectilem pandebar in Callionis adventum. Machinæ per mænia dispositæ præbebant speciem formidolosi belli, & moniti oves, ut ad tubam in armis essent, pacificos cultus militari diligentia instruxerant. Inventus præterea nobilis arcessita ad Labetru, splendidis collucebat vestibus, & exarata puellari manu pallia tota pensione redemerant: ut quoties mensa in illum annum posita esser, Callionis meminissent. Sed maxime obstupescebam ad principalis ædisicij luxú. Thori ubiq; purpura strati erant, stragula bysio duplici insignia notabantur, & auteis silis sericum intertextum plus artissicio debebat, quam naturæ.

Præterea cultu mirabili stabant dispositæ per cubicula imagines, quæ mihi videbantur sudantium vultus exprimere, Admiratus ego ingeniosam statuarum noviratem, propius accessi, & materiam audaci digito scrutatus sum. Sed profundius quam vellem fragilis materia manum admisit; Perturbatus igitur imaginis cicatrice, sugæ consilium cepi, cum ad latus se applicuit sedulus minister, spumantemq; hordeaceo potu seu scyphum humanissime obtulit; cumq; incerti formidine vultus variis coloribus æstuarent, putavit tantis conventibus insuetum numerota domus frequentia perterreri, Itaq; vanita-

is.

ni

at

i,

t

.

tem timoris mei stultissima consolatione permulfit. Quid exhorrescis, hospes, inquir, ad regalem ftrepitum ? quid exiftimas trium; hum quotidiana familia rationem? Scio nescire dominos vestros cam prope ad colum deolos accedere. Sed negs instar numinum provulgaverunt orbes alios, neg; tam fyncera nobilitate incorruptam feriem ad ter mille annos fervant. Tu vero in aliud tempus stuporem differ, dum Laberri gentiles videas maiestatem nutantium cervicum circumferre, velut ad numeros; & audaci ponderofæ orationis fiducia non tam yentos onerare, quam superare aurium fidem. Iam vero, si tumultum ebriæ domus audiveris, putes ad Orgia Thyoneum descendisse. Crede mihi, natitabune pavimenta hoc quem teneo liquore, & plus bibent thori menfæque, quam homines. Scd tu interim Labetti bonis utere,& audaci manu frange statuz butyracez auriculam: Præfto fum, qui faturatis fuaviffimam potionem affundam. Cum ego negarem deformaristatuam oportere, ultro irisfit pinguissimus scrvus, & cervicem imaginis amputavit brevi gladio, qui ad hoc ex catenis argenteis de cingulo pendebat; &, nondum feis, inquit, feptendecim este cubilia, in quibus ejusmodi quatuor imagines ex marmore angulos adornant, præ. citis cervicibus, que quotidie recentissimo butyro reparantur; tum ut populus in jentaculum destruxit extemporaneos vultus, frons subinde alia reponitur, & in diem septies ac decies renovatur delicatifismum munus, Nondú hora diei nona est, & jam centies quadraginta butyri pondo

pondo hoc palatium absumpsit. His atriensis dictis audaciam sumpseram destruende formofum artificium, cum tubarum ingens murmur personuit, & desolatum palatium nihil ex tanto populo fervavit, nifi fpem redditura frequennz. Ego quoq; tam cupidus invilor quam novus regionis incola, despecto jentaculo in publicum descendi, & quanta pertinacia viam turba negabat, tanto impetu compositos in orbem lacertos rotabam; & per diflectum inaqualitate itincris agmen immittebam robustissimum corpus. Deinde ut in obvium tumulum afcendi, res expeditione gratior oculos meos delectavit. Erat enim Callion non mediocri ftiparus many, ad quem confluxerantex facra Labetri domo, Cubicularius, Dispensator, Ædituus,& magnatum ingens numerus, qui ficta humanitate quem timebam venerabantur. Ego quoq; viam mihi cum Percante ad dominum feci, & ftrato in supplicem cultum corpore, à transcunte veluti nutum extorfi: cum in elegantiffimam perductus domú, & orationibus in atrio ad faflidium longis exceptus,iple naturali eloquentia vividum ingeniu prompfit. At ego tot nugis fatigatus, in Labetri domum redeo, potioribus miraculis pafturus curiofitatem fedulæ mentis.

Erat autem interiori palatio non tam hominum infrequentia, quam filentium: omnes veluti stupore contracti modestissimam vocem ad vicinas aures anxiè transmittebant, & oculi non temerè vagi in animum meum pietatis indux erant sensum. Igitur contemplatvs ubique, num vel ara vel deorú imagines religiosos ho-

mines

mines moverent: nihil advertere potai præter tunicam purpuream, quæ ex tholo catenis aureis, pendebat, & capitis tegmen fericis ad utrumque latus nodis infigne; quæ & gestaste juvenem Labetrum dicebatur, & in nescio cuius senectutein affervari.

ır

_

n

1

i

Sed cum promoverem inconsultos gradus in fecretiorem thalamum, corripuit facimam veftis vir, fi bene conjiciebam ex colore & turgenti-bus labris, Afcr, & quid in loco tam illustri facerem rogavit. Commotus ego firictorum in me oculorum maiestate, nihil habui quod opponerem tam vibrantibus telis, nifi Callionis potentiamicuius ille nomine, tanquam fulmine proftratus, mhil, inquit, impedio. Tam gratiofa Servitus oninia huius familia fecreta tibi facile producet. Hae venia factus audacior in proximam fedem irrumpo, ubi etiam pauciores ftabant, & pleriq; fuico vultu horribiles. Diceres illos regium Cynez fenatú eruci vultu fingere, ad cuius gravitatis imaginem Przfectus Prztorio nelcio cuius gentis maxime formaverac voltum; qui trecentis nuper nullis advenerat, ut doceret & fugere le scire, & his magis formidabilem esse qui à tergo, quam qui à fronte cofifterunt. Tum ego applicatus ad parietem, lu-Brare copi omnum incellus, & luperbam ad fastidium frontem; cum subito meatus intercluduntur suavissimæ luci, & densa nox, feneftris curiose junctis, totam domú insedit. Igitur metuens ne me in custodia publica milistem, errantibus vestigiis repetere cubiculum copi,& in aditum, qua me confula memoria ducebas, tendere:

versæ januæ claustra, diductiss peristromaris tot cercos decori adolescentes intulerunt, at timerem ne tenellum aliquod sanus producerent ad numerosissimum lumen. Sequebatus butem mulier aurea præsignis tunica, quæ sublimi crime turres propè in occipitio excitaverat, deinde vir, ipsa muliere brevior, ad enius prolixum latus stabat. Tum quotquot in triclinio erant, libratis velut impetu corpotibus longa veneratione iacuerint. Bog aurem aliassima

Obstupui fererutt come, o vox faucib beste.

Tantus enim pænè cultus Iovem Iunonemque ad esse persuaserat: sed ita ut mutatis konoribus hoc annis, ille mensibus præsideret. Interim mulier ad mensam gradu satis composito sestinavit, meusos deinde Iupiter inferiori lectulo consedit. Sed inanis videbatur mihi pompa: nihil enim vltra panem in cænam importatum cernebam: cum in genua procidit assueta his officiis Nympha, & humentem mappam purgandis manibus dedit. Tum diutius ignorare non potui, quæ Numina delectarentur opinsmodi sacris, & hominem, cui stabam proxime interrogare cæpi de iis quos videbam. Az ille, nec te, inquit, maiestas loci, nec ceremoniæ, & ritus ab ultimo ducti Oceano, monuemur. Labetri sacrarium esse?

Adoravi ego Numin i sac deinde in diversam conaculi partem fuctivis gressibus tendens, in amplissimam porticú descendi, quæ & ipsa solis sacibus erat illustris. Circum autem elegantissimis imaginibus Labetti vitá ingeniosus pictor reddi-

is

-

.

reddiderat quod utintellexi ex verfibus,qui ad fingulæ oram tabulæ legebantur, nolui tantæ fidei historiam ignorare. Nobilitatem Labeuri modestus artifex non altius erat exorsus, quam ab Æncæ erroribus. Nam & Mneftheum affinxerat, & Capyn, & Anicium, qui contis infe stas undas rerundebant. Ac ut Labetro pranunciaretur jam tam armati maris iniuria, ipla tempestas propè sorbebat majores suos. Deinde confulatus ac triumphi longa ferie parietem adornabant. Sed hominem, ut eram, illiteratuos non multum delectavit evolvere, que vetuftas multis seculis obtexerat. Itaq; ad recentia rudem oculum converti. Erat autem efficus Labetrus in lucem prodiens, quem Aquila excipiebat ca purpura, que est triplicis prærogativa coronz. Deinde adultus cognati Principis vicem magnifice fuffinebat.

Rex Anius, Rex idem hominii, Phabid facer dos.
Nec omiserat artisex splendidi rationem coniugii Stabat Labetrus novo insignis cultu, ac in Veneris legem transsturus, Martis primum sacris innitiaverat latus, insolenti serro grave. Deinde nubebat amplissima virgini dotis. Postremo erat effigies sedentis ad Ilium, & tot molientis machinas, quot destruxit savitia maris, & callidi hossis importuna sedulitas. Super hac erat picta Discordia ex Averno protumpens, qua ante aliquot lustra quietas Labetri gentes solicitaverat ad bellum, & hi versus panè in

vertice imaginis legebantur.

Est locus Ausonias inter notissimus undas. Suboici coluere viriscui nomen Averno

EO EUPHORM. SATTRICI.

Dicitur. Hic dira trist is reverentia ripa.

Hic campo crudelis honos. Nox impia pigros

In pirat calo ventos, on nubila ducit:

Cuncta filent circum, si non in sibila crines

Ferales movere dea. Non gramina ripis,

Torpet iners sellus, Phabumá eterna recentem:

Nescit hyems mutare domos. Tatú improba late

Signa canis surgunt, spumaá insesta cruenta

Lurida Cerbereos scribunt Aconita timores.

Hoc, ut sama, specu, crudelis janua sunsi

Orbis, & immensi panduntur limina fati. Attoniti borrefeunt manes, umbrag recenti Has penas intraffe via pars maxima pana eft. Illac & gemino quandam Discordia curra Extulit ad superos dubium caput. Omnia retro Abstulit aftra timor, totuf a expaluit etber. Ipfa vetur rriftes ducentia nubila giros: Velavitá diem, terrifá exclusir Olympum. Tele manu gemined faces, vultud fevero Braruber, pallentá merus, mutatá foverá Con filium pugnará fue discordia menti. Quam circum rapidufa furor, luctufa fcelusa, trag, infidiag volant. 3 edet axe fuperbo Infelix bellum moring accenditur armis, Hec fimul ur noffris crudelis constitit oris, Erexitá genas meruenda fela sonanti Incustit clypeo, & rapidi ter voce flagelli Increpuit pacem, ter protulit impia cades; Tum primum excite fludia in Mavortia gentes, Tum mortis properat a anor, tum semina belli. Nondum bella tamen. Qualis certamine primo Venterum, minus aura fuit, se seg moveri ladignantur aqua,nec promptus furgere Nereus Addubitat

atè

ita

Addubitat pauli jet cuntfantes confulit undat . Deinde describebatur tempestas que fe ab Occidente in illas terras infuderat, & quodammodo debili Discordie sociaverat manum, Quibus tabulis non indelectatus transco in proximum thalamum, & deinde cum in penitiores intrarem recessus, obrui memoriam labyrinthis ampliffime fedis. Nam & implicate in fele cameræ,& multiplici aditu aperta cubilia, auferebant viz discrimina redeunti per inanes porticus,& magnifica (patia nobiliffima domus,donec in fecretum delapfus cubiculum, notavi ad dexteram litteris aureis scriptum: Nemo in bane fedem iniuffus admittitor. Et ad lavam auro 1tem fulili: lifdem fanttus eft panis facri thalami adirus, quibus Romane olim trafitus foffe. Qui-bus ego diligentissime perlectis, toto impetu foras proruere coepera, cum ingens frepitus timidiffimas auces perculit. Brat enim muliebre agmen jam in cubilisgradibus, ut earum oculis meam fugă suffurari non possem Igitur mutato consilio in thalamu redeo, & cu ftragula in tesram prolixè deflueret, oculum noxium caput sub aurei recessibus thori. Et jam noctis silentis strepentem concursantis tumulti suppreserat, cum mihi tum periculofiffimus carcer, tum inanis ventriculus fomni copiam non facerent. Vnde remotissimos canum latratus audiebam, & renuissime aure murmur non fugiebat vigilis fenfus fubriliratem, Tum mulier, que fupra me in lectulo decubuerat, exigua tuffi excitavit matronam in alio thoro jacentem, que o-cyus suriexit in pedes, pervasites ad vicini oftium

tal

in

CO

no

ci

tā

lü

0

il

1

i

oftium cubiculi, ac bis rerque inflexi digiti articulo fores pulfans, in aliam ipfa deinde fedem segreditur. Hic ego curiofitati tantum impera-Je non potui, ut stragula non dimouerem, quanrum ad oculi libertatem fatis erat. Neg; mulsopolt laxatis foribus intravit mirabilis viri fpecies, cuius ego cultu exterritus nihil abfuit quin proclamarem. Brat enim lunea folum weste in-Andus, manua; illa matulam argenteam ac facem, hac clavem auream gladiumq; gestabat. Hisille ornamentis infignis accessir ad thorum, &, Domina,inquit, ad imperium tuum veni. Sed ego exera me positus tam infolentibus, animadverti offium, quod in interiores gradus rendebat referatum esse ab ea matrona, que hominem advocaverat, igitur mendum opportunitete ratus quam pour celerrime me iplum de latebra eduxi, & ab utroque amantium confpe-Aus evafi. At illi portentum cati, frigidis amplexibus, canquam vino qued mulium fuffocaffer haulto, omne robur amilerant? cum ego ad Callionis fores elaplus, expectarem venturæ lucis solatium, gelidis interim postibus humidi aftri malignitatem ut licebat declinans,

Cum deinde crepulculo dilcussa nox spissior pallenti adhuc Sole raresceret, advenit is quem rei domestica Labetrus prafecerat, & ad Callionem jam in atrio ambulantem tendens, sestimationem salutandi iis negotiis excusavit, qua totum diem Callionem renerent. Ac deinde per varios sermones in id lapsus, quod maxime quarebat, est, inquit, nobilissima porticus, & omni antiquitatii referta genere, qua ex media talia

III-

em

ra-

-מו

ul-

ain

n-

ac

it.

m,

Di. u-

D-U-

9-

à.

.

-

)-

0

-

t

talia pene curribus junctis sublimem transtulie in has terras Labetrus. Ea non est magis auro conspicua, quam non adulteratis antiquitatis notis;neq; studiosius illam juvenes perambulant, quam scholastici atq; senes, qui omnia prisci moris vestigia in argumentum eruditæ disputationis trahunt. Non erit indigna, nili me fallie novitas, eleganti tuo ingenio, & invenies quod non oculos magis quam ingenium deledet. Si non moleftum eftire, & vicinia invitat, & quoniam mea est custodia, non admittétur hodie aliquis præter amicos tuos. Non abnuit Callion, non cam antiquitatis cupidus, quam captator communis aurz, & fuper omnia illud spectains, ut litteras non tam nescire videretur, quam temnere, and standard with the

Igitur in publicum egreffus, Præfecti dudu in porticum venit, ad cuius magnificas fores ftabat Apollo laurea redimitus corona, & novem Mufa,qualibet suo infignis artificio. Mox, ut intravimus, miræ species objectæ funt oculis noftris. Hercules, qualis primum fervierar Buryfleo, ad interius limen stabat, velut ad custodiam, nee procul infelix Laocoon violatiequi Solvebat Palladi poenas, & ejusdem Divæ fulmen detrudebat de scopulo temerariam Ajacis fiduciam: ibi erat & aspera velue naturali scabitudine rupes, & tam arcificioli fluctus, ut timuerim calceos inundare. Erat eriam antiquiffimæ ara ipecies; quam ajebane Musis cum Hercule fuille communem. Deinde uliquius progressis historiam parum vulgatam oftendit noster index, quæ tabulis prene torú parieté impleuerat!

ti

ti

h

ü

11

C

Erat autem exercituum species acriter dimicantium, quorum furor cuam in imaginibus legebatur, ac deinde Solem obducebant caliginofa nubes, & fulminis violentia obruebat alcerius partium ducem Mox velut aperti campi vorago courinuo fingrabat incendio, & qui modo vi-&oria exultaucrant, dimittebant in terram languidos vultus, acipie rex instar Agamemnonis, Iphigeniam lugentis, triftiffimam frontem coccinco pallio obduxerat. Non temerè omisit Cattion rogare nostrum ducem, quorum illæ imagines effent. Sed ille, non alsud, inquit, affeverare pollum, quam quod vetulliflimi versus produnt, qui cabellarum margines implent. Sed truncata erat carminis series, ac imprimis exordium victoria vetustatis situs deleverat Nondu tamen abolaverant vestigia, quibus litteras fuisfe aureas deprehenderemus; nec tam vetuftas exedere versus, quanquam erant supra omnem fidem antiqui, qu'im muliebres facies, quibus quotidie paremabatur optimo poeta, cum aliud ejus monumentum ignoraretur. At Callion cum porticum oculis perluftrafletseruditum hominem, cui Lucretio nomen, &, quod rarum est, simul in hac communi vita politum, ad fe vocat, &, O mi, inquit, litterarum antiftes, cur hos versus non tollis ex hac porticu, & verustati tantum jus in ingenia negas; nempe potiora funt Quiritum rudera, & inutilis effoffi zris inscriptio delicarissimis carminibus prastat. Hzc cum festivius arridens dixisset, aditum fecit homini doctiffimo disputandi de litteris, & pcfilenti novitiorum genio, qui reviviscentem doctrinam

Sub-

13

1.

1-

s,

ic

.

ŝ

d

ú

s

1

1

3

doctrinam immani fato fullulerunt. Itane, inquit vir maxime; nostra etiam amentia scholarum muris contineri uon poruit, sed loquaci rumore pervalit ad magnatum domos, & litteratos omnes sub codem crimine infamavit? absit hoc ab Apollinis familia, ut nemo Æscula pium norit. Quanquam hoc nec invitus fateor: scholz nostrz periculosis plene funt scopulis, qui adolescentulorum industriam quotidie naufragio subvertunt, Et nisi multi genio meliori falutem deberent, etiam optima mentes incurrerent in illa vada, quæ inlignis magistrorum imprudentia collegit. Tum Callion aperire tam funesti mali originem rogat, & authores pernicioliffimz fedz,qui Mulis,inquit, dedi ad omne supplicium debent. Mox ille jut nemine m de artificio suo loqui piguit, fusissime copit exponere initia pestilentissimi morbi, qui litteras pane ad morns neceffitatem adegit.

Primum, inquit, barbaria patrum nostrorum temporibus omnem Musarum suavitatem excluserat. Non illi modo humaniores litteras neglexerant, sed etiam cum severiori doctrina non credebant delicato sermoni convenire posse. Hinc peregrina dictio in Latinas invecta scientias, e eloquentiz, inductum exilium, ut mirim sit, præstantia ingenia, que illis etatibus slorucrunt, optimorum sectione librorum temperare non potuisse hoc veluti odium in ingenuas politasque disciplinas. Nullibi carmen suis constabat partibus, nisi quod bis terq; in eandem syllabam caderet. Orationum periodos vel absona verborum geminatio vel inepta

Inbulitas implebat, & fi qua occurrebant vel ex antiquis moribus, vel ex prisci zvi memoria, rebufq; geft s,ea nunc omittebant foediffima ignoratione, tinne ad fui feculi rationent detorta fettims leufibus corrumpebant. Hic Pyrrhium Achillis filium dicebat post expugnatum Ili-um criam Romana moenia obsedisse: ille Scipionum & Cenforinorum nomina ad dignitates referebat. Hic Falcidiam legem, quod inftar falcis legara rescinderet, volebat appellatam. Alius Gentiles, quia rullis ceremonus vero numini facti,fic (aiebat)remanent, ur funt gemisaut Ethnicos dici, quia per Æthnam monté ferunt aditum parere ad fubrerranea supplicia, stultissima affeveratione scribebar. Nullus erat, quem vitia temporum non traherent, et Epheli natos diceres, ubi oportuit neminem excellere. Pueri his magiftris ufi nihil aliud discebant, quam non sapere, Nam & Græcis elementis ne quidem temuterimbuti, ut verboru monitra, que nova Philosophia invenit, capere poterant, staducti, omittebant omre docta eloquentia cura.

Sed non potuit diutius teneri solertia humani ingenii, novandis rebus nata. Itaq; initio hujus seculi emerserunt homines aliquot ex tantum noctis immanitate, prene non alio quam natura sua auspicio, statimo; authores aliis extiterunt, ur seedissimam imperitiam è Repub. listeraria tollerent. Verú ingentiu maloru remedia nunquam suis periculis carent. Orbe, qui suo malo obdormiverat, ipsa medicina penè obruit. Etenim homines supra cateros docti, quamvis

erant

n

L

ŝ

ń

It

ıt

į.

n

30

n

n

q

2

(2)

i-

Ш

6-

10

at

erant humimodi, ve multa non viderent, velut in ipio scienti e orientis diluculo, tamen ambitione cœci, nominis famam petierunt ab indignis & inanibus rebus. Igitur hi deridenda caterorum barbarie volumina implebant, illi novandis omnibus exercebant impigras mentes, & ve aliquid sapuisse dicerentur, vertebant scientiarum partes, quaecunq; rudi patram seculo placuissent adeo ve disciplinarum ratio diversissimas in partes distincta sit, & voique male sententium sectas infelix seculi genius induxerit.

Susceffit huic malo crudelior peftis ? & luchuofa ingeniorum funera edidit, Iacebant paffim libri, fqualidiffimo fitti, & iple pulvis meliorum authorum partem exederat. Itaque nece flarium videbatur, vt homines docti tollerent maculas, quas vel librarii , vel tempora inuficrant, tum diversorum voluminum lectione, tum antiquitatis pentia, etiam interdum divinando. Quis deinde ad hoc studium se non accurat? quis provinciam, quam permitti non oportuit, nifi fumma authoritate viris , privatis aufpiciis non suscepit? Quis se in virum non evasisse credit, quis non zternitati litafle, cui flylus hæc vocabula permiferit, deleo,interpugno , corrigo, manuscripti fic habent, bec ab antiquo ritu, & extera ineptissima ambitionis verba? Cum tamen hos etiam qui plus in litteris fapiunt, fzpe iuftiffimus zmulorum rifus fulpenderit. Quam invisis moribus, qui voique pene inu fitatam invifitat spermutat, qui non fert volumina, fi curari , & non durari veftes dicanes

E

Nam ducum taceo duces. Quorum ille ad Prztorem curare, non currere, legits alter, quamvis profundiffimæ doctrinæ,tamen non credit purea dici. Hic est ille scopulus, quem vel curiosi homines vel incauti, raro illæfis navibus prætermittunt: seu mavis, hoc pestiferum sydusilluxit, quo furgentes litteræ nondum adulta ftitpe exaruerunt. Etenim ingenia vbilefe applicuerunt huic studio, spe maxima hanc Rempub: fraudant, & invtili labore pallida, neque veræ vnquam gloriæ, neq; fuavioris litteraturæ gustum sentiunt. O miseram iuventutem, que vanis exercita laboribus, id cantum apud doctores consequeris, vt ne quidem latiné dicentem intelligat fenex Numa, nifi divinantis Egeriæ vaticinia consulat. Nam qui antiquitatem ètenebris eruunt, ipfi tantis tenebris onerant stultissimam orationem, vt id vnum quafiiste videantur, Pithia vate, aut Carmenta, ob-Scurius loqui. Neg; aliud iam in Scholis detonant, quam num in vrbe iustitia, vel extra pomoria humanitas, olim carnificibus habitationes decerneret? Quis mercuricis titulis color, que fornicibus augustia essent ? Vbi facrum vrinarium, quo patres conferipti velicam exonerarent? denig; quot fibulis staret vestis, quor gradibus tutel z conscenderent ? In his nugis non modo ipfi confumunt optimos dies , fed commiffos etiam industriz fuz adolescentes verlant. Quis ad politum verlum auditorem me impetu exaratam reposcit, quam incertum & invtilem Italiz morem , tam extra vivendi confuerudiis

u-G

-

1.

ta

1-

10

u-

n.

ad

i-

ris.

2-

e-

2-

b-

0.

04

0-

17,

m

0-

ot

is

ed

CS

m

ij-

m

di

li-

de

Consuetudinem hodie positum , quam à loquédi viu ac ratione femotum? Etenim fi delicati fermonis formula, fi tenera & auribus apta oratio, ipfis legentibus occurrit, id faciunt quod ægri,qui corruptis sensibus epularum suavitatem averfantur. Quæ antiqua, quæ folis tenebris nodilia, miferrimis laboribus colligune, que fubinde redeunt in animum , ac veluti ftilum trahunt,cum ipfi ad fcribendi ftudium efferuntur. Irasci etiam superbe negatores audeant, & qui scriptiones corum vix capiunt, è doctis eximere : quafi vitio legentium fiat , ve qui Marones, Statios, Lucanos capiunt, il ex corum chartis nihil amplius, quam ex diffipatis Sybillæ foliis discant. the military and read

At vero tam subtiles prisci zvi indagatores, ve quotidianum viez ac judiciorum morem, dii boni, ignorant! ve in hominum exercitatorum coetu soede obmurescunt, qui cum solis priscis & sapere didicerunt, & loqui. Sed enim, inquiunt, qui hze nesciet, hzrebit vbiq; in meliorum authorum scriptis, vbique illi oborientur tenebrz, velut erranti per ignoram regionem. Ego vero nihil damno curiosum studium, ac quantum vultis vtile, dummodo hze sobrie in altioris vsum scientiz assumas, neq; tessenium in

fternenda ad scientias via occupet.

Certè si in authorum scriptis, per tot disfusis volumina, est aliquid ignorandum, malo
pauculos mores negligere, e verba panè cum
hoc orbe nata: quam vi consumpto in iis saculo amœnissimos vel sermonis vel docrina
fontes omittam.

Sed ne omnes pro Catilina steterint, & Cofuli Tullio bellum indugerint, reperti funt, qui contrariis machinis Rempublicam nostramevertant, Iis nihil purum aut fyncerum, quod ex Cicerone non hauserint, nulla periodus proba, que numerola verbolitate non tumeat; digni medius-fidius homines, qui semper in Tulliano viuant. Hi ve funt plerumq; eruditionis reconditz expertes, vel lectione Poetarum, quos tamen interius nunquam gustant, auditores detinent; vel immanibus Rhetoricorum przeeptis obruunt, quibus nec vti juventus poffit, nec iple vnquam Tullius magis ad vlum invenit, quam ad celebritatem nominis, ac posterorum famam, Stilus plerumq; in hominibus illis no gravis ac nervolus, sed vanus & inanis; nullum in verbis judicium; nullum in oratione acumen. Æternæ figuræ altis & turgidis dietionibus nix z. Nunquam simplex oratio & verba in luum lenlum eleganter fluentia, veluti ercarent in montibus, ab elata Metaphora in aliam Caltitant. Vbiq; fulmini , tempestati flucti. bus invenient locum. Picas diceres, quibus planum vestigium Natura interdixerit: ita nunquam suis & zqualibus verbis loquentes ad diversa dictionum prodigia volitant, quo illos institutio, & inopis ingenii sterilitas cogit.

Quid igitur? Quæritis quibus præceptis imbui adolescentes velim? Non sum tanti, ve Apollinis familia ad præscriptum meum vivat. Sed tamen si sidei meæ committeretur disciplina tyronum, primum prætextatæ pueritiæ

fu

rai

ten

non pateret virilis noster campus, deinde des lectum ingeniorum haberem,ve, quoniam non omnibus eandem vim natura infevit, quam cuique partem studiosus impetus deligeret, ad hanc non hortaret modo propensam juventutem, sed cunose adigerem. Pueros , inquam, non admitterem ad seria, neque misceri nu-cum putamina paterer cum laureis baccis. Quoniam intempestiva in ea zetate studia crescentes primum vires, & vixdum coagulati cerebri robur solvunt, vt juventus deinde pro-vectior nec integram valetudinem ad sitteras afferat, vec vividi acumen ingenii præmaturis olim laboribus vigiliifque retufum. Nam quos ante ztatem viros cernimus , & fcientias ad fuorum menfium calculum numerantes , ii vel cito maturi occidant necesse est, vel ve in eami stultitiam quam infantes declinarunt, senes in-currant. Sed vt illis qui ad fidicinam designan-tur, jam in ipsis cunis datur plectrum, & laceratz citharz nondum prorfus foluta compages : vt infantibus ipfa lux non fit antiquior, quam paterna artis rudimentu; ita nec pueris, quos parentum vota facrario litteraru deltinant ja à prima ætate chartas ac libros aufero, ca tame cautione,ve ztatulz tam debili colentanea discat, nec vrgeantur severa magistroru castigatione, vel ipfi fua sponte ad fludia incitati noxie temeritati permittantur. Nam & alternis jocis, & omni exercitatione, que illos annos capit, re-frænandus est nocentissimus cursus; ac omnia maxime pramiorum fuco tegenda funtane ini... tiorum acerbitas deliceata ingenia deterreat

92 EPPHORM. SATTRICE

In primis historiz inscrantur etiam dormientium manibus, & quoniam vel inanes fabulz infantium animos capiunt, affiduè imbuantur monimentis antiqui seculi; ve memoria, quz in illis est constantissima, crescentibus subinde annis pulcherrimam rerum variarum cognitio-

nem emergenti iudicio tradat.

His clementis inftructus adolescens, ve primum ingrata Romana lingua initia evalit, flatim ad amornitatem Ciceronis traducendus eft. Selecti quotidie varietatem fermonis przceptoribus reddat: ftilum vix dimittat è manibus, & scribendi affiduitate rem omnium difficillimam in mitiorem cogat naturam:veluti feras cernimus fæpius manu plaufas faltus & nemora dedifcere. Mox in omnes paffim authore s evagetur licentius liberum Rudium: nec Petronium, Livium, Salustium, Cafarem, Terentium, Curtium pudeat miscuisse Ciceronianz dictioni. Tum etiam Plautus, Varro, Lucretius, & ejulmodi doctrina notabiles affumantur ; & è novis hominibus ii tantum , qui hosantiquitatis principes Pallade magis propitia coluerunt. Nec difficilis eft delectus. Vix quatuor hoe feculo supra invidiam scriplere, quos adolefcenti ipfa facile fama, & omnium commendatio prodet,

Sed expectatis fortafie vt Poetam instruam.
Ne ego tam male de juventute mereri nolo, vt
illis sternam iter ad immane præcipitium, &
notabilem multorum funere voraginem. Pauci
enim hoc Parnassi iter ingressi sunt, qui ex alterviro montis vertice non deciderent, nuncin

humillimos

CE

humillimos contemptus, aut fordam amentiz famam. Parcite, Piendes; non vos laceffo; nec vestra injuria tam miseri casus affligunt inconfultos. Sibi quisque debet hanc calamitatem, & dum ab Apolline arceffi credit in præsagum montemanon advertit pro deo uelanam effe libidinem, & imprudentis adolescentia aftum, quem intemperanter exaudic. Etenim quoniam hoc oft invile studium, & ad folam delicati animi voluptatem faciens, non poteft non explodie do corum coribus, nifi quando artificii elegantia artis vanitatem exculat. Scilicet velut extrema convivia bellariorú appositu luxmiant, & fuaviora condimenta reparant famé absumptam ; ita solidioribus scientiis saturati non capientur hoc quantum vultis divino Poerarum cibo, nifi gultum jam languentem excellens voluptas excitet. Ve non cans artem mihi mutasse videatur, quam artis materiam, is qui è culina prodiens primus Olympica versi-bus extulit. Certe si quis in Parnassi verticem incolumis ascendit, non nego, quin ve meditulhum terrarum obtiner, ita illustri fama cognoscatur ab omnibus gentibus humanitate aliqua politis. Sed quam hoc rarum fuit, non dicam in vna ztate aut populo, verum in omni memoria arquegente ! Mihi profecto nunquam tot Poetas dabitis, quot feculis latinitas floruit. Etve faciliore studio vel Jurisprudentiam, vel Eloquentiam demereatur adolescens, quam Nynipham versuum præsidem, quæ ve sie faventiffima,plerumq; gloria æterna mendicitate vendit Verupa 4-3/32/17:39

4 E VPHORM BATTRICT.

Verum in hac parte præceptores peccant, qui velut æquali ftudio verumq; campum adolescentibus proponunt, vt & infudent verfibus, & folutiores periodos libero spiritu quadrene. Nimirum quoniam diversis motibus agitut animus, vel ab Eloquentia inspiratus, vel à Poch, non est possibile, tantam fieri mencis immurationem, ve flatim abeat in diversos habitus, & ad voluntatis nutum diffimillimis caloribus 2stuet. Nam in insaniam versuum apranti ftri-&z mentis aciem, deponendus eft prius Oraror, & cum ftudio exuendus habitus eloquentiz,quem aliquot paulo ante vigiliis emeras;&, rurfus omittenda eft Cithara ingredienti Rhe coricam, & fedandus canto labore furor, quanto quefitus ac expreflus præfagientem animam affliverar. Sie in viroque fludio affiduus transfuga, non jam procos inftar Ithaca mulieris orla deltructaq; in lingulos dies tela, fed fortunam tuam geniumq; fraudabis, Quis majeftaré eloquentiz tam magnifice foftmut, qua qui arma toga cedere juffit:quis porro ineptior Poera, aut quis afperius syllabas in numeros co egit? Nec meliori genio ad forti vius Virgilius. qua Tullius ad carme, invenifiet mehercule qui postrema volutari parusticot officiosos amicos nifi Anei fuu non magis navibus aut caltris, quam verborii numens includes, Romana pane ad lyra mernia novus Amphion condiditer,

lium à scholis, que effingo, deprecentur. Primu, ve animus insolentium avidus aliquando recedat à quotidiano pastu, ac veluti in Hybla, aut

vernantis

m

le

q

vernantis Ætnæ vallibus, mirabili flosculorum varietate farigatos spiritus levet. Deinde, vt Po-etæ, qui quam rari sunt, tam magnis viguerunt ingeniis, attollant fentuum fubtilitatem, & acuminibus innumens, tanquam telorum impetu, legenté fic feriát, ve excitatus animus fe fentiat.

Sed ne illos, qui primi dicendi artifices fuerunt,omittam,nolo fqualere Graciam fitu barbaro, vel ad pompam fubornari animum aliquot lententiarum ja ctatione arque fuco, qui in huius callidicate feculi nifi rudibus ac imperitis hominibus non imponet. Sed arresillæ hominum, qui non præclarius vixere quam loquuti funt, tum informabunt ad eloquentiam animi mille orationum flosculis, tum abundantem rerum copiam suggerent,ne sola verborum majestate fulca oratio, ranquam destitutum nervis corpus, concidat.

Verum his querelis przceptisque fortaffis erat tempus paulo supra hanc zetatem. Nunc inami spe falso justissimos metus, & veluti nondum fractis tabulis de litterarum falute? disputo. Quid autem apud vos loqui timeam, qui certe non estis Musarum hæredes? Tam in extremis scientiz agunt , & cogitant de discefiu. Ætas jam grandior verendz illarum fenectuti terminos fcripfit. Etenim hoc omni feculo, quamvis per diversas injurias, floruerunt disciplinæ; & per omnes vefenectutem. Habent enim fuos dies non litterz tantum, fed & mores , & lingur, definiuntur fuis temporibus, & quod eft am-

ES

alius

96 EPPHORM. SATTRICE.

plius, regna ipla & civitates non effugiunt mortalitatem. Nihil detrahendum est summorum virorum gloriz. Quanquam plerumq; in docendo peccatum fit, tanien extiterunt hac ztate passim clarissima lumina que omnem scientiarum partem exactissime cruerunt de miserrima nocte. Nunc illa ingeniorum fernitas paulatim excidit, neq; vlia virgulta furgunt, que decidentium truncorum majestatem sustineant. Quis ad Themidem familiaris admittitur? cui hodie iuniorum Sophia, cui Cœlestis scientia, cui ipfa Eloquentia cui Poesis, spessuas demandavit ? Qui literarum famam pondusq; sustinent, præter pauculos senes, qui velut familiæ extremi Mularum nomina arq; infignia in tumulos trahent ? Nihil erat, cur tam modo actiter avocarem à Poeli juventutem, jam fatis humilis nihil spirat excelsim. Ac præterea nec laboriofæ arti honos eft, nec vlli prope genti cum vlla scientia, ac præcipue cum Parnasso, convenit, Nam & callida Ausonicæ gentis crudeliras. ex fuis finibus exterminavit Apollinem, vbi ftylus non tam rubigine maculolus, quam fanguine favius hoftes perfodit, quam omnis veterum oratorum acerbitas. Negs Iberica dictionis rardu podus, neg; dura Germanorum afpericas Musis apud se locum secit. Tentaverant etiam Sauromatas & Polonos; sed in ipso limine tenellulæ virgines secularibus nivibus inhorruerunt. Nam quid de Gallia dicam, que optimum Poetarum vix tenui pulvere semisepultum non erubefcit; que inter tot substructionum minas, & vashifimas templorum moles,

non

non magis suo quam Apollinis alumno rudem

lapidem negative and language and an area

Cum hæo triftissima voce pronunciasset, cæpit intueri, num aliquis in Musarum sunere lachrymas mitteret. Cumq; aliquantum, longæ
orauonis tædio, frontes nostræ horrussent, existimavit ranta declamandi peritia moveri. Cæterum & ipse, inquit, aliquando Musis grande
votum seo, si aspirassent tendenti ad carminis
gravitatem, miniq; necessitatem attulerunt sua
benignitate exolvendi promissi. Nam plantarum ingenia & virtutes exorsus sum, stilo, niss
me fallebant amicorum suffragia, ve non altissimo, ita ad materiam non inepto, & aliquantum
æquabili. Hie nonnihil cun ctatus, ve rogaretur
aliquos versus expromere; cum nemo id facetet, ipse sua sponte Poema in hunc modum recitavit.

Cedit byems, fesse a inspirant mollius aure,
Cedit byems, fesse a inspirant mollius aure,
Cos mibi, que primis tellus alimenta ministret
Imbribus, unde novo letentur iugera vere,
Dicite, que succis felicibus augest annos,
Que fera tartareas virtus animaverit herbas.
Vos mibi nature penetralia pandite vestre,
Et quo quisa, modo diviia, hominuma, vecemes
Induerit truncos: quis origine truncus ab ipsa
Mitibus eternas reparatit solibus umbras.
Sic vos humenti sic aureus evocet aura
Dux Amphionidum: nec vos aut Scirius vrat,
Aut Nothus, et fragiles rumpant mala nubila.
culmos:

Viderat

Viderat athereos late gemmantibut ignes Collucere polis; & toto (ydera mundo, Alma parent relluc, sum que curvamina fiell it Solu iter sotum diffin queus circulus annum, Tum que fixa fibi pofuere cubilia fielle, Et que multiplici properant, una recedunt Aftravis, fempera fun fibi cur fibus obfant. 10fa finus vacuos, & inerti fqualida cultu Brachia protendens nudo que ad fydera valtus Natura alloquirur fupplex. Quid me optima, e Ererau ceffare juber, & inocia folui? (dixit En foror a Jiduis evolvere monfira laborar Fluffibus, er tatos numerat ju Thethys alunos. Naisdad, Glaucumg, vebens, divofg biformes, Ipfa, puder, vidi liquidum per inane volucres Deferri & nullos defertos aere calles, Ecce fui calo fatus, & notte corufta Tot volviffe faces, tot lumina ferre superbit, Sola vaco. Maftir meditantem plura querelis Reflicit, & blando vultu Naturo firenst. Tunc erat byberne qualis fub frigore nimbus Cogitur, or nive a candefeit mole pruine, Talu bumus; fic illa rigent fic orbe nivali Pendebat gelido nonnunquam interluta Nereo. His primum ingentes aperit Natura recessus Vifcerag, arentefg finus venaja capaces, Atá illi racitum lambendo fespere pontson Imperat, inde aliis iterum prorumpere terris, Iam fale mutato ripifq minoribus actum. Illic & toto liquidum moz aera celo Tre jubet gelided domus vmbrante caverne Jam fieri jontes purifa excurrere campia. Uta fatis pingui maduerunt jugera limo, Nec Nec latebris biat villa fitis, tum pettore toto, Incubuit Titan, focundag limina mist.
Protinus innumero tenues examine culmi Prorupere solo. Pars mollibus bumidaripis Toltitur, illa tugis, bac valles induit imas Qualis inest colo facies, cum luce corusca Pallida purpureos succendunt sydera vultus. Primus ab Ecis, gelida mox alter ab Artto, Vnus ab Occiduis, alter micatignis ab Austric. Sic fata telluris bonos, nunc pottora cernit:
Nunc virides crevisse bumeros, fatuá recenti Exultat, lateá suos miratur bonores.

Hæc ego cum scripsissem, opusq; universum digererem in aliquot libellos, matura poenitenna conatum prævertit, & aliquid vitra lyram:

Sapere justit.

Diu erat quod mirabar Callioni patientiani durare cum molestissimo præceptore. Nam& auditores aliquot, qui paulatim accesserant
ad loquentis tergum, tandem se ab infinita oratione subduxerant: cum opportune nunciatur Callioni, instructos ad limen proceses stare, qui bus ipse ad Labettum duceretur. Igitur
valedixit magistro, doctrinæ vtilitætem auditorum tædio corrumpenti, juvavitque sibi nunquam suavius suisse.

At ego, dum Callion in interiori Labetri (acrario penetrat, notavi forte duos vicinæ gentis bomines inter se satis acriter disputantes; quibus auditore me præbui, ratus illos de Ilio nuper expugnato, aut de ingenti miraculo loqui: quod diversarum gentium studia sie à Neptuno conciliata sint, yt Iupiter ex pugnatibus coeloru

motibus

motibus conspirantem ordinem & concentue pane mulicos inftruxerit : quodq; Iuverna lyra, ubi leopardis & leonibus convenit, augustiffimum ejuldem Nepajai numen fecuro carmine adoravir. Erat autem inter iplos quæftio de quercinis & faginis tabulis,vtra materies effet ad quadra præffantiore neg; agreftes interim avellanas dentibus ad hoc exercitatis fegnius moliebantur. Sequitus deinde intrantes conaculum, ructibus quater afflatus, excepi prope redeuntem jentaculi cibum, & nescio quo fumo perstrictus, parum fuit ut olidi convivii conspedum fustinere non possem. Igitur zgra corpora medicamentis levari credebam : quod amplius mihi perfuasit panis tam modicus illatus in mensam, ve ad vncias crederem darum, cum fubito pelvis affa bubula cumulata, fic ve quatuor ferentes deprimeret, iplam poene menfam fregit. Et ne effet Libero Vulcanoq, nxandum, quis diluendis poculis invocarerur, non ea lymphæ mixtura temperabant, sed Indicæ? cannæ fuccum infundebant in merum, & vacuara ad umbilicum pocula fic agebant, ve femper grandior latage expectaret secundam affusonem. Interim plaudebat Labetri familia, ftupebatq; hanc veluti magnanimitatem edendi: gens plerumq; magnorum non capax, & velut patria gravitate depressa in humilitatem cogitationum: cum tamen exurgit, nulli cedens capacitate magne mentis. Quoniam ingentibus vitiis magna virtures parum abfunt.

Dum hac agerentur, interim improviso ad latus acceffet fuaviffimus Percas, &, Quamdiu ha

fut

lic

est, inquit, quod te queros non fuit locus in hac domo, quam bis omiserim scrutari. Nam fub hoc medicaminum fumo non credebam delicatum hominem vivere posse, Cum querere quid novi contigisset ? zquissimus, inquit, conditioni tuz dominus te in vicarium fuz dignitatis affumit. Mox ve juffi muffos affuetos fales faceret, iple protractum extra coenaculum ma-nu prehendit: &, scis inquit, quo dominus viam dettinaverit ? Certe, inquam ego, vltra terminos montium, qui festinatis nivibus aternitatem hyemis continuant. Tum ille, tibi vero munus,inquit,przeundi decrevit,tam vt ruftica diversoria genius humanitatis tuz mitiget, tum ve municipia moneantur, ne illustri concursu tanti hominis fraudent adventum. Nam de tuis moribus tam aprè ad fidem dixi, ve te nihil jani credat effe prudentius. His dictis ad Callionem perduxit, qui quam plurimis oneratum mandatis dimittit in proximam yrbem, juffitqs. et expedito progressus itinere diversitores instrucrem in nostrae humanitatis leges: cum ecce molienti mihi per compositos sedilium gradus adicentum in prægrandem æquum , attulit rufticus quidam à Fibullio literas quibus vrgebat ve definirem pactis nuptiis certum diem: quoniam,inquiebat,multisin eandem frem erectis præmia meæfanitatis in fecuro tibi effe ardentiffime volo

Interrogavi nuncium de Fibullii valetudine, ac deinde de muliere nostras quam cum illi descripsitiem, sic ve internosceret laudatissimos vultus bene inquit, & illa habet, nisi quod alvi

pondus

101 EVPHORM, SATTRICI.

pondus excrescens,marcidi oris purpuram aliquantulum extinxit. Tum ego, cujus affuera cubili faffidiolum morbum contraxiller, interrogo. Certe,inquit rufticus,ferunt jam fextum ex Fibullio pepensse, pudicitia tamen tam no-tabili, vt nullis pervulgaverit corpus, nisi magnis hominibus, fecreto etiam fua furta celantibus. Non potui erumpentem impetum preme-ce, quin animum in Fibullii pœnas elatum in epistolam effunderem. Itaq; bis terque diffe-Cam pedibus in terram deprimo, illud intra me repetens, magis optabile effe, vt ex Libitinz templo mihi funeris apparatus prodeat quam turpiffima conjux , & cum iracundia prudentia extinxiffet , ne relato quidem verbo admiffis franis in provinciam meam iter cepi, quod non poruit tam functio exordio non luctuoliffimum effe.

Nam cum octiduum consumpsissem inter gentes vicunq; non barbaras, tandem confragosis exceptus montibus, adverti feros homines cum locorum dissicultate consentire. Etenim cum errores viarum timerem, vel malitioso filentio negligebant orantem, vel ipsa vocis petulantia non ram expediebant ignorantiam, quam persidiosis ambagibus lacessebant. Deinde in hospitium perductus, cum sames vrgeret, quanta non vindicavit excisam Cereris quercum, & canulam meam diligentius curarem, rogo, inquam, amici, cur ignis non excitatur pam nox appetit, & nondum culinar sunus dissipavit cocuntis aqua gelu. Num hodie cibi in hac vrbe ferias agunt? Provocati illi inassueta

libertate iniquis oculis aspererunt, risique inter fefe excitato inconditum fultulere clamorem. Tum anus foediffimo fqualore inculta processie, vesternes altius pracingens, postquam lippitudinem oculorum multoties manu permulfit,ad camera altitudinem exigua fella alceniu admora eft : ac laridum fpiffiffimo veftrum fumo, enfe qui nifi duabus manibus nonrotatur , artificiose præcidit. Prunis deinde, quas subinde folles excitaverant, imponit, & ve Syncerum cibum darer, nihil ex co vel radentis cultelli acie, vel aqua mundatrice deterfit. Non ferebat Romachus nondum ingesti cibi ram deformem afpectum. Itaque panem pæne lapideum,& qui incorruptus navigaret, in ma-nus fume : ac ne vrgeret ad cœnam , tanquam videndæ vrbis avidus , ad exterius limen con-

Hic aliud majus mifero, multog tremendum Objicitur magis, atq improvida pettera turbat.

Stabat enim ad vicini oftiolum bos, tum diffula cornuum proceritate, tum eximia corpuris magnitudine præftans, quam iple dominus in tripodem fedens fædiffime emulgebat, cantu etiam quodammodo triti uberis liberalitatem provocans. Erat illius nepos, quem tam magnifice suo pridem Mausolzo ajunt Lustaniam condidifie. Non tuli hanc viris lis conditionis infomiam, & velut Bafiliana lapidatio mea bene ceffillet , raptim exiguam molem in spurcissimum caput mifi. Sed incidit lapis in articulum bovis, qui cum tibia fuperiorem partem renacitate nervi ligats

104 EVPHORMASATTRICI

& animal cestri suspicione motum emulgentis pectus excustissimo calce pertudit,ac per totam vrbem disjecta cervice decurrie; sic ve lum credimus admoto Iunonis stimulo non reliquisse in orbe partem, quam furiofa præcipitatione non adirer. Recipiebam me cimidiffimis paffibus in interiorem domum, cum ipla familia jacentis hominis clamorem exaudit, concursuos viciniz facto vnus alium , ve quilq; postremus adveneratide facinoris authore rogabant. Ianique omnibus in eam mentem verfis, ve mero cafu lascivientem vaccam crederent calcem in dominum rejecisse, nequissimus puer, qui me forte notaverat cum faxum emitterem, peregri-nus, inquit, qui ad lilium hospitatur, mansuetum animal emifio faxo concitavit. Tum omnes impetu facto me jam in mortem intentum diripium. Et quanquam puenlis imbecillitas te-Rimonio fidem tollebat , tamen apud barbaros tanti erat externum hominem laceffere, vt etiam timerent,ne innocentia susciperet defensionem meam. Nec diu luctarus cum furentium vocibus, quia proponebantur tormenta, id facinus, nequaquam ve arbitrabar inexpiabile, confeffus fum : ratus nihil feverius decreturos in vulnere bovis, quam qued in Cygni cædem Britannia fervat, ubi expiatur nocens tanto frumenti cumulo, quanto appensam avem condat. At illi propria voce damnatum, quoniam ad supplici spectaculum lux jam in cenebris vergens erat angustior , in carcerem ipsa cruce deteriorem mittunt. Vbi tamen somni necessieas gravitatem malorum obruit & lento fo-

pore

pore non tam folvit folicitudinem, quam ad alias curas transfulit: seu me quietum esse nulla fata volebant, five meam contumaciam, quod in speluncam non redissem, Dione vlciscebatur, quam etiam recentifilmo exemplo favire videmus, ve qui altorum marrimoniis moram fecerint, ipli le intempeftivo conjugio implicent. Videbatur enım mihi adstare mulier illa quæ in spelunca suo pudore impetum meum vicerat , & trucibus oculis inspectare jacentem ; cumq; severiffimis verbis diu detonaffer ,candem in hæc verba perorare: Sed ne quid dubites de Numinum ira, illas pænas dabis, quas ego,quæ tuo fum fcelere violata, non exultem magis quam horream, tu exilio, tu cruci, tu ferro definacus es, tu amicifsimorum odio flagrabis, ma deniqs supplicia nihil morabitur, nifi forte vt in pænam diutius dures. Nec me vt veneficam ant profligati pudoris forminam maledicas. Non enim te arcessissem per Veliam, nifi amafiem verecundiam pudoris tui, nec anus quam vidifti me vnquam maleficis immifcuie facris; fed ve ferme mos est nobilium puellarum,infontibus tantum fortibus, &, ve appellamus, albis, instruxit. Et tamen traduxisti apud familiares tuos meu nomé:tu me inter veneñcas, nequissime, tu me inter solutiores numerasti

Cam hæcdixisset,tanto metu cohorni, ve ipla membrorum trepidatio loporem dilcuffesit Et quoniam somnii piaculum gelida lu-Arare non poteram, oculos faliva linii,cum nocturni horrore prodigii fascinationis periculum

expave(cerem, and overville in come in the

m

- 0 0

.

5

0

ı

106 EUPHORM. SATTRICI.

Quidinterim facerem? que me artes hoc specu eximerent? Non erat culina, que me vinnine ac crafibus velut antiquo elypeo circum. tectum celatumq; reciperet ; non faltatrix cu-Rodia, quam per lufum fallerem : non etiam Medicus, cujus olidum Medicamentum fic effeirem, vt iple protecta fronte naribulg; obductis, aliorum etiam à me vultus arcerem, Lux deinde illustrior cum nocturna imaginis terrorem diluiflet , carceris mei fores tumultus formidabilis fregit, & intromisfi satellites ipfa barba fine armis horribiles moriendi necessitatem denunciant: fimulque de funelta domo erutum in vaftam ac inanem aream producunt. Tum appoliti custodes etiam diurna officia non omittebam, Hic reclinara ad parietem ha-As centonem multiplici colore ornabat : ille muliebre cingulum corio nondum abrafis pilis bene lavo aptabat, & gemino plumbatorum clavorum ordine diftinguebar : pars demg; filum picis tenacitate induebant, pars calceis pro pe cubitalibus densissimam ferri seriem supponebant: cum interim mihi fuccurrit meo cly. peo, ideft, Callionis nomine, vii. Sed nullus, opinor, deorum extra ceelum fuum regnat, Idipfum tumulmantes acrius, incitavit, & impunè proclamant, licebit vni genti apud nos elle injuriz? & alienam tiniebimus nobilitatem, qui gentilem projecimus? nam quid apud nos ille populus regnabit, qui extra parrios fines vbi pede in suo ponat non habet? nú temeraria juveeus atq; levis,quæ ineptis clamoribus,quæ affe Cata tripudioru lascivia vbiq; insolente audacia

pro

provivida indole jaclat, erit potior leveritate nostrarum legum, & imperii maiestate.

n

.

\$

Inter has rumultuantium voces alius lubinde clamor exortes eft. Nam adducebatur famolilfimus latro , qui pressi lactis mensuras 2liquot demerferat in profundz cella noctem, & capellam fœtu ac vbere notabilem in solitariæ rupis secretum abvexerat. Igitur adhuc incertus ad laqueum, an ad ignem damnaretur, ad meum latus fele applicuit ; cum ex alia parte mantilia extensissimam inttruxerant menfam, & piperatus panis, vitellis artificiole mixtis, abunde allatus est, ac deinde bubula ad fumum, cocta, pilcifq; non garo vel gutta notabilis, fed creberrimum zinziber cum mixtura falis condiebat humiditatem aquaticz, naturz, & ad genium regionis acuebat inexpugnabilem fitim. Tum capaciffimz amphorz fexdecim velut in convivi prælidium conftitutæ, vtramque mensæ oram æquali pondere litrabant. Erat dignum Bromio facrum, quem rerum fuarum aulpicem venerantur, non juvenem tantum sed qualem patris fœmina reddidit : credo quia nunquam apud illos Nymphis ac fontibus nutriciis crevit.

Cum hac omnia mirarer, lictor cujus manus jam spectabat jugulum meum , me ad postremas dapes invitat. Ego vero dum invtilem in damnatos humanitatem sperno, video supplicii mei focium jam honoratissimo loco sedisse, ac plurimis passim incuntibus convivium, mihi tamen in secundis servatam esse sedem. Igitur velut in Thraciam devenissem, vbi conviva. rum aliquis exterorum rifum fuo suspendio

YOS EVPHORM. SATTRICI

excitat, ad mensam moriturus accessi, longoq; defixus obtutu illud tandem mecum cogitare cœpi, si præteritæ noctis somnium non imprudens casus, sed vel iratæ mulieris sortes, vel præsagientis animi divina vis obtulisset, non posse tam celeri sato mea exire supplicia. Vbi enim exilium, vbi amicorum odia, vbi minæ omnes, quæ vix possint tanto tempore recitari, quanto ad destinatam hodie morte satis esset:

His argumentis, & quodammodo spe futurorum suppliciorum refectus,ac præterea quod nebulofus horror, qui plerumq; morituros terret, animum non obtenebrabat, concipiebam Secretisima vora, & ab irata fortuna provocabam. At vero poenz mez milerrimus comes, qui Mycerini zmulus vitam in mortis decretz folatium oblectabat, cum jam duodecies propinantibus mirabili fortitudine respondiffet, tandem querelis, mox fletibus prosequebatur suam calamitatem, & alternis admittehat miferantium voces. Cumq; identidem profuso fletu repereret id fe vnum mirari, quod recentis triumphi memoria non obstitisset severitati judicantum, aufus fum ab eo petere qui mihi proximus considerat, quo ille prælio triumphare meruifler? nuper, inquir , cum aliis missus, qui renovarent clarissimum foedus, certantibus de bibendi peritia populis,ipse tres congios præter omnes exhausit; cortabeq; accepto illustrem familiam ditavit. Iuvit me quod tam funcito loco eram: alioqui rifum nunquam tenuissem in tam elegatis certaminis memoria, & vlciscenda severius culpa obligassem ignoran-

cem

em animum, quam fi bovem-iterum ad infaniam provocasiem.

re

uel

n

bi

z

i,

1-

M -

m

1-

s,

x i-

1-

1

.

5

ŀ 'n

b

ıS

S

.

n

Iam erat in extremo convivium,cum iterum ad intempestiva pocula provocati, tandem ad magistrarum ducimur, qui parum, ve in re provila, moratus, vtrumque ad laqueum damnat; converfusq; ad participem mez fortis, tu, inquit, folis expiabile flammis nefas admileras: Sed quoniam crux huic misero fuit erigenda, malui virumq; brevi compendio puniri, quam in totum diem tenere lictores. Tum injecta & vtrig; facrorum minister datus, qui zternitatis admoneret. Si mihi creditis, non gravius dolebam quam vel Pedonis ludibno fatigatus, vel iniquo Bafilianorum judicio prefius. Non enim lætitiam haurimus aut mærorem ad fuccessus vel miseriz modum, sed angustiz pecto. ris nostri fæpe minoribus malis fic implentur, ve ad fævissima fortunæ tela graviorem sensum non admittant, Eram etiam, nisi me fallo, vultu gravi, neque malis dejecto, cum faltem in extremis conftantia laudem quarere.

Affyrim veluti redivivo funere Phenix Heres ipfe fui,cum jam natalia buffa Conglomerans carpit postremo nubila cursu, Magnanime ftipantur aves , Regema uerendu Sollicita observant, & fati in lumine credunt Altius ire fibi. Collo jam pulchrius aurum, Et mox ar furis fat major gratia pennis.

Interim ad infaultam arborem celeberrimo conventu producti, & infamibus appliciti scalis, reputabamus proxima mortis horrorem,

cum

110 EVPHORM, SATTRICI

cum tacitis mecum votis sic loquerer; O si istamina sanctissimam Neptuni iram imitentur, quem ovatio supra triumphum delectar qui & justissa dedit capitales scenas engi, & eas incrue neas esse sua natura concessit. Tum licroe sentilem primo suum supplicio admovent, & in tantam altitudinem provectiom, vi vertice tangeret fastigium crucis, hic depulsis humeris, ille pedibus extra scalas protractis, in liberiorem acrem trudunt. Nec also modo maturabant interitum, sed lusa corporis gravitas lentissimam mortem agrè moliebatur.

Mihi deinde cum injicerent manus , vox ftatim familiaris, illius nempe gentis, apud quam fervieram , aures perculit, & spe ad auxilium erecta, nescio quomodo blandita est meis malis, ut fuggereret Callionis domesticos advenisse. Erat autem Fibullius, mihi tum ob dissectam epistolam infensissimus, qui præcipitabat ctiam in Italiam iter, ac tum immani detentus (pectaculo interrogabat, quod nos facinus in crucem efferret, cum agriovit confusos triftitia vultus, & veluti improvifo telo confotius exclamavit ; ergo feeleri tuo tantum fortuna pepercit, ergo tam propitios invenit perfidia divos,ut meis subtraheretur manibus scelestissinum caput, nec à se fædiffimi contemptus pænas repocerem ram grandi injuria provocarus ? Nunc ctiam scelerarum mancipium, fastidii insolentia durar, & fervile ingenium ne beneficiis quideni & donis tractabile ? Obstupuerant omnes ad inexpectatifimos queltus, cumque facinus à me commissum quærerent, ac vel inani lascivia Servile

fervile profudific peculium, vel libertum procurat onis tabulas malitiose corrupific clamaren, tego interim lictores orabam, ut me matura morte fubduceret tot calibus, veluti per diverfos alveos inundantibus mifertimum caput. Sed menlueta benignicas timet in barbaris pectoribus inveniri: meque ad laqueum festinare dicebane, quoniam eluenda videbam flammis crimina, quibus me onerabat advectus mirabili deorum confilio hospese Non sum primus, cui falutis exordium favina calamitatis attulit. Nam altercantibus universis, dum me alii cenfent ad tormenta fervandum, alii datæ integritatem fententiæ nullo præteztu libadam, meus interim genius Callionem attulit, qui pramifio ad tumultuantem cottum Percante , poliquam periculi mei gravitatem audiit, dolore ac iracundia ferox, admiffo equo in mediam turbam invectus eft. Et quoniam viles erant, & inculti, cogetibat fevere agere, ac orationi authoritatem per audaciam facere. Sed seputato dedecore, fi s-xetum conarus non haberet, suppressit erum-pentem impétum, & peto, inque, ne sanctissimum fordus in vilis persona mancipii cadat. Que ista vis, cives optimi? Que abitt ingeneeffe quem damnaviftis, prædico. Absit judiciis vestris detraham integritatis famam. At certe refervare potuittis famuli pernam in adventum domini jam francis ad moenia veftra,

Ľ

á

t

1

2

n

a

n

-

ч

,

it

C

3

n

d

à

2

e

Tum oravit, ut dilato supplicio una ad Magistratum irent. Nec Fibullium interim adverterat, præcipitatis negotii caligine cæcus, aut fa-

lutationis blanditia superbiam sercies animi nulla dedecora præ contemptu æstimantis per-mulserat. At Dictator postquam diurna publi-ci ossici munera impleverat, ad domesticas sta-tim curas traducerat impigrum corpus. Igitur diutius in limine cunctatus Callion, tandem affiduis pulfibus laffavit audientem, qui uxore jui-fa aperire urgentibus, iple non legnius juvenco ex icalis appenio detrahebat viscerum molem; cruentis adduc manibus quibus paulo ante illius jugulum refolverat. Sed ut infuetum intrantium fplendorem advertit ; cultellum in referaros inferit dentes , manufque in præcinctam pellem tergens, nocturnum capitis tegmé extremis aliquantulum digitis movie : Ac at Callion par Principis su reverentiam, & per corum manes oravie qui primi scedus iniverant, un juventui mea parceret , necin crucem mitteret temeriratem, rifu pócius aut datis ad numerum verbis dignam, cum motuerer Dictator, ne male pur-gata fanies juvencum corremiperer, bene est, inquit; agat authoricati tua gratias, acillud memineret, non poquific nos adittem dare nife mos ni menuficts. Procidi ego ad pedes, & amullo carorem, ac de inde dominum adorefiem, exceffi eadem lætnia ab ædibus, qua Theleas Plutonis exurus vinculis primum tolem afpel weffine detrabant integritade to bem A conix

At Fibulius, un accepta injuria ferox, tum quod fraudabatur spe notiti supplicit, tum quod salutationis officium Callionem neglexisse credebat, concoquebat dolorem mutum; & vindictam crectum, cum ex improviso Callion addictam crectum, cum ex improviso Callion ad-

vertit

imi

er-

Pa-

tur

af-

of-

m; ios

m n4

m

li-

ar

CS III

rib

19

14

M

M

3

ė1

è

vertit hominem, & in amplexum decurrens, O mi, inquit, Fibulli, quis Deus ex voto hunc fuavistimum occurfum obtulit, & barbarz feritatem regionis humanitate amicitiz nostra lenivit ? Cum tanta verborum blanditia extorfiffer ab irato at orationem non feveram, ita panim prifca benevolentia memorem uterque in diversa hospitia pervolat, curatifq; illa noce corporibus, ut incommoda adicula ferebant, prima luce Fibullius ad Callionein adhuc thoro inharentem intravit. & blandiffimo valtu fal. vere mulierculam juffit, que frigoris metuftrata ferwaret Arrifit ad hane falem Callion, & Fibullium ad fedem pulvinis oneratam invitabar, cumille secretassimo murmure aliquid in aurem Callioni dixit. Et quoniam geffus erat supplicantis, deprecari credebamus pridianam feveritatem, Erat aurem, ut poftea intelleximus, modelta excufatio ad certamen lingulare pro-vocantis. Neque, inquit, ullus est, cui plura quam tibi debere confitear, aut amicitiam ruam ullo magis tempore colui, Sed fcis, te illo fecillo vivere dubi minima infamize suspicio paternam charitatem vincar. Non possum integra fama hesterni contemptus imaginem pari, quod nec verbo exculafti , cum santopere meis votis obflares,& Euphormioni falus me invito data eft quod utinam in contuneliam utriusque familia

non vertiflet. dad i apertiflimus ad exculandum capus, sed timiditatis opinionem facere noluit, tanquam invasores nocturni, qui ad majorem vim se de planorum imaginem sumune

Fa

Itaque

114 EVPHORM SATTRICI.

Iraque bene sensifie Fibullium affirmat, ac ne imperum molesta sedulicare domestici curbent, fuffurandam corum oculis generoficatem tam inexpectati conatus. Igitur omnes in diversam curam intendere animos justit, ac præcipuè jentaculi munus officiofilsimus mandat dum, inquit, in proximum hortum Fibullium abdu-co, libertate aëris politurus fastidium cibi. Tum vestem quam mox abjicerat, parum composuit, gladioque veluti pro more sumpto, pervadit in hortum. Nec omilere huic amenna: percora que mox confoderent, & inanem veniz fucum crudeli piaculo pramilerunt ; fcruratique patentes ferro linus, mox quisque suam, quisque alienam aciem intuebatur. Sed facinus differente fortuna avertere bis elufos ictus, femel breviore fica , iterum obliqua fuga pectoris in latus averfi : tandem Callion, ut ira justior obfirmaverat manum, adversum violentius enfem repulit, gladiumque in crus dit vestigii. Ille corpus zerum in terram dedu-cens non omiserat ensem , sed animo supra vires forti Callonem iterum vocabat in pugnam, & ferrum debili manu rotans forcunz imquioris imperium negabar admittere. Contra victor, ne fortitudinem fuam in odium vocaret , negabas se adjuturum urgentia Fibullium fata; cle-mentiamque sovebat nulla ignavize suspicione damnatam.

Igitur postquam Fibullium exoravit, ne vinci ulterius vellet, reducit in domum, ac mirantine

at,

m

m

uè

n,

u-i

11.

m

0,

2

us

2

ic

d

15

ia iy

S

.

W

g

bus nobis infirmitatem cruris, inculcitram dextra ad scrupulum parcente reponit. Deinde valvis diligentius municis redeunt in gratiam, crebris amplexibus ejurantes memoriam certaminis, Nihil co fordere integrius fi hoc alia victima quam meo capite fanzistent. Nam dum amabili colloquio periculi caufas reperunt, nec de fe amplius fed de formas queruntur : quid autem, inquit, Callion, in ce miler Euphormio peccaverar, quem etiam tuis olim literis mihi chariorem effe volebas Hie Fibullius , ut acerbitatem vulneris meo veluti fato lenirer docet à me oblati remedium quod inque, morbi mei atrocitatem, ne guid meneiar dikulit. Tuum autem, quod eatopere commendaveras ultro irrifit nequifimus fervus, neg; à ce prius literas tradidit, quam fuz perfidiz meam valerudinem permissiem. Cum-que aliquantulum levata mali violetia inducias mecum facerer, hanc epistolam, quamubi à me reddidit (fateor) ut leriberem, ingenti fanitatis promifio compulies Quid sudecia verba sefe-ram ; quid subtiles sceleris artes, talentumque velue coemendis mendicamentis emunctum? Miraris igitur me illius pæna gavifium, à quo feediffime delibits fun a fic jam ut me crude-litatis mez pudeat à Nam redennibus fubinde tormentis, graviori metu pendeo, neinfelix laterum ferrilitas longe functifilmos partus creet.

Videbam diligentiori cura per rimam oftii colloquentium frontes. Cumqs formidolofa mihi effet reconciliatio cam familiaris, diffi fa temere familia stabam solus ad valvas, & al ernas

F

aures

EVPHORM SATTRICI

eures axis opponens compagibus, tum etiam interdum oculorum judicio metiebar falutem meams gnarus furiosa magnatum odia illorum languine placari, qui controversias seu forte seu malicia incenderant, Veluti arboru fiffuræ, quis ictu fonanci diftendit agricola, non rufi fracto expulso cunco redeunt. Tum Callion, ut obtutum in terram defixit, trucique vulto minax immanifimi in me odii acerbitatem concepit, percuncrabatur de Percante, an illi quoque confilium meum placuisset. Sed non erat Pibullio animus gracuita injuria in Ge Percantem conciciem, tum ur illo teste meum manuraret perni-ciem, tum ne fales aperiret quibus ipse accusa-tor in Callionem luserar:

O Di, fi voftras tangunt mortalis curas, Di,quibus imperium cult, qui nigra tenetis Tartara, 13º undo fi que li seva potentia ponti. P Afficite buc, suque O victor, qui cunque devram ten) artriberem, en en fran

Cut labor infelial , of nortamunera furgunt, Res turbare hominum, non hav tibi mole fevere Tempefratu opus. Incui fem vulnere parvos Heu pieres tannon ignora occumbere dextra Injelix porui, tanto que voadere luctur;

inde torinends, resylod ase o rendeol, usta-

Crudelefque deos! Illum illum reddire dampum. Reddite, funereasque cruces, & vincula collo. Hac tantum mihi morte salm. Sat funera vivus Excepi, arque uno repetitas corpore mortes.

Eterim Callion furore sevissimo ardens ad

oftum procurrit, ac Buphormionem Percan-

temque

iam

tem

feu

111.15

cto

tu-

m-

cr-

-מכ

lio

Ci-

ni-

G

10

UD

111

70

14

1

12

13133

temque turbata voce appellans, non tam cadis metum, quam desiderium atrulit. Sed cum intrassemus in chalamum, statish Percantema me. Fibullius seduxit, arcessitumque ad colloquium, dum in me atrocissimis verbis Gallion desavit, pestilenti imbuit fraude. Sicut in illa tempestate nonnunquam animus procellis excelsior consideraret versatilem hominum mentem, à virtuite & amicitiz charitate tam facile in persidiam ac scelus degenerantem. Nam urgebat etiam uluia imperium domini paulo ante sidelissimus comes i quoniam ejussem particeps culper sie amoliebatur omnem striminis suspicionem.

Tum justus accipere plagas sexaginea, ac preterea serviles in fronte literas, quas adhue omiferat qualifeunque domini clementia, Percanti tanquam acerbissimo vindici trador; cum hæe mecum cogitare cœpi, tolerabilem Percantis este larvamiqua dominum palam demereri studuiste. Iam ut sectero licuetit amicium sacramentum servare, haud dubie pietare ac misericordia meriturum, ut dissimulationis osfendiculum ex animo delerem! Sed ille nequaquam mitigatus domini absentia, tam immaniter supplicem contempste, ut inciperem oculorum indei timere, & notissima frontis vestigia persentari, Charissimi sodalis tergum mille verberibus distinguebat; etiam ultra imperate numeru pænæ: Ethteris deinde crudeliter inustis, non alcissimam modo consumpsit frontenissed andicium servitutis pæne ad oculos ipsos deduzite.

EVPHORM. SATTRICI

Igicur jam Pedo , jam cæteri nosæ nequitiz lervi , conceptam in me itam in misericor-diam verterant. Ac pracipue Percantis superbia excitabat invidos animos, qui præmio fuz proditionis potens non libertatem modo, fed proquions potens non morratem modo, ted vicarium in nos imperium erat adeptus; docebatque nullos deterius dominari, quam quos ad ferviendum Natura creavit. Videbam conciliabula confipirantis familia, & afpernantis fecundum hoc fervitutis miferroma jugum; poteramque foreaffis adjuvare muffantes, ni timuifem panas confilii folus dare , quod mihi soli non quæsissem. At præterea legeram Epi-taphium Sibronii Consulis, quod in quodam libello in hæe verba conceptum est. Deposi-rum Sibronii Consulis, qui Lutentium bono acerrum Sibronii Confulus, qui Lutentium bono acerrimam confectaverat mentem, domi forifa elari Jinas, onnium in juvanda patria princeps.

uem ampli Jinis in Rempublicam meritus elarum populus interfecit, ne difimilem exirum
foreiretus prifeis Rerum publicarum patribus,
quorum femper exemplo vincerat.

Tuttus ergoratus Percantis gratiam machi-

Tutius ergoratus Percantis gratiam machinis omnibus adonti, illo curas omnes intenderam, ne quod officii genus omitterem. Sed jam
noster Athenion philosophiam projecerat, & in
hæe vitia ut primum potut laplus, quæ quondam in aliis tam severus censor notaverat, aspernabatur affectatum obsequium, totias samiliæ adulationibus lassus. Et præterea si me humanius appellasset, timebat, ne homines meministent communis nostræ sortis.

Mihi tamen aliquantum profuit tam inexpe-O-Turing. dita ui-

orer-

u.e

ed

0.

05

n-

-

i

hi

Ľ

Ctata fastidii atrocitas, & documento fuit, quam multis cautionibus intima familiaritas incunda fireum ignoto. Etenim quam cacellens eft veræ confenius amicitiæ , sam eft difficilis acque rara connemo animorum, ita divina arque praftans. Nam ut radii horarum indices, quot rotis & ponderibus aguntur in deffinatos curfus, tot aberrantibus instrumenus mendaci monftratione fallunt . Ita fi ex infinitis rebus, que fynceram charitatem componunt, aliqua fe conditio Subtragerit - laudata amicitiz forma degenerabit in turpiffimum monftrum. Primum ampliffima virtus non ubiq; fui capaces animos invenit; & magnas deinde mentes plerumque occupant ejulmodi vitiz, quibus nullum est cum mortalium partem (fas fie eloqui) aut parum fupra pecudes, aut certe infra magnitudinem quam requirimus, fata poluerint ac deinde rati. fit magnis hominibus, ut fimilem alterius indolem, quamament, nancifcantur ; plura funt ad. amicitia aram donaria mencupantium vota, quam exfolventium. Illud aute in amicitia pracipu i religione custodiendum est, ut quemcunq; exicum habuerint amici negotia, eudem tuis effe statuas. Ne illi obfignata arca, ne claufa mens, ne corpus ad laborem tardum elanguest, ut mutuo folatio (qui maximus est amicitiz fructus) penitiores audeas curas in fidos finus effundere, Vr jocari, & animum lætius diffundere irasci etiam interdum possis, & exerentes sele impetus non celare: quoniam neminem suis vitus carere Natura voluit. 19 menda solut seat

His

220 EFPHORM. SATTRICE

His necessications, quibus finem nulla lex præleriplit, politurus chariffimam libercatem, diu ante videndum ett cui se navi credas. Num in eam pervadere poenitentia possit, ut , quam felicitatis sedem duxeras , ea te molestissimo carcere teneat. Quanquam illa spes puerorum deponenda eft , quibus nihil promprum eft aggredi , nifi jucunditatem affiduam stulca mens. Engit Asperi sæpe casus incurrunt in amicitiam, & tam affligere potest ruina fodalium, quam felicitas mulcere. Itaque nec amicitia turpibus. niti fundamentis potett, ut lucri cupiditas in-duat præstantissimos vultus; nec impetui, cui nescio quod inveniam nomen, extemplo parendum el qui non fæpe nullo rationis aufpicio ad amandum impellit. Alioqui fera peeni-tentia reflectet in tergum stultissimam cervicem ut faltem oculis: repetat portum, quem cgreffa eft ; & ceffantibus illis motibus, qui velut melle conditi ad amandi fuavitatem egerant , deftimetur pracipuis folatis amicitia, & in illa morabitur cica, cujus naufea affidue faltidiensem Romachum premetil anumewhile redap

Caterum quibus opes chañteste potiores sunt, ii sese ultro excluserunt ab amicitiz limine, &, quanquam dissimillimo vitio, ii quorum luxunies nullo patrimonio impletur. Præterea qui linguz modum nessiunt aut qui varia facilique indole, diversis occupati amicitiis, & suili initio amorem ordiuntur, & ineptè deponunt. Nam in corum anunis ita trudit pridianam familiaritatem enascens hodie affectus, ut qui jam jam exuberantem pluviam alius imber obruit.

Duorum.

lex

em,

um

ıam

mo

um

agens.

m,

am.

ous.

in-

04-

Pi-

11-

m

Ha

lle-

i-

12

1-

t,

ni.

e

Duorum aut trium conspirans benevolentia illam felicitatem componer, quam Dionyfius auro gravis, & ægre fustinens potentiæ fuæ melem, non invenit. Nam fi pluribus potestatem animi facis , facrilego furto detrahendum est prioribus tempus, & affectus quem in novos impendas. Præterea conditionem disparicas læpe nalcentem in cunis amicitiam jugular, Quoniam diumraus non est amor, qui sola jurgandi ac feriendi licentia (velut aqualitatis indicus y conftat, ita familiaritate alitur, & quodammodo snuruos fales jocolque velue ad quotidianum paffum quarit.

Sed & funeltiffino didici experimento, amantium vota in hoc effe arctanda, ne niminm fodales evelii cupiant. Quamdiu Percas. meam parum forem exceffit, tamdiu hæfit charitatis constantia. Deinde ut in altum evectus ccepit despicere humilitatem means, sic egir ,ut non hominem , fed divitias peccaffe arbitret, an angun amaliani sagedinia

Dun hac diligentius penfabam , & quarebam a sapientia auxilium gintravit domum nostram mulier, ut videbatur, nobilis, magno que comitatu tenuiffim e vestis modeltiam excufans. Nulla crant circa collum vincula, quæ morarentur transcuntium mentem. Non stalagmium erat, non spinther, non spathathalion y non purpura aureis clavis fulgens. Norabile. erant bulla waria magnitudine diftinaz quibus onuftum angulum nonnihil deflexerat. Illa ut ad Fibullium ex vulnere ægrum admilla est a & notifimam frontem

122 EVPHORM. SATTRICI

frontem eruit defluentibus velis, hominem admiratione prope ad stuporem deduxit. Erat erum Lapicia, Eibullii ex Vocula frapræcipue fama præstans, quæ adhue adolescens, cum illi juvenem maritum morbus abstulifler , iterum nubere feu constans feu pertinax abnuebat. Infilmt Callion in cervicem , longa necessitudine familiaris , & rogo, inquit , domina, que te in has terras formina deduxit ? ameenitas, puto, regionis, & fuavior populi cultus. Aut fi hec non fune, numquid te qua venatrix coelebs Diana compulir in hos montes, & nemora, pane quilia circa Stygem pinguntur. Tum illa pit le templum religionis mira, quod ul-tra Alpium clauftra colitur, invilifie docuit, quod bis ab hoftibus petitum, bis divino volatu eluferit furencium manus coepit rogare quod vulnus Fibullium afflixisser. Veque per ambages intellexit pugnæ dementiam, sanquam fola peccare nescirer, millegistibus averlata est improbissimum scelus. Ridebam ego pietaris superbiam, cum illa homines arcoffici juffit , quos habuerat viz comires , ac severioris disciplina magistros, quorum certe tumulis, fi modentur, faltem exemplo Metel Li, corvum debebit,
Horum unus, quoniam bonas fortis ac comnis

Horum unus, quoniam bona fortis ac omnis erat, intrepido vultu præceffit. Alter femicandida veste, nec avare manicata, sequebatur. Qui ne intraverunt thalamum, ea salutatione, quæ prosessionem proderet, sudiosotum, pæne risum

expref-

m

-

21

u

k

2

ex prefiere spectantibus. Ac deinde magna volubilitate fermonis, omnes fibi vices tradidere loquendi. Non Callioni , non Fibullio, non ipli Lapiciæ permiffa vox fedalli,velur the-atrum afcendiffent, aut ineptiæ fulpicionem per audaciam loquendi collerent, varia Sanctorim dieta factaque nimis oppido senaci memoria recensebant. Quanquam,nifi fallebar; ita apponte, ue lapius Cadmus, quam Harmonia canere videretur. Ac dura modo in scientias Indunt humani judices recti modo conjugium frigidifimo fale proferibit, paulatim ad differendum lapli tam acriter corperunt contendere,ut res meo judicio ad manus pugnamque spectaret. Vix restabant fedilia lacertis pulfantibus , & ipfæ manus vehementius produ ? z perem pane in fibilu cogebant, Cohorruere omnes ad divini ftrepitus miraculu, & nobis, quorquot Romani fermonis expertes non cramus, audiendi curioficas altiffimum filentium indixit. Sed illi, que confula & indigelta mense conceperant, tanta intelligendi diffi ultate fundebant, ut non modo non Latine, led nec humane loqui credere lam non inter le ipfi,jam le quilq; non intelligebar, cum uterg; vinci arbitrio spectantium nolles,& in hoc victoriam poneret, fi prior non destinstet loqui. Igitur horas pene quatuor preliantium Estus blumpht, cuntid unum quererent, nãod follogismo fir necessario conclusio. Cuqs cresceset diffi ultas per obfeuriffime disputacionis noftem, tandem crupit ille qui temicandidam ve-ftem pane fudanti fumo fucaverat, & confumpris subtilitacibus provocavie ad injur as, ut qui attri

114 EVPHORM. SATTRICI.

attrito enfe fractove destiturus gladiaror, ad luctam, velue ad compendium pugnæ, æmulum ftrictis amplexibus cogis. Tu vero, inquis, incptiffime;mihi etism controverfiam moves tanquam in meo regno non ellem, id ett, tanquam ulius id, de quo agimus, aut laboriofius que fivifice, aut folicius invenifice Tefte, fanctiffirme domus noftre parieres, qui roties ad laterum meorum vires obstupuerune, dum non minus mentes a adolefcentes nottros declamabo & feribendo exerceo, ne hac femel que firone un oportuit excussa, quid de ca amplius à quoquam discere posient. Vix ducentis horis legas, que in hanc materiam ex pluribus authorum millibus folita brevitate decerpfi: Ned; eft aluid, quod te jam in disputationem trahat; nifi quod ut eestes in nostram dicaces familiam, id demum existimaris ad gloriam vestram facere, fi aliquid ex nostris moribus doctrinag; carpetis, Vos, quod ab antiquitatis aufteritate noftra paulatim vivendi consuetudo deflexerit, quod opulencior cultus, quam quem authores dictaverint nostri, privata nonnunquam cubilia instruit; quod in necessarios quisque sumptus pecuniam quod in hyemem vestes , in exercitationem libros, extra cæterorum communionem prospicit, ingentibus monstris effertis, tocamque proscribitis domum. Si ex æmulatione, indignor. Si ex vero dolore, milereor gredius-fidius fruporis vestri, quos plus aliena mala cruciane, quam que vestra pracordia foedissima tabe consumunt. Verum est enim deterius, fruticum inftar omni vento permittere fragilitarem fuam: A LAL

ALL

1445

an pertinaci ad oblistendum trunco concitare flaminum fuperbiamiqua radicem vum congrate aeris despenentem evertante Nos ut prise lecult ratio tulit, felegimus, abbotte atem abres, que jam in ulu eft vicare. Mutatione deinde teporum facta 182 vertentibus omnium cum atate ac feculo moribus non abnuirous his tempestatibus agi, diverlife, praceptis familiam imbuecorquentibus elementios ventus, etipla victoria facilis radicibusirarcan Vosautem imagirem antiquitans ferupulofisime confervantes que non, dii boni, ludibria, qui non meliorum mentium fales & joci confequentur ? Quid prima Scholam vestram incuntium pugna ; cum folus tyro apud rudemignarumos fatellicom deftinalitariam dornum affacus, fibranditor fibi tellis, fibi judex interdum etiam petulantisimus irrifor existit? Huic rei non invenio nomen, si non est indigna affectatæ antiquiratis vanitas, vel stulta religiosex cindere horrensium, quod jam ipfi authores tollerent, fi corum manes confuleretis, Quid deinde convivalis inter vos laudatio ? quid à nobis sumptus extorti, quos egenos non effe damnatis quidille vefter ductor non nifi quaternis in diem epulis latur?quid ejuldem velpertina cum tyrotubus repetitio , cui freeding ceres vale. Riders bassafent lefanube

Iam vero de pietate vestra nihil disputosmodo illam scrutari omiseris partem in nobis. Alioqui non que latel pecelant excutiam, aut in

451

hu-

um

ne-

1774

uis

n-

ad on

1

0-

e à

ris

u-

q;

165

ë-

r-

)-

t,

15

a

-

n

Ĉ

ŝ

126 EPPHORM. SATTRICI

re dubis quæram facinoris fulpicionem : Quæ vulgo, que palam in famam vestram tela ja-ciuntur, assumam: Ambitus, at perjuti crimen, Infremute Callion taminexpectato commons judicio. Iam Fibulius, jam Lapicia , velucad mfraculum, vocem non inventebant, ac ipie præcipue vates, cujus domus tamfæda íp u-gebatur infamia, ad infamiam rabiemque properabat ; cum alter , utinam , inquit , tantam ad peccandum verecundiam atrulifies, quantum ad excufacionem audacie. Non magnifico per urbem equo del acus potentiorum foribus tottes affediffes. Non interdiu amicos ac focios, no-Ru animum ad fraudem & injuriam acuifics, utillis ad vestrum ordinem alcendentibus, qui quadrienni rudimento meruillent, is princeps non effet, quem & eruditionis suffragium, & populi expectatio in hunc locum manu ducebant. Et solennibus tamen verbis promisionis, nec ambitu nec favore passuros conrumpi judicia vestra , ut cuiquam ad hunc honorem aditus , nifi à virtutis ac meriti templo parefeat, fremm property of

Videbatur nebis omnibus iplum facinus suo nomine lenius, & quos atrocitas vocabuli ad horrorem egerat, exiguz rei momentum rapiebat in risus. Cum acrius institut declamator, E-ruditionis vero, inquit, certamen non ineo; quoniam vinci vobis estet honestius, quam nostra familia certavisse. Ridete barbariem sermonis inculti, qua in majorum nostrorum libris nihil simplicibus animis inhassisse fuci demonstrat. Certe vos sinceram dotenam è nostris hau-

uz

ja-

en,

tars

ad

pie

115

-01

am

m

pet

ICS

0-

5.

pui

PS & Charles

-

Ó

d

3

il

ritis fontibus : vos fcientiam veluti è fancia ruflicitate avocatis, ac figmentis orationum pi-Cam jam id primum docetis fallere, quod fe pro vestra gerat. Tum alter, ut omnem audiendi patientiam consumpserat, O mi, inque, homo, collige paululum redeuntem animum, ut cæca maledicenda licentia, fi defit quod in externos jactetis, etiam discat, quid in vobis damnare possitis. Eruditionem à vestris aliquam accepille non pudebit confiteri , fi vos in folam barbariei hæreditatem admissos ingenua professione firmatis. Sed agam lenius , & refutandi modestia tuam convitiandi libertatem opprimam. Vitam, existimationem inflituta , non perfiringam, Illud unum interrogo, cur legibus veftris varia interpretatione diftractis , ut hi nomen , illi vestem , plerique ceremonias ad discrimen induxerint , nondum reperti fint qui Latium vetent pronunciatione barbara violari, nondum qui indicere Tullio bellum ? Quanquam quid fruftra in arcana ve ftra intueor, vobis omnibus folitariis, aftim tionibus cuncia reputire confuetis: unde tuta cubiliorum fecreta, unde horribilis in juniores fanctio, ne improvili in feniorum fedes isrumpane die man outpertracel mendian describile

cum alia his fimilia, vel eriam frigidiora par raret, venit ab Archoropo nuncius, & diremit fte iliffimam litem. Qui ut audiverat in Italiam properare Fibullium, ultorem injuriz quam minus bonis temporibus acceperat, cum ipfe A choropus domesticis implicato negotiis infultaffet, direpis aliquot farcinis, cum curfeecunditate lassavit. Nihil unquam co munere plenius. Nam fumendi cupiditatem muneris

amplitudo exhauserar.

Ego præcipue, jam spe animum in diversas curas intendete, ad solam onusti corporis debilitatem argenti pondus æstimans, ab Archoropi beato limine postremus excessi sociisq; nunc pondere, nunc gaudio æstuancibus, facinus ingens aufus, ad vendemem fucos intravi, & mu. tatis modico pretio vultibus, factoque mihi Gelonis nomine, à miserabili servitio fugere cœpi. Ac cum dies aliquot locorum ignarus aberraffem , tandem in eam regionem veni:ubi sævum & insanum mare conjuges consultissimos ha-bet. Hi privignam jam olim Venerem admirati, se suanque Cyprum barbaro permissis imperio, matronarum pectora nudant, & illius facta operofius colunt jut eximii lepores deam ad reditum invitent Nec jani Verona longe aberam, cum cuidam Apulo ex Gallia redeunti conjunpore & itinerum docto, & in urbem aliquam té. denti, quam ego studiosissimè perquirebam, persuas foedus faceremus, neutrum à socio nisi perfecte demumitinere recessurum, Quod cum plusquare militari sacramento firmassemus, Veroham pervenimus incipiente primum nocle,& ad Antonium Carlaris familiarem divertimus, Is ea primum co-na lactucis , nasturio, columbifque lectiffimis excepit ; & ne,fi folitarii dor-miremus,nocturna prodigia mentem diduceret, gratissima benignitate providit. At vero qui se-quebatur dice; jam non vulgari mensa, sed epulo

118 EVPHOR M. SATTRICI

ribus, quibus ipfæ vehebantur, primo nuncium occurrere jufferat iple deinde quam maximis lequebatut itineribus, nulla damna præ Fibullii odio æstimans. Igitur postridie, quam attulerat nuncius literas, Archoropus advenie, tam magnifico cultu ut illum vix animo, nedum oculis capere postem. Auri argentique omni fide copia major, equorum nobilitsimi greges , ingens fervorum numerus,& omnia velut ad pompam fastumque subornata. Tum ad deprecatione verfus,ut fibi Fibullius fatis fieri fineret,ideo exorare non poterat , quod inanis pompæ ordo in supplice pro contumacia reputabatur de hæc fecum Fibullius longa cogitatione pérabat, Quid hic tanta numerus familia ? quid fumprus in luxuriam vergens? Num assimulatione vanisima fupra le magnos effingia ? Num meiraries tem ministerii spernit; & fibi admiratione que rere, & morum fidem conumpere hac arre qualivit ? Auxiv hanc in Fibullio fulpicionem ambittofa in nos Archoropidiberalitas, & pene iphs accipientibus gravis, Nam ut illuxit dies a ha,nescio quot ex Fibullii & Callionis domo Calutatum introivimus & Archoropi fomnum exultantibus tympanis y tubifque perfregimus; qui dispensarore qua nos cum sportula dimitte-tet interrogante, cantam essuadi pecunium jus-sir, quantam non caperet avidicas nostra, Nec humilius quam erar loquatus expediti munus julsit. Quippe productus eft faccus ingens, num. mis argenteis plenus; permifiusque diripien-tibus nobis; nune onera ntes finum; mune deprimentes laciniam vestis, tandem granssima foecup

i 29 nere

rlas

rounc

innuic-

pi.

im ta-

ti, e-

en,

nt-

i.,

n

,

,

130 EPPHORAL SATTRICE

epulopane cultus eft, Transalpina ovis parcicula, & galli spadones plurimi visebanrur, Pavonum columbarumque numerus, Turdorum etjam & Cottirnicum pane examina; juvence præterea aliquot adventum noftrum sua morre luerant ; horsum despoliati amiserant flores, & omnis adjum decor in triclnium nostrum confluxerat. Cum deinde confideremus ad mensam, pocillator fingulis a-Stitit, minaci fronte, vultu terribili, custodia proprius quam convivii fatelles. Detraxerant illigaleam, quam continuo inftar Vulcanum fugientis Pulladis gestant ; parmamque aliquantum in latus deflexerant , utin queta pace puene memoriam spargerent. Credebam emulari Antonium Domitianam menlam, ad quam olim proceses, cum omnia pullus color inducret, pregerentque sepulchrorum imagines, piene lethalis horror afflixit.

Gelabam tam invifi fastidium morie se fus cumque timori przendens follicitabam Cafarem , ut explicaro convivii ordine , & deficiente jam fame , holpitem relinqueret. Nobiseffe viam etiam pracipitantibus longam & infeftim, ut aichant alatronibus ster non oftendere frem venie errantibus, fi noctu nos in ejulmodi plagas noltra remeritas detulifer. Igitur Sole jam ultra altitudinem mediz lucis producto Verona exivimus, & pas. libus ter mille confectis, ruentem admiffis franis equum , ex attritu folidi primum campi, & ex concrepantibus deinde lupatis andimus. and news are because the second of the second of the

diction !

Erat equus Cygnorum nivi zmulus, nifi crus alterum & apertiffimum pectus fubcineritii pili fucarent, infidebat autem homo, ille scilicet, qui ad menfami aftiterat mihr , vinum , & qua illius artis lune , ferio cuncta dilpenfans. Agnovi ego irruentem, Czsarique monstravi, & cœpi vereri, nequid ignorantes ab hospite tol-leremus. Nec dubitavi quærere, quæ illum præcipitatio, vel quo gentium ferret seum ille turpissimi nihil pudore facinoris tadus, ultro docuit / domini le justu in medio foro primarii juvenis cæde imbuiste manus. Iam in alterius ditionem ut bis contendere , & mini ad falutem perventurum ; cum exisset Varonæ suæ fines, Perceperam toto corpore horrorem frigidifficum jam hominem equi fuga pæne a conspectu nostro collerer ! O memorabilem , inquam, Gæfir , audaciam ! quid unquam ex omni me-moria tam atrox & luctuolum referas,ue publice ficarii non expectent equaleum, fed velut gloriofum facinus sponte confessi, omnes timere jubeant, quoniam ipli de fe nihil timent quid inquam, limile omnibus monimétis accepimus, præter Fimbriæ factum ? quem non credo protervius vulnerato Scavole infultaffe. Excufare le Cælar errorem meum dixit, quod ad frequen-tiflimum crimen obstupescerem ignarus sævissimi monsqui in illa regione pane omniu capita proferiplit. Equus, air, celeritate notus, & modici aris liberalitas, præmium erit homicidæ, qui vel lares domestico fanguine contaminabit, vel

re

26

in

lit

te

8

CX

cit

P

CX

co

m

in

m

CI

fyl

fa

bi

fu

igi

agmine famolistimam viam inire, num una, num diversis cohortibus præftaret : ecce tibi occurrit aliorum hominum agmen, & irato fremitu ità militarem viam implet, ut circumftantis fylva: confraga rumultu formidabili exfonarent. Nulli prælium minus quam Cæfari placebat, quem ego ut timidissima fronte vidi prenfare digitorum fuorum articulos, metumque pallore confiteri , vicimus , inquam , Cafar , fi audemus non fugere. Latrones funt, & fi mihi credis, plus umon nostro quam fuz virtuti mituntur, Non negabar Cafar vera effe, que dicerent, tamen confulendum liberis clamabat , & propinquorum pietas tenerrimam. perfuderat mentenu Iam difperfi hoftes oca cupaverant viam, jam diftinxerant ferrum, ue prauftas in hungerina extulcrant fudes cum repetito clamore inditati proturrimus. Ego digladiabar acculanisimo fufte. Paucis rusticorum ferrum erat, sed obvio quisque telo armaverat mamim , & iple Calar frigidiore, quam Demolthenes ignavia non projecerat phrimam a fed omnium vestibus amichus, quas expediti nothi projecerane, negahat elle fas in primis ordinibus confiftere ducern Nonte. rendum , ut fortuna liceat unius calu affligere universos. Sibi cura fore, ne possint circumveniri noftræ alæ, Incitaturum ad pugnam, ordinaturumaciem, deinde intorrupto judicio de fingularum virtute dicturum up A sileti oid reis liberalites, pramitim cricinemadie out

Bellum, O Endecafy Habiscruentum,

Quali

132 EUPHORM. SATTRICE

publico barbarz feritatis exemplo deszviet. Venalis hominum vita est, & licitatores capitum nostrorum publice regnant : etiam pæne infamiam confuctudo fuftulit. Ac ne quidem tuta amicitia , aut necessitudines periculo carent. Iocus forte, aut imprudens in fenestram aspectus, secretissimo scelere vindicarur. Sape in ferrum cautos venena fustulerunt, aut facis illitæ fumus, aut corrupta floris fuavitas, aut fatalis cultelli acies, qui codem tempore & intactam liberis dapem diffecat,& adversario mortem. Æterna funt femel læfæ mentis vulnera; & plures reconciliatio, quam professium odium extinxit. Hæ ipfa quam modo relinquimus civitas, quale quale (zvitiz nuper exemplum prodidit cum illustris familia , sublatis tribus fratribus milerabili ruina detellit. At ego dum flagitiorum frequentiam nego mihi quequam ex stupore subducere, video agrestes aliquorad angultiffimas lylve fauces, veluti ad confilium, coulle. Inter illos viragines duz lacertos extulerant, & videbaneur, ad pupnam promittere manus. Nec dubicavit Crefar, quio latronum infidiæ in illa fylva frequentes illam pavidarum manum cogerent qui tuncadventu nostro recreati, quoniam accincti ferro eramus, una Sylvam transmissuriprorumpunt, Casaremque, utpote genrilem hominem &, ur ajchat corum foruffinum, quimuper en illis regionibus Gal-1 lias intestaffent, fibi ducem faciunt haud dubie in omnia perieula audaces, fi quis effet qui suo exemplo fornitudinis admoneret. Cum igitur poncremus confilium, non quadrato agmine

ý

ű

ä

ŧΰ

Q

134 EUPHORM. SATTR.

Quali Tyades infonant cruente, Cum jam Mebri dibus graves lacerti Huethyrfos virides regunt & illuc. Iratis tuba digulor cateruis, Adfir tibla, vel forata buxus, Sacrorum Phrygiam admonens Cybelen, Aut que tympana mollib is miniferis Mitras frontibus imperant recingi, Nufquam bie vulnera, pur purave trifti
Pridabat tepidus cruore campa.
Solus precipitat timor cadentes,
Solus corpora fauciabat borror. Sed tandem geminas rotare gyro

Iam forti mihi jam manus placebat.

Lam concurrere, jam probare dextran, Cum forfis utulans comis virago

Andacem ferit , excutirque telum,

Quali T byades infonant tumultu,

Cum fam Nebridibus graves lacerti Huc ebyrfos virides regunt, & illuc, Bellum O Endecafyllabiscruentum. infel cas illa igyas frequence illum pavid um

Sublato tandem errore omifimus bellum; quoniam hee erat virorum & muliercularum acies collecta ex vicinis mapalibus qui & ipfi prædonibus bellum illaturi convenerant. Omnes vulneribus intacti prælio excellerant, misi quæ sævisimo suste mulier lacertum meu oneraverat, & Cæsar præterea noster, cu retro cæcis vestigiis iret, incurrerat in vepres, persossissis

fpina clunibus tam milerabiliter exclamaverat. ut graviffinia telo ictum crederemus hane poftremam vocem edere, Igitur compositis præliantium mimis qui hostilibus modo armis concurrerant, etiam ad nos venire Medicum jubent, lacertiq; mei vulnus perfundere unguentis, & omni artis fuz benignitate mulcere. At Cafar fædiffime per campuin volutatus, quzfo,inquit, Gelon: scito me agere in vicinia mortis,nec tantorum vulnerum hiatus ulla medicina coituros. Grande camen perituro folatium relinques si permittis ut intelligam prius quam alta morte pereo. Ego, quanquam marcentes nervi destituerant lacertum, & omnis spes in sestinatione medicaminis erat, tamen flebili lamentatione victus confestion Medicum rogo, ut ad Cæsarem transeat, & explorer dusperate latebras plaga. Tum vulneris locum justus Cz-far oftendere, dimitie in clunem manus, & mox dispoliatus nos odore tam pestifero sparsit, ut crederemus illas partes non tantum emortuas esse, sed in sætorem etiam pæne solutas labi. Neq; aliud erat vulneris vestigium, quam exi-listimæ spinæ via, quæ exiguo sanguine maculaverat cutein.

Tarde persuasum est Cæsarisle valere;nec qua diu blande eft habirus, succiduis & titubantibus vestigijs innitebatut. Sed postquam teneriora Medicus virgulta succidii, & aliquot plagis medicamentú opperientem excepit, nunquá magis alacer Cælar etiam præcipitantius, quam li ad-hue starent hostes, essigit. Ac rande mora simul pudoreg; victus, fortioribus consilijs locu ded.r.

136 EVPHORM. SATTRICI

Iam evaferamus formidabilis fylvz noctem, jam dierum aliquot iter emensi per confragosos plerumq; faltus & importuna montium juga,emerfevamus ad ampliffimam urbem, in quam meum cum Cafare feedus erat compositum, Ac cum ad Mauricii domum (is erat Cæfaris noceffarius) tenderemus, occurrit notaljam olim Cæfari mulier, guam ille parciffime falutaram me advertere juffit,&omnia diligentius intueri. Aurea vestem aliquot insuper gemmæ aut cole-bant, aut ipsæ ornabantur, decetissimi collo torques, crinis theatrali piene gradu conscendens, cothurni omni tragcedia altiores forminam exculcrant, levia velligia omittebant intactam pænè terram; eag; reclinata molliter in humerum adolescentuli dextra tollebantur. Gradus ramen ipla telludine rardior differebat hucilluc lascivienti modestia vultus, tardeq; ob oculis obviorum transcuntem rapiebat. Interrogavit Cafar, qualem ego mulierem crederem, qua tam prodigo cultu, tanta frontis tranquillitate procederer? Ego Dynastz alicums coniugem cu dixiflent, tanto rifu ilia commovit, ut etiam manus ad lateris Subfidium adduceret, & certe, inquit, sutoris coniux est, ut intelligas in hac urbe regnare judicium Pariridis, & Minervam, Tunonemq; minori fastu quam Venerem ire. Acne quid tibi ad miraculum desit, scribendis olim m trimonii legibus adfui, tabulis etiam fubscripfi, in quibus dos hac crat scripta : fanni pondo novem, & mantilia fingula in omnes anni men/es. Sed longe maritus largior, etiam ultra morem effinderat liberalizatem fuam. Is dona-

bat

bat patrimonii partem, & præterea veniam, ut hilari licentia utrej; consulerer. Cæterum alterna est hæc pompa, & quam publice decora est hæc mulier, tam domesticissordibus est infamis. Nihil illa fædius cum absunt amatores, mili magis neglectum. Victus, pace tua diæro, qualem vel Erisichthonis fames refugiat. Vestis tam squalida, ut aut ream esse, aut elatum maritum destere existimes.

Hac Cafarem familiarius exequencem, iana Mauritii domus acceperat: nec audebam ignotæ domui succedere, antequam Cæsar humanjtate mirabili à domesticis cultus me etiam per familiares arcefferet, occurreretq; Mauritius, & per ampliffima deducens triclinia paffim aureos oftentaret parietes, nobilefq; cameras novarum indices opum, ubi multa prifcæ urbis vefligia extabant, & celeberrima tabula en everfæ urbis incendio non semel conservatæ. Multa Gallico auro calata fulgebant: five Brennus fugiens reliquerar, five ipfi per publicos eu nul-Stabat Iovis Iunonifq; species supra honimes venerabilis: deinde spirans vbiq; Ganymedes, & Anex mater Venus posteros sux originis admonebat.

S

C

it

z

1-

1-

be

0-

ne

m

b.

1118

12-

Heu nihil invitis fas quemquam fidere divid

Cum omnia diligentius perluftraffem, & truncos maiorum vultus, semesas imagines contemplarer, nescio quis me Deus funcitissima Mauritii voce obruit, qui Casari pradicabat, illam domum Fibullio transalpino homini tantum sacram dicatamo, non esse, se illius

Gt

138 EVPHORM. SATTRICI

nomini omnia debere, expectare etiam postridie ab illo nuncium, qui frequentissimis literis & colebat amicitiam, & fua beneficia ruebatur. His ego perculfus vocibus, tantum non amiferam spiritum, sed pallorem, qui subinde membris suffusus est, excusavi extemporaneo morbo,quafi omnes corporis articulos febris subito tremore tentaffet, Caterum nihil opportunius succurrebat, quam fugere,ne me illic a Fibullio nuncius deprehenderet. Igitur nec expectata cœna, quasi perlustraturus urbem, essugi suspe-cram Mauritii domum, uotoq; ad fortunam sacto, ut aliquando fariaretur meis malis, non civiratem modo, sed provinciam reliqui, & miserabili locorum imperitia, cum totius orbis exul hucillucfugæ meæ notas spargerem, tandem in ipsa Callionis patria, in ipsis holtium penaubus ad populofiffimam urbem veni, in qua tanta erat frequentia, ad negotia discurrentium, ur aliquandiu crederem femma ium effe, ex que mortales Iupiter in orbem emittit, vel quo fatie vocantibus homines coeunt, ad vitam iterum folema; reddituri.

Quicquid Arabs, quicquid dubi is Nasamones

aronis,

Aut lasciva tenent effæti littora Lydi,
Invenias: illic etiam Mavortia Thraco
Quicquid alit, quicq. Scythici trux incola ponti,
Quicquid in immenso late pulcherrimus orbe
aut facit, aut alio spestat Sol numine fastum.
Etiam omnigenæ fructus, etiam mala Cotonia,
propè regiæ culinę fores exurgunt. Illic virtutu,
illic vitioru collegia, & ne parum dixerim, cor-

lum

lum cu tartaro mixtum. Vrbem autem alebant de Priamidis nomine Alexandriam appellari: Neclongius quæsivi latebras meæ sugæ. Nam velut in solitudine errarem, in quot incurreram hómines, in tot incidisse simulachra singebam. Ac mihi præterea persuaseram, tarde creditutu Callionem, me ad regionis capur sugere, cuius ipse corporis pars pæne maxima credebatur.

Erat ædes laxiffima, ad quam multis gradibus furgebat afcenfus. Celebres circum porticus,& venalitiis rebus plenæ morabantur euntes. Ibi nobilium fæminarum ingens numerus, pennata procerum vanitas, litigantium quoque vigiles turba, furum etiam, & corum qui fortunam, ubicung; inveniunt, amant. Cum illine animum in tot miracula dividerem, vir quidam ut videbatur modeltissimus, paulatim accedens, ul-tra loci genium salutavit ignotum, & an vellem emere profundam auri massam quæsiit, vili etiam addictam, & quod est miserrimum, cui prater invidiam nihil pretium minuebat. Cum om-nino non respuerem, seduxit à turba, & nonnihil modefto gemitu cunctatus, quam eft durum,inquit, bonis mentibus, vel infamia fecu-li, vel hominum criminationibus inundari! Aurum, quod Natur r genium exprimens solerti industria conflevi, palam efferre timco, ne judicium, quod in omnes artis nostra homines jam olim rumor rulit, me fub communi caufa obruat: Caterum fi populo non omnia credis, fervafque judicandi arbitrium, potes hie per compendium properare ad ampliffimas o-pes. Aurum exiguo pretio permittam. Tu auctio-

149 E VPHORM. SATTRICI.

auchone certissima dives, non ad optimam ses mel prædam, selicemq; mercatum redibis. Et ne me putes sallendi animo hæc sacere, si plaset, hodie una cœnabimus, ut samiliare super mensam polloquium, tum sidem tibi meam,

sum veritarem, certius infinues.

Tam erat apposita oratio, tam vultus ad lemicatem compositus, ut nefas crederem, si mihi cam fanctus homo in suspicionem venisses; cum etiam,instar Antistitis summi Iovis, videretur ab omnis juramenti atrocitate fimplex animus sefugisse.Itaq; facilis, & nondum facis Fibullii donis edoctus, ur extemporanea beneficia vitarem promisi ad conam, & etiam condicto maturius adfui, ubi meus ille planus accensum modice ignem,&, nisi fallebat, zternum, follibus ad menfuram turgentibus alebat, & prunas scrupulose excitans, Mercurium suum humido, ut loquebatur, ac quodammodo pingui calore fovebat, ut, inquit, feliciffimus pulvis, per tor artes tantamq; folertiam natus, id mortalibus innoxiè tribuat, quod ne quidem dij Midz fine damno dederunt, & metalla omnia in altiorem transferens ordinem, doceat Natura industriam humana sedulicate vinci. Erenim ubi tellus, opuma monentium oninium parens, auri femina in abditiffimo finu concepit, & infpirantem benignius Solem admisit, humillimo primum initio tam chari ac præstantis foetus ele-mentum orditur. Nam Mercurius ille, ex quo quicquid metallorum eft, componitur, veluti certis gradibus (ele in præstantiorem naturam. adaptat, donec volventibus jam pæne feculis in hunc

hunc fulgorem evadit, qui omnium oculos tam ambitiole delectat. Nos autem lenta corrigentes incrementa naturæ, primum Mercurium masculum è montium medullis excipimus, lentoqs ac vitali calore imitantes ingenium Solis, ad altiorem sphærani agimus, ut a Mercurio ad Venerem, inde ad sublimitatem Solisascendat, id est, ut per omnes velut ordines actus, ea sede consistat, à qua si metalla destexerint, quacunque velint parte, descendant, idque tantum mensibus novem, nempe justo tempore, quo se setus humanus ad vivendi dignitatem instruit.

Sed eft fortung rariffime, & in quam nec temeritas, neccalus incurrat, ita digerere nalcentis auri cunabula, ne vel immodico zeltu confumptum, vel lento nimium igne corpelcens, fpem hominum & industriam fraudet. Multi nondum solverunt de littore ratem, cum jam naufragium fentiunt: alii in ipfo curfu, & spe jam adulta, etiam aliquando in portu, tam mirabilem & lucri & fama fortunam de manibus amittunt. Sape fornaculum ferius ad ignem positum, sape vittea vasculorum fragilitas ele-tam expectationem eludit, & si verum fateri audeo plerifq; fui cultoribus hæc scientia nihil relinquit, præter inanissimam spem emendandi, quod prioribus experimentis peccaverine. Defidit interim quantumcunque profundus patrimoniorum alveus, nudaq, spe, ac sterili his ignibus carpitur, unica curioli animi voluptate tot dispendia, tot maledica plebis contume-lias repensante. Sed generous mentibus, & fidur

142 E VPHORM. SATTRICI.

mihil præ mirabili arte æstimantibus, est etiam quædam paupertatis in hoc studio fuavitas, ne gratis in Natura secreta pervaserint. Necullus eft in egeftatem tam mag nificam actus, cui plus aliquid doleat, quam quod cessantibus opibus, sacer ignis, & Phrygio Romanoq; divinior ci-dit. Populus aurem, & qui obstinato pectore syncerz voluptatis gustum non sentiunt, execrantur hanc bonorum voraginem, & modestissimi quidem rifu, petulantiores maledictis inicctantur, sevenssimi parnis. Inde monitarum adulterationes, inde fraudes & latrocinia este clamantes, & quecunq; exhausta patrimonia per injuriam implem. Nec illustrium hominum iplendor, nec Aquila nostrarum jam partium tacta, amplitudine sua humilium vitiorum, & our angultis cintum capiuntur pectoribus, in-famiam à nobis detergit. Quorquot in id fludi-um tendimus, fi ex optimatibus, fatui; fi ex tenuioribus, impostores audimus. Iniquissima tamen ædepol conditione, & quæ facile populum judicasse commonstret. Et enim ne me jam aliorum onerer defensio, id coelo telle ac interrita fronte prædico, me a puero incubuiffe in hanc artem, me quicquid eft secreti atq; abditi indefeffis laboribus quefiifle; meam tamen fidem aut integritatem nullo propterea effe (celere 4)-olatam. Iam vero & humilia in aurum transferre metalla, & vilioribus taxis gemineam inducere dignitatein, mihi tam prompeam est, ut non sociorum magis, quam ipsius Natura invi-diam perimescam. Omnia Neptuno littora gemmas concipiunt, omnia afferunt. Jani factal

rium

rium illius dei pane tot radiis est illustre, quor animus virturibus dives, Etia talentis nuper pluribus principem lapillum emit: sed multa illius fortuna mea felicitate non est minor. Cum hac dixiffet, folvit facculum fatis grandem, meg, introspicere justit: erat auté partim laminis aureis plenus, partim splendétibus gémis, & oculos ipsa luce fallentibus: & quanti omnia æstimarem, valtu ad blanditiem deslexo quæstivit. Ego, qué inopinato radii tá illustres ceperant, tribus talé-tis æstimavi, id etiam, quod plerumo; lenes ho-mines solemus, timens, ne humilieri pretio, tanquam mercium contemptu rogamé offenderem. At ille, sie me nunqua educandi metalli solertia fallat, inquit, ut tam illustres gemma septé facile talentis venient. Tibi tamen hoc erle orientis amicitiz pignus, quod destinata tuo judicio pe-curiia, tribus inquam talentis, sacculum anferes. Nihil ineprius, quam apud inverecundos la-

trones pudore teneri. Ego ne viderer homini diffidere tam docte blandienti, cæpi veltium nodos folvere, eductamq; de variis pectiniam recessibus numerare; hoc uno sapiens, quod par-ticulam, quæ in summa veste propè humerum l'atebat, intactam omifi. Igitur cum fesquita-lentium prompsissem, negaremos alios mini es-se in præsentia númos, scelerarissmus carnifex primo facculum fuum recludere corpite mox ut enam à me reponi pecuniam vidir, inquir , quicquid gemmarum est, potius forte fidelissima partiamur. Ego in duas partes quam potero justissime distinguam; te tesquitalento quam voles optabis. Placut etiam amenti a mez con-

EVPHOROM SATTRICI

ditio. Itaq; divisis exquisitissima ut videbatur diligentia gemmis, cum expenderer pretia, & uderetur optima fide folicitari, omnem ex ani. mo meco suspicionem abstulit. Laminæ etiam aureæ in distributionem venerunt; ut felicissis mo mercatu crederem à me existe pecuniam. Cum igitur, tanquam ille quondam Philosophus, pro Punicis malis ceram tenerem, hilares ad conam concessimus, & suavissima remissio-ne animi condivimus epulas ad fastidium pumpamqs venientes

Ac postea quam in domum meam redii, nunquam mihi fuavius fuit, cum animus lucri, confidentia plenus etiam in medio sopore non ceffarer, & inami cogitatione delusus, gemerer rantum temporis lus quæltibus interelle quan-

Pons in illa urbe celebris lignea radice con-furgit : & trabibus artificiole compactis non. tam undis transcuntibus obstare laborat, quam. auri argentiq; ponderibus anhelans sub pretiola mole deficit. Hinc & illine artificum domus & officin x quasi continuo splendore lucentes: unionum quoq; gemmarumq; fupra felicirarem. Indi littoris copia, quo etiam meas merces cum eulissem, senex quidam, inspectis diligenter-gemmis, e me,inquit deridere credis, jam à cu-nis inter gemmas educatum, qui virrez fractz. particulas pro lapillis ratiotibus objicis? Ego in-dignans, velut à cauto sene deluderer, maledixi taberna tam infigniter mentienti, & in aliam me contule ubi me pane rotum crudelior fortuna eve ne. Nam cum Hyacinthiam inaurem

fabro traderem, pretiumq, velut ab alio empruruerogarem; quanti, inquit, crystallum emeres inepuis ac rufticis fucis imbutum? Turn ego fmaragdum porrigere, as pellucidam unionem, quantam Ægyptia mulier non diluiflet Anto-nio.Sed cum omnia eiuldem notæ effent, non averti tantum artifek aus fpernere; fed convitia... nac palam non impostorem modo, fed furen dicere capis. Quarquot vero permeabane per sublicium panterincum teneri furem credetent, fo sestabantamieradicula simen, un libera unda ad subdiți obiicis setinacula colligureur. Ac ego non alise minus vivus omnem doloris fen-fines amiferam; nee advertebam hominem om-nes vestium mearum secellus importune feru-tantem, palarnos officientem faxa geminarum colore techt, laminas meas, que auti speciem tenui caladira reaxerant, sgitur non amplius audicham ut latro, sed ut adulterator moneta & publice vindide fervandus, cum fubinde redouncibus norvis in hoc falsem mileri fentus patucrum, noignaturem me miferrimum effe.
Tum profusit ladinymis, vulmqs qui non tan-tum a me nefas commissium esse diceres, jam silentem populum & audieudi avidum affatus fum. Si non omnis miferis fides cum calamita-te decedit, illud juno, non feelere meo, nec fraude, id quicquid eft concisum turbe : virrus, & credulitis fidei men reflis, in has me angultias consecennt, maliniz dolique rudem; de quo id hactenus fenfi, primum effe nefas in fe admittere, fecundum in also suspicari. Itaq; cum heribona fideiantegritarem, leu verbis, seu incesso, onioni (cu

146 EPPHORDE SATTRICE

feu etiam aliquo gestu, incautus prodidisem, visus sum præstigiatori turpissimo facilis præda, & quæ maculas magis pondere, quam exeundi subtilitate turbatem. Necellum sesellit opinio! Nam hæpæne mania gemmarum simulachra sesquitalento permutavit, a antaro sum accom sesquitalento permutavit, a antaro sum sesquita sesquita sum sesquita sesquita

meos, fed omni eriam executione firmaremy circumftantis popull imperum flatim fregis Itali que alus ad rifum, pluribus ad comquiernio nem versis, peto rogoque, ne main nullo merito calamitoso desitte cant una in spoophant de do mum, & soeleris tam atrocis præmium ex facinorole manibus extorqueant. Id faltem foldtoum paupertatis fore, li non inimicum ditavitiem. Affentantibus cunctis, feu qui odio in foest
lus ducerentur, feu quos u miferabalem pietus
excitaret, feu denque qui urbas ad flagina peaterent, ducem me præbui, cum fabito lictores
publici aftirerunt ad latus, molefuffimo farelntio, & aut in meam, ant in amule pecuniam intenti, quorum paulo ante aliquot nobile fua artis facinus ediderant. Nobilem forninam de curu detraxerant. Flagitabant nommos, quos nescio quis creditor per judicem petisffer. Ar il-la, se vero non abnuere, non negare, dicebat, paterentur iret in zdes, expedițos traderet nu-mos, neu se vel custodizavel abstractis equis, inte digne lacesserus; Nec impetravie aliquid in barbara gente, criam licentius saviento; quoil fullem, feu lorum ementes,

Com autem jam effenns in limine venis in grepido

trepido vultu caupo, & quid apud se vellemus, audacia quæ conscientiam celaret, interrogat. Tum ego: mediocris fratura hominem, macilentum, calvum, fuica barba, pallida cute, me quarere dixi,quocum heri cœnaveram. At ille tamen apud se divertisse, in suis adibus negans, me ipsum turpissima suspicione perstrinait. Jam apertis clamoribus lacefficus nihil mollius vinculis expectabam i cum caufar mez fiduciam definuret divertirorisconstantia nec glatis om-nium vocibus fatis audiretur defendo. Itaq; ge-sticulanti descera etiam hianti ore, fignificavi effe quod loqui vellem. Tandem impetrata par dicendi locum fecit, &, fi, inquam, neminem in domam admififti, die, fi potes, qui erant illi ho-mines, qui in fuperiore coenaculo totum diem bibendo confumplerant? Quos cum ebrios at petalantius rixantes velles compelcere, icium in superciho accepisti, projecta lance, se per so lucam cutem usq; ad solidiratem offium mersa: Die etiam, num affines tui, num familiares re-rant, quos ex ultima Iberia venientes lorigo fes-mone excufaftic quod nobis ad, epulas fucios adduceros. Ne que in re incerta verfor: Mearin caufam corum farcina agent, ipfique praterea hospites, fi expectatis, dum ànegotis ad pran-dium redeunt, 110 to 20 se 12 se 15 may 20 se 1

Cum tam indubitions indicits agerem, cogeremq, adversarium que nere quod dicerce, mutatum vulgi studium, se innocentiae meze favor pene cauponem evertite cum is omnini elamor esset, hominem nequam se arte sua dignu, non sceleris modo gnarum, quod in me, quitquis

148 EVPHORM SATTRICI.

erat,ille planus cogitaffet, fed etiam prædæ participem, per indignam advenæ calamitatem augen. Recepeatorem lauronum, & ipsis pejorem aggressoribus ad publicum exemplum castigani debere. Nihil muhi unquamillo jucundius excitir quoniam non decrant, qui vinciendum cau-ponem, ac fervandum dicerent. Sed nihil fiebac tardius, quam quod omnes imperabant. Nullus injiciebat manura, aut pro imperio, in cultodiamsequi jubebat. Nam lictores, ut qui lucrare captarent, nec hominé tenebant, quoniam pon flea dimitti non poterats nec abituri crant, nisi feeleris pretiú lupra debitam justi officii mercedem duplicaretur. At divertitor, feducto ex lictoribus principe, quadraginta denarios in fin-gulos lictorum qui adeficor, erogatura pronti-fic ranta fubrilitate ur nemo adverteris, nua per fimilem malitism doctus. Incipiebae mihi effe fulpecta lenti supplici) mora, cu lictor, cuius ve-nalis fides conductam operam præstabat, vanti este de quo disputaremus aix id solum quaris num adestet qui me adulteratis gemmis delusona Scrueanda peninus omnio, nec abditifismio domnis latebris effe parcendum. In murupit in ades, & stabulario nequissimo (id quod moliebatte) effugiendi locum fecit. Intenm ad negotia populus deflexerated ut in tumulibus foler omnium impeuts in cumifirmi languorem de-finebat:cum folus 80 invitus, ad férieratum li-men adftarem, 81 hélores omnis permiferent in edibus affectara diligentia, que quo erat falfi-useo firuebatur folerrius. Cumos inanem din aborem finxifient, tandem nunciant abelle hominem:

ftratus justiu ad judicium evocandum: se non posse indemnatum, & cuius slagitium erat ita obscurum ut posset negari, in cuitodiam trahere. Id restare, ut largius laboris mercedem merarem: quoniam bona side me sequuti eres panè horas consumpserant. At ego tanta improborum contumacia excitatus, negavi aliquid proditoribus daturum, prater preces, ut evenintent quaecunq; publicum in allos odium quon

Nec jam languide iratus ad Pratoris, urbani tribunal devolo, feelus cauponis & lictorum perfidiam veris indiciis delaturus. Erat autem in Arcula (ita Pratorium appellant) tam frequens concio, ut instar vnius molis aut corporis, con-ret arcta & congesta frequentia. Simul move-bantur, una cettabant, & quod est ranssimum, uno veluti ore nunc silebant, nunc in risum esfulifime concitabantur. Cum jucundum remil-funque tribunal admirarer, adverto judicem in-dignifimum qui inter mala verba habitet, fub-himi fède, vultu gravi, ore ad antiquorum ma-jestatem composito, pæne ad ridiculam con-troversiam moveri, ut severitatem judicantia non servaret, Stabatenim ludicro amichi reus, ore purpureo, viridi cucullo, cui cum fatuorum principatum aliquot jam annos tenuific repen-te amulus canta fortuna controversiam facie-bat. Nec degrat patronus magnifica caula, qui principé numerosissima gentis de statu demi-cantem tucretur, Illú patre, avo, maioribus faru-is ortú prædicabes; matris familian, minquam

andud

sapuisse, nec pium filium degeneratie à gentilitia mente. Meminissent magistratus, in quanta caufa judices sederent. Concuti rempub. fi bene animati in Principera fatui ducis injuriam persequerenturs qui me herele, inquit, si omnes ad arma properabunt, non invenier sapientia de fenfores. Quot enim vel cariffis, qui me nunc audiunt, racti, & velut in partes non abstracti, si femel Moriz vexillum effulferit, pro ftoliditate pugnabunt? Non hoe feculo Clazomeniis folis inlani re publico decreto concessium est! Nihil eutum nihil fyncerum relinquetur; nec alaud pugnam czdemą; prohibetit, nifi fi forte in quos feviant non habebunt. Magna imperia nec apud prudentes fine formidabili concuffione murantur. Verendum elt,ne,fi tantæ mukieudinis jam placida tranquillaq, moles excitibitur, non magis de imponendo duce, quam de fedando exercitu quærendum fit. Patiamur fa-tuos conditionem fuam ignorare. Sint fuo iudicio prudentes,nec cogamus & vitum cos & vires agnolecre. Adjuvabat omnia princeps faruus, ridentibus lachrymis, nutu que, fr vinceret, fingulis apud se dignitare, destinans.

Videbam non vacare miscriis meis judicent, neg; potius per me quam per desertos patrons questus rem publice deserendam, Itaq; cum hora pane duodecima litem jucundissimam diremiset, admiratus tor causidicos è subselliis surgentes, quot olim causa non erant, omnium ora vultusque pensabam. Illius torvum supercilium bottebam, illius explicatam lascivamque barbam

barbam oderam: nec erat quem non aut reve-rentia aut fastidium prohiberet adiri. Cum jam onines dilaberentur, seu fato, seu fortuna, p-ftremus excessit vir censorii vultus, ore, incessu, modestia Cato: Quem ego tandem audaciot cum fubmiffione viliffima faluraffem, fies, inquam, quod te hominum existimatio, quod te probitas, quod ipla justitia prædicat, conditio-nis milerorum columen, afflictæ viriutis patronus, noli contemnere benefaciendi materiam, quam heu! meo ribi damno fortuna fuggeffit; quem ex florenti flatu facilitàs aftutis prædo-nibus patens in indignam calamitatem mifit. Tum prolixam mali feriem dolentibus verbis, & ipfis pane gemitibus in confpectum dedi. Nec pro re moveri videbatur. Sed postquam medium eius, quod ex lite consequerer, promihis tune allevare ocudos coepit, tune mulcere a nimum meumadolonique altionem promittere, Igitur postero die ad tribunal adesse iussit, vul-tu quantum possem funebri, liberali tamen veste, sictaque constantia, ut viderer judicibus & hono loco effe, & folo adverfarii fcelere miferabilis, extera fuz fidei concrederem, Cum sie ab eo discelsissem, ut omnia optimo statu esse putarem, liberius totum diein variis cogitationibus impendi; nunc Callionem ac Fibulium in meum supplicium in-censos, unne crudelem Percantis adulatio-nem reputans, si qui me casus ad immuse servitium retraxifiente & fronti literas elle, quas crinis utcunque celabat, velo ut in obvios nec cogitantes fideli, ita in curiolos & ferntantes imbeal-

152 EUPHORM. SATTRICI.

imbecillo: & me testibus, si negarem, poste convinci, & ipsam domini potentiam mihi copiam desensorum non facturam. Contra obstabat regium Gelonis nomen animusque supra servum erectus, & nullum de ignota stirpe prajudicium, nisi quod de externis præclaris sentimus.

Cum hac folicitudo animum in crastinum protravisset, itemq; ad Pratonum, occurrit in splo aditu vir, qui magnificus videri poterat, li quod inter illultres vettis discrimen faceret, me que nec cogitantem benignissime salutavit. In opiebam umere,ne venales etiam gemmas af ferret cum ille habere le dixit que è re mea fo rent audire : commodarem aliquantulum aurem, neq; fi me aliqui circumvenissent, ex alie-no scelere suam fidem metirer. Quanquam omnibus diffidebam, non videbam tamen qua fraus timeri ejulmodi colloquio pollet, Itaq; humaniffime, & tempus, & fecretum, fires postularet, promitto; fimulq; in oblongam po:ticum descendens, capi expectare fermones hominis longa cogitatione ac veluti fuspirijs sibi præfantis. Non alias inquit, durior natura extitit,quam cum levari mala volvit atrocibus remediis, ut interdum morbe (zvior medicina valetudinis defiderium tollat. Multi dolores non leniuntur, nifi membra que dolent exfeces & interdunt eft levius agrorare quam fant ri. Idiplum quonia deteriora Natura imitamus, humana disciplina decrevit. Etenim lædi, spoliari,contumelia violari,magnum malum, & feu famz noftrz, leu fortunis acerrimus morbus;

fed

nof

tem

Ind

mit

tiu

te f

gar

da

cu

6

fed remedium diluit tam amarum confuctudo nostra, ve non tam inuitare videatur ad sanita-tem ægros, quam sanos prohibere ne doleant. Iudicia dico, & crudelissimos Advocatorum astus; quos, si lingare persistis, intelliges nihil minus quam prædones sæuire, nisi quod lentius exdunt. Ille diverfitor per quem damaum te fecisse clamitas, ecce tibi omnibus modis purgaturus crimen est, eriam sponte pecuniam re-fusurus, quantam nulla tibi judicum sententia dari imperet. Consciu fuisse scelesti consilii, quo te fucans gemmis vir nefarius delust, negat. Sed cum nollet domum fuam infamia laborare; te prohibuit cum lictoribus irrumpentem in ædes. Et jam anxias litium curas, jam ayaras patronorum artes omni pretio redimit, me legaram ad te trifit, utpote qui mutui commodi admo-neté. Tuo bono reduces vestigia, dum adhue in limine hæres, nec dum interius tractum abduto velut oftio incluserunt Patroni iniquissimo labyrintho: ubite calumnia atq; mora, om-ni Maandro pigrius stante, ludificentur. Semel mihi controversia fuit, quam componi per Indices velle, cum omnes interpellarent stultitia meam, &, quod nunc tibi vaticinor, mihi pleruque minitarentur. Audies hospes, rem admira-bilem, & quæ te non alio stupore circumfundat, quam ut quæras, num eo ulq; pertigent mortalium scelus. Eram passus atrocem abamico in-juriam, qui epulis obrutus, postquam appellavit contumeliose, etia graviter multaverat, immisso in me fervitio, dentemque, ne nullum effet fceleris vestigium, ab ore excusserat. Quid multis? conveni

154 EUPHORM. SATTRICI.

conveni in iudicio: elegi patronum qui cum di. fertiffimis certabat, nec corpori parcebam, nec Pecuniz. Sed hoc milu nocuit, quod incideram in opulentum hostem, qui prævaricatorem turpiffimum (illum, inquam, qui mihi advocatus erat) duobus talentis emit; ut non amplius ni fi fua voce loqueretur. Languebat Oratoris mei facundia, quoties jubebatur pro me loqui, nec sententia sequebantur, nec pane coharebant verba: ut Iudices eloquentem hominem crederent non naturali vitio, fed caufe infirmitate labascere.

Cum igitur (pem meam multis dilationibus frustraretur, tandem exactis aliquot annis re-Stabat, ut quæsitor aliquis pronunciaret. At ille nefarius, suspectos mihi plurimos ex iis qui fedebant in causa judices proclamat: ac ut in me moveret odium, quanto non laborant nocentiffimi rei petit ut fancti quiq; Iudices nominatim excedant: id à me mandatum iniquiffima vociferatione firmabat Aberam unius diei itinere, cum hoc per amici literas nunciatum reditum meum in urbem tantum non præcipitavit, Nih l'expeditius videbatur, quam ut hunc probare poffem dolo malo intervertific caufa mez famam; ac cum deinde fequefter, de cuius manu talenta duo ab adversario meo sumpserat, interpolitis inimicitiis, rem ad me detulifier, in jus vocare hominem, & prævaricationis accusare mulus fam, Exitum mex milerix fic comprehenda, ut & intelligas nefarium feelus, nee mihi molefta sit fusa calamitatis narratio. Tot artis bus egit, tot fucis circumamicum crimen funn

velavit

m

qu

velavit, ut immineret periculum, ne in me velut lacessit innocentia temeritatem vindicaret, Vicisse mihi visus sum, quia non perii, nec aliquid amplius impetrarunt amici mei, quam ut integra fama possem à lite discedere.

Non nego sanctitatem sudicum hac mala mulcere, non patronorum sanctitatem (corum qui à communi facinorum orbita deflectunt) publicam alioru infamiam velut abstergere. Sed notu naufragiis mare non salute aliquot naviu amittit crudelitatis nomen; nec proba est Sirenu vicinia, quoniam transcunté Ithacu non evertit.

Iam vero quibus prenas digni funt, qui hos homines propellunt in forum, qui, inquam, nihil minus quam peritos æquitatis humanæ ad Oratorum subsellia grudunt? Sacerdotes & Anriftites Themidis dico quorum è scholis inexperti adolescentuli cum empto testimonio ad clientum ruinam ac pane fatum promunt; ut, quod olim ferebant: afieus ad lyram, id oraculum putem in hæc tempora destinatum. Quid ille qui nuper cum inter patronos referri quereret, protulit testimonij libellum, que non magis quam Iurisprudenti a codices le Auu, etiam fibi ablens procuraverat? Credebat contineri le civilis scientias studiis meruisse quem omnia tribunalia audirent. Erat autem scriptum, illu medicing peritum cooptandum in numeros corfi, qui pracocia fata sasuberrima ratione morarentur. Hinc risus ab iis plurimum editi,qui tantum eruditius peccaverant. Videbatur hand faperneda monuiffe, volebamq; ulterius audire fuadentem, cum Percas ad me vestigandum missus, nescio

156 EVPHORM. SATTRICE

nescio qua fortuna in eandem porticum se conjecit, neg; nec opinantem levissima oratione perftrinxit, & ,teneo, te,inquit, Euphormio, teneo fugitivum, teneo ea cruce dignum, que etiam ultra mortem delaviat. Cum affuevifiem esse mifer, & pallidi vultus nullo metu ultra podent albefore, intentavi in irruentem manus;& constanti lumine tantum non transfixi minantem, ac deinde cum asperrimus vocibus detonaremus, & ille veluti pro præda, ego pro falute dimicarem, jam advolaverat ad nos populus, quantus pridie ad cauponem non iverar, & tanquam in arena luctames etiam pane horrabantur ad pugnam. Sed cum ille me servum yocaret, ego impostorem dicerem; cum ille Callionem, ego libertatem, inclamaremus, alius minis, alius flecu agerer; ucerq; veluti per compendium confluences ad spectaculum homines suz cause admonet. Ille Callionis servum, Callionis sugitivum dicebar; Ego contra liberis parentibus ortum, unaq; coma improbe emptum referebam. Vila res multirudini digna, quam non aliis mandaret. Statim obtinet mileriz favor, Statim vindicias secundum libertatem dandas censer; Percantem importunius obstantem expellit. Ego vero per curiz veluti posticum egreffus mox Alexandria me proripiens, & in tutio-rem urbem discessi; & quoniam res ad populum traducta est, vos qui hac auditis, qui legitis quamquam estis omnes improbi judices, non reculo.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

E VPHORMIONIS LVSININI SATYRICON.

P 4 RS 11.

MO HEROI, ROBERTO CECIL-LIO, Comiti Sarum, Summo Quzstori, & Regiorum Secretorum Przsfecto, Nobilissimi Ordinis Periscelidis Equiti, Sanctioris Consilij Senatori Sanctissimo, &c. Euphormio S. D.

Neminem oportuit omittiin publico questu, co qui in viria non patebas, saltem nimia virtutis debuisti accusari. Durum enim imposiisti mortalitati onus, quam posse ad tantum sassigium pervenire docuisti, pene ad Superos virtutis consortio provestus, sicut nemo bumana Natura imbecillitate sam aut bumilitatem suam aut ignaviam Excuset. Et banc accusationis tun laudem qui cquid bodie est eruditorum ad Nepotest mecum deserent, erita, mirabilius, quad sam magnitudine umbram seceris, qui omnibus fama magnitudine umbram seceris, qui omnibus fama magnitudine umbram seceris, quorum sidem vel industriam antiquitas laudanit, licet ad omnium seculorum interitum seclera morientibus

158 EVPHORM. SATTRICE

virtutibus fuccedant, neg, Cronus magis veritatis quam vitiorum pater fit. Ego fane tibi boc libello, veluti longo plaufu gratulor, cuius fonu in omnem atatem durabit. Et quidem tue glorie meos & meorum enfes vout, nec interim credidi inutile munus, fite quod, exermis colorem, & tuum nomen legeretur in hac charta, quam publici favores tam benigne suscipiumt. Magni homines scribentium pennis ab invidie nubibus ad eterpitatis sudum feruntur, & quantum ad posteros nibil amplina Achilles fecit quam placuit benevolentia Homeri. Er nunc quidem faris erit te Que fitorem ifti judicio feciffe, ut omnia facinora tua voce damnentur, que in bac Satyra velut ad tribunal tuum coëgi. Caterum boc deinceps vigilantisima devotione enitar, we quid ex tuis virtutibus pofteriratem lateat, er tanto latiori volumine, quam quod bic viria caftigat, ruas laudes implebo, quanto est bumanius gratulari dotibus natura, quam flagitijs trafci. Vale.

O nunc exilia atq; luctus, io mortalium scelus & fraudes, & quicquid in Euphormionem crudelius Numen invenit: io nunc cessistis triumphann! ego te quicunq; Euphormionem Deus urgebas, ego te perunax fortuna lastavi. Iam de siuctibus extuli pedem, jam evasi de naufraga rate, & arenulam sceuris osculis adoravi. Et nunc de littore Oceanum lustro, cautesq; & vada, quibus me iniquior tempestas illiste, gratissimo horrore contemno. Iuvat è Lusiniam reliquisse, juvat per errores meos.

hanc conditionem emiffe, que me hodie flo-rentem contumacibus fatis oftendit. Sine caufa rafcebarmeis malis & me cum Themitocle calamicas felicin altiorem exculir tortem, Ecce jam eftigi fortuna imperia,ecce jam in Scolia: monhodiam perveni, regionem felicifimam, meaq; Lufinia meliorem. Illic me miferiarii pelago vagum humanior portus accepit; illic tranquillior aura demulcet, & jam parce mitibus decretis fuum in me crimen excufant Hae meral cede calamitas placer, & quam antea milerabili fillo depinxi, ca quoque jucundiffima ferie hanc chartam implebit. O fordidi amatores terrarum, ô capaces leelerum mentes , neg; vos peccandi libidinem explevifis, & ego maledi-Ca non confumple, Iam in Scholimore house littore tutus infilto jam donaria templis appendi,& in ipfa refidens ara ex qua diis aquoris li-bavi, yestra flagitia arq; nefas liberrima exprobratione promulgo. 9 70 289951 2

Cum Alexandria discessistem, & caudelitatem Percant's sugiens, & Callionis potentiam,
ipsa malorum consuctudine robustus, per varias
gentes suviorumque discrimina instar Ænez
aut Vlysis diu exilium meum circumruh, donec inameenissimam civitatem descendentiex
visinis montibus zdisiciorum eultus, & camporum pulchritusto, aliquam quietem persusita
Flumen satis capaci alveo planiciem, que inter
montes extenditur percurut; & humore zquabilitatem camporum colliumq; radice, subeunte, iberalis gleba rerum omnium culturam

H

admittit,

160 EFPHORM. SATTRICI.

admittit, summi montium vertices lætissimis sylvis æstatis voluptatem, & hyemis subsidium alunt: deinde arq; horti continua serie ad planiciem extenduntur, quæ in pascua & sruges distributa innumerabiles vicos pæne in civitatis majestatem conjungit. Circa urbem hine selicissimum olus, hine aperta ambulantibus spatia visuntur, præcipue qua shuvius exceptum convallibus montium calorem lenissimo tempore persundit. Vrbs ad uttamq; ripam posita satis operoso jungitur ponte, habetq; non superbæmolis domus, sed lapidibus optimis & elegantissima arte porrectas. Delphium urbi nomen est: ibi plures externi quam cives, propter commercium literarum vivunt: quippe disciplinarum studia non alibi illustriora habencur, & Acignianorum sama veluti ad orbis supplementum æternam ibi invenutem conforvat..

Ego vero postea quem intellexi, quam multi se literis ex paupertate vindicassent, etiam ignoratia pertassis, qua mihi rerum antiquarum notitiam auserebat, ut negs vererum miteriis ad solatium uti postem, constitui me in cruditorum disciplinam dare. Iam grandior adolescentia, & pane in maturam virilitatem declinans abhorrebat à puerorum consortio, quibus me elementa literarum miscebant; sed non sui sub podore, & meta itineris, quod intrabam, omnem sax orum scabritudinem spe dulcissima lavigaret beneficia, qua ab Acignio osserebantur, id est, ne iniurias, quibus olim innocentia lacessi-

verat

verat mea in me ipfu Aultissimo furore punire.

Igitur angusta habitatione contentus, mihi de quibusdam bbellis qui ibi optime emuneur, providi, & ad gymnasiarcham Acignii minithrum veni. Ille tum terribili gravitate in nelcio quam puerorum levitatem fæviebat, & pæne me iplo supercidio inftar simulati Saurez abegit. At vero posteaquam animum explicui meum, exculaviq, annos quibus iniquior fortuna inviderat manfactudinem studiorum, fane visus elt mifereri mez fortis, que mihi pueritiz labores in illam ztatem fervaverat: & aliquantulum hortatus, ne pulcherrimum curlum finerem contrariis ventis perverti, me ad infimi ordinis Scholafticum manu duxit, & in audito-

o pater, Aonie moderator maxime turba, Qui Xanthum Lyciant colis , Delent va-

pantem,

1

n

d

n

1,

Et Claron, & Dolphie, famam vocalibre addie Da faciles vultus neg ad tua limina deduc. Non ego Bacchaos infanaper avia thyrfos, Non buccos Phrypias, aut fancta filentia pofes, Quel Celes domus queis fe bona jactar Eleufes L'u tantum mibi Numen erist te prefide terras. Phabe pater, torumg, licet contemnere celum? Te,cam di positi imponis carmine ner bia Mirantur laudanto, dis, vincia, fatentur Br qui certa fero molitur fulmina inclu: Et qui Bistoniis acer deus imperat oris Nec minor in tetrit reguas pater. Orphea nigri Villerem fenfere Dij, recumq toquurus Horriferum Ajacem rimidus confecto Ulyffer. H 2 Ca-

162 EVPHORM. SATTRICI

Caterum quod in pueris eft feveritas parentum, aut supplicit timor, illud mihi erat pertinacia virilis,& proprij confilij decretum; ut improbo labore etatis dispendium redimerem. Et qui quondam tam severus alienos pensaveram mores, tandem erudius cogitationibus intentus Supervacuas omileram curas; cum Acignianorum difcordia, que illes in Delphio cum quibusdam ctiam literatis committebat, me ad pri-Rinam indignationem reduxit, Proh cæca vitiorum libido! proh rerum minimarum in ingentia crimina fat patentes angustia! Non leviori collidebantur certamine, non minus atroci ambitu pugnabant, quam fi diadematis fortunim rarent in angusta urbe, inter homines liberales quidem, sed obscuros, pertinaci zinulatione querebant, sufficiebant odijs inania dignitaris nomina, fascelq; fine securibus puerorum tergis herentes. Nulle interim severius in ambitum dicebant, nulli frequentius numerabant fuperbia: malat& du parvis occupati nesciunt se gloriz impendere miferrimamentent , in illuftrem ambitum magnatum, in solicitas Principum curas ridiculi declamatores inquirunt. Quasi unterlit inter fordidam & magnificam vanitatem, nisi quod hac peccandi impotentiam oftendit, illa autem splendidis velis saltem mortalium crimen excusar. Nam ut optima messes sociore nutu ventis reliftunt, & inanium fegetum caffi vertices nullis auris obluctantur; ita capacibus honorum non nis digna gloria imperat, immerentes aurem folum dignitatis nomen

cor-

corrumpit. Romani Bletonesios publico judicio postularunt, quod hominem Diis immolavissent; cum ipsi duos Gracos, totidemo; ex Gallia mulieres in soro Boario etiam per sacrorum supei stitionem viventes desodifient. Adeo malignum est de alienis judicium, & multi cum Acignianorum turba irascuntur illis vitijs, quibus ipsimet suam famam indignissime maculant.

Hac fapius reputabam inter Musarum otia, cum interim aliquantulum deflexit mez fortunæ malignitas,& quietem ad colligendum spiritum concessit. Erat in Delphio vir externus, omnium suffragiis ad probitatis famam prove-Aus: Themistius appellabatur. Is cum modicas opes sua industria quæfiffet, neg; genuiste beens, se nonnunquam fortunatum predicabat, cui arbitrium hæredis natura conceffiffet. Ego me in illius familiaritatem non altiori fpe,quam jucundiffimæ confuetudinis,immerfi: cum nescio quo Deorum beneficio mei mores & ipla cupiditas sciendi optimo seni placuifiet. Forte per auditorum ordines promotus exordiebar fapientiz fludium, cum me Themiftius in proprios penates recepit, & cum tempore con-victuq; fatalis amicina crevistet, nec repugnante conjuge, que jam anus non cogitabat de liberis,in bonorum hæredem adoptavit. Cæterum aversatus improbitatem mortalium,non minus Expe querebatur qua ego, quod olim florentiffimam patriam incautus juvenis reliquiflet, quippe le in Scholimorrhodia natum effe, felicissima regione; ubi calum eptimos campos continuo

H 3

tepore:

164 EPPHORM. SATTRICI

repore profundit, & tardiffima fene ctus refolvit expectantes; illic autem homines vivere, non quales in ahis regionibus videbans, fed fynceris animis innoxios, & qui à Deorum vita sola mortalitate discreparent, Sed dum in exteris regionibus, inquit, adolescens vagarer, forte incidi in amorem, qui me veluti per Calypius aut Circes blandimenta perpetuo exilio damnavit. Nam cum istam conjugem duxissem, elegantia morum & formæ pulchritudine mihi conciliatam, nunquam ant illi perfuafi commigrare in patriam cam felicem, aut mihi, ue relicta charifima parte folus cantis bonis incumberem. Tu vero Euphormio, quem mihi jam præcipitanci in tumultum velut ad extremum folatum fortuna perduxit, fi fides amori meo, cui ad orbientis levamen fuffecifti, vide ne, cum extremum mihi diem numeraverint fata, hæreas in iftis re-gionibus, ubi nihil invenies aut Scolimorrhodia mea, aut Lufinia dignum, Sed in patriz mez humanitatem concede : de qua tantum tinsco, ne tibi omnium charitatem admiranti etiam in contemprum mea benignitas veniat. His ille & fimilibus verbis fape apud me extollebatScholimorrhodiams ur jam nec dubia mihi effer profectio, si tam bono parenti superviverem. Sed discedere à latere spirantis neq; ego voluissem, neq; ipse nis molestissime laturus videbatur.

Ecce autem dum in hac felicitate faginor, & pænd errorum memoriam tam commodi pentes obruunt, jam in alia terrarum parte mihi nova malorum femina fortuna quærebat. Quippe sorebam in alia civitate, famaq, pulcherrima

abiq; efferebar, quod veluti feeretus cum Themifeo vivebam; neg; lupercalium videbam lafciwam, & cum fibi diffinulis Saturnus gaudebat, publicam licentiam mea abfentia damna-bam Jam me modeftiores ambiebant, neg; erat parum ad laudera; fi quem frequents conforcio dignabar. Force accidit uninter Themistii cultures juvenis quidam optimiz frontis, quod-que maxime amabam, pæne nimia modeftia benis, meam familiaritatens pertinarius quereretta Nec contentas communi benevolentia, quan facile in onnes expromebam, ad arctions america facramentum incitavit. Non potui din negare tam officiolum munus, prælertim cum pignora haberem animi non languide ad virtutis difficultatem exfurgentis. Itaq; pau-latim ad extremam charitatem deducti fumus; reftabarq; arctiffime neceffitudini, ut illi prioris vice milerrima feriem narrarem:ego viciffim, quis esset, & ex qua genteaut parentibus cognoscerem. Hæchutissime non sine pertinacia celavimus; nam & ego contempum ex tot fortung ludibriis timebá, & ille altioribus cau-

fis deterrebatur aut parria aut genus confiteri.
Forte in Themistii umbraculis eramus; & pott suavissi mos sermones, ego vero inquam, Anemon, si tantum mihi virtutibus notus esses; tamen rogarem eui arbori pretiosim furculum orbis deberet; nunc vero quoniam intima vitæ consuctudine permixit in candem felicitatem eofdemq; juravimus cafus, noli admirari, fi ve-hementius exopto, & parentum fortunam, & rationes tuas, nihil diffimulata oratione

EUPHORM SATTRICI 166

audire. Ille corpus meum amabili brachio incinxit, oculifq; merore blandiffimo in me defixis: Vides me Euphormio?inquit; mihi crede, & hic cultus & vivendi ratio meæ geutis digni-arem fubrilifima ratione menutur. Quippe magnis parentibus natus in hanc communis viz simplicitatem, mes sponte & claudestinis consiliis descendi. Iam illud à pueritia cognovi, quantis casibus humana omnia vertantur, & nihil cam fecuris radicibus niti in quad violencia fatorum con valeat. Nam ut pater id altiquem confeenderat lucum, en apertior tempera-tibus fortuna, mullas rerum violssiculines; aut inconftantiam Principum intacto remigio evafit. Quis agrindines animi, quis spem implacidam, au pervigiles curas, nunc metuentis mimihi videbam inflace, firm patencis veftigiis harcrem rivam folicandimbus veluti affiduis fentious horrentem: at ambitionis & curis & nunquam voluntati fincera fic vacareme ut mihi impendere diem non pollem: fuccellurum intermmomern, que in alimna feenh aul gum tolbam que multi de eternitate loquebantur, & illius copiditas mili turbam, aulatiji & negoriorum nomina invita faciebat. Neg; languide ambitionis & potentiz supplicia cifugi. Nam arenzo fimilimas, ue gladiatoriam facerem, neq; alud ex prifea doctorum hareditare quam etharam haberem, primo impetrare veniam ten-

tentavi, ut ad ferium animi otium mihi literatum ftudia darentur; & posteaquam obstinarum parentem minime inflexi, communicavi audiciæ confilium cum uno Acignianorum,qui mihi primus hunc fyderium amorem injecit, & exiguo commeatu in hanc urbem furtivis itineribus prorepsi:ubi fi me scholasticorum induftria produxerit ad confuetudinem Mufarum, Statim in accanam Philosophorum disciplinam me dedam, illorum quibus unica eft folicitudo, per moleltias corporis laceffitames pauperta-tem lynecros animos fyderibus transfundere. Et nunc parentes mei desolarz fenedutis orbitateni queruntur, mihiq; per lamenta & miferrimos planetus cerciorem ad Numina viam fanctiunt.Quod fi me audis, Euphormio, & potes felicitatem leviffimo impendio emere, tu quoqs Themistium relinques, abdicatisque mortalizatis commodis re in clientelam fyde. rum committes.

Post hanc orazionem etiam vehementius. Anemonem amavi, & exosculatus sum impetum animi tam aversum ab humilitate voluptatum. At cum indies inter nos mustitaremus de Phlosophorum vita, ad quos ipse properabat, tandem ego non conscus tantum conspirationis secretum, quod internos fidelissimum erat, & præterea quod amicos ab hac mente aversos sciebamus, umusigs pertinaciam maligna voluptate acuebat.

Caterum cum consuetudinem meam triffi-

168 EVPHORM. SATTRICE

ori seventate horrentem Themistius miraretur, diligentiusq; ponderpret sermonum meorum fanctitatem, non poruit amplius decipi, & pane mecum orationem habuit, que Aneam Carthagini fterifler. Sed non profuit apud obstinacam mentem, cum cuam crudeliratem in pietatis parte ponetem; illudo; omnino respondi: apud me quidem omnia qua funt in humanis rebus themistio cedere, Themistium zurem colo. Ille poft iracundiam, & lachrymas, & careea qua in me valitura arbitrabatur, cum ali-quando manus dediffet; fi fata, inque, voluifsent, Euphormio, nt pios digitos meis luminibus ad extremum officium amovifies, neq; ego me fenfillem mori inter tuos amplexus, & has opes, quibus fenedutem means obledo, etiam post interit fervare credidifiem. Sed queniam faca invidenint milerrimo feni, & ze forza fic malignior formna e zagirar, ego quidé longo luctu tuz familiaritatis poenas luam, te vero et confiliis informare anrequa difeedis exopto; & quoniam ad tua in Italiam vota contendis, honefte cultuinftruere,ne te Philosophi ad fe egestate compulsim arbitrentur. Caterum ne pelagus ignores, quod audacissima nave ingrederis,tibi ego tempeftates,ego fluctus, &fortaffe pornitentia pradico, & fi te humana confilia in illos curfus egerune, nihil de naufragio dubito. Me quoq; du primum adolescentiam ex altoru consiliis regebam, pend eadem procella everit, cu blanditiis invitarer ad laborem, & pæne hamum fub spe dulciffima non fentirem Quid infothis vocibus planorum audaciam ad publices deposci-

depolcimus parnas: aut quid illi tam trifte merentur, qui caedibus iracundiam (atiant? cum internos impune verfermur graffatores inbani, qui familias totas excident, & quod de Sirenibus loquintur, audientes per faxa & naufragi-um ad imaginem voluptatis invitant. Hac est illa diffimulata Iuno, que tot Semelas fodic prætextu fyderú pervertit, hæc crudeliffima peftis,que orbitate clariffimis gentibus & felitadinem fere reipab, implacabili furore minatur. Nam et feræ que femel maculas superent ma-gis indomica natura fe fylvestribus dumis abscondurgica quicungs delimiti blandina ntis fe in sanctitate illeus Philosophiz dederunt, postea-qua male fundatos conarus aut constantia ant robut destituit, pudorem voluntaria solicitudine. intra pennes fuos damnant, vel licentius libidinibus indulgent, ut fincere videantur priorem consuctudir é ejuralle. Neg; Philosophi post tot familiară încomoda, post omniu publicos queflus, i dammatis crimini bus recedunt. fed imprudenti atate abufina de atempore loquintur, ita fiammas & fupplicia, & feventarem Numinu. inclamant, ut iuvenes nondum fatis adulto robore ingenii obstupeleant ad tot monthra, nec aliter le declinaturos scopulum existiment, qua fi in corum nave trajiciant. Quod fi ca mente àgerenrar, caius nome inanibus larvis præfigmit, fi vero Numinum & adolescentiz amore trueremur,illud faltem cogitarent; non omnes ea firmitate animi effe, it defertis volupeatibus in aspera Philosophia durent; edam plerunque maxima ingenia avidiora libertatia sua este;

170 EPPHORM. SATTRICE

& raro folicaria gravitatis vinculis posse con-Aringi, Nunc autem quati nulla pars reipublicz przter Philosophiam procuranda fit, omnem adolesceprum industriam ad le vocant, & veluti tyrannicis edictis terniz juventuti impe rant: neque fere ulla avis non relinquit ad vimina plumas, que illos aucupes audivir. Quid quod diverse philotophorum Schola fubhoridis preceptis fuos greges diffinxerunt? Omnes sub infdem votis argumenta adolescentibus proponunt, omnes eundem exitum Laboribus profitentur: tamen vix aliquis ex iis adolescentem laudabit, nili qui an eandem Philosophiz secham in qua iple vivit, jurabit. Adeo pæne omnia fibi mortales affectus in ea venatione vindicane; & Philosophi miserrime deceptinon (apientiz cultum, fed fuam rempublicam diligunt.

At vero mileri parentes, quorum periculo illi quotidie peccani tam inultis sceleribus, post ingratam folicitudinem curalque, & læpe prodigum amorem, cum primam tot laborum mercedem à jucundirate adolescentum expectant, omni spe fraudari plerumque suam meslem hoc turbine interversam deplorant : sed nec tutis luspiriis desolatos penates proseguuntur, dum timplicitas vulgi omnibus fraudibus aperta, qua religione adumbrantur, lamenta orbatz. fene-Aurs pro flagitiis accular, & ne in hoc gradu calamitas confiltat, cum parentes lachrymis & rempore pane dolorem exfaturaverunt, fape liberos abdicare Philosophiam, non minore indignatione, quant cum cos amilerant, vident: Tu tamen, Euphormio, fi re non vera prudentia, sed veneficia ambientium juventurem ad hanc solicitant vitam, & alienando in ea desessius ad priorem quietem suspirabis, noli multum tuo peccato imputare; & ego immodestius lacabor, si jam conclamatus filius mili iterum vivet. Cum in hune modum assectu simplicissi, mo perorasset, & optima mulier implevisset omnes intima vestis recessus amorem irritavi, ego ultimis amplexibus acrius amorem irritavi, ac deinde cum Anemone Delphio prosectus sum, & in Italiam iter converti. At vero posteaquam superatis navibus Mediolanum petvenimus, cum fama civitatis nos aliquandiu teneret, non sine deorum mente occurrit, qui hune imperum saluberrima ratione morare tur.

Qui fluctus tumi dos aut facilem notum
Mutare, aut repidis vellera nubium,
Que semper coeunt veris bonorihas.
Audaci poterit modo
Certis subdere vinculissa allo a des seum
Hic solus sumi di flettere sanguinis
« Equalem rapi dis ignibin imperum,
Hic solus dare turbide
Mentem sculeisia potest.
Nunc blande juvenis delicij sperit, and luma puctas astera decipita and luma puctas astera decipita and luma pulchrum roseis jubar

Titan curribm advebet.

Sed nece que celeres pracipitant aque,

EVPHORM. SATTRICI

fh

ph

11

fa

11

9

Nec tu dum calidus tuxariat cruor,

Optes imperio truci

Letum fiftere rurbinem.

Flumen fonte fua clauditur alveo

Quando non verito lufir in equore, Er de fideriis qui furit impotens,

Poftquam crediderit fibi,

Viver confilio fenum. Force in codem diversorio, in quod nos five. enfus, five numinum confilium rulit, paulo ante advenerat addictus quoq; religionum pietan, fed aliquanto prudentius quam aut ego aut A-nemon, vir dulciffimae confuetudinis, & in quo nulla severitatis tristicia liberalem arctaverat frontem. Theophraftus appellabatur. Ille nostra consucrudine delectatus, cum paneiisdem ceremonijs diem exigeremus, eademq; curiofitas maxime nos ad templocum moles deduceret,paulatim infimuatus in familiaritatem, qui & unde estemus, quove studio Tyberim quareremus, à nobis voluntaria confessione expressit. Preter eximias vireutes in Theophrafto meatem quog; reverebamur; & ille mitifima manu paulatim profundis vulneribus fine noffro lenlu medebatur. Nam & folertiffima ingenia penfabat, & ut hominem viderat, veluti ex gratula invidencis Momi feneftra recludebut intimam mentens. Ille nes nec duraturo impetu Philosophiam petere pravidit, & Anemonis quidem facile ingenium effe, subitifq; defidenis exardens, me autem fpontane z captivitatis impatientem, qui aufters Philosophia danarur, Et jam illi faciliores eramas, quonium picunis fludins.

studiis exardens, non quidem contra Philosophorum præcepta dilputabat, fed tantum noitros im crus regere videbatur. Carerum ne-que amplius Anamoni parentum cultodia obstabat, egoq; veluti obicem Themithii superam, & utriufq; animi fades, quia nemo jaclatas inflammabat, spontanea remissione langue-bant. Itaq: paulatim placabiliores illecebris facti, quibuldam gradibus de fubborrida fanctitate excellimus. Et Anemon quidem revocatus in memoriam gentilitii fplendoris, cum fen-fim parentis hæreditas paupertatis confilium destruxister, tandem ad penates redire constituit,& remam ærati deposcere. Ego vero superba deterrebar verecundia, ne ad Themitium redirem, Et jam exneum Musis debebam, ut e-arum beneficio ali possem, ac praterea frequentibus stimulis Theophrastus uegebat, ut ætatem in litteris ponerem,cum laudarer ingemum meam, milig; inter Scholafticos promittere nomen.

Cum igitur quærerem, ubi maximus literarum-quæltus effer, & omnium populorum famam diligenti examinatione penfarem, non
dubitavi quin commodiffema effer Marcia, civiras in vicino. Quippe Acigniorum familia inde
contumaci fefe exilio ejecerat; & tum novis doctoribus avidiffima juventus vacabat. Et hoc
quidem confiliú Theophrafto minus placebat,
quia atrox rumor bellum in proximam veris câmoditatem minabatur. Itaq; quanquim & ipfe
locum quærebat ubi literas non ingratis federabus promitteret; tamen graviori fama determus
recef-

174 EVPHORM SATTRICI

recessit in Eleutheriam; cum inter nos selicissimum amorem non vulgati seedere sunxissemus. At vero Anemonis cervicem creberrimis amplexibus attrivisneq; divelli à charissimo sodule, sed aliquam partem mei relitiquere, videbar.

Sed posteaquam illi quidem in montium barbariem, ego autem versus Martiam concessi, tune vero molestassima solitudine assisteus me redissie ad malorum consuenidinem sensi, & hoc quicquid calamitatis erat velut ultionem dolorum, quibus Themistium meo discessi orienaveram, non sine tristissima facinoris confessione roleravi. Nam ut illi orbitatem impossuram, ita me Numina amicorum solatiis destituebant. Sie Peleus eædem Phoci suorum interitu persolvit, & Gadmus satissecit Martio serpenti dejectus in ventrem. Quicquid mortales peccamus; aptissimas pænas dii inveniunt; stecingeniosiones sumus ad scelera, quam illi ad vindictam.

Martia in effusis paludibus collocata qua odiolum mare torpenti licentia destagnat, veluti provocat naturam, & hominum donicilium
intra profundi limites protendit. Ego ut primas
turrium minas in mediis aquis despexi, non audebam cogitare civitatem: sed veluti lapideas
naves, aut si quid mirabilius animo occurrebat,
mutus ipse torpenses contuebar. At vero posteaquam mediocri rate in mediam urbem perductus, ab utraq; navigii parte splendidissimas
domos, marmoraq; & aurum & tecta opeross
minis pendentia conspexi, dii dezque! quam
non

TRARS IL TO SIES

non opes divitatis, sed nature divitias & plufquam Apollinis miraculum vidis qui errores labentis patriz impositis radicibus astrinzit. Ac deinde cum sora ingentibus spatiis aperta, zedesq; public is, & fanorum religionem perlustrassem, terrasso, velus zequoris victrices ligness fundamentis in hanc audaciam succress se mirarer; tunc ego nec quo vultu omnia exciperem, nec quibus verbis interer, sciebam; & pallium, quod pictor Agamemnoni circumvolvir, in tam manisesto supore optabam.

0- n- n-

1

15

larem, oculofq; ad publicam pulchritudinem fultuliflem, forte quidam in pelli na vefte, caputq; dimidiato orbe humiliter tectus, in me incuriofius vagantem superbiffino icu offendit. Ego tanquam de aluffimo excisos fomno, contemplatules vilen habitum, non luftinui decedere præcipienti. Atille ut dextera ovillæ frustum tenebat, fortiffime in oculos nihil sale cogitantis impegit. Perturbatus, & præter com. manz injuriz dedecus perfusus quoque sere-cundia, quod indignum certamen mihi cum coquo judicarem, repente multitudine incingor, interrogatulque mim in ea civitate habitaffem, posteaquam me externum confirmavi, gravioribus quidem prenis ereptus fum: caterum leveritate verborum non perfunctorie cistigatus. Ille autem non modico fastu ovillam fuam quatiens, per adorantem populum vagus, tandem olus ctiam mercatus implevit laciniam vellis, seque in scapham coniccit, quam in proximo religaverant nautz. Ego me

176 EVPHORM SATTRICE

in diverforium turbatifiima mente recepi, la buliq, dominum rogavi, num in illa civitat præteci dulinarum imperarent? agnito ille e roce intemperanter rifit,& quem inter abichiffitnes numeras, inquit, ab origine parte iplis Deos secenser. Nam hic genus optimares proftentur non fupmorum agminibus, auc habit ad novigarem mollis elegantize correcto, fed fecul afium veitium confrantia, ut tales agnoles mus, quales ipfimaiores in imaginibus oftendunesadeo confuctudini apud illos eft reverentiamecti bellis attrivifient orbis iopes, acettiumphos invenirent ad luxum, aut manipulate fænum in Aquitam mutarent. Cæterum videbis macella perenantes, negs illa, ad que flomachus connivebit, pudor est ad penates nobiliffina manu deferre d'Et his moribus noite quidem nobiles nomen libertaris indiderum. Sed externi rufticitatem borride vetuftatis, vel ignobilis negociationis vestigia lepidissimis jo-

Dum hæc mihi stabularius ex diversorii fenestra memorat, egoq; in subjectos vicos curioss
oculis vagor, multæ staphæ diversissimis hominibus plenæ per angustias canalium ferebantur;
ac ut publicos conventus crederem, tune omnium gentum voces & discrimina vestium faciebant: & cum à diversitore quærerem, quæ causa tam diversam multitudinem coegistet, Gephyrii minæ, inquit, & in hanc urbem conrumax suror, pæne totius orbis studia excivit. Et
jam legati ab omnibus imperiis venerunt; illi
quidem ne Gephyrii nos ad turpitudinem iniqui

fæde-

21

-1

1

.

4

ai

C

ge

arcges

fæderis deducant; alii ut incendii furorem obruere velimus, antequam contiguam partem terrarum acdeinde totum orbem, valentissimo

ardore pervertat.

Ego fanè nec quis Gephyrius effet ignorabam, & eam publici tumultus cognoveram fonrem. Sed non habebam ineptum diverfatorem, & præterea exterorum concursu docte mihi de controversia posse loqui videbatur. Itaq; sedudum in interius stabulum coepi liberius orare, ut rem alte exponeret, & quomodo Gephyrium læsssent, cuius etiam suror ultra fatum mirabili ratione des evit. Ille se diutius collegit, & illius saporis orationem incepit, que non à vilissimo homine, sed plane à politis disceptatoribus condita videbatur.

Gephyriorum feries, inquit, & formidabile tot gentibus nomen, non unica ztate, aut feculo, in tantum fastigium excrevit. Placidis mol-libusq; initiis, velut ille Europæ amator sensim orbem è littore in altiffimum pelagus nihil fentientem deduxerunt. Ac ne omnia illorum artificijs imputem, acculare maiorum nostrorum benignitatem pollumus, que invitam Gephyriotum integritatem nimin libertate comumpie, Olim quidem, ut audio, Rex factorum inter ponuhees imperabat nullus ordinanti pulvint ria, vel fastos numeranti repugnabat, fed ne publicas vires occuparet tam fuperlitiofa majestas, neque populum ad conciones vocare poterat, & illum cum flamine Diali ab ambitione magistratum folicitæ amoverant leges. Sed aliter cum Gephyriis orbis egit. Ipfi

reges arg imperia le sponte illis hominibus prodiderunt; & corum pæne fordidam fancticacem ingentibus divinis colentes dulciffimo imperij gestu humanam aviditatem latessiverunt. Nam cum venerarentur oracula, quibus Gephyrit Deorum mentem exponunt, repente fyncera pierarem superfittio corrupit, ut traduceretur illa vis, quam in fyderibus habent ad impen. um terrarum. Et primo litigantibus provincis arbitrium ad Gephyrios deferebatur, illiq, feciales integenima fanctitate inter volentes imperabant, Sed paulatim affiretarum gentium a. nimi hos antifices deorum paulo infra Numina adoraverunt, & omnia eos posse, in religionis parce fuit. Nondum orbis le domirum fenferat, & jam omnia infra Gephyrios erant, jam regm occidere ac edere poterant, & illud caducis rebus feliciffimum videbatur, fi eas inter immortalitatis fuz negotia alio nutu regere . voluiffent, Hine tot urbjum dira evertio, hine fune-Re pictatis crudelitas, & illius quod habebant arbitrii in judicium superba mutatio. Gephyrii fane diu cum immodeltia luctati, tandem le comunibus vitiis permiscrunt. Quippe paulatim obsolevit antique paupertatis memoria; cultusq; & purpura, & gemmæ, & fasces, pæne hodie ad primorum Gephyriorum rufficitaté erubescunt.

Hic autem qui hodie Gephyrius imperat, quanquam lenissima consuctudinis homo, solicitantibus illis qui per publicam mundi calamitatem darescunt, voluit huius civitatis secures circumvolvi inexplicabili fasce; & tantum ejus imperio stringi Cum obstarent nostri principes

occidentalis nubes, in qua Gephyrius fulmina ftruerct, in noftrum caput promittebatur, & nos fæderibus validarum gentium, etiam pæne illorum favore, qui publice maledicu inclinationem agnovimus, Ille, ve colum ac maria rapturus, crudelifimis edictis deconuit, & fi mihi credis, hospes, suam causam præcipiti furore corrupit. Quid attinuit pane minis conjunxisse præcipites idus, quid nos deducere in angustias, ut etiam cogerer elle hofles? Vapor quoq; in nubibus preflus exclamat, & timidiffimis feris fua arma necessitas offedit. Si permififlet iracundiæ tempus, si din libraffet illud fulmen, quodimmaturis nubibus emifire forfitan mitigari potuiffent tam cruda-imperia; neq; noftri magiftratus armorum vel ignavia neceffitatem expectaffent.

no contract

n

S

-

t

å

Sed nec impune pertulimus fa vientemist ut amicis fæderibus coeamus, durabit ad posteros arrox memoria vulnerum, quibus Gephyriorum canfa hæccontentio affirsit. Quot volumina per orbem diffipata excufiere Gophyrii vires, & hane vanitatem imperandi deriferunt ? nec ab iis quidem sparfi quos religio iniquiores fecie, fed ab illis qui facrorum participes tamen docent graviora sceptra elle, quam ut illa inanes Scholaftici arguiis moveant. Etjam plutimi intemperanter ingeniis utuntur, & res leria hour die ad ludibrium processit. Certe hanc chartulam, quam vides, modo filius è scholis aentlie, impiamme hercule, fed qua jam vulgaris eft, ejus re lectione oblectabo, como marrie de con

Petrus of in totum regualiat maximus or bems suit

180 EUPHORM. SATTR.

Heu quanta cecidit jam modo parte fui! Libera proicetum videt Germania fremum, Et negat excussus posse subire minas.

Quan, lato focunda Britannia ponto, Uno pro cuntti non datur una focis.

Mains adest vulmu: O vos miserescite Petri! Iralian Petro vollere bella param.

Nec tamen ille ferox quo fe Germania primum Remuleas jactat non tennife minas;

Nec qui rergeminan rides Calvine Coronam, Et Latium latio destruis eloquio.

Nec qui vell'amefim, vel qui bibit incola Rhenii Tan jera collara preliamente mover:

Sed tumer Adriaci Marcus tutela profundi, Er fecum varios cegit inarma deos.

O dolor! & veterem jam Paulus liquit amicii,

Tergeminog illi nomine durus obeft.

Quod fi hæcdiseordia inodisset in homines bellandi libidine suremes, videres omnia hoc slagrare incendio; nec aliter quam per alterius partis infamiam lis miserrama constani posset. Sed & sumus ab armis alieni, & Gephynius dollet suam pertinaciam ad necessitatem pugnandi traduci; suscepito; Protagon tollere dedecus pacis, & tam atrox dissidium honesta tranquillitate extinguere. Nam conatus Liphippi claminostri magistratus contemnunt nec à Gephynio tam apertis vulneribus distracti, aliter quam Protagonis industria coibimus.

Qui Gephyrios semper colui, nonnihil acerbatus paraveram verba, quibus illius audaciam refutarem. Nam ut ohm occidentibus lucernis

non afferebant manus, ne ignis divinitarem violarentzita in illis qui ad religionem prælucent, humanius est vicia, canquam fumen lychnorum morientium pati, quam dignitatibus vim afterre,quas in turpissimis hommibus nulla tamen fordes maculant, Sed facta mentio pacis lenivie animum meum, & præterea admirabar illius Protagonis felicitatem, qui huic morbo Æfculapius descinabatur. Itaq; submovi atrocissimant defenfionem, quam pro Gephyriis habebam, & rogo, inquam, quis ille Protagon aut. quibus vinbus?dicere potes?Ille iterum longiffima oratione Protagonis potentiam expoluits qui in Eleutheria, inquit, ampliffima regione, Fortung facerdotium nactus eft; & nunc tantæ Dez arbittium disponit; vir hoc seculo major, & dignus fabulantium miraculis vatum, bus inftamus, & utiq; devinctus Gephyrio,cuius beneficio enam post interitum vivet. Intellexi Protagonem effe fub quo Anemon vivebat, & in cujus civitatem me crebris exhortationibus Theophrastus invitabat.

Sed dum in illis fermonibus diutius fumus, ecce ingens rumulrus ad flabuli fores, & holpitis ex Eleutheria splendido cultu adventant. Nec moratus divertitor occurrit intrantibus, & humanitatis officia policitus, mox in triclinia deducir, milio; deinde gratulatur, quod haberem homines meat linguax, quibuscum versan in sua domo possem. Ego vero nondum cersus ari gauderom (quippe Eleutheria non longe à Callionis patria recessit) furnim contemplabae

11

10

į,

d

i

familiam

18: EVPHORM. SATTRICI

familiam, ut obiter viderem, fi quis ex illo comitatu ufratus mihi effet, Frequens fervitium gentilitio more turbaverat domum, puerique perulantibus rixis pene ipium diverfitorem obruerate dermnius auté in interiori thalamo crat, procurabatque fessum corpus, & credo ad spe-cimen nobilitatis majorem mollitiem finge-

- Ego posteaquam nullum ex familiaribus ag. novi, cum illius viri potentiam ex fervorum audacia metirer, me ex larebris angustæ, cameræ produxi, qua siviq; domini nomen, & commer. aum linguz in benevelentiz pignus obtuli. Nulla gens eft, que prolixius humanitatem nihel auferentem promat. Illi mea prope veftigia intuili falutatione tangebant, cateragi audebane blandimenta, que pæne infantes pernoverunt: caterum domino fuo Stratonis nomen effe ajebant:illum rerum exterarum fludiosum, pulcherrimum ingenium excolere peregrinatiombus, & me in felicitaris parte dicturum, fi in ram elegantis hominis noutiam pervenirem. Tum & ego verbof & humanitati liberaliter indulfi, & cum jam extrema luce convivium gallico more diverfiffimis voluptatibus ment m impleret, etiam ab illo Stratone arceffitus ad comam, feliciffimi hominis triclinium in-

Nullus in abfentens tura convicia lingua

Efferat. Abfentem femper adeffe puta. For fitan externis quem credis abeffe fub oris, Est tibi post magnos proximus ille deos: Omnia volvuntur, nibil immutabile terris,

Huc illuc homines, astrag casus agit, Huc illuc varii deducunt aera venti; Huc illuc varias «Eole ducis aquas.

Pondera non aurum, non altas pondera sylvas Vla tenent, falsis currit utrumque vadu.

Vertitur & calum; terrifque accensus Eois Protinus Hesperia tingitur ignis aqua.

Nec volucres ce fant , alienifq advena fylvis Sepe per ignotos Cerva cucurrit agros.

2

1

n

15

n

1

Nos quod quam latum est cupidi transmittimus

Er celere est tardi corporis ingenium.

Caterum ut in conspectum perveni inexpecratissimo visu consulus, etiam pane in pavir etum decidi stupens. Erat enim hominis quidem vestis multo auro gemmisque variata, & reflexum pracipuè capitis tegmen lapillis vibrantibus ardebat; caterum facies tam similis Pedoni, quem olim inter Callionis mediastinos contempseram, ut nullum diligentissimis oculis, sibique parum ercedentibus discrimen invenirem, Certè is ipse erat, neque ille me intrepido visus semel iterumque lustravit,

Auri triumphum qui quit es canat vates; Auri triumphum dicimus, Veni pauper, Tuuma adora mumen, co ferat quotum

Tuumá adora numen, feras votum.
Auro nec arces, nec minis ferox miles
Indomitus effe, pene nec potest virtus:
Dat corda timidis, atá, turpibus formam,
Scientiafá, rudibus, or noviu gentem.
Quis dignitates aures babet pauper?

Quis dives aut est stultus, aut rimer leges? Aurum profanum est : in fairis tamen lucet.

AUTUM

Aurumque superos placas, ac emit cælum. Hac robora auri forte si prius scisti; Nunc aliquid issis majus audi is rebis.

Aurum bune Pedonem quem meus liber videt,
Aurum bune Pedonem reddidit mibi gratum
Ego vero nondum certus, an frontis fimilitudine in errorem incidiflem, utpote qui & Philippum, & Agrippum, & Idumzi regis filium,
minime ignorarem post interitum in vilissimis
hominibus propter simillimi oris mendacium pane vixiste, pronis cervicibus terram,
dextera tibia integumentum infra genu timidissima manu libavi. Ille me in apertos recepit
amplexus, & post aliquas patrii moris blanditias, invitavit ad mensam.

Oninino anxius eram, nec poteram comminifci, quibus potifimum fermonibus tam ambigua ventas explicaretur. Itaque modo de illius iplendore, modo de fervitutis incommodis loquebar, fed ad utramque feenam pervicacem armaverat frontem; & nunc exiguo rifu, nunc fecuris suspiriis, veluti alienis malis ingemiscerer,

mea tela vitabat.

Verum ur ad Callionis Percantisque nomina perveni, tum in oculis subita verecundia omnem constantiam destruxit, consus que indicium linguz prodidir animum harentia verba in subita trepidatione molientem. Nihil aliud expecti ibat, quam ut illum in conspectu ministrantis familia aperussimo pudore damnarem. Timui etiam, ne me mediastimum appellaret. Itaq; muetias sermonibus tanqua fabulam non agnoscerem, reliqua mensa parté hilarissima fonte traduxi.

- i- i, i- ic

i-

iiis >-

r,

m

m u-

e-

tis

ui

e-

1-

AE

Ar posteaqum famuli remoto apparatu & ipsi ad menfam discefferunt, tunc Pedo ad incurvum fenestræ secretum me solicita manu duxit, ibiqs femoris arbitris totu fe in notiffimos mifit amplexus ; revocatifque longius fermonibus multa de pristina servitute, & de Callionis impotentia fraudibuigs Percantis recitavit, Quid enim,inquit , attinet , per ambages inter nos priftinam diffimulare fortunam ? & te Euphormionem fuiffe memini ; nunc fis,nec ne,in potestate tua eft: & Pedo in servitute fui, qué nunc inopinata felicitas in iplendidius extulie nomen. Adeo nihil in hominibus eft conftans, & fortuna cum Regibus amar cos extollere, qui fuam felicitaté forti imputent. Cum abominarer Percantis fastidium, & Callionis impotentiam devouere, coce tibi geminata felicitas me jam in mortis fointentum revocavit ad vicam. Nam & celeriter sublatus Callion familia libertatem codicillis reliquit;& ego ad hæreditatem cujuldam Chryfii perveni,longa quide m cognatione mihi conjuncti, sed cui me sua orbitas & interitus fororum proximum fecit. Neque ille liberalius traduxerat primam ztatem, quam aut ego Euphormio, aut parentes noftri fecerunt. Nam à pueritia contempta paupertas deprefferatingenium, nec scholastici capacem indolem præceptis impleverant; fed tantum fuz condirionis milerabilis Philosophia docuerat fine stomacho despici & parere, quibus artibus cum addidifier fine suspicione adulari, non modo gratia valuit, fed etiam dominorum liberalitate ad opes aliquantulum promovit. Inde

186 EVPHORM SATTRICI.

Inde cum fe Protagoni & Dez fortunz credidiffet, incredibile dictu, quantum felicitas modefta prævenerit vota ; fane vel fe tantum effe, vel iis initiis crevisse, interdum dubitabat. Cz-terum ego tam repente felix, timui novitiam nobilitatem objicere ludibrio juventutis, quz in Protagonis familia vivit, venique in Italiam, ut deinde gentiles non veluti ab exteris terris, sed ex alia stirpe venientem adorent. Ego jam iterum Protagonis nomine verberanis, (nam & diversitor non pauca de codem retulerat) inquirere scrupulosius cæpi, quisnam ille Protagon effer , quaque authoritate apud fuos floreret , ac cum Pedo nibil mortale de eo prædicaret , adderetque jam flupenti , tantum auti cumulum apud eum cumulari, ut sufficere viritim orbi posser; ego statim ad novas spes Pyrrho erectior interrogare hominem coepi, miline consuleret etiam ad Protagonem proficiscis quandoquidem ibi amplius Callionem non ti-mebam. Ille autem persuasit, ne consilium o-mitterem tam opportunum ad divitias, si me fortuna respicere vellet.

Inter hos fermones confumpleramus noctis partem. Itaque post occultæ familiarizatis verba, illum publico honore servis spectantibus veneratus sum. Cum deinde toto nocte consilium meum subinde animo revolvissem, placeretque ad Proragonem ire, ubi præter reliqua etiam. Theophrastum & Anemonem habebam: hac pæne oratione studium meum Pedoni consessus sum. Non facile expleveris agrorum situm debilibus rivis, aut in inopia dominorum mul-

tum ex fortung beneficis hauries. Ego non vulgari artificio literarum instrudus, ad hanc vrbem veluti ad divitiarum fontem accessi: fed posteaquam mihi largius compendium tua de Protagone oratio promifit, co ftrenuè cupiditatem conject , ne saltem negligentiæ pauperta-tem imputem. Non facile dixerim, an crediderit Pedo illud mihi utile effe , an à latere amoliri voluerit prifting fortis invidiofiffimum teftem: cerre collandavit mentem meam, & ita peroravit de familia Protagonis, quafi staret in limine felicitas invitantem ultro manum humanifima benignitate protendens. Et mez eruditionis confeits eram & credebam ingenio honorem haberi. Spe it aque fortuna, meique fiducia replerus, iter quod dii bene verterent in Eleutheriam auspicarus sum. Primus forte post Kalendas dies erat ; ut nec omen fatalibus miferiis deeffet, Sed eadem numina quæ clades auguriis fignificant, admonitos mortales fuis confiliis uti non finunt. Dives folum, ac oppidorum cultus, & supervacua humanitas in ignoras, fidem Pe-doni apud me faciebat. Tandem in urbis confinia perveneram, ubi Protagonem & Fortunam habitare constabat; Ilium appellatur, neg; procul feneni optimi vultus, & quem oppidanum ex equitandi ratione cognoveram, angusti a viz beneficio conveni ; & captata fermonis origine, primum de zdificiis urbis, deque victu & con-fuetudine civium quzfivi. Procedentibus deinde fermonibus rogabam, quibus studiis illa civinas floreret; & qui plurimu in ea homines possent; etiam quitus ceremoniis facrorum obnoxia temere-

188 EUPHORM. SATTRICE

reneretur. Tendebamus in aditú urbis, qui Honoris obtinet nomen, cum ille intueri ad dexteram justit, ubi mediocre fanú erat, & turris superculium non invidiosa arte porrectú. Ego hospes adoravi incolas deos, sciscitarios ecepi, num
Æsculapius aut Vulcanus extra moenia habitaret. Paupertas, inquit senex, habitat, ad cujus aram duo simulachra locatur, hyemis ato; famis,

Perturbatus omine tam manifelto fui, quod in iplo limine di inimici me deprehendiffent; neque diu in illo stupore hasferam, cum mihi animum idem fenex blandiffima oratione reftituit. Et vides ex pomerio ejectam Deam , inquit, nec frugalitătis nec luxus amantemtur in-telligas amœniffimam civitatem triftia facra, severosque Deos non tulific. Caterum quibus artibus in hac urbe honor fit, haud facile dixe-rim, quoniam omnium virtus ad magnæ Fortunæ libidinem examinatur. Videbis Fortunæ ingens templum, & religiofis cultoribus plenum: Dea in sublimi ara alterum pedem, velut aliquando avolatura sustellit, alium volubili globo, nec ipium latis conftantem, teponit, a pertifima quidem lava; dexteram attem fie muliebri simulatione porrexit, ut nescias dare an accipere malit. Cerre muneribus tentatur, & fama est, non facile simplicitate lachrymancium exoran. Olim quidem literis avidiffime delectara est, & elegantes libelli aut ingeniosi carminis acumen ingentes divitias emebant : Sed posteaquam artem præstantissimam mystarum vilitas & frequentia dejecit, primum

carpit,

ecepit, deinde in contumeliam verti; ut jam nihil indignius putetur, quam illi carmen pro do-

nario appendiffe.

Cæterum excubare in fano supplices solent, neq; unquam se oculis Fortunæ subducere. Ipsa sevissimo nutu ubique cervicem instrctit, & si quando gratiosos offendir cultores, meliori vultu selicissimos homines salutat, suisse; deinde Sacerdotibus inclinatione frontis ostendit. Nec illi rerum humanarum arbitro Numini repugnant, sed mox è turba eximunt quos benignior fortuna selegit; coronatosque lauro, velut temporum & sapientiæ victores, ad summum fortunæ antistitem adducunt; is Protagon appellatur. Illic ambitiosi exitus vott, illic magnarum cogitationum portum iratis æstibus ventis-

que fortuna subduxit.

Bt fcis,inquam, pater , Sacerdotum nomina, qui initiatos ad felicitatis bona in Sacrarium Portagonis perducunt?quidni,inquit, sciam,cum iis creberiima supplicent votajeum & Protagon & Fortuna ex ipforum confilio fua oracula componant? Omnium potentissimus ex severitate nomen invenit, & Doromifus appellatur; hic est qui primus corum nomina ad Protagonem defert, quos fortuna respexit. Sed supercilium fuum duriffima arte effingit aplique fortunæ audet irasci, si quando benignius supplicantibus indulget. Et tamen iftius Dez beneficio in cum gradum conscendit, in quo positum Eleutheria & fe iple forfitan miraiur. Namin privatas spes adolevit, & aliquando Fortunæ templum ingreffus , nescio qua Deze bene-

1 4

volent

195 EPPHORM. SATTRICI

volentia ad Protagonem traductus est, mox similitudine morum conciliatus, cum solertissimus homo ita cupiditates torqueret, ut omnino
videretur issem syderibus conceptus. Itaque
rei familiari præsectus est, vir ingentis naturæ,
& quem, si me digno pretio emeret, contra invidorum argumenta in cælum meritissima prædicatione levarem. Illius potentiam Torrentius, & Neapolitanus, Ianicularis quoque ac
Cursor, aliis rationibus proximè consequentur.
Nam Longinius nuper expectatæ morti concessis; & jam pridem emortua senectute languescens molestum negotiorum & dignitatis
oderat nomen. Eminet quoque Figuli aurens
honor, & veteris Agathochis abundantiam immensis vectigalibus vincis. Sed nullus ad Doromis potentiam accedit; & si (hospes) hic ad fortunam sessimas, noli opes expectare, niste
ille primus ad Protagonem hujus Deæ imperio
deducet.

Cum hac mirifica humanitate expoluisset, & omnem Reipublice ordinem historica fide promitteret, intercepere orationem affines, qui obviam optimo seni processerant, & eripuerunt aotitiam mihi rerum ill trum, quas postea difficillimi temporis dispendio perspexi. Igitur custe mihi jam pæne familiariter ultimis amplexibus traderet, paulusi ab amicis semovi, & per fidem, anqua, tuam, quis aut quibus moribus Procagon sir, pautis dicere placet? nec libidine curiositatis motus, sed necessare interrogo: miserere, & ingeniu viri ostende, sub cujus legibus victurus accessi. Iratus ille excussit forcus veste, quá coprehenderam

nemia

hendera manu, &, O mi holpes, inquir, scias me ad hanc ætatem sine particidio vixisse, qui series criminibus pervertis innocentiam meam. Nescis quantum slagitium admittant, qui de Protagonis moribus quærunt? Iovis quidem cerebrum & Regis, ut audio, Persarum proverbium conjungit, & passim quos familiaritas Deorum extulerat ad vaticinia, iis quoque secures parebant. Nulla tamen secula Protagonis genium æquarunt; nec ille Fortunæ tantum, sed Virtun legé imponit, quidquid ipse aut facit, aut cogitat, Eleutheriam adoramus; nec quenquam similiorem numinibus ad nos sata transmiserunt. Tu verò Deos comprecare, ut ignoscant simplicitati tuæ, & in Protagone Deorum potentiam,

& ipfius cœli imaginem, reverere.

Exhorrui tam improvilo scelere contaminatus, & tamen dissimulato metu, quoniam ad portas veneramus, Deos Deasque salutaui, urbisque maxime tutelam, sive esset ipse Protagon, sive aliud occultæ religionis numen. Et ea quidem vespera ignoto diversorio contentus, suspensam maxime noctem inter varias cogitationes exegi. Prima deinde luce quæsivi, qui sum operam numis vellet addicere, & per ignotam urbem inutiles prohiberet errores. Novo itaque satellitio superbus, præterea redemptis optime vestibus ornatus, potentissimæ Fortunæ templum peto. Ac Cum per viam catervatim homines occurissent; son mollissima modo lana contecti, sed serico splendore ad luxuriam vibrantes, cæpi damnare veritatem hesterni sens, illudque certò existimare,

192 EPPHORM. SATTRICE

geminem le opulentissima Fortuna advertere,

quem illa respicere nollet.

Ac posteaquam libavi fanctiffimum limen, alias cogicationes strenue quidem projeci, caterum illud arrentissime reputabam, quibus ma-xime votis milii deam propitiarem. Cumque folicitudo tam ingens obrutos oculos defixifiet in terram, forte omnibus transcunti matronz affurgentibus, ego folus non deceffi de via, obviumque corpus rustica simplicitate allisi, nam neclatis quidem ipla incuriolum adverterat, nec etiam juvenis cincinnatus, qui delicate gradien. tem suspendebat, Sed ut trepidum sustali lu-men, & forma mulieris incauta przecordia tra-jecit; Dii Dezque, quam subita mutatio ne me quidem mihi reliquit ! Oculi fyderibus parcs vivido splendore vibrabant; frons porrecta; & inter aurum argentumque comz nirentes,genz quas ceruffa deteriores feciffet; os Veneri limillimum fuo Marti blandienti; cervix nec immobilis ; nec præter majestatem annuens ; sinus bicipiti turgidus colle, & cui fuum Parnaffum donare Phæbus poffet. Denique fi pro Fortunæ numine fedifier in ara, magis fludiofos culquo stupose conspexit, sed attonire similis he-St, & mutua admiratione defixa meam frontem curiofa speculatione luftravit. Diceres convenisse, ut utrique immobiles animoru transmitteremus affectus. Adeo quiddam eft arcanum in amicitiarum fatis, & natura fimilirudinem affechuum inter ignotos mirabili genio temperans, eriam cognationem animorum inducit, Vbi vero revocavimus animos licentius ad aufpicia amicitize coeuntes; illa quidem inclusit velo fro-tem, ego autem suavissimo dolore perfusus, veluti relinquerem antiquæ familiaritatis locum, ægre ab iplius latere vestigia moliebar. Et hic quidem consulti amoris turbo omnia animi mei decreta subita tempestate pervertit. Sed quis sapientiam in odio, aut in amore iniquus arbiter quærit? Ipla Venus temere nata est ex spumis, quas inanis egerat ventus, ne amicitiarum exordia ad severicatem prudentiz disponamus, Fæminam nobilem, & quam sperare non poteram me illa civitate inter tor Dearum millia inventurum, ego peregrinus & ignotæ conditionis homo, præterea adversantibus fatis omnia aggressus, nullis argumentis præter subversi animi impetum', p.rne diligere audebam. Nec illius mihi consuetudinem promittebam; fed erar aliquid in læfi pectoris fen-Iu , fimile defiderio ; & veluti cuniculus longæ spei , que nondum fatebatur cupiditatem fuam.

Iam superaveram tellitudinem templi, introque pergebam ad Deam, cum simulachru Fortuna video, omnino quale descripserat senex, & donari passim ex auro argentoque pendentia, omnia exsonabant professis supplicum votis, & plura, ut videbatur, muta devotio occultabat, Itaq; posito genu, & ipse in hunc modum oravi: Domina mortalitatis & Fatoru, cujus imperiu terras & maria exercet, si non fastidis peregrina supplicis cultu, & re velut sorore natura vanetas desectat, muta, O Regina, & instecte constantia

194 EVPHORM, SATTRICE

malori, que me pertinaci odio lacessit quo lógius sparteris beneficia in externos, eo miscricordie fama tuum regnú religiosius extendet.

Et si me provexeris facilis, note miscrie adolescetésmisi crede, multi divites ex Lusinia spes
casdem, Domina, pretiosis donariis à te ement.
Felicitatis mez arbitrium tuo numini relinquo,
nec descendo ad licentiam votorum, Injuria cœlitibus facit, qui indulgentie viam prescribit,
tantum O Dea, si licet, faventem Protagonem
deprecor, & presterea ne in miscriarum omen
omnium seminarum sœlicissima misi occurierit

inera l'eptorum tuorum lanctitatem. Hæc humillimo mentis spiriru effudi, cumqs.

immota Dea nihil mitigato vultu constaret, eria qualdam verború blanditias adjunxi:donec laf-Lita pietas impatienniam meam ad alterius spei novitaté converrit, & quid, inquam, si mihi ipse pro Fortuna faveo ? quid fi , quod illa tartle & fortallis faciet, ego celerius exlequor? me falicet ad Doromifi vultum confero, oroque ne repudiare velichominis preces, quem iple Apollo & Mule, nili me amici deceperunt, libi intima familiuitate junxerunt. Quod ut mecum turbaeus exegi, cœpi indulgere crudelitati mez, & fingere animo faventem Doromifi speciem mihi etiam fua sponte blandientis, & nescio quo me spes improba provexerat, ut jam divitias, quibus me Protogon oneraturus per Doromifum effet, ineptifismis disponerem votis.

Nec ultra cunctatus genua de pavimento fufiollo, & novitium interrogo fervum, scietne ubi Doromisus habitaret? Pallidus ille ac tremens, le vero scire asseverat, cæterum nunquam ultra limen produxisse audaciam oculorum; nec sas esse, quæ illic miracula essent profanis luminibus contueri. Si me tanti crederem, si illam sustinere lucem possem, indicaturum quidem domum, sed nullo stipendii pretio stultissimam temeritatem locaturum, ut in cam mecum irrumpat. Ego audacter ducere jussi, se quo apud servulum majoris authoritatis essem, jactavi gratia mee vires, ac ipsum Doromisum ultro etiam oraturum, ut per ipsum bene esse mihi velim. Et bæc considentius proloquebar avidissime audienti, quoniam in Doromis ædes omnino se non venturum prædixerat; ut nec si male acceptus à familia essem, ipse cognoscere contu-

meliam meam posset.

Igitur falutato numine à Fortunz zde declino, & aliquantisper spatiatus per nobilissimam urbem,tandem ad flumen veni , lene quidem & ipla libertate alvei placidum, nifi meantis curfum interciperent pontes. Sciscitanti deinde quod effet fluvio nomen, mercenarius meus in illa quidem urbe Pactolum appellari reculit: ceterum & cum propior fontibus fuis manar, ac deinde cum se extra civitatem evolvit, Nilum vocitari, & in ipfa quidem ripa constitutum Saturni templum elle , in cujus vicinia custos Doromifus habitabat. Non libuit interrogare ubinam effent zdes,quas facile aperiebat difeurfatio variorum, & tumultus fortunarum ingentium comes. Itaque relicto nomenclatore meo intravi frequentiffimum limen ; qued ab ipfis foribus perhorrescendum fuir. Erat enim

196 EVPHORM. SATTRICI

fupra portam Ætnæ fulminantis imago, & terribiles Cyclopum forma fuo Iovi molientium tela, Sed perdidi omnes metus, progressusque in atrii spatia primum omnium ccepi mirapari pares quorundam hominum cultus, quos ambien præcipuo transcuntes falutabant. Erant autem coccineis palliis tecti, & tam uno habitu nobiles, ut ejusdem patris hæredes viderentur. Czterum in fingulorum pectore nonnihil ad lavum latus vidi coronam ex aureis filis fericoque fulgentem, que pulcherrima texturz industria eminebat aliquintulum extra tunica corpus ; & quidem non multo ante faetos fignificabat coronarum splendor, qui nihil de recenti venustate perdiderat. Notavi etiam omnibus pilcum effe præpeditum multiplicibus pannis, & quas illi novo more in mediam obveterant frontem. Non sustinui diutius ignorare, que hæc veftium concordia effet, & a transeuntium uno quesivi, quosnam illos mortales arbitraretur? Ille, Doromifi domefticos , inquit, vel porius ingentis familiz partem : totam enim non angustia domus, sed nec, quamvis ampla eft, civitas capere poteft.

Cum deinde errorem viarum timerem in amplissima sede, idem, si ad Doromisum ire velle; insistendum semite ostendit, quam utrinq: claudunt exigua arbores, & qua, ut ex muscosis corticibus apparet, tardioribus incrementis consurgunt. Igitur in eam semitam me conjeci, & cum-paria arbusculorum fastigia, ramosq; ad aqualitatem pracisos intuerer, ne hor quide credidi sine consisio, & venerabilis arcani notatione factu esse. Sed tot quæstionibus transcuntes fatigare non sustinet verecundia mea. Illud auté cogitationé meam vehementius ere xit, quod de singulis arboribus tabella pendebat, in qua hoc erat minio scriptum ! Pares sumus, &, Non sumus Pares.

Cum vero in extremo semitæ estem, diligenterque tot rerum infolentiam annotarem, video pulcherrimæ fastigium portæ, & credo aliquot historiarum monumentis inligne, Erant enim imagines ex zrejilline quidem Gradivus in curru ferebatur , Iovique jam latis concitato lavitiam ministrabat, multitudinem nubium, Vulcanique terribilem laborem Deo in manus ferens. In altera vero parte Aviditatem artifex expresserat, omnino qualem Hercules olim inter monstra defunctorum à se visam memorabat. Illa Plutum multiplici catena conftrir rat, trahebatque pertinaciter reluctantem. Plutum contra vindicabat ingens rusticorum turba, & à se abeuntem irrita fortitudine revocabat , nec plus ramen in victricem aviditatem, quam questus & maledicta audebant:laxaverat enim artifex ænea imaginum ora, oculosque in aviditatem tam atroci acie defixerat, ut auderes ab ipfis voces criam & querelas expectare. Et quidem solicitati oculi tam præclari operis venustate, pene omiserant ejusdem portæ columnas mormoreas perlustrare, in quibus incise literz auroq; diligenter imbutz,in hzc verba le. gebantur: Sacrum Doromifo fexies maximo,larium domesticorum curatori , vialita dispensatori er prafetto. Cum hec religiose veneratus perlegistem

198 EVPHORM, SATTRICI

legissem, subeo candé illam portam; & cum ex zdibus quidam Doromiso domesticus processis flet, (jam enim agnosceba ex vestitu) interrogavi, num vocaret domino peregrinum hominem videre?Ille nec domi Doromilum effet nunciat: nec facile objiciendam negotiorum molestia eo utiq; die, qui ad publicam hilaritatem esset ortus me quoque prudentius facturum, fi graviores omitterem curas : oculosque meos celeberrimz pompe spectaculo crederem. Quippe Deam fortunam à Venere exoratam comendaffe suis facerdotibus puellam Deorum favore digniffimam, formæque quæ inlignisinter Deaseffe posset, eam illo die nubere Olympioni , & Antiftires fortunz conjugio ex ornando laborare; ipfi puelle Cafine nomen effe. Egi ut oportuit gratias tam liberaliter prolocuto, & quoniam ejusdem spectaculi studio trahebatur, ad nupriarum pompam illo duce processi; ac multa quidemper viam differvimus (erat enim human;tatis plenissimus) tum de civitatis & magistratuum genio, tum maxime de imperio fortuna, que industrie virtuniq; damnate occupaverat locum; donec inter suavitarem colloquiorum Superbiffimam intravimus domum, ubi tot erant artificum labores, tam cunofa varietas, ut jam cultum, qui me in Doromifi zde perculerat, novus admirator contemnere. Nihil unquam videra tam fimile coelo vel in Labetri, vel in Col. lionis domo, lucernæ de laureatis pendebans postibus, & florum etiam intempestiva pulchritudo fele alienis anni temporibus interferebar. Ipla janua, quantum à lucernis laurog; vacabat

aurea vibrabar calatura, non spissioribus quide laminis exarata; sed quæ fideliter lignorum vilia tatem occultarent. Cum deinde juvenis illius favor me per spissa obstantium agmina provexis fet in interiorem locum, fi qua est jurantibus fides, caligavi ad tanta majeftatis nitorem, & veriori quam olim Cyneas Rupore, non intueri visus sum coeuntium purpuram regum, sed ibi omnes deos deasque adoraus. Et quidem avidis fime contemplationem in Cafinam conjeci, us tique novo cultu mirabilem , & quæ nec flammeo verecundiam demulferat (ftabat enim hilari & aperto vultu) neque supremum pudorem jugali concluserat casto. At posteaqua animadverti hæc muliebris confuetudinis ornamenta in Olympionem effe congefta, omnino credidi effe Fortung darum , ut deterior fexus imbecillitatem abjiceret in vitos; quippe Olympio obnupferat flammeo vultum ita per diverfas plia caturas fastigiato, ut utrumque tempora Bacchico cornu clegantiffime fignarentur : & fuper ligaturam, ex qua ferrum pendebat ad latus,induxerat conjugalem cestum, sed tot nodis mo hercule, & tam implicata ne zuum ferie,ut videbatur, aftrictum, ut nifi aliquot annorum labore explicare minime poffer.

Caterum ut pompa in medium proceffit,quo ministri sanctitas auspicium coëuntibus effet, nescio quis Antistes in candida veste commibii legem ad hune modum recitavit, novam fane, & quam ideo in tabula descripserat, ne inter pronunciandum laberetur; Ve su Olympio hane Cafinam conjugem tua nec attigeris, nec ofcu-

200 EVPHORM. SATTRICI.

rum tetuleris, nifi peregre proficifeens & trinundinum abfuturus, ut à finu curiofam abftineas manum, nec adfis molestus noctium arbiter, aut ante sextam dici horam uxoris thalamum temeraria manu recludas. Si quam interea prolem tibi genuerint dii, illam protinus tollas, & gratuito harede felicissima augeas domum. Si hae saxis, tum tibi in uxoris nomen venire licebit, bonisque avibus juncto per exterarum gentium,

urbes celeberrimis itineribus volitare.

Cum hæ conditiones minffimo conjugi placuissent, Antistes in Casnam convertitur, & hoc quidem cautionem diligentiam adhibet, quod illius moxime causa nuptiarum pompa coive-rat. Verba autem scederis conjugalis, in que ille Cafinam adegit.omnino ejulmodi fueruntsut tu Cafina non minus virgo fis, quo tempore conjugium hoc vestrum interitus aut legis benefi-cium extinguet, quam nunc hodieque suisti cum ad hanc procederes pompam. Ve ne cestum tui Olympionis procaci manu frangas, neu in ofculum, neu in amplexum folicites maritaleni, ur aureum Iovis imbrem felix Cafina expectes, qui te faciat matrem, nec mortalitate Deorum femini jungas, aut Iphidius aliquis uterum tuum Herculi nascituro angustet. Si bæc proba fide faxis, ur eum neque molas viro tuo, neque coquas, nec Iunonem iratam habeas, vel obloqui Cleostrata possit, & ipsa Fortuna penum tuž instrui solertissima ordinatione procuret. Plaudentibus universis, Casina conceptistimis juravit verbis, nihil fe unquam contra præfenptarum legum fanctitatem aufurum,

O felix Hymen, & Hymen fidelis, Iucundiffime celitum deorum! Seu tu de superis vides maritos Caftis igniba Hefperum vocantes, Seu terras colis, F fovente nutu Maturis bonus annuis puellis: O felix Hymen, 6 Hymen fidelis, Istis quinque faces, thorum jugalem, Panem, vellera, carulamque lympham, Et lauro medios tegente lychnos, Flores postibus adjeras decoris. Sed nec lentus ades. Nihit moramur, Nobis d Hymen eff faris doorum.

Aut veni citus, aut Hymen valebis. Nam fi lensus ades, licens Cupido, Et blandis Venus evacata votis, Et dulci venice lepore Risus. Er quotquot Superum eft licentiorum. Tune nec te tacitè marita poscit; Nec tardun cupidus palam maritus Caftis ignibus Hesperum vocabit: Aur veni citus, & Hymen fidelis, Jucundiffime celitum Deorum, porque las Aut felix Hymen,6 Hymen, valebis.

Dum hæc celeberrimis cantionibus aguntur, interim religiofam sedem omnemo; apparatum avidissimis oculis lustrabam. Sed me præcipue tenuit matronarum puellarumque ordo, qui in Casinio vultu dissuderant mente, omnes ardentibus gemis, & fulgore serico vibrabant. Neque me sallebat plurimas jam non suo vere storere: sed & medicatis frontibus juventutis revocaverant legem, ut me unicam ætaté cernere arbitra-

201 EUPHORM. SATTRICI.

rer mea sponte deceptus.

Cæterum quanto splendorem astrorum nitidior luna coercet, tantum ominebat divina omnino mulier, victamque cæterarum pulchritudinem castigabatiilla utique quæ mihi paulo ante in Fortunæ occurrerat templo. Nihil emédatius natura ea muliere expolivit, necfata illi dignum amatorem invenient.

Non fi Taurus amet, vel fal sis increpet alis Ipse deum genitor, vel spreto Pbæbus Olympo Rursus in e Emoniis deducat ovilia campis.

Forte idem temporis momentum meos oculos in ipfam, & illius in me conspectum obvertit;oculifq; velut telis mutuo ictu, tam ini mum admisimus vulnus ut improvisa violentia penè animam submoveret. Et illa quidem subito rubore mutara cft, ego vero subsidentibus articulis labens, corpus ad parietem excepi, nihilomi-nus in eam partem versus unde basilicam mulierem vide é, que me folo aspectu vulnerabat. Neque satis mirari poteram, cue miserabilis procus tam subito amarem, rudis antes voluptatum contemptor, & humanis suavitatibus intactus. Agebat me discors senténas & quam male dulcedinem amabam , pæne tamen voluissem , ut inuiles affectus animum fuo morbo indulgentem reliquissent. Quid enim ex dispari amore, præter privatas acerbitates, aut extrema ludibria, sperarem?

Et hæc quidé anxia deliberatione pensaba, cu me excedentis multitudinis tumultus excitavit. Iam enim recesserat Antistes in interioré domú & secura cu Olympione Casina erat, ut quæda

Sup

qu

m

0

E

que ad nuprias pertinebat, secreta consolatione agerétur. Ceteri autem per publicam portá, per quá & ego irrúperam, sese recipiebat in domos,

Et quidem casus tulit, ut indigesta confusione me ad mulieris latus applicaret, quam insanus deperibam. Haud mora, evicit timiditatem audacia amoris, & felicissimæ tunicæ osculum cum modico suspirio tulizac ut ipsa sciret me poëtam esse versus subito aliquot invocato Cupidinis numine essadi.

O dea sy derei seu tu stirps alma Tonantis, Seu patrem sastura lovem, da numine dextro Has movisse preces, placata a lumina stette.

Ecce ignes juffitá patisjuffitá fateri

Nil non aufus amor. Nec fortem despice nostră, Nympha potens, Calü cognata numina cernis. Pauperibus votis & parco thure vocari, Placarique tamen. Tibi jam sua stamina Parca Concessere mea. Vitam si forte negabis, Da saltem Regina morisda sydere stamma Nympha perire tua. Non dignim arserit ales,

Et hæc quidem modico murmure infufurtabam etiam inflexo in contrarium vultu, ut fi qui recitantem audivissent, tamé in ejusinodi amo-

ris suspicionem non venirem.

Sed quoniam jam aliquot diebus adversi non sevicrant dii, timuerunt ne intermissa consuetudine ego me parum meminissem Euphormicaem esse, Itaque in ipso aditu qui ad urbem ferebat, cui adhuc in conspectu meæ mulieris esse, incidi in petulantissimam turbam, & veluti invita modestia propugnată. Iuvenes erant, & di-

verfis

verfis quidem coloribus, cæterum unius genere vestis ornati, ut facile appareret servilem manum effe, que excuntibus heris præsto futura confiderat, ac cum nescio quis ex illis quereretur fibi vestigio meo pede obtritum este, egoque constantius mendaciu increpare, ille ficto acrius dolore foediffimis detonuit verbis, & præterea in vultum meum tanto furore (zviit, ut dentium feries pæne ad illam machina discuteretur. Putares fignum ad pugnam datum effe, Concurrunt in me universi, servilesque animos barbara voluptate, & immerentis injuria explent.

Iam me in terram repetiti milerant ictus,jam illi volutatum altiffimo versaverant cœno; & ni concurrentium pieras prohibuiflet, credo aliquid gravius moliebantur. Sed illa præcipue matrona, cui acidum paulo ante Epigramma cantaveram, posteaquam me este intellexit, quem ista amentium rabies violaflet, clamorem vehementius tollit, fervitiumque omne ad auxilium meum

præcipiti imperio accendit.

Caterum nihil magis me movebat, qua quod verebar,ne me calamitas rifui,aut mei etiá mercenarii exponeret. Ille laudabili probitate lachrymas in meo cafu effudit, crebrifque fingultibus concufius meam vestem obtusa cultelli parte ab eminentiori cono purgavit. Cum effula deinde procella me jam antea madentem novo frigoris horrore constrinxisset, ac omnino meŭ incommodum geminaretur, monente mercenario,copi in viam redire, que mihi in hospitium maxime compendiaria proponebatur.

Sed O retum mortalium mixturam! & cor-

- 1 - e is

n

pora quidem nostra contrariis elementorum virtutibus aftricta; animas autem mœroris & gaudii discordia gubernaras! Perfusus pudore ram ingenti, ctiam omnis confilii inops, & ominis malignitate turbatus, qui co die, quo me primum Doromifo & Fortunæ credideram, me folita malignitas fatorum fugientem inveniffet, pane de extremis cogitabam. Quis putaret in tantis angustiis patuise solatio locum ? force suftuleram oculos , ut breviter viderem quæ mihi per civitatis vias occurrerent turba id eft, quibus ludibno in madida confusaque veste essem, cum note familiaritatis virum mihi insperata felicitas, ac velut iratorum numinum ponitentia objecit. Is erat Theophrastus. Ac primo veluti fomnii vanitate delulus , lætitiæ ineprias excuffi ; fed posteaquam me vigilare vivax gaudii fensus admonisit, utraque manu complexus fum abeuntem (neque enim me ille adverterat) & in ofculum familiariter invafi. Ille pariter gaudio mutus mhil nifi me amplexibus at. trivit. Et illum quidem ornabat splendidior cultus, flipatusque servulorum manu nescio quomodo videbatur Dez Fortunz placuifie. Invitavi nihilominus ut in hospitium succederet meum (quippe ad offium occurreramus) ibique animos expleremus longiori abfentia veluti diuturna fame marcentes.

Igitur ubi consedimus, primosque consumpsimus jocos, interrogavi Theophrastum, quæ illum ratio in eam regionem teneret. Cum errassem, inquit, per diversissimas gentes, & singulæ suitis displicerent, tandé hortantibus amicis

205 E VPHORM. SATTRICI.

in hanc urbem admigravi. Ibi continuo eloqués fum vifus, & si quid suffragiis populi credendum est, gentilium oratorum suavitatem adæquavi.

Præterea deditum sapientiæ putaverunt, quoniam supercilium videbant voluptatibus adversum, & vitam publicæ infamiæ innocentem laudabant. Igitur ad samam aliquantulum promovi, & quod est omnibus divitiis suavius, inveni
charissimam matremad est sæminam, cujus benesiciis impendi amor potest, quem parentibus
debemus. Itaque & Sophagonis benesicio in altiorem gradum ascendi, & Poimenarchorum
unus evasi

Excitatus ego ad majorem spem, quasi omnia, quæ à Doromiso expectaveram, consequi per Theophrastum possem, & tu igitur, inquam, in Sacerdotum Fortunæ collegium venisti? ubi audio neminem admitti, qui mortalitatem non deponat: nunquid humilia terrarum incommoda è divino despicis loco? miserere; & veterem amicum non transmitte Doromiso, sed ipse ad Fortunam & Protagonem benigna manu siste. Ille me arctius amplecti, & luctantibus per suspiria verbis, interrogate caepit, vellemne in eam viam consicere securitatem meam, & Dee Fortunæ judicium expectare? nec dubitavi libidiné meam consiteriziterumque rogavi, ne veteris & certissimi sodalis studium destituere vellet. Non est ille passus me alterius decipi; & se vero nec in Fortunæ collegium unquam venisse: nec quioquam à Doromiso expectare porius quá à virtute voluisse. Cæterú si ego forsitan rudis insolentium morum audire velle, quibus gradibus in ea regione

regione homines ad dignitatem conscendere poffint, fe, vipote jam peritum, optima mihi fide explicaturum effe. Cum ego hoc avidiffimè promulum expoteerem, ille hominum statum

Capientiffima oratione expoluit.

Duz funt, inquit, hominibus viæ, quos animus supra vilicatem extulit plebis. Alia quide tuta, & quam veluti lenia flumina raro tempeflates excreent: fed eadern humilis, & ignobili quiere subducta formidini ventorum. Alia vero præceps,& in arduum exurgens; in quam nihil mediocre cadit enitences enim in verticem vel improbus turbo in voragines rapit, infra prioris humilitatem viæ, vel ipla fortuna futtollit, & ingentem felicitatem tementatis præmium facit. Nimirum qui contenti paterna domo, non dedignantur avorum lectulos, nec infanas spes audiune vocantes ad negotia, aut servitutem aula, cosego prima illi & fecura via affigno: tem illos, qui literis diligenter imbuti hoc primum inter Philosophos didicerunt, felicitatem in quiere animi, non in falcibus aut purpura lateres quique omissis dignitatibus, aut humili stipendio adolescentum animos excolunt, aut conditiones quarunt intra invidiam demissas: illos inquam, ques non offendunt hujus femitie fordes, nec ambitionis cupiditas revocat, meo judicio sapientia in disciplinam sus-cepit, & cum iis amat felicitas rusticari. Quos autem in aliud iter cogit aftuantis adoletcenthe furor, aut negotia, aut turbide nature impetus, aut potentia amor, & poene femper aurea dignitas; illi non maioribus plerunique. præmes

108 EVPHORM. SATTRICI

præmiis impendunt miserrimam ætatem, sed cantum illustriori fuco miferias fuas excufant. Primum enim plerumq; longa fpc decepti, nihil ad milerriniam fenectutem præter vota & curas afferunt, Et cum libertatem viliffima fervigure permutarint, cum instar satellitum adoratum inductint latus, quod tam indignis laboribus emerunt, sepè levi jactatione corrumpi. tur : Inclinatio temporum fundatas annuis curisopes frequenter fecum rapuit, aut in illis mucatio animorum, quibus fortuna fui orbis incertitudinem permisit. Alii potentia cadunt in interitu magnatum,vt quæ Nymphæ cum arboribus moriuntur, & tot tela in cos fortuna invenit, qui se illius potestati tradiderunt, vt instar multorum videatur, nullos minus quam domesticos amare,

Cæterum qui emerferunt ex filis fluctibus, fateor, humanitate domini in cælum feruntur, potentia & opibus sublimes, & quod felicistimum puto, in debilem omnium invidiam cadunt. Verum illud Euphormio vide, si nondum omnem sapientiam ambitio delevit, vtrum sit præstabilius, honestæ quieti securissimam vitam committere, an in anxias cupiditates delabi, & incertam selicitatem quærere per certifisma mala.

Nihil mihi persuadebat Theophrastus obstinato ad calamitatem meam. Erat enim in oculis dignitatum splendor, & tentare volebam hoc lucidu iter, ve si fors & Doromisus destituisset conatus meos, saltem non exprobrarem ignaviz humilitatem meam, & ille in contra-

rium

rium amicifima contentione certabat, & fi in- . quit, ad gloriam festinas, Euphormio, velis à lapientibus laudari, qui modestiam & virtutem amant, opes autem & purpuram, veluti generis humani ludibria, contemnunt. Neg; te ingeniofus animus ad fpes improbas extollat : yix est industriz in aulis regalibus locus, nisi fi illa fummis divitiis nitatur, & vt luperi Dei cuncta laboribus,ita fiedioximi divitiis vendunt. Iam non fapientiz studiis informare juventutem cauti parentes debent, fed aut turpi aut mercenaria arte,id eft, Veneri aut Mercurio commendare. Namve ancillis non petebant Matutz limina,nili vni quam matronæ colaphis vrgebants ita raro Fortuna pauperes in templum fuum recipit, id eft; in principam domos; nifi quos ad publica ludibria destinat. Ego sane Poimenarchus pene miraculo evafi , & puto, fi illam dignitatem captavissem, adhuc me ina-nis vmbra fugislet. Tu quoq; virtutibus incumbe,& ille vel incogitantem extollent , vel iple pramium tibi erunt , turbidas omnium partes ex tranquillo fredanti. Ille respont anogaphica

Dum inter hos fermones verfamur, & ille amoliri a me inanem honorum libidinem tentat, ego vero ignobiles privatorum tenebras
perfevero fastidire, ca na pertinaciam veriusque
opportune diremit. Nam exoraveram Theophrastum, ver apud me illa nocte esser, & severitatem serii sermonis mitioribus jocis temperatemus. Placebat consortio nostro secretum, &
vacuum triclinium poscebamus, ne in publica
stabuli mensa ad gravitatem cogeretur amicitia

K :

cam

EVPHORM SATTRICE

tam familiaris, nec vllum ex domesticis Theophrasti admisimus, sed mercenarius meus ve triusque pocillationi sussecir: minus enim verebamur, ne conductinus ille & externus essusa colligeret verba, & in secretorum notitiam

perveniret. a al daquiti so d'ha saruina sa oin

Igitur licentius collocutis, etiam de veteribus amicis mentio incidebat; cum vous de ministris Theophrafti, ad oftium viclinii aftans, adelle Anemonem figmficavit. Ego de mensa exilui latitia plenus; statumque ad cella aditum decurris & Anemonem renui barbula auctum, exterum pristinam candoris imaginem fervantem optima fide amplexus tum. Ille me non perfunctorie falutavit, fed tam examinaris verbis,ve jam ab exordio timerem,ne exculca prudentia labefactum amorem fignificaret Posteaquam vero invitatus ad mensam consedie; & ego attentius circumspicere omnes nusus copi & muta quodammodo mentis verba, rum non me fefellit diutius , intimam charitatem, que quondam animos nostros milcuerat, inflexione morum aut oblivione effe corrupta. Itaque & ego prudentius agebam, licentianiq; amicitia, qua libertatem jocorum , & nuda mentis simplicitatem amar, asture coercebam.

Cæterum illud mihi præcipue admirationem movit: quod in antiquos mores suos velus profesta lite pugnabat, nam ve olim discedens ad superstitionem reliqueram pium, ita nune alternis vocibus ad ludibrium religionum abutebaturanega me latebat eum affectata impictate ejurare inepuam prioris sanctitans, &

velut

velut virilibus vitiis testarise ab ea imbecillitate recessisse, quæ aut Deura aut homines timet.
Nam & de literarum studis tam constanter tacebar, vt etiam occulte barbarorum agerer causam, qui eruditionem cotumelis vexant. Equi,
tubæ, atg; arma successerunt antiquis sermonibus, & omnia ægrius audiebam, quoniam
non studio bellicæ rei, sed inani vanitate, superbæ indolis ja ctabantur. Illud tamen solicitabat interdum iracundiam meam, quod paulatim in superbiam declinaverat sermo; vt jamnec occulte dedignaretur parem.

Ac vi turbulentus juvenis non mediocrem cænæ partem mendaci jactatione consumpsit, intraverunt citharædi, & aliquot fatellites illius, tam vagis ac petulantibus oculis, vt facilè ex ministerio dominum agnosceremus. Pudebat omnino Theophrastum, (erat enim Anemoni familiarissimus) nec diurius in illa petulantia duraturus videbatur, cum Anemon me ad pervigilium invitat, quod suavissimis, vt aiebat, virginibus consecrabat; quanquam & consunx sibi esset, cujus pulcheitudim, quicquid est puellarum facillime ipse donarer; si vellem consentire in jucundissimum laborem, jam non imperitas Academiatum voluptates, verum delitias politiores gustaturum.

Non diffimulabo viria measfordescebat mihi literarum nomen, & inexpertam procerum vitam velut eruditiorem nequitium optabam. Itaq; facile ingratum laborem promitto, cumque jam tenebræ ad illam licentiam invitarent & ipse Theophrastus se recepiset domum,

K

212 EFPHORM. SATTRICI

ego cum Anemone, per ignota vibis compital cum servis omnino tribus & occentoribus aliquot pergo, nec id mihi à principio moleftum erat; & augurabar magnificam voluptatem, quoniam iplis proceribus placebam. Sed posteaquam vltimus velper effulæ licentiam plebis revocavit in domos, & jam nulli occurrebant, nisi præsidio facum, aut latrociniorum suspe Si, exigebam iple ab animo meo, quo bono frueretur intempeftivo aeri 'commifius, inutiliter etiam vigil, & alieno arbitrio felix. Quippe nos divertis foribus Anemon liftebat, & deinde progressus ad alias domos, iterum jactatione aures meas in via rerum symphonia onerabat. Itaque jam primum fatigatus occultis suspiriis supplicabam otio, vt me respicere vellet , & ab inquieta voluptate revocare; veluti qui primum maria subcunt, jam in ipso territi portu terrarum commoda & navigu difficultates narrant, Sed me plane gravior calamitas à tam exigui mali fenfureduxit.

Quid est horridulis, dit de eq,,
Quid est, Numina, duscius tenebris?
Si mortalibus ot quieta nox sit;
Lux qua pervigil imperat laborem
Ponto mergitur, a laboriosa
Cessant pestora, pallide q, cura
Paulatim tepido annunt sopori?
Et tantum licet aut libidinantes
Nigris prodere morsibus puellas,
Aut nutu resugo, unguibus q duris
Vleisci juvenum salasitatem,
Cum lites Venus inserit socosas?

Hec certamina noctium uigebant
Cum Saturnus erat. Sed ista pejor

«Etas muvera perdidit deorum.
Nunc aut insidie latent tenebru.
Aut incendia territant tenebrus,
Et vis impia, persidumá, surtum,
Quale non tener imperet cupido.
Quid est borridulis, dis deaá,
Quid est borridulis, dis deaá,
Quid est, numina, tristius tenebris?
Si nudis tenebris laboriosa
Cessant pestora, pallideá, cure
lam nusquam tepido annuunt sopori?
Si lux pervigil imperat laborem,
Et mortalibus inquieta nox est?

Cum enim bivium transiremus, grassatores quidam nocturni improviso impetu nostros primum satellites invadunt, nos deinde ejusdem belli motu spe prædæ involvunt. Prima sorte incurrentium rabies inciderat in citharas, quas fædè laceratas cum huc illuc instar Thraciæ feritatis dispersissent, in artificium involant ora, accurrimus implorantibus ministris, pallissa; circum lævam inductis ad nocturnam accingimur pugnam.

& vering; præfixis. Nubis breves gladii erant, & vering; præfixis. Nubis breves gladii erant, &, ve mihi videbatur, audacia minor. Obruerunt faces ictibus crebris, & in obscura noce nos in tutiori nequitia lacessebant. Iam Ancmon aliquot ictibus fatigatus circumspiciebat iter ad fugam, & me viarum in illa civitate imperitum crude liter deserebat, cum vigilum co-

K 4

hors.

214 EUPHORM SATTRICI

hors, qui in diversis partibus vibis excubabante in cædes & latrocinia armati, velut facta indagine nostram aciem includit: grassatores aurem qui lape ex ejulmodi venationibus evalerant. nescio qua solertia eluserunt circumstantium manus. Ego vero cum Anemone, & fervulis, & omni symphonia captus, non incidiffe in manus civium, sed tantum prædones mutaviste putabam, nihil enim mollius faviebant, Quippe nos planos effe & intentos in rapinani arbitrabantur. Dobitavit Anemon, an dignitatem nominis furenti opponeret turbæ; fed veritus ludibrium inter equales fuos, fi divulgaretur facinus, tamdiu inter verbera duravit, quamdiu credidit contentos castigatione vigiles candem demiffuros effe. Sed & cuftodiam in craftinum curari andivit, & nos tribunali servandos, non amplius cunctatus , quis effet, & quomodo in latrones incidiffet, non fuis credentibus exponit, Quippe Anemonis nomen non mediocre crat in illa civitatis regione, (nam in eadem habitabat) & in illa cohorte duo mercenarii eran; qui diurnis stipendiis ipsi domum ædificabans Igitur tam avide in Anemonem vultus obvertunt, ve proh nefas! dum incautis manibus admovent faces, delicata barbula, & cum ea tot vnguentorum & pectinum labor arferit, Exelamavit Anemon, desperatione plenus, & nife me fefellit rabies oculorus dubitavit, aut tanti dedecons rifom subita evaderet morte. Nec minus attoniti farellites contumelia & verbera ta ru-Rice excusant, ve jam vapulare malit Anemon, quam se verberaru tam publicis vocibus audire.

Ac ut primum interquievit tumultuantium clamor, iple ad mortis tristitiam mæstus proripuit semet è turba, neque sedulo servante vestigia , ad domesticas fores pervenit. Dimierat lymphoniacos omnes, & importunis vexabat pullibus limen fuum , ye jam ego pæne furenti nec auderem blanditias adhibere, nec intromiffus quidem, pacatius in familiam egit; trucique imperio, nescio quid, de servitio questus, duos ex illis contumelia verborum , ruptoq; capillamento objurgavit. In me deinde ficta ferenitate intuens, procurare in crastinum corpus justit, tum mihi lectulum sterni, nec ullam hospitii benignitatem denegari. Iple in cub culum ad veorem fece flit, ut opinor, tragicæ noctis furias mutaturus in focium.

Ego vero expectatione uoluptaris fraudatus, cum triftiffirmum culum fecuro profequerer rifu, in altiffimum soporem delabor. Prima deinde luce discursantis familia ministerio exitatus, nó omili pertinaciam confilii mei , sed omnino ad Doromilum constitui ire , suzq; milericordize commendare eruditionem meam. Igitur vbi cultum meum diligentius polivi , rogavi , num Anemoni vacaret, discedentem hospitem videre. Ille ad se in cubiculum venire juber; nec contentus tot officiis, ad uxoris conclave benigna manu ducit: fortafie ut oftenderet felicita. tem suam, & quam egregia forma beatus frueretur. Stabat ad speculum vxor, vexatamq; ferro comam ancillarum ministerio torquebat: ac tum juffahospitem salutare, intermist pauluhum culcus, vultufque humanitate pleniffimos K. 5

206 EVPHORM. SAFTRICE

in me convertit. O Deorum ludibrium! erat eadem mulier, que mihi pridie in Fortuna templo confuderat mentem, ac deinde in Olympionis cuptils, nescio quam auram felicitatis li-

berali fronte spiraverat.

Imphaniacos oranes C Quis animum meum pingeret , qualis in A. nemonis cubiculo fuit? hærebat ambigua latitia suspensus, & turbatas inexpectato negotio vires non fatis fortiter revocabat, Illud tamen præcipue timebam, ne quod argumentum amoris convinceret frontem. Caterum pridianæ noctis molestiis hoc spectaculum jam bene emiffe, jam in felicitatis portum per turbulentæ noctis tempestatem venisse credcham, jam agebam gratias libidini mez, quz in illam mulice rem, veluti confilio, inchinarat. Sed & mulier, veluti quodam monstro confusa, nihil nisi me intuebatur. Ego more gentis vius fum ; & humilem vultum ab ofculo palla ad mattonam fustuli, & titubantibus verbis communem quidem humanitatem explicui; cæterum omni nutu & furtiva oculorum mollitic meus amor fatis intelligenti loquebatut. Iam ego Anemonem diligentius ambire , jam zquiffime fuperbiam ferre,etiam quarere caperam moras, & in co voto defigi, ve me illo die invitaret ad conam, Sed jam fatis indulferant fata, & oportet spes amantium longius trahi-Itaque cousumpus omnibus moris, excedo è cubiculo mastus. & cantum in (pem redeundi vivens.

Neg; multum moratus hesterni itineris veftigia relegi; & in exteriori Doromifi atrio copi cum cateus expertare, dum ille ad Protagonem exiret. Et cum aliquandiu vagus, modo de Doromifi potentia, modo de Anemonis vxore cogitaffem, forte incidi in illum, qui pridie me ad nuptiarum deduxerat pompam. Ac vr me ille agnovit, randem opportune adveniffe, lætiffima fronte, prædixit; fubfifterem tantum in atrio, donec ad Doromifum laxata negotia promitterent viam.

Plurimi mocum in atrio erant, & Doromifum cum libellulis expectabant. Pracipue juvenis quidam impiger, si quid conjicere poteram ex vibrantia oculorum, caterum artificiofis cincinnis pane ad muliebrem mollitiem excultus, se applicaverat homini, optimi vultus, &, ve arbitror, melioris atatis, quam pra-

matura canities fimulabat,

Czterum exaudire eorum fermo viz porerat: sed vehementia vultus acertime loquebatur, dexterarumo; argutis moribus, & sine arte
excitatam sequentibus mentem. Vicini mihi
erant, vt sine suspicione hærerem ambulantium
tergis. Captaturus itaq; sermonem vtriusque,
si quid forte è re men audirem, in illorum vestigiis eram, cum ex illo sene audio antiqui poetz versum, qui olim diversa fatorum dona zstimans, non omnes posse omnia admonuiti.
Quid tu, inquit, mæstus es, adolescens, quem
pulchertima dote dii auxerunt, id est, insigni patrimonio, & quod isti eruditi vellent omni doctrina emere? quid doles tibi ingenium ad disciplinas tardum esse? num ideo minus sasces
sobmittentur tibi; & litigantium turba? erras
mihi crede, si quid putas ingeniosius esse aura,

218 EPPHORM. SATTRICE

aut sapientiam non venalem, qua sape mulierculis in patrimonii partem datur. Tu modo,
cum Doromisus se in conspectum dabit, aude
accedere ad genua, & aliquod sacerdorium petere, quo Fortunz & Protagoni deservias. Iam
enim illi Sacerdotes jura populo dividunt; &
tu sacilè in id collegium venies. Habes enim
symbolum tecum cui veluti machina nulla secreta aditum negant.

Tum ego diligentius cogitare mecum cœpi, quod effet e julinodi symbolum, cui veluti fulmini omnia paterent, cum progressius ex limine servus, idem cui paulo ante commendaveram artes meas, me, cum juvene illo, in interiora adium ad Doromisum manu duxit. Pauei sequebantur à tergo, quos atriensi illustrior gratia commendabat. Ego vero nihil mediocre expectabam, tanta benignitate admissius, & jam spesimproba concipièbat dignitates, quarum grana in Anemonis domo tentarem conjugis sidem.

auro argentoq; vibrantia infolitam aciem fefellere; maiestas deindo locorum, & animus spe
meniq; perturbatus, quicquid prudentiæ conceperam, & verba quibus ad Doromisum destinaveram vii, pæne submovit. Ille in communi veste erat; & pen triclinii spatia satis truci
majestate ferebatur. Egoin genua decidi supplex, & misi quod peccantis humilitas in conteptum transit, etiam vestigia ambulátis aut vultu aut pallio venissem. At juvenia, cujus egosermonem paulo ante captaveram, audacius ad
Doromisum venit, osculatus que dextram tamfelicem.

elicem lepidissimis verbis in hunc modum perovavit. Et co-lessibus dis, & nostris destinatis
religionibus parendum est, felix quem servitus
Deorum in veram libertatem asseruit. Ego
fortunze Numen & potentiam Protagonis, teque dispensatorem vitius q, semper veris honoribus colui, semper in familiam vestram venire adnixus sum: certe non invita Fortuna, quzmihi hoc symbolum ad te dedit, vt me in domum suam, & Protagonis clientelam adseriberes; & ne gratis in tantam ascenderim sottemi,
vtrique mille pondo optimi thuris annua devotione promitto.

Hæcessatus, occlusos diripuit sinus, extraxitque mirantibus nobis deæ Fortunæ signum. Erat imago Protagonis, ex aurea planicie exurgens, in cuius dextera parte scriptum erat, Decies, in sinistra vero mille. Nunquam humanior Doromisus, vt postea intelieximus, suit certe portexit iuveni manum, & grarulatus est de indole, & ingenio, deque cæteris virtutibus, quas omnes in hoc legerat auro, advocatoque scriba, publicis instrumentis sacerdorium cum

eribunalidari juffit.

Post hæcego lentis passibus ad Doromisilatus veni, &, composito vultu, ne ipsum non timere viderer: ego, inqua, minus explicabo meas dotes, quoniam vobis dis omnia patent, exterum industria mea perfeci, ne quis esser, cui Muse profusius de artificiis suis dispensarent. Que res, si me Protagoni, tuis auspiciis, commendabit, & perhunc me Dea Fortuna respiciet, nihil maius mihi imputaverir Apollo,

210 EVPHORM. SATTRICI

quam quod iph tam pretiola fervituris gratiam debeo. Audito ille artificii nomine, diutius hafit, & quam artem profiterer , diligenti attentione quæsivit, ego iterum Musarum disciplinam me afferre fignificavi. Cum ne tum quidem meam mentem percepifict, me in interiorem porticum vocat, vbi depicta humilium artium in . ftrumenta toto parietum contexta explicabancur; mallei inducelq, & spirantes fornacibus ignes, alterius parietis exordium vivis coloribus impleverant, in altero vero marmorum species erant, & rudium lapidum politiffimæ formæ: mallei deinde, & radii latiores; plumbum quoque, quod tenui filo propensum de ædificii re-ctitudine sua inclinatione judicat. Post hanc Latomorum Cenam erant fictilium statuarum descriptæ rationes. Neclonge pictor iple suum artificium expresserat penicilli figura,& oftrearum conchis, quas veluti dilutis coloribus inundabat, cithara deinde, atq; lyra, & laboriofæ testudinis fides, velut in honorem saltatoriz artis ex aurea tabula spectabantur. Supremus hortorum cultus erat, & deducti induttria fontis.

Hæc me omnia intueri Doromifus juber, fi forte invenirem illam artem, quam ego Mufarum disciplinam appellaveram. Tum ego, intellecto nominis errore, me modeste artificem este negavis aliquid nobilius parentum fortuna aperuisse milii, et ingenium à vulgi sordibus secretum. Me literis esse excultum, me naturæ humanitatem mitium studiorum disciplina expolivisse. Audito ille scholastici nomine fastidasso, primum nutu auersatus est perorantems

tan

lie

tils

ac modico deinde risu jam trepidum, jam pavitantem perstrinxit, & cum à seculi industria alienum appellavisset, Existimaveras sorre, inquir, ad ludimagistrum advenisse, qui tuis scientiis inter famem & argutias uteretur. Neque longius moratus, me, veluti atroci fulmine dánatum, & exammi sopore marcentem, inter musiantem familiam, me zeq; temeritatis accusatores reliquit.

Egens ego consilii, cum tenacem mez sortis ma lignitatem devoverem, quz omnes meosconatus trustrabatur, ad inhumanum limen revoco gradum. Ac, vi primum ad exteriores fores extuli pedem, conspicatus in vicinia locum, qui commoditatem secreti monstrabat, eo me ad lugubre solatium coutuli, ibi omnem miseri vultus constantiam omisi, industique profutius gemitibus, & ad satietatem me ipsum lachry-

mis explevi.

Proclamabam in illa solitudine fortunatos artifices, & vbique Polycletum aut Myronem pro Apolline invocandum ; interdum irascebar amicis, quorum alii feliciter scelesti esse non poterant, aliis reverentia virtutis obstabat. Redii demum ad consuetudinem meam, & ipsi regioni iratus, indignantem surorem his savissimis versibus expressi:

Infanda tellus, quaq vix pejor stygem
Vehit profundis apta supplicitis humus;
Quousq sevos, misera, lassabis deos.
Experta sulment tene nonfregit satis
Nuper per omne dira supplicium lues?
Virtute pulsa cesserat mestus dies.

222 EVPHORM. SATTRICI

Et omne tuta nocte regnabat nefas,
Tunc atra Erinnys squalidum movit caput;
Caput Cerastas movit, & facem manus:
Linguag (& illam sibilo auxerunt come)
Livente dixit, Ite gentes perside,
Ite, ite in arma queg patrastis diu
Hec vindicata scelera. Nonomnis sat est,
Ni sponte sus gentis in panam cruor:

Sic illa dixit, poff neglectos deos Huic paruifis, Tunc quoq & mortes novas Didicere fata. Perdidit natum pater, Abijt cruenta fratris in jugutum manns Choif quernis frontibus merces fuir; Sed interempti Quantus ab prifcum decus Populatus alto vertice infandam diem Porrexit ignis? lacuit infelix honos, a duand la Et mortuorum turpis in manes furor, l'inas parentum farfit, & quondam leve Tumuli cadentis mole depre fit folum. Sic que fiistis nempe de pulso die Reges deofq, post fere nottis malum Quid pefus in torments follicitas deos? Severiores forte non pienas babent; Habent cafdem. Rur fus increvit nefas, Dolus libido. Redyt infandum fcelus Et nuda virtus fordido jacens fitu veta andige Discit superbos divitum fastus pari. Qui quis times perire. Non flabit diu Ductore caco, rurba quam Plutus regit.

Cum effudifiem hæc in Eleucheriam probra cumentemque animum fublevaffem, cæpi à me repetere repetere rationem tanti doloris: & velle callidis argumentis fallere consciam mentem. Quid
enim? quod delicatulum recocta purpura non
involvit; quod tunicam vermes Assyrii non infestant: quod non frequens servitium ad nutantis imperia pendet, ideo culpare fata sustines, & veluti cum diis disputare? quasi magna
sint æstimanda, quæ Fortuna ignavis dare solet, vel facinorosis crimen. Non vides æterna
consualia esse, & ad turpissi ma animalia immerentes coronas deferri? Ex ipsis illis quos miraris, quotus quiss; per virtutem promotus esse

Si es magno animo, honores infra te indicabis, qui te tam pertinaciter refugiunt, & Fortuna etiam infesta tibi favet. Confer te in solitudinem aliquam; subdue hodiernæ ambitioni vitam: habebis consortium Musarum, & virgi-

nibus commodius frueris in fecreto.

Eludant ignavissimi homines vi volent gloriam literarum: illi & suis voluptatibus sopiti, neq; iam integri vivunt, &cum eos interitus occupat, etiam nomen & sama moriuntur, & totus tumulus accipit. Alumni literarum nesciunt fatorum legem, & tum maxime vigent, cum extinctorum desiderium perennis memoria illustrat.

Atenim in Lusinia ex primis gentibus venis; & Themistius apud suos cadem dignitate florebat. Claram stirpem tenebris premi grave est, & abire à parentum luce. Succedunt avis meis servulorum stirpes, & me parem erubescent quibus imperare maiores dedignarentur. O hominis curz indigno dolore obstrepeutes!

224 EVPHORM. SATTRICI

quasi aliqua bona perpetua sint. Nulla putris in syluis arbor aliquando non viguit, & qua jam procerz funt, initio laboraverunt terram frangere, & debili fattigio emicare, Pattoritia Lavinii cohors plures humano generi duces dedit, quam olim greges paverar. Et miferi Scytharum exfules (quis crederet >) tandem Arfacidarum famam sparserunt, pæne mundis cum Romanis partiti. Qui hodie florent, in autumno suo decident, etiam fortaffe calcabuntur. Majores rui initium fui splendoris habuetunt; & nihil zternum mortalitati indulgetur. Quid doles, fi finito magistratu Fortuna ornamenta repetit : nec quidem ab omni genere, sed ab vno Euphormione. Quam diu cognati florent, & familiæ tuæ miferen non potes, & lachryma, quas in aliam speciem subornas, plus superbiz habent quam pieratis.

Quid denique tibi admittir tantis questibus dignum? tene à lilis excluserunt ignavia majorum, & res domi arctiores? Te agnoscere veretur cognatus , ne gramum fentiat familiam esse auctam ? Erras Euphormio , si non putas effe aliquos calamitofiores, Neque tu a Principibus quartus es, & tamen aliquid fupra Æf-

culapium colis.

Non vides ipsos deos curis etiam fatigari, nec te illa Nympha admonet molestias non hominibus tantum graves , fed & in immortalitatem valere, cujus nomine isti versus circumferuntur :

O patria, O arces, O dulcia tetta parentum, Unde avus, unde pater, tres unde ex ordine fratres Sceptra

ľ

ILTI S

am

icia

ces

eri

em

dñ

u-

n-

e-

ır.

1-

c,

ti

84

,

\$

Sceptratulere mei, mene O agaofcitis arces? Illa ego fum, cui vos cueabula chara dediftis, Et patrio ingentem cultu iastastis alumnam, Stirpe deas, & fronte deas, & fydera vultu Cam premerem, amboru fes ambiriofa procoru, Nunc coniunx vidus, es vani cu nomine regai, Rupibus è nudis, longiq è carcere mont is Excedo. Sed & bic caufas infesta dolendi Difponit fortuna mibi, monftratá, colendan Que mibi succe fit quid ab de corpore nostro Debuit effe puer. Nec iam contendere promptil Damnavit dudum miferam, fecit q nocentem. Cum tali fortaffe viro. Iam credere divis Felicefa fequi invat, o fubscribere fato. O dolor ! an potui victos inflettere vultus Defectoff oraffe viros ? Ne credite vivam, lam dudum pery ,iam dudum extincta supersum Et vivo & morior toties. Me funere longo Nempe mori decuit, que tot per facula clarum Induco rumulis suprema Vale sianomen.

Cum servires, Euphormio, summa votorum erat, aut catastam aut carceres vitare, nunc fastidis adoptivi patris opes; & si Fortuna ad asbittium tuum faveat, illam licentia ambitionis,

& desideriorum immodestia fatigabis.

Persuadebam animo male credenti, vera este que loquebar; & prope impetraveram pacem, cum ecce consumpta lachrymarum nube, veluti milu Solem fortuna reduxit. Cum enim ad Theophrastum irem mutuis questibus cum en Fortune contumaciam vexaturus, intellexi e-um quidem domi non este, cetterum anum quandam minime in illis locis vitatam, bis me

226 EVPHORM. SATTRICI.

iam in illis adibus qua fiisse. Adhuc illi loquebantur, cum ecce mulier in limine erat, prolatasq; de sinu tabulas tradens, è re mea fore dixit, si qua in ea cera mandabantur; curavissem. Erant autem tabula ad exactam opulentia luxuriem consignata. Involvebatur tenui serico cedrus, & eadem gemma sex locis sidem literarum vna imagine sanxerat, ab vtroque latere cera pendebant vniones, & ipsi molli serico ad celaturam pertinentes; vt iam mihi cortex non quondiam saporis suavissimam medul-

lam pollicerctur.

Gaudio itaque tumultuq; plenus, frango vinculorum moram, apertasque literas in hæc verba conscriptas effe lego. Que fim, neq; intelliges ex nomine meo, neque ex ca quam huic fecrero delegi. Si dignus es quem amem, iam in oculis meis incendium vidifti , & mifertus es; non est ca vultus mei duritia, quam non penetret ignis latens, non possum erudita nisi doctis complexibus delectari, & potentias plurimum amo. Si cras descendis ad Fortune fanum, ibi te forte amicum numen inveniet. Vale. Perplexus fignificatione tam confusi amo. ris, sevocavi ancillam, juffique si ad matronam. redirer, omnia quidem que in potestate effent polliceretur; fed fi aliquid force peccarem,certe non irasceretur mihi , sed ignosceretur potius epiftol z que nihil me aliud docebar, quam dubitare.

Dimissa muliere, cum iam spe crastini pacatius Doromis savitiam serrem, quarere caepi, Num Theophrastus soris promissier ad can

6

fi

uc-

da-

di-

m.

lu-

ico

tel.

tc-

ri-

-10

1-

30

c

-

n

J

dimage

nam; & dulciori triftitia etiam solitudinem in folatium petebamacum fe mihi Iulianus dulciffimo amplexu confudit, qui in Theophrastifamilia princeps , arbiterque secretorum , me ad Doromilum non ignoraverat ire. Et, ô te,inquit, felicem, fi Doromifus spes ingentes przcidit, & vanitatem tuam faltem fubito foras exclusit, Sciscitabar ego fastidii causam,& cur humanarum rerum culmina tanta contumacia, damnarce; quia inquit, & iple Theaphraffus, antegnam Poimenarchus evaderet, nune magnatibus charus, nunc ipía gratia periculis obla. tus, documentum mihi fuit quam fit difficile, tam levigatum iter fine casu terere. Et iple olim fortuna ludo versatus, iam contemptu vindicat mileriam luam, & aliis de littore faxumoftendit. Sed maxime quidem Leucomus tibi in Delphio venusta amicitia coniunctus, opeimatum familiaritate pæne periit, qui contempto littore aliquantulum in altum evedus eft, sed & naufragio proximus fuit, & tabulam sui vari judicem dus z quoris persolvit. Tunc & ego non mediocri nifi amiciuam nostram laudayi, quod inter nos coivisset, quibus Fortuna ejuldem studij amorem faciebat : rogavique ve fulius exponeret, quomodo magnatum favore Leucomus pane in ruinam incidiffet. Et ille: scissinquit quis tuerit Geragathus 7 integerrimæ famæ erat, & in eo Fortunam invenerat virtus. Hujus filius Leucomus olim familiariten vius cft , & quis non speraffet hanc illi amicitiam caufam omnium bonorum force que etiam ejus salute evertebat, nis obstitus-Tet

fet minimus fratrum, solus omnium dignus fastidio suz domus.

Admiratus ego tantum nefas, cuius id piaculum fuislet, interrogavi. Major, inquit, illius familiæ Iovis facerdotio præfectus fuit, iis conditionibus, vt de regionis more libationes ab aris in paternam descenderent domum. Sed cum ille mentem in Græciam missilet, ipse tam misere aberravit, vt nec in regionem perveniret, in quam proficisce batur, neq; viam reditus in cor-

poris domicilium teneret.

Igitur ad aram frater vocatus, illo viig; junior qui mencem quærebat, in infulam, & quod antiqui facerdotes faciebant, etiam in vaticinium, succedit. Etenim ftatim affari coepit syde. rum orbes nec tam in oracula erudito hiantis soli spiraculo, quam numinum præsentia vii. Neque diu mortalitas hunc favorem cœli incolumis tulit, & jam animi valetudo tantis Deorum muncribus facigara parum fupra fratrem erat,cum mater tot filiorum vivis funccibus pene ad mortis triflitiam compulsa, se in collum Geragathi conjecit, & manantibus lachrymis vtramq; faciem rigans, quamdiu, inquit, te privatum conjugem habui, genui tibi liberos capaces fortun x noftra, & quos agnoscere majores nostri pollent. Sed posteaquam senectutis rux orium importuna dignitas fefellit, vifa eft felicitas dedignari ftirpem tuam, quæ non erat inter fasces concepta, & exemplo Medez exhaurire Æsonis veterem sanguinem, vr sanctiori succo venas roas & domum repleret.

Nili quid in te est, etiam superstites excin-

u-

a-

liris

m

11-

in

r-

i- d

c.

1-

m

11

is

1

5

c

dimur, & cum Æmilio inter duo filiorum funera triumphamus. Non veteris ludi memor, vel intempestiva libidine accensa, quo die in hoc tribunali collocatus es, petii vt liceret antiquarum noctium consuetudinem inire; nec jam aliquid rogo, nisi hunc laborem à te familia labens imploret. Si frustra conatus eris, at majore solatio motiemur, non ignavia nostra, sed fatorum crudelitate orbi.

Hic Geragathus moerore impeditus, postquam diu fulpiravit, quod ad ea , quæ vxor rogaviffet, mature deliberaturum refert. Confilio quam strenuitate omnia falubrius geri, Czterum de liberis dolorem tantum effe, quantum hæc vita & fessa laboribus senectus ægre ferrent. Mox ingerere probra carpit, & Leucomum omni verborum contumelia lacerare, illum effe, qui inconsultis studiis distraheret imprudentiam adolescerum, & inanibus superstitionibus juventutis impetum confumere; toties cœlum & numina inclamando effecific ; ve nec filius cœlum teneret, & amitteret terram. Adeo fanctorum hominum conditionem infamia inundavit, & paucorum vitium, liberali adolescentum ingenio abutentium, ctiam innocentem modestiam proscripsit.

Supervenit interim declamanti patri filius, ille scilicet, cujus mentem ita dii ornaverant, ve funin in fratres peccatum excusent, obortisque pane lachrymis copit amoliri à Leucomo tari inepti facinoris invidiam, illum enim ab iis moribus abhorrere, nec fucata aut crudelis pieta.

tis juvenibus effe authorem.

230 EVPHORM. SATTRICI

Hæc iple juvenis ad Leucomum incorrupta fide cum detuliflet, adjecit, non mitigatum modo senem suisse, sed vincente iracundiam fide, si quid in eo esser, prolixe pollicitum, se reconciliationem beneficio firmaturum. Ille vero incertis magnatum amoribus satigatus, velut instabili a stuantis maris motu, atrocissime damnavit studium suum, qui & ambitionis mala seiret, & tamen nonnunquam amicorum precibus exiret ab otii umbra.

Tu quoq; si sibi victurus es, Euphormio, cedo dexteram in lapientiz pignus. Si te illi beati temnent, certè illorum stolliditatem codem numero prosequeris: Contemptus, ludibria, joci tela sunt omnibus data, & securius e late-

bris emittuntur.

Inter hos fermones advenerar Theophraflus, & cum pauca in Iuliani sententiam dixisset, ad illum praparata intravimus cœna. Ibi
prenosa sercula argento ad mensam serebantur, cæteræs; deliciæ etant, quas optima mater
illius familiæ ingerebat. Exactæ ad valetudinem dape nisi ad sanctatem invitassent, triclinium tam cassigatis senestrarum ac panierum
commissuris, ve umos or esset vier in quo Ao,
lus ventos Vlyssi credidit, & ve aer frigore inhorruerat, duo samuli ad largissimum ignem
subinde cumulata ligna prodigebant.

Itaque ad tam elegantis triclinii cultum & oculos & mentem advertens, prodebam suspiriis animum meum tam quietæ felicitatis ad-

miratione suspensum.

Nec tenni lachrymas, alienis commodis 2d.

monitus calamitatis meæ, & certe, inquam, Theophraste, facile est in ejusmodi vita neglige re magnatum opes, & non quærere aquam posito in ingentibus undis. Ego vero non aliter explebo animi dolorem, exprobrantis sibi fatorum odium, quam si mihi quæ in eæteros optimates argumenta, velut arma, divisiti, in tuam

quoq; fortunam convertero.

pta

C-

ie,

n-

n-

n-

n-

ıla

Ci-

c-

3-

m

0-

r-

)-(-

bi

1-

r

h

R

n

-

n

č

Adhæc verbaille modeltissime subrifit; & ne me longior invidia perturbaret, scis, inquie, tantum vitio nostro voluptates degenerare a pulcherrimo fine; Deorum munera effe, fi adhibes modum, quem plerumqs intempestiva libidines corrumpunt, neq; aliquid est tam molle quo severi homines sancte uti non possint, la vero quantum fit corporis commercium cum animo, morborum fastidia monstrant & dolores, qui in perpetuam sui contemplationem animum tenent, Itaq; demulcendus eft tam familiaris mentis comes, corpus hocinquam, ut cami nobisad fludiorum fublimitatem permittat, necoccupet importuno fodalitii jure. Mihi ciede, viz in angustiis aut curarum ægritudine est literis locus; & fapienter maiores nottri Solem omnis læntiæ datorem Musis præposuerunt. Nam us animum nimio luxu folutum nervi ad fapientiæ investigationem destituunts ita nisi impetraveris venam à corpore honesto veluti ludo, frustra tentabis conciliare animum literis proprie solicitudine intentum. Nullo zstu Apollinis calescet iniuriis hyemis apertus; & iple Homerus nunquam fecurius deos vulnerabat, aut pugnantem Achillem fequebatur, quam

232 EVPHORM. SATTRICI.

cum promiferat ad coenam. Ideo homines stultissimos puto, qui veluti pugnarent cum natura, assiduis doloribus suorum corporum patientiam satigant, & interim animum nolunt miseriis ingemere, sed eruditioni locum in mentibus quærunt, quæ tot malis plene vix ipsam ægritudinem capere possunt.

Itaq; ne fastidiosis studiis provocem ad naufeam literarum timidum laboribus corpus, ipsi quoq; suum ludum humaniter concedo: ita liberaliter excultum, vices quoq; animo rependet, eruditionem cum illo impetu vestiganti, sine quo nihil addisces ingeniosum, aut victurum

confcribes.

Præterea cum reverentia fit alumna divitiarum,& egestas contemptione damnetur, nobis Poimenarchis spectabilis cultus datur, ne populus maiestatem pietatis in ministrorum fordibus contemnat. Hinc Amistituin opulentia, hinc collegiorum opes ad cantus & ceremonias facrorum, & ipfius antiquitatis par ne 'prodigalicas in numen, quæ omnia, proh nefas! (eculi licentia corrupta in invidiam plebis & bonorum odium cedunt. Veinam com modeste peccassemus, ut culpa se domi continuisset, aut negari crimina poffent, Sed ne me diffimulando peccaea approbasie existimes, si ordinem nostrum veluti humanum confideras corpus, videbis in radicibus corruptos nervos effe,& inutile membrorum robur inde fluxifie. Dehinc pervicaci morbo correpta omnia, & fingulos aliquid adjecisse publico malo, Ambitus magnas mentes occupavit, plurimas libido, otium deniq; & igura.

Tils

bus

14-

pli li-

n-

G-

In

2

is

)-

-

1,

15

4

navia pæne omnia collegia pertentavit; in quibus inertes fuci languidis voluptatibus defident, cantibulq; præcipitata arrofis lingua infame orium emune. Nulla literarum studia, nulla cura pietatis. V bi noctem vel crapula graves, vel domestica libidine fatigati consumplerunt, ad fana, atp; aras, veluti in officinam vocantur. Nec imponere cœlitibus curant: palam negligentia vocis queruntur de maioribus, quod tanti divirias vendant.

Inde digreffi in domos (pudet fateri) plurimum inter scorta fænus numerát, aut intépestivis co-vivijs adhibiti inter populares regnant, & profaná cæterorú licétiá infami certamine precedút.

Sed nec superbis excusationibus carent, aut sine argumento in nos fædissimum crimen torquent. Nam ut ex radicibus vim suam folia & caules temperant, & rami animantur ingenio suæ stirpis, sic isti ex Poimenarchorum vita discunt, quantum vitiis permittant. Horreo eloquis sed Antistitum dignitas, jam velut ad quæstum prostituta est, & sæpissime criminum merces. Quis ex potentioribus liberorum cunas non infulis premittaut quis liberius præconi hæreditatem sub hatta, quam sacerdotium commendat? Iam urbes obsidione maceratæ, vel ultro proditæ Principibus arces, illud præmium inhiant; & potentia inter scientias numeratæ.

Nec sanctius dignitatibus frumtur, quam illas quæsiverunt. Nullis delicatior Venus, aut magis ad scrupulum examinata libido. Fastidiosa auté superbia & inanium cupiditas rerum, jam pridem ex regiis ad has imagines pietatis excessit.

L a

Quid

Quid aliud quam disponimus opes, & avaris cogitationibus ad spem prodigendi servamus? quis
sacrorum in agris jacentem amor? Quem ovilium tutela fatigat? Quid illi qui pro seris terrentibus caulas, timiditatem daniarum indignissima voluptate satigant? Quid alex Venerisq;
patroni? aut quid ille qui ne unica cruce dignus
videretur, trisurciser evasit? Neq; me ad hæc insignia impium putes, sed ilsacredo in supplicii
notam facinorosis dari. Misi crede, pott hujus
setatis scenam hoc pluribus insula erit, quod
Mithridatica uxori diadema, quod cervicibus

infelicem nodum aptavit.

Ego sermonibus Theophrasti minifice dele-Ctabar. Nam & fyncero animo veniebant, & cffluentibus lachrymis comprobabantur. Itaq; in eandem pietatem excitatus fum, & ohim concepram de Poimenarchorum moribus iram liberrima orarione effudi. Cumq; multa in eam fententiam vehementiffime dixiffem, caterum inquam, & hoc maxim opere demiror, quomodo magistratus potentiam Poimenarchorum securis oculis videant. Iam divulsa respublica, non in turbas factionum, fed in divertiffima corpora miserabili fato discessit. Hinc religionibus facri, illinc obnoxii legibus, veluti centus diftinctarum gentium numerantur. Et proh dolor!in Academiis non de fiderum luce decertant,& felicitatem in equalcum migrantem, & naturz exordia, nubiumo, semitas relinquunt, jejunios delirantes Philosophi sollicite inquirunt, tice arne administro sacrorum se magistratibus fubmi fum profiteri?

Iam

us i-

15

is

-

ıi

5

Tam impune Scholastici velut radio limitem defignant, & principibus fines fuos superbiffima temeritate describunt. Ipsi pueri inter Acigmanos enutriti de principibus audacissime loquuntur, & divinam facerdorum maje ftatem adorant. Sceptra fubrilibus jocis violare non est nefas; fi quid in Gephyrium loquuntur, puerili supplicio & superum minis velut ad inexpiabile facinus docentur horrere. Ita imbuuntur juvenu mentes: & tenax disciplinarum animus, posteaquam ex umbraculis exceffit, in illis fententiis cum pertinacia durat: deinde cot patresfamilias fub illis præcepcis vivunt, quot olim pucri nugabantur in scholis. Ita respublica facrorum hominum florescie,& perpopulos diffipata pane omnium principum vires ex xquat. Ac ille quoniam sub solierum ichu pohii, deinde regum beneficio equales, paulatim ad imperium properant, & omnem purpuram inevitabili fato convolvunt. Quid iniquius quam illos & quid possint judices elle, & de regum fastigio pro imperio disceptare? Si quis interim de illis inquirit, opponunt numinum furorem, & velut temerati coeli ultricia tela promittunt. Neg; me ut facrorum hostem elimines. Cultum & magnificentiam veftro ordini, Theophrafte, concedo, dum fe beneficia accipere fateatur,& indulgentiam Regum adoret. Nune fuz felicitatis dedignatus authores ; & eum illis fuam fuleges audio effe, que vos implicari vetent profanarum rerum nugis; ne animos, quos vacare numinibus opertet , indigna folicitudines deducant

236 EPPHOROL SATTRICI

deducant in terram. Sed & Bizantios confores, fi domi novaculam haberent, lex publica volebat mulctari, & Rhodi lixuries tondentium caput magistratuum meruerat minas. Nullus tamen tonsores castigabat impune pro foribus novaculam habentes, & Rhodi invenustum putabant qui non commiserat in le-

Cum hæc dicerem, animadverti me ægrius à Theophrasto audiri. Quippe quantum sibi de vitiis permiserat loqui, tantum pro sociorum auctoritate pugnavit. Et fortasse meam sententiam soliditate argumentorum frangebat, & e-jusmodi præcepta ex sapientiæ sonte essus minimodi præcepta ex sapientiæ sonte essus asturishi altius insedissent, nisi uxor Anemonis asturishi set animo meo, & epistola tam precioso amonis pignore cælata novis ludibriis occupasser vacuam mentem. Itaqs posteaquam de cæna discessimus, ego cum vigilia curarum provocaro sopore certaviscæterum tota nocte inquietatus, ut primum sol diem reddidit, ad Fortunæ templum ascendi, ibiq; cæpi expect ure codicissorum sidena, qui me illuc evocabant.

Igitur perambulabam fanum, & nunc primis

Igitur perambulabam fanum, & nunc primisporticibus vagus, nunc in ipla testudine religio.

fis passibus gravis, ubiq; me venalem cucumdu cebam, cum mulierem video, quæ pridie codicebam, cum mulierem jestu deos deasq; venerari. Ego veluti temere accedo; positros; parierer genu, usquene valvisset, modestissimo murierer genu, usquene valvisset, modestissimo muriere interrogavi. Illa quoq; mini salutarionem insusurrat, & in hoc colloquii farto rem to-

tam in compendium deducit. Matrona, inquit, à qua proxima die, h ofpes, codic los habuilti, hodie ad publicam scenam aliquot familiaribus promifit. Tu fi tanta fortuna dignus es, inter tumultum explrantis frequentiæ, aut cum fub noctem liberrima confusio cuncta milcebit, aggredere expectantem, professis amorem verecundiffimæ mulieris pudorem demulce. Neque enim illius indoles patitur, ut fe prima tam audaci ratione confundat,

15

3

Hic ego argumenta quasini, quibus internofcere Nympham pofiem. Pallaminquit, & elatos in tutelam crines flosculis purpure serici ornavit, præterea in finistram aurem nigrantium ardearum pretioliffimum extulit fertum, Sed tu maxime ex forma cognosces; neq; enim venustior hodie vivit. Tum & theatri nomen rogavi, quo ad spectaculum estet itura, didicique Valerianum appellari. Quibus diligenter perceptis, ne intuentium curiolitas in nobis suspicionem inveniret, insalutata mulier, de templo discessi. Mox leviter in diversorio refectus, præcipitavi iter ad scenam, neque viliori turbe immifcui, que ex cavea ignobiliter fpectur. Illincenim liberrime oculos circumducebam per claustra, que certis gradibus circum parietes diffineta funt, & matronis ac magnatibus fervabantur. Nondum ibi frequentia convenerat, & quoniam neminem noveram tanquamin folitudine liberrimis cogicationibus exercebar. Non exciderat menti Anemonis formoliffima conjunx, lentoque ac molli, id est, duraturo igne carpebar, Sed hæc rurfits

EVPHOROE SATTRICE

fus noviras ignoti amoris placebat : quia opu-lentam voluptatem pridianæ epistolæ dives ce-latura sposponderat.

Dum hæc tacitus agitabam, veluti ventis la-cessentibus mare, ita paulatim populi licentia petulanti murmure increvit. Sensim enim multitudiniscapax locus cocunti frequentiæ defecerat. Nec multo post matrona cum comitatu mediocri in superiori claustro resedit purpureo ferico ardearumq; plumis magnifice exculra, qualem mihi conciliatrix anus descripserat. Ego autem velut multitudinis violentia rejectus in cam partem, latus & cervicem reflecto, illiufq; vultum (fi quando integumentum ponerer) paulo avidius expecto quam Solem in Phœnicia fervi, cum regnum pernicioribus ocubs deftinabant. Neg; diu morata cupiditatem meam, velut impariens caloris invidum velum rejecit à fronte, & osculum aperuit, quod Lovem in omnia animalia mutaret. Tunc vero omnis con-Stantia attonitum defecit, & succidentibus gaudio membris velut ebri im mentem omnes nervi reliquerune. Quippe Anemonis uxor erar, quæ jam antea profundissimo vulnere amoris meam menrem percufferar. Igitur ut ad fenfum redii, mhil cuncandum arbitratus, me pri-mum de turba explico, conductaque clauftri parte unde spectaculum intuebatur, ad ipsius deniq; latus audaciffirmus amator accedo. Etenim Anemonis amicitia meam cupiditatem optime segebar, & nihil ego ab ea prius quasivi, quam ubi conjugem reliquisset. Illa humanitatis plenissimam vocempane musico concentu resolutione.

U-

Ç-

2.

iz -

u

3

vit, nuhig, proximam fubfellii partem mirifica humanitate concedit, Caterum tanta majestas erat in fronte, tantus pudonin oculis, ut ipie trementibus verbis interdum dubitarem de internuncia fide, & pudore fubrultico pane defi au-darem pulcherrimam mulierem expectatione fua. Nam timore & verecundia confusus, praterea cum circumstantium aures timerem, propolitum meum in Anemonis domum differre cogitabam, quippeillo mulierem fequi amicitiz lege jubebar. Tandem fortiori confilio ufus fum; & quidem me ad spectaculi jucunditatem avidissime converti: interim velut Tragordiam laudarem,paffim ad aurem mulieri loquebar,& illa averfis ad fcenam oculis,quia me non videbat, audacius fuam cupiditatem confitebatur Et quidem tam ferio occupatus parum retulifiem ex ludis misi eadem Tragordia deinde per librarios distributa meam memoriam repetita le. ctione firmaffer.

Illustris propter Poëtam scena non evocaverat mode vulgus, fed orcheftra vix fufficiebat magnatibus; neq; ulla Tragedia magis unquam studia civitatis erexerat. Qui primus ad argumentum processis, novam fabulam pulcherrimo. explicuit versuscuius hac omnino summa erate: Hippophila olim Melandriz regem, sparso per orbem imperio, utrinsq; terminos Solis, utrumque Oceanum tenuiflesiplum ad meridiem viziffe; & ne ullus natura cardo ceffares, gentes quoq; ad Septentionem horrentes, illi hæredi-taria devotione paruisle. Regionem Icoleontem appellari. Sed Albagonis crudelitate debant offenfas

240 EVPHORM, SMTTRICE

offensas, quem illis Hippophilus præsecerats, provocasse ad libertatem pertinacibus armis. Inde omnia cruentis seditionibus impleta, & plus sanguinis prososum, quam tam angustae provinciae stamina caperente interito hippophilum decessiste; & hoc sinæ suæ bellum pro dotte tradidisse. Sed iam deferbuisse partium studia, & tempore mitigatum surorem, veluni exhaustam in mari tempestatem residere. Omnia ad foederis sanctuatem spectare, cuius series hac tragicocomoedia explicaretur.

Gum ille præsocutor distessisse ex secaz statim chartulæ in populum sparsæ omnium nomina vulgaverunt, qui eram in ea sabula prodituri. Brant autem ejusmodi, Lysppi umbra, viri egregie litteris imbuti, qui superiori anno in Icolconte decesserat. Præterea Hippophilis & Albagoms umbra. Ægori quoque manes, enius olim cervices Albagon præciderat. Et hi offensas, quem illis Hippophilus præfecerar,

enius olim cervices Albagon præciderat. Et hi quidem ex mortuis prodibant. Illa autem viventium nomina logebantur; Liphippus Hip-pophili filius Rex Melandriæ; Deipotikynus princeps Liphippi minister, & Leucus secretæ pietatis præsectus. Labetrus deinde affinis Liphippi, cum Pedæa uxore, cui pater I coleontis phippi, cum Pedæa uxore, cui pater I coleontis jura reliquerat. Argyroftrams quoq; dux belli, quod in Icoleonnidas gerebatur, & Charridotus confiliorum præfet, I k Icoleontidarum parte, Necarius crat exercituum præfettus, & aliquot vultu purpureo ac membris valentibus, qui publici confilii partes agebane, Extremi erant, Tefferanactus Scholimorrhodiæ Rector, & Protigon, qui seenam suo commodo chaudebant.

debant, Caterum omnes personati agebant, nec quicquam vidi apertum in Tragicocoor tropponers bundlers

mædia pacis.

2

á

Poff hacfpedaculorum ex ordia, primum agere coperint Lyfippi manes. Prodibat ille exanguis pallido fludiis vultu, albam veftem corpori circumvolvens in eum modum, quem antiquis Romanis ascripserat. Narrabat, posteaquam deceffit fe in fuffulta vefte ad fydera elarum, ibi nullum ex Melandriis agnoviffe quibus affucverat vivens: exorafie itaq; coelum, ut cum illis nescio quo descendere liceret, Nunc vero ad lucem rediffe, ut augeat libellos, quos de civili regimine præscripsit, institutis Respub-licæ, quam aiunt plane novam in Icoleonte excudi.

Adhuc Lylippus loquebatur, cam ex larebris aulæi miferrima Albagonis umbra procef-

Hilpidi crines, veluti metum cormencorum horrebant; inculea barbe canicies, oculiq; lividi nondum feritatem viventis amifemnt. Caterum apertum verberibus corpus erat, duoq; ad tergum lictores lentiffimis flagris impigee racundiam explebant. Sed maxime muratus fum, posteaquam lictores ex personarum similitudine cognovi, Erant enim Hippophilus & Ægorus Ille Icoleonrem ab Albagone repetebat; alter autem cervices ulcifebatur, Iple ad. afpera verba ictufque fulpiriis refpondebaci &, Inducias date, inquit, ut amoto supplicii ferfu, spud vos zquitaris arbitros veitra justiffinis veritate perorem, Sufpendere avidos i-

aces,

243 EVPHORM, SATTRICE

ctus, & fatigatas dexteras ad severiorem impetum laxaverunt. At ille, tibi, inquit, Ægore, primum defensionem meam probabo, cui caput nullo odio ademi, sed ut gladiatores undiquaqs in tuo funere certarent, tumulusq; æternitate famæ, quem sane tibi ex ruinis patriæ spoliisq; vicinorum trisussimo apparatu fortuna collegit. Quoties Icoleontem tempestas assigit, quoties obsesse civitates aumis & fulminibus merguntur, totasq; acies mutuæ elades hauriunt, tuo notuini omnia percunt, tuæ memoriæ sacrantur. Interim amicos tuos monui, ne cuiquam Melandriorum siderent: nec vna præceptorum meorum hacterus sides suit. Et quinquam tua proles mihi non credidit, tamen multi constanter in odio manserunt, quod cruore tuo sanxi, Sed jam hæc prudentia verustate consenuit. Iam detumescit trarum cauta sevines, & adoles centium volucrum inexperta libertas vix satis vimina declinat, unde ægre parentes viscans alarum orbibus sugerunt.

larum orbibus fugerunt.

Tibi vero, Hippophile, jam alia exculation ne placebo. Eventus confiliorum, non fides aut industria me invidiosissima acculatione proferipsit. Nec me solum tam innocentis criminis resum dii esse volverunt: & tu quoq; non ommia auspicato es aggressus. Si tuis consiliis fortuna sufficisse, numquid Eleutheria catastis tuis gravis tam, liberum amitteret nomen? numquid Scolimorrhodiam, atrocius, quam Oceanus inundasses? Que inquius est, nos infelicis. Fortune accusare, cum aut tu similiter in illa, aut hac in te peccayeris? Videbam, ruum impeniorente sur processores videbam videbam ruum impeniorente videbam vide

rium

rium religionibus firmari; Proximam Elentherize partem codem jure expectabas, quo Vanarram olim tenes, Et Gephyriorum authoritas ad hæc necessaria erat, Quid peccavi, fi in Icoleonte adversarios religionum oppressioni volui inexorabili severicate delerit Certe longius quam credebam, emanaverat morbus, & dum amputare fibras cogito, malis fortibus radices offendi Sed ne putes Icoleontem perpetue divortio recessisse. Nos mileri frequenter divinamus. Films tous hanc veluti aucupio placabit , & tot lenectutis tuz artes improvida juventa superabit; ut scias fortunam non raro sapientiæ præftare.

Cum Albagon hac & fimilia miscrabili voce dixiflet, inftauravere supplicium tortores , flagellifq; laceratum ad latebras aulæi reduxerunt, Securus est concentus musicorum; minimè gratus auribus meis. Fingebantur enim quidam ex Icoleonte piscatores hordeaceo tumidi potu inepta vulgi carmina in Liphippum

recitare.

LUNCI

Actus vero qui sequebatur hac omnino memorabilia exhibebat, Argyroftratus. Labetri præfectus querebatur, fibi tantú pecuniz quantum Protagoni non effe; se paternam opulenti-am in Labetri milites dissipaviste, & spem. cum Alexandro fervaffe. Itaq; regem Liphippu ambiebar, ut fibi apud Despotikyrium faveret. Rex Desponkyrium servum supplex rogabat, ut Argyrostratus ex Indiarum vcctigali absolveretur. Contra Desponkyrius disputabat, ASS. mileranis quella us procurs Regre

244 EVPHORM SATTRICI

Argyrostratum tantum samz illo bello quatiisse, quantum non ipsius aut maiorum institores
omnibus mercimoniis emissent: Btiam fratrem
armorum benesicio sublatum; & opimam hareditatem, ad Argyrostratum cum eo luctu pervenisse. Expecter ille, inquit, donec victoria
aut sedore hac tempestas quievent: tranquilla
Icoleonte, civitas tua, ubi mundi mundina agebantur, iterum selici portorio aranum tuum
implebit. Illine expeditos nummos Argyrostrato numerabis. Nune quincuncem usurani
cum illis mercatoribus accipiet, quos ad egestatem perducis solutione fraudatos. Nimium est
dignitate & opibus storere privatos; vix illud
patri tuo tanto Regi constanter contingebat;
cui stipem in Melandriorum familius Acigniam
quassucrunt.

Quod si tam præcipiti Argyrostrato utimur, ubi sunt artes nostræ, ubi selix sot seculis dolus?tanta spe impleatur, quantam concipere sine læto horrore non possit; triumphaturum in
oculis patriæ, & selici senectute Mille annis imperaturum. Ac ut inescatus præmii gustu, resiquorum teneatur imagine, suam gentem Doriacæ familiæ præponet, quæ illi in patria tam vetusta æmulatione componirur. Ipsum Doriacæ
principem gentis aliis deinde promissis oneratum, veluti interveniente versura, placabimus.

Rex Liphippus, five confilio Despotikyrii, five imperio contentus, credo, discessir ad templum, cum Indiarum imago, macie & verberibus ad extremum confecta, de crudelitate Melandriocaum miserrimis questibus peroravit. Reges

contra

contra dignitatem interfectos; totas gentes in equaleum impolitas; ipfa terræ vicera avaris conculla laboribus non fine audiencium gemitu lamentabatur. Bt, Sich æç, imquiri, mihi diviti contigerunt, cum comm eridelitatem pretio-fiffimis pentionibus placarem; quid exhaulta atq; inops præter fæviffimam mortem expectem? quæ undiq; ferro folicitata, jam jam vacuo finu nihil præter antiquæ opulentiæ inamem famam confervo. Ad extremum, paulo poli Melandrios autom, & me vita deficier. Sie effata, creberrimis conconfa suspiriis, squalidam faciem lachrymarum fronte deterfit.

Dum aulæum repeterer, ex alia parte Laberti milites seditiosis vocibus inclamabant, nec Argyrostratum nec Indiam esse facturos, ut sine superdire vexilla servarent. Labetrus antiqui sacerdorii librum capiebar in manus, ac veluti malos genios sigurarum religione tentabas. Sed omnes eadem sacra amabant: nequillum manus in acre rotata avertit in sugam. Chorus ex militibus Labetri suit, seus vires tam in dominum quani in hostes. Superbissima vanitate ja

Cantibus you used as someth sedunnes and

ñ

Ex terrio deinde acto bæc maxime annotavi. Desporikyrjus, Rex Liphippus, & Leucus fecretæ pietatis præfectus, Pedæa quoq; cum
conjuge Labetro, & Charridotus confilorum
præfes, de rebus imperir fecretifisma confultatione agitabant. Sed nihil jucundius fuit, quam
Liphippum audire. Is Leucum interrogaviti
polleme propitiis diis fredera cum aliorum facrorú hominibus ferire. Ille oculos in manicaci.

tunicam

EPPHORM SATTRICI

tunicam aliquantulum reflexit : cunctatulque, donec rugas contra xisset in fronte, ita demum. posse respondit, si inopia bellum gen non sinebat; tantum hæc animo fideliter vota celaret, nihil fe curaturum facramenta, quæ illis: hominibus præstantur, & commodis temporibus fancte ad hostium perniciem uturum.

Charridotus autem barbam aliquantulum defricuit, & ad Liphippum conversus, Nunquam,inquit, Icoleontem tuam recuperabisanifi removeris arma. Quid cunctaris furentes ledare inani pompa promifiorum, veluti flentibus pueris extorquemus filentium, illorum oculis ad tabulas aut aulæa fublatis? Mihi crede tam rigidi in ferrum, auro facile vincentur, & 6 quinq; millia talentum, que quotannis inutili prodigis bello, in aureum mutaveris imbrem, facile ane-as turres & Acrifii claustra novus Iupiter superabis: tu modo potentiores factioforum illo nimbo obrue, & ipfi tam gratis ictibus verbera-ti, pertinacis populi animos tibi certifismis caffi-bus includent. Certe ille Nearius, ille flos du-cum, & cam longi animus belli, veluti subducto igne languebit. Marcescet martii imperium viri inter seroces superba pace cives, & si quid anti-qua autoritas valebit, hanc beneficiis in illum, & occulta suspicionum malignitate corrumpemus. Et ille spoliatus exercitu, nudog; latere, quod in bellis juventus magnifica stipabat, ma-quod in bellis juventus magnifica stipabat, ma-let credo piscatorios fastus pari, quam vel tecum vel cum Labetro vigere, provinciis aliquot pra-sestus, nisi gloriam contemnit, aut non est mag-sestus, nisi gloriam contemnit, aut non est mag-

porium

rium, quod totics qualfavit, gloriofa mutatione firmare. Interim foederati bona pacis adorabunt, pane seculo ignota: & ad novam quictem fopiti connivebunt. Nam ut calidis vulneribus fensus abest, & nondum peracto per animum dolore recentes calamitates obstupescunt:itails li furente bellorum imperu non fentiunt, quam fit milerum femper cum armatis vivere; & frigente per otium dolore lentius ad pristina incommoda iracundiam concitabunt. Externi interim reges, quorum opibus nituntur invidi, etis am ad auxilium tardiores hoc folicita mente revolvent; juventute exhauriri provincias,& zrarium plus quam fugato Metallo spoliari. Forfitan polittot imperii damna, fæderatos iterum insperata pace nobiscum coituros. Præterea, qui sam in fasciculum coniurant, domesticis discordiis incenfi ftatim hac vincularefolvent, quibus hodie tuas divitias fatigant. Trade modo in teftina arma, & ab externo hofte vacuos civilibus discordiis relinque. Quis nescit, tot respublicas fore, quot civitates hodie vigent? Videbis provincias collidi, dum novo imperio caput querent: & provincia urbiun motibus labal. cent. Majora interillos odia, quam nobifeum nascentur, & diffipatæ provinciarum vires tibi nudum latus oftendent.

Hæcfubtiliter declamante Charridoto, jam cervicibus, Liphippus annuebat, cunctifque acclamantibus in hunc modum Senatusconfultum iple conferipfit: Sibi pietatem placere, & fecura ad cœlos vota, quæ nulla cogitatio belli deducat. Itaq; cum hostibus fædus lanciendum

effe

EUPHORM, SATTRICI.

effe; quod opportunis rebus semper, propine Iove, dirimere possit, Chorus ex Melandriis fuit, antiqua carmina de Lusitani regis funere superbissimo recitantibus sono.

Succefferunt præcipui ex Icolconte,qui in a-Au quarto quarebant, quo compendio rempublicam administrarent. Iam remittenti frigori successerat belli tempus. Protagon assuctam pensionem misrebat; quam illi zrario claudebant, distimulabantq; animum pacis, si à Melandriis solicitarentur ad fœdus. Nec multo post homines à Labetro veniebant cum oliva. Illi inducias, & mox pacem, incredibili conditione, ferebant Libertatis & Reipublic & splendida nomina ingerebantur ad fastum Ninil erat mitius Melandriis; & ubi naturam exuifient, forderatorum turba tacita reputatione volvebat. Mox tot promiffis onerati, quamquam plena aberat fides, sic inter se loquebantur. Quid deinde aut Liphippus, aut Labetrus, ulla juris imagine fingunt? Non tantum nos in liberta-tem relinquunt; sed ut cum olim liberis disceptantes, belli, quod hactenus gesserunt, justitiam ipfi proscribunt, Quis regum iterum à Melandriis violatos non fovebit? si jam non rebelles ad justum imperium, sed æmulos ad destinata supplicia vocabunt? Quid deniq; volumus aut quid ultra expectamus? jacent pæne supplices Melandrii, & quod quadraginta annorum bello negaverunt, spontanea benignitate promittunt. Res nostræ aliis fundamentis nituntur quam Liphippi. Ille ingentibus fruitur terris,& impena per orbem diffipata exercet. Nos Teffa-

rancti

His

qua illos mutatio rerum avertet, Melandrii, quos dubitamus accipere focios, forfitan impla-

cabili ferocia regnabunt,

tte

l+ l+

n

Tum nearium rogabant, ut & ipie quid sentiret expromere vellet. Ille non multum à pace abhorrentia loquebatur; credo ne anchinatis animis videretur plus suz dignitati, quam Reipublicz tribuisse. Qui post actum cecinerunt pueri ex Lugduno, probabant, nescio quibus carminibus, neq; Romuli urbem, neq; Adriaci ponti paludes, cum nova re Icoleontis posse conferri.

Postrema pars Tragcediz hac erat, sanciebatur fœdus utrinque, & Charridoti vaticinia fe funcita verteate approbabant. Icoleomis urbes in affireto ocio superbiz inter se de imperio certabant, & Melandrii, velut in Protagonem atmati fefe effundebane in Icoleonus campos. Vidifics inopinis cladibus acconitos stupere; & invocato Teffaranacto aperire urbes fuas. Abdicabatur Reipublica nomen,& Tefferanactorum adorabunt. In altera parte faviebat in Laberrum Protagonis miles; & ille Labetti hæres ditatem, Teffaranactus Rempublica occupabat O Pax benignum numen, atq Saturni Hac prole melior nata que quatir fulmen, O ment is at g corpor is bonum duplex, Die d benigna diva quas colis fedese His te fub afrismontibus puras merfam ? Scrutator auri, reg cum fuis credit Emife dayiba alter. His paras fundos, id tout

150 EUPHORM SATTRICI.

Hic dignitures, bic libidinery demens

Explorat, ará confulit, nec bic pacem

Nec ille demens invenit. Quibm tandem

Nulli repertum sedibm tegu Numen?

Paci loquebar, Paxá blanda re pondit.

Tranquillitatem quisquis auream quaris.

Sedesá nostras, quolibet loco tandem,

Modod, blandas sive per voluptates,

Seu per metalli fulgidum juber quaris,

Sive in cadente sole sive nascente,

Seu per feroces syrtibus vagis undas;

Ignos co facilis. Quolibet loco baud posim

Ego inveniri, quo tibi tuam suades

Pacem latere. Sed tamen feram unquam,

Si quem inter omnes sic videbo ineprire,

Ut me esse in isto Belgii putet mimo

Subfectus est populi plaulus, qui dum poetamess usissima gratulatione commendat, ego
factis ad Venerem votis, sie in aurem Anemonis conjugi dixi: O si mihi non atrocius bellum
Fortuna parasset, quam felix miles virilibus atmis certarem! nunc ipla desperatione turbatus,
etiam ante prælium spem victoriæ timidissima
mente damnavi. Illa, intelligenti similis, hæste
sic, ut se percipere mentem meam, sola oratione, negaret. Sed ut ad illius pervenimus domum,
&, Anemone ad Protogonem profecto, ædes
vacuæ libertatem colloquiorii secerunt; Ignoscite Numina, & tu porissimum cassissima suno:
hoc vnum est, quod meæ probitati labem imponat Præmium & voluptas corruperant meam innocentiam, jam pæne morum constantia
superba. Ignoscite sancti Censores; & vossorsi-

tan

tan

exp

fati

gita

bar

qu

OI

ran sub issde legibus peccassetis: no difficili arte expugnavi volenté, & me amore pulcherrimo ad fatietaté explevisnec amplius de paupertate cogitabă; sed jam velut Doromisi victor, indignabar, supplicatie fortunz, cu liberalis Marrona alfiduis muneribus mutua voluptatem cumularet.

Caterum ut virilis ardor, provocata confuetudine languebat, ipla flagitii turpitudo, nescio quo mihi odio me ipium committebat. Super omnia mulieris cupidicas interdum me in indignationem rapiebati & hac fape in hortis folitarius proclamabam: Ergo me potuit amare? ergo fidere hospiti novo? & cum conjugem valentissimum haberet, fordare matrimonium mixtura alieni fanguinis, quem nulla familiaritas aut convictus, sed sola sibidh pretiosissimum tecit? O in inem Lycurgi fiduciam; & Solonis justissimos merus! Quid deinde expectabo, nisi ab Anemone contumeliam, aut ab adultera mortem? Nihil est facinus illi, que pudorem prodegit, & majore crimine famam, quam vo-luptatem redimet. Satis paruisti corpori, redde te in disciplinam virtuti, Euphormio; nondum peccandi confuerudine fecurus es; & adhuc ad criminis nomen horrescis. Quid aliud antiquitas monebat, quæ convivis furgentis partem canula relinguebat in menfa, nifi ludis humanis fic ucendum, ut ab iis recedamus, nondum confumpta voluptate.

Hac & fimilia fæpe jactabam: fed fortioribus confiliis obstabet consuetudo pulcherrime mu_ lieris, & cum infania vires otio epulifo; rede_ unics, Interim Protagon ad rufticas exiverat do

252 E VPHORM, SATTRICI.

mos, & cum Protagone Anemon, Ego cum Theophratto interdum, Capiflime in Anemonisdomo diffirmulata familiaritare verfabar. Seddum hee inter amantes feena luditur, & videtur Hymen removille à flagitio vultum forte quidam è familiaribus in ejulmodi sceleribus doctus,capit matrisfamilias in me benevolentiam habere suspectam. Nec jam satis communi fecreto fidebam. Nam mulier, incenfa libidine l'epe fecreras blanditias nimis licenter proferebat. Forte ad constitutum paulo ante velperam veniebam, cum ille me suspectus circumspector deduxitin hortum, & post sermonum ambages malo cavere juffit, & ab Anemonis limine abstinere. Nec Anemonem de uxore dubieare, fed effe post Cafarem multos, quos in coniuge fama moveret; fed fi perfeverarem infanz cupidicare effe scirem paratos percuffores, qui meam audaciam finirent. Ego rationibus & audacia destitutus, nihil nifi velato capite effugi. Putares Vere Sacro prognatum,& è finibus gentis expelli.

Inter omnia pracipue timebam, ne me tam

Inter omnia pracipue timebam, ne me tam gravi injuria amicum & familiarem læsisse divulgaretur. Cæterum, cum diversa argumenta expendissem, quibus me à præsenti calamitate vindicarem, & altior consiliis clades omnem spem obruisset, tandem humano more ad majorem vim suspexi, Numenq; superstirioso timore veneratus sum. Habebam in propinquo antiquissimum fanum & quod præsentem mætorem dulcissime alebat, subobscuris fenestris, ac fortè solitudine horrens. Igitur in eum lo-

cum

tate

me

ad

jar

nit

0-

ar. i-

us

1-

r

tate fluentibus, significavi Numini calamitatem meam. Iam hoc ipsum milii solatio erat, quod ad eum confugissem, qui mederi vulneri posser Tum detestari cœpi humanitatis mala; quam caducarum rerum corrumperet amor; nihilq; jam milii placebat, quod non esset cum æternitate conjunctum. Ibi, consumpto impetu lachrymarum, veluti sirmissimo decreto mecum sanxi dedere me in Philosophorum disciplinam quos olim cum Anemone amaveram.

Sed ipfa diversitas scholarum non unistinstitutis in candem nitentium viam, meam pietatem aliquandiu consudit. Ac cum in hac jactatione mentis posussem aliquot dies, & pietatis
interim sensus per inopiam & miserias augeretur, forte accidit, ut in Acignii domo agerentur
literarum conventus, propositis tabellis, quarum pictura in diversos sensus trahitur, & omnibus doctis materiam ad disserendum ministrat. Pace tua, Sanctitas, dixerim, paululum
omisi memoriam tui, & veteres stimuli gloriz
jacentis animi languorem excitaverunt. Volvi
in cruditorum cœtum prodire, & extemporanea eloquentia meum ingenium publicæ samæ
committere.

Igitur ut ad æris fonum convenimus, sedimusque, nos quidem in humilioribus locis, Acignius autem, & cum eo optimates, sedilibusdici magnificentiam extructis, adolescens qui tabellam proponebat, in suggestum sublatus est, pulcher-concinnus, & imperata modestia-

254 E VPHORM. SATTRICI.

gravis: nec longe tabula ex pariete pendebats quam ur exponere vellemus porrecto in publicum radio, invitabar. Neg; ego ulterius cunctasus sum; sublatusq; in pedes, & vertice humanissime aperto, me orationi aptabam, cum ex alia parte quidam ex Acignii domesticis ad idem officium exsurrexit: vir exiguis & valentibus membris, orbiculari vultu, niger, nomine Brutus. Ego vero indignabar, si Acignii servus, si repudiatis honoribus pauper: & certe islis locis familiaris, mibi externo præponeretur, cujus saltem dignitas ignorabatur: nihilominus cum insinerer reveren sanctitatem, clam admiratus insolentiam morum & dissimulata iracundia cessi.

Erat autem tabulæ facies, quæ ad differendum proponebatur, e julmodi, Matrona verecundiffimi vultus in medio fabat, purpureo amiculo infignis, quod virides radii pulcherrime di-ftinguebant: ipfa triffis, folicitoq; ore, &, prope expressis in tabella gemitibus, querebatur. Ab utroq; latere ingens turba, oculis quidem in unam matronam defixis,caterum longe diversis affectibus, ut videbatur, animara. Qui enim à dextra pingebantur, ii supplicum vultu muliere adorabant,& illa velue repudiatis honoribus in lavam inclinaverat lumen, ad quam stabant contumaces imagines, tanquam populi aliquid mulieri exprobrantis. Et hic quidem intentabat improbum recluse digitum dextræsille risu contraxerat vultum; alius aspernantis fronte, & superbo seviebar fastidio: plurimi autem, veluti oquerentur, mulieri fractos fasces, & sordidam laurum

laurum, solium præterea eversum, sceptrique reliquias, contumeliosa indignatione monstrabant.

Et hæc sane plurimum in pictura eminebant.
Nam cætera, ut in matronæ humero corvus, ut
ad pedes plummis dispoliara Luscinia, spissæ nubes in imaginis cælo, prima curiositas lustrantis
tabulam omittebat. Igitur compositis omnium
oculis auribusque, Acignii minister in hune pro-

pe modum capit.

Iurisprudentiæ studium, quod quidam scientiam appellant, nulla eloquentia oratoris ingeniosius depingeret, quam in hac muta imaginis eruditione de cribitur. Hanc artem tot voluminibus distrusam, tot (miserum!) excultam ingeniis, istius matronæ species subinet. Vestis purpura insignis, regii memoriam fastigii, unde originem habuit, contumaci majestate, conservat. Nisi credimus terribiles pænas, legumque capitalium surorem, sanguinis notas in pallam transtulisse, quæ quidem intermixta viriditate temperata, quid aliud o stendit, quam humanitatem Pontisseum, qui miria imperia legelque sine ultimis terroribus exercent?

Qui autem à dextera collocantur, devoti ac supplices, illi sunt, qui hanc artem, si dis placet, omnibus itudiis rebusque præposuerunt: quos nec Philosophiæ sublimitas ad sydera evocavit, nec ad rationis consultissimum iter, non mitiorum disciplinarum humanitas permulsit, aut diving lectionis sublimitas; sed velut occlusis oculis ad hoc studium, parentum communis infania coegit. Vides solutissimos vultus, &, mis

quod hanc unicam adorant, lascivia & jurgiis contumaces; vides laceras in imaginibus veltes, quas luxuria & nocturnis grafiationibus corriipunt. Quis enim his seculis turbo Academiarum pacem fædius excuffit ; quis verius literarum fludia infamavit, quam hujulmodi adolelcen-tum petulantia? dum excustis puentiæ frænis ad hanc juris licentiam proterva superbia properantidum foluti scholasticorum metu, primi impetus lætitiam non regút, novamo; & adhue inexpertam, libertaté in criminibus probant. Sed acrius inculare non aufim, dies atque noctes per ludum exigi, cum videri pulchrius possite otiom cum voluptate colere, quam multiplicem hy-dram & inania hujus artis nugamenta consectari. Quid enim laboriofius illa arre, quam in compendium redigere putavit, qui ejus licen-tiam intra quinquaginta libros coegit? vel quid incertius, quam illud quod libido disposuit mor-talium, quorum animos nec unum seculum nec eadem opinio conjunxit ?nam quid deinde ineptius, quam tot jurisconsultorum mentes una casse concludere velle, & mortuorum dissidia vana pace extinguere; quam deinde velut divinis oraculis infiftere illorum verbulis ; percunctari, pugnare, tot voluminibus rem diffundere, ut nec maria prodigiosam seriem libro-rum, distinctis per ventum suctibus, exzquent? Omitto vanitatem quzstionum, quibus ipsi

Omitto varitatem quæstionum, quibus ipli ingratissimis laboribus torquentur; sed illos audio jam in partes este divisos, dum dubitant, an sedibus, an pedibus Vlpianus in possessimos notatione scripterit; cur idem latissimam jus di-

centis

centis potestatem, non vero longissimam appellarit; num spadones à spara dicti sint; & Ælius Sentius Rex Romanorum suerit, qui le-

gem Æliam Sennam promulgavit.

Tot maculæ per incultum asperumque corpus Iurisprudentiæ distulæ, quæ utcunque rudibus majorum seculis inter æqualem omnium barbariem latebant, nunc politioribus detectæ ingeniis, utinam tanto pudore clientés confunderent, quantum ipsa in hac imagine lachrymabili vultu & adorationem aversante consitetur. Hæc autem hominum turba, quæ contumaci manu, &, si posset, verborum petulantia mulieris luctum crudeliter auget, illorum est, quos antehac antiquitas nominis & ipsius sustitiæ amor decepit. Nunc vero posteaquam ex surisprudentiæ vultu meliorum disciplinarum liquor fucum diluit, amissos molestissime annos laboremque inutilem severissima exprobratione reposcunt.

Marcida vero laurus, & effusi solii lacerata majestas, quid aliud, quam hujus artis casum solerti descriptione promulgant? Quid in humero corvus, nisi importuni ominis species arra, & barbararú vocum essigies pæne auribus gravis? Quid Luscinia, quæ cum plumis vitam & Musicam projecit, nisi ut omnem Iusisprudentiæ eloquentiam suo sato sunctam esse sciamus? Nam illæ nubes, quæ supremunt tabella semitem obscurant; jamjam candidos prisce se

Dum hac Acignii minister in divinam scientiam sarriego surore profundit a notavi, Aci-

298 EPPHORM. SATTRICI

gniorum vultus, nescio qua lætitia nec occulte distusos; nutibusque invicem crebris, perorantis infaniam collaudare. Ego vero maledictorum impatiens que nec occulte in justituam ingerebantur, vix creberrimo anhelitu luctantem iracundiam in pracordiis repreffi. Sed urille peroravit, secutulque sociorum plausus eum in sydera levavit, ego tam indigna percitus laude, etiam vehementius exacti. Nec diunius paffius fum triumphare infaniam verborum, intentusque in vindictam, forti asperaque voce interrupi clamitantifi susurros, & silentio reddito, cum omnes me intucrentur, ejulmodi verbis dolorem meum exoneravia

Quod in Rerú publicarú partibus ambitio & invidia nocent, hoc exdem pestes in literarum imperio tentant , maledietis & calumnia , que hodie pro telis clypeisque eruditorum furori, & inermi discordiz, ministrant. Neque antes putaveram in jus iplas scientias vocari, Gigan-tumque audaciam respicere in cœlum; sed cre-debam salvo numine dearum. Antistites humanis inimicinis collidi. Nunc vero cum novi Diomedis acumine, non Anex mater , aut inimici dii, sed Argolica Pallas, & ipsa Delphorum Themis jaceant, quid tutius quam à scholis ad barbaros exire, dum in ejusmodi sacrilegium provocata fulmina erumpunt, aut publica noxæ dis deditur qui infolentiffime peccavit ? O quisquis es mortalium, qui modo surifera-dentiam provocasti (neque enim te novi, susi quo nomine te odiffe fas est) que te Deorum clementia in hanc audaciam excitavit, ut fordiffime

dissime de illorum alumna cogitares, & os tuum duraret in tam impias voces?an,quoniam persidia, & suror,& impium nesas,expugnatam Iustitiam transmisere syderibus,in abtentis Dee siliam tam audax latro invaluisti?

Cum hac dicerem, interim universam concionem inexpectatissima querela turbaverat. Sulpenfi invicem, quis aut unde estem, & iph pavidiffima voce quarebant. Nec aliquis inculabat ; fed veluti Deorum ministrum & ultorem parneidir reverebantur. Quem enim alium in Acignii familiam dicturum, aut quem in ea domo daturum Iurifprudentiz manum ? Ego vcro aliquandiu spiritum revocavi zstu & iracundia fugientem. Ac dum omnes uno stupore meam violentiam mirantur; subiit animo fabula tot seculis & vatibus inclyta, cum Amphyaraus per hiantis soli labem excipitur, & umbrarum imperium ac filentis prodigia mundi, vivo corpore, & lauri nondum expirantibus ramis, exterret; Caterum ne concio mutatis animis in novos affectus folveretur, aut recentis indignatio faenoris, que mihi eloquentiam tanquam tela suggerebat, sterili frigore inaresceret : capi acrius incusare flagitium simulque horrari lurisprudentia hostem, ne deos ultores expectaret, fed voluntariis panis laviora Supplicia deprecaretur.

Quamdiu, inquam, in homines atrocibus coturneliis defæviisti, cum adolescentes, qui Turisprud heiæ præceptis animos informant, scurras, turbinesque appellabas, utcunque patiebar te in communi argumento serociter regnare.

M 3

Illud

260 EVPHORM SATTRICI

Illud tamen me gravius movit, quod videbaris in istam scientiam, omnium malorum culpam convertere, quafi corruptrix adolescentia fluenti luxoria tam lubricam atatem profterneret, Cum tamen hæc ruina juventutis, tot lachry-mæ femum, parentamque miserabiles exitus, primis scholis, ubi sternuntur fundamenta literarum, omnem calamitatem importent. Vestras Cholas dico , que feveris legibus & pene fylvestribus edictis exurgentes puerorum animos eastigant, nec ab infanti a servitute fensim ad virilem libertatem deducunt, fed tanquam femper in ea disciplina duraturi effent, subhorridas leges præscribunt, ut infernæ artis myskæ velut circulum designant, ultra quem prodite certo

interitus fupplicio vetant.

Nulla interim civilis vitz cura, nulla morum custodia ad confortia confuctudinis humanz. Plerumque lacerz veftes & stantes annuis fordibus capilli, illarum disciplinarum ignaviam condemnant. Interim pueri in illis artibus enutriti plerumque ad lasciviam suspirant, & si mihi creditis, de voluptatibus melius judicant, quo-niam in earum exilium tot sanctionibus opus eft. Nihil flammam fidelius nutrit, quam favil. læ frigida molesinec Sirenes auribus melius imponunt quam cum prima fuavitate inexpertas demulcent. Sic adolescentiz cupiditates, que velut suppresso aère ardentius inter tam cruda imperia vixerunt, posteaquam ab illis claustris in libertatem altions disciplina, id est, sumpru-detia, successere, infolentius plerumque esserve-scunt; & primis illecebris voluptatum, velut inauditis

auditis Sirenibus, non fatis fortiter repugnant,

Sed hanc acculationem prætermitto : vellet enim Iurisprudentia cuilibet, vel per aliqua igno. miniam, debere fanitarem fuorum . Quis autem patiatur te illi Nymphie, to urbium præfidi , te pacis & amorum domina, Scientiz nomen, aut fi quid elt præstantius inter literarum titulos, tam contumaci latrocinio detraxific? scilicet nugamenta Philosophiæ somniantis, & vestrarum Rectarum barbaries, illam dignitatem fuis domiciliis præfiger:hæc autem hominum ac pæne deorum domina, templorum foribus ignobiles

titulos & vulgi infignia imponet.

mu-t,

ŝ,

ş.

13

N

3

3

ı

0

1

Ac quam illud aftute differuri, opinionem hominum, quæ ad libidinem pro ingeniis mutatur, dubirantium non cogere mentes, nec unica veritate invitis oculis illabi, id eft, scientiam non elle s Illa Iurifprudentiam conftare ; quæ proinde cam levi fundamento nihil nifi inanibus auris, & veluti ludibriis ventorum, implicata cultorum studia deludat. Piget respondere maledicus criminationis adeò inepta. Quis ne feit tot Iurisconsultorum rixas, tot interpretum bella, & mancipia jam non credentia urbi, veluti frondes effe atque ramos lentiores, que ab ipfius Scientiz, id eft, vera finceraque Turifprudentia , trunco luxuriant ? Ipla vero ,qua firmis radicibus atbor nullis opinionibus muta-tur, sed constantiz laude inter scientiarum præcipuas exurgit, illa ferme continet, que Juftitie præcepta appellamus; que copoliti regulas juris cateraq; que nascentibus Natura de externa vi, aur de domestica continentia , & natura affer-

M 4

261 EUPHORM. SATTRICI

affertor magistratus, præscripsit. Ex hoc tronce illique radicibus alia virgultorum inftar uberrimus fuccus diffudit. Hoc vero cui Philosophia parti non contigit, que tot que fiionibus, tamque variantibus animis omnium temporum scholasticos commissit. Quis Logicam mitiftram rationis , lydulque menuum, à scientiarum ordine trittis censor amoveat? tamen & de entibus rationis (ita enim ufus appellavit) difputat, & de Univerfalium natura lingat: & necdú deliberavit, an conclusionem Syllogismi partibus annumerer. Que controverha magis vestras exercuit scholas, quam dum Physici de materia prima de caufalitatibus, de Alchimia, dimorum felicitatem fuam nune in amoeniffimo vilu, nunc in amoris suavitate disponit? Sed quoniam tantum illa funt velut incrementa folidi corporis,ideo nec Philosophia nomen ex scientiarum albo delevimus. Minus peccavifies , fi inviolato numine Iurifprudentia, rantum ejus mystas accusavistes, qui severi Sacerdoni orna-mentum maculant indignitate juventutis, quam acerbiffima eruditione in fuos gradus adoptant.

Cum in tanta iracundia ferocius instarem, consurgit Acignius indignatione plenissimus, & ulterus querentem animose perturbat. Negat apud se forum esse, ubi declamarem ad fastum, & invidiam hostibus facerem. Si quid haberem ad expositam imaginem; expedirem protinus sensum. Czteru si in maledicta iterumerupisse, sensum me & ubi deliquissem, & quam grave suppliciu vesanz temeritati deberetur. Ego vero ejusmdi

ejulmodi minis verberatus, tuin demum illum. Acignium elle, me autem Euphormionem, verecundiffine memini & mez eloquentiz fons, modo ram vivida majestate decurrens, velut injectafrigidi Mercuru levitate, fele per occultos, meatus huc & illuc timidiffime fubduxit, Redite, animo Basiliana calamitas ; & quantum Acignium ibi meis valnenbus sensistem. Sed nec amphus Calhonia potencia utebar; & omnino, metacham, ne in antiquam notitiam frontis,

mez argumento perveniret.

m i- i- le

.

ø

5

Igitur veluci sublatis odiis, facta tranquillitate deturnui, & facio, inquam, inducias cum illo; nec ferenitatem diei litigiofa oratione perturbo. Sed quam iple Inciprudentiam putavit , matronam in Tyria veste , quam lata viriditas permiscet, hanc ego pro omnium ferennarum & literarum imagine accepi. Scientia, inquam, est illa mulier, que in hac tabelle pictura describitur. Oftro quidem coque purifimo inlignis, cum olim in regiis habitaret, non tantum principum alumna, fed rectrix ac magiftra, vitam & leges imperantibus dictarer. Illa tempestaresnec divinam Poefin, nec arcanam Philolophiam, intuguriis vidifics; nifi quod eruditorum pertinacia interdum benevolentiam Principum in secura patpertate contemnebat. Iph reges non minus ambitiose eruditionem, quam potestatem vindicabant, & qui triginta legiombus imperavit, panlo superbius Philosophiam quam figna purpuramque jactivit. Quid ille Afiz doniitor , qui melius Achillis victorias , quam funs recentebat, qui dum ultimas temas nobaliffimis triumphis audjun:

264 EVPHORM. SATTRICE

eriumphis aperiret, Aristotelis Physicam avara eruditionis ambitione posteris invidit. Syracusanus autemille, quem Corinthus è Tyranno civem fecit, quam scientiam habuerat principatus ornamentum, eam deinde calamitatis solatium solam ex tot opibus è Sicilia abstulit. Quid illi, qui assidue cum Ennio, cum Terentio scripsere à Quid ille, qui primas eloquentiz. Ciceroni invidit, spie solus in Orbe Romano Imperator? Et ne singulas regiones perscrutando etia. Egyptiorum Persarumq, Philosophiam in regia & templis, veluti simulachra Deorum, inveniam; nulla natio tam barbara aut tam inhumana extitit, cujus Principes eruditionem sin temporis non aut miratemur, aut que rerent. Diuque in illo sastigio scientia habit, donce eruditorum vitio, ipsa suam nobilitatem maculavit; & non ad umbram Philosophorum, sed ad vilissimam noctem recesse.

Nimitú hodie cum nostris artibus nagamur, at que laudes olim scienciá exculerant, contranis vitiora maculis miserime sordescunt. Nulli quondam elegantius mores examinabant, nulli commodiores humane consuctudini putabantur, quam qui eloquentie, veterumo; tempora memorie; aut Poess studierant. Nihil illis comius, nihil suavius, antiquorum etas vidit. Emam creduntur sylvestrium populorum rudes animos primi concidade inter se, inventis es legibus sundatas respublicas gubernasse. Inde ipsa humanitas illi scienties suum nomen accommodavit. Nune vero quid amplius dicam, quam parantes metuere, ne pueri, dum Scholasticos.

audiunt, cum literarum commercio morum imilitudine imbuantur? ut ineptiæ omnes, & quicquid in incessu vel orazione est insulsum, communi proverbio jam consuetudini Academiarum imputetur. Hinc proscripta majestas literarum, & præcipua utilitas, quam ipsæ in respublicas invehebant, miserabili sato sublata.

aid

it to the second second

Non tenuiequidem rifum, quoties in Academiis declamatores vidi, feenicos pueros inftruere, qua majestate imitentur fattigium Regum, aut matronarum blandiffimos nutus, militumve iracundiam effingant. O quot quot literarum vindices eftis, eripite squalidas Musas ex carceribus scholarum, & in pristinam libertacem vindicate! Quali vero qui olim in Interis floruerunt, & quorum hodiè ingenia miramur, tam stolidis nugis immortalem quæsiverint famam. Olimquide Poetz, celeberrimis convenientibus immerfi, vix fecessium inveniebant ad carmen. Ita Maro, ita Flaceus, Tibullusque & Propertius vixerunt, Seille, quem Natura omnium ingeniorum compendium fecit, Nafo. Tunc illustribus familis vates affueti erigebant vividas mentes; & inter proceres audiebant quecung; in civita. te vel excitarent falibus animos, vel mores recentifima venustate polirent. Ibi illi quotidic vel Panegyeum vel Saryra inventebant, & om-ninolaudabantur, qui non scribere magis quim vivere novissent. Nam quid de Philosophia dica que pene in Regum penetralibus mara eft, quara in Platone Sicilia adoravir, Stagira autem tam potentem fenfit, ut illius favore & morna recuperaret & cives, Cui potius Archimedes **fuum**

EVPHORM. SATTRICI.

fuam industriam , quam cognato Hieroni accommodavit ; aut quem è vulgo ille Deorum & hominum honor Socrates Alcibiadem dilexit? Adeo illa scientia, qua maxime secretum ad contemplationem exposcit, nihil fugiebat præter rufticum vulgus, & in confortio magna-tum vel erudiebatur, vel docebat; nunc autem miferabilis fcientia quantum degeneravit à moribus,tantum quoque ex fermonis dignitate receffic; & jam barbara appellatur, que effect ne barbarus orbis effet.

At ut Philosophiam se in suis latebris plangenrem relinquarnus : quid aliud eft Historiam facere, quam rerum geltarum eventus arq; cau-fas psudenti ex plicatione narrare? aur quomo-do fufficient illi muneri, quo posteris nullum majus tribuimus, homines imperiti rerum civihum,qui neque aftus fuorum temporum intelligune, & ignobili studio ducti,neque pacis,neque belli genium noverunt? Nemo pro dignitate Historiam componet, cujus indoles non fie apra, ea quoque gerere que Hiltorici descri-bunt. Nunc satis est ad eam scriptionem ora-tionem ineptissime tersam cum mendaciis afferre. Quid est denique Poelis, nili viva descriptio affectuum tui feculi ; quos tantum ex aliorum moris, vel generofi odii pæne irata descriptios quæ pafci feculi Poetis adhuc hodie vel miferis cordiam conciliant vel favore. Nune quicangs post insanam lectione Poetirum enimentis vereba in ordinem componunt, aut vetustatis igno-biles ricus jam olim exultantibus verbis cogune

in verum,illi utiq; inter doctos umbranles funt Poeta, & illorum vitio quotquot in cam artem nituntur, velue ridicult homines, iniquissima opinione damnanturo met & , maintaine out

B

n at

- 3 5

ú

D

Quis ferat hanc contumeliam Mularum, in quarum templis multi quidem infani concipiút vota, fed nemoin hune diem , nifi prudentifimus, litavit? Nihil loquor de Iuniprudentia,ne veteris iracundi z infimuler. Sed que olim Prz. tores, que Præfectos Prætorii, que Principes habuit conditores, illa nunc cunabulorum dignitatem ægre in historiis conservat. Non celabo juventutem tutiffimú iter ad Mufas. Quorum eraditionem imitatur, corum quoquemoribus diligentifima zmulatione infiftat, putetque Ciceronem aut Senecam plura in negotiis civilibus invenific, quibus literas ornarer, quam in literis, que ad humanam confuetudinem transferret. Nullus in Academiis folide erudirus evadet, sur cum gladiatoribus firendus im-

leitur hac marrona, cui in tabella Scientie & omnium Mularum maje statem impunitis, regalem quidem purpuram aliqua lauri viriditate permittaneconfervas. Quid enim Illi relinquiturs fi de palla quoque dibuate Sed jam feeptri ac folis dienisatem miterabilis amitic, illofq; avera fatur pracipae, qui can hoc féculo adorant , id eit, quorum ine priis ubiq; indigniffimo traduportugo vulcu & perolantibus dextris offlice patientiam fatigare? Nimirom fi illis aliquando ina voce loquetur, immurabit fperaentig men-

168 EVPHORM SATTRICI

tes, & priftino splendori restituta, omné iracundiæ furorem in Academioru ignaviam estundet.

Cum hoc argumentum ingenti vociferano. ne deduxiffem , & jam dies an velperam ellet pronus, adolescens qui tabulam proposuerat omnia ejus secreta jucundissima oratione publicavit. Quippe hæc matrona, seria erat optimi vini,lentis arborum ramis coercita; que quidem sui amatores aspernabatur, quippe illorum amicitia peribat 3 suisque osoribus adverterat valtum, quorum fastidio diutius victura videbatur. Et quidem omnibus in rifum effufis, juvenis Lepidifimo argumento rem omnem disputavit. Caterum Acignius meum ingenium probave-rat, delectatul que oratione non indocta, me quoque inter familiares habere non mediocriter optabat. Itaque blandiffime excuntem de-multit, laudibulque in publicum effutis palpi-tantem animum periculofifima, voluptate percuffit, Ego inelcans praconiis, cum me merum laudari vellem , postero die ad Acignium redii, & ille meam facilitatem folertiffime cognovit, lætatulque jam prima pietatis formidine teneni , etiam incautum devinxit munufculis , compitque velut dulaffimis fuspiriis incerpellatus narrare, quam propinis dus nati effent, qui in illius domicilium concedebane. Et hae canqua mihi aliena recitabat, que non obleure mihi dici sentiebam. Nihil inquit eruditis comodius mea domo videbis ad famami velut in terrarum (ce-na plaudentibus populis ingenium probamus, de funvifirmam vitam colimas in confortio Murum ; nulla familiarium rerum folicitudo nobilita-2 2 22

nct, ct

the state of the s

bilitatesu animorum deducit in terram ; & jam hie felierratem ordinur, quam nobis certifima in syderibus fata disponunt. Recensebat deinde complutimos, qui ex ampliffimis gentibus in luam familiam venifient , & quam mali exitus alios occupatiem, qui tam egregia fortuna nefciverant uti. Ego aurem Acignii machinas perofus , quo plura in cam fententiam congere. bat, eo malignios avertabar dicentera. Patilitim exinde elanguit pietas meate Acignii,czterorumque Philotophorum iterato confacuadinem ejuravi : nec me latebat,nefcio quo modo emoveri hominum mentes, & fuaviffimo veneno iminetas à Philosophis infuas Academias deduci. Iraque priufquam co medicamine perirem, viam jam olim destinara in Scolimorrhodiam aggreffits fum. Sed & in maculas, quas tátopere vitabam, mirabilis offendi, monttroque maximo didici ubique Acignium effe, Caterum minime Theophrasto fignificavi, mein Scolimorrhodiam cogitare; nam & levitarem meam umebam apud illum proferibis ac præterea fiin Scolimorrhodiam quoque malignitas Deorum. profecuta fuillet fugientem, volebam ad Theophrastum redire , damnaraque omni spe m ingrata quiete senescere. Mentitus itaque ad Thenustiamiter, ex Iho disceffi, Needum omnis mei criminis utilitas defecerat , restabantque aliquot nummii , ex iis , quos Anemonis conjunx fecum olim in finus effuderat noftros. Et jum quatuor erraveram luces , neque multum aberam a lacu, qui Scolimorrhodiam suo orbe à carretis abitulit terris ; cum omni holfritio defectus

fav

CIÈ

tC

le

fu

te

defectus, sub obscuriffimam noctem huc & illus ingenti triftitia errarem, Nulla in vicino civitas crat, neque villarum fpent, aut latratus canum, aut caliginis volumina ex fumantibus te ctis, circumspicienti faciebant. Frigore staque & folitudine horrens, vagabar, velut in avia parte terrarum. Fortein alperi montis chivo, qua me Pal-lidus lyderum fulgonducebae, tenus civi murmur jam pæne concubiæ noctis filentium rupit. Securus ego labentem tandem ad aquula caput me mollibus herbis implico, fessamque cubito cervicem fustentans frontem deinde arque manus, mox etiam ora limpidiffimo humore peduo. Nec multo post aperta vento nubes, aftraque liberius splendentia, mihi pulcherrimam loci faciem oftenderant, Fons ille ut videbarur rusticus, nudoque exceptus solo, non communibus aquis perennis aut vulgari torrente volvebatur, Nulla laus est que ejus dignitatem possit exprimere. Liquor omni crystallo nitidior per lapillorum moras, que in arena palfim excuberaverant, tenues crifpaverat fluctus, & indepene mulico concenta pullabatur, reddebarquoge fyderum imagines pane iplis colorum facibus lætiores, & cam pulchræ nochis miraculo nescio quid mihi beatius spondebant, fi ad Solis veritatem omnia examinafiem. Quod i non pernoviffem me nondum Eleutheriz viciniam egrellum, credere poteram ad aureos fotes in Perfide effe delati. Mox ut le purius Lunæ iplendor exeruit, vidi in propinguo ampliffimam domi, & turres in incinctu non modico faltigio furgentes neque moratus de fonte confurrexi. CE1656/15

furrexi, primafque ædificii fores ad hoftium pulfavi. Tum apertoe subito fores colluxere undique flammis, magnoque cereorum comitatu A-cignius ad expectantem processit. Ego ad no-tum exhorrui vultum, et qua ratione ibi esses, quem in Ilio paulo ante fine propofito itineris reliqueram, tacita admiratione quarebam. Nec expectavit, ut meritissimi stuporis exponerem causas: sed, Eutychia, inquit, istarum adium & omnis vaticinii domina, te huc advenisse intela lexit; illa nos monitores hospitii mittit, & in fuum domicilium errores ruos hodie invitat; Succede hospitalibus techis, & utere beneficio Nymphæ, quæ hoc uno dolore fuam felicitatem maculat, quod tam diu defint, quibus ipfa liberalis effe poffit. His dictis, nelcio quibus ramis, vultus meos perfricuir, confulamque fuavitate mentem veluti quadam tenui caligine intexit. Secutus ego ducentem, cum eodem facum agmine in interiorem domum perveni. 1bi nova occurrentium frequentis venientem excipit. Nihel amplius vidiffem, fi me felix error in patriam appuliffet. Quippe non blanditiz verborum decrant, non oblequia ministrorum, & optimi familia vultus cum officiolo apparatu certabant. Deductus igitur in triclinium cum magna comitantium turba, fubitis primum dapibus extinxi reliquias curarum 5 mox coma levi ambularione pere seta, cum interim nulla colloquent tium fuavitas deeffet, mollifsimis plumis omnia membra immerfi. Ita pingui obrutus fomno pacatifsi namexigo noctem ; & five malorum lassitudo, five felicitas repens hoc fecceat, fopo-

72 EVPHORM SATTRICE

rem etiam in aluffimam lucem deduco. Tandé folis radiis excitatus , ubi effem , aur quid mili contigiffet, attonita mente versabam, nec du li bati fontis suzvitas exciderat: & nelcio qua affe Etun dulcedine fontem & domum am abameti interim exforuit oftium meum, laxatifq, fubito claustris ante thorum Acignius stetit. Nunquam ante tam hilarem videram, & excufia feveritas majoribus blanditiis reliquerat vultum, Ego pigræ quietis fegnitiem incufabam, quod hoc lucis jacentem deprehédiffet Sedalle, velut omnis otii author, moderatiffimo rifu niliil, nili me ad Eutychiam advenisse, respoditsminima este qua hactenus in illa viderim domo:omnia tempere & patientia parari; Nec dii fiverine, inquir,ut tam opportuna felicitate non utaris, Tu modo caterarum rerum longinquas fpes omitte :ifthic tibi perennia bona, & , fi mihi credis, omni fceptro eminentior fortuna paratur. Tum ego languentia excito membra, cubitoque innixus in illa familia haslurum spondeo, sero enim intellexi me ad Philosophorum, quos vitabam, domicilium effe perductum, & ab illis fuam Philosophiam Eutychiam appellari. Adjectque, me juramento obligari, ne in vicinam regionem proficicerer, neque ulla quidem tempora oblati beneficii memoriam victura : caterum longinqua exilia , neque tam maturam fechicitatem meis fatis deberi, Actune, ut faltem mendaciis effugerem Acignii artes, iterum jurato promifife affevero, fine mora me ad templum, quod in Icoleonte miraculis celebratur, iturum. Ita, inquam, ut neque jam cum Eutychia VIYETE

fe

fo

ra

ŷā

CO

m

rlh

ob

rib

Pre

vivere falvis religionibus possim. Ad hæe verba Acignius non modico rifu latera concuffit, 84; O te,inque, divinum hominé, & religionis docuffimum myftam ! qui nefcis in Eurychiz doom etiam mendacis venire gracifimum calo, & ipfis das effe , quos decipis. Hue quacunque veneris frande, aut iple alios adduxeris, ipla re innocentia laudabit; & plerunque interfui, cum pietas juvenes collaudaverat, qui istam felicitatem parentum funeribus emerunt, Sie dirit, rur-Susque madentibus ramis oculos meos & veluti mentem obruit. Agnovi helterni dulcedinem fontis, vi Aufque, & veluti macerata ebrius men-te, imperata me facturum promifi. Sed primum ex cubiculo excessi, & iple vestes diligentissime componere cœpi ; rurlus evanescente medicati fontis veneno, paulatim verus animas redition ego captivitatem niez mentis intellezi. Itaque tacitas frandes, & licitum fib erraris furtum contra veneficia secretissima mente parabam. Ecce autem vix è limine extuli pedem, cum fervi-tium frequens hue & illue fuo operi intentom animadverto : plerique juvenes erant, de in terram modeftiffima fubmiferant ora: ille temere jacentium lapidum ordines componebat, ille comportabat ligneos fasces, aut aquam, aut utiles herbas in publicum cibum digerebat:alius moleftiffirmum iter ad domorum fores huc & illuc rorquebat : plenque favitin flagellorum obnoxium detriverant corpus, & fingulis verbetibus interferebant Eutychia nomen. Plane nihil tale videbam quale prioris noctis illecebra promiferate. Jam omnes me tacitis vultibus contueban-

EVPHORM. SATTRICI

tuebantur,& quem pridie tam humaniter excepissent, paine ad societatem laboris invitabant, Ego mez fugz intentus, huc & illuc primum affidua contemplatione vagabar. Caterum no mihi una domus videbatur, sed potius civitas in gens, cujus fingula adificia in turris altitudine exurgunt. Quivero per fingulas turres distributi erane, distinctis potistimum coloribus figurifque vestium noscitabantur. Hos albæ togæ, hos cincritiz, ornabante His mixtz & panucez veftes erant, hine illine centonum mixturi vilio res. Quibufdam funerum color, aliifque Neptunius probabatur. Nec ulla artificum cura decrat, aut naturz varietas, quantacunque in velleribus ludit, præterquam quod ibi muricem non videbam. Negs minor ingeniorum diversitas illam arcem impleyerat. Eminebar in medio angusta quidem turris, & ut videbatur multitudinis minime capax; cæterum patentes in seriem fenestræ, apertæque undique fores opulentiam prodebant ditiffime fedis. Omnes parietes fericis velis regebantur, iifq; duplici fulgentibus oftro. Idemeolor lectulos & mensas, ador-naverae; & ipse quoque murus lateritio rubore nitebat. Suspicarus ibi Eurychiam habitare, intellexi à quodam pullato, qui hortum in vicinia repurgabat, Nympham quidem in alia regione vivere, quam ipfi totius vita industria apperinne fibi: caterum fi quis ad illam turrim, quam viderem, perveniret, illum statim ad maximam felicitatem effe venturumjubi effufis fortunz favoribus exceptus, hoc etiam timeret, ne ad Eurychiam in alium orbem vocetur; & certe

de ne dig PC m

cei

rui

pc gn pr fet de qu 100 dil

m Att de in Eg da

ari

CX m for fu

CO fx

Pau-

pauci lunt, inquit, ex hac multitudine, quam cernis multiplici fudore exerceri, qui non votorum fuorum partem ad iltius turns cupiditatem derivent. Neg; olim felicius erat purpureum anetem habere, quam hodie ad magnifica turnis dignitatem admirti. Hæcille prolocutus, iterum prono pectore sterilibus herbis incubuit.

At ego tam magnificæ turris dignitate permotus;magnopere cupiebam ad illius interiora penetrare. Invitabat familiaris curiofitas peregrinantibus, & defolatæ cuttodibus fores; cum præcipuè admirarer, qua caula fedis incolis effet, cur non protinus ad illam niterentur, Sed viz dextero pede libaveram limen,cum fubito plufquam Scythice magnitudinis leo in vestibulum occurrit. Sive vera species fuit, sive attonitze lu-dibrium mentis, videbatur ad longitudinem duarum palmarum exeruifie pedum arma, & tomentibus jubis apertoq; ore, pane interrogare stultitiam meam, quo proficifceretur? Petram deinde valentibus membris amplexus est five in me emiflirus, five obicempoliturus ad fores. Ego pervetufto ebore pallidior factus, non audaciam modo, sed etiam fugam amisis decidiqs extra limen morienti fimilis; & nutantem animam diu egi: nec aliquis ad auxilium veniebat, fed paulatim effuliffimus fudor spiritus meatus fanguinifq; laxavit. Ac ye primum officio pedes fungi valverunt,in aliam parte,ia atroci imagine conterritus, fugere capi. Semper in oculis feræ celeritas mea, Bellua autem veluti vercretur è prasidio abire, contenta me limite expulisse, non

176 EPPHORM. SATTRICE

non laceffiverat ignaviter cadentem, minusque

ignobilem fugam urgebat.

Sed dum in hoc turbulenti languinis æltu incedo, pavidoque lumine mentisincertitudinem accufo,infremuit undique aer modici æris fono, quod ex media area, ur postea intellexi, omnibus Eurychianis antemeridiani laboris mislionem fignificabat. Iam enim triclinia firata erant, cibique exiguis ferculis, & veluti distributis penfionibus ferebantur ad mensam. Convolavere ad epulas universi, neque ibi levius fancieur, ne aliquis se publicis commmodis, quam imperatis laboribus furetur. Ego omni genere vestium dispar (neque enim me toga Romana consuerudine velabat) jam pæne solitariis fpatiis restabam , cum annolissima fenectutis homo , holpitalibus præfectus officiis , rogavit , cujus ego aufpiciis , aut per cujus porte angustias , deductus in familiam effem. Ego qui prodigiofum locum, divinumque fortaffe, irritare mendaciis verebar, simpliciter , quid mihi contigiffet , enarravi,me ad fontem, qui ex adverso montis manat, pridic per errores & tenebras pervenifie , demum Acignii manu, ad hanc arcem, velue ad hospitium effe perductum. Nec ille audito Acignii nomine cunctarus , Illic, inquit , oportet habitare: turrimque in proximo angustiori, quam cateras, fpecie oftendit. Plane eadem turris crat, in qua tota nocte jacueram. Nihilita-que repugnavi imperanti, aversatusque non voluntariam domum in turrim, velut in condito-

lam

tan

135

me

Ain

au

ine

big

fatt

me

dap

Sig

nt :

not

que

me

que

pro

nec

ani

rex

tur

dic

dil

lia,

ali in

per

Tam omnes ad certas federant dapes, mihiq; ranguam in Laconiam admiffo subita herediras est allara. Cæterum neque luxu notabilis menfa laboriofis ferculis premebatur, neque trififfima fames inter modicum & parabilem vidum audiebats fed o rem pæne incredibilem inexpertis! omnis mili apparatus fordebat, cibique eriam post jeiunium, & laborem viarum, fattidiolo funto averlantem Itomachum premebant. Illed autem multo post intellext, ibi dapes cum convivantium affectus consentire. Si quis sua sponte in ea domo Eutychiam quant, liberoque animo in illis fedibus hæret, non modo fuavissimos habet cibos, sed illum quoque vigiliz delectant, & alii labores, qui me ibi tantopere terruerunt. Ceterum fi quos error , aut violentia , aut non durature blanditize, in illum locum veluti in carcerem producunt : inquietati impatientia mentis,non aliter quam in Promethei faxo vivunt ; nam nec locum effugere postunt, nec impatientis anim i ftimulum, qui & fedem & epulas odit.

e

1

Refectus igitur modico pane (quippe minus displicuerat) de mensa, publico discriti, consurrexi vitaroque sociorum consortio, per mediam turbam, dejectis luminibus, estugi Atq; illi modicis ambulationibus usi, ad constituta officia dilabebantur. Ego vero jam nimis cognita familia, sugam è custodia moliebar. Sed illa mihi sacilas videbanir, quippe nulla mænia cernebam in incinctu, quæ sugitivú morarentur. Omnia aperta in planiciem vicinosque montes aspectum transmittebant. Cæterum huc & illuc disperse

portx

EVPHOR M. SATTRICI

porez flabant omnino ad illum numerum, o Amphion suz urbi elle justit. Illæ mirabili artificio extructa, fortifimis ut videbatar claustris foribusque rigebant. Non potus saturari, quomodo illa portatum moles nutis admirari, quomodo illa portatum moles nutis admirati participati della portatum dam apertamque accem, fine muis, aut vallo, aut ductæ fostæ mora, cuerctur; easque ut inutiles satis imprudenter deris, ac cum omnia satis perspecta viderentur, secutus illam viam, quæ in proximum montem compendiosissima apparebat , intra limites periculoliffim z arcis tendere

Sed cum pervenissem ad locu, ubi muru oportuerat effe ductum, repente intricatus & hærens, & ipse ob inutilem moram mihi tratus, cum im-pedimentis pugnabam, quæ nec tangere poterá, nec videre quippe veluti tenuissimis recibus hinc & illinc implicabar, & tenacissimam indaginem quo vehementius nitebar, in vincula & nodos arctiores provocabam. Iam pæne incideram in caffes, ut nec progredi nec recedere possem: sed antequam laqueoru subtilitas pertinacius coiret, retrocedere subito copi, & cum maximo horrore admirari tam tenuia claustra, que nec oculo-ru sagacitas deprehendisset, nec ipse manus, nis captivitate sua, sensissent. Iam Vulcani doli, & mota coelo fabula, ligatiq; , non fimplici nexu, Mars & Venus, in memoriam redibant; jam ex Lemnioigne catenarú lenem esse jurabam, que prodigiosam includeret arcem; & tum demú veluti victrici fortunz supinas manus dedi,nec minus Superos inferosque Deos accusabam, quol juventuris mez validissimi fervorem immerito

TOTAL PARS IL TIE 119 carcere damnavissent, & cum maxime benefi-cium simularent, velut Aspidem, inter Cleopatra collocaverant ficus at hill south muit

Vitimum remedium erat, exitum per angustias portarum nó dissimulata suga pertentare. Nam cum nihil amplius monstris vacuum sperarem, ita neque aliquid in vltima desperarione metuebam. Succurrit animo, ire, & fi qua custodia moraretur abenntem, invocare Deo-rum omnium fidem, eumque maxime Iovem, qui violatis hospitiis succurrit. Devovere deinde crudeliffimam gentem , nec querelis imponere modum, antequam aut mez vitz exitum aut calamitatis invenirem.

in

H

Tam robusto confilio ferocior factus, ad proxima porta limen, jam excogicatis verborum contumeliis, evado, cum eccein ipin impe-tu ipiaque audacia mentis, occurrit Acignius, miti quictoque vultu . & non cogitantis lacertum tenens, intentam iracundiz mentem & o. culos in fe convertit. Nec rogavie confusionis ment caufam, fed de valetudine que fivit , tam potentibus verbis, ve penè me obliviscerer elle iratum. Sed cum ego illi animum meum de disceffu fignificatiem, & ille in contrarium argumenta confumpifice a candem irarus ocu-lifq; paulatim horrentibus, abire me jubet, quando me felicitatis ezderet a nec longe pornitentiam effe , & errores , cam fecurum tem-

nentibus iter.

Cum discessifice post terribiles minas, tachumq; animum excitaffet in diversa, milulominus vegere disceffum meum capi ; & ve cram

porte

portæ vicinus, primum diligenter circumspexi, fi qua hominum manus in claustrorum præsidium staret. Nihil autem aliud vidi in aditus angustiis, quam anum nescio qua solicitudine gravem: pallidissima erat, & macies extulerat ossa, nec compositi oculi terribili luce micabant: Cæterum huc & illuc cursitabat per angustias suæ portæ, & nescio quid ad digitos cóputans, nunc se velut ad consilium sevocabat, interdum turbido nutu quod censuerat aversata, secum ipsa mirabiliter pugnabat. Rerum quoq; sevissimarum pondera examinabat ad lancem, veluti stipularum sevitatem, aut arenulam ad numerum injectam. Acillius quidem nomen erat ingentibus literis minioq; sulgentibus in superiori sastigio portæ scriptum, Hieromerimna. Cæterum tanta frequentia per e-undem aditum areem irrumpit, maximè adolescentum arq; senum, vt habitatores sufficere amplissimæ sedi possent.

Non placuit mihi tam difficilis locus, exitumo; molhorem per alias porcas quæsivi. Septem erant, & singulæ suis Numinibus notabiles, quæ in præsidium excubabant. In proxima
porta huic, ad quam Hieromerimna se inutiliter macerabat, eminebat Virago pessimi vultus
quæ Aelpidis nomine vocitabatur. Per eam
portam nemo intrabat nist turbulentis luminibus turgens, & inter iracundiam doloremque
trementibus. In proximo vero limine Penia
consistebat, squalida veste, sparsoque capillino
inculta. Et illa frequentissimum agmen transmittebat in septa. In vicino deinde præsidio
Adrana

Adrania erat, folutis poplitibus languens; reci-piebato; turbas, que inertie licentiam ama-bant.

Ego, ut indiligentius observari illam portam, non fine animi gaudio, adverti, ratus iter com-modum fugienti tamen viterius progrefius fum vi giderem, quibus numinibus tutela catero-rum liminum credebatur. Brat autem in vas quidem Philotimix , que ceruleis veftibus oftrove splendentibus, pæne totos parietes oneribat. in altera vero Glykite illa multiplica
pallio intimum absconderat pectus, tisuq; minime duraturo quemlibet venientem falutabat. Neq; alir veniebant ad illam, quani adolescentes tenerrima ætate, & veluti materai lactis consuetudinem requirentes.

At vero in vitimis claustris, omnino alia species nibil tale cone dantem consulti. Best entire

cies nibil tale expectantem confudit. Erat enim matrona exercitatiffimi vultus, & in quam in-vidia non diceret: Arete appellabatur, an main-Caterum quolcung; intromiferat in arcent,

fincera hitaritate diffufi ex inceffu inter cattros noscirabantur,

Cum omnia perlustrassem, & jam manurum ad fugam tempus effet, ego, pullata Adrania, per illius portam præcipitata diligentia prorui. Neque illa revocavit abeuntem, & per molli-fimum agmen, quod ad ipfam properabat, exci-tati fupercilii minis, ipfoq; corporis nifu, viam inveni. In hunc modum ex triftiffimo carcere egreffus, quam maximis itineribus in Scoli-morrhodiam præcipitabam fugam. Erat fem-per in oculis pavitantis Acignius, & cum virgu-N a

282 EVPHORM. SATTRICI.

la crepuerat vento, jam me deprehensum, & ad Eutychiam deduci, miscrabili horrore credebam. Et quid, cogirabam, si percussores notis viarum angustiis præcurrunt? Quid non infestum existimem in solitudine, cum nulla vrbium claustra grassatores excludant? Quicquid est, Acignii periculo vivo; & si me ab illo sugientem calamitas accipiet, difficilius amolietur invisiam, quam vulnus Paulianum Gephyrius excusat. Tandem ad lacum perveni, nullo Oceano minorem. Illine rates in Scolimotrhodiam solvunt; & jam melioris patrix aura videbar assati,

Thebani ad Septentrionem latissimas obtinent terras, & ab Eleutheria ad Sarmatas excurrunt: gens laborum plus quam industrize
capax, & omnino Bæoria sua digna. Illis Aquilius per internuncios imperat; ipse plus qua
Assyriorum Principum solitudine inclusus, otiosam majestarem ineptissima gravitate damnarit, Igitur cum in Scolimorrhodiam cogitarem
jamq; in extremo Eleutherize oppido quarerem ratem, sorte unus ex Thebanis in eadem
urbe crat, pinguissimus homo, vultuq; regii coloris, & seminudum calvitie caput ostentans,
nomine Trifartitus. Is ab Aquilio ad Testaranactum in Scolimorrhodiam mittebatur: ac vt
forte in eodem diversorio sucramus, me quoque in instructum navigium benignissime induxit. Caterum idem stupor, qui à subulitate
ingeniorum Thebanos excludit, ab ingentibus
quoq; vitiis prohibet. Nihil facilius ad amicitiam vidi; sidemque inter vina sanciam velut
extremam

extremam religionem non violant. Ego inter adulationem magistros diutissime versarus, statim incautum occupavi blanditiis,intentumque fuis Ludibus ad amicitiam compuli. Sed cum jam in conspectu Scolimorrhodia effet, lacus nigrescentibus undis intumuit, subitæque nu-bes eripuerunt cælum irementibus nautis, Neque tempestati modus fuit; & jam , veluti continuis aquis, cum nubibus coiverat lacus. Haud mora securi percutimus malum, & omnia vela subducimus furentibus ventis. Iam clavus non sequebatur ducentem, jam latera laxabantur ad fluctus, eum ingenti flatu in Septen-trionem propulfi, jam nec falutem quidem invocaremus.

Thebani, quicquid in ratem comportaverant, ad certamen perdebant; veritique ne pondera deducerent navem, ad ultimum patrii vini cados inter miserabiles ejularos effuderune in flucus. Quatriduum naufragii minas tempestas irata protraxit. Quinta luce interruptis nubiabus enituit coelum, præliumque undarum extremis fremitibus clanguit. Interrogabat gubernatorem Trifartitus, an syderum memoria servaret, & astrorum indiciis potset ad regio-nis nontiam pervenire. Ille gravibus suspinis cunctantem perfecurus, filentio damnabat firam artem,& confusa omnia codi terræqi argutu, ipie nautica acu doctus proclamat, nihil vnqua illa tempestate benignius fuisse, & quonia ventus Scolimorrhodiam non dederat, saltem se in patriam selicissimo errore compulsos,

Nz

284 EPPHORM SATTRICI

Iam in confrectu littus crat,& Thebas non inde procul effe conftabat. Tum omnes excitato plaufu navem in portum deducunt, egreffique in arenam, paffim ofculis patriam terram. & falutem adorant. Trifartitus reparari navigium-funemq; & antennas & malum ex proximis vicis & nemoribus quani juber: ipie ad Aquilium redit qui & tempestatis moras extibus impenis operaretur: neg; in vrbem fecum humaniffime deducit, Iam id olim feiebam, neminem ad Aquilium admitti ; nec tam infolentis beneficii genus apud Tufartitum vegebam. Sed ille me spote in regia deducit, jubetqs in atrio expectare inter procesam Thebanorii multitudinem, qui mihi vmbra corporibus facisbant, & post aliquot borarsi fastidium ab A-quilio regressus, interiorem meammansi excul-fistima dextera pulsavit, & , neputes, inquit, nullam gratiam amicitiz mexelle, videbis domesticos Aquilii cultus, tibiq;plus qua Mache-matico aut Pictori secreto familia patebunt.

Cum hæc dixisser, benignissima manu ex atio produxit in domum, evolutumqs ex porticibus vagis tandem constituit ad intimum Aquilii limen. Ibi tam syncerè omnia silebant, vt
Cereti sacrum sieri putarem: Igitus & ipse vtunq; spiritum coercebam, cum Trisartitus,
modestissima manu, silentis othi seram, & ipsam mutam, resolvet. Cærerum hane mini intrandi legem dixerat, vt ab ipsius non secederem tergo. Ita, inquit, optima side omnia lustrabis, quæ nobis, vtpote secretissmatum re-

rum

per diversa vagus, in ignori cultus officia peccabis. Parui ego monenti, & ad menturam motuum suorum gestus meos figuravi, nisi quod leviter declinaveram cervicem ne omnino inutiles oculi essent.

Acut in thalamum Aquilii veni, hominem jam supra mediam attatem vidi pracipitantem in senectum; statura mediocii, vultuque optimo & quem indigne volutaria solitudine damnavit, sed siuris & turbantibus vestigiis oris majestatem corrumpebat, & omnino indignatus sum Veneri, qua saltem non pepercerat

nomini chariffimorum nepotum.

Itaq; ve ad fatjetatem oculorum omnia ejus lineamenta in animum transfuli meum ; converto ad elegantram fedis vultum, Er hinc quidem imagines fabant, non que memoria bel lorum fecreti delicias turbarent ; fed venuftiffimi vultus puellarum erant , exculti fupra veru, & quos poffer natura inntari , yr ego Arifudis vel Paulania, aut etiam Nicophanis labores putarem intueri, quos mercericios pictores antiquitas vocavit, Illine vero suprai mensam orbes duo, in quorum vno terrarum litus & maria pingebantur; in alio vero fyderum motus, & vniverfæ coelorum leges apriffimis coloni-bus crans foripræ: Illic aureus Phæbus, & Vermiculara Venus erae: Luna vero calabatur argento, & propè igneum fecerunt Martem. Io-Vis autem hilaris fignum , & nitens Mercunus pane arridebat spectantibus. Denigs malignitatem Saturny livido minio pallenting damna.

N 4

verant.

286 EVPHORM. SATTRICI

verant. Flexuosum iter Solis ; imagines Leonis arq; Tauri signorumq; omnium animabant. Iacebant supra mensam aliquot libri , lacessentibus digitis jam ad squallorem detriti. Præterea cælestium orbium siguris aliquot in locis excusserat picturam nimis duligens versatio, maximè in Solis & Mercurii planetis , qui quocunq; decurrunt , per illam cœli imaginem

foleriffima monftratione fignatur.

Neq; advertere hæc poteram, quæ vicino-rum curiofitatem oculorum perebant, nifi Trifartitus vir benigniffimus me ad hæc indicia digiti humanitate deduxisset. (nam Aquilius alvum levare voluit, & amonis extra aulæum, locum feceratinter nos colloquendi.) Igitur cum rogarem cujus artificis nobiles figuræ effent, que meruerant ab Aquilio tractari? pri-mum, inquie, re scire oportet, nihil hac solitudi-ne Aquili laboriosus esse: nec ipse industriam cum afpectu hominum omitit, feit ad curiofas artium aliquot voluptates transtulit, Cæterum in his imaginibus, & fæminarum picturis, non e jus studium tantum, sed ctiam opes vides. Libertatem amorum conjugio præponit, & vagæ voluptates ad iphus arbitrium examinantur. Nam vt venustissimas species mulierum libido in animo finzit, omnia in tabellam cruditis coloribus transfert, & imaginationis lineamenta fecutus, votum fuum in pictura confitetus Ap-pellantur deinde pellicum greges, virginesque, quibus mulum eft jid nomen fub Aquilio exuere. Ipfe fibi probator formarum vultus mulic-rum ad fimilitudinem imaginis exigit, & quam

n

2

ıi

n

bi

a

5

お日本

li

propius ad illam venustarem natura admovit; duarum,interdum trium noctium fortuna donatur. Etiam fi cujus amore vehementius exarfit, fi in alicujus amplexibus dulcis animame. git,non ftatuam in roftris, fed imaginem, fira manu exaratam in thalamo decernit. Hi vero terrarum coelorumq; orbes, imaginem Aquiliana potestatis oftendunt , & quotidiani laboris industriam, quo ipse in abdita natura perrumpit, & invidiam Deorum fuperar,quires pulcherrimas latere mortales voluerunt, Iam crystalla non zterna hyeme cogere, jam exprimere metallorum animas potest, & omnia So-lis miracula in remperatum foculum convocare; etiam ignorantem naturam fuas vires edocere; vitales autem fucci, & qui fupra Æfcula-pii artem invidi Iovis provocant fulmen, his ar-nbus exprimuntur; & ne indiferta oratione detraham pulcherrimæ arti , espedabant hæ feientia Aquilium, dedignata a minoribus viris, veluti imparibus procis amari. In eas Aquilius dies noctibus adjungir, & ne diffract z curz diligentiam turbent, exterará domi forifo; memoriam admittit. Cum hac Trifartitus ad fudorem & anhelitum dixiffet , Aquilius lubrico. paffu procellerat e fecreto, vocatumq; Trifartitum, bracchas superiori vesti annectere impera-bat. Ego me ad parietem junxeram, & ipsum intexto auro fericoq; fulgentejac dum veneratione tanta fedis incerti oculi in diverfa diffipitur,inciderunt in imaginem,antiquam fane, fed in que nihil erat magis notabile, quam hi ver-fus, præter quos in conclavi nihil Martin vidi. E? NS

288 BYPHORM. SATTRICE

Est regio Austriacis illic contermina campis, Qua frangit tumidus ripas & proruit Ister, Cyaneas visurus aquas, dum sata suebant Fortunatus ager, nec terris invidus vilis. Pannoniam dixere patres. Nunc nomina tantu Restant, & rasis incisa novalia fulcis.

Nam ferus ve fummo Mavors pugnabat in

e-Eno

Plaçatos despexit agros, or pectore toto
Intumuit, Thracefq, suos immania corda,
Et secum rapidos bue traxit in arma surores,
Protinus infandis mutavit cladibus vrbes,
Exbausit q domos: Ipsis penetralia Divis
Tristibus eripuit slammis, agris q, colonos
Abstulit, est dominis marentibus abstulit agros:

Heu quartii misera cecidit tunc gloria terre?
Qualiter borrentes reducia vicinia Phabi,
Cum selvit suvior, es pi si gramina campi
Invitant voluctes connubia jungere cantu.
Si mala per letas regnant incendia sylvas,
Tunc luci stat truncus honos, trabibus q perustis.
Masta subit facies, es nudio stebile ramis
Conqueritur masto colo nemus; Ipse viator
Ingemit, at q, ipse plangunt sua testa volucres.
Sic mala Pannonios tempestas perculit agros.

O quoties plenis maturum messibus annum In stragem servare deos, stavas q. videres Pannonium armato perverti turbine messes ! Nulla sides campis. Campos odore coloni, Ará, arces vallumá, petunt. Nec mænia multum Heu pavidos quesisse juvat. Nã claustra per-

errat

Hoftist absesse frangis munimina porte.

At vero erectis quoties exercitus armis
Hine atá bine fine lege furit, taboá calentes
Provinus immensis constipar cadibus armes,
Qua tantum immiss; borrens insibilat Arctos
Nubibus, aut rancis tantum gemit vnaa sub
Euru?

Tela volant Scythicis plumbum torquetur ha-

Spiculag es dira currunt per inane fagitta.
Tunc enfes lethale micant, tunc fulmina compis
salwoneo maiora fonant. Sternuntur whig
Arma, viri. Mee spes immensa in strage sepulchri,

Ni membris & cade tegi, dum ingera crefeunt.
Morribus, & planos attollunt funera campos,
Et muno e therei fuperant vexilla Ton Itu,
Nunc Luna pejore cadunt; cum turbida pandit
Cornua T besfaticis ben digna berrere venenti

es:

725

Seve Pater bellismifera fat gentis in arvis Sedir arrox bellum nostrumo, externir orbem. Arma domi, Gradive refer (quid Thraciacef-

Orgya,) @ Odryfies concede ad prelia campos.

Illio Hefperias pulchrum vidiffe catervas.

Illio dulce mori. Felix victoria cuius

Conflabit fath, Tune, O fortiffime Mavore,

Sanctus eric pulled coment bia funera matere.

Sanctus eris, nu lled, gement pia funera matres.

Dum in hoc filencio compositus, carmen, quod non mediocriter placebat, in memoriam repetica lectione perduco; notavi ad vicinsi parietem aliam imaginem, in qua vidi Protagonis: simillimos vultus. Fingebatur autem aliquid scribere in Moreto, quasi no satis antiqui simus: Poeta absolvisset hoc carmen. Ac deinde cum:

effuliffimus imber fub dio ambulantem impeteret, fugiebat ad proximas sepes, & cuniculu, qui in illis lanbulum defoderat, acerrima observatione quærebat: Neg; procul Liphippi faciem agnovi cum sua vxore & aliquot antistitibus populorum fuorum fata (inftar Parcarum) ducentis ex colo. Accum hac impenius mirarer, increpuit oftium leniter, vt videbatur, digiti articulo tentarum. Nec mora, nescio quis huteo puriffimo præcinctus, ad Aquilium intravit, vitroq; puristimo exiguum liquorem hilarissima fronte offendit. Aquilius , quicquid erat, crepitu manuum collaudans examinare co-pit ad lucem,& cum homine suavissime loqui,cum à Trifaruto quærerem, quilnam effet tam illustris familiaritatis homor Hebraus, inquit, quo

nemo gratiosior in regia vivit.

Hæ dicente Trifattito, Aquilius cum Hehræo thalamum egressus, contulit se in scientiarum amabilem locum; vbi complures fornaculas vidi, ac vitrea ac argentea vasa, quæ humores in altum evocatos per obliquas sistulas reddebant. Artifices vero se foculorum ministri, pars versicoloribus pellibus præcincii; acapnum ad pondus ingerebant, pars vim liquoru viventium, quos ignis ex vasculis exegerat, diligenti examinatione pendebant. Omnem ope-

ris partem frequens fedulitas implebat.

Delectatus tam fideli labore Aquilius, diffufillima fronte gaudebat. Ac ne quidem ego pulcherrimæ arus ordinem, fine aliqua voluptate, aspiciebam; cum Aquilius vasculum deposun de foculo, &, hic, inquit, commendata est spes præcipus laborum meorum & nobilissimæ tastigium artis. Hæ dicentem lubrica materia elusit , (erar enim vitrea) & ab incautis manibus labens, nefando in terram ichu secum Aquilium & nobilissimam artem afflixit.

Quitremor illicita culi de lanpade tactos Percutit attonitum, pariter á borrore fub vuo Vox, animus, sanguis á perit.

Stabat Aquilius, veluti turbulento somno delusus, & ipse in tantæ perturbatione calamitatis se quærebat. Ex altera parte samulorum ejulatus deplorantium selicissimi vasculi ruinam, totam cellam impleverat; commendabantque gemitus, & ipsi vix ad plorandum sortes, vi non intercidiste vasculum aliquod, sed omnes deos occisos esse putares. Igitur plangentibus vniversis, & ipse, ne viderer ottolus miseriarum spectator, incipiebam exorare lachrymas ab oculis, bis terque pollice attritis, ac Trisartitum, vbi esse, intueri. Sed ille jam desecerat, sedensque ad lacunam, quam essuenti impleverat humor, eam inundantibus lachrymis augebat. Et jam redierant Aquilio sensus sed decrant verba, quæ in tanta calamitare essundere posse.

Iraque cum lamentabili vultu nihil aliud, quam fragmenta miserrimi vasis contueretur, ipse Trifartitum monui, vt se virum meminiset, id est, colligeret in præsens animu, meritissimo quidem dolore dejectum, & Aquilium, priusquam expiraret, à conspectu illius liquoris,

veluti

292 EVPHORM. SATTRICI

veluti paterni aut conjugalis cadaveris, amoliretur. Pudebat Trifartitum expectaffe, vrab externo monerctur. Itaq; confurgit ad officium domini pæne supremum : & cum eo juve-nis quidam præpinguis ratissimæ barbæ, qui omnium modestissime calamitatem tulerat, quippe ante biduum, dum coelorum meatus & decreta perhiftrat , illud farum præviderat ex contumacibus aftris. Igiturilli conjunctis vinbus, cum me etiam in auxilium advocaffent, velur efferrent Aquilium , mil repugnantem asportant. Personabant omnia funchri planetu, & omnes fecretiffim a artis myftz , cum acerbiffimoclamore, sequebantur. Nescias, an Aquilium, an vasculum gemebant. Ille male confoporarus cum ad doloris fenfum turbulenes vigilia rediffer, velut recenti vulnere ictus, exelamat; Ergo superstes deorum iracundia vivo? & hæc quidem dicentem, ipsæ indicis venæ cú oratione defecerant. Igitur fomentis aggredimur languentem, vultusq, & præripue narium spiramenta, acerrimo liquore perfundimus. Ac cum iterum in soporem laberetur, digressis ex moleftiffime munere in diversorium meum

Nec ibi diu hæseram, cum Trifarritus servu, & ipsum tuberosssimi ventris, ad me misit, qui ad cænam, ad quam aliquot ante horis promiseram, duceret. Videbatur mihi exorta sux in periculosa nocte, & Aquilium, quem jam optima side comploraveram, omnino existimavi ad vitam redisse; quoniam domestici mensarum & hilaritatis meminisent. Itaque quotquot occurrebant in vrbe (nam vniverli jam atras vestes sumpserar) detergere lachrymas jubebam, & in naralitiis vettibus dus facuficium apparare. Neg; me conjectura decepite Etenim Trifartitus in fimplici quidem velte, fed ma-nantibus effulissimo sudore genis, in aditu domus stabat; qui ve venientem me aspexit, attrivit amplexibue pectus, &, vt Aquilius mirabili fortitudine revixifier recitavits pane iple gaudio extinctus; deinde rapuit in scha , & in triclinium deduxit, quod ignei vapores ex fictilium impleverant aftu. Nulla in conclavi flamma erat; nam & caminum in obscurissima parte. celatum ctiam compluribus velis, veluti ædium carinam, damnaverant, and mail and response

Longa fuerit (cries pompa, quam fi percenferem, tam ego fatigare audientes postem, qua ipla me laffavit. Inter hac, importuna convivarum benignitas me præcipue afflixit, quorum vt in triclinium quifque intrabat, ine, vepote peregrinum hominem, & cujus honori folemnitas epularum parabatur, acitliffima oratione verberabat. Ego vero credebam aliquid ex antiquis monumentis referri; quoriam ea loquen-tium facies erat , vocifque stabilitas , ve purares pueros ludimagiftro imperatam penfionem memoria afferre, Tandem fupervenit Trifartitus ad anhelitum laffus, excunvitq; epularis earditatem; & interim gultatione vini initiari convivium juffit. Caterum jamdiu convivarum gravitas moleftifima mihi erat , quoniam poft primæ falutationis fastidium nulla jucunditate deliniebant morum, & inepta omnium majeftas

EVPHORM. SATTRICE

jestas tam funeri conveniebat quam menfæ.

Tandem ingenti paropside invecta est in triclinium offa, redolentibus herbis, & maxime pipere medicata. Erumpebat ex paroplide fu-mus, tenuis quidem, quoniam pinguissimus li-quor carde vaporem dimittebat; sed qui singulorum vim odoram excitaret; veluti canes fragrantibus ferarum vestigiis monentur. Igitur confidere juffi fumus, nullis dapibus evocati, præter hanc offam, quæ fane pæne totam menfam tegebat. Paulo minus integra hora defignatio locorum consumpsit. Et illi mox compositi tanto silentio scrupulosam honestatem expendebant, vi cos non minus offam veneran,quam Aquilium,putarem.

Ego Gallici moris memor, statim in cabum irrui, pulmentique eminentem supra disci ripas acervum injecto cochleare destruzi, Secuta est me principem turba, & omnes parum variantibus oculis (id enim ad majestatem pertinebat) etiam manu in mensam co tenore dedu-cta, veluti musicos concentus gubernares, pinguiffimam offiz molem expugnant. Czterum qui in extrema consederant mensa, illi veluti spectatores convivii vacabant, & tantam nostram felicitatem contuebantur. Quod ego pracipue admiratus, eum qui proximus mihi erat, interrogavi, quod illi facinus admisissent, qui nec ipfi ederent, & in convivarum confpe-dum perducerentur ? Ille neq; reos effe,& noftris epulis fuccefluros , respondit. Inter hæc verba converto ad paroplidem vultus, quam vicinorum meorum humanitas jam transmi-

Cerat

ferat ad illos, quos inutiliter affidere questus eram, m tunc ipfi aliquando vice nostra vacavimus er et de com a como a mora de la line de

Ac cum aliquantulum ceffasiemus, iterum unica lance reparatum est convivium. Perna & glandulæinerant, & exiccatæ bubulærubor, & cæruleis aliquantum lineis variatus. Refecti tam mirifica suavitate cibi iterum lancem in vicinos transmittimus, ac deinceps ita ferculis ad oltentationem paratis (quippe plusquam quin-quaginta sunt illata) vissumus, ve gustatione facta in imos menfæ fines fuccedentibus manie, bus veheremus. Cæterum neque lances fimul duas in convivio vidi, & antequam explicare-tur tam prolixus ordociborum, jam media nodis procesierat tempus, neque vipote fatigarii molesta voluptate trahebat in somnum. Illud autem diligenter adverti, quicquid torruerant igne, exhauftis humonbus panè cineritium afferri. Czeerum pisces nunquam memini caneo genere crudire orbem possit.

Laxabatur interim convivarum tacituma majestas, & solve in hilaritatem videbatur, ve cum indignatio ventorum primas undas fufpendit in mari, solvitque tranquillitatem magis quam excitat, fluctus, Iam increbescebant pocula, & paulatim perierat convivalium ferupulofitas legum ; momentoque me totum lon-ga poculorum fepes obsederat; Interrogavi Trifartitum, quid me tor machine monerent? Ille aucem blandiffimo annut vultu, rogavitque , num fingulorum amicitiam ducerem can-

296 EUPHORM. SATTRICI.

fancirem. Omnes idem petere ebrio plaulu fignificabant; cum etiam Trifartitus monue; necid officium repudiari integra convivarum

gratia polle.

Bgo pæne lachrymas in tanta calamitate profudi, rogavique, ne me fuis amicitiis occiderent; & mifericors Trifartitus, quippe elle veros gemitus deprehenderat, advocationem meam suscepit. Ægre tandem imperravimus, ve nihil nisi pocula libarem. Ad hanc pacem cu sustulissem plausum, ac lætissimis verbis humanitatem commenda slem, cæpi sæderis conditiones implere, & notabilem convivii exitum diligenter contemplari. Iam enim eruperat tempestas, & omnia temulentorum vocabus personabant. Omnes affectus cerneres, in quos solutas mentes infania Lyæi transformat.

Appetebat jam Aurora, ve facile ex gravio-

Appetebat jam Aurora, vt facile ex gravioribus oculis conjiciebam; cum solutum convivium credidi esse, remotis solicee mensis, & afsurgentibus aliquot, quibus modestior ebricras
reliquerat pedes. Reliqui tanquam sordidissimo sunere in vicinos lectulos esserebantur.
Tunc ego in memoriam revocatus Vlyssis, qui
voluptatis blandimenta, velut hommis interitum, apud Alcinoum proscribit; illud Thebanorum conviviis adfusse haud immerito cogitavi. Nam ad Cimmerios in vicinia suerat, &
illine ad sepulti orbis caliginem invenerat iter,
Nihilominus & ipse sictis vocibus Trisarito
gratias ago pro suavissima nocte, & molestissimi carcens fores non satis saris quilis quiero,

vino vigiliaq; turbatus. Verum ad oftium satellites aliquot stabant, qui me excuntem turpissima benignitate revocatunt; nondum missione
factam Nyseo sacro causau. Tum maxime recruduit bibentium certamen, neq; me vix prioribus malis luctantem ille sluctus omisst. Astiterunt ineptissimi amici, & ructantibus verbis
rogaverunt, ne omnia jam ad sinem spectantia
præmatura discessione turbate. Præcipue Trifartitus considerare me justis, quota para convivantium jaceret, quota autem in pedibus esset,
qui certe, inquit, de convivio quærentur, si cos
sobria vestigia reduxerint domum.

Parui extemplo hospiti, etiam periculo meo. Erant enim vadiquaq; propinantium fcyphis quos mihi convivarum barbaries parabat innumerabiles quidem, fed ne omnia folatio voca-rene, illi pæne ficci. & tantum exigua veluti li-batione onerati. Sed ve ingentia flumina ignobiles rivuli componunt , & Gaplex affiduitas terit ferrum; ita ego his lateginibus planus es ram, & perielitabar corrumpere menteun ; cum tes. Frustra gratulabar mihi de libertate nova, Etenim aliquantulum progressi in aliam custodiam incidimus, & illam non minus inhum nam; vbs tribus poculis invicatus, cum confulerem corpus, posicine ad extremam necessitate durare, ex convivis duo femianimes procu bunt in terram Inundaverunt fold reducit vini fontes, & odore turpiffinio corruperant locum: cum alii jacentes attollere , neciple bene fami;

abi folunttimorifu elasos profequi experunt.

\$68 EUPHORM. SATTRICI.

Ego commoditate temporis vius , inter bacchancium tumultus elabor, domumq; nec jam fatis finceris pedibus quero. Postera luce, acerbiffimo dolore afflictus fum, & mihi intefinis pulfibus caput collabebatur in partes. Itaque abstinui à consortio Thebanorum, & dum appararetur navis, quæ Trifartitum in Scolimorrhodiam veheret, caularus intemperiem flo machi,ingrata conviviorum beneficia vitavi?

Tandem ex Bœotia commodiffimis folvimus auris, votoq; celerius destinatam attingimus terram, Sed mihi non placebat ad Teffaranactum cum Trifartito ire, & indignabar Le-gati opibus niti. Quippe Testaranactum audi-ebam supra antiquitatis vanitatem, Heroas Kenophontios singentis, admiratorem virtutis & miraculum effe. Me autem chariffimum Musis communissima omnibus vanitate credebam. Be nondum in illis gentibus Themistii aboleverat nomen. Itaque Trifartitum reliqui, nescio qua excusarione usus, & cum peregrino ex Icoleonte, qui ad Theffaranachum etiam tendebat, ociolis itineribus fum

Forte feriara dies erat , & nos itineris labo. rem levabamus innoxiis joos, cumq; Sol fervidius zstuaret, consedimus inter arbores , que ruftici pradii tecta amœniffima nocte cingebant. Ibi quoq; rifui indulfimus ; conquifitaque lætitia moleftiffimas fefellimus curas.

Iam procefferar ad cantum hilaritas nostra, cum ex vicina domo videmus aliquot servos, in puriffimis rogis, ad nos murabili lenitare re-

m

dentes, prona omnibus ora, oculiq; puellari verecundia dejecti. Illi nos succedere tectis orant, seque ab adium domino ad hoc missos benignissima oratione confirmant. Veimur ta commodi humanitate viri , & præcedentibus fervis hospitales subimus lares: momentoque in interiorem thalamum deducti ad patremfamilias fumus; ubi ipfe in hemicyclo ad Tulliani Sczvolæ majestarem sedebat , sanctissima severitare vultus, demissig; luminibus & m promissam inmentibus barbam. In putissima veste erat, nihilque circa eum notavimus vnde squalor ambitiose non effet exemptus. Plane hominem frugi putares, & qualem non violaffer olim licentia Gallorum, fi in curuli capea urbe confedifier

Ac vt illius intravimus fedem, ipfe brevistima falutatione venientes accepit ; ceterum ram largos profundere fletus coepit, ut omnino timeremus, ne alicujus acerbitatis memoria nofter adventus renovaffet. Horrentibus nobis, planeq, mirantibus, quod novum humanitatis genus effet tanto luctu hospitii gratiam violare, ego propius ad hemicyclum accessi; vultuque quantu fimulare potui confulo, repentini doloris causam rogavi. Ille manu verberată quaries fedem, nutuq, multiplici cervicem inflectens, nihil quidem fui caufa commoveri respondit, sed periculo nostro: neg; enim quenquam inultis criminibus lacefliffe patientiam cœli. Exhorru imus omnino tam confuse acculationis invidia inundati, mutuaque admiratione suspensi, modo nos, modo femen ingemitu perfeverantem,

300 E VPHORM. SATTRICI.

verantem, Capiffime innocentiam noftram in-

Nec dubitavi quærere, quam in nobis flagi-tii suspicionem invenifiet? Ille vero humentibus oculis maeftus, carerum aliquarulum murato in iracundiam vultu, Et hoc etiam rogatis, inquit, quasi in Scythica feritare & divini juris barbaria eduti, nifi forte etiam ignoratis , qui fit inexpiabile crimen die feriata suscipere ster. Viam præterea (quod abominor loqui) non se-ria Numinis memoria, sed omni libertate sudorum, soluraq; remissione celebrastis, etiam polluiftis inriocentiam ædium mearum jocofitate intempeltiva, cum de via fatigati in proximo confideretis, & tecta mea infelicem vinbram vestris sacrilegiis prabuerunt. Post hanc oranionem cum omilino ftupore contacti, tangnam Numinum coleftium vatem adoraffemus, veniaq; inconsulto adolescentiz errori deprecaremur, ipfe habitis honoribus mitigatus, nihil de ecelitum lenitate desperandum oftendit; fi lachrymæ nostræ emendacionem bona side sponderent, jam Superos quantum deliquissemus ignorare.

Refecti cam inirifica spei benignitate sumus, ac tum socio meo libuit inquirere sanctissimi sens nomen. Ille spiritum aliquantum ad cogitationem collegit; Et quidem mallem, inquit, vos ab aliis accepisse: caterum ne seiscicantes molesta taciturnitate suspendam, ego sum Carharinus ille, cui sacrorum sactiones ta candidum nomen secerunt; & vt de me sateri audeam, moribus inter primos vivo, religione

inter

n-

U-

ŝ,

ie K

U

Ô

inter nullos. Tam superba probitate commotus sum, vt plura de sacrorum cultu & vivendi
modo interrogarem: incertus an vanitaa ambitionis, an sincera pietas, peperisser Catharini
fastidiosum nomen. Ac cum senex repetita clatrius tusti velut familia signum dedisset, omnes
ad illius orationem mirabili diligentia convolarunt. Nobis etiam strata/sedes allata, vbi
compositi cælestium oraculorum authoritatem
exciperemus; vt jam ego nunquam cassus miseriarum vates, ariolarer ex tam religioso apparatu, nos molesta senis oratione hospitii gratiam empturos.

Sedato ille venientium tumultu, cum omnium ora oculoso; in eum expectatio defixisset,
in hune prope modum cœpit. Primis temporibus, cum nondum ex humano genere cognata
astrorum semina abolevissent, & inter superos
mortaleso; non virtus, sed habitatio, disemmen
constituisser, patebat in astra merentibus via ;
& cœlo mortalicas pane libere commeabat.
Testis Herculis Liberique fama nepotibus sacra, & tot humanorum corporum sorme, que
viventium siderum numerum auxerunt. Sed
posteaquam virtuis præmia libido occupavir,
& nihil honestum inter homines credi cæpit
quod non voluptatem promitteret; dii corruptam humanitatem avertan ; præcluserum limitem cælorum, & slagitiorum gravitase suum æthera onerare timuerunt.

Igitur amissa exernitatis via superiorum seculorum infelicitas laboravit, & omnes excoguata sacrorum novitate plus etiam deotum iracundiam

301 EVPHORM, SATTRICI

iracundiam sollicitarunt. Tandem paulo surra ætatem meam aliqui facrorum ineprias afpernati funt, detraxeruntq; ineptissimis superliti-onibus laryam, aut, ut melius dicam, detrahere funt aggressi. Stupuerunt enim in conatu, velut tanti operis immanitatem demirantes; contentiq; ex religionum agro succidere virgulta,nox. ionflimas radices tangere timuerunt. Ego tan-dem fum, hospites, majoribus fatis natus, qui, vr primum ætas magistrorum licenuæ me subduxit, & purior quedam doctrina coli munere inundavit, non tenui gemitus in tanta calamitate mortalitatis, cum omnes, qui duodecim feculis vixerunt, viderem veluti caliginosa nocte per præcipitia & immensas voragines pro-laplos. Ac quod me maxime movir, nec vnus eo ipstio in hune orbem est ingressus, quem non fæde in supplicia perpetua morte victura commune flagitium perturbarit, nemo, inquam, illa religione, quæ tum viguit, fibi aliud æternitatis domicilium paravit, quam impiorum carnificinam, ubi mon jucundiffinum putat. Viderit quidem Deus; sed integra justitiz fama, nec cuiquem corum debuit parcere, nec potuit. Nec irascetur huic liberrimo dicto : nam & fape graviora aufus fum ; & ramen vivere in hanc zeatem voluit, quam videtis. Czecrum non minus acriter exofus iltos feculi emendatores, qui fuperstinionibus pepercerunt, qui Poimenarchos, vi vocant, qui pervigiliorum tempora, qui linea sacerdorú ornamenta, czeteraqueliramenta antiquitatis, nimis faciles admiserunt, quam cos, qui omnino priscis consopiti crroribus

pra

ere

en-OX.

anui, b-1e-24 im

0-

0-

us

m ra

n,

İ۰ ×

١,

ı

PARS. ... 19 12 4393 erroribus adhuc jacent; longe in aliam emendationis viam infliti, & admora feverius manu, tenuissimas superstitionum fibras, criam omne imaginem, sustuli. Corpi damnare quicquid avorum feculum probaffer,& fi mihi credius, pæne dubitavisan mie crederem Numen,quoniam in eo inepra antiquitas confensit. Ego fanè grande diligentiae pretium colige in familiam mean revivifeere innocentiam vidi, oronino qualem in ordiente mundo numen primis mortalibus infudit. Nuda vota, finceraq; religio, mulla ceremoniarum vanitate, veluti peftiferis odonibus, corrupea. Die facro nec apud nos via longiori commeare fas est, nec publicis scenis auc privaez ludorum comitati indulgere. Aqualitatis fanctiffimus amorat, fi mihi croditis, plus meorum voluntate quam autoritate mea impero. Pudore & virtutibus contineri modeftiam benorum oporter;mali nec severitate pernaru poffunt. Confiderate figmenta Poetarum, qui felicitatem in aureo seculo describuntzid est, cui nulla vis paria ingenia subigeret, nec mbunalia effent, ex quibus severicas metum palloremos divideret convocatis Sed vereor, ne, antequam hoc superbissimo persuascrim orbi, dum melioribus cæptis fata cunctantur, morbus ac fenetta inventos vires meas & animam effundant.

Dixerat, & lacbrymis vulnu maduere fecutic.

Videbar mili Pythagoram audire, tota charta apud nescio quem Poetam suis legibus indulgétem et achieva finis legibus indulgétem et achieva se lachieva se sinterior de la chieva se si venifient, periclicabamurin illis fermonibus p noctate. Sed jam detertis luminibus videbatur

novam fabulam producturus in scenamicim le pidiffina uxor exerrantem labia aliquor bafinlis compreffits laudabili mulier formas emendanifimo ore, nec eminentibus oculis nec of fossis, isiq; subtristi petulantia vibrantibus, ancharini lachrymas combibit, miscuitq, rudis mamtalibus amabilem vultum ; blandiffimis precibus exeravit, ut faucibus & pectoribus parcere vellet: jam omnia ad cœnam comparata manere convivas: ifet, & holpites meliores exhortationibus factos suavitare convivii mulceret Amavi mulierem post hæc verba, credidiq; om-nibus Catharini præceptis potiorem esse.

Igitur ut ad cornam discubnimus, & multiplicibus ferculis excepti, pictaus antecenanz rino ad hilaritatem poculorum processimus. Ego continuo in cum lumen obverti,omnino mingarum,& fux leveritatis mistitiam submoventem, quippe in formolæ conjugis vultum cam constanter oculos defixerat, ut putares inibi latere magnetem, qui ferrei fenis confpectum in eam partem cogeret. Non tenui ego risum, nu-

eug; meum comitem in eandem contemplatio-nem converti. Cæterum nihil mirabilius mihi fuit, qu'am quod extremo convivio nescio que instrumenta illata funcilevia quidem illa, politagi sed Samia tantum. Eorum hic modus suit. Calix erat exiguz capacitatis,ad quem pertinebat directa veluti tibiola, eaq; cavata. Catharinus autem aliquid evolvit ex multiplici charta, & in minutiffimas

rc

10-

ta

A-

n-

di-

13-

E-

ni.

n-

m

la-

in

111-

0-

ìm

nta

nia

ci-

ce li-

cistimas distectum partes in illum calicem digerit,admotaq; excitat flamma. Tum vero exundavit tenuis fumus, & fe in acrem difperfits cum Carharinus extremam tibiolam ori inferrans, productum spiritu fumum per concavos inttrumenti meatus diutius faucibus preffit: donec subhorridus vapor occuparet domicilium mentis, & mirabili monftro per omnium fere fenfuum receptacula lax arctur: oculi concepta lachrymarum nube tamen ardebant: nares caliginofi aeris reddebant volumina: & os omnino fernaculæ imaginem figurabae cum humiditatemlignorum nondum vict rix flamma exprimit.Sequatum est ingensac fordidum flume, cum omnibus offiis exciti ab hac pette humores aut concepti exundarent. Ac nequid deformi spectaculo deeffer, tam pestilens odor triclinium invaserat, ut jam mallem vel Catharinum orationem in illam horam produxisse. Invitati deinde ad eandem medicamenti fuavitatem fumus, plantam enim mirificæ in humorum nozá animoficatis effe, & in omnes morbos procul dubio valituram. Sed neg; me, neg; focium meum, tunc farigabat vita ad defideriú mortis. Imo credidimus hominem illum, ultra ad dotes quas memoraverar nobis,etiam Pfyllum effe: alioqui nunquam venenum tam atrox percoxisset. Planta nocens, a lethifero planta borrida fumo, Quam bona diver fis natura removerat oris Quis te, planta nocens, trifti veltare carina Instituit demens, nostrifq oftendere terris? Scilicet infelix raperet cum secula Mavors,
Deformi fa fames morbig, cadensa senettus, (Prob

306 EVPHORM. SATTRICE

(Prob dolor) to fave legerent aconita noverce, Heu etiam in nostras decrant hac fata ruinas! Quis sordes facinus que tum diros vapores Explicet, so fado surgentianubila sumo? Explicet, so fado surgentianubila sumo? Talis avernali corrumpit spiritus auras Missiu in astra lacu, morituras germina solvit, Vicinums pecus, volucrums intercipit alas: Talis to inferni subter mala limina Mundi Pretodor manes, cum lampada tristis Erinnys Solvit, so extincta sumant post prelia tede. Planta nocens, dethi sero planta horrida sumo, Te si simisero Cacas saltasset ab ore, Alcidem vicisset odor. Te secula prisca Si nossent, poterant vacuis preserve cicutis, Et de Cerberea natam te dicere spuma. Tum se quis patriam violasset cade senectam, Huic mites nimium sammas, buic lenta putassent.

Flumina, fumiferi potaffet mibila Peti.

Igitur post olide fastidium conz sermonesque Catharini novos, non minus vanitate hominis quam convivio saturati ad quietem secessimus. Sed posteaquam altieri mente omnia pariter revolvi, & quz jam in Catharini domo, & quz olim apud Acignianos cognovera, quz praterea à diversarum religionum acceperam mystis, acerbissimo dolore persusus sum, quod viderem contentiones mortalium non aliter divinis ceremoniis, quam humana lite, abuti, omnia agi supervacuo impetu, & crudelibus maledictis, quz tamen invicem reprehendunt; eruditos ambitutrahi, & factionibus potentes; imbecillos vero authoritate doctrina aut viriam sequi.

fequi. Quotufquifque, cogitabă, aut Acignianus, est, aut in Catharini familia vivit, quem non impressa institutio parentum, aut suz gentis conversatio, aut impetus nullo rationis argumento firmatus, in partes sedunerat? quam pauci maturz mentis concilio ducuntur; & tamen illis odiis pugnamus, ut facile videas omnes sibi sapientiam imputare? O superba mortalitas! o immisericors superstitionis ingenium! quasi qui vere sentium; non plus felicitati debeant, quam consilio; aut quos sefellit occupata tot sentibus via, magis iracundia quam suspiriis digna committant. In hac verba cosoporatus publicas curas cum sensibus amiss. Postera luce ad Catharinum accessi, hospitalemos sovere referret, destinaru iter ad Tessaranactus cum socio aggressus sum.

Scolimorrhodia terrarum pulcherrima, nunc exiguis collibus tumens, nunc in planicies pabuli feracissimas extensa, ubiq; lætissima viriditate exsultat. Arború per publicas vios ordines adulti, sepesque eminent ad securitatem pascuorum, ubiq; imaginem sylvarum commeantibus ostendunt. Armentorum atque gregum tanta frequentia, ut ibi Geryonis ac Atlantidarum fabulas ponere postis. Flumen erat, cuius alveum perpetua semira stringebarnus, reciprocantibus undis statos cursus mirabili commoditate restectens; & passim quidem ingentibus navigiis stratum erat, scaphis autem semisq; tam multipliciter everrebatur, ut nunquam magis Xerxes Hellespontum opporessers.

gis Xerxes Hellespontum oppressers. & ado-

308 EUPHORM SATTRICI

rabam simillimos Lusiniæ campos. Sed populus, ur plerumq; sit, nimia fortuna saginanis, stimulos ingeniosæ panpertatis in superbum orium mutaverat. Præcipue externi fastidio er amus, & nisi ex Catharino cognozistem, tam rusticum crimen tantum in villioribus hærere, jam incipiebam aversari Scolimorrhodiæ fastus. Certe quotiescunque ad magnates divertimus etiam meæ Lusiniæ humanitatem damnavi.

Lautissima supellex, & ipsum pavimentum quotidianis levigatum laboribus, hortuliq; per plantarum ingenia dispositi, fessos erroribus oculos suavissime levabant. Ipsa colloquia magnatum, & puellarum humanitas, nescio quid mihi ipsocolo felictus videbaturi tum convivia omni opnlentia repleta, mensega fesculorum mole depressa: thororum deinde apparatus, & exacta in onimbus mundicies, animum menim eriam ultra Themistii vancinia permusserunt.

Sed posteaquam ad Tessaranacti pervenimus sedes, primum quidem religiosam majestatem frequentissima domus, tot tricliniorum cultus, tot arria famudorum splendore vibrantia, etiam panlo digniora credidi, quantut ibi Iupiter habitaret. Cum autem Tessaranactum contemplatus sum, utiq; apparatum quantum vis venerabilem, tanto fastigio minorem esse arbitratus sum.

Cæterum cum adicum ad iplum studiolissime molirer, ad Amphiaraum amicorum principem veni. Nulli est Tessaranactus intima chanicate conjunctiorinec aui cuiquam Deorum justius.

justius poruit nasci, auc Iupiter similem in coelis Mercurium haber. Ego flatim in illius notitiam fua facilitate perveni, & per hunc deductus ad Tessaractum ccepi melioribus diis uii. Nec multo post Teffaranactus, cum me non mediocriter auxiffet,etiam in facrariff fuum inditit, ubi inter lectiffimos famulorum ambrofia vefcitur: quod beneficium, divinæ mentis impetu raprus,iftis lubito verfibus profecutus fum.

Quantus erat, magni peteret cum tecta parentis, Quamá potens Phaeton, tantum fi vifcere cur-

Neccurru poluiffet agi: penetralia tantus Nunc fubeo ,calumá tuum pulchrofá receffia, O proles genitora deum qui sceptra tiarana Offrumg & tanti decoras in fignia regni. Nec tu fole minor quo fe penitore fuperbus lastavit Phaeton. Tu nobis Phabus Apollo, Tu radiis Tiran, tu me fibus alter ofiris, Et mitra, & Pean, & cunttis gentibus olim Sol quodcung, fuit. Medins Sol temperat aftra: Tu medius Reges, tu magni fædera Mundi Certo jure ligas, tu qua di fcefferis ora Pallida surget byems: tecum ver protinu ibit, In campos quofcung, voles Lucebis Ibero; Non erit Occiduo confinis Iberia Ponto-Eoaplus luce nitens. Si Gallia Solem Senferit, & Galle quam frangent borrea meffes. Sed grates, sol magne, tibi. Penetralia tandem Mortali paruere viro. lam cernere coram Ambro fram nettará, licet men fafá, deorum; lammibi non dubio venient oracula vifu, Luxa oculis eterna meis , eternad menti. O lux

310 EVPHORM. SATTRICE

O lux alma mitis, quam nullis obruit unquam Nox investa retis, nebulaq ingrata maligna. Nec fuperos maiora precor, nec vota tonanti Pla fero, tantum ne, dum bona cunsta fevere Temperat, esterea me vivere malis in aula.

FINIS SECVNDE PARTIS.

passing indices a fixe produce and and a grant and a grant and a grant and a grant a g

chus ju m ceiake in mechylaseches. Oprotes wing energy: come mand

The street of th

SATYRICI APOLOGIA

PRO SE.

PARS IIL

Principi, CAROLO EMANVELI, Magno Duci Allobrogum, Gallorum Infubrium Principi, &c. Euphormio S.D.

V Etustas Asylorum (Princeps Potentissme)
V magis tutam improbitatem prastabat,
quam justis folatiis explicabat humanitatem. In
ys ip si dij scelerum custodiam agebant, ad audattam novorum facinorum & infamiam culi,
Nec miramur, adulteros & sures deos, tutelas
stagitiorum este sactos; sed innocentibus viris
pudenda incolumitas videtur, ad alias prosugere aras, qu'i quibus nec insidere improbitat, nec
innocentia porest arceri. Talem lucum', tancandido numini sacrum, que sivi in maledicentia quorundam, qui meum Satyricon lacessiverunt, Nec longe petendus videbatur sub meo rege viventi: sed vi isti quos, probarer, que sivi
suffragio tua Celsitudinis niti. Tibi igitur
(Dux serenissme) destinavi banc innocentie
micorum erit, o posteaquam vicerimus donarium. Indigna res, quam tua Celsitudini nuncupem. Sed si qua siissem sastigio tuo dignum
o s

Z

Nnocentem ludum, & calamitaris ex composito sevientis imaginem, per veras querelas, proh fatum, & indignationem jam non fabulis quæsitam, absolvam; intumescit aliquando pulsatus animus, qui etiam ad umbra quas essentit. Sed hoc malis accessit, quod Andabataru discrimine exerro in arena. Velato enim capite qui me lacessant, & quos devoveam, ignoro. Inter tot maledicos, tot invidos mez samz, nemo se obtulit, quem possem celebri ignominia, velut longa, & apud posteros duratura morre, dignari. E latebris, quem non possunt.

Apol. profe PARS 1111 305

possure imitari, ignobili invidia conantur oppuimere. Nam magnorum hominum securus sum,
qui Satyrici mei simplicitatem, nec ad livorem
morsus, pro scripti genere & temporibus æstimant. Nec aliud in callidis aut imperitis adverfariis horresco, quam pessimam artein subornandi in odium meum non intactos mihi tantum, sed etiam laudatos, contra modum susceptæ severitatis. Sed non feram diutius sædarum
avium voces, in candida scriptorum meorum
omina cuntes. Sudices autem seram summos
viros, quos ut sæviter traductos in libertatem mei styli ipso Satyri nomine excitaverunt.

Cum exercitam primæ atatis ambitionem de schola attulissem, cupiditas nominis & adolelcentia, commune argunientum ad famam. acrem ftylum obtulerunt, Accusare rotum Orbem institui infonti violentia, & plus in spem. propriz laudis, quam ignominic aliorum. Diffimularus igirur verecunde mihi ipli lub Euphormionis nomine prælufi: ut, fi novi hominis & vigelimo primo anno l'cribentis exploderettir, decora alieno titulo exciperem. Evulgatus liber, tanta modestia lege ut fibi in neminem privatim quidquam acerbi permiferit, flatim ad famam quodam æftu exultantis fortunæ fubvectus eft. In eo lub fictis nominibus, que ad fultinendas viciorum personas induxeram, conabar per suaviratem fabulæ multa & dil-paria flagitia dammare. Nam quid insulfius, fuiffet , quan fuscepta accusatione omnium;

.

paucus,

EFPHORM. SATTRICE.

paucos, neg; ex improbioribus, perstringere? auc quæ illa periculorum aviditas, & magnos viros gratuitis inimicitiis inconciliassem, præserum in luce & discriminibus victurus? Quosdam ta-men de notis & spirantibus miscere inter hæc falfa & inania fimulachra inflitui. Sed & facili imitatione nominum prodere, ne per omnia fi-ctam feenam multorum ftudia destiruerent, qui in certam & viventium criminationem intenti funt. In iis plus voluptatis aut rifus, quam folidæ & legitimæ accusationis quæsitus. Ita com-muni & malo vulgi gaudio, sed non per slagiti.

um, obsecutus fum.

Ecce autem, ne impune fortuna faveret, pri-filo eorum, qui Euphormionem amabant, ma tempestiva diligentia; mox sedalitate invidiz, in omnes simplicissimi scripti partes solicitz severitari, lege que fitum est. O ridiculum tam incptre fapientia acumen! omnia ad historicam le-ge cogere, pro libidine sententiis abuti, perpetu-asq; injurias & malignam prudentiam cogitare. Iam Calfionis, jam Fibullii nomina turbulen-so vaticinio certa hominibus destinabantur. De-niq; quæ communia peccata sub privatis nominibus carpferam, in fingulares homines à publica criminatione referebar hominum quorundam inepta natio & ex faucii animi livore cæ-serorum modefriam æftimans. Multi quoq; irescendo agnoscebant scelera, & fibi maledixille invitum cogebant. Briam ubi commendaveram virturem, omnia opinio continua atroci-satis corrumpebat. Primus itaq; turbo ex hac irrequieti vulgi imperitia concitatus est. Alexandriæ.

andriæ Quæfitorem, non procacitate ulla, aut contumeliam celanubus jocis, fed hilari & ingenua laude profecutus fum Habitationis fue via materiam fudendi fua appellatione præbuerat. Indignum itaq; dixi, qui inter mala habitaret. Hic vero potifilmum genus rudes, & fue impelnitiz ignari, ad indigni nomen commoveri, fa-cinus clamitare, quod illi homini convinarer. Ex Academia quoqs (proh labem servirutis) quidam ad eum perveniunt, monentos cujuldem Euphormionis Satyricon illius innocenti-am terigiffe. At iple in mediaffinis ignorare latinitatis vitium derifit; Euphormionem autem tantilli beneficii memoria amare professus

Eodem quoq; rempore Callionis, Percantif-que, Fibullii quoq; & Pedonis nomina, ab otiofis tacita estimatione jactabantur. Designatos proceres ajebant, & ignominiolis coloribus ad populum velut in tabula effe productos. Sed in neminem unum lineamenta alicuius imaginis cadebant. Itaq; variatis fententiis, neq; mea petulantiz, neq; ejulmodi divinationis idonea argumenta, reperiebantur. Nam & plerumque frustra querentium labor erat: cum hæc nomina, partim ad argumentum efficta, non alibi, quam in mea fcena confifterent; partim autem essent hominum mihi privata familiaritate cognitorum, sed qui non summis fastigus edi-ti apud multos latebant. Nam quid intererat describere vitia summorum aut mediocrum hominum? cum unque eadem pravitate feeleribus indulgeant : & lape efficaciora ne-

quitiz

316 EVPHORM. SATTRICI

quitiz confilia in humilibus videas, dum ambitio ad parandam magnitudinem fordiora flagitia quam ad tuendam audet-Nihil diffimulabo
in hac simplici professione sensum meorum.
Aliquot amici hanc ultionem ingratis animis
meruetum: quibus ad consuetudinem benevolentiz receptis, & illorum crimina & Satyrici
mei iracundiam reconciliatio extinxit. Cum in
illis vana quædam studia torquerentur, ne Euphormio quidem superstitiosam diligentiam evasit: quis aut unde esser, quiz illius Lusinia fabulosa felicirate celebrata, num deniq; propriis
doloribus hanc Satyrici libertatem dedisset,
omnia per vanas conjecturas, inter otia literatorum vel invidiz curam, pensabantur.

speciem amenia, crucemque, & carera qualun calamitatis mala, pracipue servitutem, voluerunt imputare, cui me in Callionis familia, mea fabula addixit. Sparsa in vulgus chartula erat, qua omnia Satyrici mei secreta videtur reclusifie. Inter catera, mini quoqi dominum mirifica sagacitate invenit. Is erat, quem ego nulhus coloris novi; nisi quo famam in ignoto revereor. Fortuna liberalius mecum egit; nec ullius privati familiam auxi, è paternis in regem socis eductus. Ita excusso Satyrico, nullam partem volebant arte aut convino vacare. Sed nec omnibus incivili iracundia adversor. Multi in meos sensus candide quasivere; digni quibus referam gratias: per quos & ubique jam vivo, neque fatis rapientibus extinguar.

Tandem occidente invidia, videbar expurga-

tionem habnific. Galli Germania; mutuis editionibus Euphormionem vindicabant, & ubiq: fine male atrocitaris suspicione tractabar, Sollicitatus malè fida pace ventorum, ecce iterum folvo de portu, & navigium vix refectis arma-mentis in altum perduco. Nondum enum confumpferam imperum, qui me ad ambitum publicæ celebritatis protraxerat: & jam cum præ judicio vocabar ad Satyram. Novos igitur libros ex codem corrice excidi.Sed & fatum!non periculofus illum in Alpibus impatientem motus lacum, quam tranquillè fedentia. feculi vitia agitavifiem. Præcipuè fraudi fuit, quod Gephyrium & Acignianos tetigi. Nec enim zitimatis argumentis passim profe ibebatur Euphormio, & ad triftem literam judicibus fatis erat, quod in Satyra Gephyrii nomen & Acignianorum legebaturidum illi fua vitia putant rutiflime à populo superfitiosa reverentia nesciri, hi autem in facris hominibus acculari omnes deos. Non in-dulgebo imprudentiz mez, fi quid procaciter aut contumeliose ullarum partium judicio peccavit. Nam quod verbum in Gephyrium atrox? quid in cam invidioso argumento non benignis-tima humanitate diductum? Occasione motus qui Marciam nuper erexit, tempestatis nimis despexi, que hybernum in Adriatico increpuerant, Parricidiú aut portentum, cum res cerneretur atrocibus flylis Euphormionem, animum fuum tot horrore fluctuum gravem, tot nugarum indignatione tumentem, exonerare volu, iffe: Sed & tam miti ftudio, nt Gephyrium excufareme quafi alieno impetu fallis & vanis homini-

n

1.

m

18 EVPHORM SATTRICE

hominibus fe cantum præbuiffer. Hie tanquam vicino incendio æftuare Italiam, & rotam quæftionem curiofis libellis excuffam, post omnium forderum religionem pugnaturis. Nam piger excusare quod insolentem & totics Gephy-rus funcitam potestatem notavi abdicandi vel constituendi principatus. Sed & ibi parcente ira-cundia videbar languiste, cum tam publicam faeem, tot carlum & turbinum confciam, Gephy-norum manu jactari modestius indigner, qura unulquisq; fibi favet, & nulla vis est suavior quam fupra fe adulationis tormento rotari: Illis autem, qui hanc mentem Gephyriis injiciunt, id est, qui illam facem ad incendium adornant, non humano tantum odio frascor, sed aut supra communis malitiz, & quam veluti ufus excusat, jura cuntes abominor, aut infra humani a-cuminis præstantiam demissos contemno Nam quid importunius quam rescindere vincula severentiz à primordio terrarum ipla Numinis manu fanctissime aftricta, &, quod reterrimum puto, ram grandi flagitio inscribere ipsum cce-lum: Hz facrorum hominum furiz, quibus ne fux quidem fententix verè placent, non alios fibi conciliant, quam ingenia imbecillitati dam-nata, vel fimulationem callidorum ad perfidiam ambitionis pieratis imagine utentium. Ex ipsis. autem religionum administris, pracipui arcana spe Gephyriosomma posse volucrunt, quia quo superbius stuvil excrescunt, eo vividiores rivultos propagant. An vero parvæ mentis spisso udicio inter Numen & Gephyrium vix distin-uunt. Ecce, ipsam Vrbem si placer Intueri

Apol. pro fe. P A R 0 111. 319

(nam ques alios Gephyrium sceptris præficere non puder) & Superbam fiduciam super sues tumentum colles, illic mixti utriulq; potestatis fasces, & procul ab hostibus canca maiestas, en tiam conscientia aut poenis composita mentes, sciolos illos, velut fulmen in Capitolio tenerent, in contemptum orbis attollunt. In iis ; fi paucos excipias, fruitra folidas materafque literas expectes, Non gentium monimentis, non illa ipía, quam jactant, Theologia, fat nervofis laboribus nitantur. Solum eruditionis tam Superbæ, tam fidentis fibi supercilii fundamentum, Iuris Canonici Praxifq; Rom, mediocris & ad fastum subornata cognicio. Hocest urbani laboria compendium, quo, velur anheli in omnis sciencia culmen alcendant, despicame totum Orbern, tanquam soli integri & soli sapientes. Quid mirum si Gephyrii lacessii tot votibus, & veluti Luperco Antonio diadema omnium gentium tradente, vincuntur duki & pane invido malo ambitionis? Hi lune, inquam, utbis incolæ, qui fuis coloniis peffimorum invidiam facinorum & exitus forfitan atroces per diversa terrarum concitabunt. Nam & hanc sententiam velut plebiscito jubent in Vrbe veram esse, & à suis ubiqs propugnariscilicet inter alia otio fecuri calium aut ignati, qui in aliis regionibus supervenium percinacibus in Philosophia cam audacii illam Philosophiam intelligo, quæ sceptra omnia lacessere aliquos Syllogisticus non verenir.

1

1

ê

3

13 0 10

m.

Igirur cum hac discordia non Italia cantum fed Orbi incubaret, ad cas pattes una sensentia

access.

310 EUPHORM. SATTRICI.

accessi, quas boni nullo discrimine religionum sequebantur. Quod si Gephynu hac discrepano intra verborum modestram casta ossendir, salvitem Marcianos quo in me sacrilegio eroxis. Tam ingenue civitatem extuleram, ita cultum & industriam natura victricem, ut si uel corinthios essem, jura civitatis expectare post Herculem & Alexandrum possem. Illine tamen malledicta, & turbulentius inimicitia, procurrerunt.

Quidam moessum ingenium supervacua dili-

Quidam mæstum ingenium supervacua diligentia exercens gravissime tulit, quod immenfas laudes quibus Murciam attollo, ausus essem
Satyrica jucunditate signare; ignarus hoc potissimum sale ad posterorum sidem tanta præconia condiri. Optimates prisce simplicitatis licentiam, inter hodierni serupulos moris, dicebam, nihil adulterata libertate servare; neglecto
famulatu solam reverentiam circumserre; per
scaphas poste olera, vel in prandium carnes, nihil violata majestate deferre. Tam insolenti scilicet maledicto excandescercisse Censor, noc reputatis saudibus, quas prodigus estudi, him parti
inhærere. Cerre aliqui crediderunt ossentum,
quod ovillam quam Venetiis malam habent,
imperitus Ædilis probavissem. Sed tam gravi
caltigatus indicio redii in curiosam memoriam
tantærei, & prosecto bubulam ex ossum nodis agnovi. Neque rantum timori indusgebo,
ur in me Marcianorum stricta odia esse putem.

Moderatio illorum nunquam tam facili exzestuans vento de sur pace decedit. Nam si mitem & innoxium damnant jocum, cur chess m

10

183

m

1

-

1-

0

0

u,

'n

321

trali licentia indulgent, cur interfunt fuis fcenis, que illos nec diffimulato nomine traducunt? Erumpit barbatus ex aul zo fenex, purpurez tunicz pullam veftem fuperinducens, hane utraq; manu collectam in renium farcinam levat, & Marcianorum habitum profitetur adumbrare. Num ideo comitas proferipta Iudorum? num Poetis vel histrionibus tristiori lege detractum?Imocuriofa frequentia adfunt,& fc hilari imitatione productos ipli fæpe cum populo ri-, ferunt. Adeo publica eavillatio plus habet remissionis quam aculei, ve videaris illi ipsi, quem aperto nec flagitiofo lacesseris risu, jocandi voluptatem ingenua libertate que livifle. Vna Cynicorum malignitas, & intra latebras fufurrantium nefas, leges in maledicos, & magnorum hominum iracundiam extorfit. Etiam benefici um debetis, à quicungs mores vestros in publico videtis excusios, Hac libertas, iniquorum & invidiz nervum franget; le tantum ad occulta & inconcessa ludibria tendentem. Altus quoq; fibi aliquid consciorum eft, jactare finam culpam, & proprio rifir alienam licentiam redimere. Nam quis perpetua innocentia candidus, aur fe intra gratiarum legem nunquam exerranti venustate polivit?quis de cœlo illam prudentiam deduxit, quam Iori affidentem & ideam laborum fuorum Pictura & Poclis in artificii zeltu intuctur? Nimis superbe dedignatur mortalitatem qui peccasse erubescit. Sed ut primam pulchritudinem nascentis Solis excipimus ad Occidentem obverfi, quippe jugis montium primu in ca parte nondum emerti Solis radio occupatis: Ita

322 EPPHORM. SATTRICI

compositi velut ad corú Occidentem, id est, sucompositi velut ad corú Occidentem, id est, suorum vitiorum umbram, quæ rara & egregiis dotibus concessa, non minus quam extremæ nubes in picturis nobilibus delectant. Sed & recensitis maculis cætera videmme adorare, in sis qui numerandis viviis, immensis autem virtutibus minus terræ quam syderibus debent,

Marcia felici milerorum exilio erecta in veriulq; naturę confinitum, callidiffima virtute, nec-minus ingeniola fortuna, inviolatam majestatem in hoc feculum erexit. Quis neget civilium rerum zitus illic ad Orbis spectaculum eximios fuifie, inter tam vicinz & diverfæ potentiæ vices femper per turbines & tempeftatem exe-tintis? Italia vitorum Principum victoriis occupara ell, nec minuribus armis amilia. Eximiz-res Lygurum, & Longobardia ferox felicibus bellis. Super omnia Imperatores quidam veeus nomen, vetus auspicium, veteri quoq; ambitu & militia implebant. Sed tam gravi multipliciq; procella plus terroris prudentiæ Marcia-norum qua calamitatis infutum eft. Per tot mala & fervitutem Orbis fofpes Respublica, & ingentibus inimicitiis superfles, non mirabilior imperio quam libertate fuit. Hanc sue mode-ratione sucrum, sive rigida custodia institutarum legum, nulla ryrannis delibavit. Gentem quoq; harbaram, & que sui ponderis ruina ad nostra littora provoluta est, lacessere diu ausa, tandem asquis se deribus continuit. Quis tantam clementiam farorum, que dignos fuis bemeficis invenerunt, apris præconis adæques? Nam

Apol. pro fe. P A R 9 252,

u-

13

è

is

Nº

ec

.

m

11-

2

e-

e-

n-

a-

a-

nor

6-

1-

m

à,

n-

es?

210920

Nam opulentiam civitatis & prudentiam Patrum erit facilius mirari, quam jejuna & impari laudatione libare. Tamen & natura fus nævis pulcherrimum corpus afperfit, & is fortafle aliquid ad incrementum respublica profecie. Nec enim Syllas vel Marios, aut Pompeii magnitudinem, & ad fuum fatum gentem Iuliam invenit, quia ibi five sponte sive sic instituta inge-nia sim legum non ægre patiuntur, & humilius spirantia, quam ut faitigium quatiant rerum, zitum, quo plurimum polliunt, in communis potentia decus informant. Equide crediderim ex genio gentis descripta esse iura, quia tot fzculis perennant: que fummota pompa non ambitum modo, fed fumptus, & per hoe inopiam proscripserunt. Vestium ambitiosa pretia, & manes comitantium cretus, plusquam Lycurgica rigidiras ex urbe funtmovit: ne inter pares luxuriofa zmulatio folidis patrimoniis constaret, vel liberam civitatem tot satellirent. Vna Optimatibus vestis, non colore, non filo preriofa; idem integumentum capinullaque melioris feculi venuftare fpectandum. Ipía folitudine neglecta majestas, dum patricios videbis nullo stipatore circumagi scapha vicos & per totum populum errare, Ablic huie licentia ignominia, led & convitium parrationi mez. Nec mercari, nec mercimonia manu ferre, nobilitatis flagitium est. Illi mores, & fou calu feu calliditate majerum felicifienz nuge, ita nobilitatis licentiam milcucrunt, ut res

324 EPPHORM. SATTRICE

eandem & notalibertatis & custodia esse posfit. Nam & optimates in inbe velut fua evagantur; nec liberiores domos quam publicum fu-um habent. Rurius autem tam modefta magnitudinis lege depressi non despiciune zquales eminentia fuspecti, & fectam clientibus plebem emunt. Hoc est grande maledictum, hac proca-Citatis impranitas, quam in me quisquis ille Censor est importuna sedulitate notabat. At te fancta respublica, te vera digmitatis & opulenfix alumnam veneror,ne memoriam tor laudum, & Saryrici beneficium tibi ultra fuam fortem blandientis, infons jococitas extinguat: fi te dignis nominibus venerarus fum, & mitius tecum quam cum Britannia mea egi. Post tam fimplicem & verecundam defensionem meam, non purabo per illius invidez maledicta te alienari ab innocentia mea potte.

Vrinam me Acigniani tam candidè audirent, qui utriusq; sæculi tribunalia perentes, nunquam tamen bene conscii animi fiduciam terrebunt. Ingens factio, & sue potentiæ authoribus gravis, lehta vincula, & supra vulcanicos hærentia dolos, territis alterutro metu animis injecit, demissionis culpa per contemptum opum ire arduasq; virtutes: populi credulitatem ad omnia tenuerunt, & robustiores mentes fastuosis viribus tentant, tam sancta potentia ad humanum imperium repente traducta. Hos infamiæ aut egestatis horror, hos spes alta tam superbe florentibus junxit. Quippe illi per virtutis arbitrium sibi à populo alumnisque commissum, ipfitamæ interdicunt, ne suis adversaris liceat probis

Apol. profe. PARS III.

probis aut ingeniofis elle. Ad ultimum divinis & humanis viribus freti, has callidiffime in illa-

of.

311-

fuag-

iles

ėm

ca-

ille

t te

en-

au-

or-

i te

te-

am m.

lie-

nt,

un-

Te-

bus

en-

cit.

ire

m-

ofis

na-

niæ

rbe

bi-

ip-

bis

Cum his hominious que me commiferent caulæ, privatis injuriis alper, an inimicitarum claritudinem sponte deposcens, quidam frustra qualiverunt. Nullum acerbitatis argumentum in his fcriptis, aut inique veftigium mentis, Sero & lemter in eos quærere aulus, quædam vera apertaq; modefbilima admonitione descrip-6; &, fi Satyricon fine præjudicio legent, fortalse prævaricationem amabunt. Nam quid trifte innocentis scripti hilaritas objecit? Parata ab inimicistela non strinxi, que agnoscere nolebam, & graviora suscepto risu crant, & ambi-tum corum, quasi ad veram potentiam nesciret attolli, intra solas literas persequitus sum. Nec putabam tante modestizirasci, qui id solum proheiunt, ut quod sub inani luseram joco, altiore præjudicio confirmem.

Attentarum in literas regnum & domorum temerata secreta: tum ingeniosam juventutem in illorum maculas omni venatione compulfam, extra convitia arguebam, Acutmam falfis indiciis tanta nomina detuliffem que jam vulgaris altiorum mentium indignatio damnavit. Quis non enim melioris ingenii tot mortalium infaniam trifti acerbog; perfequitur rifu? aut quis captos Acignianorum artibus ignorat, qui cxterorum quidem tanquam barbara & incondita ingenia aspernau, apud Acignianos credunt Mulas omnes felici facinore pæne in custodia haberi?ma jestas & moderatio incessiis.

DEUT-191

EVPHORM SATTRICI

& secretum ab externis penetrale, tum quo-rundam ingeniorum felicitas, que irrillis vigue-runt, eos ad tam immodicam sciencie famam evexit. Acceffit industria callidiffimz gentis, que lese ad existimationem motus commendatione protrudit, & in alibi orientia fydera le-vi despectu & veluti fashidio, etiam maligna laude, nubem permeiosissimam exhalar. Nam & hominum genen dominantur inepto quidem aut infano, sed ipsa multitudine imperuque va-lenti. Si placet, Sciolos appellemus. Hi super-bo nec capaci ingenio, rumores, quoscuaque ab Acignianis acceperunt, tanquam fecretz rupes multiplicato tumultu referre stolida pertinacia affliéverunt. Tantæ quoque juventutis quantam ipli excoluerunt, obstinatis suffragiis nituntur, dum fe omnes ab eruditiffimis edoctos supervacua vanitate contendunt.

Et his quidem machinis, intemerata potentia ad ipla lydera fulpe xit. Nunc videas tot fucorum perire fecretum, focietatis flore paulaum peripla fortunz munera oppresso. Nam qui in pancis urbibus suorum aliquot lætiora ingenia ostentabant, qui fastidiosum delectum habebant fuam clientelam ambientium, nunc immensis coloniis dissipati, agre sua Numina in tor templa divident, & exhaustis civibus ser-vitia ad facramentum vocabunt.

Quid cenfeam de illorum ftudiis fi quenis in illis non pauti mediocres, per proprias dotes aut laboriola inflitutione forman; multa humi-lia, fed quæ fuo & fociorú vultu fallunt; deniq; ogentes quadam mentes, que nuda & exilia ex terorum

Apol. profe PARSA 111. 30%

m

s,

Š.

e-

m

m a- r- ab

u-

titis

nis

0-

n-

u-

12-

m

am

nc

na er-

נגח

ni-

iqs

ilia

exterorum nomina lua fama circumvolvuni, Fallitur enim qui tantum ingenierum proventa effe putat, ut alicubi spissa tanquam per armeta numerentur. Quod fi Acignius pro fuz catesvæ paupertate frequentem industriam invenier quis ideo illudat carterorum huminum dignita-tu, quali fi decertandum fit fingulis Acignianorum eximis totam decuriam non opponant? Nam qui Naturam tot capaces & Sublimes animos Acignianis prodigere putatis, cur rurius effingeris tam fterilem, ut in caterorum canto numero non fæpius ingeniorum bonitate luxuriet ? Et quidem in feientiarum regnum veneurus,omnes illarum partes impetus Acigniano-rum invafit.Sed præcipua Theologia & Philip Sophiz cura fuit. Has antea sub veterum codicum pondere vix spirantes, nova infania scribendi operuerunt. Humaniores autem literas, id eff. fimam Mufarum, nondum fatis delicate habuerunt. Vulgaris, & ut ita dicam, profana licentis facientium carmen, in scholis vel miseris scenis; suffecit inexpertis adolescentibus, & raro Ludimagistro publicorum judiciorum periculum fecerune Vellem & Crifpum Tragordiam tenuis fent ne scire cogeremur, eos non infelicius scri-bere quam agnoscere versum. Nam si quie idea doctiffirmos putat,quia rudem putritiam ad lite ras informac, pestimo judicio in infinita rei exis guz zítimatione caligat, quod aut mirifică in-duftriam magistroru credit ad prima doctrina initia requiri, aut ab Acignianis juventure perfici. cui force ad decimu fextu annu ea studia proces

P

often-

228 EUPHORM. SATTR.

oftendunt , ad que vix cwiofe vite maturitas sertinger. Et quidem de eo genere literarium pleroiq afterre fuam sementiam non serosqui-bus nunquam verz eloquentiz imago de sui aut alieni ingenii (peculo illuxerit. Summam & eruditam eloquentiam dico, qua ceteris comicara scientiis offenditur ineptia scholarum, neque se indulger ingeniisintra veterum, imitationem incluses que fuas partes in ftylo sperare aut ducere non audene. Tam venuftz & difficili scientiz vix aliquem fingulis ætatibus idoneum reperiri non fine illius faitigii admiratione videmus, cum huic nemo nascatur nisi amorno primum forcundoque ingenio, deinde folida prodentia ad civiles aftus idoneus, & cui patientia laborum nec fragile, ut ingeniolis, corpus , nec refugientem animum offendat. Itaque in Acignianis nullum effe, non caufa contumeliz objeci, fed rifurus vanitatem ad santum vocantium nomen plerumqueinexpercos & fablimis feientiz imaginem interviles

Jacionas profitiuentium.

Nideus quam profixe indulferim Acignianis, quos in amplam erudicionis partem nó invidiola confessione admiss, dum & exteris mortalibus sciamus non parcius divisa munera Musarú, nec ibi perperuam ingeniorum felicitatem esse.

Nam quod adolescentes ad Societatem dicebá pane de animi libertate deduci, industriamo; in illis aut opes, non autem natura impetum astimari, qua omnibus per sua vitia & virtutes diversa vivendi genera distribuit, nolo instituere desensionem mesa. Vitua patiatur nos suppressis querelis

Apol. profe P A Rs. 111. 329

ae m

- u &

-

1,1

1-

IS j-

G

e

5,

a d

-

s,

1,

á

.

querelis diffirmulare inepea lape tela, fed in illa ztarem valentia ; que fi vellem exculare, quid amicius invenirem, quam illos juvencuris venatores decipi inconfulta pictate , nec crimen in omnibus harrere? Temerata quoque lecreta de arbitrium familiarum illis callidiffima infinuacione quaficum, hodie incemperantius rideam quam indigner quippe omnis doli ingenium post primam aciem habescie, & quos insidiz videntur maturius periffe. Cur igitur in allos scopulos offendimus, & jam cantis naufragiis rectos? cur illam domeltica centura procacitatem non excludimus, que nunquam fevere de. crectantibus illuditi, femel autem infufa, non facilius fifteur, quam flumina, que viam aquarum ponderibus ruperunt. Adfummam, fiin-tentum peregrina merci vectorem, fifervantem aftfa agricolam, & militum arma probamus , quis Acignianos damnabit, fi , quem facillinium credunt ad potentiam, afcentum omni artificio pertentar Imo applauda ingeniole cal. liditati,& stultam prædam in tot cavcis videbo.

Contentus tam modesto indicio, atrocitatem niajorum facinorum submovi, que fama vel inimicorum acerbitas adornat, & , si vere æstimamus, in solam calliditatem & felicem prudentia lus. Multi enim magnitudinem illorum invidiosa speculatione damnamus; irati non iisdem artibus nobis quoq; patere ad gloriam irer. Nam ut austeram virtutem tanquam signum textumve antiquitatis suspicere in aliis solemus, incommodam autem in nobis aversari , sic è contra-

P a

rio

330 EPPHORM. SATTRICI

rio beatam fertilemo; fortunam aliorum liventibus oculis perfiringimus, quam à colo post omnem criminationem racita veneratione mercamur, Quod fi Acigniani limplicitatem meam agnofcent, facile refidui amoris veftigia amabo; quem apud nos utinam publicis offensis non extinguant. Si vero pro authore scriptum premunt, fi devota in me tela facili Euphormioni & aperto vulneribus infigunt, non irofcentur libetrimo dolori, qui adhuc prisca consuetudinis memoria pepercit. Nullas injurias pervicacior indignatio solet ulcisci, quam qua creduntur in publicum emiffie,& ingratiffimum beneficii genus est de universis mereni. Purgatus itaque tous corporibus; & ram grandi liberatus judicio, ad fingulares homines, & quidem graviffima majeltate dignos , confitenti defensione decurro, quibus magnifice negligentibus maledica, neg; trifti supercilio industriam damnantibus, rifus aut lenfus meos aut poenitentiam approbabo. Non excidere his feculis Antigoni arque Pyrrhi,qui multa convitia despiciant de fastigio fuz famz,nec Antonii celebrara jucundiras,qui provocatis aliorum falibus, in fe quoque ludibria invenit. Sed non patiar conscientiam meam de integritatis sue siducia simpliciter ad depreca-tionem traduci. Ipsa lex citatos ad tribunal non zantum, si, que secisse arguntur legitima que-Rione , negaverint , fed & fi ca fecerint jure,litera falutari dimittit ; & Prattores zqui boniq; Judicia abstulerunt severitati verborum. Etiam in fabulis populus agitatur, qui primo criminis vultu deceptus, in Cnemone parricidium vindicavit

n'

1

n

SI

d.

dicavit. Adeo non est ubique aut amare simulatam virtutem, aut virtorum imaginem odisse. Sed præcipua ratio in æstimandis laudibus aut convitiis esse debet; Nam & illæ sub querelarum sæpe & atrocitatis specie vibrant; hæc auté inter maligna præconia periculosis insidiis conduntur. Itaque nec Satyram secisse excusabo, nec ad illam accessisse qui Panegyrin expectarent; modum vero tenusse ut cassigarem licentiam scripti ad corum laudationem quos notabam, æquissima monstratione defendam. Nam inania nec turpium vitiorum simulachra in plerisque quæsivi: ut sub opinione querelarum opportunissima prævaricatione laudarem. Hos si tam mansuetum judicium ofiendit, damnantque benesicium innoxiæ libertatis; saltem patientur emendari facinus, & superfusis laudibus, instar Simonidis oculos suos quærentis expi-

Et Callionem quidem tam suis lineamentis expresseram, ut suspicione à cæteris viderer submovisse. Ne illum quidem produxeram vulgo, ne spem redeuntis amicitiæ vulgara nec sanabilis injuria extingueret. Igitur quædam vela circúvolvi illi tabulæ ad ipsius naturæ verita é expresse, ut nec alius meis telis huic soli destinatis sauciaretur, & tamen secreta ignomina plus pudore in conscia mentem quam infamia sæviret. Multos quoq; admonebam, errorem quem nuquam amator Poeta expiavit, non tutius latere quam verum Callione. Nihalominus aut in plutes divisa scena infelici cumostate quorundam non unu inquinabar, aut unius actus suspicione P 3

332 EPPHORM. SATTRICE

tota traga dia innoxiis imputabatur. Quibusda sufficiebat obscura natalia; alii facile ingenium, & virtutu vitiorumque potens, vanis suspicionibus suebant. Illud vero acerbissime tuli; prædate dignitatis purpuratu traductum sub hac larva ab inimicis meis iniquissima accusatione jactari, Molles & parum viriles illecebras quibus vo-

luptatem invitaret, turpemque forma curam ajebant, falla quidem illa fed contumeliolissima procacitate dilatam. Hoc autem non illi modo quem volebant, fed & ubi Callioni objecerim ignoro, quem tantum paruiffe fui feculi vitiis, non autem muliebri ingenio przivisse conten-di, sed adulatio Satyra pejor, summo & nobilis-simo homini illusti, cum sub Callione lacera-tum, & inter Berecinthiz Gallos per ludibria & enervium victorum contumeliam exfectam. At ille quia nihil de le ejulmodi credebat, auc referentibus tardion fide confensit, aut quicquid illud erat infra ultionis dignitarem elle duxit. Mihi autem ignoto, & alieno facinore laborariii, cum ultra biennium in ea fuspicione jaquisfem , ab inimicis nunciatur me parum promodestia tantum hominem tristi & inverecunda oratione la fiffe. Turbatus, & extemplo con-scientia interrogans fidem circumspiciebam ne qua tam intemperiva impietas nugas Euphormionis polluillet. Nec timebam meditati facinoris culpam, sed verebar excidisse inter pu-blicos questas que in eum non sine conjectura deficiti potuillent. Ve deinde Callionem nomimarunt, tunc vero actonitus & impatiens contre melia, non rifum, non racundiam renebam, fimulque

da

m,

nıla-

73

mi.

0-

na

do

m

3,

1

上段は

1.41

6

fimulq; ingemiscebam miserize Optimatum,qui neq; lua bona neq; mala, nifi ex aliena fide cognoscunt. Et illius quidem nomen fideliori re-verentia tacebo, quam stulta & imperita adulátium nequitia, qui nescio quid de illo videntur credidifie, in quem Callionis scenam convenire putaverunt. Quod nisi in curiosa excusatione offensam metuerem, sans antiquissima gentis imagines expugnarent infelicitatem nalcendi, quam in Callione traducebam; & totius ordine vitz , notz & a multis celebratz virtutes non agnofceret. Summa igitur excufationis hac erit, me nulla invidiofi fempi parte, ne concesso quidem & innoxio joco, ems innocentiam lacefifle, nec eum quidem occurrific, de principibus viris latiori procacitate ludenti s eos autem qui inepta sedulitate ipsum nempe in Callione invenerunt, abominandos tam integra domui elfe, quod per illius maledicta amoris & diligentiz qua fiverint nomen. same . medaugie

Sed nec solertia meliore meum Anemanem produxere de tenebris, in quas illum composta conjecerar larva, eo etiam pejores quod integerima matronam eodem facinore la serunt. Contubernalem meum se inanius efferetem, ne ipso quidem invito eram ultus, se quidem ne hareset suspicio, uxorem attribueram, cum spernipsam conjugii ejurasset. In ea vero muliere multarum impudicam licentiam exponebam, sed practipue subitam se inconsultam libidinem slagstio-se domo s. Sed nec savere lasciviz niti, aut frangere obligatos milu animos querebam improba voluptate legendi, cu non videretur dubitandi.

P 4

tam.

EVPHORM. SATTRICI

tam fordæ mulieris æftus nemini placituros, viris certe faciles & oblatas voluptates afpernanribus. Illam autem quam fœda suspicione violarunt, neque mea integritate oportebat. O vir-turis inanem cuftodiam sui, si alieno scelere de... formis effe poteft. Matrona profituere fama, & de mea Comcedia in fornicem deducere, conjectores ineptiffimi audebant, digni, fi per-veniunt ad populum qui nati per eadem scelera, vel non meliorem familiam ducere credantur. Et hæc quidem in privatorum ignominiam jaetabantur, led przcipua moles invidiz me in Protagonis & Doromifi nominibus pane toto pondere afflixit: neque camen mole thus fuit hic criminibus onerari, quam nune latandum puto defentioni locum effe per fummorum hominum laudes muramifiomnino deliquife me credas, quod rain fancta nomina indigno polluerim loco, & velue contagione criminuin que in aliis arguebam. Nam nec olim Principis fignum inter inultas fordes, aut funesta obsceenz fedis vilitate stetisset. Cur igitur in Satyram aufus tam indignos conjucce Heroas & velut in mortali-tatis mala iplos deos adoptare? Hæc fi triftis objicerer Cenfor, non fortalle à fincera ratione erraret prifez fimplicifque virtutistezterum nec. peritus hodierni moris erit,& intempestiva pro-bitate molestum facillima defensione submo-

Nunquam nostro seculo tam pervicaciter iratus fui, quin paria aut fœdiora in Majoribus fa-cinora agnolecrem; & de fatis injuria quentur qui poft Heroum atates inter mortus femina

virtutum

,vi-

an-

vio-

vir-

re,

er-

ra,

ur.

12-

in

to

hic

to m

s,

0-

is

1-

is m

-

is

iè

c.

virtutum putat le in sola vitia natum effe, Sed non susceperam revocare memoriam pristini pudons , & velut exemplis tot autorum confuetudinem noffrorum malorum fancire. Ac præterea videtur inhumana acculatio quæ infolam nec profuturam ignominiam mortuorum infurgit.Sed & humanæ naturę vitio, maligna gaudia criminationem viventium infinuares frigida aucem & incempeftiva reprehensio antiquitatis non invenier probatorem. Igitur nec acculationem pelfimæ ætatis inshtui,ac ne quidem huius zvi corruptissimas gentes aut stultissimas veris & merius convitiis profequurus fum. Gallias Britanniasque, id est, Horem universi, & humanitatis haredem que decurso Oriente in noftrum velperum deflexit, in leveritatis mez titulos caulalos rapiebam, tum quod nitida & exacta corpora suos nævos melius ipsa diffimilitudine farentur, tum quod ibi literarum domiciliu effe, & iftius not z volumina, inter liberos & ingeniolos homines, & quidem fine altiore malitia procaces, sciebam avidius excipi. Et fortal. fe in vitia dicturus, nescio cujus vitii jam tacitis fanciti fuffragiis commoditate ufus fum Si came vicium appellem, foluram quidem illam, fed innocentem & peccantem intra verba dulcedinem jocandi, aut etiam de fastigio rerum & tota O .cheftra disputandi. Nam quis dies Gallie illurit qui evulgatis aut le inter conscias tenebras prementibus libris nova scriptore per aliena ludibria comendare noluerit? Taceo quod illiberali ingenio & fape no artificioso facinore magna & cafta nomina diris & crudelibus contumelis infellant

336 EVPHORM SATTRICI

infestant, in quibes plerumq; sola remeritas placet vel mentiendi audacia, cum statim motitura novitate,

Sed pos quidem plus quom Heroftrati nome de memoria collamus, cererole; humanius (avietes, si placet, saltem ad cognitionem & judicium admittamus. Ex ils aliqui, jam in partes discedentibus facris, mystas adversæ factionis permific & veluti religiofo odio , falfis fape fed apud fuam plebem creditis facinoribus aut ludibnis objurgant, Alij in externos obverti Principis fui imperio fate viciniam deftinant, & inter Musas suas debellant. Illi exprobratis hominum aut regionum incommodis toto spiritu licentia fuam fatigant. Quidam felicitatem ulcifcuntur, quæ indignos attollit, multos quoque meliebras fastus, aut impotentia, de sua sorte exeuntium ad scribendi violentiam accendit. Etiam lenta judicia, empræque curules, & forum prædonibus plenum, irritos & supervacuos accusatores invenit, I am nugæ & çaffa vanitas incolentium. aulam, jam perjuria amicitiam polluentia, jam omnis condino & fæpe virtures citata funt literatorum studio ad populi samæque tribunal.
Mihi autem inter hos acres impetus, & interdum illustres, illi plurimum aberrante prudentia, videntur in ineptiam quam in aliis castigant ancidifie, qui gravi & ad majestatis speciem or. nata fapientia larvæ ambulant, id eft , qui plu-rimum fapere volunt , fubiti patres nec à cenforibus recitati, & de magistratibus queruntur ; remque fimmam non rogatis fententiis e-Polyuna. Nunc fuarum partium facra veluti de fallira

oë

- 2

es us

d

1-

1er

m 5 r,

LS.

n

a

n

.

C

fastigio aliis inaccesse sapientie excutiunt: nunc populi mala, & anconsulta fortuna munera, nihil profutura iracundia oftentatione vexant, Audent quoque Regibus componere sua edicta, & quam vitæ rationem probent inimica potes flate præcipere. Inter hæc, modeftia & hilaritas de tumescentibus exigitur scripiis, que libertatem ftyli fibi multa permittentis porifimum commendant. Nam ut immensa & inanis loquacitas nullis feriis condientium rifus probatur, ctiam in Parafitorum viliffima fame : ita nec victura aut profutura cavillatio, perpetua sapientia debet effe invisa. Cum oporteat omnein Satyram aut veniam habere modestia, aut lepiditate mereri. Sit igitur, ut profit, altis quide verifq; querelis confperfa & plena comitatis, ut delecter , magifque fuo feculo & viriis que hominibus irafcature Neque enim sur Taren enorum quifquam Metoni offenfus eft in es rorem civitatis ad Pyrrhi auxilia conversarlas denti saut lentas Bruti trucem Fannii hbertatem admilit.

Igitur Gallia in infinita libertate Cenbendi indignis & felicibus Saryris exundat , dum omnis . generis ingenia vel impatientiam rifus per hæc ludibria offendunt, ut tumore subeunti invidiz levant; euam tum prudentiæ applaudunt qu un fibi affinxere / peffimi autem vel fortung fuz erimine ommbus irati, vel malignitate livoris.
ipfam maledicendi volupe: të fatiant. Hos mores polita disciplina, & in humanissima qui le gente, gala ulcifci, an opertis oculis diffimulare debeat, fi quis queret, primum fciat, coeli quide & terra-

THAT

338 EVPHORM. SATTRICI

rum velut fata, non arborum modo aut animahum genera pro regionum conditione varia effe, fed & in mortalizarem valentia nostram, vario & diffimili affectu incolarum animos temperavific. Sub hoc ceelo fubtilis & (zva timiditas videtur, sub hoc autem infana & sefe profundens temeritas nasci:reverentiaPrincipum, aut odium legum, vectigalium quoque patientia, vel infra avaritiam languinis fui cura. Nec ullus eft humanarum mentium affectus qui non aliquem Orbis locum pracipue religione invaferit. Huic itaque morbo fese male tenentium lingua um mederi publico imperio prætecti haud dubio de-bebunt per terrorem fævientium legum, in illis gentibus, in quibus despectum Principum odiumue quidam communis spiritus alte egit ; aut ficubi tardos provisosque sermones nou nisi matura animorum acerbitas expromit : At vero Gallicis animis iple halirus superfrancia attrorum longe alia ratione providit, qui extemporaneo impetu prene iracundiam priulqua conceperint, effundunt, industriamq; jocandi no sapius inimicis quam familiaribus adornant. Ibi virtures & vina, fi vere judicamus,majori quam pro vero specie erumpunt, que laxa inaniter & effufa nunqua ad verum bonitatis aut mabitiz ordise n possunt cogi, nifi cu refelluncur. Testis alaentas in fidentibus animis magnifice exfulrans, altoq; fpiritu gloriz & discriminibus ad fattum intenta: ista quoq; procacitas, & asperitatis Satynez morius; quorum illud fortitudinis specie rectum, hoc auté persona maledicenti e infame no. pau os hoc feculo decepic. Quippe illa gencrofi le.

rio ra-

Vi-

ns

im

u-

m

uc

m c-

is

i

0

4

neroli spiritus velut expressa effigies , dum per incon fultos ramores in Gallica juventute luxuriat mihil est aliud quam adultera fortitudo, que fua perulantia verz virtutis decora projecit, At vero idem torrens cum ad obices rumpitur inhibitus, zmulatione aliorum, & ad experime. tum provocante fortuna, tunc inanis ferocitas de illo fastu suam aciem evolvit, rediensq; in virtutem ad virilem & maturam fortitudinem fe coponit. Hoc contra malignitatis simulachrum, bec nonnunquam infana & præter falcium reverentiam procacitas, ut turpiffimam larvam ha, bet, fic intus innoxia, nec vero facinore deformis,ipla libertate contenta eft Si vero non parcentibus edictis teneretur, tune fortaffe torum virus, quo per hanc lasciviam se Gallica ingenia exonerant, in immanium & tectorum ulcerum tabem coiret. Adeo fæpe virtutes & vitia non funt priufquam laceffantur. Igitur ut exdem arbores pro terrarum fitu naturam quoq; mutant, nec Perfarum mala Romanos extinxerunt, cicutaque nonnunquam utimur ad frigiditatem potionissita mores a flumare ad ingenium utentium oporter. Neque plus eadem verba, quam ritus in his illisque gentibus diversa significant. Br fides aliorum populorum linguarum penfata modeftia, feditionum feelerumque pericula male in Gallia metietur innoxia scurnlitate, que his riugis occupatú fastidiú odiumve præsentiú rera & in nonnullis fortaffe nequitiá confumit.

Erectius hac consuetudine tot inultis ludibriis sancita, quanquam alienæ gentis homo; ausus sum in jura & veluti sacra Gallicæ libertatis in-

trare

340 EPPHORM. SATT RICI

trare, & Saiyram, vix ultra titulum sevientem, leni setu & incrembus jocis implevi. Quod nisi Principes Viros tenuioribus velis obductos (ut nec longa conjectura dubiave retegi possent) e-gissem in hunc ludum, quis (ô facinus) innocentem turbo, quæ tempestas inundabat! Nihil esset tristiori supercilio grave, nihil invidiosa arrocitate suspectum, quod non malevolorum improbitas in contumeliam illorum rapuisser; mihi quidem insimulato tam sunestæ loquacitatis gravis, sed illis iniquior quos tam grandi malorum facinorum suspicione violasset. Igitur ipsam purpuram consultissima ratione detexi, utæstimari modestia mea posset, necin deos crederem ausus quæ vilioribus ingerebam, aut quibus etiam ipsa vitia sub sictis & scenicis nominibus lacerabantur.

Cum hæc moderatio tutum iter primis scriptis præstitisset, nescio qua siducia in secundum Euphormionem excrevi. Hic cum primo se solveret risu, supprimere jocos jubetur, & ex operarum manibus, ad judicium mulchamque descendere. Quod cum mihi tot slucibus terrisque diviso amicorum indignatio ad intempestiva odia vocantibus literis pertulisset; non industi dolori, aut repentinis inimicitiis mutatus sum. Nam & Magistratus sciebam, si quid injuriz esset, ignoti hominis libello obtulisse, quod si maxime mesi esse cognovissent, tamen pepercissent diligentie, qua prætextu publico in me malevoli homines vel imperiti erexerant. Nimis enim humiliter summorum Magistratuum res erunt, si sufficere minimis debet: & illoru otium severissima lege

m,

nifi

ut

C

ef-

0-M-

ihi

tis

o-

li.

m

0-

us

n L

tu: bamus,nisi alienam concedimus fidem, cujus diligentia tuta præferrim judicia & extra fortunarum fortem exerceane. Liber quoque agere gratias ipio nomine injurie, que Euphormionis famam fortafle extudit, ipla damnatione prafignem.Sed jam fracta invidiz nube, haud dubia timidave fiducia exspecto, ut expertam verecun-diam emendata in Eleutheriam suffragia reducant. Quantumcunque severo ribunali discepremus, cece, Italia & ab utroq; Germania colo, ludibria, ne appositis quidem pensata præco-niis, non modo neglexit vindicare, sed pro munere amplexa,ingenua libertati applaulit. Vhique evulgatus, velut præmio delationis suæ liberin illis urbibus illique domicilis que notavit, jam fidelius mores explorati & fina indicia præfenti testimonio fancit, aut in jocum traductus emendat. Ar Eleutheria in immani patientia urbanitatis, proh fatum, meos fales publico donare dubitavit, que ridiculam, &, quod eft pejus, non ridentem ful Militis audaciain, & equifanaticum robur, & toties feribentium pudenda hbertatem , nullo supercilio tam fedulæ maje-Statis offendit, and the

Sed necillis tenebris projeceram fætum, ut obscurus parens essem, & si quid parassem atroeus præsentissimus vindex erat, qui in suis nunquam sociæ & amicæ majestatis despectum patietur. Ignorant moderationem mei Regis, qui,
quam pacem Orbi facit, non putant ad verború
etiam tranquillitatem pertinere. Nam & diligentius in populi sui ore, sociorum Principu fama amat, qua suam castigare, gnarus nec amoris
pignora

342 EVPHORM. SATTRICI

pignora cum improbis jungenda, neque bonos contumeliarum flagino effe lædendos, fed nec deorum crimina licenter in vulgus & fine honore efferenda. O przelarum, & quod rot Principum ambitio tuter feroces & inhumanos titus los non vidit, bonitatis fideique cognomen; quæ in hoc inules amentis fuiffer. Sed laudationem omitto ne suspecta adulatione evilescat. Longa posteritas, qua vere de præterita virtute censobit , fatis tantam memoriam fua in nostra tempora invidia commendabit. Caterum non facile videri debeba, voluisse tunc primum fe tradentem fortunam jugulare,& profana petulantia in quadam Numina, mihi inconciliare omnes deos. Quod fi faventibus vindiciis, quæ hospitibus certe debetur, jam non fidelius tamen à fe amicorum emperio Regum quam nomini effet consultum. Briam cum hoc lustro horribilisatrocitas Diræ una face pæne Britanniam cremaffer, & proditionis nefas vix de suo jugulo esfet excussum, de populi solicitus voce, nihil prius edixit, quam ne quis tristi suspicione macularet Regum fociorum dignitatem. Iocos tamen, aut yulgaria, & veluti per totum populum laffata ludibria, exorabili comitate agnoscit, que se lepiditate conciliant, & nocere jam non possunt, veneno quod tectum & occultum favifiet jam corrupto & per nimium aerem expirante.

Hoe arbitrio fortunarum mearum potuissent fortasse magistratus dubitare descrentibus meu nomen, nec vicaria side tantilli voluminis conscientiam explorare; cum præsertim scriptionem in quam magis tempestas incubuit nuncupal-

icm

Apol. pro fe. P A R 8 111. 343

fem Heroi, quem fædis convitiis præficere, suppremæ net in hoc Rege tanto plus vibrant quato Natura capacior communium vitiorum facultatem obtulerat, ne inepta necessitate esset probus. Hoc est enim esse sanctum, non si à sceleribus abes, sed si ea refugisti. Equidem Rex meus gloriari pulchrè potest : nullos quidem exterorú suis muneribus ad persidiam fraudis allestos, sed nec proditionis conditionem ferentes humanius auditos, quam sudimagistrum Faliscomanius auditos, quam sudimagistrum Faliscomum librum (nam pro se ejusmodi dicet) eum facile de judicii metu litera salurari exsolvent,

2

1

.

Sed in Protagonem tamen lusit, & de Doromifo totas charras implevit. O hornbilem redarum mentium calamitatem fecarra flagina occupare præmia virtutis, beneficia autem & merita periculo fceleribus constituto pallescere, Ego vero si literatorum infortunio quæstum accepisfem librarium, anxiamque mercedem fordidiffi ma adulatione captaffem, nemo ante Protago-nem erat cui meos labores exprobrarem: illum extra huamanam fortem laudibus eductum, illum huic honori qui est ambitioni humane chariffimus effe subvectum; nec unico feculo duratura præconia merituris faltem donis & imparibus comparanda, nunc gratuitis muneribus& ne æstimata viderentur confuso sub Euphormione nomine largientis ipfa gratia periit, & plus invidiam, horum temporum vitium, quam mea fidem inaffeeta integritas adjuvit. Ecce autem ne hoc quidem beneficium fata indulgent, ut apud lentiétem me exculem cum vulnere (a dolor!

344 EVPHORM. SATTRICI

gl

1

(

1

lor! post omnium memoriam indignissimo, ille Protagon, ille natus ad miraculum terrarum, des stituerit Orbem. Proh facinus ad mostri zvi infamiam esticas, quod per teterrimum nesas tantum Principem nondum poscenti reddidit colo. Sed & stupor lachrymas, & stuporem ultionis cupiditas, de omnium pæne gentium corde & oculis submovit. At te adoranda Anima, te melius per virtutes & samam quam per excuntem de busto Aquilam consecratam, hic omni solicitudine placabo; si quad de sam justa remisero cura, non minore slagino quam si viventem ossendissem, peccaturus in Manes. Sed necille excanduit, & si adhuc dignaretur mortalitatem nostram, nullus certior aut veniz author esset, aut innocenti e mez vindex.

Stabar ad cribunal Africanus, & jamintonuerat acerbitas in ipla innocentia querentium crimen, cum Antiochum, filique vinculum & indicium corruptel z non expavens, ipsim quo-que defensionem crubuit. Iudicum quoq; plausus,revocata beneficierii memoria,in Capitoliii usq; perduxit. Tam memorabili exemplo meus liber de reorum pulvere dignissimo rumore cofurgens,& fummarum creditor laudum perambulare poruiffet Protagonis totum limen, donec pramiis abiolums abiret. Primum enim no imparis dignicate personz, cantum nomen magnificentissime operui. Nam quid aliud Protagonis cognomen quam militaris scientiz venifimam confessionem expressit ? Nec pensata tot principum tot seculoru laude, illum omnis memorie primum acpene folum ducem, in justi gloApol. profe P A R S . 121. 345

He

is in a de te

ni mele

E,

n

gloriz fastigium asierebam. Nempe ex hoc covitio cæteræ & sub judicibus litis,ipsa innocen-tiæ meæ verba ad testamentum citabo, nuite igitur est in Euphormione Protagon: Vir boc fe-culo major, & dignius fabulantium miraculia vatum: hic alius, ni bil de co mortale predicabat. Et foleruffirmus fenex multis in eum præconiis effulis in hæc verba defifte : Nulla fecula Proragonis genium equarunt. Br, Nec quemquam fimiliorem Numinibus adnos fata transmiferit. Nec minor eximii viri cultus totu ubiq; Satyricon adorarz majestan substernit. Quod si de jo. cis publicis meus deinde liber crevit, fi cum populo feire aufus fum, nec acerbiore rifu quam quo Protagonem delectarem inclamare Thalaffio ignoscite, quiesitores; bonitate Protago-nis& vestra libertate sum deceptus. Sed videte, ne majore piaculo nimis officiolam deligentiam polluaris, dum hos ludos intempeftiva leveritas filentio damnatos videtur nescio qua censura notavific or esquiparties son some size sheet and

Si vero de Fortuna descripto imperio quertitur, quam inipso Eleutheria templo, ipsa ara,
fanchistimo honore appellavi, si aspernantur illam deam, & me quasi suorum factorum ignarum incusant, certe legum fuarum videburtur
oblivisci, sed & parvam gratiam habere illi Numini, per quod ipsi creverunt. Nam quod his seculis virtuti stabile iter ad opes, nis jam opusetar aut quis ad magnaru dignitatu culmina, nisi
quada sorte perventi ac ut nemo nisi dignus, aut
divitiarum potiatur aut bonorum, nibilominus
opusest fortuna regno, qua aquales virtus,
saltem

346 EPPHORM. SATTRICI

Colie

me

crit

pici

rio

COI

no

ins

po

n

1

6

t

Saltem impari felicitate distinguat. Nam multorum ingeniorum magnæ dotes, velut debiles & ipla paupertate ægræ jacent. Libet aliquando meminifie Satyricæ libertatis & iterum adorare fortunam. Tu es, inquam, fine qua nullæ virtutes fibi placent, nulla posiunt per nostroru temporum rempestaté emergere. Tu de sacerdotioru collegiis luffragioru potestatem, tu de opulen. tis folitudinibus excussisti, sed & forensibus ministeriis in hoc arduo locatis quo folu extructa Pertingant diviriz, que via nude industriz pa tet, aut quid lalcem felici ignaviz vel ingeniolo Sceleri negavist / Sed tantos & tot fasces tibi hec ztas non dedit. Iam olim omnia poruifti, ctiam ante luxu arq; aftuszetiá cu memoria labentiu annorum fatis fix z parietis fides erat , cum numerantibus clavis, & captas tot annoru ulu getes nulla interdicta extorquebant, Hac veneratione Fortunz fi quis offenditur, aut iplius beneficiis faginatus, capea & ebria mente defævit, aut sane est iratus, nec respiciéti per tot vota litavit. Sed hoc toru non video quo argumento polsit ad minima Protagonis nota aut injuria traduci, cui ctiá fortunæ arbitriú adleriph, ut felicitaté ab illa nemo magis quam ab isto exoraret. Doromilim auté (alterú Satyr z crimen)immani piaculo aggrellus fum. Scilicet ab ipfo nomine initium injuriz fuit, & Doromilum appellavi, quali per nimiam frugalitarem liberalitati infefum. Ecce de infelici beneficio novum nefas,amorilas constus iterum indigniffimo reatu perculfi. Quafi Doromifi non invenerim nomen, quod nullis doris tanta integritas pollet, nulla folci-12010

1

Apol. pro & P A R 8 111. 347

do

ire

11

m.

0

n.

ni-

tz

10

ę¢

田山中からは、かかるから

1-

ne

ri,

C-

2-

T-

n, la solicitatione perverti. Cur igitur ambiguum nomen (nam vas ambigum feciftis dubitando) in picionibus gravis veneno quod mens mala, in lufflore qua fivit ? Sed & illum quibus verbis , qua commendatione celebravit Amilifict Satyra lui nomen, fi paulo ulterius indulfiffem. Nunc vir ingentu nature appellatur ; nunc qui in colum possir meritissima predicatione levari, Nam imperitiz imputabo zmulorum, si vel senem de il lius frugalitate loquentem, vel Euphormionis inopiam cum suo artificio Musifq; negle cram,in criminationis acerbitatem deducere audent, Nimirum zquo jure sua libertas scenz ac Satyrz larvas indulfit, quibus fupra Pythagoræ fat um fæpe homines renascantur in die, & mine juventute luxurient , nunc maturas partes absolvant. Nisiforte servilis calliditas, & supercilium heri nunqua Roscio per eadem spectacula convenit, Equidem Euphormionem non excuso, fi in diversos habitus transire non licuit, qui in Doromisi domo ideo scholasticam induit vanitatem, ut irrifus abiret. Tunc enim infaniam ludebam, nec dum cognitis fidentium Mulis; qui inutiles, nee ad pulchritudinem exactas nugas omnino tanti putant, ut de egestate securi sint, & ad opes à felicibus tollantur, aut in ijs animorum scabri. tudinem inculent. Nec Doromilum caftigaba, fi augusto hanc turbă Poëtaru submoveti summus Lyricoru pepercit; dicebamq; ignoras ibi musas, que ad stimulos superbe paupertatis nescio quid ignobile & mercenarium cantant. In eo autem fene cujus indicio Doromifi nomé accepi, mali-

E VPHORM. SATTRICI.

gnum ingenium non omnino inquieti populi fingebam, qui femper magistratibus iniques, ta men ingentia merita non peffimo autarrificio To livore agnolcit. Sed & magnæ faftigium portæ & aviditatis effigiem vidi abducentis ab oppidanis Plutum quod nemo opinor bonz & candidæ mentis, in cujulquam contumeliam vertet. In eodem quippe videbit bellorum instrumenta, currumque Gradivi, cum ea vastitare , quam Annibal Italica prasagium cladis in fomniis exhorrait. Nam Angustam, sed formidabilem domum, & gravem tam longo apparatu, non aliter debui quam Martis penetralia de-

Et his quidem argumentis jam confido Eleutheriz omnes deos dignissima litatione placaros; Nunc de reliquo folicitatus orbe, fi quid est iratori Numinum etiam facinori propinatione exorabo. Et vero apud exteros expedita innocentia facilius emerget. Laberru auté metuo ne innoxii quidé joci, led fortaffe crimini viciniores implicabili præjudicio in me accendant; præcipue cum cognoverit de hac causa indicio illorú, quos Cassius amovisser trium verború cautione, Nã qui continua integritatis fiducia suam causa cum celo l'uncipibus miscent, mei premendi occasionem putavere se nactos, quod eodé scripro in Laberrum & in iplos jus libertatis exercuissem. Sic igitur potentiam alienam ad fui ultione callidiffima fraude amarunt. Suis injuriis filentio tectis, tanquam pio & laudabili dolore commemorant contumelias; (ita enim appellabant) quas ego in Labetrú & Pedzá flagitiole fudiffudi pro alic VIO ini N the bie

> no ti Ci

Apol. profe P A R 8 111. 349.

or-

m

n-

in

in

fudifiem. Adeog; valuerant aftus, vt innocens procacitatis Euplicamio, novo judicii genere, in alio Euphormionis & Satyrici innocente pæne vindicaretur. Et hoc quidem atrocior videbatur iniuria, quod Pedgam illis jocis miscussem. Nam & feuerius fuz Metell z vindictam in Athenas quam defectionis Sylla exequebatur, & hie Seytha qui in Bajazene pæne facta Ottomanorum pracepit, ples consumeliis in vxorem quam imperij libidine accenfus eft. Non eft tati meus liber ve imparis odij magnitudinem excipere uelim, &, fi piecatem nolic,ultro fe iratis nozæ dedir : plus tamen innocentia fua motus quam periculo meo. Labettum & Pedeam non tam originis vetustas , aut potentia extulit robue, quam vittumm claritudo. Neque praconium tante confessionis jam esfundo, aut spe beneficioru agitatus, aut indignitate terroris. Sed ubi res ad serium procedit, non ausim ad tanta faftigia nifi vera adorarione suspicere. Et vero nullius flagiui incufaros tantum veluti publica voce produxi. Nam communem, & fi maxime effet verus, non turpem rumorem lequitus lum, & peraliquor jocorum suavitatem expressi , ac ut magic impetrabilis venia offense sit, nun tam illud in Euphormionis ludum arriput, quam ut fabulæ vanitatem improbabili narratione damnarem, Igitur nec ifti libertati mallent trifti & ignobili superbia irasci, quam ridere cum domino genus humanæ, qui trimeftes liberos felicibus nasci impatienter non audivit. Sane de Liphippo, nifi ex persona aliorum nihil dico, quos si reverentiones majestatis secissem, periclitabar adula-

250 EPPHORM. SATTRICI

At Thebanos quis ignorat eximic à me coli, dum majorem nostram patriam affidua veneratione appello, & amicitias illori ambitiofe quefitas ad fcrupuli moleftiam & folicitudinis conservo. Nec illi moderationis obliti, acerbjus meos rifus quam eos miferam exceperunt, digni quos veris laudibus attollam,cum fynceris judicis nec falfa beneficia admittant, nec injuriaru Speciem vanitate præjudicii ulcilcantur. In Aquiho autem è vivorum societate jam sublato, etiam fopervacua excufatio effet:in cujus condirorium neque fama mez narrarionis intrabit; & si maxime heret, ejus manes humanis negotiis non fohcitantur. 19 200 - 20 har a comment

Vereor ne prolixa trepidave defensio mez caulæ fiduciam corrumpat,præfertim quam no ita suscepi quasi inimicorum meorum humili-tas pulsare meam quietem ægritudine solicitudinis posier. Magnatibus autem sic me facilius approbabo; Nihil scriptum aut cogutatum esse, quo illorum dignitatem violarem; și ni-hilominus perseverant suspicari, me exsecratio-nem mei factus pretium suz benevolentiz esse

facturum.

Domita autem vel sedata vi ferocitatis externæ, jam forte familiaritas merentium quæret, num tam perpetuo favore mei pignoris caligé ut in eo cognoscere errores aut agnoscere non posfim, denie; si quam eum toti orbi, tam etiam mi-hi excuso. Nani & Brutus suos liberos primum virgis, mox securibus cæcidit, ille aute adulterii vindex non prius filio oculum reliquit, quam

Apol. profe P A R S 111. 332

fibi excuffifet; & vbique quo est solerabilior lenitas parcentium fuis co laudabilius grit hujus veniz fuavitatem alpernari. Igitur tanquam è publico rediens, & hemicyclo angente privacam maiestatem domesticas de ipsis Præstitibus culpas expecto. Negs mollius quam jurata fententia disceptabo , vel ve tanquam Hermolai patrem fua rabies in filium absolves, vel ve iplius filium iracundia parentis eripiatenterna milericordia per internam & yelut parricidalem discordiam, benignissima lite erecta. Bece autem jam vexatum percensui scriptum, duriulq; discussi,que recipere culpam aut abscondere possent, mbil publice peccatum annoravi quod caftigatione in exemplum poffem ulcia. At privata & rantum in dometticum nomen errata, etiam atate donavi. Primum quidem invidioli argimenti ferociam, que lub prima juventure adhuc rudem & inexpertam libertatem favientium odio vel iraquadia objecit sto conatus Przinaturos, & cupidiratem fame, que luxuriantem vitto annorum feripuonem novacula feveriorinon ferravis. Nam in puima Satyrici parte etiam quotidie lituras facio ut in multis velut fronti invenuft e falcem velum imponam. Sed hoc judicium non ingraea violentia mihi ereptum fatoru elemenu a per-mili qua hoc pane excuntis pueritia tyroci-nium vifturis ipiritibus annumeraverum Secudz vero piru,quz, provectior biennii mora,fapuir per prioris impetas nævos, meam quoque gloriam imputo : ac quod Epidicus & Ocatoe lus authoribus fuerant , id mihi de Callionis potentia

a]

3

3

ā

d

d

3

r

c

å

352 EPPHORM. SATTRICI

potentia liber Euphormio, & se primis literis sub fabula imbuens, esse potest. Nimirum ve consen per illius virtutes aut viria non recusem. Neq; me cam propitii itineris ad gloriam potest, aut si mavultis præclari erroris, pænitere, sine contumelia immerentis fortunæ, quæ velut consilio meam temeritatem provexit. Adolescentibus autem totiq; juventum, quæ adhuc curiosa & libera diligentia speculatur aditus ad ustenioris vitæ securos & opulentos cursus, meis cautioribus, & jam experto navigio, quo adremigent portum ostendam. Fallitur enim qui literarum splendorem putat etiá Pluti cæcitati illucescere, & statim ac in Parnassum pervenit, opes ab Apolline esse agitat omnis metallicondutore.

Nam omnibus feculis diverterunt divitiæ à fludiis virtutis, & fæpius Philosophia in gratis friguit, quam purpuram delpexit Illi ipli qui libertatem solutarum gentium subegerunt elequentia; qui Cheronæa in Philippum arma cudere; qui Corneliis Sergiisq; sua consilia extorsere, non exivisient de Rhetorsi umbra, nisi nudæ erudiuonis altam & candidam simplicitate mixtura civilium negotiorum corrupissent. Nemo igitur intra iplas literas aliud suis laboribus promittat; quam castissimæ dulcedinem voluptatis, & ad summan inutilem egentibus sama. Hle nobilissimus amor impetusq; sciendi, à pecuniæ & ambitus viilitate semonus, in leauris & jam selicibus ingeniis, inter avitas opes digna& præcipua maiestate se comendat. At vero si quie impari amore deceptus, de egestate sua altissimpari amore deceptus, de egestate sua altissimpari amore deceptus, de egestate sua altissimus

m35

mas quoq; Musas contemplari & eadem sinceritate colere audebit, quantum cunq; magnificè cogitet sapissime de Hecates con a gustabit,

12

n.

) **.**

-

d

is

-

ui

ti

t,

1-

à

1-

15

i. 84 84

Nam ve primum de Rherorica dicamus, & humanis liveris lequentemy; has Philosophyam, quod præmium quamve ipem illæ Nymphæ fins amstoribus invenerunt ? perpetuum icholarum pulverem & (proh facinus) in tam liberalibus disciplinis ne quidem mercenariæ doctring opulentam locationem; in privatis quoqu fundiis educationem puerorum jam olim fervilis necefficatis munus, & hodie non ynius Piftocleri immiti superbia despetam. Iuris autem immensa cognitio, per tot nodos impedita, & plerumq; folventium nugis, ingratillimos fudores ratis (tipendis videtur ad folam æternitærem laboris educare. Naminterclusa tribunalia non nisi jam, opulenta scientia pullantur: si places de reorum miscriis augeri, li in patronorum nomen ireajam existi de megarum literarum pulchritudine, quam hie fterilem & pd opes currentibus inutilé damnamus. Neg; enim tot municipiorum jura, in fola codicum naufes & folitudine velligabis, Vivo ftrepitu opus cft ,& callidifimis experimentis,quibus incendere lites ant opprimere poffis. At nec divinis studiis clemention portus; vbiq; divitias Sui juris faciente fortuna. Na infinita opes que factorum cuftodibus venerunt longa & trepida majorum pietae , nune mercedi, aut inconfulte amicitie Magnatum, aut folicite adulationi cellerunt, Inter hos scopulos cani curbido freco & obitin itis fluctibus repellentes liceratorum

354 EVPHORAL SATTRICI

ratorum remigia à divitiarum cursu quidam velut everberatam tempestatem propitia fortuna vicerunt, qui in apice studiorum aureos quoque fontes & ambitiosum otium invenere. Sed in illis ipse casus potius quam eruditio fesix fint, & saltem numeranda paucitate infamant Mufarum egestatem, quæ pauciores quam vilia aut pudenda artificia ad humanam subliminatem attollunt.

Desolanda igitur tantorum Numinum limina, & literis inexpiabrli sacrilegio ejectis, serditas barbarorum annorum revocanda? Absit
ve per tantum flaginum velim fatum jam labétis eruditionis pracipitari, qua, si verè assimamus, nos à pecudum vilitate seducit; soletque
pracipue cognationis cum celo admonere;
Sed nec velim juventutem aberrare velut Sirenibus deceptany, nulla praserium poenitentia
veilirer illins temporis confilium emendante.

Igitur domesticas amoliri angustias & sascium dignitatem volentes respicere, acri quidem imperu incumbant illis literis quas magis propino imperu ils matura admoverit i mis forte siexibili ingenio eligere studia, & repugnantem animum regere possunti casterum vt se aperuerit sibridior artas, & vera cuta per primos stimulos solicitaverine mentem, non quidem relinquant iplas Musas (neg; tam levi sarcina opprimentur) sed cas secum velut ad visiorem mercatum circumducant. Tum primum suos mores civili venustate nec persunctoria solicitudine maigent, tum ipsa comitas amorq; solertia, & cura placendi, tum fraudis & malarum artium artium disciplina, non in usum fed cautionem ac fortalle specient invigilantem animum intormet: Et quidem (ut omittam qui in forum prorumpunt, civica arma inconfultis vendiruit) pro genere ac fortuna transeat juvenis in facticlam clientelam. Ibi de omnibus diis pattonú fuum placet, non gravis, affectatione, paritatis, aut fordida vilizate de jectus, Sed & illa prudentia eft in eligenda servicute senenda a pripum ve quod pracipue genii impetu potes , id eft, qua potifimum emines dotesid aut poffit cognoscere parronus, aut miraris deinde vt per aluffima quæque flumina navigationem intendas. Nam & de vivis fontibus multe aqua hauriunturane quidem fentientibus tipis, & tuas fordes eluct pretiof a purpura contactus, ac, if fupra Philosophum dona erum, tamen Alex-

Inter has curas, miletrimz quidem mortalitatis ludibria, viiles tamen ad prafidium fenectutis, fi facilitas rerum aut magnitudo ingenii
reliquent ocium ad eruditionem cum pulchem,
mu labore colendus est animus, qui has deflexione forensium rerum, veluti quodam ludo, suas curas mitigabit. At vero cum emerserit liberalis animus de formidine paupertatis, ivel cum
fatiaverit modestas honerum cupiditates, & poterit suas literas inter splendorem dignitatum
majo i prajudicio ostentari, cum vero permittenda sunt habena isti ambitioni, tum inqua
acrius descendendum ad perpetuos quidem studiorum labores, sed dignos mortalitatis sastigio, & sudoris praterea rivos per multipheem

.

n

356 EPPHORM. SATTRICE

amænitatem plusuam Apio aut Oleastro derergentes. In us domestici solatii vis ingens,
& per stupescentem tuorum æqualium barbariem admirationis externæ. Per hanc famam
vt omnia felicibus accedunt, si quid supererit
ad editos honores, poteris faciliori ascensu emetiri. Quod si quis tam robusto animo erit,
vt acquicscat vni suavitari literarum, omneque
dispendium infra celebritatem ponar, & par
ingenium tantae nobilitati estervescat. Valere
fastigia dignitatum, & habendi libido per ipsas
opes excita. Hæc Philosophia, & inopi lectulo
demersa paupertas, cum volet certis telis omne
magnitudinem peter, sua mole vulneribus patentem. Sed & longis præconius supererit suo
seculo cum luxu ambituq; morienti, neq; vlla
spatia definient doctæ virturis perennitatem.
Verum hæc est dara & pænè sylvestris eruditio, quæ, si me audient, multos habebit laudasores; rari autem excellentes animos tanta rigiditate imbuene.

Neq; vero supervacua disceptatione hicexerro, qui defensione mea erupi ad præcipiendi
gravitatem, sed volui ita meæ juventutis impetus ad studia probare, ne inde aliis exemplum
statuerem, & omnino castus liber quam in alienos suit temperans, tam siciunoxius laudatos
ribus suis. Nam & Satyricon propinis satis tradens, stimulos mustis sorte adolescentibus admovi, yt assiduis maturis; literis properarent
ad dulcedinem samæ. Nune vero juventutem
utilissima ratione dehortor, ne rapta pulchitudina landem anxi è eruditat eloquentia invigilet,

Apol. profe P A R S 111. 357

let, id est, omnis doctrina, sed & omnis sudoris compendio, niss suitas opibus nitatur, vel capaci animo partiri curas possis, aut deniq, de scholastici pulveris ono nulla ambitione se moveat.

Ego vero qualifcunq; fortuna deinceps meos conatus excipiet, non revocabor ab hoc curfu, utraq; Pallade aut amicitias meas aut odia
colendi; fed vobis fummas gratias diligentiffima memoria habebo, quicunq; Euphormione
amavifts: exteris autein, qui funt folicitudine
mea digni, non ceffabo fimplicitatem tam inermium jocorum probare, donec ratio aut fortuna meam inpocentiam explicaverit.

FINIS TERTIE PARTIS

established the state of a fur very one.

Q4 EV-

The second of th

un quicum dever has the gunt N white

r

t

n

PARS IV.

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO PRINCIPI,

LVDOVICO XIII,

Franciz & Navarra Regi Christianifimo, Euphormio Felicitatem, Victorias, Triumphos.

Mortalium animos seria contemplatione de-prehendi Ludovice, Rex Christianissime, & veluti oculis fubijei poffe,ille fciebat quia. in oraculi modum edidit ot fe quifq cognofcetet. Sed privatum bonum eft ad fue vnius mentis notistiam pervenire. Plurimorum autem varios genios impetufa animerum , curiofa dili gentia poffe diffinguere, res adeo publice ville zatis, ot net indignum duxerim munus quod Tue Majeffatis adole fcentie traderetur, banc mensium morumá picturam: In qua vt potui fidetiffme Natura lineamenta fecutus fum; & aliquot diferimina adumbravi que in bominum animis eadem Natura conflituit, five terrarum vbi oriuntur fpiritu , five fortune, in quamuafounturant perveniunt, forte : five etiam va. riarum etatum diferimine, aut illorum affettuum qui pene diver fi fingulos agunt. Non indulgeo, Rex Serenisume, intempestive & superbe sapientia, ut bis scriptis informare adolescentiam tuam Audeam , Gr inter disciplinaque jam primam tue Maieflatis etatem feliciter exercent pon rogate sententie suffragio audiri. Habes Inventutis tua Restores, quos Burrhum G Seneram appellarem, nifi quod in Traiamus inciderunt, Habes veriufg parentis facratifimum genium, o Rex , siluma prateres qui à . Numine est, vobis sua Mais statu vicarie incahantem. His tu optime indolem rugm credes, No+ bis tamen in parendi fortem genitis fi templa adornare & coronas lices aris appendere, cur non & pletati o ideamur operari, cum ipfes ingenij nastri sensus, velut in facrum Numinum veftrarum erarium,ingenna devotione conferimu? At quid (inquies) extrent gentis bomo di-vertit ad peregrini Numinis cultus? Nunquam erit (Rex) ut meo Regidomesticus me apud te ducam externum. Tue enim fortun e magnitu-do non in Galliarum adeog, nes terrarum fini-bus hæset. Transit quog maria, obtineta amicitia jure Beitannias , quod perfape ell ipfo ferworstin to oi utum farramento valideus. Falus dies seculog pudendus qui parricidio supra on:trem Orbi ademit, tibi fidem tuorum amteorum approbavit certiere experimento quam etiam ipfi vellent. Interonnes semo Regum Princi-pund Serenisimo meo Rege, aus verius defur-Ho Henrico ingemuit, aut fincerius timuit viventi Ludovico. Neg vero cuntatus eft , dum ergaito rerum eventu poffet perfunfloria & lecura.

160 EFRHORM. SATTRICE

fecura pictare fe hattare: Sed oum adbuc in tanto rerum articulo extrema timerentur, in hans vocem ad immorrale amiciti e exemplum erupit, fe tecum communicaturum pericula, uenturaf q in forten Britannias quameang ille turbo turs Gallijs feciffer. Nec deinde degen ravit Rex maximus a fuorum verborum fanet tae, affe-eta annifa tibi Pater, & antequam velles frater communione dignitatis. Hac tanta animorib vering mixtura, & Gallica decet in Britannijs vota jervere, & nostra apud vos exaudiri. Et ea mihi publicarario (nan privatar tacuerim) nuncupandi Tua Maiestati donarij. At nuno quidem Iconem Animorum , Rex potentifimes sibivovi: mox quog Tai Ahimi & Maieflatis imaginem Pofferitati paraturus, cum te ad illa, que Orbis expedar purpura tuadignasmaior es eas proputerie, foir afq in oculis atq ingenio mo Maximi Parris virius, qui bello ac pace mirabilis, emulorum invidiam vicit, co amicorii fidem. Galliam fuam agentibus fatis infana armis fregit quidin Cafaris laudibus mains? Suit deinde in victoria animum elementia exarmavit. Nec idportit Alexander. Tu tanti Paris b eres tu fes metufa populorum , jam famam imo leviste quantameung capere tam teneri anni possione. Dum erefeis, dum in vires summis red bus maturas exurgis. Fue Maiestati in bere-ditatis interim partem laus parentis, traumphise contere deter crunt quibus elemitate emit. sel or becipfa, licer patria, aliena effe cenfebescolefg tuis ritulis niti, vbi cofdem poteris per atatem merviffe. Vale.

CAPVT

CAPVT. I.

Etates bominis quatuor, pueritia, adole fcen-

H Vmani generis, sicuti exterorum omnium, præcipua in cunabulis custodia est. In arboribus rami nascentes obsequuntur Agricolx; cuius ductu vel in altum enituntur : vel ad terram proni deflectune. Ita puerorum animi, parentum velut obstetricum manibus fingi pof-funt, cerea & in sequuturam ætatem maniura imagine. Semina maximie, & veluti fundamenta virturim, his antiquo pravaltoque affectu infinuanda funt ; vt deinde ignorent, nattira an præceptis acceperint, parentibus obnox-io ingenio effe, facilique præcipientibus, intemperantia, mendacio & fraude, veluti infolenna prodigiorum, exterren ; præcipuè vim numinis venerari, nune beneficio, nune vindicta fufpiciedam. Ethacipla no atroci aut moleita ranone orgenda funt. Nam quacuno; fupplicioru metu colimus, cadem trifti faltidio folemus averfati: &concepta à puero odia, nescio qua horroris confuctudine, ad fenium quoq; deducimus. Sed affiduis fermonibus imbuendi funt de fafligio præmifig; virnitum; flagilia cum fuperci-ho ae verecundia apud illos nominanda; que omnino nefeiant fæpe publice nec jam cum ii famia regnare. Tam lenibus rudimentis in ti il oderint vitta, virtutelq; tanqua feras aut rigidas non timebunt; &faciles ad hæc prima rectæ difeipling minia accodum, parentum magiffre ru-

EVEHORM SATTRICT

que auspicio, quorum sententiis veluti divinar mentis oraculis, detinentur imbecilli in illis animi, nec dum judicandi ambitione solicitati; Accedit, quod non emitur promissis adulantium vitiorum haud intacta modo aras, sed incapax voluptatis. Itaq; rem turpem judicio suorum, & sibi nullis senociniis commendatum, facillime proscribent. Neq; hic pueritiam initiamus ad superstituos a anxia pietatis supplicium, sed ad vinsem caucamq; virtutem. Namcum animus hominis ingenerato pondere in prava destectat, necesse est adhuc faciles ramos in contrarium cogi, ut deinde imperu suo redeuntes medium inter naturam. Se institutionem teneant.

In hac aucem puerorum disciplina, glorize quoq; stimuli passim intigendi sunt senticati-bus animis, ut jam tum suos honores assuel-cant suspinare, & sive scholis sive ludis exerciti, eminere æqualibus labore duscissimo contendant. Prærerea cum ætate sensim veluti ex captivitate deducendi sunt; vt & mitior majestas, parentum sit, & illi etiam non subiro auc improviso slibertatis incremento lasciviant. Suis etiam studiis relinquenda est pueritia, ne vide, amur Naturam arguere, quæ hanc ætatem imbecillem este iussu, & intempestiva semente sa, pientiæ nondum præparatum ingeniñ corrumpamus. Sit illis innoxia lasciviendi venia, studium literarum magis ad mutationem ludi quama ad fastidium, minusque supplicii ex supercilio parentum quam timoris: frumtur denique adhac materantis. Naturæ indulgentia, nec

ance.

ante humanarum mentium supplicia , quam metucrint, tolerent, Nil forte puramus in levibus malis effe , cum pueri à ludo in totum prohibentur, omnemos strepitum fascium cum illius Stolonis conjuge exhorrem: & sapiantiz-quam nondum capiunt acerba documenta, taquam mimum , aut exhibent aut revolvunt. Qui lenfus est ad miferias acerrimus, in hanc ztatem cadit: dum tenera mentes nec timo-, tem regere possunt, & peius de incognitis ma-lis judicant. Ac ve viri quos forcuna ingentibus. malis fregir, quam capaces animos habent, totos implent fuarum miferiarum contemplatione atque fenfus fic & in pueris, dum inddit di dalendique confumitur. Interrogatus qui prædones laqueum munitantes evalerat, quo animo expectaffet mortem, quo, inquit, olim puer flagrum expavi. Sed & illa in pueris per-petui metus acerbitas fuccum abforbet, quem Natura ad laxandos corporis artus, & incre-menta adolescentia exundare voluetar. Non enim suam vim ventriculus habet, evotato ad laborantis cerebri præsidium igne, neque actulæntiæ diffunditur fangunis impetus, qui omni interpellatione triffina marcefcit. Its hac ingenia,inter ægræ cuftodiæ tincula, vel terripra pueros sapuerant, postea infra decus virilis. prudentiæ delirent. Equis certe, juvenciles, in primoru annoru libertate incuriofos imperus effundere concedimus, ne tune primu robure-nafcens timeat ad vincula accedere, Adeo cocce

E PPHORM. SATTRICE

mentes, quod in exteris animantibus videmus, in nostris pignoribus aut negligimus, aut nesci-mus. Neg; tamen in infinita libertate prima hædætas dimittenda e & Sit illis medioens terror supplicii, summa parentum reverentia, & sumper quantum sibi siceat ignorent. Nam si procax est alicujus pueritia, nimiumo, serocia exuberat, tune sacessant lenitatis ista præcepta; rumorq; , natura vitio enalcens , quem lape parentum Jenitas ad ulceris maturitatem fover, adhuc crudus ac facilis execetur.

Hoc modo lepida pueriria fuz & parentum voluptati relinquetur, & postquam expleverir stultitiam innoxiarum cupiditarum, ipla etas paulatim studia mutabit, radicelo; virtusum adolelcent, quas ipli jam non imperu, led Judicio amabunt. Tune afferent ad adolescentiam , & ad crepusculum prudentiz, mentem liberam, placidamos, que ad illins lucis pulchritudinem vi suz institutionis obversa sie,

Sed ut omnis rectitudo divertis vitiis oppugnatur , plus interfe, quam cum media virtute luctantibus; ita qui acerbos adhuc animos vodurius oportet accufari , quam ignaros virium quas Natura ejulinodi ztati concessit. Nam præterquam quod quibufdam est præcox inge-nium,& Curiæ capax prætexta Papirit, est estam à natura illis annis des fua atq; fentus ; vis scilicer capacis facilisq; memoriæ, quæ in pueris summa est, & quicquid iis temporibus acceperit, pertinaci selicitate servatura: sed crescentibus fentim anns hebefeit inftat roris ad nottrorum

corporum

corporum falubricatem eximii, qui in ferventibus plagis ilicibus inhærens, nifi excipitue pri-ma luce, ad furgentis Solis radios expirat. Mul-tis ideo fermonibus, mox vberi historiasam lectione dum licer, ferendus eftille campus, ve nec cogitantes pueri bona concipiant, deinde vel cum invitis adolitura. Linguarum quoque varietas, quæ tot vigilis nobis conflat, turgentibus ad pueritiam infantibus per colloquentium commercium pulchre accedet. Hæ felices minimi laboris opera, nulliule; judicii, ubertim exsequirur illa æras, nec labori idonea, nec ma-tura judicio. Quod si arescere siverimus facilem humentemo; memoriam, erunt longo laboris fastigio quarenda eadem, qua tune melius, & absq; nausea, habuistennis. Nam quid miserius, quan hoc tempus, quod prudentia idoneum nobis in virili atate conceditur, licer breve, nec jam tot scientiis actibulq; sufficiens, an his eti-am sepe consumi, que vacua pucritia, si eam excoluifics,ita in receflus memoria ve in penariæ cellæ latebras condidifler, worle, ingil sione

Sunt autem in ejulinodi quoque annis quadam omina crescentium vitiorum aut futura victutis; mel ente jam Natura aptum vnicuique indoli fundamentum. Adhuc Cyrus, qui Perfarum Imperium condidit, pastore genitus credebatur, cum in eo emicuit animus, quo deinde toti pane Onenti jugum imposint. Puer cum parium annoium cotu ludebat: rex forte ludendi à jocantibus factus, verè jus regium in sodales exercuit: contumaces verberibus ezcidit, sat superque idonca majestate. Res

366 EVPHORM. SATTRICI

ad Afyagem delata est ab corum parentibus quos Cyeus verberaverat : Et is justit Cyrum ad fe perduci, qui ad folii tiaraq, confpectum non vili aut puerili timore emarcuiti Regem fe ajebae à pueris constitutum & quoil regium es-set, egisse. Hine majora suspicatus Astyages, quam quæ præfens pueri fortuna jubebat ,in illius genus & parentes, quælivit, mox fuum ex-filia nepotem agnovit. Caro autem qui à fatali fibi Vtica nomen traxit, paulo supra infancium. erat,cum Legati Latinorum fuz genti jus civin tatis oraturi Romam perveniunt, adeunta; Livium Drulum Catonis patruum, apud quem ipie educabatur. Hunc puerum cum legati per jucum rogafient ecquid illos juvare apud patruum precibus vellet, hælit immotus, cos eua contumaciam admiration experimentum indolisulterius blandinas , mozq; minas ingerunt, nec verbum extorquent : tandemq; correptum extra altiorie triclinii feneftram, vt in terram projecturi, aliquandiu versant: Sed es timere dedignatus pejus quoq: supercilium arctavit. Táquamin fevere rigiditatis aufpicium, qua ipic deinde tota vita inhorruit. Errant tamen haud raro qui ex puerorum moribus temere de futurorum affectuurn ratione conjiciunt. Nam oporret grave effe indicium, & Supra illius ætatis ad motus venturo um & flexilium annorum deprehendendes. Vnum est quod vix fallie præfagium; folicet lachrymarum profuse excidentium facilitis. Qui enim ad primum perculIcon Animorum, PARS IV. 367

le mentis ictum veris gemitibus madent, sinte illi nature mollioris & ad humanitatem amoremo, composite. Alios videas magnis quide clamoribus, & simulantibus stetum, siccos tamen oculos inter parentum minas & verbera tenere: feri isti plerum; si adoleverint; aut certe in opacis pectoribus nec teneros assectus.

nec justos etiam timores admifluri.

In adolcicentiam deinde productes, primaque juventutem, iple impetus languinis, virelq; jum le nimis cognolcentes, prorins immutant, & animum abripiunt per inconsultæ fiduciæ ac fecuritatis aftus. Tune primum idonea delici-is atas eft, nec plus de voluptatum fentu gau-det, quam quod illas audeat impund experiri In posterum consulere ideo nesciunt, quia adhuc crudz vires non reputant fe obnoxias effe fortunz : & præterea lætarum rerum species tunc animos ita implem, yr feveriori prudentie, que primo aspectu molesta est , in ils nihil vacer. Et tune quidem , jam non rano aut diffimulato impetu, sua quemos natura in Rudia abripit, ad que potifimum factus eft. Nam quos ad vilia artificia ignobilis indoles ducit, is destinatam fibi artem monstrantibus fatis agnofcunt: tum quibus potior militaris disciplina, tum quos ingenii vigor five Mufis five negotiis dicavit: omnis denie; species animorum in su-am tribum adoptatur, præeunte Natura: Quæ nisi quenda impetum ac suavitatem adjungeret huid veilitati laborum quos prafcribit , certe adolescentia juventusq; , vix ducta ratione nec durum aliquid in se audens, piene cum venia cosaret.

368 EVPHORM. SATTRICE

Verum & in ipla incuria eorum qui omnino à labore ac officio recedunt, plerumq, illa vis emicat ad le vocantis industrize veluti herbarum semina, per saxorum latera que nascentibus obstant exili cacumine enituntur, ve saltem se ostendant enecari. Sive enim ignavia adolescemes perdiderit, sive luxus, aut commessationum insana dulcedo, quoties suis voluptatibus ludisque lassati, recedunt interdum ad aliquam laboris ac industrize speciem, cui perfunctorie incubant, & tantum ad mutationem voluptatis ad eam potissimum partem divertunt, cui diligenter excolende idoneam mentem geniumq; acceperant. Adeo non potest in totum interior fatorum stimulus in certa munera vnumcumq; pulsantium.

Ve vero arbores, que multo ac valido fueco in inutiles ramos exuberant, randem maturescente illa luxure feliciffimos proventus alere poffune: ita juvenis nimio æftu exulcantem liberumque animum nactus, aliquando justa & ad fapientiam sufficiente moderatione residebit: quod fi jam ab ipla adolescentia maturam sobriamq; vim fortiatur, certe languore inutili ante primim fencetutem marcebit, Sed hoc maxime eft ad judicium futurz virtutis , fi iple inter catera ftudiorum aut affectuum genera aliquid valde volet: id quicquid est nimio ac ve luti præcipiti fervore complectens. Nam hæc acris cupiditas faltem oftendit, illum vero, & per hoc laborioso imperu,in sua studia posse ferri: fine qua indole nemo virtutem vere coler, aut glotia litabit, oure of ni ba othe inder

Cæterum

Caterum quamvis adolescentia interdum fint ingrara senectutis confilia, tamen ipsa confcientia sapientiæ nondum in suis annis matu-ræ,nescio quid de iis altum sentit, qui jam ante ex perti juventutem per cam commeantibus iter oftendunt, Animus autem in hoc ataris flore prima cupidine laudis arder, impariens contumeliarum, non diu eadem confilia probare, aut exequi, facilis; etiam plurimum fibi placer, nez satis amicitias porest eligere, nec postea adver-sus succrescens fastidium tueri. Quicquid au-tem subiro mentis acumine inveniri aut persici potest, non aptiores in mortalibus habes quam in illo flexu annos, Ve videatur puetitiz effe,fa-cta majorum, vel dicta, indefessa memoria adipilci; juventutis autem, & facere nova, & loqui: le quentis deinde ætatis le ex verile; moderari.

Excipit juventutem frata zetas ac virilis,media inter adolescentiæ præcipitia, pondusque senecturis. In hac adeo cum unimo corpus viget, vt tunc demum verè hominem effe credideris, datamo; in Morum annorum gratiam quantacunq; est mortalibus vita. Hic ingens corporum & animorum muratio, ut ciborum plerunq, ac voluptatum alius tune delectus, ita mores alii, &in novum efformatæ cupiditates. Robustus animus, & veluti ab adolescentiæ caligine emiffus, primum folet de anteastis erroribus acroci censura judicare, mirarique se tam

improvide potuifie peccare:
Illine statim viilis pernitentia, & ruinas, quas
juventus fecerat, emendantis sedulitas, Opuni honoramque pracipuus amor cit; & quali nunquam

370 EUPHORM. SATTRICE

pic

in

ve

re

a

n

nunquam de vita decessuri, ita, avide ad illam subsidium & ornamenta querunt. Simulare a micitias, susque desideriis imperare, non alis magis sciunt. Veram quoqs fortitudinem habent, castigato impetu, neqs extincto, quo ad iram vindictamqs adolescentia servebat. Tunc demum via integra solesso, judicii, non incitata torrente suventutis non sessi corporis agritudine laborans: Cauta illius vicia sat plerumque necvirtutem sine praemio colunt.

Sed hanc denigs pulcherrimam vitæ partem fenectus, velue shquo aftu fenfim inundans, languini primum, & mos ingenio, luum frigus infinuar. Has diversa habitu affectibus, morabulqs, priorum annorum virtutes partim auget, partim avertit in vicia timiditas maximo infidet & aptam alioqui prudentia: sedem infestat, Quippe senes hoc pectoris igne defecti, qui foratudinem inspirat, nec aliter quam per fua aliorumq; pericula in tantu atatis provecti, om-nia folent nimis anxia cogitatione verfare, tim que iph effugere, quam que alios perdiderunt. Hincilla vis confiliato; prudenuz que maximam fenedutis dotem facit, fæpiffime nimio pavore corrumpitur, dum omnia etiam tuta circumpicite mayultq; interdum malo otio yulnera tegi a quam in periculum venite medicinas Felix ille Cunctaror, qui furentem Annibalent vallo caftrorum velue clypeo à pernicia Italia Submoverat; ille Fabius pene Imperit Vrbilqu affertor, quid abfuit, quin religiola supra modum timidaque fencentia, redeuntem felicitatem à Romanis liminibus arceret & Sapio tranaendi menduam

loon Animorum. PARS, IP. 372

piciendi in Africam confilium impetumgs fumpierat, Ita extorquendus erat Annibal , & ad Patriz clades de visceribus Italiz revocandos. Tem falubrem optimi ducis mentem, fimulque incolumitatem Imperii,panè ille Fabius intervertit,omnia tanta expeditionis pericula anxiè reputans, cum ad naturam fua sponte cunctan-tem senectus accessisset. Sed hunc in senibus navum facile virtutes excufant; maximeque consiciendi futuri fagacitas, que in illis edocta per præteriti temporis memoriam, que minus corporis vinculis obligatur, co purius omnia & quali communicato cum fyderibus confilio profectat. our des productions a 2 sauce

Quot vrbibus, quotque Imperies hæc sapien-na saluri fucrit, quanta etiam privatis homini-bus vriktas, qui se senum consiliis permiserunt, plena funt vetuftatis monumenta, & quotidia. no usu vnusquisque perdiscimus. Et fortasse hinc senibus illa ingens & plerumque indefesta loquendi cupidiras, quasi datus à Matura sti-mulus ne illi docere gravarentur qui omnium

desnelles en curan. Ons in millerarb Sed plenque corum non fatis in hac parte modum tenent, vt quifq; fe juvenum illes applicuerir, per fuorum annorum rerumy; gestarum ferrem infinita oratione eunres, ac quod moles stissimum putes, ne vna quidem & surplici vex atione concenti, quotielcinq in cindem inciderint rursus, pari sermoni aut inveniene causa aut facient. Briam quo patientior aut verecun-dior erit; quem ad illud audiendi supplicium ra-puerint, hoc miserius cum plectent.

Noc

372 EUPHORM. SATTR.

Nec audiri tantum amant: fed ubi confuluntur, aut enam fonte monent, fibs fidem haberi, componing omnia in quem modum præscripferint, mimis interdum pro imperio volunt: vrgentq; nolentes : rati ab fis le contemptos qui abnuunt regi: Iuvenum virorumque confilia pervicaci fattidio & veluti de altion scena despiciunt. Tu si dignus es, quem aliquando in fenecture peccantem juventus que ventura eft exculeriam mulcebis animos innoxio gaudio exultantes, facilique dicentibus, fronte faltem ac luminum nutu,quicquid dixerint lætus accipies. Nam qua minor reverentia provectis his annis & patrium cultum merentibus potest haberi, quam ve faltem fimulemus probari à nobis que edicunt, faciliqs & mini auference offcio tanta venerationis atatem luo gaudio perfundamus ? then all one viguily me the released

Eadem autem rerum humanarum experientia, quæ illos per reliquas ætates ad senectutera
deduxit; simulque corum exempla, quos viderunt in egestatem labi, agere solent ad nimiam
domesticæ rei curam. Quis ferat boc mortalitatis ludibrium, tune fortunas avidissime expetis cum nec diu manere, nec jam solicitare pretiosis deliciis estretum corpus possint? Viget
hoc tamen in siccis pectoribus malum, labeniqs
Natura timer scilicet ad inopiam pervenire, a
qua non possir jam lassis vinbus, in dies morientibus, vindicari.

Illis vero qui in senectute hæc vitia, velut syrtes, effugium, nihil est ad omne consortium commodius, Res publicas acque privatas fe-

liciffime

Icon Anintorum. PARS. 1V. 373

licissime regere: despicere malos impetus, ac vincere, qui animos nostros inconsulte diripiunt: & consulere juventuri, & parcere; quid ipsi fucrint, quid tunc senserint, nondum immemores: digni deniq; qui longa senectute sua sapientia fruantur, Orbemq; illa veluti expertæ
Philosophiæ diseptina componant.

CAPVT. II.

secula pene fingula suum genium habere, diversumá, à cateris. Esse praterea cuilibet regioni proprium spiritum sui animos in certa studia es mores quodammodo adigat. Hos spiritus investigari opera pretium esse.

10

le M

eet qi

ri-

ut m cnc

Renovicum pervetulta Regum Britannico-Grum domus cft, milliaris 1 12 1 fub Londino,ad Tamelis ripas. Mons imminet Regiz, modico supercilio subic ctum oppidum fluviumque despiciens. Brevibus runtulis in illum afcenditur: verticemque deinde ingenti ambien planicies extendit. Forte in eum bene mane confeenderam: & folitudo circum erat, ve nemo interpellare poffet cogitationum ludum dulciffima libertate crrantium. Scd memorabilis amænitas pæne citius animum quá oculos diffudis, alpedu, non Britannia tantii, fed fortalle tota Europa pulcherrimo. Ingens planicies aliquot supensa colliculis, tursus montes in orbé effuti,neq; cito caftigabat oculos,neq; illos per immeniú cælú spargebant. Tamesis lætistima nivertate in viciniam exudat, & ad radices montis redcuntibus in gyrum fluctibus infulam Pænc

374 EPPHOROM. SATTRICI

procession processes of the process
Nihil illa plaga viridius. Pastuorum viilitas eam frugibes abstulit: & vix alibi telicior in gramina terrarum luxuries, Privatorum quoq; fundos, de more patrio, perpetuz fossa & ple-ræqs in marginibus arbores sepione: Maxime vins publices altifimize populi à lateribus tuen-tur, ve de monie despicienti perpetus facies hortorum videatur faltuumve factorum ad ambulationis voluptatem. Pracipus est cam varia viriditas, pene in diversos colores distributa. Nam que longius abfunt velut cerula incum-bentis celi facies opaçat : propiora , denfiore fronde in arboribus nigra funt , vel humi temi herbarum virore nitentia. Sed pulcherrimum fpectaculum przbebat ipfa vrbs, inter eximias Europz telebrata, Londinum, innumeris do-mibus, vix tamen populi fin capax ! Quippe ad alteram Tamelis ripam late effufum eft, vicinisq; annexum oppidis, & panè continua a di-tacia per qua tuor milliaria protendens. Per hoc spatium non privata tantu domus, sed & sana crebro fastigio eminent, & media civitas taqua

cum his ego nec provila voluptate deducerer, tandem revocare animum corpi,& sic mecum reputare: quid esset quod incogitantem rapuisset: vide ille aspectus sic placeret, que occulta vis, que ratio meam mentem tetigisset?

חטח

num ipla urbs, num fluminis curlus, montelve, an campiyan imago fylvarum? Horum omnium nihil unumifed tantarum varieras rerum, & veluti Natura fuas opes explicantis industria. Subiit inde cogitatio: Nihil effe in mortalium rebus ad luam pulchritudinem fic exactum, quod tandem non fatiget contemplantem, nife ad hund quem intuebar modum adversarum dotium beneficio in aliam aliamo; venustatem murecur, semperq; lassatos improvisa novicare reficiat: Et quoniam ad omnis decoris faftigium perducendus Orbis erat, nequaquam tanta artis oblita natura est: Regiones aliquas montibus fustulit, alias in planiciem deduxic : has zestu torruit : has damnavit ad brumas : reliquas, nec quidem aquali ingenio, tempera-

- s - a - a - a - a - a - a -

Sligs

Forcunditatem, aut squalorem, non modo non ubique, sed nec in perpetuum imposuit: olim selices proventibus terræ, nunc sterilibus arenis informes ac vastæ sunt: & quæ quondam crudo aere horrebant, non tantum jam in fruges, sed & in voluptatum instrumenta luxuriant. Adeo est ex totius Orbis pulchritudine illius partes in multiplices habitus vultus stransire. Neg; Astra, licet certis itineribus semper cursum tenentia, aeri motus eosdem & essentis omnes anni in orbem excurrant, nullus tamen in totum aut eum imitatur qui præcessit, aut exemplum est sequuturo.

Sed ille cujus gratia caterarum rerum ornatus inflientus est, ille ad divinitatis memoriam

376 EVPHORM SATTRICE.

specimeng; homo compositus, præcipue nascitur in huius varieratis venustatem. Nam non modo diversos in corporibus habitus fortiti mortales sunt : sed & animos adeo multis sicoloribus poffit, aut lineis, delectare intuentes, quam quas inhominibus fata duxerunt. Que virtutum que vitiorum feries, que artium fublimitas, quodve callidicatis ingenium, non est in hoc sapientia penetrali à Natura reconditis? Nulla tamen quam magis admirere diversitas, quam in libertatem homines nasci (qui enim a-liter se regere possent, laudemq; vel cum pæna infamiam ex luceptis ftudiis mereri?) fimulq. Cerviresad quoldam scilicer affectus, ac vivendi pænè normam, jua indole vel temporum forte adacti. Nam omnia fæcula genium habent, qui mortalium animos in certa studia solet inflechere. Quædá ætates præcipuè armis exercitæ; mox omnia in quietem composita; tum Reg-norú, tú Rerumpublicarú in populis amor, nunc veluti in harbariem homines nascis deinde facilioribus animis mansuescere, & post secula aliquot ad stipatum prima caligine ingenium redi-re, Ita sepius Orbis cultis hominum moribus cnituit; subfidento; deinde industria, velut quada nube, subducta est, Florenbus Gracia rebus, guid ad humanitatem, aut aftum illis gentibus defuffe existimes? Artificiorum tanta vis, ut in auro, vel faxis, five hominum, five pecudum formas, pæne etiam animarent; ea eloquentia, in Počtis suavitas, ut illam fibi sumeret Romana unbitio, quam imitaretur, non vinceret.Inde in alias

Icon Animerum. PARS W. 327

alias terras concedente fortuna, nulli iplis Grecis delentius ad Majorum memoriam (upirabantia quorum ingeniis exciderane (1)

Scd Romani imperii vices, & que inde, pro-pins ad nos exates funt, multo cettius illos mu-tabiles feculorumgenios prodens. Sub Angu-fto composita Roma omnis humanitatis cultu firam magnitudinem ornavit; ac inter cartera melut ad taitigium Latinæ venustatis provesta est. Nilul vetarab exiguis quoqs rebus magna col-ligere. Vnde tune Poërarum examen felicissimis numeris ludentium, nisi à quodam spirita tum mentes agente, qui neq; labores Poeta-rum in Italia afflaverat, & paulo post in idem Audjum incumbentes deftituit? A. Nerone in Trajanum, pauci anni multos quoqs Poetas ha-buerunt; ingenfq; tunc numerus in Rhetorum arena fudantium:in quibus jam labenus lingua indicia, &pro nativi decoris, quod perierat, pompa, tumor obscurus, & ad sapientiz specimen subornatz sententiz, Eadem tempestate sub Nerone, excussa pax, qua Orbis Romano. rum in quietem componebatur: & mox turboubique, & in omnium animis bellum, Gallia Germaniaque, ad ultima Orientis feufim infusum, quid crat nisi arcana vis, quod properiodum fatum appellem, ad certas & deftinatas vices corda mortalium propellens? Quæ fecuta est ætas, jam quidem plurimum exci-derat de antiqua venustate dicendi : & quod milites omnia possent, mores quoqs ad feritatem recedebant. Tamen humanitas cum illis malis luctata cft : donec externa gentes in R 2 Im

378 EVPHORM. SATTRICE

Imperium invaferunt: & quod luctuofiffimum fuit, extincta fcientia vix lui memoriam relinquit. Nati fub hac tempora homines velue ad barbariem facti, non illam quidem feram, fed que obtula ingenia trifti nocte spissabat. Ac cunc pleriq; Majorum,quorum scripus vel præcepta vetultaris vel gesta inerant, omissis per incuriam libris, lecunda & pejore morre oppressi funt. Artificiorum quoq; alia rudioribus præceptis procurata: alia in totum perierunt. Nec multo post ruffus hominibus scientia amor increvit! Sed in illorum seculorum infelicitatem damnati, non quam optare tam invenire scionciam poterant; fi scientiam appellamus antiquarum notitiam rerum, & acumen, non in fcholarum modo argunis, fed altius ac nobi-lius spirans, denique erudinonem ejulmodi, qualem veteres in fui feculi literatis coluerant,

Erat tamen scientiz quoddam genus, animis & temporibus illis aptum: Philosophiam, resqs divinas, immenso disputandi studio aut evolvere aut milerius impedire: tum in Iure responsa Prudentum: Imperatorumq; rescripta, vel quæ Pontificibus placuerunt, infanis & inconditis voluminibus ad æternos discentium labores augere: Pluribus vero hæc ratio tunc scribendi, ut quoteun que argumentum sibi sumerent, prio-rum authorum de eadem re verba arque scien-tias, tanquam sua, lectoribus darent. Sic uniaus fæpe error cæteris lubricum fuit quo temerè laberentur ; vicissimque de unius re-cha sententia mutuam sapientiam multi su-

mebant.

Etiam quo fecunos titulos libris fuis facerent, ad ym verta digredi tunc decorum. Que illa tempeffate historia a condito Orbe non exorfæ/Quæ pars rerum humanarum à rudibus in-geniis, quotiescunq; scriberent, velut in chaos nó coacta? At ut scias illos homines non defuisfe Natura, fed illam tunc angustam, & propemodun ægram, certe non parcebant laboribus, nec deerant in illis indicia fynceræ prudentiz, ubi eas feientiarum partes obibane, quas cunc folas illi feculo fortuna indulferat. Hoc erat, in Philosophis quædam arguta disputandi ratiosin Jurisperitis autem quid legibus caveretur potius nosse, quam formularum vim, causalq; factionum aut ztates distinguere companie mit brief

Ifto denig, feculo hac ex hominum animis cáligo evanuit, jam ad omnis generis astum lu-

cemqs compositis.

mes compositis.
Nectante mutationis indicium in literis tantum & scholis existit Regnorum, & rerumpublicarum momenta multo callidius procura-ta; bella ingeniosius aut illata, aut repulsa & in multorum artificiorum culturam tanta felicitas,ut quidquid invenustum ac rude est, id vel dignum esse, vel natum incultis majorum mo-ribus, cum fastu jactemus. Nec aliunde tanta mutatio quam veluti ab istius ataris indole: cuius præltantia ubi polt definita tempora ex-pirarit, tradet Orbem alteri, ac quod timeri potelt, rudiori genio; fortafic & ipla polt aliquot deinde annorum spatium reditura. Ita sæculorum gratumq; discrimina, non melius ex syde-rum moju, quam ex humani generis in varia R 2

380 EUPHORM. SATTRICE

ingenia ae ftudia deflexione, diftinxeris

Sed alius prateres impetus animos rapere foler, certifq, affectibus addiceres ille nimitum spiritus, qui singulis regionibus proprius, nas-centibus hominibus patriz habitum & cupiditates from ingenerat. Nam ut iidem cibi pro condientium arte saporem quidem mutant cz-terum interna vis alendi aut nocendi nullis blandimentis in totum corrumpiturata in omni gente per aftus fuccedentium faculorum, mores animofq; mutantium , hætet quædam vis inconcussa, quam hominibus pro conditione terrarum in quibus nasci contigerit, sua fata di-viserunt. Hinc alla ab antique vitia , & patriz. forte durantia, que totas in hifteriis gentes aut commendant, aut notant: ut iffic naturalis levi-sas populos agat, turbidifo, incerta confiliis; illic pringues gravelq; animi erifti fuperbia,tanquam fpecie aremiz lapienti z, ferociane, illi fitim non tolerent: alii in mutationem, net pro-vifa confiha, temporariis ingenis incumbant: apud exteros placari non possir ultionis ingeni-um: Rurius virtutum eternitas, veloc hareditacis jure fancita in quibufdam famplex fides, in aliis acumen animorum, in plutibus fontu-

Et quotiam nihil utilius, quam ex genio vatiarum gentium fic animum influere, at diverfits fit cum diverlis, cognolcatq; quid à quaq; expectandam, aut irmendum; opera pretium erit aliquot populotum pracipuos mores in conpetum ita dire, ut ex communi multorum cominum indole, privatam in lingulis deprehendas. hendas. Nec invenietur opinor, tam superstitiosus amator sui ortus, cui grave sit in recensione
patriz suz, etiam vitia nominari. Si enim neminem Natura mortalium tam conditis moribus
sinxit, in quo non aliquid desideres, velut ultimam artificis manum, cuius superculii esset, totas
Provincias publico sato velle eripere, & indignari se ubi peccatur, id est inter homines, natum
esse? Facessar in omnibus suz gentis przeceps
favor, simulq; exterarum aversatrix invidia: Et
nostra vitia sideliter agnoscamus, & virtutes in
alliis nos delectent.

Igitur sequestro animo injecturi contemplationem in indolem Populorum, primum Orbem e specula despiciamus, & quales sive incolas, five dominos hac tempestate fortitus fit. Afix Africaque fub Barbaris Impenis cafus, & Gracorum Thracumque calamitas, pracipua humanitatis commercia in ultimam Europam coegirșut tot cladibus à barbaris domiti, & veluti feliciori parte execti, noftras vires poffemus recognoscere, aut timere alienas. Nos vero ad malorum omnium fensus pestifero sopore torpentes, nec divina vim horruimus, ac ne in barbararum quidem gentium minas tot Provinciarumq restabant valiturum citavimus robur. Etiam omni discordiaru genere laceravimus nostras opes,indigno prorfus facinore, ut quod uno corpore vix fat erat, bellis odiifq; in diverfa difcederer. Tandem five expirantibus tot motuum flammis: five per malam requiem pejora concipientibus,polita pæne ubiq; arma milcene hodie muruis confortiis populos, qui ut ingeniis linguifq;

82 EVPHORM. SATTRICI

linguisque diversi, ita nec una arte possunt esse tractabiles. Hi sunt Galli, Britannique, Itali, & Hispani, & quos jam immensa Germania suo nomine occupavit. Pannoruni quoq; reliquiz, & quod de Illyrico & Dalmatia nobis superest: tum illi Sarmatz, arq; Scythz, quos Polonos Moscosq; appellamus: Cimbri etiam, & quidquid sub Danico aut Suevico sceptro componitur. Nec adeo (proh dolor) à Turcis recessimus, ut pigeat, mores illorum, vivendiq;

consucrudinem, cognoscere.

In istorum populorum moribus licet utilifima contemplatione versari, & Natura divitias numerare, que tot habitus, mentiumq; variarum impetus, una membrorum similirudine obtexit, Cæteras vero plagas eadem diligentia scrutari, minus fuerit ad consortii ulum, quam ad curiosam voluptatem. Nam Africam qui hodie præter mercatores adeunt, in ipfis littoribus, aut fi forte nonnihil ulterius à fluminum oftiis in regionem invehuntur, cum incolis fubita nec ad amicinam valida pacta jungentes? Persas autem à nobis non superstitionis magis impietas, quam ingens terrarum corlig; divorrium discrevit. India pari modo à mercatoribus tantum nautifo; lustrata: fi Lusitanos excipias ibi pertinacius inharentes. Chinenses autem cum exteris confortium ultro refugiunt. Nec pllus ex hominibus nostris curat cum Tartarorum fæda & ut plutimum milera gente milceri. Americam, qua cultum animorum paffa eft, Hispani fic tenent, ne ullis extra hos unos impune liceat commeare. Ita folis & licet & est

com-

Icon Animorum. PARS IV.

modum, illarum gentium indolem pernoscere. Qua vero in eadem parte terrarum, nuda barbaries, & genen humano pudenda, esteravit animos incolarum, nullis legibus, nulla industria temperatos, diligenter annotarunt quos illuc opum spes à regionibus nostris trahit, inconditi populi ingenium nostros cultus non capere, ad se advectos plerumq; tanquam insidiatores libertatis pro hostibus ducere; nec deesse tam rudibus animis in flagitia calliditatem, crudelitate atq; persidiam, his non rato prudentiz & fortitudinis loco esse.

Horum ulterius mores tradi quid juve, qui fero impetu Naturam videntur exuisse; Præsertim cum suis littoribus terrisq; contenti sint; neq; ad se commeantes, nis subacti, aut in so-

lum lubitæ mercaturæ ulum excipiane.

Sed, ut à gentibus abeamus, vel ignotis, vel nimio terrarum mariumq; discrimine à nostra familiaritate subductis; de nostri Orbis incolis gentoq; quærentibus, ne quidem supervacua disceptatio erit de regionum cultu, de conditione terrarum cæloq; propitio, vel alterutra intemperie gravi.

CAPVT. HIL

Gallie dotes & ingenium incholarum.

GAllia pæne provinciarum in Europa amplissima, si cam intra veteres terminos estimes, Romanorum quondam terror, Græciæ Asiæq; victoriis clara, jam in varia impedia mo-

384 EVPHOR. SATTRICI

resq, distincta est. Quidquid Rheno, Oceano, Pyrenzis, Alphibusq; clauditur, Gallia erat. Ab alio deinde Alpium latere ad Rubiconem pertinebat. Romanorum ectvicibus gravis. Quippe fortissimi hominum Galli, cum in Italiam penetrassent, capta incensaq; Roma tantum terroris attulere, ur deinde caveretur ne quoties Galli tumultum intulissent, sacerdotibus senibusve ab armis vacatio estet. Et domita quidem à Romanis vicissim Gallia est, sed per partes, & inter se domestica amulatione commissa.

Neq; integra aut agnovit suas vires, aut in Icaliam experta est. Post hee Franci è media prorupere Germania; & videbantur ad secundani

serviturem Gallias vocaturi.

Sed mox victores miscuere se victæ genti, ne cam Gallias quam Romanos in Gallius viciste viderentur. Iam vero divisis in plerosque Principes terris, pæne in cantum Galliarum nomen obtinet, qui in iis occupant Franci, gens virtutibus sactiss, eximia, & quæ meruit ut communis sabulæ vanitatem ad suæ stripis præconium. Scriptorus usurpent, dicanturq; Trojanorum relique esse.

Hæcigitur omnium regionum quæ ad Occidentem recesserunt felicissima, soli bonitate cum genio & indole incolarum certavit.

Ager vini & frumenti passim feranzolea quoque intignis, & omnibus pomis qua crudum terem non ferunt; qui ad Alpes & Ligusticum mare portigitur, aut viciniore Occidente intepuet. Nec ulla provincia in Orbe terrarum pro tuis finibus tot incoles divitias indulsit. Adeo

omnis

omnis generis opibus clara, ut exterorum mercatorum commercia pæne ad folam voluptatem exceperit. Nam & luxus transalpino serico precium fecit, & artificia Germanica opulentum populum ad peregrinas delicias adverterunt. Britannicæ tamen merces, si non necessariis, utilitatis certè plenissimis navigus subvehuntur, quæ plumbo atq; stanno, ubere etiam croco, tam quotidianis usibus, quam altiori elegantiæ ministrant. At Gallia præter messes, quibus solitudinem Hispaniæ levat, vina etiam in frigidiorem viciniam dispensata, multa carbaso & cannabi dives necessaria plerissi gen-

tibus vela, rudentesque, & quæ cætera ex funibus inclassium ornamentis idonea, subministrat. His & aliis dotibus, aurum quod in venis suis vix habet largissimo proventu excipit; ut qui illud anxia & crudeli diligentia eftodiunt, qui ab extremo devehunt Sole, ple-

rumq, videantur Gallicæ felicitati famulari.

Tam diffusa regione, tot provinciarum vario nexu composita, vix sterilis aut inculti soli glebam indulgentia Naturæ omisit. Nam & vasta aliquot in Aquitama loca, ne incolis quidem sunt vacua, vel ingrata, pinetis frequentibus, & succo fructibusq; preciosis; Avibus quoque catervatim provolantibus, quæ in deliciss solent haberi ut aeri illa plaga tantum debeat, quantum de justo telluns officio arena subduxit.

Gallia & utrumq; mare pertingens, Oceano alutur, & pelago quod ab Hilpaniæ Africæq; faucibus politas ad Ægyptum terras interfluit

386 EVPHORM. SATTRICI

Ita commodus nauticæ rei situs, & qui classes per omnis nominis maria littoraq; possit emittere, si Galli quam equis tam navali industriæ assuescerent, spesque, ut subitas; ita longas fer-

re possent.

Toti populo ingens amor & patientia dominantis. Apud illos verè regnatur, nefasque quantum regi liceat dubitare. Gens armis strenua, led equestri certamine melior; ignara perfidiz, publico prafertim confilio; indomitæ intra se molis, ut ubi in exteros exundat, statim impetus sui obliti: co modo nec diu externum imperium teriuit, & fola eft in exitium fui potens. Longobardiam, Neapolim, Siciliam, & plerafq; alias per Orbem terrarum provincias, frequentibus victoriis subegere. Sed mox hoftes male domitos fidentius quam par erat contemnere, aut fimulantibus obsequium credere, inconsulta laxaq; bonitate. Tum licenter uti victoria, & proeter illarum gentium indolem lascivire: Ad extremum oblivisci armorum, aut ad patriam fuam respicere, cujus diu absentiam ferre non posiunt. Per hac vitia cef-Gere in prædam his ipsis de quibus triumphabant; læta semper bellorum in tia atroci excitu corrumpentes.

Nullis mortalibus indoles ad speciem virilis elegantia magis sacta. Oris intrepidi habi, tus, motusque, atq; gestus, qui totum corpus decent. Et hic decor virturem ingentium virorum adornat; exiguisautem animis pro suco est, ac veluti naturali munimento, quo suam humilitatem abscondant aut mitigent. Sic venustè

compositi

compositi qualemoung; véstium de sua mutatinis infinita ferie, tanquam inexhausto penu deprompferint, quocunq; salutationis artificio corpus inflectant, putes nihil magis illa inflitutione convenire. Vicinæ autem gentes ridiculo errore deceptæ, ad illorum quoque mores, per earundem veitium ac moruum variam imitarionem purant accedere; ignaræ, leporis & gratiæ virtute in nonnullis hominibus uno genio cuncta placere; in aliis autem in quibus Natura ad hos mutabiles habitus propina non eft, ejuldem venustatis imitationem & curam ingratam ac ludicram effc, Nam virtutes & vitia, & quicunq; alii motus ipfis animi recessibus inharent, possunt à nobis non multum operola simulatione effingi, quia adcoingentibus latebris reconduntur nostri fensus, ut vix ullus deprehendat, veris an extemporaneis affectibus deduca. mur. Sic facile humilitatem simulabis, fic odium, amorem, pietatem. At vero que non magis imperio animi, quam ulu, & externo corporis obsequio, perficientur, corú imaginem in te transferre, reluctante natura, non poteris; ut eft aptitudo corporis propto habilique decore idonea ut hitaris jocandi facilitas, & omnino eloquentia,noin præcordiis, fed fummo ore nata. Hæc auté cum in Gallica consuerudine emineant, xgerrime te ad illius fimilitudine transferes, nifi se tuus genius huic indoli sponte admoverit.

Cæterum nunquam Orbis dignas gratias hospitali Galliæ habebit, quæ humanitatis templú
videtur apcrire, quo se omnium externorum
sortuna conjiciat. Animum in hominibus, non

88 EVPHORM. SATTRICI

patriam æstimat, Negs communi cæterarum regionam errore, in inquilinis, ac advenis, nafcendi fortem punit. Ita candido simplicin; amore virtutis eximios viros, undiquaq; prodierint, fine invidia miratur & fua opulentia gaudet augeris& in tant & humanitatis præmium habet publicam primum laudem; tum etiam tot hospitum fortunam, ac famam, qui Gallico corpori, non indigna aut inutili adoptione inferti fint. Neque illichospitibus dediscends sunt patriz fuz mores, aut ad Gallicam fimilitudinem fle-Acndi, dum superbia absit, aut inculta barbaries. Quippe ipla veluti professione exteri moris, follicitabis curiof & gentis studia, simplicius peregrina, quam fua æftimantis;etiam quædam vitæ aut corporis vitia, fi modo aliunde advehantur, traheatis in laudem. Nani & peregrini hominis eloquentiam vidimus crebro linguz errore favorem meruifle; & grandis opinionem scienti a, quod non incelligeretur.

Plebis in amplioris fortunæ hominis vera, nec ex metu, aut sola institutione, reverentia; Rursus primi Optimatum eodem genio culti ab illis, quia gratia aut genere perinde non excellunt. Sed superbiam fattumq; non ferunt; Si videris dominari, servire erubescunt. Comitas, quæ frontis artificio, luminumq; elementer vibrantium, vel per sermonum familiaritaté blanditur, tidelius purpuratorum latus clientibus cinget, quam potentiæ magnitudo. Opes omnes & ipse vilior honoribus sanguis, Præcipue Patriciorum spiritus in suum aut patriæ damnum

120

i æpiffime excrefcunt, dum nemini eorum mercatura aut arrificiorum utilifimam disciplinam capellere ipfa inopiæ experientia perfuadet. Æmulari prepoftero ambitu magnitudinem placet avorum, & foedari geneditium languinem putant, il popultim vivendi confuerudine accelferint Ica vanum nobilitatis nomen,& magnifici ocii improba species, ad patientiam triftium curarum fufficit, & in fola exeuntium morte. Et hæc animorum celfitudo, quamvis fibi placeat, adrog; ab omnis generis fordibus videatur abirestamen interdum pane necessariis facinonbus corrempitur, in miscrorum penarum angustiis turbulentam industriam exercens, ut vel publica violentia, vel arcanis fceleribus inopiæ fqualorem repellar. Mercarura illie vilior quam tante vulitatis rem elle deceret, & que prima humanitatem per orbem circumduxit, Solon quidem qui Athenis leges condidit; & pleriq; Gracorum, ufq; ad nos fama durantium, illo commercio luas res tulerunt ad exteros, viciffing; fecerunt ut exotica fui cives viderent, Nec abhorret ab hoc more Italia, in illustribus familiis opes eadem industria late componens. Britannia quoqs fanguinis claritatem illo vitæ genere foedari non putant. At in Galliishane mu. tuz utilitatis rationem non modo furpes antique afpernantur; fed & quafi mercatores fui puderer, ubi illis largius fortuna indulfit statim in aliam disciplinam filios suos agunt, jubentes majorem paterno fastigio scenam sperare.

Et quidem magnitudinem Gallicorum animorum nullibi efficacius videas, quam in am-

390 EVPHORM. SATTRICI

bitu Magistratuum à quibus pervicax licitatio jam din egentium virtutes exclusit. Exhaurire familias, no mina facere, rem sidemo; consume resdeçorum; dum inter æquales emineas vel sternis dignitate, vel preuo furtivorum munerum patrimonii ruinam reparante. Nec dubium quin illa libido titulorum, nisi ipsa se frangat, curias, tribunalia, præsecturas, tandem sit viliori san-

guine angustisqs animis maculatura.

Quippe è saudidissimis artibus multi compendiossus ad divitias properant, quam antiqua nobilitate spectabiles, paternisque opibus
utentes ex majorum dignitate. Hoc modo,
dum ad emendæ Curiæ, aut Præsecturæ, ambitum, nummorum pugna innititur, sæpissime
ij vincunt, qui ut sanguine sic & ingenio cedunt. Accedit, quod verustarum stirpium vin
non tam pervicaci studio suas opes dignitatibus
illis donant, quam homines adhuc novi, qui è
latebris quas auro condiderunt eruere filios
properant, & eam nobilitatis gloriam suæ genti emere, quam absq; ullo sumptuin hæreditatis partem Patricii habent,

Sic paulatim hi honores fordidiorum esse posfunt, (si pecuniz tantum conceditur) & forsan aliquando in ignobilitatis suspicionem, corum nominibus centeri. Neq; ideo sisci industria maligna criminatione carpenda est, qui de ciusmodi Candidatorum bonis excressit. Nam cui non saius videatur professo pretio dignitates à Principe molem publicam subcunte proponi, quam avaris Purpuratorum sustragiis in prædam con-

cedere?

concedere? qui ubi hæc publica licitatio non est, obtrudunt Regibus Candidatos, quos sibi munere charissimos fecerint; & quod à domino impetrant, deinde clientibus vendunt. Vt nec meliore sortitu delectos Respublica accipiat, nec intersit eorum qui ad tribunalia subvehi ambiunt, utrum cupiditatem dignitatis sub Principe an sub Optimatibus luant; utrumq; pari sydere in Patrinionii ruina percurrente. Hæc igitur tolerabili instituta consilio, jam ipso surore licitantium in præceps abiere, qui & mediocris census virtutem excludunt, & tota opum mole eos honores redimunt, quibus ipsi tam immo-

dicum pretium fecere.

Ve vero quo generosius vina adolitura sunt, eo adhue recentia turbulentius despuniant, ita istius gentis, ad humanitatem & cum senueris prudentiam factæ, adolescentia ac juventus, infano incautoq; impetu ut plurimum fervet. Vana in ejulmodi etate libertas, nunc jocandi, nunc ignotos pariter notofq; lacessendi, & ubique titulos nimiæ securitaris affectans, Leves animi,& rumoribus rapti, jam impatientes otu, moxq; tumultus. Oltentatio libidinis supra natura defideriú inepta, tunc inconsulti risus, neminemo; parcentes; vis etiam intra le irrequieta,per varium ac multiplicem tumultum erumpens. Quidam tamen in omnium exordiis reru indunt non veram & ideo majori specie subornaram prudentiam: Veluti matura (apientia compositi, verba tarde cuntia deducunt, lento vultu, & aftum cum humanitate fingente. Ex te quoque factum nomen, ur appellent

92 EUPHORM SATTRICI.

frigiditatem. Sed & virtutis simulatio tunc est ingrata; nec diu tamen scientia personæ impatientem omnis veli sevitatem abscondit. Media autem indoles, quæ nec Gallis certe deest, sætitia capacis animi exuberans, cique non essista prudentia frenum impotens; ea demum omni precio major, & ad sapientiæ simulq; hilaritatis imaginem exacta est.

Illud autem in Gallicis moribus, ac veluti fatis, trifte, quod benevolentiam qua in fua regione hospitibus indulgens, extra patriam vix in

iuos cives expromunt.

Quis credat in exteris tam humano populo non fatis convenire? aves quoque in caveam deductæ rostra & iracundiam vix stringunt; & societaris fati peregrinationem ferarum conciliat.

extra fylvas querentium prædam.

Soli Galli quocunq; in peregrino solo consederint, præsertim si miseri, & ad opem alienam
conversi, sævissima æmulatione decertant.
Tum occulta ludibria, livorq; deformis, tum
professa odia, & nxarum etiam ad peregrina
tribunalia concives vocantium derisa improbitas. Sic inter se certantes nescio qua infamia apud imperitos inundant suam gentem, quasi in
invidiam nata sit, exorsque quietis, ac amoris
quo unius patriæ cives arcana vi Natura conjunxit.

Et hæc Gallorum extra patriam suam labes.
Adhuc autem seedus in Galliarum visceribus
peccant, qui passim tanquam gladiatores ad arcnam damnati, subitis odiis, armiss; privatis, ad
ultima discrimina committuntur. Rem imma-

nem,

nem, & ad istius seculi probrum: leve jurgium, folaq; altercantium ambitione increscens, aut revera innocens jocus, plerumq; antem turbulent, ingenii præcipitatio ad famam, læ pe ad tri-Aiffimas cades, & familiarum orbitatem, lymphatam juventutem propellit. Hine toties mife-rorum parentum intercepta confilia spesq; occifæ;&propemodum frustra pax in Galliis, & que vix minus patricii fanguinis quem fi bello certatum publice effet, in hac arena haufit, Que hac autem dementia? ricu ferarum, non ratione, fed impetu injurias ulcifci, rerumq; fuarum judicium permittere pæne scenicæ arti, fortunæq; fæpe fallenti ipfam artem, ut quicunque felicius,ille & justius arma sustulerit? Feræ gentes & ab ipla venientes barbaria, Orbem supra aliquot secula suis moribus pollucrunt.

His authoribus quondam factum, ut in dubiis judiciis, cum utrimque argumenta effent obscura, armis litigantium crederetur. In circum arenamve dimissi pugnabant; victus pro nocente habebatur: & inde vesaniæ origo hanc ætatem insestans, quæ jam auctis sinibus, cum olim in Magistratuum arbitrio esset, hodie ad privatorum libidinem desævit. Isti tamen gladiatoriæ arti prætextus est, nescias magniscentia an utilitate acceptior, peritia pugnandi. Nam cum arte gladio serire, vel dessectere destinatos sibi ictus, quis neget ad rem militarem pertinere? Hoc Græci, Romanique, & comnis gens armis strenua, cum ambitu quæsivit.

Nunc vero non tanquam in augustia sese

Prementium cuneorum (ut in justis præliis folet) fed veluti in aperte arenæ libertare,per cinfus recursusque per omnem corporis habituni, per longam & difparem oculorum manuamq; fallaciam, quis non potius privatorum odiorum crudelitatem crudire, quam publicæ pietati fuam fortitudinem parare videatur? Et vero nihil jam ad amentiam aut impietatem refidium in propinquos amicolq; favientibus. Sive fangui. nis, five familiariratis jure conjuncti, non atrocibus injuriis, fed inani superstitione verborum, & propemodum gratis, diffociati, alterno cruore imbuuntur, quodo; ultimum furoris gradum putes,ne inter le quidem læfi, fæpe aliorum inimicitiis tantum nefas tribucre amant, & in gratiam nihil ad fe pertinentium odiorum scipsos & amicorum chariffimos immolant: quippe à pugnaturis qui perire soli nolunt, veluti ad theatrum aut coenam, ita ad hunc feralem ludum invitati, ultro subcunt; & quicquid hominibus aut dulce aut charum est violare non dubitant; ineptissimo defiderio famæ. ut jact entur magno vitæ contemptu in archam processiste, id est, eruculentissimum facinus ausi esse barbara ignoratione virtutis.

Sed hæc mala, & si quæ præterea maculæ se Gallicæ indoli interseruerunt, omnino donari eorum virturibus debent, quos vel ætatis vel sapientiæ pondus ita composiut, ne æstu patriorum virtorum diripi possunt. In iis egregia comitas: non sucata, aut insidiose in hos ipsos quibus blanditur collocata. Non fraudibus, non secretis odiis vacant: Dignari singulos qui acces-

fum

que

[pt

life

Icon Animorum. P A R S IV. 395

um aut notitiam petunt, & pro fua forte unum-

quemq; mulcere. I dispurdir , zamallages aute

Externo homini ad illorum confortium admitlo faris erit, aperto scelere aut nimia ineptia non peccare: ut quidem alibi in alienos mores, ne tibi noceant, intentus sis; cum maturis autem & castigatis Gallorum animis teipsum respecias. Nec aliquid in humana societate felicius, quam consuetudinis tam politæ erecta viri-

CAPVT IV.

Britannica Infula: in quibus diver fi populi, Angli, Scoti, Hiberni.

D Ritannia per tot spatia diffusa, tam diversis D pulsata fluctibus, tamen magis ad magnitudinis fuz fidem potest varios civium mores, qua tantorum littorum linus & nomina proferre. Tanquam alium in Oceano Orbem faceret, omnis animi genera incolis insevit. No alia Infula toto terrarum ambitu illustrior. Sicilia, Crete, Cyprus, vilæ regni fortunam ac nomen capere polle,non fi in vnú corpus transeant, vni Britanni e terrarum spatiis aut opibus pares sint. Priscis quoq; temporibus, armis inclytis ftrenua, materiam fabulis dedit, qu'e plurimarum gentium ingeniis linguisq; vulgatæ sunt. Quasi mhil eximium fingi poffet, quod non aptè caderet in alumnos Britannia. Olim quidem inter novem principes distributa. Mox bellis atque foederibus mutati cum Regibus gentium fines: donec tribus Dominis fortuna totius

396 EVPHORM, SATTRICE

Infulæ cederet: Saxonum colonis, quos Anglos appellamus, fub unius fceptri felicitatem coactis: Britannorum vero reliquis, pertinaciter infidentibus Cambriz montes (hac nobishodie Vuallia eft,) Et Scotis quibus jam diu exciforum Pictorum portio accesserat ad Septentrionem colentibus Mox Cambria diuturnitate bellorum macerata totius Angliz confensui impar fuit. At Scoti fpe quidem victoriz minor fed cujus spiritus anglia non domaret, veluti in zinulationis argumentum, non pervicacius armis quam diversa ab Angelis indole pugnare suos justit:dones noxiosistimam emulationem fata damnarunt nunc umiq; imposto Rege cujus spiritu Insula in unum Imperium coaluit.

Anglia felicibus palcuis, & ad multas varialque arbores commoda humo, commeantium oculos pulcherrima viriditate mulcet:gratuitis etiam bonis plebis animos in segniciem exsolvens. Pabulum illic paffim pinguibus campis abundat, boum equorumq; armenta ad perpetuam e julmodi animalium aviditatem explens: alibi autem ficcipribus arvis, & humili gramme induentibus terram, fuper fidem multos greges educat; exculatos utilissimam & ad ovilia factam sterilitarem. Ne hyemis quidem rigor affueta libero peri pecora (nisi forte supra morem inhorryerit) in stabula aur ovilia deducit, Lis sufficere solent nuda sub dio cubilia, herbaque quas hybernus repor alit. Quippe hyemes non illic pro plaga & Septentrionis vicinia afpere, cum vehementer Gallicam oram quatiant,

qua

lt

d

11

r

Jeon Animorum. P A R S IV. 397
qua Britannia: adversa est, multoque rigidius.
Butavorum codo incubrot

Batavorum cœlo incubent.

In tanta acris indulgentia Britannicus ageromnis generis semina facile concipit atque servat. Proceras habet lauros: Rorismarini planta apud multas gentes ipsa cura qua educatur preciosa, hic vulgaris, & nonnuaquam in sepes velutad hortorum custodiam stipata. Vitem alere potest, uvasq; ad maturitatem perducere. Nam & Cantij amœnitas crebro collium dorso suspenda, & Wintoniensis regio, cum cæteris ad meridiem Ortumve spectantibus, olim vineta habuere, quæ deinde pascuorum utilitas, viliusq; redemptum ex Aquitania vinum, exemit. Lupi quoque ca insulæ parte exacti, nudos greges, & vix alicui molosso creditos, non insestant.

Nam diligentia antiquerum,cum graffaretur luporum rabies, curamq; paftorum aut fatigaret aut falleret, totum in is sedibus tam pervicacis feræ genus extinxit-Ita fortuna per patientiam pecorum sub dio durantium, & mirabile luporum exitium, profusas nec zstimatas opes vide. tur indulfific, Cibo, corio, vellere, velut exundantis terræ muneribus, populos in otio, & plerumq; oblivione laboris, ditescit. Ne quidem in colendo croco labor', quem optimum habent, facili herba oblatas in floribus opes non in ullius cura aut industria pramium aperiente. Et ne quid tam propenso fato desit, transmarinum militem ante aliquot ztates non viderunt: Domestici autem motus hoc seculo ravi: neque in Anglia ut alibi terraram, solent bella confene cere. Sape octiduum ingentes fimul turbas

398 EPPHORM. SATTRICI

turbas quam parit tam absolvit in homines szviunt, non in opes & tecta; & subit z acies ad-

huc crudas furgentelq; lites dirimunt,

Tam spontanea felicitas, securum & opulentum vulgus non modico tumore fuftollitsut neque pro consucrudine cæterarum regionum timida humanitas,& patriciorum dignitatein reverita, mitiget mores plebis, & pletumq; rudiora artificia tot divitiarum tantiq; otil crimen fiant. Nam artem aliquam profesturi, feptem annis, ut plurimum, tyrocinia deponunt: ubi vero peractis rudimentis in collegium artificum adoptantur, quasi laboribus exempti, sub se alios tyrones asciteunt; edoctosq; breviter in officims profitmene: Tuncipsi non solemnes modo dies, sed & fastos (quis credat?) si sudum est, vario ludo in proximis campis exercent: nubilos in diversoriis oblectant: prorsus ut artificia impolitius habeant, quippe discipulorum peritiz credita,& corum redemptores contumacius urgeantur ad pretium, quo & tyronum labor, & desidia magistri ali possit. Diligens tamen nonnullarum Operarum industria, exactis artificiis eminens, pretiumq; per orbem merentibus, satis prodit, in ca regione ejusmodi studia non stipatis coli vitio animis, sed nimia felicitate laborare. Vt enim ad extinulanda ingenia, artelq; fovendas, nimis cruda aut avara imperia nihil juvant, depressis populi mentibus, & desperatione solutis; ita fortuna lasciviens, laborig; hand aliter quam per ludum intenta,plebis telertiam non attollit ad exactam artium curam.

Nullibi

C

Nullibi in tam ingenti regno vcaigal, non in urbibus pontiumve discriminibus publicanorum stationes; præterquam iis locis unde naves in exteras plagas solvunt. Nam importatas merces aut quæ inde exportantur, profiteri apud eos necesse est qui à Rege portorium conduxerunt.

Sed nec plebis superbia acerbior peregrinis quam in patricios sua gentis exerta est, qui opulentiam sua patria luunt rusticorum sastidio, seipsos pane primis ordinibus stirpibusque aquantium; & indignationis sua tam pretiosam

causam odisse interdum non verentur.

Summa tamen apud omnes nobilitatis reverentia: quam intra breuem corum numerum zstimant, quos Dominos vocant. Hi funt Duces, Marchiones, Comites, & Barones : Ducum & Marchionum omnes liberi, ex Comitum filiis major natu. Illis quoque Episcopos Majorum pietas adjunxit. Apud hos proceres ad omnia obsequia descendere non indignum, & ipsi velue in terram politos contemplantes suum fastigiú non ignorant. Necillæ dignitates emptionis commercio producuntur in vulgus nummorumque fortunam : sed successionis serie transeune in hæredem; vel beneficio Regis,novi quoque Optimates in hosgradus adoptantur. Et ne Loc inane existimes decus: multa publice constituta tam ambitiofo nomini reverentiam cultumg; conciliant. Si contigerit æri alieno impares eile, urgentibus creditoribus in corum corpora nullum jus esse potest, quamquam in Anglia debitores etiam in judicium non vocatos fæpe carcer accipiar. Sed hoc illustrius, quod maximorum criminum accufati, scilicet, in ipsam rem. publicam iniisse consilia, de equileo securi sunt. Veritatem ab iis per tormenta posse exprimi

Anglis ut plurimum gravis animus, & in fe velur ad confilium feductus; feipfos, & fuz gentis mores , ingenia , animos, eximic mirantur Duni falutant aut feribunt, descendere ad verba imaginariæ servitutis quæ istorum seculorum blandicies invenit, nifi forte externis moribus imbuti, non sustinent. Populus rei maritime studiosus,neg; aliud tanta Insula validius munimentum quam tot nautarum sedulitas. Nec in caftris quam navibus pejor miles, præfertim fi externo acri affuevit, cibilque, quos le pe inexpertos avidius Angli guftant. Nam hæc gulæ incommoda a Britannia delatas legiones non femel absumpferunt, & classem Elizabethæ Reginæ auspiciis Lustraniæ littoribus applicatam, cum Angli stragem hostium & vastitatem, feciffent, nimius aftus, & fuzvitas pomorum, ac baccarum, quas illa plaga habet, pene totam debellavit. Discrimina omma, & adeo mortem, impetu plus quam judicio spernunt, Et hinc utiliffimos militum dixens, ubi ducum fuorum cofilio reguntur: Sua autem sponte ruentes, & illa andaciz caligine pleni , de le lapius post funeftos exitus queri quam de fortuna debuerunt. In Belgio cum studio partium nuper & arma favirent, milites Hispanicarum partium aliquot a Batavis capti erant, & fuspendio conficiendi, ita visum referre vicem hosti , qui captivos eodeni lethi genere perdiderat.) Sed in omnes favire non placuit. Ex quatuor & viginti (tos enim capti erant) odo ad laqueum deltinantur. czreris incolumnas promifia est. Demifiz igir tur in cassidem fortes, justique finguli foum tatum extrahererqui cefferam fuftylifet nulla nota inlignem, periculum effugere ; qui ferali imagine impressam, statim ab infelici arbore penderet. Omnium mentibus ingens periculi imago inerrabat; quidam præcipue Hispanus votis la-Ehrymisque misoricordiam plurimorum, ettam aliquorum risum elicuit. Erat illa sorte ac periculo Anglas, è militum valgo , qui ingenti vitz neglectu accessit ad cassidem, & tefferam mil cunctatus adduxit, favit fors; erat illa falutaris.

Exemprus periculo accedit ad Hispani, adhue farali caffidi manum credere dubitantem: decemq; aureos pactus, (fides Numinis) Iudices rogar, ut Hispano extra aleam milio sibi iterum liceat fortunam experiti. Furiofo, vitamq; tantulis nummis æstimanti, Iudices annuerunt: & is rurfus felici tellera evalit : non hac gemina modo, fed & fimplici falute indignus , quam adeo vitem habuerativ it a number of municipant

Leges quibus ununtur Angli, Gallica lingua, fed veteri, & ab hoc feculo abhorrere, ii tradiderút, quos Normannia ad eorá sceptrá transmifit. Pauce ille etiam, & plerumq; ambigue. De cetero coluctudo & confulta lapientú fufficiúts magno adimi ad lives, & infinita judicum potestate, & areanum populi ingeniú taquam Neufrica originis habitus retines, ad fubtilitates apertu est, que limbus foru implent. Et inde vulgatam fabula crediderim, ineffe Anglis caudas. Confueru.

402 EVPHORM. SATTRICI.

Consuetudinum autem ac legum, quazunque à majoribus inoluerunt, adeo patientes sunt, ut jam olim sancitas, rudi adhue ram peccantium vino, quam legum sanctitate, etiam nune mutare aut delere, teligio illis sit. Vnde enim nistab hac majorum incauta bonitate lex viget, ut maritus jubeatur prolem agnoscere, hæredemque habere, anno post aut amplius natam, quam ipse ultimo ab uxore discessent; modo constet interim à Britannicis littoribus in exteras regiones not evectum.

In Philosophia autem, ac Mathesi, tetrarumq; & Astrorum scientiis, nulla est tam prodigiosa sententia, que non ex hac regione authores invenerit vel turbam amatorum, vividam quidem, sed modum curiose subulitati & per innumeras disputationes estuse non invenientem. Tetram circumagi, non coelum; Solum cum syderum laza serie non inherere coelestibus globis; sed & globos ciusmodi nusquam esse; & quicquid Philosophi deliraverunt, multi ex his opinantur, aut credere simulants tanquam altius supraque vulgi ingenium spiraturi, si videantur communem sapientiam ut prophanam vilemque negligere; altius in arcana Nature, que pauci deprehenderunt, intuentes.

Sed ut nihil animos magis agit, quam religio nis fenfus; ira multo actius ejulmodi disputationibus incumbunt. Nec quicqua in numinis cultu modicum possunt, qualemcunq; sibi speciem pietatis persuserint. Prioribus seculis aucti opibus homines in solitudinem & eremum jurantes, adeo ut opima pars regni fundorumq; huic

pictati

Fron Animorum. P A R S IV. 4002 pierati concesierit ; nimis timido 80 periculofo voto, tam illorum qui dabant, quam corum qui-bus hec ipfa concedebantur; cum illi rempublicam exhaurirent, ifti autem in luxum fe agi cantæ fortunæ vitio finerent, mox in invidiam fecum quoqs facra tracturi : Et hanc quidem colendi Numinis rationem jam Anglia publice ejuravit, multi autem fie in contrarium divertere, ut que longius à vestigus parrum absunt, en se propiores colo credant, Nec id tamen publico confilio, aut fi deprehendi contigerit, palam inulto, sed clusis per privatas superstitiones animis novamq; ac propriam, & per hoc fibi gratiorem pictatem fingentibus. Itaq quos hac cepit fuperba fuavitas, præter cæteros fapiendi, in varia nomina abierunt, legelq; diverlas ; non ipla hominum authoritate, aut numero, sed persinacia fancitas : & quod miserabili risu dignissimum putes, crudelibus edictis illa fecta invicem faviunt; unos fe cœlestium rerum participes, exortes cateros omnes effe. Forte in unam fuperftitionem consenserat cum duobus liberis pater, è plebe vir, five vulgus intra opum autingeniorum humilitatem æstimes. Illi tres unam rempublicam sectamque faciebant; (& sæpe non pluri-bus hæ religiones constant.) Tandem pervicacius inter le de divina re agentibus y deceffit primum à filis pater , non quod meliora fentiret, fed diversa: & abillis de communione fanctorum (nam fic nugatores dicebant) ejectus eft. Porro fancti non his alii præter leiplos erant. Mox autem & discissis mentibus alter fratrum altern à co losti cofortio exclusit. Sic de angusta Ecclefia

404 EVPHORM SATTRICI

Ecclesa, & trium hominum numero desinita, tres quoqu ecclesia natæ suntiprodigioso scelere, e in amentiam prono. Nec perfunctouse vestani pro somniis suis pugnant. Novæ indies se car rapiuntur ad tribunal, in quibus nihil simile præter unam contumaciam Indices vident. Fæda, indigna hominibus, sentiunt. Nó ullius prætunte vestigio errantes, sibi quid credant authores suntenon tormenta perhorrescuntinon salubribus consiliis aut prudentia acquiescentes, igne quoque consumpti, scipsis surori suo litant.

Iam vere peregriniscum hoc populo agentibus ingenscauno elle debet, ne ex paucis, ac fortaffe plebeiit, totam gentem æstiment : sed neg; inflicuenda est ratio qua mores tam diverfos excipiant. Ferox vulgus ubi vino aut ira incalvit , nonnunquam superbiam tumoremq; in holpitum injuriam vertit : In tanco curbine animorum eos per æmulæ fuperbiæ contumaciam lacessere velle, paulo aliquid supra dementia malum effet. Nectune quidem tempettivum eft tuam causam fidentius orare in savo agroque tumultus multo minus magnitudinem animi ostentare defensionem medicantis. Leni & placido questu melius exarmaveris irruentes:ignobiles preces erunt, quibus primum æftum mitigare conaberis in forgrem cuntium.

Nam hie torrens fi nullo obice irritetur, momento languebit. Et hæe quidem timidæ prudentiæ cautio adhibenda, ubi in oppidis agrifve multitudo in advocationem corum qui in te primi defæviunt; aut concurrit; aut timeri certe po-

teft.

teit. In folitudine autem, & ubicung, non impari certamine potest ingiuentes refutare, tunc exercenda eft, saltem ad speciem, vis animi contumelias non ferentis;qua terrebis non vera virtute insultantes, & injuriam pati tam idoneos quam inferre. Magistratus porro, ac judices, peregrinorum questibus faciles, haud inultam popularium in illos injuriam ire finent; Si modo non peccaverit multitudo, quam accusari pronú, plecti autem ubique difficile , & , ut plurimum, nefas. Et adeo hospitalia tribunalia in ea gente erectalunt, ut five externus actor fit faventes judices habeat, five uno crimine cum indigena reus, five ad virgas furcamve destinato, iple interduni niliil acerbius jubeatur quam e Britannia excedere. Patriciis quoq; animus ad excipiendos peregrinos sponte factus; & famam illius comitatis cum honesto ambitu querunt, ut neminem possit peregrinationis Britannica ponitere, nitiaversis inculuis; moribus in barbariem natum, aut indignum qui Optimatum cofortio misceatur. Cum his tamen qui fui fastigii gravem cultum ipio gestu atq; verbis magnifice adornant, ex adverso componendus est gradus ad certamé majestatis, ne te forte aut ex sua gravitate, aut ex tua gratione astiment; que no Italica Gallic.eve humilitatis more demittéda est. Evilesces alioquin apud homines no affuctos huic generi aumanitatis per alternas blanditias mentientis.

Britanțiia în Septentrionem excurrente, Angliam Scotia excipit, inclyto sceptro supra fidem & xtatem Regnorum caterorum: quippe viginti jam seculis sui imperii fortunam in unius

406 EUPHORM. SATTRICI

familiæ hæreditatem servavit. Centum & octo Reges à primo Fergusio in Iacobum Britanncum numerantur; qui tot Regibus Anglicam no bilitatem addens, nunc primum uno imperio

omnes Infulæ partes junxit.

Scotis animus ad humanæ consuetudiras culturam facilis; corporis habitus supra multas getes; cæteraque cum Gallis communia, præter soli ubertatem. Nam regio ad Septentrionem porrecta, nec framento ubique idonea, multis locis freiles montes haber , neque illos faltem nemoribus indutos, praterquam es plaga qua horridius in celum exurgens, sylveftre & barbarum cognomen incolis fuis fecit. Fortiffimæ ramen genti multum cibum, de avium, ferarumque, armentorion etiam, & gregum frequentia, n tura paravit. Trecentorum cervorum, aut amplius,agmen videre non infuetum. Multo plures incolarum industria cogit ad venantium procerum voluptatem. Neg; ex patriis bonis defunt, que advectis exterarum gentium mercibus ad necessarios usus permutent. Sed inopiam zris nullo artificio emoliuneur. Sie in patria facillime degentes, etiam numerofis clientibus graves; non in exteris locis simili cultu, & fortunæ suæ pari, vivere possunt. Nulli ramen magis memores fuz fin pis:adeo ut familiæ decus malint interdu sua paupertate foedare, quam supprimere intempestivos titulos, & sua cognationis parúper oblivisci. Nam in regione, virorum fœcundiore quam frugu, necesse est clariffimi sanguinis multos in egeftatem nascisquibus per diverfa terrarum quærentibus opes (nec alii fide,

THE

Icon Animorum. P ARS. IV. 407

aut industria, præcellunt) & ad præconia fuæ nobilitatis obitinatis, fapius audientium rifus, quam lachrymæ & fides,acceffit.

Iplam autem regionem in le quoque animofam, paffirm inimicatie exercent, fupra fas humanitatis aut odii etiam (zvæ. Quippe per familias & cognomina discreti, suarum gentium Principes habent, illos qui in antiquiffimam familiz hæreditatem successerunt. Eos ita observant, ut vix patrix charitas major fit , & ad ipfos læfi configunt, patrocinio vinbulq; fuz familiz ufuri. Ita fape modica jurgia ,& inter obscuros, magnis & indignis motibus suffecerunt; Dum utrinque jurgantes apud illos suz gentis Principes dequelti, privatas contumelias in ipfarum familiarum injuriam vertunt. Neque rem modico languine peragunt; Interdum in agmen & veluti aciem coacti del aviunt, & infita inimicitiarum vis in haredes quoque abit. Cadem ca. de repensare decorum; incendia alternis ignibus vindicant : Nec aperto tantum Marte; infidiis, fraudibus, agunt. Nihil turpe aut ignobile, fananti oculos inimicorum malis. Et hæc peftis Sape Optimates evereit : five inter ejulmodi arma extinctos, five frequentiam stipatorum (na suspectam vim inimicorum ita submovere neceffe eft) fere inopia distractifque fundis luentes : Etiam quod ut plurimum regio arboribus, caret, quidam putant illorum odiorum facinus effe, dum adversis facibus inimicorú sylvas cremant, & privatis injuriis valtitatem patrize faciunt. Sed hæc olim deflenda dolentius, cum indiesista arma sævirent. Nune placidis rebus,

quam

408 EVPHORM. SATTRICE

quam fentire meliora, tam licer augurari Quanquam enim tantum nefas submovere non fuit in veterum Regum manu, proceribus fide clienzum numeroque ferocibus; tamen patriæ fuæ hoc demum Jacobus Britannicus beneficium dedit. Is cum adhuc uni Scotiz imperaret, hanc publici mali caulam habuit in præcipus regni. curis. Sed pigebat illi pesti per parces, & plerumque inutili folicitudine, occurrere; nec enim poterat ullis jurgus vera pax statui, nili fimul omnia componerentur; cum exempla ejulmodi cirminumallique venia necessitate temporum frequens, omnes folicitarent ad parem audaciam, faltem ne timidas aut degeneres iras geffiffe viderentur. Semel staque & in perpetuum placuit hac odia aboleri.

Ipse Rex eorum rationem inivit, quorum familiz & rixz eminebant. Precibus, & authorita,
te fractus, partim per se, partim per Senatus sui
delectos, ita reconciliavit, ut vix amplius in tota
Regione tam assueti facinoris accibitas nominaretur; Ingens opus, nec à sapientissimo & diligentissimo Rege, mis multo tempore & mira
felicitate absolurum, sam biennium erat ex quo
pacaverat Seotiam, cum ad Anglie successionem
vocatus est; ingenti auspicio ad hanc novam
Scotorum sanitatem; quippe tot viribus aucium Regen nunc vero & salubri metu colentium.

Scotis præceps ad omnia animus quæ spes semel persualit, cui maxime credunt: Iracundia in promptu, sed quá facile post primos impetus muigant. Quærere opes, quá servare meliores;

Insula Britannicæ plagæ vicina, sub eodem Imperio, Ierna antiquis, mox Hybernia appellata; spatiis ingentibus distunditur, navibus commoditate portuum facilis, neq; ex quorundam incolarum illuvie æstimanda. Quippe multa selicitate colonos ex Anglia Scotiaq; invitat; humenti quidem cœlo, sed salubri, æ quod anin alia veneno infesta impune non hauriunt. Lacerti busonesq; ibi delati non vivunt, exportate arbores nullo situ concipiunt vermes, aut incuria araneas admittunt, quamquam & suas Hiberniaraneas, sed illas innoxias, habent. Westmonasterii

410 EUPHORN. SATTRICE.

nafterii ampla sedes ubi jus litigantibus dicitur, ex illis sylvis trabes accepit, & effecta multa arte tabulata. Mirum dictu; araneis circum parietes pendentibus, vix ligno tam sordidæ texturæ

filamenta adhærescunt.

Hybernis, qui ab oppidis cultuq; recesserune, mira cujulvis aens cibique patientia, paupertatis longo ulu. Victu parabili, semicruda fera, vel bove , latiant famem ; cibum temperant lacte; fragiles domos ad altitudinem hominis excisant , fibi pecorique communes. Et hoc in illa gente mirum : Amor defidiæ reliquas gentes emollie; Hybernos duravitad bella. Quippe per ignaviam fertiles campos illis colere, ac ferere, pene ignotum. Pabulo, & telluris genio ad armentorum alimenta, contenti funt. Artificia quoque non exercent, tanquam maculantia nobilitatem quam tantopere jacant. Ita surpi otio exigunt vitam, & incommoda ex ea barbarie frequenția, patientia quam laboribus makunt refellere ; tantaque est ignoratio deliciarum , ut nec fentiant mala. Simplici vefte imbrem & frigora tolerant; venatibus ad celeneatem perveniunt, feris parem; fessis vel nocte deprehenfis humus fufficit; conrectofque nivibus vel imbre diffluentes, prius laties quietis quam cœli injuria excitant; pulchra fortitudinis bellique rudimenta, fi non ex tam feda segnicie. Et has sordes ne in pace quidem latione Hispanici moris ; vitamque tot malis horrentem, veluti curis vacantem diligunt, improba libertatis specie capti, que per diversas fraudes frau fua omi nen hæc fync ne v

> hun lan las

Rince no pla & col rib fur ma

PM H

na

faudes varus gentibus illufic. Illis animus ad fus viria obstinatus, labori aversus & per hoc omni frugi 3 acer ad furtum & prædam , omnemque laborem qui venationem imitatur. Et hec quidem ignava plebis mala Optimates fyncera multi, eximios animos dignis fuo ordine virtutibus excolunt, Etiam qui in urbibus degunt, aut amœnioribus plagis, non mediocri humanicate adornantur. Ita probant feram illam populi partem, fua sponte barbaram a non Infulæ fato in illa vitia factam effe

CAPVT V.

Germanie ritus, & Belgii, cui bodie Ger manie inferioris nomen.

D Henus flume ab Alpium radicibus per Bel-Rgarum fines Occanoillabens, quam olimincipiebat Germaniam, hodierna imperiorum nominumg; mutatione auctam interfluit. Ampla regio , & à Gallia Alpibulque ad Sarmatas & Pannones pertingens, in diversos, Principes & Respublicas, distributa est. Olim sylvis & incolis fera, nunc oppidis paffim infignis : nenioribus quoque quibus immenfis tegebatur, ad ufum deculque castigatis. Vitem alit, qua in primans excurrit Italiam, supraque inumbrantes Rhenum colles, in Pannoniam quoque declinans, & aliquot præterea locis, ubi humus propitiis collibus vel tepore fluminum mitigatur. Multa deinde abiete, in montibus, sylvique, frigenus plaga arena abundat. Pane mediam

ALL E UPHORM. SATTRICE

Ister intersecat, in Europa siuminum Princeps, maremos alveum in annuorum pontium ruini attollens, Ripas amnis celebres quidem urbes, sed paucz, nec pro siuminis nobilitate insigniu. Rhenus, Albis & pleriq; deinde jam ab antiquo celebres siuvii totam quam lata est Germaniam permeant. Regio diversoriis non inculta, qui Alpes latus tegunt, totoq; Istin cursu, & qua labitur Rhenus, Mænusq; & Mosella, tanti siuminis incrementateade, qua ad Oceanum spectat, aut introrsus à praccipua ac publica viarum celebritate divertit, squalentibus hospitiis, totoq; vivendi genere, inultum sui illius genii retinens, que antiqui scriptores notaverunt. Vrbes tamen non indigne sua fama: soro precipue compitisq; ad munditiem exactis: porrectis quoq; domibus jui altum & aquale fastigium, & fragilem materiam celante pictura.

Interiora adiu non pari artissio ad usus ap-

9

modo,

Interiora zediú non pari artificio ad usus apeata sunt. Lectos sternút in semota ac plerumo; obscura zedium parte. Caminis, ut plurimum, aon utuntur. Fornaculas ad sevamen frigoris malunt; quas intextas tricliniorum parietibus pro conditione aëris ignibus complent; sed hic calor plerisque advenarum molestus est, quod & capita inexpertis vaporibus gravet, & illine in publicum prodeuntibus, laxum corpus, atq; omnis aura impatiés, exhorreat: Præterea stremittere ignis incepit, hoc genus hypocausta ingratis odoribus spirant; ea maxime in quibus convivantur, ubi expressa confusaque tot dapium pebulæ exæstuant; vino quoque, utillic assolet, quam epoto tam essus. Neque in hypocaustis

modo, fed & in cateris thalamis quoque arque

modo, sed & in exteris thalamis quoque arque tricliniis, feeda multis Germanorum & consusa rerum incuria: ideoque advenis in hæe penetralia admissis aer gravis.

Immensa cupiditas potus jam consesso vitio, ideoque magis libero, allam gentem insestat, Nec ad volupratem tantum hæc Thracia libido est, sed in parte comitatis, & pæne disciplino. Venalis quorundam Principum gratia pretio ta infami, sive quærentium comites vitiorum, sive legatis, advenisque, hospitalem parantium mensam. Nam Germani nulta comitate suavius, quam longo nec sobrio convivio, peregrinos credunt excipere; & tune verissimam ab ipsis hospitalem benevolentiam in se expromi, ubi musum poculis inundari non abnuunt. Id illic sums tuis poculis mundari non abnuunt. Id illie fum-ma urbanitas, & cocuntibus prima amicitia ani-mis in foederis locum.

Force Sipendiarium è Germania militem Tri-Forte stipendiarium è Germania militem Tra-buni in Gallias, & Eipsi Germani, adduxerant, Regi operam suam navaturi. Ex his unum vie inter Gallos clarissimus vocavit ad egnam, gna-rus ubiq, quam pretiosum esset amicium pignus quod bibendo com Germanis sancitur. Itaque hominem largiori potu invitavit ad hilantatem convivii; crebras poculorum sorma de bibendi nationes commeabant, cum Germanis, sive in experimentum benevolentie quam hospes pre ferebat, sive quod languiditiri bibendo certam aversatus, strenuam victoria querebat, lacessi Gallo pratit, exsiccatq; ingentis modi scyphus neq; Gallus coterritus miratibus nobis surgide ut faas, inquit, te in amicu incidiffe, non mide

414 EVPHOR SATTRICI

conditionem quam fecisti, non recuso, sed ecce & in benignifimam litem mutua vice laceflo.
His dictis, poculum primo, in quod erat provocatus ; perpetuo (piritu haurit ; idemque iterum ingesto mero plenum in hospitis gratiam jam tumentibus membris infundit. Delectatus tam-prolixi amoris indiciis ille Tribunus, in pedes vix tum patientes oneris furgene; Tuvero, inquit , nec putes collocatam in ingratum tanta amicitiz operam; feis non parvam militum manum sub fignis meis esse. Hos ego totis duo-bus mensibus in castris habebo, vestro grario nihil graves (quandoquidem id jam temporum iniquitas ablumpfit.) Stipendium deinde fi placet, & licebit, perfolyetis. Ad tam grandem unius populi mercedem tum subito quidem hor-rore stupuimus; sed multo deinde amplius cum promifio fides effer. Apud hanc gentem aperti mores placent, & qui Baccho libertatis nomen imposuerunt. Omnem specient reconditi aftus odere; five quod fideliter non tegunt arcans, cum mero folyuntur; five quod animi in illis corporibus plerumque fentiunt fe recufos, & alestissimo timore suspiciunt.

Rerum publicarum Magistratus, ex civium

Rerum publicarum Magistratus, ex civium forte delecti, non quidem sublimis elegantiz mentem afferunt ad Tribunal, sed diligentia estaci inharent parentum institutis. Faciles autim ad imperantium nutum populi, etiam se pe lis Magistratibus de Religionibus credunt; & vi sacrotum ritus, quos Princeps Civitasve probactit, videas ulla privator i religione aut per-

tinacia inquietari. Mala que Angliam, & quam-diu inter hos æftus luctata eft, Galliam jacta-verunt, hæc miferabilis incurie pæne dicam felicitas evafit. Auftriam eamen exceperim, feilicet pane exeuntem de Germanico colo g nec que ut nomine ita priscorum ingeniorum forte excidit. (pars enim Pannoni e priscis fuit.) Bohemiam quoque, non hac primum tecare infelicibus circa Numinis cultum litibus in fe converfam : Sed illa quanquam in Germaniæ finu, ta-men ab ipfius corpore exfecta est lingua; mori-bus, legibusque diversis.

Litera in multis locis culta inter homines minus sciendi avidos quam docendi. Plura quam legerint scribunt: & suam famam ex volumnum que edunt , numero aut magnitudine estia arafuley

mane

Vis mentium ut opaca,ita ad æternitatem la-borum est robusta, ut cæteri melius quidem scire, lli vero plura poffine. Ex Optimatibus mula ti, qui fuis opibus monbulque contenti, unam Germaniam aut viderunt, aut mirantur, licet suo judicio gravissima prudentia conscii humai nitatem nostri seculi parum habent.

Verba illis fimplicitatis antique, neg; fcientiarum vis hodierne sapientiz coloribus cinctz.
Percgrinandi gens avida & exterorum morum,
dum se receperie domum, aue simulatrix aus retinens. In corum fedibus inolefcere peregrinos aut ad dignitates pervenire , infuetum : & pane concumeliofum apud illos nomen eft , quo ex-

His moribus oneratam Germaniam, fuz do-

Ignota ibi perfidia, etiam in venali fortitudine stipendia merentium. Ne ingeniù quidem fraudis aut odia sub amicitize titulis latent; & commino ingenia scelera verecundi populi simplicitas ignorat. Parca & in suttorum suorum tenebris mersa libido: non, ut alibi terrarum, palam intertitulos atque sudos exultantis juventuus, Nam & prope ad muliebris pudicitize similitudinem niti quoque hanc pestem aspernantur. Prudentia autem ut non illic subtilia ingenia passim habet, quorum artisicio deducatur in cofinium doli: ita veris maturisque judiciis insidet, quze & facile caveant suis rebus & alienos errores despiciane.

Neque desunt altissimze mentes, in quibus

Neque desunt altissima mentes, in quibus patriam gravitatem vividi & excitati acuminis felicitas temperat; Pracipue si validum ingenium diu peregrinis artibus moribusque miscuerunt. Gens armis egregia, & qua pacem serre possit. Tarde & cuctantibus consiliis ad tumulatus concitantur. sed excitos, longa tempessas, & homimbus digna, exercet, Populus aris serrique tradandi peritia, & per mille artissicia ducendi, insignis est. Typographia inventum, pulverisq; mitrari, illis ingeniis Orbis debet, ambiguo prorsus benesicio, & quo tam pernicies mortalium quam utilitas, sele humanis rebus ulterius insimuavit. Candidi animi, virtutes aliorum, fastique, aut inventa, maxime absentium, non maligno & tumido livore delibant, sed sinceris laudibus ac propemodum immodicis articlium.

Sed

habet

provi jam i næ R

Ban

latio

rion

tim

don

ria.

VII

Icon Animorum. P. A.R.S. IV.

Sed nibil in ea gente magnificentius, quam quod nomen fummi Imperii Aquilamque fibr habet; tanquam Romam Germania vicerti; & provinciarum ultima qua Italico jugo accellita jum fit folain qua nomen atque reliquia fortunz Romanz acquieverint. Tanti nominis fan
âta majestas, nulla sociorum Principum zmulatione corrumptur, Regesque, quanquam vitibus szpe majores, sponte Imperotario culmini
concedunt. Olim quoque illi summz appellationis fastigio inerant dignz vires, quz paulationis fastigio inerant dignz vires, quz paulatim emarcuerunt velut fatali senectute. Quippe
domesticis bellis, tum nimia Optimatum potentia, denigi quod non nascendi sorte, sed per suffragia deferrur hze dignitas, datus ad terram
Imperii vigor venerabile specamen in hze secula magis exterorum pietate quam sua formadine servavit. Inten exteras hanc przeipue excidentium virium causam invenias, quod ipsi Optimates nimiis patrimoniis, tum Imperatorum
beneficio aucti commissas sibi quondam Provincias tandem in Principatus mutavere, & ne
non aliquid supra Imperatorem essent (qui non nz Romanz acquieverint, Tanti nominis lannon aliquid supra Imperatorem essent (qui non juri succedendi, sed suffragiis, fortunam suam deperi i molem exhaulit : Primumque quod è

furi luccedendi, led luffragiis, tortunam fuam debet) etiam suz hæreditatis fortuna in sobolem
transcunte. Hoc modo gentium & populorum
mentes, quas vis quædam ingenita ad suorum
Principum cultum advertit, antea in unius lonperatoris reverentiam intentæ, ad istus vicanos,
& mox dominos, accesserum : propiori scilicet vel periculo, vel utilitate. Ita copta, infitaque deinde, Purpuratorum potentia, stotam
Imperii molem exhausit : Primumque quod è
Gallia 225/2

418 EVPHOROM. SATTRICT

Gallia superat, mox ipia Italia, fons nempe insperii, tum validissima Germania partes, velus de suo corpore excisa in diversos animos, ipia dominantium veritate numeroque abierunt Galliz , Brigannizque, id est verissimis regnis longe alia ratione provisum; exterminati Nu-minis confilio, regnantumque industria; Opti-mates quorum suspecta vires erant. Nam qui porro regibus locus, fi Neutriam, Armoricos Aquitaniam, Æduos, Avernos, Pictones, Provinciam, atque Campaniam, fui ut quondam Reguli, Ducum titulis, Comitumve obtinerent, viribus fuis tuti, & veluti precario obtinerent, viribus fuis tuti, & veluti precario obtinerent. fequio Regem minorem tantum non despidenres? In Britannia aurem formidabiles Ducom opes, Comitesque Palatini, regio prope jure, factionibus & clientelis graves , quibus regnum cladibus milcuerunt? quam fæpe in Reges al troci conjuratione certarunt? Nulla hodie cernior Regni falus , quam quod corum potentia, ftirpefque depreffe, regni nervos in unum convindi is condent in Paid

Hanc igitur discerpti Imperii cladem antevertere Imperatores debuere, cum se primum immodice Optimates efferrent. Nunc autem inveteratis rebus, adeoque composito imperio, ut ex
his ipsis Proceribus posissimum constet, velle isfdem potentia extorquere, intempestivum ac inane facinus esser, tot vindicibus ejus modi dignitatum in communis decoris securitare coituris;
maxime cum ta jure hodie suis Provinciis potiatar, quam Imperator summæreru præsectus ess.
Consensu videlices eorum qui potentiam tradi-

dere

dere

Imp

ftra

run

inv Im

dy

rea

¢ni

ris

25

tio

CO

In

dete; tum possessione, ac tempore, quo omnia Imperia, pletumg; ab initio aut violenta, aut invalida slegitima este cæperunt.

Sed quod expiranti Imperio malorum suma mum suit, imitatæ Procerum morem plurimæ vibes, se quoque velut in singulares respublicas collegerunt. Leges sibi dixere, certosque magistratus; & ne dubites ab antiquo recessisse omne sibertatus in ista secessione fecerunt; mutuis quoque inter se sæderibus ad anxilia, & asserendum jus repentinæ majestatis. Sie illa regio quæ sub uno spiritu, unoque Restore, par toti Europæ esse possit, viris, urbibusque inclytis, & digna in quam Romanæ fortunæ species transierit, jam vix agrum urbemve pæ species transferit, jam vix agrum urbemve inveniat, quam suo Imperatori pleno jure cum Imperio tradat. Neque enim aut Respublicz; aut Dynastæ, in sus arcibus Imperatoris præsida regnare patiantur; neq; inveniat tam angusta annulles an the appellatione dignatus, in tot oppidis, vbi cu civium venia habitet. Hot dulci publicoq; errore, sue patriz majestatem exarmarunt. Neque enim Septemviri quibus nominandi Imperatoris patrio more concessum jus, alium quam ingenis potentiz virum, & qui vel opulentis ditionibus, vel purpura etiam sceptrisque emineat, Cælarem dicese debent. Sola virtus arq; nobi-litas hæc suffragia fetre non positunt. Vbi enim consideret Imperator, mis jam illi anteaextra Imperiti sedes vbi Regia, quæ tantæ majestatis titulos excipiat? Ægre alienbi habitare, patere-tur, quem ut plurimu amant absente venerari. Quod & foruffime genus fatu delecto Princip totam ilia

ALO EVPHORM. SATTRICY

totam provinciam regio more habendam permitteret, tunc indomitis viribus de fuo corpor invenirer illi sceptro idoneos, urramque in co-mittis virtutem respicere cogeretur.

castigata potentia. In civilibus litibus ad cum un plurimum provocatur. Capitalia judicia Dyna-Il a atque Respublica , sape suo jure exercent. Is comina Imperi cogere , bella indicere , de summis inter ipsos Dynastas controversis judicare. Ingruentibus bellis milites & pecuniam imperat : fi imperare putes ; quod non aliter quam affentu civium tollit.

Principes, ut in ingenti regione, permulti Sed divifa inter agnatos fingularum familiarum opes ingentium titulorum magnitudinem lape non aquant: quippe haud multo fecus Provin-cias acque Dynastias quam privata forushares ditatem dividunt, Bo modo Saxonia Principacum forte plures hoc feculo fratres inter le spargebant: & quomam res ardua erar, legum & eó-fuetudinum periri his advocantibus advenere; quibus in conclavi fedentibus cum heigantes fractes adellent, eniorz mentis vir, led idimoxia jucundaque infania confuerus delectare audien-tes, in id fecretum perrupit, quem grandior natu ex Saxonicis frambus intuens (nam is illius aulæ cibilq; affueverat) Vis suie & tu, inquit, fententiam dicere de hercifcundæ familiæ rebus? At ille, Et quidni, inquit, velim? Expectaverant omnes ab amente ridiculi leporis venustatem. Igitur rogare perseverant, ne in tanta re fuum confilium deefle pateretur. Sed iple negabat

mis

FCU

pie OIT no du

en

pe Pit

m

Ω

Y

nisi vestis qualem Iurisperiti induebant sibi daretur, tantz consultationi miscerizcum illa se sa-

on o

It,

1

1-0

đ

G

1

retur, tantz confultationi miscerizcum illa se fapienentiam elle lumpturum. Hilarior genius non fine maximo rifu, juberer, de penu fus produci suffulcam pellibus togam, injicique cupienti ; quam ut ille cunole aptavit , bis terque per triclinium spatiatus, rogare dominum com-pir, ecquid se illa vestis deceret. Egregie, inquit : fed fuperelt ut his rebus , que inter nos agitantur, tua sapientia modum imponat, Ille brevem in fe moram effe respondit; in proximum conclave paulisper abiturum : illic se nue-lioris sagientiz spiritus ad consilium arcessere velle: cum co fecessifict, adduxit repente ostium one quis arbiter prudenti nequitiz inter-veniret s exuitque illam rogam, & gladiolo quo erat accinetus, ab humeris ad fimbriam in longas & exiles partes exfecuit. Ita laceram cum fibi iterum injecisset, referat fores, pervenitque ad dominum, & intucri rurfus jubet quam orpretiola erat vestis qua ita in partes perierat de o te vecordem inquit stagellique scindendum! mbil vero timuisti dominica vesti suriolas manus afferre? Neque ille conterritus ; ridiculum, inquit , cum vos multo periculofius infaniaris, tam graviter mihi iralci? Hec eft veftre fortt ne imago quam indui ; multoque stolidius Sa-xonicum principatum perditis quam ego hanc togam. Incolumis me docebat ; ridetisque discerptain. Ita Saxonia integro corpore viget,

armis & opibus gravis ; cum cam per partes la-

ceraveri-

Tis ENPHORM. SATTRICE

ceraveritis nemo pristina dignitatem agnoverit.
Germanorum Principum divitiz, præter aliquot vectigalia , aut tributa, plerumque ex gregibus armentisque sunt, agri quoque secunditate, quem ut maxime spontanea nec redempta rufficorum opera exercent. Hoc modo fuas opes & annue pecuniz numeium, non poffunt de-finire; cum fit ex mutabili annonz pretio zeftimanda. Nobilitati magna & superstitiosa sui geneis cura est; & maculari vererum fanguinem purant, fi ad novam imparemye familiam, ma-trimonii confortio accellerit; nec in multas stirpes hæc tota eluirur. Quippe ad Patricii generis vocerum documentum, in utraque parentum ferie octo ex majoribus numerant, in quibus hae inaqualis conjugii labes non haferit. In conferendis fermonibus unicuique hominum forti destinatos titulos & loquendi normam ha-

In illius Belgii parte quam suo nomine Germania invasti, sunt sere illæ provinciæ, quæ sub Burgundica olim surpe unum corpus bello, nupriis, successione ferunt; mox ad Huspanum conjugii sædere delatæ, & summum illius gentis robur, si tam pati absenus Principis cruda imperia quam præsenti parere petussent. Sed ex his poculis multi durius hac ætate se habitos questi, rescissis concordiæ vinculis, quibus cum Principe; ac inter se, tenchantur, acernima tempe-

state.

state, & ad Europæ terrorem idonea, inhorru-erunt. Per hos motus pars sibi libertatem armis fecit, & cæteri sive domiti bello, sive antiquum dominorum nomen reventi-in Principis side manserunt. Qui Hispanorum Imperium aspernatiin Rempublicam feceffere, ji maxime ad Oceanum colunt, ad exteros populos nomen à pracipua inter illos Batavorum gente fortiti. Necessaria post defectionem audacia, rem nauticam curavere. Inde robur, atque opes, omnia lictora scrutantibus, & per hos infestum Hispa-niæ mare. Statimque aucta oppida, & ex quotidianis prædis divitiz, Accessere ex Gallia, Angliaque, auxilia, in mutuam tam corum qui juvabantur utilitatem, quam illorum qui juvabant. Alii sub Hispaniæ sceptro positi, nomen quoque à Provinciarum una duxere, & per Orbem Flandrorum appellatione censentur. Distinctis in hæc duo imperia populis, idem ta-men genius, iidem mures manent. Candida qui-dem, sed veluti cœli vitio depressa ingenta, quæ etiam gravius bibendi intemperie stipunt, sive hanc sitim fortuna terrarum, & ex majoris Germaniz vicinia velut spiritus, sive mos edu-canda infantiz accendic Quippe adhuc ab ube-re pendentibus, quo paulatim lactis desiderium minuant, lagunculas ad similitudinem uberis efficias, & hordeaceo potu plenas, tradunt in manu. Tum rudis & incuriosa zeas subinde ad os referens tarde meantem potum, sugendi similizudine capitur, tum etiam innocentis otii sa-Stidium levae. Nec utilitate res carer fi ex primi incrementiscem allimes.Quippe valida m

accoquitatifimo ad venultatem florentiacità influtismi infantismi decorante. Sed affidua bibendi ratio, iploufu in perpetuami voluptatemi transiens, subinde pulati avidicatemi folicitat, semper utiqs post hunc morem aut natantemi aut arenemi. Accedit illius pottus conditio, non ad diluti vini consuctudinem fitimi satians; sed crasso liquore identidemi faucibus relinquent quod succedente potu diluendum fit. Illa ramen perpotandi dulcedine (quod mireris) insegnitiem non merguntur obrutz mentes: Sed ultra caterarum gentiumi sedultatem, mercatura proficiis incumbunt. Affuefactis scilicet robuntiq; corporibus alli vinio pares sunt, schaustas inter convivia nebulas mirabili selicitate explimitation often producta techniques producta techniques producta techniques de la convivia nebulas mirabili selicitate explimitation producta techniques de la convicta nebulas mirabili selicitate explimentation de la convicta reconvirta nebulas mirabili selicitate explicitate explicitate explimentation de la convicta nebulas mirabili selicitate explicitate ex vuntsadeo ut in multam noctem producta re-mulentia policio mane ad negotia vacaturis pi-gritiam non imponat; Nufli ad vilium artium industritus meliores.

Nulli ad vilium artium industriam meliores.
Otium philquain Atrica sevencate multaverunt. Pueri in syrocinia distributi, publico si mocesse est sumptu, virgines ad filum lanamqs erudit zomnem attemidoneus sudor exercet, & a puero familiaris labor ignotam segnitiem, vel pri consuctudine, nescit amare. Tam frugali disciplina, artificiorum vis ingens opulentiam illustrat civitatum, pauciq; in mendicitatis veterno acquiescunt. Ingenium populi neque capaz neq; patiens fraudum. Ea fide qua sunt digni facile alios zestimant, sed decepta simplicitas intractabili odio persidiam ladentium sigit.
Intentios eximiz quadam mentes omnes seculto sustimuerum deginiratem literarum, suc

LOW Military ne 2 M 28 UTY.

ad Drintipuniusenunve missi,commissa res digna nerantur, nifi quod inanibus caufis concleatos, fæpe idem impetus

426 EUPHORM SATTR.

forfitan fulpicione contemprus ulq; ad odium quoque aversos, alo engab en authumos, illustra Vulgus inillis antimque provincia speciem dibertatis, & vana paritatis indicia, plus ipla li-bertate z itimat. Et hine artes, quibus facile ca-pi possit, Non dedignari rusticos jocos, per vi-am annuere commessantibus, & cum multum emineus, ipine ramen nihil auferente, nec mul-tum durapura humilitate, misceri. Guilielmus Auriacus, summorum confiliorum vir, plus hac arte quam ulla acie Ibericas opes afflixit. Agre-stes Batavorum pleraque oppida ad Oceanum incolebant, haud dubie deficientis ab Hispano
Belgii summum robur, & utiusque folis divitias
faugatupum; nam urbes natura situique impeditat, non operoso munimento poteram ad intexpugnabile robur educi. Sub prima igitur, desedionis initia, Guilielmus populantatis novitate antmos cumium in se convertit, reputantes
quanto meliori conditione quam sub ipso Rege
viverent, sub auspiciis ducis sibi sasce & imperium debentis. Quippe ab aratro aut navigio inculti, adibant nec majestate nec satellitio gravem. Ipse altissima calliditate gaudebat, non se
per invidiosa nomina ab obviis objectisque, sed
& Guiltelmum interdum appellaris gnarusque
quo potissimum modo suz gentis affectibus
impellerentur, nullam salutantium vilitatem alao aut incurioso supercilio obibat. Excepta vox
in adulationem castigantium humanitatem suam; bominem bene emi, qui falutatione con-Stares hading redining tony financian charet strongen trobi sont con cap.

min & maxime farling by q.A.O. Selum in

m

i-

からのようないかの

ひのでする なって するの

IC IS

-

-1101

Tralia, to Halorum indoles durente la Conem faciunt affirmatam, nunc Alpium claustra propins ad nasura: mentem definiunt. Tellus multum fuis bonis led amplius propinis famæ debens. Olim Græcorum colonis ad Orientem celebrata; unu magnitudino Imperii, quo illustrius nulli ætas aspezis, & suorum ingeniis culta; nunc etiam post excisos Romana magnitudinis nervos, adhuc mulcis gentibus manet omnis vita & inflitutionis exemplum. Ibi la vigati juventutem, ibi humanitatem velut ludism aperire, noftsi homines arbitrantur. Ipla nomina urbium, locomunque, sochiftoriis fabulifque vulgats, ad fluporem imperitorum valent, lemperque aliis syncerius quam sibi credentium. Hoc mortalium savore, & Italia madentium. Hoc mortalium savore, & Italia madentium. la reguntur, & bonz speciosiors sune, Nec dubium quin aliquot locis amona lit supra certe-rarum regionu felicitatems qua Benachus mas-culis undis per montium claustra ludit, qua Avernus, Puteoli, Cumz lasciviunt. Etiam quicquid Gallico nomini Longobardi eripuerunt, ferme equis & irriguis agris, pulchritudinem fuam habet. Sed fi totins Italiæ formina cum vicina conferatur Germania, Galliaque, & ad Septentriones pertinente Britannia nune fortalse & crubescemus, quod prævaricatione nostra. qui tanta illius fama ultro alimus dotes premat nostrarum regionum non inferiores.

Tellus

EVPHORM SATTRICI

Tellus frequentia montium alpera, aut ni-mio & maxime flerili zeltu sorpens. Solum in plerifq; locis aret, & qua fegetes patitur fre-quens rubiginis tabes crudas fruges corrumpit, quens rubiginis tabes crudas fruges corrumpit, and incuffic curbinibus grando. Nel quidem pafore. Et vix unquam ubertas Italiae fluis aluminus per utennii continuam felicitatem finisfectis multo minus fuffectura, nifi frugalitus, ecclique conditio multum cibim afportunitis, parea de fobria convivia temperaret. V ationum generum arbores, qua fub montrorum fyderum manitie rudine largo proventii le oneram, ibi minio folle confumpte i invalidos de vix veiles fructus edunt. Malis autem alireis, punicifque, prafervida regio, de diverta ficularii ftirpe, ad fluorum aftum levamen abundat: quit net neceffaria ad humanos ulus furis, de per Cabem circumlata, plus noftris delicits quam pretio filo merent. explus noftris delicits quam prenofito merent.
Nam olivas, quanquam ibi inter tria maxima
humani generis commoda (cum legate vinuq;)
numeratas; maxime ex flattum regionum conditione aftimate, in quibus palenorum vino-ficea boves, exilia ubera, aut dida, mulgenti-bus tradunt. Carnes, fi paucifimas excipias ani-malium feb fole pervicacius durantium, à no-ftrarum menfarum deliciis pane in alios fi po-res degenerant.

We jam illa Parafitorum gula, Gracas Romanario, comcedias pifcium commendatione implens, pro illarum fedium forte non parum applific

rbes eximiz, amoenis, ut plurimum, locis 20.31

conditæ; Domus non è fragili materia, hæ præ fertim quas Palatia appellant, plus interdum fua mole spectabiles quam ad habitantium usum aptatas. Vario marmore, ac interdum auro ni-tent; fassigia ingenti opere non altum producumur Exelæ framæ pretiofis locantur imbonibus, haud raro folo vendentium mendario de-bentes quod tam ambitiose emineant. Qua ve-ro parietes laxantue in tenestras, non par reliquo artificio adibus decoreft, Nam plerung; aut carbafi vile textum, aut immela oleo chartæ id spatium amplectuntur, quod recipiendo lumini destinant; que nec in publicum decent, se commoculos qui sunt in ædibus; intra triclinii aut porticos fores, tanquam in cultodia,coorcent: longe à Britannia aut Galliz culeu, quo muriad feneficas apeni vitro junguntur, libero ad exteriora conspectu, lætaque trepidantis, ut solet, splendoris imagine. Templa autem (m.m. in taute fame parte funt) nec totam advenarum expectationem implebunt. In imaginibus fignisque, summus decor. Nihil aris formosius.
Purpuram, sericumque, inter gemmas, & metalla, pro vilioribus ornamentis numerant, Solum omnis artificii pavimentis effulgens diverso marmore miscetur, quod per idoneos colores vel imaginem florum reddit, vel in volucium pecudumos speciem conjungitur. Columna etiam ex marmore,ingentes, & pane adillius lapidis vilitatem. Sed tam opulenta pulchritudo non ad ultimum venustatis pervenit, fastigiis scilicer pleramque non editis, & nunquam libero solo in obscuras spdes amisso. Fenestræ mul-

430 EVPHOROM. SATTRICI

to ferro, & ipía picturarum denfitate inumbrantur: fi quam Ædem vel fores opportunz, vel viciniz libertas illustrat, etiam appositis velis, pariete interjecto, tanti syderis munus respudiant. Adeo religionis sentum purant tristicia noctis enatum, & per lucis jucunditatem expirare. Quicquid vero peregrini de publicis illis operibus credant, certe privatas hospitiorum sordes, ac plurimum egestatem non sine tristi sensu & mirantur, & oderunt. Quippe in diversoria delatos, jejunz squalentesque epulze inter aviditatem & fastidium dividunt. Tum tricliniorum situm; tum culicum, cimicumque omni genere infesta cubilia, Acer inde diversitor, & inclementis hospitii gravis merces.

Sed alia illi regioni blandimenta fortuna invenit, quibus adventantium studia caperentur. Nam aut publicus error, aut propitium Italiæ fatum, ex omni Europa ibi juventutem propellit; mutuo in tanta frequentia solatio, quod cum ipsi sibi debeant, huic tamen imputant terræ. Sive igitur tuæ gentis homines amas, ibi frequentiam invenies; sive te aliorum delectabit consortium, in tam numerosis diversarum regionum cætibus erit quoque quod deligas: præcipue quodam animorum commercio peregrinos alligante, ut interdum ad amicitiam plus valeat hospites simul esse, quam cives. Ita exomnibus provinciis in unum corpus transcunt, ibique communem, & extemporaneam patri im videntur constituisse. Præterea, qui in Italiam pergunt, juvenes, ac plerumq; opulenti, dum aut appida mutant, aut præcipua incolunt, dum

om

omnia ad vivendi, audiendique voluptatem fol-licitant animos elapsæ pueritiæ venturægiptu-dentiæ medios permittunt incuriosæ remisso-ni: maxime cum a patria semotia non ocurrat domesticorum negocijorum facies , & hæc æras à granioribus curis scipsa subducat. Accedunt oblectamenta juventutis, ars equestris, Citha-ra, spectacula, artifices ad Comoediam nati, sed vix cothurno pares. Reversus deinde in Patri-amissancei (ut onus est solenie enid mirror am & negoci (ve opus est)plenis, quid mirum fuave recordatione redire miristimi tempo-ris ludum percussoque animo in elapsæ nec redituræ oblectationis memoria, locum quoque tantæ selicitatis conscium gratum cfic?

Carerum magni calus, & regio tories in exi-tium fui dives, illos primos, & quos ex veteri-bus dicionus mores, de Italicis gentibus ut plurimum excuffit Animis tamen omnium rerum capax. Neque pingui impetu, & cantum ad na-tura imperium; sed erudite, & cum artificio, vir-tures, aut vitia sequuntur. Humanitatio esfusa promilio, ab iis omni corporis gestu fancitur; verba exact z urbanitatis, & cum volunt ad per-fuadendum aptifima. Etiam prolize benevo-lentiz indulgent, & ubi vere amant, omnia discrimina habent infra tam humani foedens. Sanctitatem. Si quos autem oderunt (fine sponte avers, sive se lacessitos existiment) ideo peri-culi plenior resest, quia hanc animi ægritudi-nem plerumo; tegentes, alte interim æmulatio-nis aut offensæ memoriam recondune. Læsi interdum ad oblequium descendunt, ut inter

430 EVPHORM. SANTRICE

amicitise jura cutiori fraude graffentur. Etiam ztatem odia haic ferunt; Ac quod moxiofilimum pines, nonnunquam animus cam fucilis eft ad vultius, quam percinax ad cicacricem. Mence intra triftiorem prudentiam caffigar. viz fultiment jecosjase quid temore ; & abique confilio, vel dicere aduen vel facere ; ex fuo quoque more alios e flimant; munis omnium, oculos, verba, in argumenta animi fuperflua fubulitate ducentes. Ità perpetus fufpicionibus, arque curis, fin leftus penas luunt. Sed & pfa minis calliditatis opinio ellingtata, cumvis in limplicem, nec fulpettam familiaritatem de-leendeares lemper frate in specula credantur, quid cateri agant arbitraturi. Venena damnaramque libidinem, ideo omiferim, qued non Itall'z propria viva, fed in totum Orientem criminatio, ad metidiem quoque deflectens, uni senti pracipue imputati jure non poffit Maxi-me cum hac feelers tenebris fraudique mandata, & negari facilius à confeis poffint, & ab 2mulis fingi. Ingene aurem de publica crudelita-tis opinio est, qua illic feruntur odia inter fe ini-indi exercere, prædonel que graffan. Tra affectus. dispensante natura jut in quibus regionibus ma-jor pallim humanicatis species cernitur jubi prædonibus fit trucior animus inimicitiarum quip-que & ultionis ingenium magis in barbaros ri-tus degenerer. Nam Italia ultro prodigens ob-lequii culturque promiffa, quod est ad odiorum impanicatem aut latronum in extremum fævitiz abilt. Galli tion pari humilitate verborum, ge flitumque, amiciriam colentes, multum

quo_

quoque de crudelitate remiserunt, Neque enim jus violent, faltemque mortem suppliciorum maximum putant, non poenarum optabilem metam, & ad quam debeant inimicis per tormenta gradus effe. Demum Anglia à Gallicze humanitatis pompa recedens, etiam multo magis ab illa crudelitatis barbarie divertit. Nam & prædones spolins contenti sunt, & omnino infolens facinus adimere vicim: oblongas perticas, ferroque præfixas, cervicibus euntium illidunt, utanimo per subitum & brevem liquente torporem, nec illi suas res defendere possint, nec ipi ad cædis nesas adort, una muruz ritze freiph ad cædis nefas adığı, qua muruz rixæ fre-quenter functiæ funt.

Italiam autem, quanquam totam Alpes & maria in se collegerint, unius quoque linguæ societate cognatam, tamen diversus multiplexfocieta te cognatam, tamen diverius multiplexque spiritus in varios mores egir. Szpe enim, & per partes, à diversis gentibus victa, non unus animi incolas admisti quos indoli suz miscens, ab iis vicissim externi genii fatis imbuta est. Accessit ad formanda ingenia regiminis modus, in quod se unaquizque pars potest ror cladium mutationem composuit.

Roma multo variarum gentium imperu jum olim de suz magnitudinis ac opulentiz fassico de jecta est, tanquam Orbis sua spolia inde reposeerer. Neque unquam mutatio pas siaum in hominum animos majore prodigio exercuir, quam cum illud Imperium, ingenti spiritu Romanz indolis erestum, humilitate ex socordia

manz indolis erectum, humilitate & focordis affixit. Nuncipla Vebs sub Pontificum Ture,

434 EVPHORM, SATTRICE

cum non modica Latii Vmbrizque regione, vicinisque aliquot populis, aptos quoque tali imperio animos induit; scriptis quippe, terroreque, & veneratione colestium rerum, toto Orbe sui Principis Majestatem, plusquam armis & majorum fortitudine, afferens. Sub Regibus autem illud omne concessit, quod à Piceno, sinuque Formiano, Adriatica & Tyrrhenz unda cingunt, in ingens Ionii maris latus extrema cornua Italiz effundentes; Sedem nomeng; Imperio Neapobs dedit. Non alibi in Italia finibus majoribus animis nobilium virorum impetus, ac propemodum fastus, attollitur: Equorum armorumque fludiofi funt: faciles ad ftimulos gloriz, & in omnis magnificentiz cultus intenti.

In alia Italiz ora, qua influenti Adriatico primæ terræ intercedunt, urbem Veneti condidere cum oppidis exuti, in illa vastitate quam Attila Italiz fecit, suis se paludibus tegerent. In ea civitate quanquam toti nobilitati gerendæ reipublicz, jus eft, tamen fummum Imperium penes paucos ex fenioribus maner, severu quidem illud arque follicitum, ut necesse est in tan-ta vicinorum potentia, civiumq, deinde opibus, nifi cohibeantur, ad ambitum vitio divitiarum. spectaturis, Sic illa disciplina domitos animos, per aulicorum studiorum venustatem non deducit; ac ne quidem illis volupiatibus decorique affuefacit, qui parricias stirpes alibi tener; ut est rei equestris, armorumque disciplina, apex quoque elegantia, & urbanitatis, pro leculi more peritia. Plus denique publice lapere,

quam.

quam privatim, edocentur, nisi quod in procurando patrimonio eximiam sedulitatem habent. Aliæ præterea urbes olim se composuerant per varia Italiæ littora in Reipublicæ auspicium, quas fortunæ vis erepta claritate Imperii, quod per externa maria quæsierant, in Regum Principumque clientelam coegir. Iam in iis mixti animi, semperque pendentes sunt inter gloriosæ libertatis cupiditatem, cujus adhuc imaginem vident, & Principum, ad quorum patrocinium consugere, necessarium semul gra-

vemque potentiam.

Insubres autem, corporibus animisque speciem ac genium Galliæ Italiæque miscuerunt, vultu membrisq; pæne compositis ad gallorum venustatem, quam deinde Italicis dotibus implent. Sed & utrinq; ut virtutes, ita vitia exceperunt. Cæteræ in Italia regiones Principes suos habent, modicis plerunque imperiis, ideoq; majori calliditate, ut sunt in ingenti pelago scaphæ, adgubernandis: cumque in angustis Provinciis nusi per immensa vectigalia sussicere opes non possint maiestati dominantis; salubri consuetudine illæ gentes assuescunt & opes invenire, & pro imperio reposcentibus non negare.

Nihil autem est tam arduum sedulitati humanæ, ad quod Italici acuminis Præstantia non tollatur. Ab ultima etia sorte vulgi non paucos quotidie in nome atg; opes selix industria producit. Nullum curarum genus quod divitias promittat, aut, si opus est, humilitatis specimen aspernantur: longi quoq; laboris specimen patien-

436 E VPHORM. SATTRICE

tes. Quorum alterum fastus Hispaniæ, alterum subita atque præceps vis Gallorum non toleret. Altæ, & ad Rerumpublicarum gubernationem validæ mentes, ad omnem fortunam idoneæ,

frugi homines, intentique ad futura.

Latine scribere inter illos haud pauci, non utique loqui notunt. Linguam [quoque', qua vulgo utuntur, quanquam nihil est aliud quam cum corrupta Latinitate barbarorum mixtura verborum, quantum possunt, ab originis suz vestigiis loquendoscribendoq; avertunt; adeu ut in fauces revocent verba, quo asperitas soni, vocumque contractio (que vix tote ad aures. perveniunt) nihil Latin'z cognationis videatur habere. Quo more hilpania jam & iplam fuam linguam infecit, ita demergens simpliciratem vocum, at confula, & fummo pectore concta asperitas deleat multarum literarum suavitatem. Tamen amanicas fludiorum in Italia non exigua, & maxime ex partes ad quas vivax Natura lepiditas invitat, Testis gentiliti carminis pulchra, & ad vicinorum invidiant gravis uberras, que nomina Poetarum, tor amorum ignibus ad supplici celebritatem fictis ardentia, facravit. Nec enim intereft, fua, an antiquorum lingua locuti fint; cum fit ejusdem virtutis imperus, qui renerum & opuleurum ingentum in popularem, quique in veterem facundiam, lax-at. Nam & Grzei que intelligerer populus Terbebant; & Romani Grzeos mimos, & Atticzeloquentiz efficax robur, ad fui vulgi aures accommodaverunt. Iam quid de Italicis hiftoprudenprudentia victuris, illis autem cantum nimia elloquentia & parnum favore peccantibus? Sed & fapientia colleftis, & humanz prudentiz difeiplina, carteraque omnia que in Mularum tutella funt, nariquam parum illius populi ingeniis debucrunt. Ad extremum non abbi lanctiorum virturum exempla, pejorumve facinorum, quam in Italicis amicis cernas; & quod quidam de Artica dicebat, nullibr vel atrocior cicuta eff, vel fuavius Apes exuetis digeftifq, floribus cellas implent.

CAPVT. VII.

Hilpanorum genus, mores.

Virm Occanim Libyamque tendentibus, Hispania, qua olim à ficu Hesperia, mox ab oppido Hispalia appellata, tandem in hodier, num nomen concessir. Ingens tellus, quippe Galliam Afris committens, &, si Pyrenzi paterentir, Insula; antiqua ubertate insignis node per vastas solitudines sidesa tor historiquim corrumpens. Nudum in pluribus locis solum & sterilibus arenis incultum; egens aqua, non herbarum, non messium decore speciabile. Sed qua repentibus venis frugum aut uneto-tum natura indulgeat. Illie ubertas exima, & pane reliqua plaga sterilicatem pensatura. Monstrum putes quod alicubi arva auctum centies semen agricolar restrument. Prequentia oppida non sunt; sed nec in its commeans, quo hospites

428 E VPHORM. SATTRICE

hospites, Gallico, Britannove, aut Italico saltem. more, excipi possunt. Incolar autem in priscos habitus, geniumque majorum, ut maxime durant. Robustum hominum genus, laborisque illius patiens, non quo arva coli folent, aut artificia procurari, fed qui maxime est ad bella idoneus, ut est ferme pervigilium, inedia, fitis, & omnino ad militarem disciplinam obsequium, Nam in susceptas spes pertinax animus, præcipuz virtutis partem credit, malis & periculis non lassari. Hinc ad Romanas olim partes obftinata Saguntus, excidio fuo & mutuz cadis fortitudine clara. Tum pro famæ magnitudine parva Numantia, tot Romanorum primo, ad extremum sui victrix. Lustrania quoque repentinis vinbus, & cogi folvique facilibus, Vina. rum fuum fucingens; & omnis Hilpania, ad Sertorii disciplinam fide & moribus commoda, ipfumque cum Pompeio Metellum fatigans. Adhuc Barbaros & in rudia variaque imperia diffedos, suz fortitudinis admonuere lacessentes hinc Peni, inde Romani; quorum ambitum Hispania luebat, velut in præmium alienæ victoriz conceffa.

Domitis expulsifq; Carthaginis copiis, libido & avidiras Romanorum, libertatis quoque cupiditas, quam Hispani demum ut amissa est cognoverunt, crudam gentem, & barbaram, ita inconciliavit victoribus, ut nunquam in totum pacata, pæne omnibus fastis Italica arma lassaret. Ipse quoque Augustus, bellum cum Cantabris, non ut leve, & quotidiani momenti, suis Legatis mandare sustinuit, Visum illi par sua felicitati.

felicitati periculum, præsensque depugnavit; Nec dum Hispani tot bellis, tantoque sue & hostium fanguine, de exteris Imperiis cogitabant, dunta at ad nifi non fervire. Tandem jugo affuefactos Gothi, Vandalique, de Romano exemerunt imperiortune quidem fibispfis, fed quoniam in Hispaniae corpus transierunt, & Hispanize quoque vincentes, Supervenit deinde ex Mauritania atrox fulmen, non ipfam modo Hispaniam corripiens, sed vno impetu in Galliam transiens, Saracenorum viribus in immenfum effufis. Exacti è Gallia & viciniore Hifpania illi Mauri, ultra Bætim & Iberum consederunt. Relique Hispanie partes in diversa & plerumque emula imperia abire: donec in primum coalituræ Hispaniæ pignus, Isabella, quæ fratri in regnum Castiliæ successerat, Ferdinando Arragonio nupfit, & magnitudine dotis, Arragoniam semper liberiorem quam sub justo Rege provinciam in meriti jura coercuit: Moz. ambo communibus armis domitos Mauros pane octo jam feculis Hispania incubantes, fuz Africz reddidere. Sub eorundem auspiciis Americam aperuit ille Columbus, ad occasium politæ Indiæpæne author; & ut prosperis undique fatis res Hispana emicaret , huic etiam Belgium, actito in comunionem generis & imperii Philippo Austriaco, accessit. Eodem tempore pulfa ex Apulia arma Gallorum, Neapolim Ferdinando concessere. Mox novis & crescentibus rebus, reverentiam, & quandam maturitatem, addidit Carolus V. Imperiititulo auctus, firenueque Mediolanum fibi affe-

440 EVPHORM. SATTRICT

afferens, Restabar ex omni Hispania, nomine & affectu Lusirania dispar, Orientis commercio gravis, ad quem per immensa, & insida Africæ littora magno ausu navigans, victo etiam & per sparsas colonias occupato imperabar. Sed hanc quoque provinciam insuæ Hispaniæ corpus restituit Sebastiani Regis casus, quo amisso Lustani in Philippi I.I. Hispani potestatem concesser.

Hispanis quidem mores, fed magis aliquanto exculati. Quippe corum rebus adhuc humilibus dignus tamen hodierna magnitudine tumor fuit in quem fuz Naturz fponte noti funt. Ethic illis vitiorum ac virtuium caula oft. Graecs enim animije cum pondere quodam elati; non fabito impetu effunduntut in diverfa: nec vincere magis feiunt, quam victoria uti. Ira ad omnia pericula pervicaces, ne tempore quidem & tædio vincuntur; factamque natura & arte conftantiam vix de illis locis amoveris quos femel infederit. Sed verba, quibus fe suosque attollunt, ingrata audiencibus, fabulifque feribentium traducta, vultus quoq; cum hoc grandi fermone conspirans, & convictus, nisi fervientibus & domitis animis gravis, severa maje-Rati pane quoddam odium addit. Vnusquisq; n acie, ac maxime phalange, quam fingulari discrimine melior. Servatas parcimonia opes,& ad temperantiam inflitutis corporabus izpe negatas, in veltiru confumere amant, & ficad oftentationem proferre; immenfa fui fiducia, sed apud timidos aut patientes majore. Illis frugalicas

licas eximia, non tantum in fuz Hispaniz zitu (ubi corpore animo Sole marcentia cibum pati non videntur) fed abicunque fuorum mummorum perieulo edunti Modicus panis, nee pretiona fa herbarum condimenta, affiuetis tam rigidae virtuti plerumque fufficiunt. In alieno autem fumptu hand facile alii ad menfarom hilaritarem meliores. Nutla une feries opulenci convivij, quam non rotam ocults manuque percen-feant. In ultima paupertate fupercilium non o-mittunt. Sutori & egeno, cum jam fata infrarent, aderat filius in paternam fortem natus. Is cum rogatet cequid fibi decefiurus præcep-torum relinquerer, jam defecta voce pater, Ve, inquicymenineris in majestatem affungere familia tua dignam. Miraculo nobis fuir ex Hi-fpama malier, vix contonibus fatis tecta, tri-bufq; qui comitabantur liberis precarium (pintum erifti mendicitate producens Forte in Gallorun cerum inciderat: Bt ex his flatim vnus fectaculo morus; Ego, inquit; è mulier, hoc te onere ex parte levabo: majorem ex tuis liberis (& is force ad decennium pervenerat) mila tra-de: hunc levibus, (uz q; ztati paribus ad fervi-endum officiis affuefaciam; ubi adoleverit, meo fumptu curaq; hoc artificii genere qued maxi-me probaverit imbuetur. Ad hæc mulier: Nec Deus hoc fiverit; inquit,6 mi homo, quanquam pauperem me vides, ut in tantam humilitatens filium dainnem, qui aut tu, aut ego, sciamus, in que fata sit genitus? aut quam claris virturibus, subsidium patrie paraturus? Satius illi, si ita sata tuletint, inedia extingui, quam ad servitutem (fub

442 EPPHORM. SATTRICE

(sub externo przcipue domino) egregiis hominibus indignam accedere. nine mogros ido

Fallunt eamen Hifpani tansorum fpirimuna specie, quales nature sponte,& sape incogitantes, effundunt. Nam plerique illorum parca modicaque forte contenti, ne quidem ad maiora fastigia, & supercilio suo digna, videntur at-tollere, Hinc videas ad arcium præsidia modico stipendio collocatos, velut in patriis laribus, inter impares tam ambitiofis verbis curas, ad fenectutem pervenire. Quod utique minus pati Gallorum animi possint, ad nova subinde om-nia erecti; & Italica sedulitas, semper illam quæ ventura est fortunam observans.

In Hispania, studia literarum eo cultu non mitent, quem hæc æras nudis & squalentibus Musis reposuit, cum perisse videretur ille eruditionis spiritus qui omnem scientiarum partem debet implere. Non enim Latinz eloquentiz studium ibi viget, non venustas poètices, non historia, priscorumqs ritium utilis & robusta lepiditas. Veterem ac pæne Barbaram in quærendis scientiis rationem obtinent: Philosophize incumbunt, Theologiam amant, non spernunt Legum & Canonum peritiam. Sed illas scientias Grzca Latinaque eruditione mitigari indignantur; putanto; hoc modo fucum addi,quo virilium literarum lineamenta elangueant. Vir nuper non ignobilis in literis famæ, cum ab iis quibus obsequium addixerar, justus effet in Hifpania divinarum rerum scientias profiteri, tta-tian hac potioris doctrina velut infamia eviluit, desocioque precibus supplex, à sua libertatis, de dominis

dominis impetravit alias fedes, & suz humanitatis patientes. Przeipua ad Germania morem
ibi eruditionis species, prolixis voluminibus
pauca complectissed & illa plerumque ex aliis
auctoribus supervacuo labore decerpta. Et hoc
quidem Academiarum malum est. In cateris,
urbibus non adeo frequens est scientiarum
commercium (nisi quod in suz regionis dignitatem, libros patrio sermone conscriptos amant habere) Prorsus ut in militaris nominis
ambitum videantur hanc formam severioris in

Musas negligentiz quesivisie.

Reconditz illis mentes, & ad lenta confilia idonez: Hine longos cuniculos agere, & veluti oblessis inaspectos. Arma & pacem ex suis tem-poribles sapientissime æstimare. Opibus auimos subigere, ab hac invicta arre de fortifimis gentibus triumphare. Maxime autem solemne eft, ad parandam reverentiam, comine coelicum uti, specieq; sacrorum subducere ambicum oculie vulgi. Numini suas cupiditates imputant, & veluti pro illo depugnantes, folertiffime fibi vincunt, Illa veluti præfatione, in omnium rerum coepta, tanquam in fcenam & tragodiam, intrant, Ferdinandus, & Ifabella, hunc jam patrium morem nepotibes tradiderunt, Quippe in hostibus suis inveniebant publici odii causams adeo or semper in bellis credi vellene divinz iracundiz ministrare. Cum externarum gentium Principibus acturi, non ex optimatibus Ducibulve Oratorem legebant, sed ab alicuius monasterij solitudine extractum.Ita prz-ter tecisos legationis sumptus, sidem quoque ann n

EVPHORM. SATTRIOT

ejalmodi feciales 80 reverentiam negocio faciebane Equidem dignifilmum laude preem, quod Hilpani ih magna hominum penuning valtum coloniis aut prælidiis tenent, fuique eranii famamopulentia Indica nomine & ingentions præterez verbis cauta & induftria fraude fustentant. Carerum in Hispanico gento pompa verborum, gestumque, ideo minus ingrata est, quod non aleitima aut extorta, fed veluti ex Natura pracepto intumefcit; cuins omnis impetus, etiam in vitia declinans, nefcio quo ge-nio decet. Sed necindignos putes illa specie aninnin corburnos Murgentis Sordes faltem palamodere, cultuique corpons amant munditie & partie ries veltibus intluigere; armi, etiani deficieme pent, tanquam precipuum in viro ornamentum, & fervant, & gestirant. Nihil in illis interim (nifi fi quid jactatio exprefferit) in colloquis deteraque vita ulu: callidis aprilque ad omnia ingentis; net fe ipla eodem fuco ignorantibus, quem facere altis verborum pompa volum. Sermonum & amicitiarum exordia per speciem mitistima humanitatis adornant hos tu quoque illis initiis optime poteris cadem tranquillitate adoriris fuccedentes aneem ad faftum, mutus majestate excipere. Si vero te Gnathonem angustior fortuna volverit effe, timido filentio plaufuque fatia animos in fuam aut patrix magnitudinem diffusos. At tune quoque nisi quod jam admordeas, toum tile ne duxeris; meminerisque, ut te promissis onerant supra fidem ingentibus, largiorem eti-111/3

am

am quam præftare; unquam poffis operand, mendacium astruence fiducia; pollineri.

CAPVILL

Hungari, Poloni, Mosci, Gentes reliqua

Annoniam jam nutantibus Romani Imperii rebus Longobardi infedere, Hunnique, qui transtula in provinciam nomine Hugariam appellaverunt. Huic pro diverfis regnantium viribus fæpe mutata limitum sedes est, nunc illos in viciniam proferente, nunc in arctius cogente fortuna, Savo, Tibiscoque fluminibus rigatur. Ister jam plurimis fontibus auchus interfiuie, capacique apud Taurunum alveo excipit Savum. Regio à Polonia atque Germania ad Dacas & Mæsiam excurrit; qua Illyricum & Dalmatiam spectat, Alpium molibus tecta eft. Omni proventu felix folum. Vberrimas legeresalit, pascuorum ingentium fidem exteris gentibus facit, venalibus per Orbem armenris. Paulo minus centum millibus bonum in fingulos annos Germania transmittit, illinogs in vicinas Germania terras. Paftem quoque Italia iildem cibis alit ... Vinum generolissimum ette nec multum illi dispar, quod in Hispania gigni-tur. Cœlum quoque ad valetudinem commodums nifi quod lub Autumno intemperies mucancis in horas aeris morbos creat a maxime hospitibus szvos. Noctes scilicet multo frigore horrent, ingens altus luccedit, media luce campos corporaque adurens. Sub velperam ge

446 EVPHORM. SATTRICE

hdus qër iterum incautos aftringit. Varii generis preciique metalla in visceribus tellus habet; aurumque interdum cum arena fluvii volvunt, feracissimi piscum, quos ibi nimia copia viles facit.

Indolem gentis ideo magis arduum feire, quod hoc feculo horribili clade perculfa ett, fufique moribus vix relicta, hine urgentibus barbaris, poritifque magna parte provincia; hinc milite ex omnibus Europæ populis ad auxilium lecto, moraque, & mulutudine, aliquid fuorum morum fenfim in illam regionem tranffundente. Dixerim, bello & affiduis malis factum, ut vulgus quod in agris habitat , excussa rusticitatis simplicitate in favitiam plerumque abierir. Nullo discrimine, in fuos, acque hostis milites, infidias thrount. Si quibus fub noctem aberrare contigerit, adfunt statim ad prædam, & ingratifimo scelere suos milites, fibi opem per omnia discrimina ferentes, non aliter à le quam nudos, & in ultimæ mendicitatis imagi. nem amittunt. venalibus pet

tt

qu

m

Nobilibus, ut par eR, mens ercctior, meliorque frons, & animus ad magnificentiam factus membra, incessusque compositi ad venustam majestatem. Togis & tunicis utuntur, ad
morem orientis, purpureis maxime, aut quæ
cœruleum colorem acceperunt. Et hic vestitus
egregie viros decet, brevi ut plurimum acinace
ad togatum latus appenso. Callidis & ingentibus consiliis valent, parique audacia, præsertim
si brevi duntaxat & furtivo impetu opus. Ingentes Proceribus opes sunt; magna quoque,
licet

447

licet in regno, libertatis vestigia. Vnicuique pro opibus multitudo clientium; & illis in patronos ingens sides. Non alia ingentior nobilibus cura, quam ne quid de ils prærogativis decedat, quas tam à multis ætatibus internetatas habent. Et ideo major armorum pertinacia contra Turcas, qui in unam servitutem omnis claritudinis sanguiniss; familias premit. Absque hoc, inclinatio animorum in il is timeretur, aliunde potius Reges qua ex Germania perituris. Quippe Hungaros Germanoso; vulgare viciniæ malum, superba æmulatio inter se committit. Probra utrimque in domesticis colloquiis sæva, alternisque vitia curiose aut explorant, aut singuint.

Hungari equorum studiosi, quos optimos habent; vestes quoque, & arma, ad delicias pompamque exigunt; equis malunt quam pedibus prælium inire; timerique cum ambitu quærunt. Italica ingenia artesque sequuti, ne quidem ab corum vitiis creduntur abhorrere; & vindistæ facinora peragere dicuntur issdem artibus, parique sivore. Ad amicitiam facillimos putes: Sedhæc verane sit aut tura, nulli melius æstimabüt, quam ii ipsi qui illam inibunt; serio reputantes num amari meruerint; an vero illa gens utilitate captura, simulatione benevolentiæ fraudem pa-

ret.

Palatinum dicunt : Is nihil ex se decernere, sed obstare Regi potest quicquam publicum sancientcui postquam suo suffragio intercessit, infirmit est quod deinde statuitur. Et hunc plurimi colunt,

448 EPPHORM. SATTRICI

lunt, tanquam vindicem libertatis, oppositumos Regibus, ut olim Tribunatus Romanis Consulbus potestatis modum fecir. Hinc scias, magnos gentis animos, nimiumque tumentes, dura aut soluta imperia pati non posse; niss (quod in provinciis illic cernas quas Turcæ invasere) ad reverentiam dominotum, acri metu cogantur, &

premente spem omnem libertatis.

Illyrici, Dalmatzque, quos Istros Sclavofq appellamus ad Hadriauci maris littora incolút; illine qua intrerfus terram spectant, in Pannoniæ fines perveniunt. Immanium montium dorto ea regio horret, perpetua hyeme in cacuminibus rigente, que in valles demirtuntur mitiora funt , vicifque & arcibus frequentia. Gens alieni juriseft s divertifque dominis jamdiu affueta, in corum plurimum mores, ac veluti indolem, abit. Pars Principibus Auftriæ subest; Veneti non pauca ad mare obtinent reliqua Turcarum Imperio accessere : hinc Germanici habitus atque mores , Italici etiam , ac denique barbari , pro dominorum genio dispensati. Pzne invia regio eft , nifi quod in portibus naves. interdum excipit , que à Venetis in Orientem folvunt, aut illuc in Adriaticum remeantes cætera peregrinos non invitant. Inde lectis militibus fortitudinis & audacia fama est, in Turcarum przeipue castris ; paucique przeter illos Constantinopoli in pratorianas cohortes leguntur. Palagnan diction Isminil on

Hungariz à Septentrione Polonia est, inde ad Oceanum procedens, Russiz q; contermina. Tot spatiis distula regio pane nullibi in montes

affur-

3

affurgit; & a planitie factum nomen, quam Scythico verbo Pole appellant. Campi in immenfum parent , quos nix altiffima hyeme obruit; hac discussa legeres crescunt, non in indigenarum cantum ulus, fed & mari delatæ, per multa Baltici littoris spacia, sterilibus fundis annisve opem ferunt. Sævæ hyemes terram fluminag; advinciunt, quia violentia Aquilonis, mullis motibus repercusia, liberum aut in pelago ccelum rapit : accedit Septentrionis vicinia, & ibi emoriens Solis vis , præfertim cum recessit ad brumam. Natura subsidium admovit profundissimas fylvas, quæ & in ignem datæ frigus expellant, & in fuis præterea umbris animalia alant, quorum pelles fulciendis vestibus pretiolistima habentur. Hac duplici ope utuntur in hyemem. Alio quoque commodo fuis fylvis obnoxii. Quippe alicubi immensa examina apum fervent. Agrestia illa sunt, nec cujusquam cura aut pastum aut te ca accipiunt. Vacuis quercum ramis, aut tiuncis, inhærene; ibi cereas domos extruunt, & optimo melle implent. Hine ingens facilifque in regionem proventus. Ceram mercarores devehunt ; ipfi melle conficiunt porum, quem in deliciis habent, Flumina, paludefque, plus justo qualdam provincias obruunt , adeo ut aftate vix possint adiri : concretis per hyemem undis curricula habent , que lubrica glacies facile evolvit; ita per regionem feruntur: & hoc est commercii tempus quo externi ad eos commeant, ceramque & pelles mercantur ac fi quid præterea fub tam rigido coelo in pretium nascitur. Plerumq; lapides extruendis domibus defune.

450 EPHOPRM, S ATTRICI

delunt. Lignis ad parietes utuntur, ftramentoq; operfit; præterquam in celebribus oppidis, arci. bulque Optimatum, quantum illa regio ferre potest excultis. Polonis-ut plurimum dura vita coelo aspero, nec populi moribus factis ad nostri feculi venuftatem, & hinc aliquando feviora ingenia. Diversoria peregrinos excipiunt, longe à nostrarum terrarum ratione. Deducuntur in fedem que inanis, & plerumque perfossis ad accipiendum lumen parietibus, ventis quoque & hyemi patet, multi quibus decumbant lecti,non erceta ad epulas menfa, longo ac multiplici clavo paries fixus est Illic hospes farcinat quas habent in ordinem appendunt. Multo deinde ftramento sternitur folum; & hoc in illis diversoriis pro thoro eft. Itaque per illam regionem procesfun,ad iter itale comparant, quali domum circumducant, cibos, & cætera in alimentum forunt, lectulos in thedis collocant; ut undis illis cectis excepti sua supellectile, & famem & frigora arceant. Genseft ad ferociam, & licentiam nata, quam vocant libertatem, adeo ut infande barbariei legem multis feculis ibi folemnem , vix nunc demum omiserunt ; Eascilicet caverant; ut qui hominem peremifiet, solverecur metu judiciorum , fi in jacentis cadaver projecisset panculos nummos, quorum numerus/ eadem lege destinabatur. Nec tam vile fecisfent humanæ vitæ pretium, mili sui geniiimpetu pro levi facinore haberent humanum cruorem prodigere. Ipsum nomen non tantum fervitutis, fed & justi ac legitimi regni oderunt, Rex ad patrias leges vi & armis adigitur.

Nobilitas triftibus prærogativis le ipla donavit, quibus possit sibi invicem & impune nocere, quippe Principi non fatis juris eft, ut quod peccaverint iple vindicet. Maxime fibi credunt;nec major libido est libertatis in moribus, vitaque incivili, quam in religionum & caelestium rerum fenfusde quibus, ut placet, fine metu , & fentire volunt, & loquisscilicer immani fiducia sui, quibus sapere alieno ductu puder. Hinc in diversa hodie feifiz mentes, errorumque omnium lues, quicunque antiqua secula polluerunt, Quisque in fuz familiz laudem intentus eft,præfertim fi in exteros incidit, & expertes fuarum fortunarum. Savire quam decipere promptiores, & ipfi magis fraudibus quam vi patent.

Vltra Poloniam Ruffia jacet, quam obtinet Moscovitarum Princeps, Nomen Imperio ab urbe Mosco est : quam illius Russiz caput multitudo incolarum, & habitatio Regum fecit. Ab Oceano ad Caspium mare immenso tractu patet. Diversis lateribus Polonis Suedisque confiniseft. In aliis ejus limitibus Tartari hærent. Longo frigoze & penetrabili, damnata est. Vix provecto jam vere redditur terra, quam nives oppreferant. Inde æftas graviffime incumbit,& quafi redimeret moras quas longa hyems fecit, Subiro aftu percoquit fructus, non tamen ad nostrarum arborum felicitatem, Pane supra fidem est ibi quoque pepones maturescere, quibus apud nos non flagrantes modo foles quaruntur, fed & fæpe repetiti, Crebræ fylvæ campos attollunt:in iis pretiofæ pellibus feræ; ceræ etiam copia, arque mellis, & hinc præcipuum

52 EVPHORM. SATTRICE

in illis regionibus mercature commercium. Multi incole funt, neque tamen pro terrarum

amplitudine, quas possident. Transla aggius

Servituti gens nata, ad omne libertatis vestigium ferox est; placida si prematur. Neque abnuunt jugum. Vitro fatentur Principi se servire;
illi in suas opes, in corpora, vitamque jus este.
Sordidioris reverentiz humiliras Turcis non
est in suorum Ottomanorum sceptrum. Czteras quoque gentes ex suo genio zstimant, Hospites, sive forte, sive consilio in Moscoviam advectos, in idem jugum damnant, & servire suo
Principi volunt; si quos furtim abeuntes retrazerunt, ut fugitivos plectunt. Magnatibus, sicet
ipti serviunt, in minores suus fastus est: & vulgus

horum maxime fupercilium timet.

Fertur populus adeo literarum rudis effe, ut pauci inter illos vulgatiffimas preces memoria teneant quibus Numen propitiamus. Bello quam otio aptiores: & plerumque in armis funt five quo Tartarorum impetum frangam, five alio limite Polonos lafce, funt, aut repellunt: Ifta quoque etate civilibus odiis inter se certaverunt. Acies illis ex equitibus tota : pedite ideo vix utuntur, quod omnium bellorum momenta in celeritare constituunt : magno imperu vel impressione adorti vel fugam. Sed ubi pavere inceperunt, ad desperationem quo ; vertuntir, Adeo ut ex prælio fugientes, fi affequitur hoftis, nihil aufirepugnare, ita fe victoribus dedant, ut nec mortein deprecentur. Caftigandis furtis remiffi funt : tamen prædones ulcimo fupplicio ulcifcuntur. Gens eft cauta, nectendilque fraudi-

bus

Icon Animorum. PARS IN 453

bus apra: Nequeignorant ideo mercasoribus le suspectos squos ut placabiliores habeant a interdum in mutuis commerciis aliam patriam libi fingunt. Perportandi studium acre est, & prater patrios potus ne quidem advecta vina de-

quem mifera conjunt openite, all canul

Vxoribus longa captiviras, quas domi ferio continent, dignas quoq; majoribus malis; adeo fervilibus fupra fidem ingeniis demifias effe ajunt .. Virorum in fe benevolentiam ex verberum numero æstimant:nunquam melius suo judicio habita quam cum in fava ingenia inciderunt Quidam è Germania in Molcoviam migraverat seir è plebe & si nome in cantilla re placet, Lordanes dicebatur Hæfit ergo in illa regione, et cum fibi ez fedes placerent, inde euam duxit uxorem. Hanc cum charam haberet, omaibulq; officiis mutuam gratiam affectaret, illa dejectis luminibus mælta, crebro in fingultibus & carrens marentis animi indiciis erat. Viro denique sciscitanti mastruiz caulam ; le enim nullis quod fciretamicitiz muneribus defuilles Quid tu, inquit mulier, tam egregie fingis amorem? Num putas latere me quam tibi vilis fim? fimulas largos gemitus copit effundere. Ille atconicus,in amplexus morrentem recepit, angre perfeverans, nunquid eam offendifferspeccavific le forsitan sed culpam emendatione deleturum. Ad hacilla, vbi autéfunt verbera, inquit, quibus te amare do cuilt ? hoc certe poriffimum pacto, maricorum in uxores apud nos benevolentia & cura fancieur. Hoc à l'ordans audico promun Aupor continuit rifumimo x uttog vanelcente,

ASA EPPHORM. SATTRICT

è re sua esse putavit, ut vxorem eo modo haberet, quem ipla præscripserat : nec multo post arripuit cædendæ mulieris causam; & illa fustibus mitigata, tum primum bona fide amare & colore virum cæpit. Nec tenuit ille modum, sed jam ferior quam misera conjunx optasset, ad extremum grandi ictu dicitur hujus enam crura & cervicem afflixisse.

Germania, qua Balrico alluitur mari, Cimbricz Cherfoneso confinis est, parvoque maris discrimine cateras infulas vider, que idem Cimbrorum regnum faciunt hodie Daniam appellamus, inde brevis in Suedam trajectus eft, eni ad Boream Norvegia adjacer. Brha quidem regiones funt, ex quibus tanta gentes numero fuo, victorifque celebrata , quodam turbinis z ftu toti olim Europz infulz funt. Inde Cimbri, Teutonesque, inde Gothi Vandaliq; proruperesper quos Italia, Libya, Hispania, cum Gallie parte afflicta eft. Recentioribus feculis que inde Colonie emigrabant, Northmanni dicebantur, id eft, homines à Septentrione venientes. Per hos diu occupata Britannia; in Galliis plutima ferro ignees corrupta funt, sed illic post varia discrimina pax placur, & concedentibus Gallis Neuftriam inlederunt, quam exinde vacavere Normanniam Adeonibil in Buropa intactum illis fuit; & omnibus formidabiles, etiam vulgo indomiti censebantur. Vnde tanta hodie multirudo, & velut fons genoum arruerir, incertu eft, certe jam minus crebra in illis regionibus oppida ; cunciniq; à mittendis colonils abfunt, ut cum bella ingracrint, externo milie uti

con-

fri

in

n

Jon Animorum. P A R S IV. 455

consuescant. Crediderim barbaras gentes, cum frugales ibi olim in inculto folo effent, ignaraque vitiorum, multa sobole increvisse. Et quonia infelicitas terræ numerolo populo alimenta negabat , fæpe dimilifle juventutem novas fedes quæsituram; cui se sponte tunc omnis ætatis ho-mines applicabant; Nunc autem insano commessandi bibendique vitio obruisse genitalem vim, nechabitatores nili luis regionibus lufficere posse. Illic Germania perporandi studio superatur. Mane primum excitati ftomachum implent ingesto calidissimo poru, quem ab ipso vino igne exprimunt. Sic refectis, miffa ad caput aftuantis potionis caligo fomni cupiditatem facit, brevis quies est, rurlusque secedunt ad potum. Vinum tunc bibunt, aut fi quibus, ut vocant, cervifia placet. Quod inde spatii ad medium diem eft, negociis datur. Tande ad peandiú conveniunt, quod utique sæpe non dubitant continuatis sermonibus in come tempus extrahere: hincut plurimum in thalamos deferuntur, contumelias nec facere prompti , nec pati Data dextera fidem non violant. Multa Germanicz in his lin-guz funt, fed in morfbus plura vestigia.

Norvegiam rari incolæ tenent. Vt plurimum venatione vitam tolerantinullibi commodiores malis, aut navim tabulatis arbores crescunt. Ges est rudis, & apud multos venesicus infamis. A-junt venalem apud illos ventum este quem inde navigaturi emant, Vlyssis Æolique fabulam vero æquante prodigio. Diræ apud illos hyemes; & pleruq; incautis infestæ. Torqueas acr, remisso, ac pæne nullo sensu, occupat corpus:ne

ante

46 EVPHORM. SATTRICE

intequam perieris intelligas te perue. Memo-Pabili exemplo huic peth is ereptus eft; quem Numen ad regium Britanniarum deftinaverat; tunc unius Scotiz Rex, Tacobus, Piliam Annam illi desponderar Predencus II. Cimbrica Cherfonefi Rex Sed cu illa in Scotiam veheretur, no femel in Norvegiam ejecta est, vi fornum, mahiqs geniis ad Veneficz imperium ventos cientibus, que aliquanto post facinoris prenas luit. Sed Rex interim amore & juventa impatiens, ad conjugum deferri constituit sprovectas; jam hyeme, illud mare glacie infame ingressus est. Corlo & tempestatibus luctatum Norvegia excepit, nec multa post que eum vexerar navis, velut in aridam delata, ita circumstante glacie immobilis hæsit. Res ad Iacobum delata est; statimque libuit hoe infolenti spectaculo fruiz quippe nulla for Britanniz littora concretas undas tenent, Sudum erat, neque portus ab hospitio Regis proced: Processit igitur, nec spiran-abus ventus, nec acriter, ut videbatur, inhorrente aère; contemplatufque paulifper glacie firatum mare in thalamum reduir, nec dum aliquid de pernicie byemis fulpicatus. Sed dum foco fe admovet , ex circumitantibus unus , in dexteram Regis manum, ut force fit, intuens, advertit vicinum pollici digirum cerulo & exangui livore rabenrem ; peritulque cœli illius, ne tu, inquit, Rex , ad ignem sceellens : nocur tibi aer , & digitum examinavir : sic jam affectum , pejus ignis intempettivo calore perdiderit; frigoris lues alio frigore pellenda est. Admiratus Rex primum se l'alium negat; quippe nullo modo. do

Ican Animorum PARS 18 4

doloris sensu tentatus. Sed non dindubitavir, quin rectè moneretut. Nam supebat rigens discus, sensumque cum sanguais calore amiserat. De remodio que reuti resegunt, centam este sein promptu medicinam, cujus se salubritas, brevi quidem sed acerrimo dolore, institues, i Id patri oportere, nis malit intentidere digitum tammos xia hyume contactum. A llatumque est vas subito plenum suve, non quidem ad ignera domita; sed per ipsum triclinii seporem jam sensim difficulte. Illo Rex digitum inserere ex precepto incolarum monerur stubitoque ingena dolor per turpentes, paulo ante articulos pame illius particulam excussir. Remeantis in digitum sensus documentam primium fuir ; quod doleret. Eto modo Rex incolumis evalit 3 admonitoque tam improvisi malifacilior postea cautio fuit, vel cerram equitaritis eadem petis adulit, in the content and
constitute of CAP YTTrode Danid charse

sum imperia, per que vinci or pris des mil rofi with seen , acce. it hill is now to gent of come

quelum primum victoratem a fin fewer Vacarum ferum genus, & ad urbium, artifi-L ciorum scientie excidium natum nostris vi-siis, quam sus rietute folicius fuir. Hac publica m bis lues, barbaro impetut tum multirudine ho-minum. & austera parendi disciplina, invaluir. Primum illis à Scythia qua Tarrariam appella-mus exordium. Hine fire stipendiarii disidenti-bus Persia ad auxilium accersiti sune, sive ultro inopes patriz campos reliquerunt invitati felicitate 52121

448 EUPHORM. SATTRICI

licitate viciniz y Ducis quem fibi conflituerunt aufpicium mira religione fequus funt. Eluic fe fuaque addixere five libertatem munquam viderant, five ultro projecterum. Nec en plus gentibus conflautior in modeftos & legitimos Principes fides, quam illis in accocem y cui fe damnave-sunt. T yrannidem suifi quod tant a reverenti e impetus fentim creditus sun torpere fub Principibus illo obfequio minus dignis. Mimiis quoque in populo animurum affectibus nunquam din conflautibus.

Perhos primum correpta pars Afiz que olim fluere deliciis dicebatur. Hinc sub Amurathe
in Europam, Ligurum ope remigioque transvectit, illa Gracia, illud Musarum domicilium,
concessi in prædam. Ipsi tamen dura indolecluctari humanitatem, in majorum feritate perseverant; prorsus ut intelligas sub molli cœlo
immania ingenia esse posse. Quamdiu in Bithya
nia hæserunt, aut in Thraciæ deinde littoribus,
æmula hinc Græcorum, hinc Trapezuntinorum imperia, per quæ vinci oportebat nisi ipsi
vincerent, accendebant sæva ingenia, & tunc
quodam primarum victoriarum æstu serventia.
Vbi pudendo nobis bello rantos hostes sustulerunt, Constantinopolim à Mahumere captam
habuere in præsipusm regni caput; deliniti situ
urbis, quæ Europæ Asiæque saucibus hæret, &
comoditate pulchersimi portus, tú sama Imperii, quod ibi multis ætatibus inclytsi duraverat.

Quod in Oriente reliquum erat, vel à Soldano ecnebatur, qui Syriam , vicinalque regiones, Egypto addiderar ; vel fub Perfarum jure eras,

11134

terra &

Icon Animorum. P.A. R. S. 17. 410

cerms que ab Euphrate ad Indiam late jacene uno Imperio jungentium Pería palam a uroz infe flus, se de negri liminibus quotidiana odio belloque cerabata Varique cum Egyptio fordus erata fed vitus Selymo Tucce. Agyptio fordum Pería a citus se religiofius colere de hace flatim caufa armorum. Nunquam cam bresi bello pares major victoria, spolius a viris cerus; se quod en amplius diuturas estrum recum que & quod est amplius diuturna carum resum que victe funt posicisione, quippe duobus justis pre-his, unoque rumulturno, omnes Soldani regio-nes, opes , arma in Selymum fortuna contulit. Hine ille in perfam gravior: Europæque fimul imminens noftras opes faftiduole despicere. Sed à Syria quin Triumpho redeuntem acer morbus oppressir se dem illo loco ubi quondam in parentem Baj azctera acie cereaverat: velut diris patriam vindictam reposcentibus. Sed statim Solymanus pso Patre acros. Pantioniam invafit, Rapta Buda quae Hungariæ capia cit, ausus quoque Viennam Austrizo dissidione tentare. Sentire tamere Bizantina delicia illorum Psia. Sentim tamen Biz antinz delicize illorum Principum animos à nostris cladibus avertenne. At nos intestins intesim odiis & zmulatione gentium fracti, non erubescimus pacia bellique menta ab ils expectire, in iplos nihil fponte audentes contentiq, non lacelle, adeo ut legatos, velut belli redemptores, & deprecatores fæde-rum, ad hos Bizantii. Tyrannos dimittamus; quas illi five fua fuperbia, five religionibus no stris offenti, nullo colloquio, ac viz quidero conspectu dignos purant, rati infrasui imperii dignitatem, suosiquogi legatos ad mutuz amicitiz

440 EVPHORM SATTRICE

citiz commercium in has oras de ftinare, Care. rum de tot ivictoriarum felicitas, mejestatem Peincipis Turce pænesupra humanufaltigsi culi-eus subvexit, cita ipsum populum; cujus minui impetuq; parrum Imperium; (mirum dictu)videur afflixific. Nam adhuc humilibus Otto-manorum Principum rebus, cum pænè fuam gentem quantacungs tum erat, in castris habelrent serre quicquid digniratum eradarumque vellent dividere spargendum in illos ipios milices eratinec alios preter hos Scythas habebant, quibus amicitia mifeerentur. Auctis nunc optbus, liberoq, delecto, ex fuis domitile gentibus, quos malint ad rempublicam admovere , à precipuis honoribus arcent veteres illas stirpes, allorum militum ne potes à quibus Octomanica domus idiplum cum imperie olim accepis il ut jam ingrata esse possis. Nescias id fashdio factu. an confuctudine (que postquam invaluit, bar-baris pro religione est) an septeto ad sui regni securitarem confilio quod ingentes pre secturar, eribuatia, dignicates, mon allisperminiment quam in quiex Christianis parécibus matifunt E Dalmatia potifirmum, & Illyrico, de finupa-rentum abrepti pueri , virginelque, in destinata Conftaninopoli claultra ducumur. Ibi facra parentum, que vix infantes meminerune, in vefamis superstitiones outrant ; circumcifis genitali-bus, screverentiain Mahumetem imbuti. Et hi cortus in the miserabili rapina coacti, Regi Turcz pro feminario ducum, principumq; funt, quibus corporis fui curam virefque imperii tradat. ne praterea spadones, ad intima destinati

4

obic-

ol

R

9

obsequia, ideoque no vile aut pudendum ibi genus. Hinc Reginar pellicesque & sempertanto Rogi regnature post se sobolis mater. Suas quo que amitas, de forores , ex illa cohotte delegna nuprum dant; sibi partueles, de nepotes, dattiris. Adeoque est in pretio de Turcica stirpe non nasci, ut summa in Imperio munera, que isti ex Christianis paremibus geniti tenent, in corum liberos misquam transcant. Nece alia causa est, quam quod illos in legem ritusque Turcarum ediderune. Be hoc illa gens patitur, suo quoqi judicio vilis.

Turcis enim ruftica ac demiffa indoles:negs digna libertate quam non curant vindicare. Ru des animos ne ulla fcientiaru humanicate mitigent, Mahumetes lege cavit, quo facilius ignar componerentur in legis velamain, quam preferi plit. Gregum, armentorumque, & supellectili præcipus illis cura; edificia vix ad usus, nedum ad cultum extruunt ; five adhuc Scythicz origin nis memores , & vitz in plaultris cirantis , five possider, ad Principis murum non fundos allo tantum, sed & provinciam muraturus. Princi pem ingenerato assedu mire colunt; umbian hunc & effigiem Numinis vocante In ca Izvifini, fordiufque in Christianorum odin incenti , non fant illi qui longa majorum fe nobis defecere; cereris mittus ingenium per-hibetur, longe tamen à moribus noticis effe. Venena non alibi ingeniofins paramur : & vix credibile, quantis anibus vim nocentium

rerum.

661 EVPHORM SATTRIGI.

de

T

· fe

9

-6

-6

rerum exprimant, copulentque, necaliter scilicet quamper mitabiles affus, illa lue quequam tollant: omnibus quo hanc mortem & effugere offine & tradere in pari vitio calliditatem querentibus. Quis credat non guftu, fed nec tactu opus esse, levi aura hanc pestem infinuante, cor-ruptisque vitalibus nec lentam quidem mortem inducente? Nuper Alepensem præsecturam e, erat agratiofis in Aula hominibus quidam ex illarum diguitatum candidatis, Vrbis cft vix bidui itinere à Cilicio mari summota, mercatorum frequencia Orientifque commercio gravis, unde merces partim Euphrate, partim jumentis delaras accipit. Inde fuis rectoribus ingentium opum caufa tam licenter in provinciam graffantibus, quam profuse illam emunt. Hoc igitur homine in præfecturam misso alius majoribus donis follicitat fidem oorundem Optimatum, juberurque illi priori fuccedere, qui provinciam vix dum libaverat. Is hoc nuncio celeriter amicomm fide perlato, vehementer, ut par erat, improvile clade perculius est a nec dum ulla failicerprada ambitum empra praiectura repenfante. Igitur amicorum qui aderant confilium advocat, apud illos amifias opes deflet, perfidiamque aula queritur, tam foede venalem. Incertus confilii erat, pareterne revocantibus Costantinopolim literis, an successori armatam manum objiceret: audacize veniam à Bizantinis proceribus novis muneribus impetraturus; aut faltem publico luo decori , fimul que domestica rei , superfies non futurus. Inter has cogitationes furetem anxiumq; , feduxit fidiffimus ami corum

mun-2

Icon Animorum. P H R 8 11. 46

ad mandatam provinciam venienti, id Rege pro defectione habiturum. Nullum in fua general trocius crimen esse, quam non modo violantis, defectione habiturum. Nullum in luagente atrocius crimen este, quam non modo violantis,
sed vel remorantis obsequium. Turus inquit,
consultum tibi volo. Accedenti zemulo etiam est
donis occurrere pre tra benignitas sie suspecta, spud eum querendum est guarum rerum spes hac
intempestiva successione propernodum este accisas. Tamen nihil tibi antiquius qua parere, Accipiat sanè provinciam cur destinatus est, in amicitia quoq; pignus illa munera, quiz hospitali
comitate protulcis: iis fatis gratiam habiturum,
si in Regiam redeunti interas dederie; quibus signisicat, nihil se cuncharum imperium statim se
justius es autem, jura, provinciam tradicisse. In
tuis autem donis strophiolum erit inquit, quod
habeo, multi operis, sed nocentissima tabe perucum Hoc si quasi artiscii venustatem monstraturus ad illius vultus explicas, sicut vel attaine
habitu perfundatur, spondeo, nunquamim Alepensi urbe regnabit. Vittur sagacissimi viri consilio Præses, longaq, & multiplici pompa exceptis
successorius blandimeta evolvir fatale strophiolum, nuro sossenti meters deducit. Ibi inter insidios
hiberalitatus blandimeta evolvir fatale strophiolum, nuro sossenti site situatium versus ingredi velle.
Expressi itaque eadem illa nocte literas suorum officiorum testes. Nieque enim eam benevolor de cessori ille mister per sun con eam benevolor de cessori ille mister per sun con eam benevolor de cessori ille mister per sun con eam benevolor de cessori ille mister per sun con eam beneram officiorum tettes Neque enimeam bene-volor deceffori ille miles perfunctorie indulge-bat. Sice zacta noctis parte ad quietem fecellus

464 EVPHORM. SATTRICI

elt. Primo mane novus Prefes inspirato p Arophioli auram veneno impar fuit. Jacebat in strato examinis, nec tá repensinteasus aliis causa patebat, quá illis qui incautú peremerát. Perasto facinore, venesicus Præses Constátinopolim liseras destinat, tá illas quibus successor significat ut optime effet exceptus journ alias fuccefiotis interitu nunciaturas, crantesquente alté impe-riu sibi de provincia procoguri. Nec id agrè im-petravit, tanto sceleri felicitate m indulgere sortuna Et hocfavo & in flagitimo mitabili afte, non plus studium venentrum, miserabili subti-litate exculmin, suspexens, quam corruptor in ta gente mores, venundatos magistranbus po-pulos, fas xquamq; infra pecuniam positiim, de community mala. Vix ambitus, te repetundarum actio; viles magnatibus injune ac pene indigne vindicari , quibus vulgus affligieur, diuturnicate fervitutis , & inftrit chione irentaim , mon aulum afpernatigam deteche

Non aliud in Turcis magis mirer, quam qued homines immortalitatem animorum tam confeanter afferentes, ut his inde vilior hac vita fit, fibi corit m fragiticium licentiam faciant, qua etiam abfq, lege rasura refugiat. Tamé in egement ac hospitum opem multorum animi illic effusi funt, Ad hac humatia miserationis opem palimi ades extructa, in quas agri aur festi divertant; ibiq; constituta privatoru testamentis e publico sumptu opes. Nos etiam, quanqua canes de credusti de vacant, non arcest à santibenessi humanicate, loges in parentes severesis

B¢

8

fpi

m

- pi

m

0

G

-

d

be

80

-1

an i

Icon Animorum. PARS. IV.

& fi quando molefti funt, plus recordatio dati fpiritus, quam acerbitas injuriz valet. Multi cibi gens, & plus curado corpori intenta qua animo.

Omnis autem libidinis qua funt infames,

中山山の

10

s

minor his iptisculpa foedo Mahumeti y has ca-piditates maxime innatas mortalibus, fed Numinis pudorifque vinculis aftrictas, fua lege ex-olventi: Ita allicere placuit militarem quiden populum, fed ut in Oriente advoluptates mol liorem. Inde his vinis, tanquam concessa remisfione , exercentur ; milerabili vireptistalcitia. Neg; abeit à libidine crudelitas, faltem in Prin-cipe, tam fuorum fibi fanguinem quam opes visidicante Cottaunopolim Rex Turcz bbibat, in proximos agros venatione decista ca ad mi-litis fores adolescentulum videt impudite fractis oculis vibrantem. Accensa determini Principis libido est, rapique & in regiam duci jubet. At miles, qui puero assueverat, reverentiam amore vincente mon dubitavie pro scotto opponete fuum pestus y strictoque gladio intuentes minithros submovere. Sed quid unus in multisudinem poffet ? Iple Princeps , ad omnem fuo rum contumaciam tam pervicacis ira , tamen hanc amantis violentiam in crimen non duxit;
-illum quoque y tanquam in pretium abrepti pueri , ruftico prædio donat ; & stipendium filbet augen Neque mora viliffimi forti abere , fed & in ambitiofe amicitie locum. Quod miles cum nudiret , eum olim fibi chariffimum afpicere inter santos honores concupivie. Donis itaque ae precibus evicirà cuftodibus qui

466 EUPHORM. SATTRICE

rort

His

nci

Ro

fuo

Æ

ob

rú

Sè

qu to

ne

P

qui stabant ad fores, ut cum Rex in horris velcereiur, clam & Satellitum tergo ipium accumbentem fimulque adolescentulum intueretur, (nam & is solebat regiis conviviis adhiberi,) Constituto rempore adest. Iacebat Rex in ta-peribus patrio more; neque procul impurissimum fcorium, & nimio impudicitiz prztio jam Superbum. Inter hac miles incautius forte prodire ; sic et à puero conspiceretur; qui veteris obsequii memor, statim ad ipsum cursu defertur, amplexæque dexteræ osculum ponit. Princeps in redeuntem infiliens, fronte oculique furore ardentibus, interrogat quo vecors & infidus di. quem à me falrem oportuit salutari. Haud moeras accinetus, fui amatoria perfodit peetus. Sed vilous fovis, ingemuitque motienti. Influs ftatim miles mori quali tanti doloris Principi caufa ; fed ille inter tumuleum elapfus , iplo favore fatellimm evafit, latebris, & fuorum filentio te-Aus, donec princeps mitigaretur. Adeo nullius amicitiz ne sus tun funt à tyrannide tam atroci, nec incolumitatem fuam tantum, fed & vo-Juprates, supra vicam suorum civium astimantil, tuffico predio donale & firecadium PR

Arms autem, jam eessantibus Principibus, sub quorum aspectu ingens militum audacia erat, modicis in ea gente studiis, nec ex parentum imperu, culta sunt. Prætoriani in urbe regia, quos Ianissanos vocant, desucti jamdum vero pulvere exerceri, in ocio & civilibus deliciis ad rurbidam

[III]

Hine folvendæ disciplinæ initium superbis mis litibus, nec laborem, nec selicitatem pan idoneis. Non aliis vitiis olim eversi sub sua mole Romani jacuerunt. Et illud sorte Imperium jam desicientibus ventis quibus alte intumuit, suo pondere vitissque obruetur. Illi tamen qui Ægypto præsident, maxime ad Memphim collocati, veteris militiæ decus cum ingenti laude obtinent; scilicet ab aula semoti, arcendisque prædantium manibus, qui de montium jugia erúpunt in valle, in quotidianos labores exerciti. Sed in sugientiú latronum agmen sortes, tantique instare cedentibus; si in nostrorú hominum robur incideret, sortasse equorum celentate qua præstant, ad salutem non præsium uterentur.

7

8

.

S

e

1

Sagittarum que precipua Turcis vis, jam negle ctus ille ulus qui olim formidabilis Orbi futt, credo, quia fine longo sudore, corporisque ad laborem obsequio, ad hanc artem perveniri non potest; & hodie milites fracti otto, & languente disciplina, tanti non emunt fortes esse. Breves arcus sunt, instectique nisi à peries difficiles; ceterarum multo majore impetu tela expellunt, quam quo machine nottre plumbeas glandes ejiciunt. Vidimus quidem (& sidem oculis nostris tarde habuimus) chalybem tres digitos alru ab exigua fagitta pertranssir; s nec minoris prodigii fuit, destitutus rero telum in modice arboris truncu arcu impelli, & urumqs desigere. Hanc artem clarissimo apud nos vito, cum Constantinopoli esset, tradidit Solymani vetus miles, consessius illam artem interire suoru

focor_

EPPHOR, SATTRICE 468

Socordia,vix tres effe in tam vafto Imperio quibuscure fuerit hanc majorum fortitudinem in fe producere : extens laxos arcus , nec alis quam armature hominibus effe timendos. 10 / 2137

Quod fi Numinis beneficio, & illorumivitiis vu vellemus, quid hac tempeftate facilius quam opimas extorquere provincias à barbara gente, faumque imperum, quem pro fortitudine habuit , dedifcente ? Hoc gementes fub tam ferze tyrannidis mole expectant à nobis Christiani, immenfa multimdo, fed ducibus armifque defe-Ai; hoc nostri quoque ritus, & templa,que vefani delevere ; hoc de illorum Imperio dejecta humanitas, terrzque olim cultiffimz, nune velut informes, nec in fui décoris honestatem, nie fi noftris suriliis, rediturs ... Quod fi quemimoveant experta toties arma, fruitraque cahaufta diuna dum nostri majores à Saracenorum imperu Syriam, Paleftinam, Ægyptum, contendunt vindicare, in Turcas etiam ingentibus la pe copiis moventes; cogitet , eos magis zmula rsone inter fe,qua hostibus illis victos. Ve omiferim Principes Grzeos, femper inteltos milio bus ab occidente venientibus;quoties ipfi inutilibus odis nottros impetus in nos converfi con fumpfimus ? Non uportet recentibus exemplis noftri feculi pudorem onerarejac ne quidem curiole recentere veceres chades. Satis erunt ad doloris & cautionis argumentum, Gallorum Anglorumq; in ejulmodi bellis funetta diffidia. Richardus II. Rex Angliz, cui ex leonis corde cognomen eft, in Syriam exercitum duxerat , ultufq; injurias quas Cyprii intulerat, ad ultimos metus

in Ш rat

m

Tr.

A

pi

E

m

po

Q

lip

QI

Pi

¥4

pr

a

ft:

E

ça

m

tu

tr) Si

rā

m

Icon Animerum . P. A. R.S. IV. a metus Soldanum adegerat , jam Hierofolyma tradere & fic cum Christianis pacifci coguan tom; Cum ecca Gallorum Rez Philippus ques Augustum appellarum; seversus & iple à Syris & Richardo infestus, cum exercitu in Morman tiam movet, (hec tune Anglici juris eras) & op-pida adortus, quædam vi capit, alia metu aut fa ctione subigit. Sic Richardum, tum publicis Or-bis sebus intentum, ad rerum suarum sutelam in Europam revocavit, & tunc Saraceni Galloru manibus Christiano exercicui erepti funt ; qu postes Anglis quoque beneficium debuerunt, Quippe viz seculum inde effluxerat, cum Phi-lippus cui cognomen Valesso, Francorum Rex, omnizegni lui mole ad hac bella transmarin pietatis conversus est. Aderant in auxilium, Na-varez Rez, Arragoniz, atq. Bohemiz, multique przeterea mortales, ques regni magnitudo, lancticafq; belli coegerat, Iam in anchoris elaffis stabat que quadraginta armatorum milia ve-beret. Trium annorum commeatus addebățur Exercitus tetra iturus trecentorum millium e-tat Sed tam gravem apparatum tantarog. Spen mundi, interversit Eduardus III. Anglia R tune primum Franciæ sceperum, tanquam ma-tris Habellæ hæreditatem, aggresius vindicare. Sie in nostra viscera acti samus, & à nobis superati , stiumphos Saracenie Turcifque conerfie mus. Traffifari quidem hi cafus ; led illorum ingens folarium, nobie athue vires esse errendo illi barbarorum Imperio ; ac ne quidem conjurationem nostrorum Principum in hoc quarit plures ex illis effe , qui foli huic victoria fufficere

MO EPPHORM. SATTRICE

cere possint. Non innumero exercitu opus est, gris judicij animioj, 80 jam longi filmo ulu rere Tunicarum permis, suo Regi spondere non dua bitat, si sibi classis detur ; triginta millium extracitu imposito, in biennium stipendia, in annum commeanis, se eo tempore Peloponnesum, Eubæam, magnamque Achaiz oram, in illius ditionem redacturum. Ni fecerit idem exercitus qui fibi committetur, decepti Regis exigat posnasjvindicetq; atrociffima morte temeritatem irrite fpontionis. Bandeni fpem victoria, pane nec tanto fumpru aufus maximo Regiante aliquot annos dare eximius belli duz, opibulq; & fanguine dignis, cui tanta expeditio crederetur, Sed mors illus confilia occupava, incertu an vez heno maturata. Virio; caula speridi, ex hostrorum militum robore, belliq; disciplina, tum ex Christianorum numero, arque votis nostra ar-ma illue ad se vocantium, deniq; ex languentibus Tuccis, qui fortitudinis famam no alio jure obtinent quam ob majorum fuorum nondum expirantein memoriam Sed ajebant illt Duces, in iplius hoftis finum jaciendam hanc facem; non rurandis limitibus standum, in quibus summum victoriz przmium est, hostem à paura fubmovere, mox fevius redicurum; victis auté, & his, & patrie captivitas imminet. Ideoq; volebat no in Pannonia nos hærere, fed ingenti procurfu in media Grzcia, Thraciave , caftra menini. Hancin bellis inferendis ratione, pleriq; veteru inivere. Sic in Italia Hanibal vincebat Cartha-Sic Romanis in Africa Scipiostic deniquipli Turcæ Turcz quas gentes nunc obtinent, aimis in eaurum provincias prolatis dominerant. Neg; Galliam Franci, neg; Normanni majorem Britanniam, lento bello remotoque y velut à limine falutaverunt. In ipfas provincias irruperezetiam ante victoria pane occupata mercede victoria.

Quid quod multa, que jam funt ad hec bella adjumenta noltris majoribus defuerunt? Hoftemadextrema Orientis querebant, tune primo victoriarum aftu ferventem quem hodie in iplo Pannoniz fino, & in a dverso Italiz lit-tore statim invenias sciasque, plena, & mox receffura fortuna fenefcere, vel ideo quod non augescit. Patrum quoq; nostrorú erroribus edocti, ea ipla que in illis expeditionibus peccaverunt, habebimus in melioris disciplines cautionem.! Nunc etiam urget hostis at pene in hoceans tum deliberare licear, perdere malimus, an vinci. Iuvenis Achmetus, qui hodie tyrannide poti-tur, ad bellum respexit, & Transylvaniz imminet. Sive laffus fuo ocio animum ad hanc exp ditionem adjecit, five apud fuos reverentiam p sarurus ingens inde rerum noftrarum diferimen est, cum languens apud illos militia his stimulis exsuscitari possir, & princeps hacterus inter vo-luptares segnis, solicitari victoriarum gustu, atq; inde acrius in nollram perniciem ardere. Aiunt Carolum, qui ultimus Ducum Burgundici nominis fuit primam partem egiffe juventuris non expertem modo armorum, fed & maxime quieris studiolamsmox Gallia flagrante eo bello cui publici boni titulus fuit, adeo in contrarios motus versum, ut exinde nullum vieze

472 EVPHORM SATTRICI

cempus habuerit quo à militaribus confilis vacarer. Absit in eadem imperus hic, Achmetus
consurgat. Sed quis in tanto periculo non præstabilius credat arma movere, dum illi nondum
veternum excusserunt; quam expestare, ut usu
& victoriis graves à media (quod absit) Italia
atque Germania, nobis ad unam servitutem serale signum tollant? Quod si Achmentum sui
luxures revocabit ad otium, non a nobis extrusium, non in suis penatibus arma nostra audiu
entem, certè banc pame turpem pudendamque
salutem sortunz debebimus, non virtuti.

A Turcis ad Judgeos abire hic liceative ideo guod post Turcasillis fumus, A Iudzo percunctari, de quibus melius sentrer. Christianis an Turcit, fuit quo frontem hominis miraremusi In nos enim, inter quos erat, vix ausus incle-menter dicere, tamen sensum non pressit: & certe, inquie, Turca faliem genitalia circumcidunt Gens est vagis en oribus di fliprata, nullius pro-vinciz potens: acris cogendis opibus, ad omnem mercaturam firenua, & per fornosis flagianimos, quondam ad libertatem tam acres, hu-ic forti afluefecie, Mores paffim miscuerunt, & fuz indoli, em cum pervicacia adhærent, addunt regionis spinitum in qua nascuntur. Pertinax illis superstitionis ingenium, & vix in nostram pietarem, quantumcunque simulent, syn-cerè murabile. Borum corpora olere non sine argumento vulganum est. Fœda quippe in ip-forum domibus, vestibusque incuria est, & nescio quid infolens extialat, In fummis divitiis

non

non augent corporis cultums fine troftram in

vidiam reveriti, fine inter fe amantes parisatem? Magnum fervitutis argumentum elle i daudines armas inte fundos, possidere concession sis lascte vires adimuntum hastil è populo, 180 slos per

jus, fi polleret, mulamuro . z. Il innegir annem

Tom vero enumeratis populis, & volus ad centuram vocatis quorum animos moreique cognoficre iis prodeft qui in publica luce initierque homines victuri funt, ad varia ingeniorum genera & affectus venjendum eft qui un unam aliquam nationem veluti fuo jure mois possident, ita per omnes gentes vagi, multifque phiq; hominibus infidentes, virtutibus vitifquant temina aut alimenta suppeditame.

Louonim corporum, Tow qual timil medimis

Prater patrie indolom, dari cuia, mortalium fuos affectus, atá ingenium. Pracipua investigari posse, non serbi omnia. De ingenius ad subitos socos aut sententias valentibus. De alia, qui sontanea eloquentia siffunduntur. De hominibus tardioris lestioris. Prudentia. Persectos demum esse, qui incentrativo genera sunt posti. Utrum sunt pressentia singulari pressentia se animi, qui literis idonei, an qui administrandi rebus publicis. Delicataingenia assentia con depressa.

VEliti sub lis syderibus, que multo frigore, mentive acre, solene candidos consosque populos educare, nonnulli haud secus quam in

X 2

vicinia

474 EVPHORM. SATTRICI

viciria Solis fulco vultu inumbrantur: in iis attem plagis que nimio Sole flagrantes plerumq; fpiffion languine lubiechas gentes tingunt, quosundam hominum candor à patria ferrugine re-cedit: Ita in humanis populis quadam asperæ smentes rigent: aliz de patria barbarie nihil habent: craff's alique in tenui coelo mentes, renuesque in opace: Nec ulla est regio, tam prosperis, aut malignis illustrata sideribus, que non omnium vitiorum examen, simulo; virtutum, in fuis alumnis exceperit. Quippe fingulis morsalibus præter patriz fuz indolem adhuc proprium aliquid Natura concessit: prorsusque in-genti miraculo, per tot secula, & nomina populorum, unicuig : bominum fus lineamenta invenit,que tam frontis quam animi habitum,à reliquorum corporum, mentiumque similitudinis distinguerent. Hincillius mirabilem ludum, cor hominum affectibus animisque variatum, haud quis facilius cogitando affequetur, quam pictor suis tabulis omnium corporum species acque formas incluserit. Licet tamen, tanquam eminentes in condensis silvis arbores, pracipua reeniorum & affectium genera incueri, quibus homines agi folent, ac propemodum compomi; fimulque à ceteris intigni discrimine sepa-

Neque superflua cogitatio erit eo modo percensentis diversissimas hominum classes in quibus se unusquisq; inveniet,&, qualis esse velit, aut timeat, tanquam ex sequestra & aliena ima gine, di prehendet. Ac præterea cum nullius ingenii species, tam lubrico, aut vicino vestigio

in vitia propendeat, que non facile prudentia habenis intra rectium flectipossir; minil quoque tam cognatum virtusibus, quod non pravitas stentium corrumpat; juvabit affectus, impesusque mortalium fus bonis malisque stipacos contemplari, & quaterus aut noceant, aut pro-fint vestigare, ne deinde aliquos immodice lau-demus, vel supra sas & segum aversemur.

occurrent extemporane fubtilitatis homines Illi schicet qui quoties loqui placet, subita ac plerunque sestiva oratione per susceptum argumentum decurrunt. Hi si justo pondere, ut some let, destitutuntue, nec studio eloquentes, nec sapientes confiliossed tunt demum cum loquintur, roganturque, Philosophi, aut : Oratores sa cti poffint uno precio cum mercibus zilimari. que per le inanes iplo fuco artificii imponunt. Eorum duo genera invenias, quidam in privatis,& consciis sermonibus regnant, brevi niti-dog; acumine,& semper veluti in aliorum incptiam intento. Alii propius ad eloquentize di nitatem perveniunt, quandocumque placuerit, statim torrente ingenii, publice, aut inter suos dicturi, rerum omnium quas viderint, legerinte, oportuna subcunte memoria. Vironumque pompas at faciles incompassas faciles incompass pompas ac faciles impetus mirantur non modo impenti, sed & interdum qui meliori erudicione imbuuntur, dum ab ejulmodi ingeniis multos jocns arque sententias videne facile ac velutiro i remana accuratione in pentingeniis multos jocns arque sententias videne facile ac velutire mora accuratione de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compania del compania de la compania del co ti temere effundi quas ipti non nili anxio & fe-vero labore poffett exprimere. Ilitari del pullo Nam quid illis hominibus (ut ab illis feilices

126 EVPHORM. SATTRICI

ordiantur) quorum brevis vivatque procacitas eminet, magis pines ad industriae simulque le-poris imaginem factum/Quid elegantius quam ad omne argumentum sententiolam habere) quid urbanius, quam omnium dica, factaque facilis, st nata sub manu, ipsa celeritate placet? Huic venustati si accedit corporis gratia, vel hominis dignicas, & præter hæchon immodica fed fecura audacia, regnabit ubique illa jocatio, his etiam noningrata quos laceflot, & verame actamque fapientiam, in egregiis, fed tardis luominibus, fuo firemen blidger Sed hec toquendi felicitas frequenter fuis morbis infefta eft. Tolle illos de privato conformo il 800 fubitis fractifq; fententiis, id est, à velicatione pruden-tiæ, deduc in certamen prolixæ prationis, tum Berilitatem egenarum mentium, nec fufficientium ad veram longamq; (apientiam, haud du-bie contemnes. Quod fe & illa, que in ils mi-raris, dicta concila, & veluri brevi fulgure micantia, scriberentur, ut non abrepto & intercepto animo fimul incidant atque effugiant, fed ad maturam judicii seventatem exigi poslint, quamizpeinania aut inepra viderentur, que muse mant prejudicio, & lepoce celeritaris fallober In its igitur hominibus, noh akum & perenne ingenii flumen, fed Nature impetus a-liquis; que ut exiguas aquas fi in fublimi nate fint, & iniqua rellure opprimuntut, quo angu-fliares exitus, co majore nifu in altum propellit; ita scintillas sapientiz station mis excipi-annie expirations; magis vivosonoso serepitu anticidas

Icon Animorum. PARS IV. 477

laxat de custodia parvarum mentium & in hanc cantum abortivam sapientiam selicium.

Alii aurem quibus ita in prolizam eloquentiam fula ubertas est, ut per inexhaustum spiri-tum verba utique & sententiæ sufficiant, clari quidem apud populum effe folent, fi inter publicos cortus in foro templilve audiantur. Grati quoque in privato ulu vitæ, fi tam possint ta-cere quam loqui. Sed cum omnia animalia id quo potifimum valent, arcano impetu fentiant, & eo itti ament, tum ifti maxime fua eloquentia delectati, qua una infignes funt, haud facile modum tenent, quameunque rem dicen-di libido rapuccies ut mitari jute possis, in tanta impeudentia cam commude dici poffe. Solutis deinde colloquis, que importune producere, cum illos quos loquendo fatigaverune liera & porrecta frontis videns, non coguant ab intempeltiv z orationis fastidio dimissos gaudere, fed ut perfufos magnifica volupeate, co omine finant abire, ut fi in fermins inciderint, de co-dem cibo gustent. Ample he mentes, a spon-te nature per omnium pene terrim seriem pa-tentes, non tamen exacte neque tinde, aut imbutæ, led fingula præcipiti curfu libantes. Et ut Echo neque postremas quas accepent koets tenere, neque quidquam uterius isua ingénio loqui potest: Ita ista omnium retum seitmisque primis species sibi à capaci Matura subic-ctas, facilime, ac parne nec cogitantes, admit-tunt, aliquid aurem amplius arque exactin in carundem rerum studiis aut sacere aut velle vix polium Ingens quidemargunientum elle seediderim. paying

478 EVPHORM. SATTRICI

diderim, non judicio animi, sed impetu & veluti fortuna, tantam rerum copiam, ac indigestam
venustatem ab iis producis quod omnino de
quacimos resermonem instituerint, illa pari ubertate huic verborum & sententiarum pompæ
sufficiet. Vt vero aliquid memoria in ipso orationis cursu subjecerit, ad hoc illico divertunt,
inde quoque in aliam, ut forte inciderit, partems
tandemque per diversa capita dissus, non sæpe
originis meminerunt, unde universus sermo destux erit.

Ergo isti vagis animis,nec in certam rem definitis, non fummam modo illam, fed & vulga. rem inter mortales prudentiam, plesumq; non vident. Quidam fuipfius immodici laudatores; alii nec amicos, nec leipfos,iis officiis juvantes, in quibus fedulus labor, uniq; negotio inherens, apeandus eft; leves plerique, & ut paffin provolantibus rebus varii, ita nec à fententiis, quas videntur imbuifle, in alias transire difficiles. Tamen, ut maximum speciem habent culez indolis, & per omnes fcientias adornata, plerunq; ad rem & farnam promoventes debi-ta uni fapientize bona occupant, Maxime, si ut vim faam intelligunt,ita & vitia non ignorent, hability velue fuco le tegant, ne cui, faltem è vulgo, fie adieus ad nevorum fuorum contemplationem. Id aucem potifimum affequentur, fi in loquendo fibrimperent, neq; finant eva-gari fubditas cupiditates, &, quoniam ut aptiffimo ad omnia condimento, ita eloquentia omnia auribus conciliantut, varios fermones

perqu

perque ejus generis quo audientibus poffine imponere: Nimirum apud militares vitos, aut ignaros vetufiatis de divinis rebus agant, de rinous antiquorum, de populorum gentiumque origine; & si quidest prateres inscienciis curiosa venustate spectabile: Cum iis quos lychni umbræque Scholarum rudiores ad civilis gubernationis disciplinas faciunt, de populorum & Imperiorum fans, de Principum genio, difputent. Neminem denique in las arec lacellare. Neque enimingracum, in fociandis interdum fermonibus ad res'iis qui audiune alienas, auc ignotas, divertere; præfertim eum & nova nos delectent, & de iis que nescimus quedam nos altior opinio, & reverentie plena subeat: Mi-nus periculi istis orazoribus erit, abi cum humili & angusto animorum genere agent, cui omnia que audaci l'etaque facundia effunduntur, tanquam facræ & per Oracula editæ voces, placent. Igitur has ubique partes facipiant, quas ex audientium forte ad fuam famam effe crediderint. Quod quidem ideo facilius porerunt, quia adeo diffusa ingenia per cuncias sci-entias atque artes erudiri ita possunt; Natura præeunte, & modico forte ulu, ut de rebus onsnibus non inepte loquantur; cum tamen fingula magis non ignorent quant tencant.

į.

١, 3

e

L

n

· Scribere autem ejulmodi Oratori tam arduli erit & plerumq, ad famam exitiabile, qua facile & venuftú est loqui. Raro enim illi spontanez eloquentiz additur vis judicii, quz ftilum perenni gratia ad posteritatem deducat, Quippe promptus, & pane turbulencus animus, ubi

challe

480 EVPHORM. SATTRICE

in otio quod feribentibus datur feipfum recog nolçie i pla rerum qua comurum mulcitudine operatus, a confulus diviciis fuis premicus nec funt poriora funt eligere potett.

Denique tam diversa est à loquendo scriben-

di ratio, tamque alii nervi, ut qui robulta fa-cundta affuererat quacunque liberes desurrere, Jam in ipia feripcione evanidos moliatur, & veluri in formniis ichus, Coeci tamen fungue & aliorum adulatione corrupti, nonnunquam glo-riam eloquentia qualitam feribendi cupiditate. destruent, Multo magis è te sus facturi, si longam frem fuarum feriptionum facere Orbi poftion; manquam aucem editis libris in famæ pe-nculum venire.

Sparus animus subducer imbecilliratem furm oculis populi, & in speciem sapientize affurget, fine se regere ipsum possis (quod utique fre-quenter nonvideas) sive saltem considii pati-ans suadentibus amicis acquielcat: ut qui prima vini caligine domiti adhuc feiunt nec fe fapere, nec monitis familiarium pervicaci fui fiducia

obliftunt.

Ex adverso ejulmodi hominum,chalind genus prima fronte tam à specie sua virtutis alienum, quam ifti eloquentes à vitiorum in que nati funt imagine recedunt. Hi igitur, cum fu-bito loquendum est, tardam ægnusve sequen-tem orationem habent, hærenty) sæpissimè blandimentis laceffiti, vel jocis, que fubiti &: expediti ingenii homines in quotidianis collo-

quiis:

quiis tanquam levia tela contorquent, Neque autem fola verba ægre expediunt: fed ficubi etiam dicenda fententia, quarum quid fentiant, neque staum inveniunt. Veram advocato ani-mo, & in sele ad meditandum reducto; in re-rum & negotiorum vim idonea subtilitare penetrant; verba quibus utantur apta concipiunt. Vis in illis recondita, unleique 80 verz, non fucatz, & ex scholis umbranles sententiz; &, si eruditio ipsis accessit; ususque scribendi, ple-rumque dignissimz quas posteris ipsi tradant. In hoc vero iis fortuna male consuluit; quod angustis retusisque animis ipsa primorum me-tuum verborumq; specie simillimi, iniquissimo præjadicio sæpe jacent, temnunturque. Ideo-que ignota magnitudo ingenir non utique habet femper propitiani virorum principum manum, qua ad dignas fua industria curas & ho-nores tollatur. Veluti presiosissimarum mer-cium decor, si sine titulo intra viles fasciarum nodos latet, non adducit emprores. Iis igitur hominibus utilitatis pleniffima satio eft, viam facere, qua ad fui animi interiora adeatur, ne-bulasque amoliri quas in suo limine natura sti-paverati. Hoc porro assequentur, vel scribendo (nam quid est aliud tabulam animi proponerei) vel affiduo ufu excitando lentioris ingenii acumen, ut quantum est tantum este sciatur; auc denique quam possunt intima longaque famili-aritate cum illis optimatibus semiscentes, qui ut multo usu agnoscere robusta mentis vires, ita agnitas posiunt provehere.

Inter hæc nimii ponderis & levitatis mala,

482 E VPHORM. SATTRICE

posita indoles, & ad humanz dignitatis fastigium pervenit; huic modica inest, & tantum
cum opus est eloquencia, & si tempus studiumve accedat, venutior; in familiari usu viez,
prompta & nitida, non hærens & turbata oratio; vis judicii non multum involura, & quanquam acris subito, tamen post moram & conslium validior. Hic est demum idoneus virtutibus homo ad privatam sapientiam & publicam
sactus; aut si vituis sæcundum animum tradet,
non quotidianz nequitie velut moles, in quamcunque partem incubucrit, perniciosissimo casu
omnia assigners.

Ampla autem ingenia ab opacis mentibus velut hac nota Natura distinxit, quod hæc dignitatem sum agnoscant, peragantes, omnia liberalius, verceundis quidé, sed ere etta spiritibus, semperes dissulum aliquid, et vividæ majestatis contemplantibus: Retusæ vero mentes in angustas cogitationes atque consilia ipsæ se damnent, nunquam ausæ à timida humilitate excedere; In parvis interim, et mensuram sui animi non superantibus, ad ultimam diligentiam exastra sunt: cum scilice t astras quidam illis ingenis accommodatus sit, non aleus ille aut nobilis, sed ut in exiguis et invalidis animanubus videmus, per dissidentiam suis rebus semper intentius, per dissidentiam suis rebus semper intentius.

Sunt quidă ex literatoru numero, qui five disciplinis luis faventes, five eruditionis utilitate (quam eximiam effe quis unqua nifi ex barbaris ignoravit?) decepu, negant aliquod ingenima in magnis numerandum, nifi quod possit li-

teras capere jaur ultum ad justum decorem pes venifie, quod non illis ornatum fit. In hun modum homines publicis virtuabus clarospuis tologregendis populis, li ad literarum subtili-tatem mopti fine a verze humanitatis i st mag-nitudinis classe excludant: pessimo prorius susfragio ac entore, aut fi mavis infania; ajum quidem è contrario verius dicas, neminem effe civilibus rebus parem, nifi in iphs nature divi-tiis conceptum; multos autem in umbra ichola-rú etiam ad laudem pervenire; manes, & fuperflui acuminis viros; quippe quorum indoles intra metam nescio cuius scientiae damnata, cali gat ad utilis illius prudentiz lumen cui omnici hteranım disciplina donanda est. Nisi forte non verhis lapientia illum amabit, qui augurari in populis morus & tempestivis remediis occupace poterit, quam in Lunz, Solisque desectibus do-ctum, Astrorumq; errores, & redeuntes in cir-culum anni vices perpetua contemplatione numerantem, Illi ipli qui adeo importunis laudibus Mufas attollunt, non hunc tantú politű aur eruditű vocant, qui omnes fcientiarú partes pari felicitate implevent: fed fatis eft in aliqua modu regnare.Vt & Orator egregius ad argumenta fe ipsá torquentis Philosophiz ineptus sit, aut si no natus ad eloquentia Philosophus, si historie aut Poessos rudis, no hunc ideo à scietiz, aut przsta-tis indolis titulis velint arceri. Qua igitur laude pars disciplinarii aliqua ferre potest, cur ab ista fcientia audét detrahere, que est in regéda locie-tate hominu polita, exteril que omnib, que cuquin humanis reb. funt antecellit? an lapientia grecè tantú, aut Latine, ac non potius arcano impetu,

& omnium linguarum fermenumque confcio, finis alumnis loqui existimes? Parum est pra-senti ingenie nasci, fi nibil est aliud quam ap-tum ingeniumad Academic penditionis indu-striama sie socitum. Illi primi quae habemus eruditionis Principes, non'in Scholis fudaverunts & erant tamen propitio corlo nati. Con-dere civium mores, patriam confiliis firmare in sicus peregrinos intueri, que que inde place-bant in fuos invehere: deprehendere corli motusy ne anni sparia ad statos & necessarios gen-tium nius laterent: Hoc tunc scientia erat, hoc -riune noftri literati feilicet imitari arbitrantur. Quippe illi antiqui dum interiore cura rudes populos ftudent manfuerudini cz terifque con-Sophiæ origos dum mutua contentione proveto hoe vel illud populo perfundent, prime eloquentia nata vis: Denique historiarum monumenta illorum veterum prudentiam, atque a-Aus, narrant hodiernis literatis, tanquam fuc-cessoribus, si & ipsi molem negotiorum ferie offunt; fin autem animo non funt ad mes cividesidence, carquam cuftodibus & z dituis ansique virturis: nam historiam ad folam conremplationem legere, inanis & otiofa voluptas eft que abique fruchu tranfit : mitati autem frudaros olim viros prera & publica erudicio. resigiolisteuns velint arten. Ouffe chengen

Bquidem non negaverim illud demum abfolutum este ingenium, quod ad rempublicam simulque scientias factum sit. Tunc quippe mutuo auxilio hæ dotes se in cœlum ipsæ attollunt. has. Regitenin literas, ne ineptiant, aut fordefeart, sublimis & ad sui seculi, morem formita sallidinais quam invient. Litera, autram,
ad expertis tantava rebus, suique temperis indtitia victisur, sed paritis quoque. & laboribus
antiquitations religio more publica luci
& juvanda partire idonous non cadem selsiotatera Musis, amabituto e initilitationes celsionis
ordinis & donous ambratilis luci.

duncaras arginias umbracilis ladi, & sus car tora in Scholis edocentur, capere, posell, inep-to ad civiles, disciplinas animo, qua potifica-num usi constant. Adeo us non per jocum magis quain tre Philosophia pracepto Eavorinus scientism Adriani metitus sit ez magni-tudine pourstatis. Adrianus Imperator faman scientiz querebat, & forte in Favotinum Phi-losophium inciderat, qui ab eo lacessitus argumentis, partius, & ut victus agebat, quo Prins ceps impune caultarer. Objurgantibus amicis, qued tant facile cellifiets Male, inquis, admonetis. Mam cur non doctifimum putem, qui haber viginti legiones Har non fine argumens to Philosophus:cum ex arte tot legionibus moderari, fit altioris scientiz, quam quicquid ex-ercito, & per contemplationem sublato acumi-ne, in scholia deprehendas.

Caterum ut omnium rerum, tum ingeniorum maxime pulchritudinem, sape sui fiducia pervertit. Multi enim sua imbecillitatis conscii, id conantur à laboribus impetrare, quod Natura negaverat, & assiduo cultu animum ita mirigant acqui ad magna feliciter man erant sted finasum mentium robur inconfute frecentes; laburitus ranquam fupervacus abilinuerum. Ingens quoq; inter hos iplos diferimen est; qui diligentiz stimulis exerciti perficiendo ingenio
incumbunt. Nam nonnulli quamcunq; rem sibi
ad labotes proposuerunt, in ejus duntazzat apicibus summitos tastiglis occupantur; ad minora,
ac interdum necessaria ne cogitationem demitteste quidem possum. Alios adversus error habetsqui veluti ac si quid à tergo suspectum aut
inexploratum relinquant, adeo exigua quaeq;
scrutantur, adeo quequid didicerint scire volunt, ut nec progredi in destinata studia multum
possum, nec ad veram se liberalem shuius rei
quam tam supershuose ambiunt cognitionem
pertingere.

1

Sed nec omnibus præterea ingeniis vis eadê ad laborum patientiam, & diuturmtatem, concessa est. Nam quo subtilior est animus, & in acumen magis factus, eo quidem sibi facilius in impeditas res viam facit, sed & citius aut magnitudine laboris aut longitudine hebescit. Quippe e jusmodi mentium custodiam habent non opaca corpora, sed aptata accipiendo coelorum haustui, meantibus; sanguinis & capitis spiritibus laxata, qui ut aciem subtilius expromunt, ista sua renuitate vanescentes, solo ocio & sudo reparantur. Ejusmodi vero hominum non modo ipse labor, sed & preciosum ocium ideo erit, quia egestis mentibus novum robur sussicit, ac plerumq; solutum, & huc illuc errantem animis

Icon Animorum. PARS IN.

altis serisso, cogitationibus implebit. Velus pinguium camporum felicitas, dum cessar à eultu,
interdum in plantas sua sponte luxuriat milla
hortoru venustate deteriores. Ita Cosmus Modiczus, idoneus prudentiz author, sensit; ille
conditor storenus hodie in Herruria dominatus. Placide, & veluti incurioso ocio in altam lucem ac quieverst cum unus forte ex amicis, fuspervenit adduc inter formum vigiliamque mascenti: &, ubi,inquit; ille Cofmus, cui ranquam
Argo Rempublicam credimus? de die ne quidem oculis uttrus: ego quidem rebus meis jam
in fero operam, jam domi mez dedi. Ad hze
Cofmus; an autem puras; inquit, meam diligentiam antevenifie, cujus quies operafior arq; utilior tuis laboribus effe folet?

Quidam tamen exempti funt huie fato, quod eximios à diuturnis laboribus arcet. Pauci illi, extanquam chariffima munera, rebus publicis à Narura donati, qui feilicet altum & penerrabile ingenium in prolixam fedulitatem demittant, non affiduz moli impares, non diverso negotiorun vultu confus; adeo ut nati ad imbecilităte tis humanæ fubfidium rerung; commun tutelam videantur. deg mummit an enagozia

CAPVT XI. Taxe only made

De fortibus animis, Temerariti, Timidis, Superbits, Sordidis, Languidis er reconditis; Hillaris bus, er exertis. De inconfrantibus ingentis omnia acriter, sed non din volentibus.

I Mpavida ad pericula mentes, suique secura ita in hominum societate eminent.

curterene

488 EVPHORM SATTRICE

lites

face

peri

non

raci

put

alta vix

(ivi

tu tu

-ap

D

ct

tt

campis coronilve toris ac tumulis cetteris partibus per intervalla fuperstantes. Estautem ildaindoles inter boni malique confinia pari difcrimine constitutas nihil ex fe ils quos insedit ministrans, præter impetum, quo infignes fint, five probis effe placeat, five ad flagitia divertant, Nam utrimque temeritate, & fortitudise, cognatisquideny fed diffimillimis affectibus, follicitamur alli homines in victutis & vivultucum forciendine est padeoque (zpe fallit, Aut ipfi qui magnerion hominum cenfores le faciunt (quod miquifimum pures) plorurique ex folo hicaru cam pfliment, Quot ex aibilimo milium fanguine, quip functoruny consemptis periculis ad scientile belliese famialing rique deftuatum fastigium, creverunt? Alii vecordiz riculari, quod in codem confilio, & iildem pomore populi, proprioque ambitu, ferendis legibus incumble, Optimatum conjuratione fublacus eft. Eodem fato Gajus frater oppiuniour. Ergo illi (inquiunt)inconfultz temeritatis viri. C. Cafar popularitates, & largitione, vulgo acceptus, ad summum potentiz pervenit. 11lum ideo dixerine foreis sapientia virum. Agis Rex in Ephoros contentione provedus, Lacedzmone vilifimo laqueo extinguitur. Cleo-menes audet ez de Ephotorem regiam dignitatem fancires cafu an virtute rem urriulque exiftimes vern? Sed hoc maxime. Alexander compolite fam Alia, exercitus partem continende Buropa dellinar, aliam, ne qui monis en Alia augmen existerent,

1con Animorum. . 2 & R.S. TH. 489

existerent, apud se perseverare jubet, ignari mi-lites que Rex constito fussicopias divideres una face, 80 publica accendumunad cumillation. At-pernati Imperium, non Alexandri conspetti, non voce terrentur. At ille, sive consilio, sive i-racundia serox, è Regia sede in serentes, prosi-luir, 80 eos qui loquenti pervicacissime obstreluit, & cos qui loquenti pervicaciffime ob puerant ad fupplicium iplerapit, l'adem imperitate in ple trendiciis tutus; qua in mulcendis vix fuerat. Ex conflernatione militate ponen. ivir. Galba autom Imperator, dum compefeere milites fludet, hand paulo remifius, ve videbatur, quam fub Alexandro agentes, irrahedio foto confectus esta Fornitudinem, an semieritatem
appellaveris, Adeo vicina; & pane confulavatio, hanc virtutem vitio missett aut ut verius discris, interdum cogicur fortitudo ad leadem confilia in que rementarem furor impella; tumque agreviti salpicione expiatore nistrael felici successi sibi reverentiams avoranique conciliet, vel ille qui ad hand incundorum periodiorum necessiratem adigitur, longat prudentia sanctitare mercerit, at extrema remedia, 8c tementarem imitamia) etestatur non tomere i sed ex prasserpo judicii usurpasse in a abalicus corrumpir, si ligirar huno assecum cum non sans sibi ca vet, severa arque acrox su salucia corrumpir, si sidioso velut nuru cuncas despicieras, superbita quo que malis micestus est. In pactationem serme proclivis, nec placere, aut odia faltum estigure, sates curarsi, per interior imperas praesups sultances induspendam forume, se cinduspendam forume, se cinduspendam forume, se comentario salucia.

490 EVPHORM. SATTRICI

potest suncin virtutem clarissimam evadit, & magniculinem animi in hoc tantum attollir, ut salutis viras discrimina levora existimet qui deseri officii infamiam, vel prodita per ignaviam pietatis. Quod si quis praterea illam vim intrepida mentis mansuctudine adornet, & iracindiam possit autere, (qua plurimum ejusmodi ingeniorum robue stipat) tum veroleximii in omnem partem consorui erit; & in ipla formidabilis pace, id quidem ab indole habebit, ne absq; cujusdam horroris reverentia cum eo quisquam agat, à moderatione autem sua ut e-tiam diligarura ana companya da da magnicular ana

nus, & in quo graffari infimme humilitatis spiritus possiniscum aliquid non nostro sed alieno periculo audemus, Huic propemodum nihil cum ea quam describimus indole, prater appellationem, convenire existimem, tamen hand faro immeritis hominibus ad gloriam & praconia suffecit. Nec alii eam propitiam magis habent, quam Præsecti militiæ, & qui medicinam profitenturshi militum, illi ægrorum periculo inclyti. Et vero quotusquisquinen Principum tantum, sed ex Tribunorum aus Centurionum numero, gloriam suorum sanguine non quæsivit? Tristi quidem militum sato, quotum laudes unus intercipit; excusabili tamen consisto mortalium autom publice interse incolumes duces este, quotum sapentia se pius hostem quam armatorum imperus evenit, militasque in hanc sontem sem seribantur, su comptas stipendia animas,

ubi ut non I pollin & fai fociaz placa victir quen quen foci z a tum, retur do te ab il utrui yel o grote

proposit. I seus daci

& i

ad Si

NI Al

#1157EF

Icon Animorum PARS TV 491 ubi utile erit, Reipublica roddant. As Medinon Pater & Sculapii Apollo, non fatis, cumpolline Mulæ excusent Illos dico, qui adol & famam præcipites, non official anchican, fociæ mortalitaris generile, affectus fans en placantur; fed eos veluti destinatas sua gloriz victimas habent, securo scelere, ideoque & frequenti. Inexperta & suspecta remedia illorum quos curant periculo usurpant, non contenti sua artis documentis, non pracepto antiquo, rum, sed verustans accusatores, & si illis credereur nova arti suum nomen daturi. Si boc modo tementatem fortusa adjuverit, & remedium ab illis, in mortem, aut in valetudinem (nam & utrum si ipsi nesciunt), propinatum, vel forteutrum fit ipli nesciunt) propinatum, vel forte, vel concedente jam morbo, vel ipso robore a grocantis profuente, statim sama velut certa, ac propersodum divina scientia in vulgus emana-bit. Et hane unius sanitatem sua permeie plurimi luent; his Medicis jam audacius, & cum pe-reuntiu plaulu peccantibus. Sed triffis illius au-daciz non ab illa indole origo est; qua erectos homines, & fine remerarios, live fortes, ad acre & interdum turbulentum impetum agit:quippe audacia aut forntudo est, in suo periculo non

Ex adverso securi atq; intrepidi animi, inge, nium timiditatis consistit/quæ ut nonnunquam ad probitate sacta est ita sæpe in vitia dessectit. Si enim in ignavos assectus omnino transert, qualemounq; securitatem amans, tunc inepta virtutibus, nec privatis aut publicis utilis rebus, in vitium, illudque sædissimum, degeneret.

:Walara

463 EVPROR SATTRICT

Quos autem hace imbetilless fregerit, feire, nif com pencula inflant, idorco eft arduum, quis Michael torpidan hems, diligenter flias in difa regunt emanadornacio ad audaciam der bis accidentina quedammodo laceficares, cum unique illa abfum; Carerum minias, contumeliam, cladem, quam temere tam pati idos neis ad omnem speciem minantis fortunas hors refeere; neg had mala, qua tamppere mera unt, fora confintibue fudio, fed dejetto ac ignobili, declinare, virturem imgalorum arque vim, ne quidem tentatam, expertamvey fupra fuam umide duceres cunctofque & odific, & in-vita ingrataque apud fe veneratione mitari, Cum impune autem licet, effeli im crudolira tem; five our andaersm fimulent, five feeda & anguita natura in vindiciain imminentes denique futurum timorem occupantes dubratis men vultus funt, & ab innata ferocia diffidontes: Ve Syrtibus arenifque fimiles effe credideris, que brevibus ac placidis undu reces, clinen ventorum imparientes in immunium inblidere folent, Elhaurire eaclantes.

Sed maxime, ubi Principis animus huie ingenitz formidini damnatus est, servis aut civibus suspecta este debet illa animi mollities, placere quidem quarens, sed nec sibi, nec alias vel tuta vel felix. Nam se velur in vindièta contempta Majestatis, pane videas tristissime hos pedre, qui captivo timentis domini ingenio auder sudere: Et ipse licet ingenito pavore perculsus, quos veretur suspiciat, licet indigno permulceat cultu: culture cultur

perioden gen ctus fign tes ria lica

cor rice cre reli

ars cis

tos

cultus enidem tamen odius interdumes, vehicula effractivorgaltulis totus et un piss et in fubito se inconfulto turbine quans le fiede illie anel parmiterar. Servor accentour cives illa eimendi indole este imbutos, interdum magno momento est ad securam regnantis maiestatem. Tune vero nees illie nimis solute habendi sunt, ne se simperiis laceste adisomninove sperioridi, quis e riam de pavidissimis hominibus acris multitude cogi potest; ubi rumultuantibus universis quisqui non sua sed sociorum siducia omnia auder.

Si quis autem fic in timiditatem natus est, un fortitudinem tamen accerfere confilio ac prudentia possit, caq; cum opus est, suos metus teu perare, is non mode à vilitate recedit, sed & indigentem laudem habet, quod imbecillem affed otum, & fape nonium, in virtuem coegerit. In-figne pavoris exemplum cui hæ robuftæ virtue tes acceflerant, fuit Parrum noftrorum memme ria vir egregius bello, & cui multum arma Gal lica debuerum. Stremuis mans, iummulej con-lifiis, tamen in ipfo pagnarum articulo, culti ini conspectu hoftes ellent, plenus obversantis per riculi imagine, adeo solvebatur, ut etiami fer creto indigeret, quo sese subsidentibus alimenti reliquiis; fimulque pavore, exenerares, Colle-cis deinde spiritibus; ea erat producendi milites ars, tantus ardor dimicantis, ut dibitares Du-cis partes, an militis enixius obiret. Ad extremum etiam vite, clara illius, fed miferabilis virtus, oftendit non femper'à fortitudine triffem illum pavorem divertere. Quippe ferale eertamen

EPRHORMAS ATTRICI

semen ad Ticinum, quad Francisco Rege capto pæne spem Italiæ Gallis eripuir; istius quoque ducis sanguine fanestum est. Pridie cladis Rezadvocato consilio, ipse quidem pugnæ avidus, tamen suos sentenciam dicere justic. Iste senex magnopere fuadebat ut auxilia espectarentur, que accita, & jam protinus adventare confta-batt non in discrimen, præsertim non necessario tempore, in alieno quoque solo, res salusque Gallorum conjicertur. Non de gloria modo Regis, sed incolumitate agi. Aderat in codem confilio acer juvenis, fed turbulento impetu pugnam incipere quam in ea perseverare ma-gis idoneus. Is nihil præstabilius ajebat, quam ut, armis victoriam (gam nec de ea ambigen. durn digam primum pecuparenta Nimium honorem hostibus habituros, si a tanto Rege, & cam alacri exercitu timerentur. Ipso Regis nomine jam paventes turbine Gallici equitatus proculcari fatis poffe, Adjecit in hunc Ducem, nihil mirum, fi & fenex, & pavidus, cun-can juberes, cui animus folitis tetroribus qua-teretur, jam etiam fibi per ilia quarentibus vi-am. Non tulitille vir immodici joci procacita-tem; &, Ego vero, inquit, quandoquidem Rex pugnare decrevit, cras non obscura morte in illius oculis defungar, tu vero temeritatis & au-dacize oblims, hoc certamen, quod verbis jans accendis, turpi fuga destirues. Hoc triste vaticinium uterque implevit. Quippe juvenem tertor ab acie abstulit, & alter quem promiserae fangunem in confpectu Regis præclans vulneribus effudit. 20 910 | promovio morovao malle

Hæc

Macigieur caura, ac modelta timiditas, non mode prudentiæ jungi potest, sed & illius in-terdum magna pars est, viilitatis quoque plenissima, cum in eos incidit ; quorum nimiam, ner in modum coërcitam, audaciam Respublica lucre posser. Qui vero suum ingenium ad for-midinem factum hac justa & salubri arte regere possunt ii plerumque mitissima humanitate adornauturs blanda simplicique pietate verecundis neminom ladere gratuitis injuriis fullinents etiam in vilissimis hominibus, aut vliima ege-state damnatis, ipsam animorum & mortalitaris communionem venerantur. Sed & magis 6bi quam aliis hoc infito payore molefti funt. Nam & tacitis fecum ipli confiliis laborant, zgrum animum, & non iponte terroribus raptú, vinlibus præceptis componere, palam autem, neque decorum arbitrantur hos timores fateri. neque ex inquietz formidinis impulsibus quicquam amant, five funm, five ab amicis commiffum ministrare.

Aliud ab audacia, aut timiditate est, sed veluti in illorum fatorum confinio, superbum animu, sordibusve dejectum nancisci. Superbia pessimi ingenii fomes, sunestis ac multiplicibus vitiis in diversa prorumpir, odii, amorisque, et super omnia invidiz suppliciis obnoxia: Nec alii magis anxii aut perperui motus sunt, quam hominum non tam quarentium laudem, quam hanc sibi deberi credentium. Et contemni se facile suspicantur, et hanc aliorum, ut putant, contumaciam, in se acerbissimis curis vindicant. Iam sua vitia nesciunt, jam virtutes aliorum. Ita captis, pietas.

496 EPPHORM. SALTRICE

pieras fides, & quicquid in hominibus facrum, infra famam honorumque cupaditatem jace. Quantumq: fuccellerit, nihil illivin quieté est, fed in novas spes, pojusque animos diducturas. Sed atrocius supplicium non est, quam cum superbia hominem pavidi ac muliebris animi subit. Tunc pudore scilicet atque metu cohibetur infana cupiditas ; interimque, per tumorem anxium seque celantem, à seipla exigit peenas. Caterum hac indoles amicitus inepta, & ubique ingrata est; niss cum fortasse Superbiam crasse aut territa vulgi mentes pro erecti ani-

mi magnitudine venerantur.

Vide artem & fordidz humilitatis ingenium; ut nihil magni curat, ita nee aliquid ducte
indignum quo fuis cupiditatibus obfequarur.
Cudit autem oci inertiam, atque languorem, &
veternum voluptatum, vel opibus inhiat, trifusfimo ardore, & tam partis quam quarendis
non utente. His vt plurimum motibus fetri folent abjecta illa mentes. Si ad tempus sublimibus excitantur confiliis, videnturque rationi
annuisse, statim naturali torpore suis sordibus
redditi jacent. In hanc indolem moresque dejecti, non ad imperardum nati sunt; ac ne quidem commodos ad obsequia credideris, cum illis caterorum virtus invita sit, quam non amat,
eapiuntve, quarantque libertatis licentiam, qua
inter sordidos & angustos assectus nullo objutgante marcescant.

Sed viriis sæpissime favemus, & in virtutum nomen, quæ proximæ illis sunt, adoptamus, Ita temeritas interdum pro formudine colitur,

80

tu

CÉ

& fuperbiam crectz virilifque indolis titulis admilicemus,transique hoc feede humilitatis ingenium in humanitatis colores, & veluti re-ctæ Philosophiæ Emplicitatem. Nulla tamen ingenia pejore judicio solemus æstimare, quam exerta, & semper aliquid velut temere agentia. His enim tanquam à modeftia abeuntibus, ve plurimum levitaris infamia adhæren & contrario autem languentibus, & recoditis mentibus, sapientiz quadam imago populum conciliar, utring; non modice, sed nec sine argumento peccantem. Aperta igitur, & vigore perpetuo excitata ingenia, non arcanis odiis, non fraudibus faris idonea, ac ne quidem ut plurimum ea procacitate casterifque viciis, quorum imaginem referent, infelta funt. Quippe in illis magis fubitus loquendi aut innoxie lasciviendi imperus viget, quam in vitium provila confilia. Octum parum ferunt; live magnis occupentur, five le-via placeant, ferio femper intenti. Ita fordes, que fegnibus animis per torpentes cogitationes fubrepunt, illa fedulitas folet effugere, jocus ne in amicum quidem tenentes, sed plus in illis extemporaneam voluptatem quam ullius inju-riam amant. Non inire amicitiam faciles, nec folvere; illiufque dulcedinis imperu non ducuntur, que plerosque in rerum aut hominum novo viu vel conforno, tanquam inulitato gullu, blandissime percellit. Rei cui incubuciint, si no exactam manum summæque felicem armietint, faltem ex fue genio nelcio quid quod pla ceat transfundunt; maxime quia quod agunt non anxio labore perficieur, fed ipla facilitati Bratia

408 4EVPHORM. SATTRICE

gratia eminet; velut spontaneo naturz ingenio in suum decorem productum. Si quid in literis quoque tentaverint, nimii sudoris opinione legentes non offendunt, qui in laboris partem pane videntur cum illis autoribus venire, quos constat nou sine vnguium vulnere, & pervigilii malo, invitas sententias, aut verba, coegisse.

His ingeniis nullo fuco obductis, semperque quid agant (nifi multum interfit celari) ingenua confessione prodentibus, ex adversa constituta est indoles, arcano pondere, velut prudentia, fuos fenfus & animi libidinem tegens. Et his hominibus haud pauci nomen virturis, ac induftriz, nihil ultra exploratis ingeniis, concedunt; quaniam ingens modestiz imago est, parce, nec aliter quam ex præscripto verecundiæ loqui,ad omne vitii nomen supercilium ducere, nemini, falrem palam & professo odio, contumeliam aut facere aut referre. Quid denique propius ad ampli ingenii specimen, quam videri recondito nec cellante commercio cum sapientia loqui? Ita enim dixeris factos, qui in istam quam de-Scribimus lenitatem, & solitaria confilia, producuntur. Sed hee lenta gravisque tranquillitas ingentes latebras habet, quibus etiam vitia excipiat, quorum ne nomina quidem ipli publi-ce audiant abique pudoris horrorisque indicio, (teneras enim frontes, & suis animis diffimiles habent.) Illud tacitum, intraque se detrusum cogitationum examen, non potest continuis studies in virtutis, aut industria laboriosam iinem intueri. Nam cum omnium hominpetus à labore in jucunditatem volup-

499

catis declinat, rum vero præcipue istorum, quippe mollioris naturæ, & ad muliebrem lentatem accedentium. Mine omnium voluptatum ac vitiorum genera illorum animis subjicit hæc frequens & ociosa solitudo: cui sædissimæ co-remplatiom ideo securius acquiescunt, quod se impune liceat sibi vnis consciis esse, palam auté non multum operosa pietate, sed ad eæterorum credulitatem idonea, virtutem adorare. Sed negs hos semper in sapientiæ, ac ne quidem in vitiorum imaginem esse desixos existimes; plerumque tardi animi ideo sexistimes; plerumque tardi animi ideo sexistimes. Ipso interim vultu, & nescio quo silentio, seu si mavis pondere, (quo ve gravissimi hominum ita pecudum insulsissima nutant) integritatis laude & industriz censentar.

Est aliud ingeniorum genus, pæne ezterorum omnium discrimina, mira quidem, sed illaudabili varierare complectens, tamen in primis egregium, si quam illi imperum tam frænum natura addidisset. Illud est hominum, ve quique assectus impulerint, ad extrema ruentium. Si pietas serio illis placer, æ Numinis cultus, quasi nulla hilaritas intercedere tam sanctis ossicis possit, fronte dejecta, æ ad omnem remissionem irascente, supercilium induunt non duraturæ sanctitaris. Alienæ etiam vitæ superbi censores, cæterorum probitatem ex sua extemporanea severitate metiuntur. Tunc priorum amicitarum delicias solent abjicere; etiamque inno centem jucunditatem non serunt, quæ in sa-

Y

picntium.

100 EVPHORM. SATTRICI

pientium vira ad oblivionem vel patientiam m solet interferi. Mox nimia intentione fractum animi robur, vbi odiffe incipit hanc ipfam cui inconsulte incubuit pietatem, non per gradus & reciprocantis æftus vices, sed in con-trarium acto torrente, repetit quem omiserat buxum; Tunc vero tam immodice in voluptares folvi, quam eas inepte refugerant, tunc ctia iplum nomen leveritatis odiffe, jocilque, & om-ni libertate cultoribus fubborridz illius pieta-tis, quam modo reliquerunt, illudere. Dum hac agunt, ecce tibi, revocata pietas adeft, triftique ponitentia lasciviam ruelus expellit, donec etia illius poenitentia inceperit poenitere. Nec in Numinis tantum cultu frequens illa, atq; im-modica mutatio; vhique pari impero errant. A fummi amoris confuetudine eos in extrema odii velut aliquis turbo agit. Nunc affiduus la-bor placet: statimq; sine nervis segnities, Iam-mite literatum studium, jam amorum exultans cupiditas; & que cunque preteres in contrarios morus mortalium mentes agunt. Loquendi etiam eacendiqs; fludium non fatis adgubermot: Si incitantur fervore dicendi, quemcunq; cotum iniverint, fermonem vnivertis præripiunt folique audiuntur: Mox hilaritate destituti, que in verborum luxuriem diffuderat mentem, agro filentio contabescunt; secumque velut ad intermem colloquium collecti, ita lumina desigunt, ve vix prælentes agnofcere, aut rogati audire videancur ; Pari verobique flagitio in humari confortii venustatem , in quo & commo-

Illis

vi.

30

tis

tu

64

ba

&

D

a Illis autem hominibus tanti emoris caufa left quedam interna finavitas cui le soci tune. Hac auspice , qui fugiant au conflituint. Et is motus in quamounque illos agat, etiam curis aut labore pleniffim eam primum blandiffirma specie fictam an offert: quem mox dulgi amenaque violenti victume rapit, & omnia credere fibi cogi Vbi autem ille fucus evanuit, & hac mutabili ac fugitiva dulcedo fe in aliam partem veruit hane ctiam ifti fequuncur. Sunt enim non tansum laboris imparientes, fed & ipfius volupus us statim ac lenocinium ifind abest blandien-us intra pedius capidicatis. Est aucem hæc læsi, nec se regentie judicii, nece Indoles facta virtutibus, led cantum ad virtutum initia: non a fidem, non ad amicitism fortis, fui diffirmiliendine prorfus ingrata. Nec fibi imperare, nec negare quioquam potelt. Triftifimum autem fatum est, et populis grave, fi fi quos natura in hanc infelicuatem ediderit, iidem extra metus, & propemodum verecundiz leges, ad imperan-di fastidium producti sunt. en Aline out disus non enther distribution

CAPY TAXIL TRAINERS

tudenmini sotts sammen assa munger audit De animis Amori obnoxijs. Hos affellus fingu-lorum temperari, & interdum motari, à for-tuna, et vel plendida vel obfeura vita condirecomen intuiti. Et comment esmonatil

etiam functions, hieterni trent SEd in receniendis mortalium office pracer fas ac humanitation office A

OL EVPHOR: SATTRICE

oblivici, qui in jomnium animis, nifi prorfus barbaris, regnans, tamen quofdam vehemen-tius fuis curis imbuit, fibique propius addicit. Est autem blanda & irrequieta cupiditas, iis ipsis placendi, qui nobis sive forte, sive sua vir-nute, sive nostro denique errore placuerunt. Et iis quidem, velut insidiis, ita irrepit, ve nos an-ce sentiamus amare, quam instituamus de amando confilium. Neque arduum in ipfis initiis effet excurere tantum pondus; nifi sensim neque fine suavitate incumbens ita eos ipsos suis lenociniis capeser, quos affligit, præsertim inexpertes, ut putent inhumanum facinus fore, fibique omnino incommodum ; si influentis mali dulcedinem aufint à se severo imperio arcere. Hoc autem affectu, si institutio recta accefferit, nihil in mortalibus magis exintium? Namque & omnibus virtutibus quandam ex se venustatem concilians, interdum ipla viria excusar. Male nihilominus severi homines A-morem aversantur, eumque foeda & enervi imagine fibi fingune: quo nihil in humanis rebus lyncerius , modo in justis limitibus , & à virture factis, ardens, non etiam suo incendio que verantur compiar. Neque in adolescentibus tantum , aut matura atatis hominibus, blanda illa cupiditas concitatur; sed & pueros in innoxiis tolicitat annis; vt intelligas hunc ignem dignis pectoribus pæne non cam accedere quam innasci. Et quoniam minus se regere, curifque, etiam supervacuis, moderari pueri a adolescentes possure; ideo magis anxis in ipsis hac solicitudo soler incumbere. Indeque illes

illis animus ad eximia confurgit , & fuam zeatem supergressa; tanquam ipus hocexperimento probaturis, an digni fint qui jam ament. A-dolescentulus quidam in Scholis agebre, malea cura monitisq, magistrorum in pares suz attari disciplinas folicitarus, Sed ingrate literat erant ludi ociiq; libertatem amaitif, cum tece ad ide oppidum forte matrona nobilis; cum diabils ex fe natis virginibus divertir; et quoniam de-ceffitudo inter viramque familiam eras; Rutin ifte in diversorium muheris, ad faluentionis officium, deducieur. Nec mora, cum alteram ex puellis intencius mirari, mox inharere fermo-nibus, ad extremum codem iplo die efficiim amare. Tum primum rudis & folutus animus ad earas ada@us est Itaq; poltero die reperit ig-noti vulneris consciu locu, & ægritudinem sua diu protracto colloquio ita pavir, ve deinde pe-jus doleret. Nam ve terrius dies illuxit, Matrona cum omni comitatu profecta pane vivu adolefcentul u non reliquit, cui ne aliquod folatium haberet, premendum quoq; erat tanti ince-dii malum, ne vel parentis supercilium cogeret, vel inter aquales traduceretur. Diuintra le colle co cofilio nihil veilius vidit, qua ve ftadus literarum totus incomberet jita quippe paientem conciliai Abipolle, qui non tanta in fludiis dibigential qui led timegaturus videbatur. Ab hoce ignar, in rece collocati temporis præmium, niam exerare takuerar, wiendi relebreman proximo urbemi. En crit in qua piella liabi-ciabaci Hacenomperfuntterica gan attentamani-ne principalità para labini instinifationi es sequirers,

requirere, que illa animi mutatto, quis subitus ad liceras ardor paulo ante iplum lcientiz nomen fastidiose damnantis. Quippe adhue qui-escentibus cateris in studia surgebat, nec aliter quam l'apius justus secedebat ad ludum. Amoris impetus, cui hac diligentia dabatur, ita sen-sum laborum mitigabat, ita Musas adornabat, ut neg cogitans puer illarum dulcedine caperstur. Moz, ut lolet, in ejulmodi pracipue annis, cum conceptum de puella judicium, & quicquid ille ignis infanienti subieces at, longiore absentia sam terperet, hæsit acris sciendi cupiditas; & ipse liberalibus stimulis serviens adeco in hæc Musarum studia subvestus est, vt deinde litera buicetiam non pauca debuerint.

Caterum pertinax Amor, nec qua reliqui motus facilicate fanabilis, nisi in cunabilis pereat, vix aliter submoveri quam tempore potest. um laffus feilicet expiret. Cum enim in curfu est, semper habet quo sui Impeni atq; iugi fa-stidium tollat. Nam si amanti per zgritudine, malorumq; perpetuam faciem, aliquo modo fuccesserit, omnino fibi crudelis videbitur fi illam amcenitatem à le velit abigere. Sin vero fortuna severior aut spem in longum produces fortuna severior aut spem in longum produces rit, aut hane quoque suftulerit, tunc etiam dolor placet, & sibi ipsi miserabilis animus suam das dem inter suspiria recognoscena, liquescit in delicat a tristitia volupeate. Sed maxime techus ignis duraturo spiritu viget; sive sucto inter duos iurato spia secreti & comurationia dulcedo placet, sive na mutuus quidem amor, sit, ipso dantarat supplicii suiconscio qui septiuse arde-Lispon

Ris

affectum convenire. Nam & Alcibiadem Socrates amavie, nec Lycurgus in surpem infittuit
disciplinam ne quis invenum suo amatore vacatet. Pudicitia Natura ad justos & egregios
amores ducentis sape hac discrimina non videt, multosque ex probissimis cernas, ipsa juvenum ontajid est, ir restam rationem pomintus
amore macerari. Et hic amor, est quidam benevolentia nexus, quem amicitiam, sed ardennevolentia nexus, quem amicitiam, sed ardennevolentia nexus, quem amicitiam, sed ardenneus formandorum studium; perpetus denique
vota pro corum gloria ac salute; etiam quiequid egerins ne non succedat, timor; & semper quantumcunque sortuna imbalserie, visaillorum virtutibus esse iniqua. Acris illa est, neq;
minus irrequieta cupiditas quam qua venustatem alterius sexus in licentiores vius conciliat,
tem alterius sexus in licentiores vius conciliat,
sed nec putes eximise custitatis exempla inter
disparis lexus amantes durare non posse. Licet
disparis lexus amantes durare non posse. re. Nec existimes, in dispan tantum fexu hunc qui paulation fe invitis, vel nescus, aliter amont qui paulation se invitis, vel nescus, aliter amont quam aut velint aut credant,

Est autem hominis animus, quem ad amandum natura produxerit, pracipue mitis, ipsoque oris habitu modestiam st simplicissima virtutis speciem gerens, clementibus magnisq; sprintipus factus; neque vindictam contemnere, neque iram supplicibus donare difficilis; cum que iram supplicibus donare difficilis; cum qui ipse peccavic, in prenitentiam pronus; humanitatis officia amans; impatiens ocii, et omnium quis in segniciem solvant i modo non, attanti maneris oblitits quod à l'Vasura accepte,

fuz.

106 EVPHORM. SATTRICI

fuz indolis felicitatem lafciviz malis, & vehiti

Vanum effer tonum Natura ingenium in mentium humanarum multiplici forte ludentis persequi velle. Que hic tamen positimus, precipuorum fontium instar sunt, vade mox rivuli in vitia & virtutes fecantur : vr ex cotum noti-tia intelligas qui homines regi poffint, qui ad amicitias & confuetudinem vitz apiis denique qui cimendi , aut infra curarum gravitatem fua inertia, vel etiam levitare, ponendi fint, Quippe probitas, atq; nequitia, verz aut fucatz fapi-entiz indoles, liberelis, etiam & angulta , & quicquid in rebus publicis privatifqsporitimum eminer, per horum affectuum formunam generi humano dividirur, Ex hac autem contemplati-one ammorum, justa quædam virtutibus & vi-tiis merces accedit : Nisi enim cuciose in hac Nature penetralia, fpedemus, fæpe fo turbolentum ingeniú pro forti atqui læto oftentabit: cardus animus, aut inanis, debitum maturæ gra-vitati aut eloquentiæ fuæ precium inveniet: yicissimq; jacebit incognita virtus, quam fape prima fronte quadam viciorum opinio , aut i-

mago infra justi decoris fastigium premit. Il Sed ingenium ive plurimum multo recessu abditum, non utiqs potest fine longæ prudenuæ sedulitate deprehendi. Ideoque qui ex primis indicits de hominum moribus acindole judicire non verentur ipsi se in longissimos erroces plerunque impediunt. Certe ve in gladicio-tia a te nihil perituh plenius, quam fierm homis erroces culti exercant demicandum se

(quia

(quia quo ichum destinet desses, ve videtur, in contrariam partera luminibus, vix conjici potesti) Ità chin illis acturua, qui sum ingenium, vel arte, vel carporis benencio prorsus dismulant, debet longa severaque disceptatione à se ipsequid de illis sentiendum si exigere; ac sicos iniquo suffragio, aut inconsulte proportio as similar poenas lunt. Frontis pracipue rimago sape inex pertos decepit.

Quam multos truci vultu, ipsoqs supercisio timendos, humanitatem credas abigere, quos si propius adire contigerit, jam en prima colloquir lenitate placatus, humanissimos, esse non distituti? Alios opso corporis motu, mensuraque sus sestigui se in superbiam componere putahis, qui adillaim tumoris speciem, vel natura, talis, qui adillaim tumoris speciem, vel natura, vel innocenti consuctudine sasti, mite ac sacile ingenium in omnes humanitatia leges sub hac larva instituunt de Negrin comranum desum, in quibus prater corpus in simulachrum, virtue us essistimpar ingenium subcate denique, vividis caulis impar ingenium subcate denique, velutinssidia, interdum viria collocaman sub ca velutinfidis,interdum vitia collocanau fub es

attim gertatung en ar midden alivertung en ar midden ach perplana animonum cognitio non poterbergorpis definicis
monum cognitio non poterbergorpis definicis
dengorpis spirit proviousite anido acunt de la companion de

degenerace

vitiove, de indole arq; animo vinverse sementiam feras. Multi enim adeo selici ad disciplinarum aliquam ingenio nati sunt, ut quandin in
illa versantur, nulla prudentiz atque industrizsigna definti In catteris autem rebus inepti insulfus prodone. Aliis suus duneaxat mavus ita
additur, ut in reliqua vita sapientissimi, in vna
tamen parte aut studio videantur delirare, Ne
ex ipsa quidem consortii, se convictus suavitate
aut elegantia, de ingenio, aut sapientia indicare Illud vero cavendum eft,ne ex vna virune, aux elegantia, de ingenio, aux sapientia judican-dom, Sæpe enim in quotidianæ viræ consucru-dine minus offendunt angustæ indolis hom-nes, quam quos magnitudo Naturæ lætions lazavie; Dum hi selicet sibi dissis timide custo-

diam fui agunt, vel externo studio hos publicos mores (nempe ad majora non idonei) consectantur: illi autem capaciori ingenio aut hace vulgaria minus curant, aut admittunt etiam vitia non raro virtutem stipantia.

Sed nec satis est hos Nature impetus vestigare animos mortalium in diversa destinantis. Adhuc aliquid ultra est quo ingenia perficiantur, aut mutentur: nimirum sors vivendi , squalore, vel dignitas, in quam casu aut virtute musquisqui perveniti. Quoc enim ad ingenium rectum ac mite geniti, vitio nimize felicitatis ipsi sum indolem assixerant a Quoc mentium liera sublimitas, se si fortuna sincrer, in exemplanti ominis virtutis sussentiam ominis virtutis sussentiam suspensionali en sontiam ominis virtutis sussentiam premiture, sustentiam ominis virtutis sussentiam premiture, sustentiam oblita ettam in coparatios assessantiam degenerati

Icon Animorum P A R S IV.

degenerar? Athenion tamdiu motes ad publicum probitatis exemplum componens, quandiu in Academiarum ipaciis inter famem & cetones pro virtute dicebat, nactus syrannidem
flatim cum viliori pallio etiam Philosophiam
excussit. Abdolomunus quotidianum victum
ex hortuli cultu quærere suis manibus affuetus,
cum destinarerur ad Sidoniorum Regnum, optavit ve qua modestia inopiam tulerat, ca sceptrum pari posset. Nunc igitur & hos quoque
videamus affectus, qui ex conditione fortunarum, & genere vitæ, hominibus accedunt, &
nonnunquam, enecant mores, quos simplicatas
Naturæ nullis obruta cladibus, aut allecebus
corrupta va diderat.

CAPVT XIII

Diver fos affectue ffe, Tyramorum, & legitimorum Principum: Rurfus Regum qui fuecessionis jure, & corum qui suffragijs ad
regnum preveniunt. De Procerum, qui apud
Principes gratios sunt, ingenio.

Dopuli qui in neminem jus regnandi contulerunt licet ab omni nomine fervitutis abhorreant, tamen fynceram libertatem non habent. Magistratibusenim opus ast, quibus ipsi
se tradant, vim publicam, quem toti genti inesse
gloriantur, in paucifimis hominibus adoratun. Adeoillic eriam vin omnes regnare existimes, magna para servit s oreana rerum lege ita
netus 8; scrim universi dispensare autad divinitatus

š

CO EVPHORM. SAT TRICI

vinitatis imaginem, vnius capitis nervis multa membra temperentur. Paulo illustrius in Optimatum imperio elucet hac dominandi vis, vuique paucos amans; maxime autem in regno, vbi omnia vnus potest. Illa autem potentia magnitudo, cui Numen arcana vi mortales subesse imperavie, non in Alorum gratiam qui ad hoc fastidium le gerentur, instituta est, sed in eoa rum qui parerent. Itaque vel Regum libidine ad voluptatem & ambitum fuæ dignitatis vtili-tatem corrumpente, vel ignoratione populi fua commoda non femper capientis. Regium no-men fæpe invidia afflictum, fæpe in variis regifritutum. Respublicæ quorquot olim vigue-runt, primum Reges habuere, quibus expulsis, & per veræ libertatis imperitiam devotis, suc-cessit aut cœcæ popularitatis imperium, sut permiffa proceribus poteficia, id est, multiplex pro vnico quod es pulceane regnum. Ac ve membra qua violentia de naturale sede dimovir, non nifi per violentiamin articulos suos redeunt , ita provincia qua hoc modo ab optimo genere gubernationis diverterant , prius errorem multis cladibus expiarune quam antiqua , a à se proiecta rectitudini, redderentur. Quippe in illis Rebuspub, cives multo ambitu provecti, si ve armis suum nomen inclytum feceralit. Tive plebis errore nimis amplie am dimunentis mari plebis errore nimis amplis aut diuturnis magi-dratibus aflueverant, faspe occupata Reipublis ca vites ad fe namere ; Regelque fe dixere. Sed necessaria; in novis omniumque pdio fishibas rebus; agocitate tembiles feelere

quæ fitum

qualitum imperium adeo fordaverunt, ve per jus pletique populi de Regibus inde femirent, nomenque Tyranni, quod olim infigne reg-nantibus, in publicam infamiam odiumos concederet.

Caterum in cos affectus inspecturus, quos Regibus forcuna su fastigii suspirat, non sub v-no velut fato omnium Regum purpuram cogere debet. Diverfe ad idem faftigium viz , non ynam omnibus mentem injiciunt . feque longe aliis confiliis regere folent, qui novas habenas in rudem adhuc ejulmodi imperii populum moliumur, quam qui jam affuefactis gentibus, tuto, et per ipfanum vota regnant. Rufus alius fenfus eft hominis feepurum per fuffiagia adepti (ve in Pannonibus, Sarmatilque fit, & ip-fo nomine Romani Imperii) alius paternas atque avitas opes tenentis cum hareditate imperandi. Nova regna , nee conflantis populorum nec adhue vetultate inolita, Principes i filipicionibus affidue perurunt. Adulari illi vitimae forti, timere magnates, maxime cum timeri fe putant ; reputate affidge nondum confituras res fub ipio fortunz moru poste quam condi tam facile eventi... Neque modo his cogitationibus inquieta riquos ad purpuram occupata tyrannidis ne fas provexit; sed & quibus infueta regio no. mini, atque imperio, gentes bono jure tra-duntur. Acrior tamen in Tyrannos hic pavore quod five Rempublicam opprefferint, vindices libertatis Optimates timeant, (quos antes fibi pares agre ferviro non dubitant) five inorgni

TIS EPPHORM SATTRICE

invalerine, iis expullis quibus illud debebatur, populum in veteres dominos pronum, affidus cogitationis moleflia fibi fingant. Itaque nec amicis fatis fidi funt, quod ad notitiam confiliorum admoti, sciant quoque, à quo latere sus tyrannis peti possit, & lædi ; & fidem in nemi-ne especiant, quam ipsi violarint. Palam ta-men, & ex composito , sub ornata benevolen-tia materia, integritaris famam , amorisque in Rempublicam ambiunt. In ogenos liberalitatis effulz. Visores vitiorum quorum ipfi exemplum fectrant, legum denique optimarum, onesunque publicatum, ad civitatum ornamenta, vel ambores, vel vindices. Jea przefentem invidiam, & apud posteros infamiam, amoliturii
blocanodo syrannus ut plurimum fortis fuz,
non ingenii, vitio peccat, aut necessitate probus
est. Illius animus, immodice auttenus: & blanest. Illius animus, immodice auttenus: & blandus intuitus, erectus ad omnia, præfertim qua formides; fyncesæ voluptatis ignarus, cujus (po deductur; vano decore arroces moleitias per-inulcens, velus fuco, & iple fibi imponens. At saftus Ren feu comitiis, leu force nafcendi, adpattue Mex, seu comitus, seu sorte nascendi, admotus imperio, ipsa majestaris conscientia ela sus, minus in ignobiles metus, aut scelesta remedia, demitti consuevit: etiamsi turbulestum sorte tempus, de populi nanciscitur infaniam, esteraque que Tyrannus semper timet. Ethi quidem qui sussigni debent fortunam Principatus in sua familia non hassuram, adhae aliquo modo privati, nempe qua cos posterorum eura tangia, publica commoda non videntur est vera totaq; diligentis procurate; quam qui sus distribution of

um jam à majoribus regnum etiam nepotibus adornant. Itaque illas curas que populo de-bentur, privatis luorum affectibus impendunt excufabili pietate, modo partita mens le utrin-que respiciat, ita cognationis memor, ne obbviscatur & Regni. Quod fi aliquem forte ex fuis spe votifq; in successionem regni destinant tunc precio & adulatione emenda suffragia tunc omittenda vis, & veluti supercilium maje statis. Ita service per occustam folicitudi animus, iis ipfis à quibus publica venerationis cultum accipiet. În has luz familiz curas la pe periit ablumpta corum fedulitas, qui publi cis antea virturibus imperare meruerant. Non nunquam & in pejora raptilisos mores corre perunt, veteris odii aut zmulationis memori-am exercentes: cum scilicet quos incquos ante experti fine, quorum prona ad regnum sufra-gia non habuttine, ex animo minus delenta novaque potentia & feipfam nondum cap

in ultionem intumescit.

Quod si nulla ex his agritudine laborant, illos tamen ve plurimum solicitat magna ac memorabilia audiendi cupiditas; ut per ingentes illas res sibi suisq; temporabus apud posseros nobilitatem dent. Tam hi autem impermincommodi publicis rebus, quam villes esse publint. Nam ve in pomis baccisque, coasta, a prater assueri temporis legem maturitas, insolentia quidem rei jucunda est; caterum ipsa arbores, medicamine, aut admoto assu prater pientes maturitatis tempus, hoc edito spessario marcesconte ita publicis otbus, a praserim lo marcesconte ita publicis otbus, a praserim

SI4 EPPHORM. SATTRICE

gravioribus, quidam ordo dictus eft, quam qui pervertunt, falutem provinciarum videntur enccare. Nihilominus Reges, qui per comitia id nomen adepti funt, dum æterni nominis ambitione flagrant, aut temere externam militiam, aut intra patriæ viscera novas res este molitos omni ztate conspexeris; ex sua auda. cia, ex periculis fuorum, famam comparaturos, forte etiam aftimantes. Pauci cum Polonorum Rege, Stephano Battorio, quid agant, non ex fe, fed ex falute patriz meriuntur. Extat fententia illius, efficax ad tanti animi imagine; Essiciam vero, dicebar, ve intelligat Orbis qua praftet Rex fuz virtuis mento in tantum fafigiu à volentibus prove crus, ils Regibus quos invitis populis jus fuccessionis obtrudit.

Reges autem, in quos veriffirme hoc lumma majellatis nomen cadit, perpetuam potentiam quam a parentibus acce perunt in stirpem transmissiui; jam non sussaguis populorum obnoxii à quibus olim omnia habuere, longe also genio videntur ad regnandum instituti. Sed hanc mentem illorum, se ipsam vni Numini debentem, explorare, fortassis sacrilega sapientia estet; neq; sas nobis deprehendere illos motus, quos ad gubernationem Orbis, a mutationem returm, ac pracipua humani generis sata, illis divina vis ingenerat. Quarant licet curios, an sit utilius Reges à puero in sceptra venire, achuite magnitudini assuescere, tanquam simul secu nata, quam sub paterno cognatove imperio adelescere, tanta demum sortuna hareditatem adituros; Num pacati, nee quidquam detresta-

115

tr

(1

iş

0

ris populi obsequium, frangat mollitie Regum animos tam secura porestate luxuriantes; an potius ille amor civibus Regem, veluti patrem familias charissimorum domesticorum officiis conciliet: Deniq; si aversis civium animis bello occupatus fuerit legitimus dominatus, vitum post victoriam Princeps odio contemptuque grassaturus videatur; an vero experta pericula, nec aliter quam gravius reditura, eum ad alternam placendi solicudinem deductura sine. Vetrinq; argumenta exemplaq; non deerunt, que (per vicissitudines mortalium rerum) quamqua sub iissem sepe causis non eosdem tamen exietus sortita sunt.

Sed frustra est hizo Numinis consilia explo-

Sed frustra est hæc Numinis consilia explorare. Sit à curiosis cogitationibus intactum Regum culmen, ac vt arcana in sacris vetustatis, non nisi ad adorationem suspiciatur. Nam optare bonos Principes pietas est, damnare etiam nocentes religio. Ac cum præterea non tam ipsi se regant, quam ducentibus satis permittat (quæ per illorum assectus Imperiorum inclinationes & incrementa constituunt) omnis ara atq; prudentia inspicientium in eorum genium, & de illo conjicientium, sæpissime fallit.

Primus ab hoc summo fastigio gradus est Optimatum, tam horum in quos divisis Regni curis Principes acquicscunt, quam corum qui summa dulciq; amicitia corundem Principum animis inhærent. Per vtrosq;, veluti ostia suminum ad ingens pelagus pertinentia, vota civium spesque feruntur. At ipsi diversis rationibus ad magna producti, ne iisdem quidem studiis nituntur. Illis igitur qui flore ætatis,

416 EVPHORM. SATTRICE

vel generis forte, aut vivendi dicendique comitate, le eximie Principibus commendarunt, in-fliturus ad placendum animus elle foles, quem feilicer propriis affectibus negatum, domini in-genio comparant. Mirum quidem, artifque ple-nifumum hoc genus fervinnise ale num hoc genus fervious; viem demiffumque animum interdum adumbrans, nunc procar liberumque ingenum. Imerdum voluptarem consectari, jocis, ludisque incumbere forcundissimi laboris instar est. Etiam supercilio in dominos vii, & peneregnare (modica samen nec longa contumacia) Principes haud raro accendit, quam amare volentes tam amari. Quippe proceres in tam altum Inbricumque producti, si Dominum mollis animi esse cog-noverint, nec carundem volupeatum consucu-dinem ferentis, parce suos aspectus, jocosque, aut quiequid in ipsis illi placet, indulgent, ita dispensante prudentia, ut amor sæpe, & per incervalla, incitatus, nac fastidium sui faciat, nec torpore aut oblivione deleatur. Quod fi Princeps facilis quidem fit in diverfos affectus amicosque transire, sed quocunque se applicet, ve evi , ita corea & vehementi amicitta incumbat, qui abeo amantur, memores inundari fe altiffimo zitu , fed in fuum Oceanum flata mutatione redituro, quam avidiffimis pectoribus de illa felicitate bibunt. Neque enim laffate hunc amorem flagitatis muneribus timent, qui etiam nifi tempestiva celeritate excipitur,ve vina ztatem non ferentia, inutili veterno con-

Longe alia ratio cum Principibus incunda,

gui

iut

dz

tem

te,ii

EP

anre

Sut (

ima

tis,

dere

E

qui amoris torrense non perditi , illi fuavitati qua ad amandum impelluntur confilium quo-que addunt. Nam hiec vera, et fi meretis, per-petua benevolencia , vr auriquam omnia , ita temper aliquid poterit; nec tam spolianda illa arbor, quam carpenda cum delestu; scilicer in proventum reditura. Igitur ejusmodi Dominis gratiosi Optimates dare se totos solent, nec unquam in amando majestatem dediscentes mingare obsequio, jus libertatis in loquendo, aut monendo, verceunde usurpare: sapius memi-aisse hos esse Principes, quam se amicos. Iis sucem ve est prima de affidua cura, locum quem propinis gratiis obtinuerunt semper insistere ita proxima folicitudo, opes interim cumulare, præsecturas, aus perennes mire magistratus: Ve si à canto apice excidant, saltem selix prissina potentia monimentum ad reliqua vita securinutem duret. Qui vero vel fuorum immemores, vel fortunz confifi, illas opes, & tam fplendi-dz amicitiz quaftum mini parcente luxu aut incuria confumune, dignifimos putes qui in-tempeftivum randem ludum in egena fenectute, inutili peenitentia damnent.

Est & cautio Proceribus illis ingens, & que se negligentes pervertit; non se Domino anteferre, in rebus utique quibus ipse excellere, sut credit, aut contendit. Subeilitatis gloriam amat, eloquentiz, fortitudinis, venaticz artis, militaris peritiz: Non vereatur conce-dere etiam qui sentit se victorem ; ne Princeps in zmulationem exardeat , que amicitiam extinguere folet, & præteres pervicacibus

TIS BUPHORM SATTRICE

odiis fæde fæyire. Sæpe enim non leni modestrague ambitione, ac nec pro materia, occupa-tus Principum animus, ejulmodigloriz cupidi-tatibus incumbit, dolecque à palma excidere, Nec est aliud, que certius sibi dominorum animos purpurati ifti parent, quam fi cos mirari affimulent; fed cum arte, & quæ fidem inveni-at. Non enim jildem adulationibus omnes patent. Va quisque Principum aut sibi maxime virtutis est conscius, aut vana credulitate elatus, porissimum iis blandimentis decipi amat, aut potest; tot omnium votis ad placendum laudandumque coëuntibus, expugnantibusque verecundiam de le magna credendi. Nec minor ars extorquende benevolemie, est amoris simulatios quadam Venere infinuante officiofam gratiam, & pares affectus repolcente. Ad huc vivit, adhuc tanta fortuna pramiis incumbit, qui incipientem domini charitatem ejulmodi casu felicissime fovit; Princeps cum equo in itinere prolaplus, afflico latere febricula horrore centabatur; iple trifti perculloque, vt videbatur, vultu tota nocte infomnis aftitit. Sive ars, five pietas fuit, ita domini animum permullis, ve nemo deinde gratiofior haberetur.

Nec dixeris ejulmodi felicitatis arbitrium (qua tot veluti rivalibus summas illas amicitas ambientibus, pauci quidam suis votis potiuntur) uni Fortunz credi. Nam vt illa sui sponte non paucos Principibus conciliat; ita multi artificio & calliditate destituti de tanto fastigio solent excidere: Vt quidem fortunz interdum est, ad hzc culmina quos

places

fai

fa

nic

per

nat

fun

Vu.

placet subvehere; plerumque autem prudentiz, in ea selicitate positos posse servare. Ideo autem formidolossor res est hoc gradu prolabi, quia ad tanta amicina sacramentum admissi, vix possunt ab eo vestigio nisi in odium, auterte sassidium, recidere. Non eam quippe abolen amor solet, quam contratiis assectibus mar-

cefcere.

Hi vero optimates, per quos Princeps przcipua momenta Reipub. procurat, quibus ex-ternas res, atq; civiles credens, in arcanis confi-liis potissimum sidem habet, dignitatis sua ner-vos longe solent in alios concentus temperarec falicet ad le fic trahere, ac propemodum fuas facere, aleas illas, & faluris omnium curas, ut non tam Republica egeant, quam fuis officiis deinde Respublica. Hoc autem assequuntur, affiduo in hac negotia studio, caterorumque, ac nonnunquam iplorum Principum, ingeniis ab intima illarum rerum cognitione quam maxime possunt exclusis. Nam tune quidem tutissime omnia possunt, cum Principes suarum rerum ignoratione & credulitate in ipfos laborant. Sed ignari suz famz veras voces non fæpius quam ipsi Reges exaudiunt. Non peculatus, non su-perbiæ invidiam, non cætera facinora, si quo-rum infamia graves sunt, licet publica indig-natione jactata, ante de suis penetralibus emanasse cognoscunt, quam ipso pondere obruti, simul se esse invisos, & castigari intelligant. Vultus ipsis, ut plutimum ad gravitatem composition promiscui accessus, brevia alloquias rediiq; aut majestatis specie vibrantia. Inter lice Divid pauci,

720 EVHOPRM. S ATTRICE

pauci, nec negotiis confulos, nec marcenes superbia vultus servant; digni hi quidem laude, sed nec exteri accusandi, qui mores ex dignitate instituunt & fortunz suz accedunt. Quippe necessaria quoq; interdum est sublimis hæ majesses, & de populi commercio excedens, in illis utiq; hominibus per quos Reges przecipua suz potestatis momenta exequantur: cum maxime hæ aditus loquendique ambitiosa difficultas reverentiam conciliet, quo freno cohibentur vulgi animi, aut timere assueti aut spernere. Sed & illa strict z frontis asperitas, sive fastus est, sive justez potentiz judicium, indulgeri facillime illis potest, qui in tot curarum przemium hoc honoris potissmum ac reverentiz specimen had bent. Etiam perpetua negotiorum serie & fastis dio attriti, non utique posint eosdem semper vulcus, nil mutata aut afflicta serenitate obtinere.

Quod frilla potentia, fimulque juvandi ac fallendi folertia, in impias mentes inciderie, ac dum le fuaque respiciunt, publica interim salutis oblitas: tunc licet in suis flagitiis virtutem solerussime adumbrent, tanquam rei domestica negligentes & unum Principem, remque communem, videantur respicere interim autem negotia eo slectane, unde potissimum sua dignitati incrementum aut incolumitas allucebit. Si impeditis Principis rebus plurimum possune: dum eas omni diligentia videntur exsolvere, novis nodis colligabunt, & veluti superfusa caligine imbuent: Quod si in placida urcunque Republica securius regnant, tunc etiam neces-

fario

qu lit

Ca

fol

bir

fario oderint morus, finentque fui temporis pacem in occulta malorum femina adolescere, & nepotes fortaffe perditura. Qua deniq; Reges suffraguis ad sceptrum vocatos, hos quoque Optimates, cupiditates torquents subita utrinque potentia, nec ut plurimum in fobolem trans-

Quis eos igitur non miretur, qui in hacim-menta potentia tam facile tantoque præmio, fi vellent, peccaturi tenere vestigium tamen posfunt, rectaque virtutis meminifie? quales in generis humani subsidium aliquot omni zvo ad hanc orchestram subvehuntur, in se rigidi, candidaque & innnocente gloria omnem ambitum reipublicz donantes. Sed nec ejusmodi viros illa probitas ab invidia præstare tutos folet. Nam ab ipfo dignitatum lubrico (¡cui duntaxat pauci fatis fortes infiftunt) vitioque fociorum, sepe corum virtus infesta est: Meque maledicorum licentia amat ab illis culminibus abire,in quam potest meritiffimo l'ape indicio.

nunquam autem fine suspicione grassari.
Fructus porto tam ambittos dignitatis eximitus: quod tuti, & extra teli jactum positi czterorum in se invidiam contemplantur, iis quo. que ad se colendum coactis, quos sciunt non aliter quam à maligno pectore, & zmulationem czelante, imaginem benevolentiz extorquere. Nam hac admirationi conjuncta invidia, & in folam felicitatem exerta, nescio quo sensu ambiciofa voluptatis folet hos ipfos quos petit permulcere. Quippe eos magnitudinis fu e ad-monens, & humilitatis exterorum.

Sprightd

IS EVHOPRM. S ATTRICE

Bit & corum alia, fed multo præstantior, in gerenda Republica prærogativa, posle magnis Be virilibus ingeniis, que rei familiaris angustia aut aliæ difficultates premunt, propitiam ma-num dare, & veluti adelle naturæ imploranti. Quod at illis facere eft decorum, ita nec impune possunt omittere, scilice vel tacità indignatione bonorum castigati, vel affidua exprobeantis virtutis imagine apud se hanc culpam luentes: Cum enim hocipso attolli meruerint, quod aut sint, aut credantur, primæ illius & prudentis industriz viris quid morantur suam lorté agnolecre, & ingenii fimilitudine junctos cognata charitate complecti? Nec ignorant qui ii fint, aut unde perendi. Nam ut omnium ani-malium oculi, nifi cacitate damnati fint, fui generis confortes & vident & agnofcune; ita animi caligine exuri, in ingentis indicii felicitatem diffusi, sue sublimitatis socios non dubia con-templatione deprehendunt. At nec dicant se multitudine hujufmodi ingeniorum premi. Iis omnibus neg; fc, neque rempublicam fufficere posse, Bene consultum generi humano, si tanta præstantium animorum messis eslet, ut distri-butis inter illos rerum publicarum negotiis, Superessent adhue vacui aliquot superfluo & inutili munere à Numine Orbi donati. Multo parcius cum felicitate hominum actum; rarumque in omni zetate ac populo fuit altum ingenii acumen, puram, aptumque omni vitz cuicunq; incubuerit, excultum disciplinis, exerta fortiq; verecundia natum omnia nec quid nimis, audere. Illas mentes cum Optimates vocant in publica

publicz felicitatis partem, scipsos quidem primum, quasi illius genii participes, commendant, tum Reipublicz nervos addunt, nunquam pulchrius quam à sapientibus gubernatz. Sane ut artium quzeunq; eminent, famam, multitudo artiscum, & imperitia szpe assisti, plerisque ad ea quz promittunt rudibus, sed vanum modo nomen quo commendentur quarrentibus. Ita sapientiz gloriam, atque scientiz, haud raro indigni homines, nec quid minus quam cum Musis aut prudentia loquiti, corruperunt. Sed incumbit summis hominibus siste & adulteratz virtuti illudere: veram autem industriam imperitorum prz judicio non obrutam, à justificimis przemiis non accerer.

CAPVT XIII.

De studiu Auticorum. De diversis generibus

PRæter hæc duo genera Optimatum, jam propitia fortuna felicium, ingens est in Regus multitudo, novi atq; patricii, omnis census ætatisq; homines, illic opes, famam, amicutas, quærentes: Bt hæ quidem Principum domus, licet ad speciem publice hilaritatis luxusq; compositæ, nunc choreis exultantes, nunc ad mutationem ludi venatico sudore confuse; plene homoribus, omni vestimentorum pompa & epularum spectabiles; singulis, qui in iis agunt, magnificentiæ specie adornatis, & plerumque suam sortem supergressa luxurie: Tamen diligentius intuenti videbuntur nundinaru instat esse, ubi homines laboriosissumum negotiationis ge-

Z

TEL MES

Dus

sus exerceant. Quot artibus quotes molestiis constet hac vita, quot curas simulatio miserticonflet hæc vita, quot curas limulatio miferrima frontis obducat; ne ii quide fatis dizerint, qui diu suos ambitus illis malis lucrunt. Neqquilus in hoc freto portum meretur, nifi qui adeo intelligat sibi curam laboremque assiduum esse debere, ut hæc ipsa quæ in ejusmodi vita (ut solet) molli jucunditate blandiuntur, in severos usus slectat, & semper in illis deliciis inveniat industriæ curarumque materiam. Nam ut acerimus quisque labor sæpe ad oblectationis dulcedinem mansuescit; (ut cum immodica venatio, aut sudia plus instruienia, acrem anitio, aut studia plus justo pirvilegia, acrem ani-mum, nec habenas scientem, delectant) ira lu-dus etiam omnis potest severion intentione remperari, ur divertat in justi laboris gravita-tem. Igitur illa remissio atque ocia, quibus auarum luxus vibrat, non tenent eorum prudentiam, qui minus ege ftatem ambitumive exple-verunt, ne inter hæc fugitivæ felicitatis fimulachra, oblivifcantur se felices nondum esse, omitantque fortunam, que ut plurimum non le tradit, nifi in mercedem impigræ fortisque diligentiæ.

Quztis itaque, quo vultu aut quo more illas Sirenes excipiant, ne vel auditz noceant, vel ti ab iis ruftice contemnantur, hos proferibant tanquam intempeftive Philosophos? Non opus est truci vultu, barbarisque przeeptis. Si ejus conditionis sunt, ztatis, habitus, ut per has pompas & lepiditatis nomina felicius credant emergere, tunc arte hanc magnificentiz specie adpusationi, quzruntque comitatus publicam

famam

famam; ad illum quoque luxum fuam larvam inflectunt qui potifimum Principi placet. Sed nec egestis patrimoniis longæ spei miserias emere debent, nec frangere animum lenocisio tam lubrici motus, & voluptates imitantis: qui inter hæ affidue monendus est, sed venationi, non prædæ incumbere. Cæteri autem qui ad hanc deliciarii speciem non eadem fortuna invitantur, (ieu corpore, leu moribus, aut generis forte ad eam incommodis) illo errore le capi non finunt, qui l'ape incautis perfuafit, non poste fortes esse, aut in aul a cultoribus numerari, nifi qui emineant per audaciz titulos, vel omnem ociose voluptatis luxuriem. Sciunt ali-os & securiores aditus illic ad opes honoresque per ingeniosem virtutem aperiri. Quippe con-sciis hominibus sur sortis, ac indolis, eique absque fuco aut superbia obsequentibus, multo certiorem apud Principes reverentiam esse, quam ambitiose essingentibus mores, quos suo censui corporive fortuna negaverit. Hanc igitur moderationem illi prudentes tenent, ur qui ad iftas illecebras, velut ad aliquam artem, coacti funt, his mantur, non fruantur;quos vero fortuna tam luxurioso sumptui non damnanit, has si placet ad sobriam voluptatem delibent, sed veluti in requiem curarum graviorum, magisque ut spectent, quam ut iph impleant scenam: his denique quibus jam facta res, five fua fedu-litate, five majorum, fas est consectari pares il-las suo fastigio voluprates.

Neque mirum si hic ad magna fint inepri, quos velut aliquo carmine attonuerit ignava, &

516 EVPHORM. SATTRICI

se unam contemplans luxuries; cum non alii magis viræ, quam quæ in Reglis ducitur, necef-faria effe foleat, vigil quædam, nihilq; omittens fedulitas. Nam ut plantas arboresque, exigua femina concipiunt, & modico saltu ingentes shuvios emetimur in fontibus: ita sepe ad felicitaris incrementum in Aulis sufficient parua initia,& que oculos facillime lateant ludo aut otio intentos. Metellam jam imperantis Syllæ matrimonio conjunxit, quod theatrum pertransiens, & ad sedentis humerum leviter manu nixa, ad-diderit, velle se cum tanto viro in selicitatis par-tem venire. Adhuc jacenti Mario primos ani-mos addidit fortuita Scipionis oratio, illum ad militaris scientiz fastigium, velut aliquo vaticinio deltinantis. Scivit enim audientium animos illo przjudicio fibi paratos acerrima diligentia fervare, nascentist; illine famz magnitudinem implere. Adeo fape levi, fubitog; fufurro, admonemur commodi venti, qui, si audiamus, na-vem impellat ad vota supra spem ac pæne invi-diam sublimia: Illos juvit viro illustri occurrisse per soluta & incuriosa gaudia dissuso, & ad primam que obvia fuerit amicitiam aperto: hos aut fententiam aur jocum tempori invenific, in-dicium fortitudinis vel industriae temere elap-sum, aut laudatio fortuita, nec juvare credentis fape grandis auxilii vicem obtinuit.

Est igitur in dignis hominibus qui regiam propitiis fatis colant, non praceps autinus, non impatiens lentæ ac multiplicis spei, sed compositus, semperque in Fortunam intuens, ne incuriosos estugias, si quid illa etiam perplexe

annu-

Jeon Animorum PARS 18. 827

annuerit. Sed nec expectant in otio, donec ultro illa felicitatis semina occurrant, Magnis artibus juvant fortunz savere volentis industri-am: quarum fortasse przcipuam dicas, quamplurimos amicitia complecti, aliquem autem muto cultu demereri ex iis quos princeps ad gratiam primæ familiaritatis admoverit. Nasa & illa succrescendi ratio apertiori inviduæ est subducta, & sæpissime regni opes minus Regis quam suorum amicorum beneficium fiunt. Sed fit ille chi se addicunt ejusmodi qui clientes publicis commodis possit attollere. Privatas enim opes neque volent purpurati esfundere; nec si velint, tanti ex illis rivulis aftus exudent, quanti ex iplorum Principum

Ex his illum quem sibi propitiaverint, noline satigare frequenci aut inutili voto, ne jam ei graves fint vel iplo confectu, quafi novam lub. inde per preces molestiam allaturis aut temere, & inexiguis rebus favore confumpto multum ipfi debeant (utpote ad preces annuenti) parum-que fortunz. In fabulis quoque videmus illius prudentiz expressam imaginem. Neptunus These filio tria optare indulserat: sanxeratq; fumma religione deorum in its compotem voti fore. At ille bis experta jam numinis fide, cum restaret ultimum munus, adeo non prodegie certum nec rediturum beneficium, ut inter Plutonis vincula, coesoque Piritho, non invocaret Patrem ad promissa opis officium, timeretq; (quasi aliquid ulterius morte esset) tanto pretio falutem redimere. briz fine out and En

EUPHORM. SATTRICE

Eft & alius in. Regis labor multo utilitate spectabilis; versatilem animum in diversa com-ponere de motus affectusque quicunque juva-bunt, saltem in speciem, induere posse: quod vix tamen commode ullus unquam perfecit, abiq; fedula aufteraq; diligentia, aut fimmo in suas cupiditates imperio. Ea arte multis hominibus parta res, atque decus; sive in liberis civitatibus, in quibus una virtute aut vitio tot dominis non placebis; fiue in Principum familiis, ubi non modo simulatio ad corum studia fle-Genda est, sed etiam ambiendi qui gratia apud illos excellunt; quos fæpe varios ingenio diver-fis obsequiis mitigabis.

Hzc & fimilia anxiz diligentiz ftudia fune illoruni quos spes & præcepta rect z prudentiz tenent in aulis: exterum eadem aut illic non videt, aut pejore quam cœcitatis malo juventus inconsulta aspernatur, & sæpe parentum indigna laboribus, à quorum opulenta modestia luxunofo & mox egeno ambitu divertit. Illis pulchrum iplum Regiz nomen, & in proceribus.
numerari; credo, maxime quia hæc prima !libertas est à Scholis aut magistrorum supercilio
excuntium: neque desunt, qui hos novinos ad
inexperta vitia propellant. Quod si illos perfunctorio Principis mutu, aut verborum comitare, beati contigerit, tunc vero folutis superbo gandio articulis pene labare: qui adfuerint, quos tantæ gratiæ testes habuerint, vix se tenentibus. oculis perluftrare. Sed maxime lasciviæ ludo. rumes famam amant, quali in nobilitatis, & quidem jam virilis, indicium. Nec pro fua fe fortuna

fortuna, fed ex Magnatum fumptu regunt. Ita curlum supra se cuntium zmulati, nec vestigiis tantis pares, exhaulto spiritu desiciunt. Hinc interim alieni acerbitas zris, & in digni que-stus in Principes ab his ipsis qui peccaverunt: quasi suorum omnium ingeniis sapienziam posfint infundere, debeatve facrum zranum,& per hoc Respublica, tantum libidinantium insaniæ pænas dare. Sunt non in Regiis modo, sed in omni genere vitæ, diversa quam divitum tam egenorum ingenia; Egenos autem putem, non modo quos inopia ad vestium ciborumq; milerabiles curas adegerit, sed quibuscunque opes desunt ad illam quam institurint vitam, & à cujus claritate, nisi pudenda consessione paupertis, non possint recedere. Igitur ex inopibus aliqui apertis doloribus gemunt, & queri de iniquitate suz sortis quam excusare aut regere eam malunt. Ita magno calamitatis solatio, palam possunt fortunam objurgare; sugiunt que
majus inopia malum, simulare divitias. Etiam
assessere recommodis suis possure. affirefeere incommodis fuis poffunt, profeffifq; laboribus remedium quærere in ægritudinem, quam non tegunt. Et hi quidem funt, vel humilitate parentum ita facti, ne ad egestatem erubescere jure possint; Vel (quod vitiis pæne annumerem) iniquitate fortunæ velut verbere domiti, ned spirare altius ausi; Vel deniq; pulchro rerum humanarum contemptu, nequa-quam eam fortem indignati, in quam à fatis collocantur; & magna regere idonei, & in pa-ruis non dejecti.

Est aliud egencium genus commaci Sparra-

530 EUPHORM. SATTRICE

naq; potentia idus fortunæ ferentifi. Hi anxios animos curifq; divelfos, læti vultus imagine ob. ducune; vifi quoq; fibi felices, fi hoc aliis videantur. Ita ad luarum miferiarum filentium obstinati, verecundiæ pænas luunt; de publica foliciti fama; nec de domesticorum voce securi, quibus hæc privata vulnera magis patent, & in-terdum ferenda funt. Qui ex illis inopibus in vicino opem vident, & certa (quod interdú ad obfeffarum urbium pertinaciam far eft) auxilia:ubi aliquamdiu paupertate fica hilaritate contexevint; non modo no infimulandi superbie, sed ingentis virtutis conscii, digniq; sunt in quoru auxilium felicitas festinet. Hi vero qui in sua pau-pertate, perpetui supplicii imaginu quidé vident, vix aliqua expectatione fortuna frem falte fubvehente, possunt tamen in hunc modum suas opes dispensare, ut inter domestica mala semper ad hanc publicam divitiatum larvam sufficiant; mileratione prorfus digni, illum ambitum quem tot angustiis emunt, certe absq; invidia habent. Sunt denique quos tanquam in extemporaneis torrentibus aquæ, ita opes per hanc inanem, & fius rebus imparem magnificentiam tandem in totum defecturæ prætereunt. Ingens illorum animis supplicium subest, & amentia sua dignum : neque est alius majoris piaculi furor, quam nolle de certo exitio declinare matura confessione tuarum forcunarum; quas dum famptu non diu suffecturo vis à populo summis credi, in perpetuum fic affligis, ne vel poffint in mediocribus deinde confiftere. Hic magnatum juvenumq; præcipue error eft, in paternas

ternas succedentium opes, acerbis adhucingeniis, & nescientibus frugalitatem, vel supra rem fortunamo, major um ex profusis divitiis querentem famans.

rentem famam.

Tis animus longa tabe inquietus, & fape ab ea quam præfert inagnitudine excidens, quippe vix ulla humilitas, ac nonnunquam fraudis genus in quod non se secreto dimiserint, si inde intercipi nummi possint, quos postez publice per turbinem inconsultæ temeritatis profundant. Neq; quidquam periculosius, quam aliquid publicum illis ingeniis credere, omni pretio redimentibus inopiæ moram, quam anxia, sed pænitentiam abinuente, sui erroris notinia semper expectane.

Nec pauciora funt in opulentorum forte quam egenorum discrimina. Quidam scilicet in cumulatas à majoribus opes nascuntur. Sensim alios diviriæ attollunt, docentque paulatim esse selices. Horum utriq; nec se miran solent, nec immodice exultare, scilicet per ipsam consucudinem pæne fracto quotidianæ kætitiæ sensu; quæ & nunquam nimia est, ubi per gradus expirat & assurgit Sunt denique qui repente prodigentis selicitatis munere inundantur, uno curriculo viam in cœlum è terra emetiti. Et hi inassueta dulcedine shi quoque oblitis deducuntur in superbum socis illius de qua exiere contemptum.

Nuper suit ve ejusmodi animum adhue re-

Nuper fuit ve ejulmodi animum adhuc recentibus bonis ebrium liceret contueri, & vila res quæ referatur digna; quoniam ex unius pictura plunimorum imagines possunt essingi.

Adolescen

532 EVPHORM. SATTRICL

Adolescentes duos earundem scholarum commercium non vulgari necessitudine conjunxerat. Nomen huic Mella, illi vero Copio-ni, in cuius patria ha schola, amorisque exordium. Bractis temporibus que in ejulmodi etate literis dantur, recessit in patriam Mella, artus primum foedenbus in ærernitatern amicitiz cum Capione compositis. Nec virilia deinde studia hunc adolescentiz animum muta-verant. Crebris literis, invicemos arcana prodentibus veteris amicitiz consuctudinem alebant. Interim Corpionem inopinata hareditas in altiorem extulit fortem. Et Mella in Copi-onis patriam quibuldam negociis evocatus est, quem ut Copio adventafic audivit, non tam amicitiz memorafed teftem felicitatis habiturus, hand mora viscere properavit. Mella syncerus amor erat, nec paribus machinis expugnatus à fortuna, Fit igitur bona fide obvius Cœpioni, amplexumq; salvere multum jubet, & cætera que post longi temporis absentiam primo impetu amici meminerunt. At Copio tardos oculos graviter adgubernans, arguta quoque van canquam diducere timeret compositi oris for-mam, pæne accepie modulari. Invitatus in triclinum fuccedere,ad quod,ut in modice fortune domibus foler, uccunque angusti gradus ducebant, Quid tu, inquit, Mella, in carcerem me an thalamum rapis? Oftenderat Mellam tam con-tumax majettas Carpionis, fed ne ex adverso quoque pescaret, se in conducto habitare repondit: Limen, gradus, triclinia, advenis tam toleranda locari, quam utenda. In cubiculum

perve-

2con Animorum. P A R 8 10. 533

pervenerant, cum Coepio in lectum negligenter procubuit, frontemque permulcens, iterum incommodos zedium gradus ruftica urbanitate derifit: elicuitque indignationem Mellz, quam tamen (veluti Copioni annueser) alio rifutex-it. At ille ubi cubiculi cultum circumactis ocu-lis, tanquam perfunctoria gravitate, lustravit, convereit ad ipfum Mellam vultus, vicifq; ocicis, Equum vero inquit habes an potius equos? lis quidem est pretium qui à vobis advellunturance aliis pernicius fugam cervorum in nemoribus meis premo. Abnuente Mella sibi patrios equoseffe; quippe advectos quidem à lesfed nefcio qua cabe fub inaffueto celo interiffe: Cur igitur, refert, ocreas geris? Mella contempum, has fibi in hyeniem elle quæfitas. Hic Copio, Rheda autem quam fub primo liminis tecto vidi fcis cujus fit? Cum fuam Mella affererets At tibi (ait Cœpio) negabas equos effe: Patrios negavi mihi elle, inquit Mella; fed me putas tantz urbis compita peditum posse obire? Germanicis ad rhedam equis utor. Bigz ne, subjicit Capio, an quadrigz rhedam hanc trahum? Iam faltidium indignationi accesserats fed voluit Mella in torum huic feenz fusicere: itaque placide, se bigis vehi dixit: nam quadrigas illis beatis, qualis erat Copio, relinquere. Dicautem, inquit Copio Regi tuo fape ades? quis agri tibi modus? Num habes tui juris oppidanos? Ad hæ e Mella pæne profesio rifu, nihil aliud quam se unajorum fortunas ita regare, ne aut ilhs dedecori, aut exitio posteris vivat. Ite-rum qui, anoui censis estent importuna se lulitate

534 EVPHORM. SATTRICE

dulitate rogatus, dixit hos fibi, & interdum a micis fufficere, Hinc fe divitias potifirmum metiri.Sed cum obrui tor quæstionibus tæderet, tandem, onus respondendi in cupidissimú Ca-pionem rejecit; cœpitq; rogare quot domesticis ad familiaria obsequia uteretur; tum de equorum numero, & quam effet in aula gratiofus. Nec ille de le moderatior, quam in alios prudens. Sed præcipue de studiis aulægit. Procerum multos ineptissimum genus esse; Hos se fortirudinis gloria capi; jam bis enim descendiffe in arenam: alios gratia qua apud Principem valeret adductos, quicquid in eis. est in amicitize pretium polliceri. Suspebat attonitus. Mella,tanta dementi e verba nisi à furioso posse effundi. Tædio igitur in admirationem, & voluptatem, verso, instare acrius coepit, & sponte ruentem, per insanas que stiones precipit tre. Forte modica ques erat, utroq; post tot delira-menta in filentium composito, cu Copio, tanquam acri subeunte memoria, exclamat. Ar qua putas ingens effe ferarum defiderium canibus meis? Nam hos vetui in sylva me absente produci, Accipitres quidam jam opportune ceffant, abeuntibus hac anni tempeftare, & in successioné renascentibus pennis. Nec interposita mora. Sed jam fie cit in velperum dies, inquit; Papæ! me jamdiu Principi adesse oportuit; habeo objurgatorem defidiz, quod in hoc lucis proraxerim absentiam meam. His dictis velut altiori amplexu in procumbentem Mellam incubuit invitatume; domum, fastu ad blanditiem

26-

n

61

0

i i

Icon Animorum. PARS 1P.

accommodato, rogavit, fideliffiniz amicitiz & favere cupienti, faltem fi quid opus haberet, postulando ne deesser. Experturum beneficio, nihil pollicitationibus suis integrius esse, Hie suit colloquii finis, quod attonitus Mella, impense subtras divitias devovit, si cogerent ad hunc

modum infanire

Huic vitio immodica jactationis videntur obnoxii, non il tantum quorum fapientiam fubitis muneribus fortuna obruit, fed & qui milibitis mineribus fortuna obruit, sed & qui militares disciplinas in pracipuam partem gloriz
ponunt Rudes enim ut plurimum animi, & vel
in castris eruditi, vel inter hos qui castrensibus
vitus ipsam pacem imbuunt, ninil credunt prafrantins quam timeri; sidem autem facere de se
quoque dicentes, insulse arbitrantur. Inde saétationis audacia, tumorque verborum, quasi
omnium gratiam & credulitatem à serro suo
impetraturus Hing Pyrgopolynices, hinc Thraso, instituti in veterum scenis, in documentum
feroriza plus contrepent verborum, quam interferociz, plus tormento verborum, quam intervera belli discrimina vibrantes. Sed in sembus przeipue, & quidem ducibus, securius, & maiori venia, hic procedit; factis illis ad gloriam animis, sed nonnunquam inconsulta vanitate errantibus serious de la propieta che consider indibeta for convina chi-

commission.VX T V QA De in ablente in-

Paloung tollow scholaric sons verbis lebercon De Magiffratibus, De confarum Patronie.

A B Aularum Principumque fastigio statim prima cit Magistratuum dignitas, quibus

EUPHORM. SATTRICL

fortunz litigantium funt commiffe, fontiumq; ultio, & quæ munera jam in judiciis numerus candidatorum, & quærendæ pecuniæ causa; in varia nomina exegit. Hi pler umque vel nihil dissimulata emptione, in hos gradus ascendunt, vel, ubi hæc mercatura de publico arcetur, privata, & sape regidiore cum proceribus paciovata, & læpe regidiore dum proceribus pachome, illic quoque qui Rempub. vendant, inveniunt. Tanto, & fæpe immodico sumptu proveetos, palam est ambitionis studiis, aut spe pradæ attineni. Nam duntaxat Reipublicæ velle
prodesse cara illa & patrimonium destruente
solicitudine, non issus seculi virtus est; & nec
forte, post Curios aut Fabricios, quærenda. Sed
quoniam nulla jam virtus gratis & ob suain
pulchritudinem colicur, sed unaquæque suis
præmiis conciliatur hominibus, ideo hæc bonorum opumve in Magustratibus libido facinorum opumye in Magistratibus libido facile ferri potest, modo contenti publico & ve-luti permisso more peccandi, synceris deinde animis in munus qued emerine incumvors belli dicermina ell mares, Sed in I nad

Caterum ut ab illo quod ineunt jugo, mode. rari subjectis gentibus possunt, & si placet, il-ludere: Ita nisi maturis ingeniis, & quæ non pro solo tribunali sapere possunt, cupidirates castigent, ne ipfi quidem ludibria aut convitia effugiune; fed hac sect a, & maxime in absentes ingesta. Palam enim adulantium verbis solicitan-tur in superbiam, suique manem siduciam; tot litigantium turbis multo cultu, sed non diu ducaturo, illos propitiantibus: Cum nemo in dif-crimen fortunarum vocatus, lupplicase Iudici-

bus

8

n

ti

2 2 -

- 6 1

. .

- 6

1

- 6 • S

.

ı

il

quam

bus dubitet,& vel torvos asperosque mulcere, vel dulcedini ambitionis apertos, multa laude, & venerationis geffu, tanquam cibo aliquo fatiare. Iam olimillam artem Roma monftravit, cum reos, fordentibus togis, neglectuque co-marum viliores, Iudicum pedibus reverentia metufque affunderet. Sed e jufmodi fupplicium cœtus, in quemcunque deinde exitum dimittan-tur, ubi primum extra judicantium conspectum positiunt consistere, hanc timidam placendi lar-vam ponunt; & quas adhibuere blanditias in-terdum nec modico rissi inter suos recensent; e-tiamo; illorum quibus adhibebantur credulitatem. Iudices enim succedentium clientum agminibus femper pleni, fe haud raro ex corum a-dulatione menn non dubitant, omnefq; reve-ra fuo faftigio concedere arbitrantur, qui fibi composita humilitate corum animos parant.Illos judices dico, quorum ambitio noftri feculi moribus & callidioris vita perina destituta est; fiue nihil viderint prater Scholam, Curiamque, illic nugari assueti, hic habere cultores & decipi; five angustis aut inanibus animis ad facilisatem facti fint, ut pro se dicentibus avide credant, Sed tune maxime populari risu jactantur, si tan-quam suz sortis puderet, in militares animos & sermones erumpant, si in corporis cultu aularu adumbrent delicias, catera proluptates con-fectentur, togarum & tribunalium majestati non concessas; Que nonnunquam vitia inex-pertam adhuc fallunt (nam & sepe ad has dig-nitates subvehitur) juventurem. Sed nihil publica utilitati magis infell

BUPHORM. SATTRICI.

.. quam cum Magistratus, Iudicesque, obliti ne. minis Dez illius, cujus titulis, & velutivicaria fide, jus dicunt, ex magnitudine numerum aut litigantium gratia, affectum componentes, pfis legibus imponere non verentur. Nec facile dixenm, utra pernicies Rempublicam peius infefeet cum amicis, aut cum pecuniz indulgent, Quippe illa facilitas nihil familianibus negan di, Indicis animum impietati aperit, per hos flagitioru gradus ita affucfactum, ut excufatis fpe. - cie amiditiz sceleribus, postea ubicunque odi-- um aut fpes impulerit, peccare non dubitet; - sandem pro le aulus, quod amicis primum incon fudides enim faces demourn chen aillub.

- Quod fractiter divitiis incumbune, f querunt de populi malis opes, tune omnino reipiblicz corpus sub illis medicis plus remedio quam vulneribus laborat. Pauci tamen aperto facinore audent vel fuz cupiditate, vel amicorum fervire, Sed est lentior pestis, aut si mavis mode-Ha crudelitas , & jamipla confueradine excufata longis scilicet nodis impedire productas in forum suum causas,& infinito,ae veluti religiofo ordine, ad eximm fero producere. His artibus - regnum fuum producunt in mileros; & vaftandos uberius ministris suis tradunt; patronosque, & jam magnam illam gentem, que clientum mileriis fagina en perenni pattu implent. Qui ferat & quorundam malas artes? Iudicia que ipfi vendere palam timent, fub aliis fectoribus proftituunt; Ministros suz domi, à memoria, à Scriptionibus habent; qui servare relata ira in Criptis disceptantium argumenta & inftrumillo

menta

nof

mil

ftra

fed

offi

gra

zq

Ar:

arti leg

fus

m

12

ut

ís,

ţ.

C-

t.

10 1-C.

10

17

1.

.

.

n

.

n

S

.

n

è

à

menta litium folent. Hos aurem ad tam ambigolam fervitutem non ante admittunt, quam ingenti, & per licitationem crescente pecunia, service meruerint. O ludibrio habitas fortunas milerorum, qui le tribunalibus credunt! Minifraturos Iudicibus non operam fuam locare, fed & magni emere in familiam, & ad fervilia officia i llic admitto, quid est alsud quam veniam scelerum comparare 5 ut furtivis inde pradis grassentur in supplices, venditiss; suffragiis, & ibellis vel collatis, vel obtrufis, ipfi domino, aut equitati aufint imponere? Multis tamen Magi-Aranum candida mentes, potiorq; tam avaris artibus fanctiras & justi honores, mercelos que leges constituunt. Graves illi, & intra fortunz fuz magnitudinem modeste compositis neque hos magis adulacio implorantium opem, quam justiciz & famz pietas laudibus implet. Si vero hos Magistratuum cotus, non ex singulorum moribus, sed ex totius collegii gravitate æftimes, mirum quantum fui reverentiam fatim infundant; ut in corum conspectum admiffus, omnino sentias Cynez verbis dignos, qui in Romanorum Senatu quot convenerant Patres or le Regibus circumfideri dixit. Sed hactamen majestas longe gratiori spectaculo hos mulcehit, qui forenti negotio vacui, nihil ex judiciis aut sperabunt aut metuent, ac veluti in portu confederint, mare procellis æstuosú, hosq; Neptunos omnem fluctum suo nutu temperantes, intucbuntur, Carthagine Romaque in fordus compositis, Regi Numidarum Masinista, ich a traction et a la la la contra de qui

140 EVPHORM. SATTRICI

qui & iple Romanam amicitiam colebat, cum Pænis diffidium fuit, Jam in caftris utring; ex-Scipio minor, forte ad alia negotia in African millus, pervenit ad caftra Malinisse, tantique Prælii spectaculu cepit. Tuta illi res, quocunq le fortuna inclinaffet, Romani nominis maje-Rate Successit ergo in rumultum, viditas certanees;& impune licuit tot mortaliú periculis frui. Be vifa res cam ambitiofæ voluptatis, ve negaret hanc ante le contigiffe, nisi Iovi ad Ida, Neprenog; é Samothracia, extra alcam Gracorum & Trojanorum bella cornentibus. Ide in fori Iudicumque fpectaculum convenire non dubites quo scilicer vix quicquam jucundius, fi son i discrimen adductus sis, ve nec prece, admoven necesse fit, nec timere. Ná & excultis (ut multi funt) Iudicum animis potes interdum jucundiffima familiaritare misceri, aut horum in vanis litibus fenfus faltem, neg; ineloquentem erudi tionem percipere, ac de ipfis judicantibus ferre fententiam. Aut fi gratumeft in tumultu fori effe, iple discursantium fremitus, vultusq; diverfi,hi exanimati metu, spe alii exultantes, in ani-mum oculosq; abripient, ut te utilissimam humana dementia fcenam intueri existimes. Ac pracipue Patronorú callidiras (ubi eloquentia eft in pretio) oftentatione scientiæ & verborum pompa vibrans sufficit ad lepidam, nec omnino otiofam voluptatem qua perfulus, tamen fecuris filipiriis ad aliena mala interdu ingemises.

Quippe animus, & fors ipfa Patronorum (ut

em detorquet) longe à prima cam officios pietatis institutione divertit. Causas apud Judice orare, & vel nocentes accusare, vel adefic fordi dans, olim magnificum & liberale munus fuit, etiam hominum quibus fummam rem in caftris aut Senatu Respub, credebat. Non sæpius in a-cie Pompejus, quam sub Iudicibus stetit; Primique Cæfares, cum jam omnia possent, cam reis interdum advocatione malebant, quam fumma authoritatis suffragio, adesse. Merces autem, pre-ter gloriam, magnificæ rei adeo nulla erar, ut afflicta deinde illius nobilitatis rectitudine, & Oratoribus jam operam nec occulte locantibus, leges primum rogarentur, que cam periculofam mercaturam infamia notatam arcerent; mox publico vitio hos quoque obices proruente faltem modum conftituerent, certamq; pro mercenaria eloquentia pensionem. Iam infaniente Orbe, & in immensum litibus auctis: gens illa qua fluofa, etiamque populofiffima, vix fe-rendo agendoq; clientibus fufficit, fuas exuvias ad certamen tradentibus.

ts

Į.

ere

ulii difnis dine

Cr

ni

111

ncia

um

ino

cu-

es.

(ut

Patronis causarum, ut vbiq; vnus spiritus, ad opes farnamque properandi, ita Pro conditione regionum sunt varia studia atque gradus, per quos destinata perficiant. Leges vt plurimum, non nudo & candido genio perceptas, quo ducebantur qui illas condiderunt, sed destexas per innumeros anxiosque calliditatis articulos, in præcipuæ scientiæ pattem habent. In its aliquid invenire, quo eludi simplicitas possit bono jure vtentium, gloriosissimum putatur. Apud plerosque populos illa jura obtinent quæ Roma-

SAL EVPHORM. SATTRICE

ni fibi olim condiderunt, & civilia appellamus: Et quoniam ez leges a perius olim au-thoribus fancitz, robustam & variam erudi-tionem habent, ideo earum studium, non so-lum disfundere ingenia solet, per ardua ac molesta juris factique argumenta, sed & pulchra antiquarium rerum scientia imbuit, que ad humane virz culturam pretiosa est, in so-so saltern ad ostentationem valitura. In illis autem gentibus, apud quas non ex Romana fapientia, led ex municipali, & nonnunquam barbaro gentium scito, jura descripta sunt, vix ali-quid humanitatis ingrata Causidicorum ars ha-bet, & nisi promitteret quæstum, iis quoque invisa, qui studiosissime eam colunt. Ibi enim Patroni caularum ingenia non exercent per Romanz Grzczque sapientiz aut facundiz venustatem, sed inherentes aliquot vocibus, conceptafque rudibus verbis leges, nunc in cautionem, nunc in dolum contemplati, vix unquom puriori frientia animos mitigant aut attollunt, Anglia, qua Mulas, & studia literarum opulenta hæreditate hec scientiarum domicilia, velut in æternitatem cruditionis, ditavit, legum fuarum fludiofos, patronofque caularum, adeo non potest Launz cloquentiz, aut Philosophiæ humanitate adornare, quia in iis Legibus nullum Romani juris inest aut peritæ antiquitatis vestigium. Gallico fermone concepta funt, prico illo, & quem in antiquissimis authoritatibus aut negligimus aut ridemus. Si quid scriptum est verbis in hodiernos usus durantibus.

uz

ue im per ix

at.

uæ

12,

m

co

0-

us

ui-

tæ

111-

luas,

DATE DE

rantibus, hoc iplum impolito duneaxar accentu. & pronunciandi errore, fuum fecerunt. In hanc artem inflitutis raro majoris fcientiz cura eft, & ue plurimum nec latini fermanis elementa perdifcune. Satis ad advocationis rudimentum putatur, priscos illos codices legere posse, & loquendo corrumpere. Ita initiati adolescentes in collegiis ejulmodi argutiarum agunt; multoque tempore , provectiorum colloquiis , & ufit edocentur : nam nec modico ztatis dispendio ram laboriola ars , & rot diffula ingeniis , conflat. Non in ea regione certior ad divitias via est. Quippe Anglia ab externis quieta terroribus sciplam contentionibus fori, haud multum impari cladi , permifit : At cum præterea eximi magistracus in præmium illius scientiæ deftine tur, nil miru est ingemios adolescentes ejus studio capitadeo ut nulla sit patricioru gens, qua non cognationis jure à quo in litibus sublevetur inveniat. Ejulmodi Advocatis, veftis est in specimen fuz arus,ad pedes pertinens, toto margine, quantum in conspectum prodit, gentilis cuniculi pelle fuffulta. Hanc & domi fubfidium & ornamentum publice habene ; nec dubitant in publicum ocreati procedere, enam calcaribus verberantem pullantibus togam.

Gallia aliis virtutibus, vitiifq; fuarum caufatum oratores inflituit. In Academiis nomine Iurifpi udentizi aliquar stu degunt. Illic quidam literis propitio genio incumbunt. Alios putes in veternum, aut immodestiam natos. Virifque (prohitempora!) inde abeuntibus idem honos, corundem titulorum promiscua merces:

Aa

Qiy

THE EPPHORM. SHTTRICT

Qui enim inutili lascivia aut torpore lusere , nihil minus modice pecunize ope ad munus advocationis perveniunt; emptis scilicer Iurisperitorum fuffraglis, quibus de discipulorum cruditione restantibus Magistratus & Indices credunt Tam olim ita tradito more , ut is honor ejulmodi tellimoniis haberetur, nondum eruditorum & quidem jura docentium animis ad facilem & promifcuam mercaturam proftantibus. Et hi immerita dignicare sublati, in ignobilibus deinde coloniis agunt , & incer parem animoru cocitatem, obfeuro tribunali ad miferam clientum advocationem fusficiuntivel frinter divitias nati funt , paternis opibus ftatim excepti , proh nefas! & in Magistratum quoque exercicunt. Qui vero latum ingenium Iurisprudentia primum , mox eloquentia perfecere , il fan virtute totum ordinem Patronorum in ampliffimam laudem attollunt. Vix in aliis hominibus tam fincera humanitatis Audia, tanta cura aut tam felix literarum;adeo ut simplicitatem Musarum (quas aufteri, rudefve Philosophi, pæne rufticas extra hominum confortium tenet) crudusse videancur ad civilis vice altus, & deductas de fuorum montium fecretis, verze luci aptavifie. Quidam tamen ex illis nimiz eloquentiz studio peccant, & juventutis ftimulis, aut gloria fervences à commisso patrocinio deste cunt ¿Ludi-cum quippe & auditorum auribus ad voluptatem fervire adeo curant, ur ex omni numero, neninem minus juvent quam chentem, & quod Poet olim rifit , dicturi de capellis , amant ab onibalicis ordiri furoribus, luctumque Cannarum, na du fue qu ex

gn in me

lec

E

D

qu cer pæ

> de ob

Cu

&

State 30 GC

narum, & rubentem Romano languine Aufidum memorare. Alii exercitis per fallendi confuetudinem animis regnant, venalemque in quodvis patrocinium fidem, malo innocenus exercent. Ita obruere veritatis indicia, ita magna specie inanes inducre umbras, & plus juris in foro, suo ingenio quam legibus facere, documentum tam publici mali; nullæ lites, nulla in judicium vocata flagitia, que non Patronum inveniant; modo fit advocationi pretium, cui tanquam omnis patriz charitatem vincenti obfequium nunquam deeft. witte committees

CAPVT XVI

De divinarum Scientiarum perteu: deque Pra jedis Religionum

Ludant ut volent maiestatem Scientia, per Contemptum atque iocos, quidam barbaris aut incultis ingeniis horrentes, & hunc demum virilem animii & nobilitate dignum existiment, qui Mulas omnes, ut viles ineptalq;, refugerit; certe nihilominus sub ictu literarum per omnia pæne regnantiú hand raro res corum funt, & in iudiciis (que utique ex prescripto scientie regi debent) tremere sclent, sue audacie & stirpis obliti.Sed & alia przterea,majorque vis, erudi-tionem toti generi mortalium przeccit; Religionum scilicet & Sacrorum procuratio, que ex-cultis inter studia literarum ingeniis creditur, & plerisque hominum animis vere imperat; ce-teros necessaria simulatione impietatem tegen-

prede

546 EVPHORM. SATTRICI

tes, non minus in obsequium sui tenet. Nec tam ulla demissa, seu paupertatis, seu ignobilitatis fortuna est, qua arcere hominem à celebritate same possit, qui supra probitatis aut nequitie vulgus semet religionis specie atque argumento extulerit. Et ne usu, aut essectu, hanc literatorum potentiam carere existimes; quam facile inermium hominum, & inter solos valetium libros, nomina percensebis, qui hoc seculo sinb angushs compositi tectis, & de religione certantes, hos ipsos scilicet superbos Musarum comtemptores inter se commiserunt; Principibus, populis q; velut signum ferentes ad exitiabilis belli cladem, que necdum consumptis acerbitatis seminibus (ut videtur) nostris malis in totum contenta est?

Nulla igitur utilior animorum in spectio, qua eorum qui in hac Orbis tam multiplici tempestate ad religionum clavum sedent. Et hos optime in varias classes distinxens. Quidam veluti duces, novis sacris initium faciunt, sive veram sapientiam habent, sive ambitioso errore przeipites. Ita ille qui ab Ægypto Iudzos remeantes acceptis à cœlo legibus coposuit. Ita postea Sanctus ille terrarum ac siderum Author, qui hominibus sponte annumeratus nostro generi sua morte ad vitam iter sanxit. Et (quonia non hic tantum probitatem, sed & fortunam, qualis in humanis rebus ludit, describimus) proh nesislita ille qui Arabas primum & Syros, postea quicquid ab India ad Hellespontum jacet, & nunc inde omnes terras ad citerioris Pannoniz

pend

pane quanto ambitu circumfula maria extendit sacrilega superstitione corrupit. Et hos quidem quas vera & coelestia auspicia ad eam legum ferendarum majestatem deducunt, nobis haud licet nifi ad tidem aut adorationem fuspicere. Cateris qui nomine ca lestium in re tanta abuti non verentur populifq; imponere, eum animum effe necesse est, qui nec iplis suis legibus, nec omnino de divinis quidquam credat, non virtutibus parcat, non flagitia, nisi ad speciem forte, refugiat; Id quidem potissim um curans, ut fibi venerationem conciliet legelq; quas condit ad libidinem vel supertitionem suz gentis inflectar, Neg; (ue in alus sceleribus interdum fit) qui fic peccat, decipi ipli pollunt, & vel fuz fententiz, vel rerum amore que in questione verfantur , czcari ; fed fuz improbitatis confci ,fe impios; & pestes mortaliù non ignorant; maxime cum ad persuadendam populo insolentia ta feriz novitatis fit subtilis ingenii exerta procacitas; fed & métirimulta oporteat; Visú falicet, vel auditú fibi Numen; comunicata cú illo confilia; & que cetera pestiferi nugatores laborant aftruere. Sed hac non omniu faculorum labes eft,pauci enim,neq; femper cum fucceffu,ad tati flagirii audacia provecti lunt. Est aliud hominu genus, longeq; frequentius, profitentiu non abire à patriis facris,neg; aliquid novi afferre ; sed tantú errores, humano vitio, & præter authoru mente, in Religionem illapsos purioribus documentis velle exscindere. Et his quidé magnifica species probitatis, ingeniorum reverentia (nam qui tantă rem nisi industrii subrilesq; audeat?)

tea &

tam

atis

tate

uz

nto

rum

ner-

ros,

ifbs

occs

em,

bus

nta

quá

pe-

Pti-

luni

G-

ipi-

an-

ho-

fua

Hic

nz

ne

548 EVPHOR. SATTRICI

denique ipla novandi, & a exteris diffentiendi cupiditas, pæne lemper lequacium hominum turbam invenit. Eiulmodi interpretum lites Octomanorum gentem multo acerbius diversitate superstitionis, quam emulatione imperii, in Per-sas incenderunt. Sed quid interest quo potissimu modo pereant illi populi, qui quamcunque elegerint luz legis lemitam errabunt? Nos iplos in lucem, que hominibus una est, missos, quis non maxime indignerar his eruditorum discor-dis tam funcsta pernicie posse rapi? Quippe se-decim secula, quibus nostre Religiones viguerunt, plus centum ingenia peperere, novandi ftudio,& nostris deinde malis infignia; quorum quidem exitus ut nunquam exculem, (quippe nimiz pertinaciz vitio à iusto & qualem exorli videbantur modestia aberrates) ita primos im-peus odisse non utig; semper licet. Nam & o-pes, & veternus, otiig; securitas, sæpe solutam apud nostrorum aliquot disciplinam impotenti superbia & alis plensq; vitis obruerunt: & inde tam indignatio peritorum excanduit, quam spe-cie pietatis dissimulata inquietorum hominum Superbia exarfit, Quidam enim justis doloribus victi detonuerunt. Alii seculi vitta tacito ambitu amavere; quippe occasionem suis questibus & secessioni præbitura. Vtrisque idem initium esse solet. Parce primum neque multa exagitant, votis quoque & exhortatione optimorum provecti : nec cam videntur iralci quam monere, & gemitibus dolore profiteri. Sed ubi ad factio-nis magnitudinem procefferunt, tunc & iph la-ceffere inimicos impunius, & utrinque partium ftudia

Icon Animorum. PARSHIVE SAS fludia a mulacione accendi. Tune vero nectan te celebricatis fortunam fans regunt, nec in ver figits harent, per que anteaire ad pulcherri-mum facious videbantur. Sed majori supercilio affurgences plura in advertariis & atrocius damnant Sive quo fuum nomen illi led z quam affinxerint milerrima ambitione relinquant : five quod olim agitatum tantz defectionis confiliú nisi fensim prodere non sunt ausi vel denique o-

die in illos incitati, qui prima, & adhuc fancta illocum confilia, nimis acri & intempettivo certamine execepture. Ita muleos piis initiis in hanc emendandi provinciamingreffoss deinde fuperbia, vel amulationis acerbitas prodidit.

Sunt denique quibus vera fortisque sapientra mentem dedit ca vitia insectandi si que, nescio quam ipsis religionis umbra faciunt, culpa My-Harum. Lis ram calto imperu à modeftia non aberrantibus, sublimis fornis; indoleresse debet, & quod rarum est, nihil prose, sed pro publicis commodis laborare; Contumeliis, inimicitiis, maledicus, nec in odia rapi , nec à creptis abitinere. Eximum prorfus munus, andumquivirus tis. Raro enim qui abije sic carpuntut declie suis vitus videas, aut æquo, animo pati censores. Sed flagitiis fucum inveniunt, vel quod pejus est ca quoq; importuno patrocinio tueri non dubitat; conantures hos iplos menitores lices intra justi
officii pietatem composens apud populum penpetrati sacrilegii opinione everrere consum mori
Caterum ut nascentium Religionum ritus,

Suorum Autorum industria & genio nituntur:itapoliquam à populo probate lunts Prefestos

(celera

đi

6

te

ú

el

0\$ 0\$

2

di

9

N. S.

1 1

ci e

N.

n

3

150 EPPHORM SATTRICE

fuos habent, per quos rite dispensentur: Hos a-hæ aliæq; gentes diversis nominibus insigniunt: nos Pontifices , Præfulefque & cæteris in eum fensum vocabulis appellamus. Servandarum re-ligionum non alius utiliorillo regimine modus; qui etiam à cœlesti præscripto est. Ex iis qui e-ruditæ & laboriosæ virtutis sunt, reipsa Sacrorum incolumitatem sustinent simprobissaltem specie & virtute dignitatis, Munus quondam laboris plenissmum, & dum publica leges notira sacra vetabane, etiam in extremum periculi excurrens - moz domica extinctaque inimicorum (zvitia), congesta passim opes in ranti ossicii reverentiam, pane causam reverentia extinxerunt. Nam additis (& addi quidem decebat) ad illa divina humanis opibus atque officit, tantum onus vergere in terram coepit, eorum vitio qubus in hac utrarumque rerum mixtura tellus potior coelo fuit. Trafta afflicta probleatis argumentum est, quod tanti laboris curarumq; provinciam, que olim ministros querebat, jam multo ambitu sibi deposcut homines mihil minus quam de pierate & laboribus cogi-tantes. Jea hac eximia coelestisq; dignitas plerumq; suis ipsa opibus & ornamentis concedit; Et animum ad hæc munera applicare, est ut plusimum in splendidæ illustriss; opulentiæ cupiditatem incumbere. Tum poniti sam ambinosi nominis, illas gazas in humanitatem hospitii, & spem egenorum collatas, permittunt private la-scivia, nunc inani picturarum studio, nunc cu-mulatis variorum artificum laboribus indignè ludenti, Nam has opes prodigentem per pejora

n

n

- -

n

scelera nequitiam, modesti doloris verecundia omittit. Cujus autem dementiz putes, non mo. do tantorum facinorum audaciam habere , fed & fape quantum peccent, ignorare ? Habent quippe præscriptas ad Numen sibi preces, quas effundant in quotidianz pietatis officium , fandas has guidem, neg; illis omittendas; fed cantillo pento defuncti , credunt fe nihil coelitibus debere, opelas fuarum infularum bano jure fibi empras. Laryz illz, & vecordium furor ! quod munus assiduo labore zgrè perficias, id credere levi & perfunctoria opera ritè absolvi. Quod sisuas delicias hac saluberrima cogitatione distinguerent; le in specula positos, dicique pastores, fi que ovium sua ignavia in prædam concesterint , in extremam lui perniciem hoc futurum, fortaffe interdum devoverent illam ipfam qua exultant ocii lascivizes licentiam.

Sed non omnes paribus deliciis, & ignavia marcent. Nonnulli de voluptatum sumptu detrahunt quod in literatos collocent; ipsi quoque literas brevi impetu, tardiumq; non ferente, vel in speciem saltem colunt. Alsi ad eruditionem perveniunt, felici mentis ampetu evincente ignaviam. Sed & i si in nulla re magis eruditione utuntur, quam afferendis illius qua potiuntur dignitatis prierogativis. In infinitam sui libertatem argumenta inveniunt, facitque dissimulata cupiditas eloquentes. Eo modo videntur unum cœlum intueri, vnius causam agere; tunc etiam à

terra vix recedunt.

Qui vero hæc mala eluctati, in dignam fuo. fastigio mentem confurgunt, & publico splen-

140 EVPHORM. SATTRICE

dore ad commodum populi, deculq, Sacrorum, uti amant, (& vero nunquam ejulmodi defunt) illi nee fui ordinis libertatem tuftinent violare, nec exterquere alse namaquantu possinar, quangunt Br hi demú funt ad prilez fanctitatisima-ginem facti, ildem curis, vivendig; ratione, qua priscis ceponbus opes meruit quibus hodie per-trumeur. Abire omnis invidia hi demum funt antiquitatis beneficiis & nottra veneratione digardioni afficia e representation summer

Populus Antificum voce, ut est corum exifibus erudiri. Hine doctorum hominum ingens turba, & vbiq; divinarum faentiarum candidari, quoru aliqui vere, ac cum fapientia, ei quam pro-intentur feientia infiftunt. Catteros verius dixe-ris pro factionibus fuis quá ventate depugnare; adeo torrentis animi zitu rapti omnis generis patrotinium probant, quo Religionis fanctitate poffint populo commendare, amanto; pietatem etiam impia ratione provehere. Suas igitur fententias afferruri pulchre, & cum laude decipere credunt, etiami evidentibus argumentis illi rei faciant fidem quá duxerint effe verá. De adver-fariis porto dicturi , vix fincere illorú fententia produnt, sed deflexam in odiú, & pæne de sensu autoris excuntem. Velana auté repugnandi cupiditas eo æmulationé deducit, ut à quibus dissidere inceperint, in omnibus divertant; & hoc folent in pictate numerare. Tum quafi nihil probe aux astruere ii homines possint aut carpere, qui femel erraverunt , nefas quoq; existimant ejuf-

Icon Animorum PARS. IV:

modi adversariorii judicio proditos in se navos agnoscere. & salubri muratione eluere. Hec itaque propugnando qual non posse defendi satis constat, iniquissimo prasudicio onerant justam.

in cateris rebus literi.

į

t

Magni nexus inter/omnis eruditionis partes. funtie affectus qui divinaru reru peritos exercent, sepe cadunt in exteral Mularu disciplinas; maxime illa confuctido literarias lites, ac pzne odia agicandi I uriloonlultonum guidem rixe etiam ad inhumanitatem verború descederunt, nostro sibi seculo scurcam stagellumo; minantium Abut in lectas Meditina magis criam pervicates; quodillis non in gloriam tantu fama, fed & in opes quaratur; & wix unquam ludicrii iant ad folam voluptarem in ca arte certame fit, agus quodeunque isti male senserint immenta calamitate lucitibus, Caterum omniú litte atorum genus in duas rite classes dishinxeris qua-rum illa sit hominum multa quidem eruditione feliciti ded qui praterea civilibus disciplinis imbun incuriolam scholasticorum morum vilitare effugering alia vero illorum que animum vnis lifaris rudera quam cum luo (cculo viventes, ut plurimum foris inepti, & domefficis fordibus viles Nega etiam aliam elegantiam aut novernt. aut curant quam illam solitaria qua à Musis de contemplationem accepta frui quam uti magis possuns. Et hos tamen maxima utilitate colueiis, fi fcias ab hac cruda informiq; arena exprimercauri, & nitere illo iplo ornamento, quod in is velut multo pulvere obrutum, lu é amifit. Finis 4. partis. tn: va

Less Animorans. A & R.S. . . ALITOPHILI VERITATIS LACHRYME Miguinoties ideVolos conficonis paret

EVPHORMIONIS LVSININI

CONTINVATIO enam ad inhum manem velboru det elemes,

HENRICO BORBONIO Galliarum Protoprincipi, Alitophilus perpernam felicitateme a 18 hal

Ommendo tibi Veritate n', quam homina malitia nescio qua miquitate , & ad malum pravitate nature, damnavitexilio. Ot possis assimare, quantum te amet Des illa sovu filia que tibi tantum supplicat: Arrexere supirivam ad magnas spes dextere tue sulminantis robut, vigor animi, & ingeny selicis simperios superus, que tria solum paris imperio suo Galli babent. Sensisti quibu mjuriis emeretur rarissima mortalibus Veritas, que fuis miferabilis; no alias magis oblectat cultores fuos, quam cum per calamitates venit. Si reddi-deris libertate quam nondii inter cades & fup-plicia totam projecis: dabit tibi preter immorta-litate nominis qua jam tuis factis meruifi glorian restitutară Musarum que una că Veritate dudi exulant reffeto nimirum co intermoriente A studia evo. Non poffum amplim indignatione infra

Veritaris Lacbryme PARS. V. 355

infra me tenere, dolorem men continere, quem graviorem illud maxime factt, quod libere quere non liceat. Quod fi ru quiedam Veritaris partes fequutus, audeas imperare manus fues & arma promittentibus que hodie in proceffu funt vetta, postmodo velut in solitudine et stu sacebur, adevatura virtutes que nunqua magis sulgent, qua cii Veritate comit atur. Quidenim aliud totos bo. mines includit tumulo qua mendacin infamis bi. foria que laborate in sectatione vert posteritate ad ludibrit antiquitatis astringit, du miracula describit et fabulas etta pistrinu indignas Adeog male vivinus, quonia fevi mores, et infenfa tëpora, vera dicentes non tolerant. Sed lachryma, sus frustraten super esus modemato bacte-nus frustraten sampride disciplinarum studiosos (quibus etia suam sama bene nati principes debent) afpernetur, o peruicaci contume liaride it melioruliteratura sectatores, quoru tantu be-nesicio ipsi vivere diutius possus. Vetus sane in bocregno malii! Vade miru est inter magnatum inscittà, artiu, linguarit, co eloquenti a contemprum poffe re inveniri qui scientias ames, Adep pauci sunt qui Musarit decus, & Apollinis sequutorespoffint fuffinere. Sic in monumetaco libros clarifimorii virorii alias non parce fevitil, cii nomina eorii sypographorii loquacitas vul gaf fet, aut audacia feribentiii, quos bona confeientia conteptores fecerat cominate necis. Igitur, augufiffme Priceps, tue ifta partes erut, errores publicos, ignorantia, 19 mendactu deprimere, Veritarem à serviture vindicare, fugare dolencie maftitiam, tergere lachrymas, levere plantius.

Pre

EVPHORM.SATTRICI

Pro quibu officije famam vocabimus in laudem sui que virtutes tuas differat per totil terrari orbi. Mutuo ista fiunti juvabimus, fi juveris. Val. Værebam quod miseriis meis finem face-ret:nam & hisariot fortuna vultus jampridem fuos in perniciem meam condiderat, & vix inveniebatur numen aliud quod Alitophili me-minisser adeo etiam Veritatis nomina Dii odere. Com vox inter fylvofas convalles audita, à folitis quetimoniis importums terroribus, & crcoribusinexpletis, calamitoliffimum hominem mescio ad quod solatium vocavit: si conjuncti gemitus, & iniqua miserorum paritas, Fatorum a-cerbitatem, & invidiam mortalium, aliquo modo lenire posiunt. I wris erat tam conjuncta lapidum ferie, ad meernitatem durata, ut miamfi Iupiter aurum esset, il lum tamen incorrupta no timerer. Crebri ferreorum radiorum nexus, & quibus cum fua Venere Mars turbulentior inclusus, nec armis suis locum invenirer, nec suga. Non illam fuis brachiis æquoteus Neptunus cinterat aberant fluvidrum Dii omnes inymphæque tremulæ loci horrorem fugientes lymphas fuas alio deduxerant. Dura folitudo exefos telluris amfractus, & tenebricolas voragines habitabat, fola, nifi quod fenez mulier hac quotidiana querela fanctam fimul caritiem & folitarium filentium rumpebat.

Quod possii, furtim lachrymas male inuidia ma. Nate ribi comirié, tue, fero, consecro, dono. (ter Te patrie pietas, te livida turba potentum, Te veri fincerm amor, justumá, fidesa, Perdidit pano tua sors: ambo periistis in uno

Crippi-

Veritatis Lacheyme PARS. F. 357

Crimines fi (celus eft que quendam numina fecit Immanis probitas Sednon periiftis 6 anbos Aut libertatem melior fententiareddet Aut fl fate negant; adeone relanguit ardor Quo focundum uterum generofo femine nuper Conjugis implevit Mars Gallicus, ut fue danet Fattamifer rimeato fue superesse quereles Nefcio quid fondet manfurd bec turris image lam ferit Illyricum remis velocibus æquor . 367 Tyrrhenoft, finus, illum Galathea falutans. In tenero vultu vultus miratur avorum, Ardet, amanfa, fui tum deferit Acidos ignes. Me quidt in dubio eftejue connubiapofcunt Mille Dea. Veller cunttas, est in omnibus errat. Hine Arethufa fuis fufpirar blanda fub undis Mine Stymphalides malefano vortice currunts Et Melas, & Cyane,nymphen Symetides am-Ar parte en aliaturrito vertise Divum | (nis. Vesta parens, lento incedens per littora passu.
Voluttur ante pedes, supplexis affata filente est.
Innuba restabam sed tanta porentia forma Virtutifa fuit Protagonis imagine capta Succubui, fenfit vistam, thalamifq, recepite Post illum, mi crede, places: sed tedo jugalis Non patitur sincera duos; tua cetera sunto; Elle de multis Tibi jam fua brachia tendens Mirjer occurfat difcuffo Roma pudore. Hine Soline matura thoris, at veftibus atris Et laceris petit amplemus cui proxima fulget Farthenope, o rofco fpiranc Bifantia vultu, bunumera qurbes, quarum vel mania quonda Borboni:

EVPHORM. SATTRICI

Borbonidum fregere manus, vel bellica virtus Cognita diffects trepidis à civibus hoftes.

Dum loquitur, mentem fatidicus furor, membra omnia sui mous deservere. Nusquam post verum de Evandri successi vaticinium altiore Somno Carmentam Tyberino in littore Deus oppreffit, Accessi qua manus brachio committitur, indicem admovi, defecerat omnis arteriarum pulfus ; fuccedenfque in ejus locum glacialis fudor , pertinaci glutino totum corpus irrorave-

Ecce dum sudorem extergo, frontem frigo, pectus detego, deficienti fpiritui ventor u fpiritus præbeo, superveniens militaris cohors interrupit humanitatem meam & quali non liceret effe pium, in ignoto damnavit officium quod Romulus olim civica corona fine plebiscito donasser. Interim marcentes oculos quæ jam jacebat aliquantulum allevans reviviscere coepit, sive illam tumultus hostilis, five frigidions acris libertas excitabat, Tum demum convertens in me pallidos valeus nura fervitii mei continuitatem interpellabat, & voce nondum firma ut sciret cui beneficium debebat , de favitia præfentium querebarar, Az illi marinmis faxis furdiores, & crudeliores Siculorum tyrannorum farellitibus, ne supplicantes quidem voto responderunt, sed infestis manibus ori oculifq; impositis, vocem fimul & nucus cohibuere

Trahitur publica via caducum annis & ma-Aleia corpus, exitiú virtutis, & regni ingens plaga, cum sub justo principe severitate dominantiu verba quidem & lachryma impune effent. Botoms

Et

tus

rai

fer

qu

tat

ex

TH

bu

ne

H

ra

PC

in

C

G

m

Veritatis Lachryma PARS. V. 559

Et ne me lateret tanta ferocitatis caufa , invenus est aliquis paululum à turba seductus (dum matronam mœrentem & crines cum veste lace-rantem alii advchunt) qui stuporem meum hac eratione difereret, adala . Donnos emitturel

- 12: 4:15

Nullú unquam feculú hoc ifto pluribus vitiis reftagnavit, verum , cum catera virtutes pari fere fentencia exulant; inventa est una Ventas que cateris onerata, flammis tolta, rotis collifa, oleo ebullita, in perniciem fuam febeiliffima quæq; ingenia invitet & acuat. Mirum tamen, tam oruenta virtus cultores invenit. Iam plures familiæ fancus parentibus defolatæ, Deam co-lunt, quam in publico damnant : aut fuis tectis exclute, in fylvis delubra extreunt & aras , Vevitari. Iam rari nobiles prifez libertati qua manime Gallia commendatur, non valedixeruntz hujus funus plangore & veris fletibus perfequi, ne potentioribus quidem forminis licitum eft. Hæc justiffimi mæroris impedimenta, quæ miraris: plaq;, ut audifti, regii languinis lemina laxeo carcere ferviliter inclufa, exemplo funt, qua periculosú fit hoc tépore Veritaté le chari. Et ne me putes in depravatos feculi mores illegitima invectiva excandescere, nondi repertus elt, qui uberiori suorum sanguine Veritati parentaverit. Capiluporum gens, integritatis sue sama totam Germaniam impleverat: & quod rarius est, bona mentem comitabantur nobilitas, & ingenium. Avus meus cu corpus faum ubiq; terrarum circutuliflet, nihil inertius tot infolentibus variifos monachorum le cas judicavit. Itaque centone è igni V and acute areas, awas pager, avancellus

960 EVPHORM. SATTRICE

Virgilianis carminibus confecto, monaftica oris fimularam fanctimoniam, ingluviem, avaritiam, libidinem, ambitionem, petulantiam, & reliqua religionis pretexte inulta (celera stylo alieno lolerussime confodit. Plebs, quam nulla carena arctius superstatione constringit, non sulit ejus authores mordaci dente lacerari. Ruit impatiens irz, caputq; veridicum Rheno mersit. Extimuit fluvius, proq; sanguine timidas aquas contrahens, pallentes submusit fluctus, & Orpheo suo pepercit. Hic postmodo relicta parria cum duobus filis in Galliam venit: sed & illa Germani-ca contagione vexata, nuper Mendacio sacrifica-verat. Non potuit tamen, vir innocuus, inter tot fortunz minas ; & ingruentia undique pericula libertaris fuz non recordari. Igitur converfus ad antique Satyre morfum, doctiffimo & jara fuo verfu Veritatis hoftes perftrinxit. Cujus exemplum fili sequui , pertinacissimis argumentis Romana lascivia bellumindicendo, videbantur immortalitate digni, cum idem ventus & navigationis auxilium, & naufragii causa fuit. Breves & mutabiles funt humanarum rerum vices, & conditions noftre Fatum rector nunquam simpliciter indulger. Celebritas nominis, invidiam parir; invidia, inimicos ; mortem,inimici; & nihil eft tutius, ignorantia. Parcite dolori meo victrices umbrz;has lachrymas,deliderium vestri ; hæc suspiria , posthumi pietas foras evo-cat ! Absit , ut gloriæ vestræ invideam , quæ plus postericatis est, quam vestra. Pro Veritate cadendo, feciftis ut hæres laudis non bonorum, effem Sub oculis meis, awas, pater, avunculus

jugu-

j

Veritatis Lachryme PARS V. 960

14

13

S

t

0

jugulari, minus amicorum officiis, quam inimicorum crudelitate debent. Illa, vitæ incommoda mitigarunt: hæc, mortis ludibria fimul abftulit, & immortalitatem largita est. Quid facia est.
ft Germaniam repetiero, ut extraneum, abdicabit, Quisquis enim miser à suis solatium expestat: nescit quam levi momento mutentur hominum ingenia: & quam repentino ab animis
abscentium memoria deleatur. Si in Galliis diutius moravero, ipsa me meorum funera docent
quid timere debeam! nemo bene vivit inter parficidas. At ille optime Fortuna adversam sustinet, qui calamitates suas abscodit. Nullu solum
insolici gratius, solitudine: in qua, nec parricide
inveniuntur, nec alius, qui miserias exprobret.

Hac deliberatione ferox, tantis cafibus adspirantem reliquit; sed tum fugit, nescio qua vox auxilium implorantis fugam e jus inhibuit. Conversus itaque ad notiffimum fonum, videt amici corpus valneribus lacerum, & ram continuis fustium ictibus incumescens, ut ne Chiron quidem attonitus ad tot ulcera, homini pellime affecto anderet fanitatem polliceri. At ille qui jace bar undique circumlatis oculis, ubi in Capilupum incidit , quis crederet ? ram pertinaci in Onosandrum declamavir, ut facile effet conjicere, eum plus de ultione, quam de salute propria cogitare. Potens, & efficax nomen eft, undicta: quod quifquis amat, & vitam fimal spernit, & bona Fortunz. Male fine stimulis fatyras scribimus; admovenda sunt Poetis inforlicibus calcaria, & atrocibus injuriis excitandus furor. Pace tua Botris, quod nuper O-

nozan-

562 EVPHORM. SATTRICE

nozandrum poema arguit, enervi & flaccida facundia languebat: núc, quod offensus exclamas, mirandum fapit, & aliquid majus, Hipponactis carmine. Caterum, quoniam hoc, & illud typographorum curiofitas in publicum mifit, hunc libellum aliena farona exonerare volui, ne quis aut extra rem procaciter immilia poemata puter, aut Onozandri odio invidiole deductuni opus. Iam vulnera declamantis frigescente sanguine recruderant, jam pallor suffusus totum corpus occupaverat, & qui jam victor adversus iram Deorum placebat fibi, intereluso spiritu, in fua potestate vocem non habebat, qua constantiam fuam extolleret. Proh fuperi! quam facili ratione barbaris etiam precantia verba necessitas suggerit. Ille, ille Capilupus qui colloquium meum, & amiciti e nascentis jura contempserat, ut primum Botnda expiranti similem vidit,tam humano fermone , & miserabili gestu , perfricuit indignantem animum, ut ne dubitaverim quidem subvenire auxilium meum suis & amici miseriis imploranti.

Dum semicadaveri sletu magis, quam somentis succurrimus, inter plures domos adverto chirurgi tabernam, & è senestris dominum zdium
subterlabenti sluvio purgamenta e jicientem, qui
ut ad indicis vocantis signum cucurrit, tam sacili medicamento sugientem animam, sensusque morientes revocavit, ut zger confestim salubritate toto corpore percepta itineri sufficerit,
quod ad beatas zdes salutaris hominis ducebat.
Vbi, justi consedimus, tum novus ille Æicu-

lapius ad nos.

AFIGE STATES

Hace-

f

Veritatis Lacbryme PARS. P. 363

Hactenus humanæ fælicitati quodeung; illud est inimicum numen qubus suppliciis potuit
desaviit: tum demum ferocitati suæ habenas injecit, & minus hostiliter peccat, & occidit. Levis
mors est, quam gladius alienus infert; at illa miferabilis, & deploranda maxime, quæ alium
percusiorem præter moriturum non invenit. Biduum est à quo hospitem extuli, quem sua
nus repugnantibus fatis abstulit. Causa violentæ necis, Veritatis amor. Et ne vos alioquin sitiores novitaus male texta narratione diutius
detineam, hæc epistola (è sinu chartam producebat) quam ad amicum scripsit, antequam suis
vulneribus generosum estlaret spiritum, totam
tragoediam curiosos docebit.

PERCAS EVPHORMIONEM ultimum falutat.

V Tinam & Fibullius conditioni mez invidifict, & ego libertati. Aliquid erat, inter ferviles notas quas olim fronti tuz, juffus inuffi, quod festinantibus divitiis anteferrem. Traru ministros dominorum favor, dum evehit, strangulat. Ambitio, & luxuria, & libido scena defiderant: scena, catastrophen. Non imus in servitutem, sed cadimus. Tamen intersordes & parpertatem securitas habitat. At quidquid in altum casus elevat, aut aliems dolis concessi in dubio manet, aut statim festinat ad ruinam. Non pronu tantum iter est ad interitum, sed & praceps. Felicioribus etiam lubricu, Neq; enun corpora modo, sed & ingenia, illis debemus, quos sequi-

mur:

546 EVPHORM. SATTRICE

mur: & nulla eft deterior servitus, illa, quæ nos crebris muneribus, & in iqua secretorum vulgatione obligat. Alienú est, quod gerimus. Cósilia nostra, & res per nos fæliciter gestas, jubentium potentia fibi vendicat : injurius est , quisquis agnoscit quod suum est, & ut infidele mancipium Poscitur ad supplicium, rapitur ad poenam. Quo tandem (inquies) tuæ querelæ? Anemon à Callione injuriam acceperat, Provocatur Callion ad cereamen. Duni dubitat provocatus, ire, an reculare malit: folus invenitur Percas qui evi denti periculo, Anemonis generofitati pro Callione objiceretur. Scis, opinor, quam equis lineamentis uriulque faciem Natura diffunxerit.Pari igne oculi fulgent, frons armatur ad leverita. tem, aduncatur ad audaciam nalus, & relique oris partes dum in utroq; fimili proportione noscuntur, non invenirent qui sine errore à Percante Calliona sejungerent, si capilloru & barbe color unus amborum vultus confunderer. Hoc nimirum restabat ut Callion estem; & Cola pilorum caduciras canelcentisque calviriei squalor horridus, ignobilem à nobili separabat. Itaque novo capillamento quod colore Callionis crines referret oneratur innocens caput : & barbæ fichtia supponirur barba, deducor in arcnam componor cum Anemone, in statu sto, petor, excedo, perfequor; non animo, non arte, vincebain; caso vici. Anemon quippe verum me Calliona existimans, dum magno imperu icus ingerit, attrito in lapidem pede, excuffifq; è manibus armis, in terra ruit. Non infolenter ufus fum victoria , contentus hostilibus spoliis , fine cæde

-1

Fig.

Veritaris Lachryme PARS. V. 154

1.

ā

L

Ç

1-

30

ب ب

8

а

t.

2

e

u

e

S

e

cade domum revertor. Timuit Callion ne vulgara pugna, nomen fuum ad infamiam vulgaret. Summoveor domo, & prisca familiaritate in o-dium versa, hoc mihi cum muleis commune premium fuit, ut fatis effet fugitivo fi viveret. Quam repente reru facies immutatur ? ecce victor lupplex à victo vitam petit, Ad Anemonem confugio, & illi ut acciderant fingula fideliter exponens veniam merui, & quod venia dulcius eft, amicitia. Iam non fervus, fed comes, & aliquanto egiam Anemone majorsh ad illius humanita. rem mea in ejus domo perpendatur authoritas. Tum denique inquirentibus quænam fors me cum Callionis hofte conjunxifiet placuit enurationis mez causas ad hanc historiam referre,ne quis aut ut mal a fruguservum contumelijs lacesferet aut Callione ut Anemonis victorem laudarer. Non diltulit rumor timiditatis fuz seftem ad Calhonis aures inconfulta diligentia perferre. Tum demum vehementifime exarfit, & ad fugitivum persequendum crudelissimam licorum manum milit,que captivum quis comperta & vera narrallet per totmenta laceratú, cruci infringeret, & publicum spectaculum ad crudelitatis etiam fatieratem rorzimpofitum populo exhiberer, Non hostem indignantemaled potetiam indignantis verebatut. Anemon, qui facrum jus holpitilad ultimum fervaflet, nife Callionis domeficos, & affectarum numerum timuffet. Ve ergo & nomen meum morti eriperem; & corpus barbaræ multitudini , derelichus abomnibus ;'à me iplo tandem petii auxilium, ut docuam omnia illi parere, cio adinis pellos ad Mortem

66 EUPHORM SATTRICE

Mortem, modo in extremo libertatis ofculo velit expirare. Hæc ista qua ad te scribo manus, ut epistolæ simul & vitæ sinem faciam invitat, & armata ferro, atramento deficiente, dum sengui, nem poscit, solum hoc permittit ut insera, Vale.

Adhuc extreme tabule à legentis dextra pendebant, cum cubiculum in quo eramus fenex canus intravit:hunc clypeata publicorum farellitum phalanx , cum plebis infima turba miscellanca lequebatur. Tum ille proclamare copit, majestatis reum hospitem nostrum esfe , qui tabernam fuam contra divorvm Marci & Commodi edicta fugitivorum afylum feciffet: fe, legis Faviz & Senarusconsulti Modestiniani authoritate ad Percantem inquirendum mislum. Nec quarijan domini pecuniam servus intervercent; constare è voluntaria fugitivi nece, majus admilliun crimen. Nimirum, maleficum, proditorem, non tantum Callionis vitz infidiatum, fed & in gloriam famamq; integerrimi & generofiffirmi hominis imprudentifirma calumnia invectum. Illum, & fcelera fimul fua ,& supplicia quibus destinabatur , transtulisse in fautorem & celatorem nocentissimi mancipij.

Dum rabiola voce in trasfugam, & holpitem transfugæ perorat, injectæ chirurgo nequequá reluctanu catenæ, & in proximos hortos impetu fasto, nuper inhumatum. Percantis cadaver cum holpite quondam suo publico plaustro, quo damnati ad supplicium vehuntur, barbara fentatate imponitur: interq; nostras, & bonæ viciniæ lachrymas, eodem sunere, mortuus & vivus inferuntur. Cui demum (inquam ego) sutura est

Peritatis Lachryma. PARSV. 593

R & in C.

1

1,

is

0-

ec t;

1-

2

1

z

fecura quies, ubi fato functis denegatur ? que tranquillitas sapientum animis, ubi locus non invenituriquem tuto incolant? umbræ folices ab Elviis cruuntur, & inter beatorum fedes nondum Veritas effugir pænam? Blandum fubrifit Bottis, & exclamationem meam oratione tam placida suscepit, ut videretur Phæbus inter nubes nitidum corulcare, aut in tempestate tranquillum Neptunus apparere. Et tu etiam (inquit)ex illis es,qui mortalium criminaDeorum exemplis, nesciunt in virtutis locum tranfife hodie non meretur hominis nomen, quifquis erubelcit cum Diis peccare. Auhtores lee. lerum facimus Deos, & nullum numen fuperficiole colicur, nifi prius hominum nefariis cupiditatibus, suis vitiis authoritatem fecerit, Impii parricida Saturni exemplo delirant, perjuti amatores Iovem imitantur. Venerem improbæ meretrices, Mercurium oratores ampullati, Apollinem multiloquaces Poetz, Ælenlapiú impostores modicis& quicunqs in hanc luce blandiente Fato venit ut aliquid male faceret, nihil unquam fine suffragio Deorum immortalium fecit. Deline mirari incredulis fatis effe ad mendacium fidei, ubi fabulæ ad religionem fimul,& ad præfentis vitæ felicitatem conferunt. Hic. luctante lingua ofculum illi adfigit, quem mox occifurus eft:ille, dum demum Fidium invocar, amicitiam violat, alter, effuse mæret adversam in alio Fortunam, quam iple dedit, & fera indicia ambitiofi affectus, à lachrymis quarit : favi judices codem momento quo cunda litiganti promittunt, mendiciratem mi-Bb nantur

194 EVPHORM. SATTRICI

nantur: advocati, nunquam fine fpe clientes fuos decipiunt: illudunt credulis procuratores:im-Ponunt Theologi omnium animis, docentque nulli timendos etle Deos, hoc dilemmate: Si Dii funt, inquiunt, & iph falutares, nemo nili furiofus veretur falutaria : Si non funt, stultum est eimere quod non est. Quid plura? ad eum gradum pervicax saculi perversitas venit, ut humillimi etiam spiritus homines in perjurium loquaces fint, & in alienum damnum facundi. Inter male sana parentum præcepta crescimus, pucri auditione fabularum delectamur, senes narratione: inter lufus & feria inferimus falfum, & tancis injuriis emitur ambitio, ut fine homicidiis leves fint rapinz, & extorfiones fine querela, ubi miferis etiam omnia præter vitam eripiuntur. Avidum eft humanum genus, & invicem fibi obitar; quicunque rapuit, alienz aviditati exponitur; nulla felicitas in turo est. Pessime quippe cum virtute vivimus, & quisquis in solitudine sibi contigit, languere in otio dicitur, & inerti animo ea de causa tranquillitatem quæfiffe, et fe civilibus negotiis eriperet, & imminenti tempestati timide sub-duceret. Negant mortales exteri philosophum illum effe, qui à terrenis animum dimisit ad divina: & inter plaulus guibus mendacium excipitur, luget Veritatem nondum postliminio rediffe. Dialecticam earn tantum admittunt, quæ luci tenebras ingerit, ut fallat: quæ ratiocinationibus, ut vocant, suis obruit rationem, & intentum vanissimis syllogismis auditorem ad decipulam ducit. Laudant Physicam è nugis Poctarum

Poëtarum ortam, quæ dum solo Naturæ spectaculo respirat, non invenit Deum & a seleris, quas suus instinctus ad omnia movee, didicere violentiam, cædes, surta, & alia scelera quibus maligna mortalitas ubertim restagnat. Quid dicam? de Metaphysica, quam ideo recepere, non Deum esse ostenderent sed ue simplicitati delirantis populi obscurssimis nominibus, & nunquam intellectis insidias structure. & ideas, materiam, formam, transcendentia, introductiones sormarum, essentiam, & similia, vitiis suis accommodarent. Quæ omnia facilius creduntur, quia non videntur: & fortius inconsultas aures implent & rapium, quoniam humana fragilitas ad dubia & falsa sua sponte inclinat.

Accedit sd ea, & quartum genus Philosophiæ, quod Morale appellatur: & cu multi fint,
qui variis præceptis tenera formaverint ingenia,
solus Theodorus in pretio est, qui affirmar,
somnia crimina, in sapientem etiam cum laude
cadere posse: oris & habitus modestiam, famunq; affectare sanctitatis, non modo sceleratissimos excusare, sed & contentiose antequam
fata poscant, adscribere eos codo. Improbos
mores tristitia vultus, & religionis obtentu
quasi tenebris obvolutos per virtutis speciem
expirare. Tegenda obsequis frequentibus odia,
ut per servitii & familiaritatis jura tutiori fraude quodlibet persiciatur scelus, cui & ipsa Fortuna peccatrix scelicitatem solet indulgere.

Hee ut palam prædicabat, publicum odium in se convertit: neg; enim magistratus tantum cu

Bb 2

142

196 AEPPHORM. SATTRICE

fus turba hanc declamationem cum fastidio audichat, sed & quisquis in cam tabernam confluxerat spectator prudentis exitus, aspernabatur importunum oratorem. Iam murmur, jam
clamor, minz, injuriz, ictus, & quicquid aut tumultus, aut furor, iratis suggerit. Tardum est,
disserre, quod expedit. Inter tot hostes Hercules sine vindicta cecidisset; & quicunq; alius à
suis viribus auxilium expectasset aut à mora,
heliebori potione sanandus crat. Igitur sugimus
non inviti, sed ab ingruentibus undiq; periculis
invitati. Per amfractus deinde obscurissimos,
& deserta sylvarum egressi, in eum locum descendimus, quem Apollo, si viveret, prasserret
Parnasso.

Nemus præaltis densifq; frondibus umbrosum, nivatas fontium lymphas, & numquam
stientes arenas, sua opacitate veluti propugnaculis tegit, exclussis; dies dolet lumen suum ad
intendictum venisse. Sparsi tamen stores, qua
subtilissimis radiis Sol penetrat, viride gramen
prætexunt, & Zephyris dulce errantibus odores
præbent quibus nutriantur. Præterea, arborum
radices musco circumlitæ suas vires adhærente
humiditate temperant, & crumpentes certatim
truncos lætioribus ornant brachiis. Tota sylva
arguto susciniarum cantu perstrepebat, quem simus aura levis commotione foliorum, & placide manantium sluviorum loquacitas suavi musmure interrumpebae: quibus cessantibus, sub
platano quæ in immensam altitudinem surremerar, bonus tamias hac cantilena antiquis delirantium Amorum stammis valedicebat.

Adhef

Veritais Lacbryma. PARS. V.

Adhefiquondam domine vultibu Servus Cupidinis.

Solutus vinelis fatis eft. Imperi

Invenit exitum. Beat in qui fqu'is placido naufrag Dat vota littori.

Procellas temnit Veneris perfide,

Riderg turbidos Amoris fluctus. Metus ut fpes abit: Nec liber invider.

Amantum veris queralus gaudiis, Hinc pulcher ingerit

Cupido lu fus: valida dextra Illing necem ciet.

Face fant arcus, pharetra, & fpieu Seve libiding

Procan fuventus reperit torridis

Fervoribus modum.

Tam leni concordia ad vocem pulfabat refonantes cythar nervos, ut Sirenum contemp tor Vlyfles, arbori navis alligatus, vincula diru-piffet etiam cum periculo novum Ariona propius auditurus. Oculi ad finistræ manus motum adhærentes addebant canenti gratiam, Musarti & Charitum dulce temperamentum. His, aut fimilibus modis à Deidamia gaudium Achilles extorfit, Tum demű languente brachio cytharam demisse in terram, complicatis deinde pedis bus, & dexrero cubito genui imprefio, fic ad Daphnidem (qui sub ejusdem arboris vmbra fedebat) cum lachrymis infit. Mille nos cafusquo-tidie collidunt, fed generolus animus concitatus ad honefta, aut nihil timet, aut fi ad aliquid

Bb 3

98 EUPHORM. SATTRICI

expavescit mahum illud est. Nescio an adolescentiz mez vigor, an naturalis impetus, ad libidinem proclivior suerit. Iam sero, immo statim, immo vero jam nunc, stultitiz mez me panitet, & pallido horrore ad omnia blandimentorum nomina contremisco. Sed quoniam jubes me Daphnis delirium meum meministe, Vel iratis etiam Cupidinibus, & mirum & savum sine mora memorabo.

Illum ex negotio petebam. Forte Pactoli fluminis in ripa Ilienfes mulicres Iunoni facrificature exierant muris: omnes fi non Dez, credi tamen poterant: & forfan inter tot calentes formofarum fæminarú finus, melius quam in Cypridis gremio nondum faris defletus Affy-riis Adonis latuiflet. Cunctis eximium pulchritudinis aurez decus, amantius tamen in una nitebat. Vepote cuius genis nix inherens purpurco madefacta fanguine, extingueret rofarum & liliorum nativos colores, Collectá fron-tis modestiam duplici semicirculo instar crescentis Lunæ aquabili meditulho supercilia nigra cingebant; radiata lumina imminebant nafo,& velui è vallo in aggeres, inevitabile Amons te-lum vel & in innocentem spectatorem fine delectu torquebant. Iam crines ad captivitatem flexi, quor orbibus vibrabantur ad gratiam, toideni laqueis hominum libertati infidias fecerant: & ipie purpureus in Libiis color, videbatur, humanicruoris continuo potu in tantum ruborem venisse. Cervix alba, & fine gemmarii fulgore satissuis deliciis ferox. Infra, gemini folles Cupidine undequag; spirantes, incentivo

&ad pruritum etiam frigidos invitante motu fotoriantes pulfabant papillulas, & à suo subsultu
lumborum levitatem indicabant amatoribus.
Nihil vetabat advenam cultorum turbæ adscribi. Etenim sicut divinitas, sic forma (cœleste donum) laudatorem nullum à cultu suo semovet.
Contremui, sensere novas pracordia flammas
Hests es in vultu, qui fuit intus Amor.

Hasis & in vultu, qui fuit intus Amor.

Haud aliter nivea depastus amore juvenca

Taurus agit sumos, & pede saxa ferit.

Nec mora, itimularus ardore, acceffi, atque ita compellavi. Crede mihi domina, fax recens ad illudincendium parat fe. Quod fi negligis, vel post morulam non poserit extingui. Quod fi peregrini vota admittis, ecce tibi duo magna Numina concilio: Amorem scilicet & Apollinem. Illum tui oculi è calis ubi aque ac in terris imperat, eripuerunt, ut mihi traderetur, & ego illivicissim. Hunc vero tua ista facies formata ad invidiam Dearum litigantium in Ideo monte è confortio Mularum ad laudem fuam vocavit, ut fcires, tantum freciei miraculum unius viri custodia tegi non debere: nullum effe bonum quod commune non fit: & formofitatem ideo dari à Diis,ut à pluribus ametur. & plures amet. Quocung afpicias, nil toto maius in orbe & plures amet.

Quocunq afficias, nil toto maius in orbe
Collucet P babo: tamen bic communia vulgat
Lumina, & incertis inconftans ignibus errat.
Aureus buic color est, & sunt argentea Lune
Cornua utera, tamen non aquo lumine stagrat,
Vertentema, suis desinit cur sibus annum.

Lympha fluis, formofa fluis feu dedala rupes.

Bb A. Findis

600 EUPHORM. SATTRICE

Findis, & ivato pertundis marmora fluctu:

Seu tu prata rigas, Cereremve inducis in arvis.

At formofarum tamen est communis aquarum

Usus, & astrictæ nulla sub lege vagantur.

Sola nocens, ingrata viris, ingrata puellis,

Perá nesas, & triste decus, male sista; reliquit

Lex thalamis speciale malum: quo frigidus olim

Tutior in dominæ conjunx amplexibus esset.

Hæc inter morimur, seva á Cupidinis ira

In vetitum ruimus. Nã quem non improba carpit

Forma, vigor á animi? sic Tantalus imminet un
da.

Que refuga ora senis vullo pro crimine ludit; Impia quid damnas tam justas Iulia stammas?

Quid terres sidei & probitatus imagine vana Famineam mente? Furor est, concedit, & offert.

Que quia jussa negat, cur sic sejungis amantes.

Et concedentem secludis barbara cunnum?

Quem fastidito demulcens rore maritas

Ad plenos acuit coitus, optatas, furta

Quidnon cessantes custodis in arbore fruct u

Dure marite, ferox, & sevo sevior Euro?

Ille tum selectim ager sulcatus aratris

Piuribus, viber erit: non illum deterit usus.

Deperit inde nibil; contra sacundior alto

Imbre tumet, largos, potens in semine surgis.

Quan mi sera est natura bominum imortalis iniquas

Cura dedit leges: & quod tot furta Deorum. Oftendunt, audire pudet, Sic lune Tonantem Lufit, & accepto decepit adultera flore.

Lusit, & accepto decepit adultera flore.

Qui flos inteneris secretus fingitur bortis

Imprægnasse Dea & thalamos le sisse pudicos,

Mentula

Veritatis Lachryma PARS V. 601

Mentula erat, dupliciturgens plus cornea bulbo:
Lactens buic caulis, sed quem pro seipite posses
Accipere, or semum duris aquare cupressis,
Aut niss purpureo vertex sulgeret ab ostro
Totus ebur nitidum, cuius vel lilia possent
Intaste an nives tantum cupiisse colorem
Cuncta Clionosti: tu que lunoniu amores
Vidisti, narrare velis, quo lupiterigne
Arserit, an stricto trajecerit ilia ferro,
An frendens sulmen dertra libraret ab aure,
Setosama, serox insecerit exida tergo.
Rest: or immunda tractando virilia palma,
His quoa, furta placent, consux, ait: utere donis
Que natura dedit: non sum tam tetricas ut

Sensi ignes, damnem: brevis est injuria nostri Et secreta thori: meus est genitricis in alvo Impersoctus adhuc infans. Tu nate parentem Aut sequere, aut penetra Stygias injurius vn-

Dixit, & in medio placidus concedit Olympo. Tantorum miseri cur non exempla Deorum Mortales sequimur: cur non communia testa, Communes fi, thori, sevum de corde dolorem Depellunt, dempris fi, solers elementia sulcis Zelotypus mulcet frontes? Hoc itur ad aftra Limite: quid Divum donis fælicibus obstas Iulia? or ingratis servas tua jura maritu?

Ad hæcilla. Bono animo esto, inquit: nequenim hac sine Numine venistizen, & Amaryllis. Tamiz mutuo amore mancipata est, & jamdudum pari cupidine ad integram voluptate suspirat. Facito ut probus miles ad excusias hac

Bbs

proxi-

602 EVPHORM. SATTRICE

proxima nocte in conniventi lumine agendas cum armis venias; non ultra differro, quod petis: Veneri lacrificaturæ minima est de l'unone cura. Estice tantum ut memineris domicili mei quod peto, ne cum abierit dies & tu sine lectulo vigiles, & ego sine amatore. Processit deinde per amplissimam civitatem, pererratiss; pluribus vicis, ingressa est domum tam multis insignem ædisicus ut oppidum sola facere posse. Quod si ab ædium fronte interiora conjicere licet, in his majus erat aliquid aurea. Neronis domo.

Commodum. Sol ad Oceanum cursus prxcipitabat, & minori lumine inter dieni & node Velper nitebat, cum felices tenebræ intenderunt le cœlos. & patentes fores iniplo limine mulierem excepêre furtivo fufurro, & qui tamen audiri à vicinia posset, Tamiam appellantem. Non dubitavi me meamo; fortunam advocanus arbitrium credere. Nimiru Amor ex hominu animis timorem expectorat. Illa manu prehenfum ubi per flexuofos finus ampliffime domus percraxit non repugnantem, co fe mecum cubiculo inclusit quod luxus, credo, speciale sibi domicilium elegerar, Ibi nive candidiores cereæ faces sua multitudine immiserant die & eas brachia per ditiffima aul za exerta tota ex argento fuftinebant, Ebore candidiffimo testudinibus cupreffinis, & jaspide, summa parietum refulgebant. Lectum circumdederant parapetalmara phænicei coloris, aureis limbis ad immane pondus onerata aurez quoq; fimbriz ftragula cingentes totum fere tegebant pavimentum, quod varii

yarii marmoris solerti cojunctione ad veris etiam invidiam & reddebar omnis generis flores, & servabat. Adeo vitia ad virtutis speciem ornantur, ut qui quondam in Cincinnatis & Fabriciis Virtus suit divitiarum contemptus, ille hodie inter luxuriem sæculi usque ad nauseam calcantium regnet.

Tum mentam illa quæ mihi itineris dux fuerat ante focum erexit, impletamq, selectissimis bellariis, & poculis Liberum patrem spumantibus, indixit postecenium: interque mutationes veneris hortatrices, cui serviret, exposuit.

Iam octavus est annus, à quo Amacho ditil fimo homini, fed ad fastidium stelido, Amarylhs nupfit. Caveant puelle que felicitatem fuam ad númorum nienfuram metiuntur,ne inter devotam amatorum turbam eum conjugem eligant, quem splendor auri, non virtus, non inge-nium, non inguinis indesessi grave pondus etiam ultra defiderium commendant. Inter aurum & argentum jacet Amaryllis, & in riuptiis vidua, ignorar quem habitura fit hæredem, Tamen,castiffima mulier, tanto ardore ad qualitionem liberorum fertur, ut nihil finat intentatum, quo prægnans uterus expectatistimo partu aliquando successorem resolvar. Absit, ut de tua forma tantum præfumere velis, ut credas te ab Amore ad tanta formina amplexum vocari! quoties: ardere le dicit, toties fumum dat, non fidem: fejlicet ex ambitione audientis, non ex cupidine fuo jurat; neg; enim habet pulcherima mulier quod diligats nec magis formola quam pudica, fine crimine ofeula dat, & accipite interq; pendun

604 EVPHORM. SATTRICI

interq; varios concubitus non invenir adulterium, quod non coitus sed ad libidinem æstuantis mulieris voluntas facit. Pridie dum ante aras staret, et mellita oratione sollicitaret in auxilium suum salutarem Venerem visum est Deæ
simulacrum annuere voto precantis. Crepuêre injectæ soco laurus, es splendidissimo nitore
colluxit templum, subridensque amico numine
Venus, nunquam minus dubia voce hoc esaculum expressit.

pri

m

in

33

Qua largus diti restagnat Pastolus unda,
Et qua luce Dez Iunoni sacra parantur,
In Tamiam sevi flammas jaculabor Amoris:
Cor grave vulnus alet: subito rubor ora notabit:
Prebebitá suos ad verba precantia vultus.
Sustine; quodá petet, facilis concede precanti.
Non ante exerto sua cornua Luna reducet
Vertice, qua tumido tua viscera pondere crescet
Mater eris gravideá tibi Lucina savebit.

Ne mirère igitur, amatorem te tam cito receptum, quem Dea (sub cujus tutela totus orbisagitur, & quæ jura pariter cælis & terris dat)
justi in pudicos thalamos admitti propagandigenevis humani causa. Cura Numinum si nonmaxima, tamen aliqua sumus, & quodeunq; sine illorum arbitrio sit, inutile putatur. Amachusinfaustis ominibus quo die Amaryllida duxit,
frigido congressu interfecit cum virginitate socunditatem. Successère in illius locum quatuor
fratres, & Amachum dum à sterilibus thoris arcent, conturbatis seminibus illuserum soroi.
Istorum imporentia totam familiam in solatium vocavit; sed inter tot suturorum millianondum

Peritaris Lachryma PARS. P. 609
nondú inventus est, qui desideratæ sobolis imprægnatione repararet labentis domus ruinam.
Ea adhuc loquente, in cubiculum in quo era-

mus præcipiti paffu venit Amatyllis : excufiz fores ftridenti cardine converterunt ad forum funm oculos narrantis facundia pæne obseratos in fomnum. Collucentes faces ad ejus conspectum vife funt majoribus flammis ardere, Nimirum iplosetiam ignes geminus ille ocellus mortalis nymphæ urebat. Quæ postquam mosas funs importunitate mariti, & familia vigilia exculavit, Amatores inquit, & tenebras quartit & fecretum, Statim reducti poftes, & janua admotis repagulis ad fecuritate laxata, omne deinde nocuum lumen ex unctum, & rorans balfama lectulus ad gaudium femiaperrus. Crediderim illum poetas olim speluncam fecifie, in qua Didotanturi Aneam fustinuerit. Delectata illa ancilla fedulitare multum rifit, & brachiis huic collo injectis, & ad ofculum fele ore ultro offerente, Thorus, inquit, ifte lacebras fuas debet hujus vernæ officiis; at tu, dum quas fenfurus es flammas imperant abscondere, illis filentium. Hoc dicto faviit arctius in amplexum, & hiantibus labellis tremulam linguam in os Stupentis condidit, interq; gannitus pertraxit in thorum amatorem jam cadentem.

Scis, Daphnis, quæ bella tenta libido lasciviente lumbosusciret, qua amantu voluprate succub e mulicres crebris subsultibus & lubrico spinæ motu amori indulgent, quæ petulátia ad reciprocos morsus soleat in ipso prosluvio seminu jacentes esserare, quæ salacitas varietate con-

greffum

606 EVPHORMSATTRICI

greffu um Spintriarum inventa superet, aut Elephantidis libros? Crede hæc omnia in shalamum nostrum venisse, & tandem longo & repetito certamine fatigatos, in altum somnum
desendisse:postera die, refectas cibis vires, ad
hujuscemodi colluctationes conversas, & durasse ad confinia mensis voluptarem solidam, donec in sœtum obitipato Amaryllidis utero Veneris oraculo sidem secerim. Ipsa tandem consuetudine satur petit missionem, cum illa & languori jam meo irata, & puto ad novitatem erecta, quod petebam etiam ultra expectationem
facili nutu concessis. Addita hac monitione.

Si,inquit,tam prospere Dii tecum egerunt,ut poffis inter virtutes tuas taciturnitatem numerare, invenifti, qua fidelitatem filentii tui infpiratis honoribus aliquando remunerabit. Si verò tea ifta lingua importuno motu secretu revelaverit scias te cerussima nece ejus temeritate lui. turum. Longæ funt manus & implacabiles mulieri læfæ, utpote quæ nunquam torpent nisi post excidium provocantis; excitatur desuetudine foror; cumque alii mentis impetus, & violenti affectus animi, tempore, longaq; absentia, veluti te cus enfis, rubiginem contrahant, fenfimq; minuantur, ira cui loquacitas male fani amantis causam fecit, non invenit in fæmina modu. Et ne me putes ad minas inanes & bau. Supplicium descendere, advocetur hic Hippocomus, ut traductus lanienz, doceat Tamia quid timere debeat, Pervicax elt in famam mea fortuna, & in ipfa domo dudum invenit qui pudiciuz mez noceret. Nimirum quem è fabulis,

84,

qu

lec

m

co

bi

fu

a

in

de

1

Veritaris Lathryma P A RS. P. 60

& ab Hippona, ad domestica servitia contuli, quem in hunc recepi thorum ut per luxum & illecebras conditionis suæ obliviteeretur, gratiam meam tradidit, & nesario sermione tot mea in se benesicia ingratissim loquacitatis scelere polluit. Adeò etiam in serviles animos vinlis sexus consuetudo descendit, qui ubi ad satietatem libidinem explevit, sudibrio habet amatam, & superbo sastu negligit Cupidines nuper pernocatationibus, sachrymis, suspinis, & exitiali pæne inedia questos. Lecius in Africa qui ros ad medes corporu inter Auroræ rosas è cœso salutaris cadit, ad primos nascentis Solis radios expirat,

Sub ifto fine fermonis perductus eft Hippocomus, homo lafeivæ frontis, oculis petulantibus, nigro crine, barba primula, & nondum ad mentum delicato & tenello vellere descendens. Solum pectus, quod ad inflatorum utrium speciem protuberabat, deformaverat formolistimu corpus, quod Doris ministra ubi ad infelicem trabem arche colligavit, egit retro cubitu vestes, & alte fuccineta supposus patientis pedibus argenteum labrum. Nec mora quem tenebat gladium tam also vulnere in Hippocomi pectus, condidit, ut fanguis erumpens uno impetu pzne totum labrum impleret; mox inter cruorem cyulfo corde, aperuit os nil reclamantis, & extracta viscera carnifice manu prabuit, ut manderet;additactiam hac imprecatione, pari nece damnatum fpititum ejiciat, quifquis impudicam quam fecit infolens diffamat probris, & in bonam amatæ farnam dedignatur mentiri. Ac ego ut eram femimortuus, candem crudelitatem

608 EVPHORM.SATTRICE

frigido horrore expectabam, eratq; summum trepidantis votum, mors mitior, quam in prætium præcipitis obsequii serio advocabam; sciebam quippe raro subsistere lassam fericatem, pantheræ in modum, quæ plusquam exigit fames, devorat. Cum sæva Amaryllis, & sævior Doris Amaryllide, monitum meminisse Hip-

pocomi supplicit, expulerune domo,

Tandem resumo animos, & domicilium Circes & Sirenum infulis crudelius pernici fuga relinguo, quefitog; divertorio & invento, per totum triduum inclusus que videram identidem replicabam, O Dit! rem perditam; matronaru. noctes morte emimus, aut exilio omni nece pejore. Inter delicias eo fentu venir homicidium, ut ad illud publicus minister pallesceret. Quid me crudeles fæminæ jam Stygiæ paludi innatantem momentariæ luci restituistis, ut sævius postmodo peream? Hac vestra benignitas inofficiola est, que dum parcit differt supplicium. Permitte me in quietem, & fine mora expectanti orco paratam victimam reddite. Quo enim pertinet Hippocomi poena novitas, nisi ut moneat, impudicam dum formam proftituit, ad omnia scelera sine lege ferri? Arenim ille in tormentis non modo vocem fed & gemitus habuit in potestate: præcipiti curlu profluens è visceribus sanguis interfaniem tabumq; clapfus, veternum olebat. Audaci ancillæ dexteracor extractum, minus humano erat, & pectora cum acuto findore rupta, fidem etiam iftis oculis negant. Omnia hodie in mendacium effinguntur: mutuatam personam ne quidem ante

Dec divi

> mus tus, qua dep Par iras

nes fen fin lis de &

an co

th q

8

Veritatis Lachryme. PARS V 609

Deos exuimus, & nisi quod humanz fragilitati divinitas accommodatur, jampridem vacua fulminibus manu inter nubes innocuus Iupiter

fe ctaret crimina, non puniret.

Hæc ut fæpius repetebam, exfonuit oftium: mira res! præbuerar aures querelæ Hippocomus, cujus funeri condolebam, jam non cruentus,nec gibbolo pedtorescerer i timidiore vultu quam nuper evultionem cordis viderat: qui ut deprecanti fimilis fele ad genua mea incuruavit. Parce, inquit, in tantam forminam invehi, cujus iras & ipía coeleftia corpora fentiunt. Minus est, quidquid de Medea dicitur, cuam in cogitationes huminum furtive irrepit, & ablens audit abfences. Quod ante peractum alieno fanguine,& lis ovis innocua, cum visceribus, cruore, & cor-de suo, firmo adharens ad hoc pectus glutino, & cultrum Deridos excepit, & diffimulatum Amaryllidis ferorem in exemplum luit. Dii melius quam ut fictum supplicium vera cæde caput tuum respiciat: nescio quid in salutem tuam hoc amico ore Deus agit, admonetque veloci fuga certiffimam neces vitare. Neque fum tam effera barbarie ut patiar eum quem fata codem amoris fructu fatiarunt indigniffima morte pes nre. Quis fcit, an ille Amor qui uos in eundem thalamum compulit, ad eundem tumulum aliquando feret?

Granias egi incapectatæ hominis humanitati, & verbis ad commune urbanitatem expreffis, ubi vitam monitioni fuz debere me longa confessione monstravi , juravi illam redditurum

quando-

EVPHORM. SATTRICI

quandocung; voluissett & data invicem acceptag; fide, in hanc folitudinem veni,

Ad iftum modum fuam Fortunam memorabat Tamias: ecce dama faneli corum luporum rabiem fugiens vifa eft à nobis auxilium deprecari. A curfu anhelans pettora, & os supplex extremã lassitudinem despumabat, quod lachryme ab cculis cadentes fine missione bumectabant. Dum furgimus pedum attritu que iacebant felia fragorem fecere, qualem Zepbyrus arboribus obfrepens to Solvis amat. Vt vero in cam in qua eramus partem contemplationem Daphnis injecit, quasi monstro perterritus diriguit: laxata postmodo voce, ram validum intonuit, ut crederes ad impertum lovis fulminantis tetam Muna di compagine divelli. Quatandem (inquit) caufa in bas terras descendir Alitophilus que illu beato Daphnidi? longam moram fecit properanti amicitie quifquis Deus tam amica lumina iftis oculis tamdiu negavit.

Non erat dile Sus fodalis tantu fibi, fed exilii fui tædium spargit in amantis corda, & maxima partem mileriarum quas fustiner transfert in absentem. Teneo te Alitophile, & nunc osculis tuis ad fatietate fruor. Venit fimulin amplexus tam arcte harentes ut spiritus libertati tormentum facerent. Excepit alios liberali faluta. tione Tamias, & finuato corpore ubi urriufy; vestigia inutili urbanitate pane vultu pressit, in-

vitavit ad proximos lares.

Jamq; illis præcedentibus, è collo meo Daphnis brachia dimoverat, languidumos corpus co

libe-

Veritatis Lachryma. PARS V 611

liberaverat onere, quod nec Atlas ferret, nec Hercules humeris (uis imponi pateretur.

cp.

hat

em

ıä

0-

m

P

4

Dum przeuntes sequimur, advertinius casam, quam in Philemone Iupiter damnaret, &
Romulus inter pauperiem nascentis regni fastidiret: tamen Daphnidis & Tamiz domicilium.
Rami pingui argilla obducti muros faciebant,
ad candem zqualitatem dispositi junci palustres rectum secerane, imbribus repentinis decursum, & quotamis renascentis subsidium
hiemis. Ianua pluribus palliis simul junctis stabat, ventorum ludibrium, & quam suum limen
nondum senserat Intus vero variz picturz ea
manu natz, quam Apelles quondam suz prztulisset. Supra tabulas pittatium erat cum hoc
titulo.

LABORES ACIGNII.

Imprima ille dolorum artifex suam vestem indutus superstitios passu religiosam maiestatem tentabat. Sol nunquam magis lucidus vultus hominis quasi persona tegebat. Micabant in omnem partem contorti radii, oculosque ingentis turbæ suo sulgore perstringebant. Hic, elatis in sublime manibus ascititiam gravitatem mirabatur: ille, pronus in ora: alius, genuum slexu: quidam, votis: erant etiam qui donis & humili cultu quasi Deo supplicarent. Præcipue sordidæ conditionis viri, esseri senes, simplices puellæ puerique serulis objurgari soliti: Adulteræ quoque matronæ, lenones impuri, spintriæ samosi, & quisquis alius aut aquis ablui crimina purat, aut tralatitia con-

612 EVPHORM. SATTRICE

fessione tolli. Infra isti versus legebantur.
Quid folis radiante Veritatem
Flamma singis? iniquus es; Deam illans
lampridem gemina Deus catena
In calis retinet negata terris.

In secunda tabula, subigebat Acignius clune agili & crissantibus lumbis nequicqua reluctantem Deam. Reliquerat flammeum pudicos oculos, & aridam terram diruptum sparserat. Circa geminæ lances inæquali pondere arenam urgebant, & omnia quondam Iustitiæ ornamenta velut in sornice jacebant. Mirum! Protagon eo vultu quo quondam serenitatem nubibus dabat, & tranquillum pelago, spectabat inter malignum robur & leges iniquas, virginis ejus infamiam cuius ope nuper avitum regnum receperat, & vim male imperatam cum procenibus & senatu ridebat, In ista breve carmen erat.

Olim Poëte Themida jurant virginem, Sed mentiuntur; passa jamdudum est nefas.

Tertia notiffimorum hominum etiam ultra naturam reddebat imagines. Dolæus, Robertus, Durantius, & Martilierius, hiantibus labiis putabantur declamare. Scribebant Carmina Douzæ, Scaligeri, & Lermei. Ad foluræ orationis licentiam calamos torquebant, Cafaubonius, Palcafius, Barclæus, Grotius, & Hogerbeetaius. Pyramidem cadentem sustinebat valida manu Servinus. Torquebat fulmen in subiectas aquas Atlæus, & per Styga jurabat nunquam se permissurum quidquam de Senatus amplissimi fama diminui. Agebant alii alia. Interim verschatur in sontem pyramis, & expaniatum slu-

men

men in maris speciem spargebatur. Solus Acignius obcentu virgz quam dextra tenebat, imperabat zistuanti undz, quz videbatur mandatum
ejus audire, & iratis sluctibus indicere reliquis
exitiale bellum. Vnde sons incipiebat, hz literz
erant a QVA VIVA. A latere vero ejusmodi epigramma.

Hic vere est Moses dum saxis exprimit undam, Et frangit sava Gallica jura manu.

Santta patri de creta jacet; Dem author in illia Leditur: offenfo quis dabit arma Deo?

Vos eftis fortes anima: Valcanta rela

1

A vestra tantum sunt fabricata manu. Excutite infestis hostilia spisula dextris. Vistima non fuerit gratier ulla Deo.

Aperiebatur in pratum quarta, quod penicilli luxuria diversis storibus impleverat. Mic serenze tempestates disjectis nubibus reseraverant dié, qui ab excussa terra candidissimum lilium accipiebat. Erumpenti stori imminebat Acignius, & jam duobus attritis, irascebatur in obitorum loco pullulanti. Hoc erat in ista scriptum.

Gallia fufpiras tacito collifa duello,

Et negletta tuis fascibm orba iacet. Sume animum, renova fassas sub pondere vires,

Et tua vesano tilia deme pedi.

lamperiere duos de tot modo floribus unus Restat, o hostili sub pede costa refert.

Vive precor, Clodovee, tuis maturior amis,

Et repara nutu fecula nostra tuo.

Si peris, ecce perit tecum tua Gallia, faltem

In quinta', ingeniosus pictor efferaverae

614 EVPHORM SATTRICI

rare magnitudinis leopardum, qui pæne entinêto igni capacissima urna injiciebat aquas. Inter
hæc volvebatur mons in Ætnæ formam,& j er
Oceanum sua mole turus urgebat obstantes
undas. Infra, reciprocante sluctu excussa alga vicinum littus candidissimo humore texerat. Supra denso sumo & velut in nubem coagulatoatramentum obscurissimum tegebat lucem, nisi
quad cessa t nox à dextro latere, & dubiam
diem admittendo præbebat oculis hanc lecturam: SVPEREST ADHVC SCINTILLA QVÆ ARDEAT. Quam sequebantur isti versus:

Quod cupit est: facies velox mutatur in omnes Qui modo fons fuerat, tam cito flamma furit.

Flamma furit, violenta furit, faci bufq, cruentis Indicit bellum Rex Iacobe tibi.

Detegitur crimen, fluctua immergitur ignis, Et tamen ultrices ridet iniques aquas.

Scilicer ille doli fabricator of improbus bostis, Dis terra pariter jura dat, ar q maris.

Quoq refert fumo nubes mortalibus egris:

Orit, ut indicio est proxima stamma latens.

Post hanc picturam, serico sune ducebat Acignius vinctum leonem, cui alter jubis inhorrentibus servitium sugiens, terga dabat. Pars adhuc catenæ dirupta sequebatur collum, perque os fulminantis attrita videbatur ad annulorum excussus spectantium aures vocare. Adeo ad omnem sensum ducitur pictura, & præter oculos, invenit auditum cui placeat, Non decrat huic tabulæ suum epigramma.

Belga

Relga quid expectas tenet beu, tenet ecce leone; Ni fugis, istius protinus alter erit.

De geminis faltem fervate leonibus unum,

cr

er

es (-)

n

Oprima vindicte proxima qued dies. Diffuse rictus crescent, crescetis & artus,

Quiá fuos hostes terreat unguis erit.

Me criit, jle tue falus & tutela fenetta.

Septimam plures Italia civitates impleverant. Venetia placido natatu Oenotrium mare findebat, quatienfq; fanguineum flagellum jactabat le de Acignio sumplisse pænas, eumque exilio mul ctaffe, Aville vulneribus fuis gaudens inter pulcherrimas nymphas beatus conviva difcumbebat. Lances onerabant, muri, castella, propugnacula: fonces vero, flumina, & mare ingentibus poculis fervabantur: hæc,ad fitim,illa, ad famem infatiabilis hominis levandam. Qua omnia depilabat avidiffime, perque tot fercula potusque graffibaturinnocue. Pro bellariis, nutræ teniatæ , redimiculata peda , & galeri coccino tincti. Pro ministris, præsto erant Fortuna, & Abundantia, que dudum curiole providerant ne quid deficeret. Circum sedebant, Ferraria, Mediolana, Florentia, Luca, Ancona, Parma, Placentia, Genua, Verona, Bononia, Sena & Parthenope, duodecim celeberrimæ nymphæ, quæ virginco pudore permittebant sua munera depasci, nihil sibi præter pauciffima palatia reservantes, & que è verticibus suis in præceps posita minabantur fuinam.

Supra caput Acignii, hoc erat: PLVS-QVAM

EVPHORM SATTRICE QVAM SPERO. Infra, iftud. Non est forma fatis; sors blandior omnia donat Sis licer ingrato cospore, gratus eris. Vns negat, rifit volucer oum matre Cupido, Prod illa, dixit, jam tibi mille cadent. Nil metuas; molles venient tua preda puelle, Inijcientá ruis bafia longa genis. Maniag, & turres, & quodoung bofpita portat Terra, dabune: die mi, num placet exilium? In proxima fuper ftemmatibus Hilpaniz exonerabat ventrem, cum hoc disticho. Monftrat quam late diffusa potentia regnet, Stemmata dum occidue concacat Hefferie. Sequens pennis labentibus aquilam humile volantem, laque oque pedibus inferio monfrabat. Demilerar caput Acignius, genibulq; flexis dum repugnantem prædam fine missione trahit, permittebat exire ab ore suo tria verba, NON SVM DIGNVS. Hincifti verfus. Excute divulfas bellis Germania plumas, Er filum validis frangito verberibus. Si perfeas mifera vires attundere pugna, Exuvias de te qui ferat hoftis adeft. Qui cum se dignum preda negat effe, severus Attrabit immiti lubrica lora manu. Sic meretrix certo cuivis mercabilis are, Se, capiendo, negat quod capit, accipere. Accedebat iftius lateri tabula alcera,in qua ille idem roundo pileo, & qui pilis nigricantibus

Collum, linteum amiculum in sese pluribus nodis complicarum, & in formam radiantis

12.5

Apollinis

bat

50

Me

241

jac

CO

Gb

tai

fri

SI

Peritatis Lachryma. P A R S V. 617

Apollims essigiatum cinxerat, Pallium, tunica, ensis; Cracovitatum vestitus & arma. Dextra vero torquebat hastam, qua circumjacenti telluri & Neptuno videbatur inferre bellum. Dabat se curiosorum oculis hoc epigramma.

Moscovies, Turcas, Herciniosa petit.

Menti avide facile est mont s contenere, julus Tollere, er irato mittere vincla mari.

Mius omne folum eft illi nimbig gelug,

Flamina, tempestas, stumina, stamma, parent. In penultima cessabat ingens illa regnorum aviditas, premebat resolutis pedibus acervatim jacentia sceptra, coronas, paludamenta, innixusque fortissima arboris trunco tergeminam coronam ab eminenti cacumine crebris succussibus patebat. Vacillabant potenti motu excitati rami, & incurvaris brachiis, dubitabant an fructus suos permitterent astuantis desiderio. Regna jacent, steriles prada: contempta colore

Povitab insano purpura pressa pede.
Sola per bosi iles petitur tua Petre thiara

Succussiminimum est: si cadit, ipse cades.
Claudebat extremum parietem vitima pictura, quæ Acignii validis humeris sphæram totius orbis imponebat, mille vestes oneraverant hominem, & Sol nunquam magis fervidus stammatos radios in ambulantem vibrabat; inter hæc sine sudore, sine anhelitu, sine labore, contemnebat onus suum, & Solis slagrantis invidiam cachinnatim ridebat. Aderant & isti versus,

618 EVPHORM. SATTRICE

Sudat, es Alcidem poscit in auxilium.

Ast ego que Phæbus, quem missia plurima vestis,
Terra, Polusta premunt, omnia vinco, ferens.

Ambirio humanas cu lancinas improbamentes,
Omne omno omne nesas, dum fruitur, paritur.
Dividebat in æquales parces labores duodecim tabula lignea, medio infixa parieti, quæ encausto literata hanc inscriptionem reddebat.

ACIGNIO.

jai

ra

1

Neque viro, neque mulieri, neque hermaphrodito, neq; feni, neq; juveni, neque puero, fed omnis ztatis Deo, neq; mortali, neq; immortali, qui neq; cœlo, neq; terra, neq; mari, neq; inferis, fed vbiq; regnat, fine diademate, fine sceptro, fine bilance, fine lege. Theompolitanus Daphnis, neque hostis, neque necellarius, neque flens, neque ridens, hoc neque marmor, neque moramentum, neque trophizum, sciens & nesciens cur hoc fecerit. p. non. P.

Dum singula perfunctorie delibo, ecce caput humano majus, sine humeris, sine pectore, querulo stridore subjacentem huic inscriptioni aram percurit. Tremulo motu subsihebant labra, dentesque inter se collissi minabantur morsum. In fronte hoc erat malleolo & celte incisum: OS VERITATIS. Circa collum vero istud: TANTVM HOC MENDACIA PVIVIT. Et ne quid sine linea vacuum esset, superiorem aræ marginem

Verita Lachryme PARS P. 619

ginem hoc diffichon implebat,

Curarum Verum pater eft, materá, doloris

Qui caret boc, malus eft qui renet , bic metuit

Inferiorem pone bafim, lequens.

Seu fequeris Verum , feu dammas, peffime vivis: Odia Divorum contrabis, aut bominum.

Ad fingula velur ad miracula stupebam , & jam venerat in mentem inquirere quid vltima vellent, cum me meus Daphnis hilari intuens vultu, excitatum benigna manu invitavit ad paratas dapes, postera die sansfacturum se curio-

fitati mez promittens.

Iam diei fenium indixerat Velper, & geniales tenebra irrepentes suadebant voluptatem. Iam lautiores epulæ, gannitus, muffitationes, fomnus, nox cadens, hora manutina, & quidquid à Tithoni thoro Auroram vocat. Tum demum juvit repetere Veritatis oraculum, & à Daphnide rei ranffime narrationem extorquere. Nec istud, inquit, potens Dea finat, ve fine illius nutu detegam myfteria Eleufinis taciturniora; annue facratifimum Os orationi puriffima, & in Alitophili favorem redde te expectantibus propitium numen; bene est, contortis molliter ocalis approbat religiofum propofitum, inque desiderium nostrum descendie, & puto veniret in familiare colloquium, fultra reges inveniret quem dignaretur alloqui. Vnum illud quod nobis vel invidentibus fatis reftat, exequamurs digitoque indice hoc facrofancto ori inserto ill'esi probemus vera omnia esse que fumus dictori. Si fallo, feviant ve folent justiffimi dentes in exitiales morfus, & remere

mendacem meritissima pæna puniant. Ac primo de Protagone quod bene memini referam,
postmodo vobis qui hic sedetis audituri mirantibus, pandam calamitates quæ vitam meam
continuo nubilo turbarunt. Sed antequam causas justissimi doloris accersam, quid sollicitanti
fatum suum Protagoni nodum adhuc barbaro

quondam responsum fuerit, edocebo.

Ante hanc aram pronus in ora jacebat longi remporis abstinentia purus, cum placuit tibi, ô veredicum caput, obsequium generosissimi regis, & in illius potentiam per frequentia verba jurafti. Orbem terrarum Borboniace genti jam pridem farum debet , fed Fortuna Virteeum inimica nondum le illi tota permilit. Ivit quondamin avorum tuorum finus per partes velocissima Dea, & nunquam ex integro cucurrit: tandem contumaci rebellione laffata, te in regnum Galliz, & filios tos ad Imperium totius Mundi vocat. Io tunc exilia, io czdes, io luctus, & quidquid inquietum Numen ve tot heroibus obsisteret, contrarium invenit, Post turbidum mare placidi fluctus excipiunt navigantes, bellis pacem necessitas alligat, & melioribus auspiciis finitur victoria quam incheatur.

Sed ante valida bella trastabis manu.

Pavebit amplas Coltrasus turmas videns,
Primag cinget boc tuum lauro caput.

Virtus jacebit principis lois ij
Toto sepulta flumine; binc ferox Iber
Periturus amnes discat & fontes tibi
Prebere flustus, & tuas partes sequi.

Iam video; scuta commovet, profert, quatit,

Veritatis Lachryme. P A R3. V. 621

Et bella fumit infidelis Allobrox: Fervent minaci milite Alpium juga Fato jubente; postmodo victus cades, Cruore multo purpurans patrias nives; Tuufq cedet Gallico Chiron Herculi: Quem fulminantem vidit irata manu Arquensis acies: quemá Lotharenus ferè Obscura sensit regna complentem Ditis; Timuere cuncis, que sá supremus cadens Apollo lustrat quos quadianti face Ad folita nafcens opera de tha!amo vocat; Dubiuma an idem preserit Deos timor. Post tot labores parta pax regnum premeus, Gallica quietis reteget arva me fibus. Venient vocata Numina, Cupido puer, Zephyrufd Peris nuntius, Charites, Venus, Et luno forti coniuges iungens iugo, Cynthiag & Hymen, cuma Partumna potens Vacuna, omnes presides partus Dij. lam vota properant; Hernicis exit vadis Maria Medices Francicum lirtus fonat Frequente plaufu: gaudium lacrymas babet Quas fecit amor, baudaliter excuffus cadit Ros ante radios Solis instanti die. N'mium moramur, vterus optata tumet lan prole, totis lateribus rimas agens: Aurara crefount lilia, hec pater pius Miratur, & fasundamater fex Deum. Quos inter annis maior infanti manu Pertraffat arma patris, 19 gladio minax Amoris ore Martis abdit impetum: Sapiunt Deorum fili ante annos quod, Cunifa ab ipfis inferunt caput polo.

612 EVPHORM. SATTRICE

1110 decenni, Parca properante tuos Secabit annos dextera, bino cades Confossitu: causa tum cadis latens Alto Stupore territum Mundum premet, Hoftifg fama victus baud credet neci. Dinempe terris Numen bumanum invident : Hinc te à beatis Iupiter cernens locis Populo quiete jura prebentem tuo, Suireposcet equus in partem imperi: Calumnequivit, prebuit parem Iovi Gallica patentis terra populatrix poli. Non pattus est Botris Daphnida Protagonis victorias diutius memorare, fed postquam negavit tantis præconiis fatyram convenire, justit narratorem lui promissi memorem ad secundu experimentum descendere, & liberiori flylo Acigniorum crimina confodere. Fecir quod jubebatter Daphnis, sedante in profunditatem marmoris patentis immilie digitum, permittenfque vultum fuum ruborem (indicem pudoris, qui formam ejus egregiè decebat) palam facere, sustulit è terra modestos oculos, & moderatiffimo getha,infigni facendia, fuam historiam ingreffus eft.

Raram tacit mixturam cum foelicitate forma, adeo male nati fumus, vt fi quid in occalionem superbiæ Natura dedit, Divorum invidia, aut injuriis hominum soleat excæçari. Non sum quidem tam temerarius æstimator mei, vt de me vltra quod est, præsumam. Hæc ista facies nondum decore suo Venerem movit ad amorem, nec Gratias accivit ad cultum sui. Et samen, proh pudor / placut vltra quam debuit,

82

Pi

Veritas Lachryma: PARS V. 623

& quod maxime mirum, etiam me invito Cupidinis improbi imperium exercuit, & in adorationem fui mortalium scelestissimum vocavit,

Studiorum causa Theompolim veneram, in qua parer meus plurimos magistratus cum laude geffit; enimvero quod zquis judicibus folet, pauper morques eft. Pateram tune temporis cjus ætatis effe, qua fabulantur Poetæ raptum Ganymeda & qua plerique hodie mancipatione corporis præcipuos honores, & maximas opes lucrantur. Forte , vt mos est Acigniis qui inanibus spectaculis illudune populo, juventu-tem ad theatralem majestatem induerant. Argumentum fabulæ erat , NATIVITAS OV PIDINVM. Cui turbe multiplex causa me dedit : nam præter natalium splendorem & integritatem patris que mirum in mo-dum civitari placebet, etaris quoque delicate flos primævus,& jam ab illa die Sors maligna, inter eas pueros locum fecere ques vere Venerem peperifie non ponituifice. Iraque corym-bio caput adornatur, cujus aurei capilli calido ferro vibrati in vndas, imaginem præbebant inquieti maris; volfellis in femicirculum æqualem ad confinia malarum finguntur & produ-cuntur supercilia; cerusia delinitur facies; pur-purito, in rose matuting colorem genge libellaque premuneur; lacteas cervices calaries vario vnguento fragrans, & liquore pretiolo ma-dida peretrabat: aurez pinnulz, pharetra ex auro, & lagittz aureis pennis ad impetum effi-Az circa humeros sonabane mucua lascivia

Cc 4

riemulum

614 EUPHORM. SATTRIOL

tremulum refultantes ; oneraverat finistram as cus corneus, dexteram, fax igne corusco splendida. Quis inter tot arma favientium Cupidinum fine ictu ab iplo spectaculo & scena remeaffet domum? Quidquid in contrarium nuditans amatores ingerant, juvant nos ornamenta, & ipie habitus cultior multu addit ad forma

Inde mali labes noftrad iniuria gentis. Hor telum fuit quod Nometum Acigniorum præfectum fixie, buic ille cultus animam abitulit, crines emptitii fervitutem fecere, vultufq; fucis blandior dedit audaciam jam per fe faus impudenti fuas flammas ad oftentationem traducere. Non habet verecundiam qui inverecundum Cupidinem suscepit hospitio ; non enim putat le peccare, quoniam sui incendii habet authorem Deum. Paffim iraque regnant amatores, & fine timore Orphei facra colunt. Quod fi atrocitate legum & vigiliis judicum , vindicaretur fcelus , otiofi juvenes aut înpplicii metu abstraherentur à culpa, aut aliis exemplo effent quam funeftum foret vlera feeminas peccare , quas in fodalitium nostrum Natura dedit ne periret.

Ac primo ingredientem theatrum Platonico dogmate invitavit me, actiones verbaque omnia ad corporis elegantiam metiris pulchritudiai favere Gratias, & morofiora qualibet Numina currere in auxilium formoforum. Deinde, vr incellexit me totum pensum peregiste, extra scenam non reluctantem in fecrerum traxit;tabellafque ferico filio obseratas condidit in puerilem finnm, mentitus in his natum fub manum mulain

carmen

Veritatis Lachryma PARS V. 625

carmen in laudem meam scriptum; czterum a-

Nondum insidias senseram iraque inter nolle & velle, qui mos est virginum, subducebam importunam manum, cum ipsa colluctatio accendit percuntis desiderism; dicunt enim ab ipsa rixa Amorem vires sumere. Viitur occasione solitudinis Nometus, & postquam oculis libidine marcidis super faciem meam diu hæsit, forti amplexu corpus meum mist in obsequium sui; addidit petulantia verba, intempessivum murmur, crebra oscula, perulantes gestus, & quicquid impatientiam Veneris notar. Iamque paulisper inguinum laciniam removerat, officium corporis extorsurus, cum ego ad tantum nesas exhortens exclamo in auxilium, nusquam infamiam passurus.

Commodum inter altercandum sodalium aures verberavere voces querulæ, sit concursus, relaxantur claustra, & januæ repagula ad primum impetum dirupta admisere venientes, sed inter inquisitionem clamoris evasit suturus ille corqoria prædator. Quid sacerent ? Domum pero, patris genua complector, & per Naturæ iuta, per vbertim cadentes lachymas, per samiliæ decus, & innocentiam deprecantis, de vindica sollicitudini meæ solatium posco. Statim rumor percrebuit, venisse exitiosum Acigniis diem, euroga orbi vniverso lætum & salutarem. Sævit vulgus, & ad novum spectaculum

m must one & an Cc 5

conversis

626 EVPHORM. SATTRICE

conversis omnium animis, zdes vadique vacuantur, complentur rostra, patensque Curia populi frequentia laborat, Iamque sublimi suggestu multo magistratu residente, produxit me in mediam orchestram pater, & illo ore quo szpenumero plebis surorem compescuerat ita de-

clamavit in Acignios.

Schote P. C. hodierna mala que me infeliciter premunt imminere capitibus veftris,& familias vestras pari contumelia respicere. Claufum est Acigniorum malignitate non mihi tantum fed & vrbi vniverfæ ad antiquam libertarem furmiter. Quare magis congruit, fingulos vos & vniverfos pro falure vestra ferio providere ne feeleratiffimi homines tor damnatæ libidinis stupra commiserint impune. Perierunt omnia, vbi quidquid potentia suadet, indulgentia permittit. Vnum hoc communes miserias folarur, quod diu non perdurat imperium quod multorum damno exercetur. Favest quantum voluerit Fortuna, rumpet plurimorum meius odiolam felicitatem, & quod à fingulis fieri no potuit, teretur per turbam. Vivunt etiam nunc alieni raptores honoris, & saginati beneficiis que nos iph largiter injections, vxoribus libe-nique noftris inhiant. Milcetur in vnum vtriufq; fexus cupido, & jam posthabito forminarum pudore, nova luxuria litant aversæ Veneri , & formofiulculorum adolescentum pudiciri a attentantes, multos Pigiciacis facris initi-ant. Taceo Ralladevii, Rillarvii, Naimurdi & alioum noriffimas feoreationes; vitra calamitades publicam pungit me domesticum mali.

Veritatis Lachryme PARS V. 627

Hic filius, qui propter me, fletu madens, adfrat, in se vnum sensus meos trabit. & animum alioquin boni publici superstitiosum amatorem, fanguinis proximitate prævertitur. Expediatis yt palam faciam inique tentatum feelus defint lenecturi mez verba quibus nefas coarguam: ab hac epiftola (porrexit epiftolam quam ad me pro carmine scripserat Nomerus) lascive oblignata, caul z mez fumite argumentum; fatis illa pro me loquetur, dum Nometum nefarii feeleris reum à fus manu damnabit.

Cum isto fine fermonis, resolvit vincula amatorias tabellas non fine luxu fub fecretum tenentia, & altiori qua antea voce, quod fequitur legit.

u-

0

e-

i-

-

1-

)\$

ıt

S

NOMETVS DAPHNIDIS.

national thousand and the not

as & concessed the Coloratifich broganici-7 String tua major eft flammis Cupidinis, comvero te distimilem Veneris siho fecerunt Fata, Inter vos nihil convenit, nih quod aque formofi fine dele du spectantium pectoribus paffin & voique acrox movens incendium Sed ille Levus Dens aliis ignem fuscitat, en tibi, Nunquam Amori contigit amari : te vero amant quos amare torques , nec fugit ille , que figis, fed delectatur vulnere fuo, & ab ich tuo gander perirel Moriar fi quod fentio fcio; aden fel tum mel eft : & illi flammei oculi tui, ex occulto dulce ladunt. Hoc vnum te tamen efflictim deprecor, ne mortalis hominis illius ubfequium fattidias, qui pro te paratus affari,om-. nem alum cultum ponit in fastidio. Vale

Interim.

Interim favira vulgus, & injuria arrocitate in feditionem ferri, ebullit murmur ; & inconcinna voces vario fremitu roftra ferinne. Cum Ale quifenarui przerat ; pottquam muius fufurtis a circumitante magificatu fuffragia exce. pit, julio filentio, prætextu noctis adventantis in crastinum diem causam diftula. Ah, quam fecurus eft, quilquis nocere poreft ! iftæ inducia Acigniorum potentia fuffragantur ? iftis, ad fugam relinquitur ? Vius eft judicum benignicate Nometus, & per tenebras elapsus eripuit le poenz. Querite nune qua parte terrarem Iultitia regnet! cum in illa vrbe in qua major Divorum turba fibi domicilium felegit. judices in facinus non modo consentiant, sed & in auxilium facinoroforum impias fementias & senatusconsulta sceleratissima pronunci-ent! Quicunque ab hominibus justitiam expectat, nescit à quo tempore Themis ascenderit coelum. Nimirum, humana fragilitas vt inclinit in vitium,ita in gratiam vitioforum inig clementiam induit, & nunquem feverius infinir quam cum dicendum est in probieatem.

Hæc ses bonos omnes movit, qui eriams se non norint, exercent tamen amicitiam conciliante virtute. Solus pater inter manifesta set lera seculi immotus restut, & illo animo quo se licitatem solebat accipere, eodem infamiam familiæ suæ sustinet, & à causa sua ad patientiam respicit. Neque desuerunt Poetæ qui in istos judices scriberent. Cæterum è tot carminibus vnica satyra venit in hanc manum, quam affidue

Peritatis Lachryme P A RS. V. 619

affidue mecu porto,quaq; hæc argentea pyxis, huic collo fulpenfa,& à furro vendicar,& ab inpiria temponis tenuissimam papyrum furripit: in qua fine licet places verfus, non dubiro tamen quin omnes placeant, Iam pyxidem veluti ciftam fecretorum Palladis capacem Daphnis revelaverat, jam explicaverat chartam, jam saryra lectionem inceperat, cum Tamias: Et que fo te Daphnis ablifte convitiis quibus infanum carmen judices noftros lacerat, quos commune Eleutheriz malum mille criminibus damnavie ab eo die quo magistratus & clavus lation ad licitationem venerunt. Cum & habeam quæ de Nometo tuo referam, & pati nequeam contumelias quas infolens poeta in parentes meos invenit, dum in omnes Theompolitinos senatores malo temperamento vitia digerit & ministrat, ne fervidus stylus aliquem videatur omi file non confostim.

Nupercum in illa vrbe forem in qua Rhodanus novistimos Araris sluctus præcipitatis aquis frangens subtrahit nomen nobilissimo antii, & à bibliopola quærerem libru, quo Garassus vmbram Paschassi misere premens, in clarissimi viri monimenta jaculatur sulmen, quod statim desicit authoris invalentia, & argumenti forditate, intravit mecum bibliothecam scholasticus, qui Petronii Arbitri satyricon peteret. Miratus inquistione nobilis pueri, petii ab illo quibus præceptoribus instrueretur ta teneris annis & taræ formæ? Ad hæcille, Dubia, inquit, & languida Philosophia invenit tandem

validam

530 EVPHORM. SATTRICE

validam foliditatem, & in hodiernos homines tam alrum penetravit, ve jam antiquam animorum noctem clarishimis facibus resolvering. Summum miranda scientia, reciprocus masculorum amor I quo quondam Orpheus mulie. bres blanditias, & imperfectam libidinem abdi. cavit. Hujus doctrina memorant authorem Iovem, qui Iunone contempta in plumatamaquilam muratus durum oris cornu intrivit Ganymedis ori, & perulante lingua osculum fixit melius ave. Apollo deinde contemptam Philo-Sophiam coëgit recalescere ex integro, & rest mere impetum fractum omiflumque, dum fpreeis Daphnidis ignibus in Hyacinthi vultibus exarlie, Invidere Dii philosopho, & amatum necavere. Inde deferta habitanti, triftes diraque noces in memoria amiffi pueri vigilatz, & mala vita æternitatis munere pejor. Taceo Heroas illos, Herculem , Agamemnona, Achillem, Alexandrum, & alios, quibus ista scientia plus iplis imperiis placuit! Quid putas Socratem feciffe ? quid Platonem ? quibus Philosophi immorralitatem fuam debent , dum rigidam hactenus fcientiam certis legibus vinxere, & rara in amicitiis fidem confolidavere mortalitati, animosque agrelles certis formaverunt præceptis ad bene beateque vivendum. Quantus de prioris finu Alcybiades furrexit, robore, virtu-te, ingenio? Qualis à posterioris amplexu Phedrus ille, cujus nomine libros fuos nobilitavit. Et vi exteros omittani philosophos qui mentes hominum ad perversa degenerantes ad virtutem reduxere, vnus Arbiter instar mihi om-

nium !

Veritatis Lachryma PARS. V. 631

nes nint. nic. i. niant.

nium! ne me putes inepte quælifie quem diligo. Hic pro Arittotele in Acigniorum Scholis hodie legitur, interpretatur, laudatur, non temere & vbique (neque enim omnes ad hoc genus exercitationis accedunt) fed inter privatos parieres selecti ad audiendu adolescentes, quos facile ingenium & formolum corpus ad omnes humanitatis leges detorquent. Et fime nondum nosti, Philosophus sum. Plerumque enim folers gymnaharcha pueris adhuc nafcentibus induit Philosophiam, & adolescentes juvenibus mixtos eadem vivendi regula componit. Nomen gymnasiarchae vbique locorum celebratur, adeo eum luxuria fua manifestum fecit. Nometum appellant. Homoille quidem ngidi vultus,& corporis obeli : cæterum inter Acig. nios amore puerorum, & professione venerabilis doctrina notifimus. Hic Philosophorum ordinem triplicem statuit , audientium , profitentium, docentium: quorum tria exempla in vno Petronio putat imitanda, Pueros & adolescentes, quos in auditorum numerum reponit, ad Gytonis mores instruit : In co laudans officiosam puericiam, cum se servilibus inqui-naret obsequiis ve fratri spo placeret. Patientiam, qua viderat fine mumure Quartilla Circesque concubitus. Audaciam, qua cum virgine luferat. Generoficatem, precefque, & lachrymas quibus Afcylti, Eucolpii , & Eumolpi fregerat iram, discordiam sedaverat, Blanditias, quibus cum offensis redibat in gratiam. Formam; qua excacaverat nautas. Mollitiem, & nequitias, & quidquid ephebos ad patiendum.

gefficates

632 EVPHOR M. SATTRICE

gestientes commendat amatoribus. Iuvenes & agere & pan doctos , Ascylton & Eucolpion imitari jubet, & profiteri virtutes quas olim in cinadis & exolecis antiquitas rudis vitia putabat. Et primum in his fortitudinem extollie. qua dispolitis ad præliandum gradibus curres bant ad mortem, nisi intervenisset Gyton. Moz constantiam qua mutationem & injurias fratris sustinuerunt, Sagacitatem præterea, qua tuniculam recuperavere, fimulos viraverunt iudicen & leges quas graffatores nocturni timebant, Humilitatum tandem Eucolpii qua defectus suos apud Circen excusavit: Seniores vero quos magisterium decorat, ad Eumolpi vitam reformat : Simulationem in co commendans, qua vbi de víu formolorum mentio incidillet excandescebat severa triftina, neque violari aures suas finebat impudico sermone. Subtiliratem, qua Pergamensi puero gaudium extorsit. Sapientiam, qua populi contumelias & missos in le lapides contemplit. Robur, quo in infula M. Mannicii concursus iratz familiz, & hospitum armatorum impetus retudit candelabro. Solertiam, qua serviles notas ingenuis vultibus inscripsit. Eloquentiam, qua Lica & Triphænæ furorem compescuit. Facilitatem, qua mendacia & inveniebat, & promebat, Prudentiam, qua & conjugii damnationem laudabat. & poenas vxoratorum, Solertiam, qua personam principis viri fustinebat, & divitis, & sapentis: donec cumulatus ingentibus divitiis illuderer Cretoniensibus,

Sic apud Orpheotelestas omnes virtutes in-

Veritatis Lacbryme. P ARS V 633

venit, quibus melior Philosophia constat, legefque in Petronio, & przecepta, & exempla sa-

lutari s (cientiate in bring out amoust and aupill

& min a-i,

is

Inde Celtarum, Cretenfium, & Chaleidenfium Philosophorum legitima in foeminas odia mignis encomiis noster Nometus celebrat. Melius quidem fecifie Thracas qui vicifcentes Orphei necem stigmata mulierum frontibus inufferunt. Spartanos, Romanosque masculam Venerem coluisse. Ludos bene celebratos apud Megarenses in Dioclis puerorum amatorishonorem. Multa per facram Thebanorum cohortem felicissime gesta. Athenienses libertatem fuam Harmodio & Anstogitoni debere: Agrigentinos, Charitoni, & Melanippo; quos ideireo fortunatos Delius dixit, quod cultores & duces fuifient diving & optabilis amicitiz. Solos Tyrannos vetuific puerorum amorem, quia virtutes odiffent, Meruife ftatuas & fua templa, Gratinum, Argynnum, Antinoum. Hinc cum Zenone Cittiensi concludit, Amorem ejulmodi Deum effe , liberalitatis , amicitia, concordia largitorem, & procuratoreme auxiliarorem in his quæ ad Rerumpublicarum, & Imperiorum falutem pertinent. Fortem,eloquentem, & prudentem. Vnde & illi fatus vna cum Pallade, Mercurio & Hercule in Academia & gymnasiis. Eundem vitiorum holte. virtutum holpitem, formolifimum, omnipotentem: fine quo nec Mundus effet, neg, ftaret, Inventorem legum , morum præceptorem , & disciplinarum; per quem & vitz tranquillitas quæritur & mortis timor adimitur. Forminas חסכנותום,

634 EVPHORM. SATTRICE

rui

Eu

minas,imperfectum animal, secludi ab iftis bo. mis, que eo citius petencibus occurrunt , arciulque adhærent, quo perfectior est quisquis ad tantam Philosophiam enititur pervenire. Vi ros indignos nomine fuo, vbi muliebribus bli. ditiis permittunt le , & inquinantur amplezibus; cum ad eum finem nati fint, ve ad meliora femper suspirent, gandeant æqualibus, inferiores contemnant. Neque folum pulchritudinem corporis experendam, fed & animorum quos Sapientia plurimis dotibus feliciter aspersit. In hac formarum mixtura habitare fummum mortalizatis bonum, quod vel amans ingerit amato, vel amatus amatori, vel in reciproca fpirituum communicatione nutritque & accendit corporum contrectano: juxta ellud antiquorum dictum. Inter amicos omnia communia, Cum hacingenti volubilitate verborum scholasticus effudifier ; Et ve video, inquam , multum etiam impubes profecifti, qui tam alte, tam perspicue nova Philosophia partes enumeras, & decismatorio ftylo nihil omittis corum que hactenus inaudirum fapietiz ftudium commendant, Minime,inquit ille; vunam maturius ingenium meum ad tantam disciplinam mitistem, que eo blandius nos delectat quo pauciores tot virautum oblectamento delectantur. Totum quidem cam puer, cam formolus & quidquid volueris addere absolvi satyricon, hoc est Philosophiam: fed adhuc me decipit carmen, & Heliconis asperitas terret qua scientia nostra sustinetur: neque enim vnquam melius ducitur Amor quam Apollinis manu ad loca pura & innocentia,

Veritatis Lachryme PARS. V. 638

のおったいは、

ez

ĝ.

m os

n

n

nocentia,quæ Dii habitant, & mortales in quorum pectora nostrum sapientize studium influxit. Vix dixeris quam facile Poetz ingenii fui viribus ad magnas spes pervenerunt, & msi Eumolpus rentaflet verfum, nunquam illum Encolpius audiviffet, adoraffet Triphæna, aut Crotonienses ceu miraculum sapientiz spestaffent,& tot ephebi attoniti ad austeritarem rigidi vultus fua corpora fummififient imperanti. Iam vero que in publico species, que ve-neratio? coire populum & circumfundi, & acopere affectum quemenque jufferit : five ille Tragicus iterum capiat Trojam, aut civile bellum heroicus canar, ceu fudat Lyrico, aut mordeat epigrammate. Vnde non mirum fi Musas & Granas comitari Cupidinem Hefiodus feribat, & Paulias redimitum lauro & cytharifantem pingat. Si enim ab Amoris oculis detraxeris velum, purabitur esse Apollo ; aut iste Amor, si illud flammeis luminibus applicaveris. Quid cnim sliud magis amantes facie, quam Poefis ? aut l'octas , quam Amor ? Orpheus, Sappho, Ovidius, Catullus, & alii quod vivunt, quod leguntur, quod laudantur, Amori debent, ficut iste quod celebratur Poetis: adeo provide & prudenter zqualem zquali, impuberem impuberi, Deum Deo necessitas conjunxit, ve mutuis egentes auxilius, nunquam nifi mutua & in reciproca concordia perdurent. Hoc jarndudum Nometus sciebat, qui postquam totam Philo-Sophiam expedivit, statim scholasticos suos ad licentiam carminum detrufit, implevitque auditorum pectora pulcherrimo Mufacum furore. Nam

636 EPPHORM. SATTRICE

Nam præter Eumolphi versus sua ingenuitate fluentes, etiam Petronii fragmenta notis instruxit, descenditque ad Catalecta, hærentique & atronito similis hodie à nobis petiit sensum distichi; quem si dederis, adorabo te nam & illud totam scholam in incerto detinet, & ille qui invenerit, solidum amplexum accipiet à magistro. Cum me Occipum jactassem, sumpto hibro invitavit ad lectionem, tam abstrusi vt putabat carminis, Hoc erat.

del

im

flid

fis b

re

Di

Im

Ro

rat

tr

rai

tia

lu

ni

qu

ſu

XI

CT

C

Dun loquor, vna mihi peccatur littera nam T. P. dico semper blesas, lingua mihi est.

Paravi, inquam, multo dilucidius epigramma à quo hujus distichi lucem facilius eripias quam Prometheus olim ignem de cœlo.

Susceptus nuper superis Acignius oris, In Ganymedeis vultibus omnis erat.

Altum stertebant consumptis Numina mensis Et positis circum secubuere thoris.

Non est passus Amor prime mala tadia nottu:

In teneris pueri clunibus inquen agit.

Fit sonus, illatis ignibus acta parent.

Hune p edicantem Lethers misit ad undas

Tubiter, ut Stygium rumpat amore Deum.

Contraxit Scholafticus frontem, & Oclamat mendacium mendaciffimum nunquam enim Acignius pervenit in coelum: fed cum in Capitolio per Pontifices inter alia Gephyriorum numina nuncuparetur, recufavit divinitatem, & ante oculos spectantium cum via facra (qua quonda Claudius Imperator visus est ire

ad Deos) traheretur in altum , iple fua fponte delapfus ab acre, humanas voluptates pratulit immortalitatis bonis. Remunerabo te nifi faflidis totidem verfibus, ne aut tu ingrato polfis beneficium exprobrare, aut ego non probare quæ dico.

îte

Quod ruit è prima calorum Acignius arce, Non fuit boc fortis fed pietatu opus.

Dum pietas decepta, Deos, & fidera donat, Fit pius, & superas sponte recusat opes. Impius ante obitum, pius est post junera, calo

Decidit co cafu noluit effe Deus

Quant i bumilis simplexá fuit data sidera tênie Et non concesso maluit effe folo.

Roma cave, noftrum celis qui pretulit orbem, Romanum mavult quam lovis imperium.

Risu excepimus Tamiz de scholastico narrationem, cum Botris veluti lymphatico percustus morbo, se extra tugurium Daphnidis mifit,& cum filentio incepit przire fequentes; eo truculentior, quo & Acigniorum scelera tolerare non poterat, & timebat Onolandri potétiam quam extra Bleutheriam rifurus erat, fi illum Dii in aliena terra ferva um vellent, & nos nihil omitteremus ab officio, & facramento quod nos vna vinxerat.

Declinabat Sol diem , cadentibusque radiis fumma montium libabat instabili fulgore, Proxime antrum fecerat Natura eo aspectu, ve crederes inde erupturam Sibyllam, que quondam Ænez polteris fatu fecit. Vertex in przceps positus mox casurus putabatur: Hunc denfum vimen regebat, & inter caducitate veteris

Caxi

638 EUPHORM. SATTRICE.

Saxi vberes aque volvebantur, quas gramen excipiebar, tam lento itrepitu, vt ne cadere qui dem eas putares. Intus tenebræ sepuleralibus formidabiliores, nisi quod in intimo secessi apparebat exiguum lumen, & inter fragmenta ru-

lie

he

tia

k

chi

tet

rel

to

lar

ric

en

a

So

de

vb

ne

CT

ho

le

pis, vivunt cadaver.

Hærebamus ante aditum speluncæ horrore noctis, & novitate rei stupidi: cum sese exeruit homo senex, humano major; gracile corpus, & adeo decrepito squalore incultum, vt tacitis concatenationibus singula membra moveri viderentur. Testudineos & vacillantes gradus sustentabat baculo: tristis vultus, oculique sulcatis per ætatem genis, disco, quo singunt olim Hiacynthum cecidisse, grandiores: spissibarba, & ea illuvie obsita, vt inter album & nigrum esser. Os deductum, apertæ nares & musco horridæ: glabrum caput; tota deniq; corporis compages quasi signum pictum in parien ad terrorem puerorum. Quis suerit, & quid dixerit, accipite.

Novi jamdudum (inquit) quibus tempestatibus acti, reliquistis mare, quod hi soli navigant, quos humana caducitas delectat, & servitutis exitiale jugum. Fœlices animæ; quæ sucis relictis, ultra humanitatis leges præoccupastis cœlum, & in Deorum beatifudinem ante mortem venistis. Enimvero metuunt omnes, unullus est qui verum sciat, nisi qui seipsum negligit. Parum est minas serre; prævertistis supplicia, & tormenta velut exhibita in theatralem scenam risssis. O liberi liberalium artium liberi, qui eas animas quas dudum precarias inter a

Veritatis Lachryme PARS, V. 639

liena vitia traxillis,parati estis in extremo anhelitu morientis libertatis exhalare: ô conflantis: plures hodie Hispane dominantur, pauci Gallice restitiftis: Ingredimini penetrale istud

& fecretis meis participes futura discite.

Divinum putabamus,& fi falcem habuiffet, erat in animis mirantium pro vetere Saturno venerari, nili quod fabulis non credimus. Caterum colore codem quo nos viderat ; placido valtu, quieto pectore, non tumultuarie ve Bacchantes & Deliaci, poltquam baculo quem gerebat rupit funem quo fustinebatur lapis qui la-

videbantur; fic ad nos,

m

Omnis anima Dei filia corlos habitat, lciens corum omnium quæ hic, & apud superos funt: mox cor pori inclusa, in capacitate organorum languet. Tepet in pueritia, oppressa in contrario calore: in adolescentia, per ratiocinationem enitelcit : in virilitate , crescit per judicium : in fenectute, per prudentiam emicat : post fenedutem tandem, feipfam reminifcitur,& excuflo fervituris humanæ jugo , quo minus corpori debet, eo excelsior fertur per aera, & quidquid vbique fit vno instanti pernicitate sua videt. Hincelle frequentes in decrepitis vaticinationes. Etenim spiritus promptior est, quo tardiera membra, & carnis titillatio remotior eft. At præter ifta quæ mihi cum ejufdem ætatis hominibus communia funt, ipfa folicudo & filentium, à quibus Monasonis nomen mili reflat, alas addidere ad futurorum cognitionem, quam per repræsentationem rerum que pas-

640 EVPHORM. SATTRICE

fin aguntur, ex ifto quod videtis VERI-

TATIS fpeculo, accipio, il zintipito ai trilla

Anus mulier, quam hic cernitis longo more bo & zeate macilentam in lecto jacere, in cujus salutem aliquot medici pharmaca miscent, GALLI Acit, cujus membra per diverfas seditiones distratta antiquum robur videntur amilific, & Proferpinam expedare, que jam fura vetuftate cadentes crines impavida fecet. Aliquot regna feelicitas loci tutata est : multa gentis robur in sublime erexit : funt que prudentia in confiliis fervavit: Alia opibus fuis debent quod perdurant nec desunt que sene-Autem Fortung beneficio retineant. Nimirum ab externis ruinis furgunt imperia: primis duobus fæculis adolescunt, totidem crescunt, totidem integre & cum gloria fervantur, feptima & octava ztate labant, nona & decima fatiscunt, cadunt, percunt, & cinis est, vbi Trojs fuit. Pauca excellere mille annos, & illa fine decore, frigidis viribus, pigro fitu, & quotidie novis doloribus aggeratos dolores ad vitimum pirirum ferencia. Subitum mortis venenum eft, nihil stabile quod in Mundo, nec perpenum quidquid mortalium luminibus, videtur, Hispania augerur ambitione & constantia Roma quod claves hodic etiam habet, facit super-Attio. Reliqua omnia dehiscunt in Europa, & lingulis pauce Olympiades restant pro termino. Italiz principes timore vinciuntur, Veneti vicinis propugnaculis coërcentur. Cotzii paupertate, Subalpini sanguinis proximitate

Peritatis Lachryme. P A RS P. 641

domantur. Rheti largitionem sequentur, rupturi sædus ad Hispamei anti sulgorem. Belgæ
hostili exercitu teruntur indies; pavet Anglia;
Germania discors in præda est. His omnibus
inhiat Hispanus,& brevi, si Deus sinat, franget.
Fatum est in partibus illis, At promptior Galliæ raina imminet, storentissimum regnum, &
nist quod varibus suis rumpitur super alia duraturum estara ab estara accessiti and a duraturum estara ab estara accessiti and a dura-

Hactenus evitata favore Deum pericula & fuccusius, historicis relinquostola mihi de futuris cura, ve & que prævideo sciatis a & tantum Imperii corpus naufragio & sepultura detrahatis: Sin minus idem vos equor sustibus mergat, ne patrize vestea dedecori superstites servitutema

Dudam est à quo Hispanus peregrina dibidis ne ad fururem viqs zestuat, oblivileur Ibericarum formarum, & in vna Gallia patentibus votis suspirat. Nihil auro esficacius, przestim in
amore, ubi & Cupido aureus nominatur. & aurea Venus Vius est communi amantium semedio, & pecuniis per servos & ancillas matronze
vetulz attentavit pudicitiam. Major pars corrupra cessit juvenis peritoris dolis, & ipsi quorum
tutelz Gallia committitur proditores veteris
eastitatis vendunt dontinz seereta, & suis inimici, hossium amici siunt. Adeo in exitum nostru
feroces sumus, degeneres sidelitatis antiqua,
corruptione seculi ad omne scelus parati. Hinc
domesticz exasperationes, & inter potentiores
dissidia, cum alii pro libertate, pugnarent,

Dd

thun?

641 EDPHORM SATTRICE

alii privatis commodis publicam utilitaté posponentes in paniam fuam arma tollerent. Neque rum exciderant omnium animi, re-

Rabant fublimis ingenis que nullo pretio deli-nita fultentabant deficientem Galliam, donec gliftente adulatione, & timore morois deterre-rentur. Minima turba & ea fugitiva rixata diu cum incommodis fuis callum per injurias duxit, & adhuc infracta malis de genu pugnar. Multi ad virtuteri cani ne pauperca elle coge-rentur delorrere naturam. Aliqui quia probi elle non poterant, lequui funt perverittatem, & in commune malum juravere, Illos ambino ad magiltratus evosie squomiam per feelus come pendiario via off de honores, longa & aedua vir-tuti. Iflos ad avaritiam impulit Lazium necessi-Mos properis nobilitaris citalis , & gloria pronvorum heredicatibut major, Pofuerte addreiunt. Plures pagnandi aviditas, & incerta vices fecuritas, armavere in regnum, ut certius & citius pentrent 5 cum ab das qui res imperii administrabant i ne sperare quidem stremo militi fas effet, beneficium quo gloriofis vulneribus polfet mederi. Omnes in diem vivunt, & sti-pendiis sus exuti cum nihil accipiant, rapere dela Galla communicate platic

Tam vero reducite oculos ad speculum, & tridiptem istum Geryona qui agrotanti Gallia snedici pallio tectus assidet, curiose contemplemini. Ille est, qui tot sangussorbas adhibuit agrota venis, ut sine sanguine membra restem, si nulatis medicaminibus vexata ad desperationem salutis. Ille, ille est, qui in propositum ve-

(trum

Peritatis Lathryme PARS V. 648 firum seconditur, & Veriratem forus migrare juffit, que vos sliquando cultores fui mimin infulæ for longis perogrimationibus fellos ex-

re-

din

at,

tin

erta

28 2

um

or son Cally & contay to on whithmetsigh Ecce autem nafeitur Herciles, & victor tot laborum , fautorem Hispaniz Goryonaclaya cadit. O includabilis Fatorum vis o feecundum germen ad fpem noftram naum , o reftitura libertas, & brevi, favente tanto principi fortuna, ab exilio reversa Ventas, & sedibus suis restupra! Quid igitur patrio sanguine cruentamus manus? quid paucorum crimina innocenrum punimus suppliciis? Quorsum bella civilia & prætextu religionis impune patrate ce-Gallica fornicationi fimillima efty fatifcit detra cto lapide, & in vnius aut paucorum nece volvitur in ruinant. Cur non fucurrimus vicinis, & facta concordia in peregrinos iras eranimirtimas ? cum faismus nostrorum eruorem in nos-veru, & illum faluti fue male consulere qui proximi vitæ non confuluit

Hinc Geryon innocenti gladio & nunquam evaginato quafi Iupiter alter funestum tonat, Huncingens corona nobilium & popularium cingit, a quibus veluti rerum author & nature tam crebris precibus in favorem supplicantium vocatur, ve & templa vacua fine , ades publica nonfecusacin peftilentia deferen , & ipfa celebrey olim curia, fine voce, deftituta poteflare fue ferviane alienis imperiis.

Bia quis percuffor peffime authoricate fua utenti manum prabet ? quis everforen Galliz

soluch

644 EVPHORM. SATTRICI

humi flernit , & Plutoni confectatum madat? Herculem video clave fuz pondere monfirum ymbris immulate, tollite Galli victorem, canise pæana Galli, & confervatorem vestrum rapite ad triumphum, Rideat jam fortunam Virtus, inrerq: facros lares , & vitra Pyreneos montes e. niteat, tanto serior , quanto supplicis & opprobris fuerit amplius fatigata and he nomes men

Hec ut dixit, laffi fua fenectute poplites reliquere membra, ammus quoq; vacuum calore corpus in confecto nostro reliquit. Dubitantibus nobis que hypogre fatis functum conderemus , supervenir adolescens figulea lagena & pera questuaria cibis turgida unustus. Qui postquam levibus suspiriis mortuum prosequesus eft, tam constanter peroravit ve nec ipfi Di aquiore animo mortalium calus ferant quain

ifte sustinebat senis expirationem.
Vitto sinquit sentis humanæ ad improvisa deficitis vultibus ad marmoris tincturam pavidis confideraris novos casus; & veluti monstro turbati qui scitis vix recordamini. Scitote igitur me hic favore Deum venific,vt & zgris mentibus folatium adferrem, & vacuis je jumo corporibus precariis ciboru reliquiis auxiliarer. Quid timore supervacuo exulceratis pedus, & noctem deducitis inter lachrymas & stuporem? Omnes eodem cogimur, fed plures alieno ictu mortem inveniunt quam fuo. Hunc ad sublimia tedente inimicorum ventus rapit ; alium deferit fua fors longa obstinatione fatiata: multos inter convivia calusaftrangulat: aliquos facinorum confcientia ad interitum præcipitat : furiarum the mulos

Deritatis Lachryma PARS. P. 645

mulos ipfa morte graviores putant, cum illam que aliis fupplicio eff, in remedium pofeantifed multo plutes obsequiem & sotentiotum amor perdidit. Et ne pereginis exemplis vicimum i-ftud probem, hærebo in Monafonis fortuna, & luctum veftrum illius laudibus levabo.

Monason pueritiam & adolescentiam sub Meleandro prospere & cum gloria egit, apparebat præcox & prudens in puero ingenium, hinc regis amicitiam promeruit, Crescentibus annis virtutum omnum domicilium existimatus, armis audaciam inimicorum compelcuit, amicorum benevolentiam firmavie eloquio. Tandem perfidia fuorum Meleandro vno vulnere in mor-tem per cucullatum ficarium affecto, Protago-nis partes fequittis, pericula omnia dubii Martis tentavit Verebatur Foruma ne caderet, & ille, Genius tutor Gallici regni qui Protagonem ad imperium suum vocabat, exarmaverat Parcas, ne nocerent Monasoni. Quid plura ? placuit & huic regi. Bece pacato orbe luo geminaria victoris fibi pacem fecerat Protagonarific Cupido dictorem, & vario vulnere invictum bellis princi-pem lub jugum fuum milit. Nihil tam fecretum quod jam Monasonem lateat, adit regem, invehitur in amoris impudici flammas, laudatoq; legitimo hymenæo ægre persuafit vi nuberet. Ve-lox est Amoris slamma, hærent primæ species amatorú animis, e tarde vulnus deponitur quod licentia consuerudinis in longú pallorem crevir. Non se tenuit pruriens naturatur enim Lucilla fuam vidit, sequetus est corporis impetu, & admonitu Mafonis extincta prene favilla acrior

Dda

TCVIE.

646 EVPHORM SATTRICE

revixir Senfishoc Monason, itaque subtili are appredieur Lucillam, percontatur de amore regis pollicetur le utrumq; matrimònio juncturi. Faciles funt ad creduliratem, puellarum animi: nescribit regi, de Monasonem rogat ut epistolam suam ad Protagonem perferat, quar de nuptiis loquebatur Brat autem ejulmodi,

LVCILLA PROTAGONIS.

Aus minima eff decepiffe puellam nunqué fortuna ena aut gloria crefcet ab amoris ludibriis Si vis uxorem , habes me longa tibi obfequii laude cognitam. Sin minus, fugiam ego à nultu tuo, ut per meast abfentiam oblivium mei er lequatur. Deforme nomen eft amcz, przys gir jam atrox fama, & rifi me ad thalamum num vocas, vocabo te ad minulum meum.

Postquam legis Protagon ambitionem mulieris hefit aliquandiu. Mor converfus ad Moaslanem; Abeat, inquity infolens mulier suprum est vinculum quod me illi ligabat, & quoman dulce numen meum sustinere non potuit, disest penferre contrarium.

Tune Monafon calibis vita incommoda argumentis pluribus regi demonstravis;eo illan una homines loco este, ut quicquid fuerit actu-rus singulos cangat. Seligendam quidem uxorê que legitimis amplexibus vagum amorem retineat, det liberos le & conjuge suo dignos. Inser nobilitaté veruftifimi regni plures fæminas afpirare ad rantum matrimonium, quarum omnium

Peritulis Lachryme PARS V. 647 nium quaeumq; femel degaftaveric impenium, alienaturum il principe infolentia fua tubdicorum animos. Munquam bene universis Galtis
imperaturam que inner mediomissem Penaium vix duabus nur erbus ancillulis eriam
male imperaverit. Diverso ambitu ardere prin
cipes foeminas; virginesq pudiciciam, modefram, majestatem, & pulchritudinem, cum makimis docibus ab omnibus Europæ partibus allaturas. Seligeret modo quam vellet e has scilicet regni fortuna dignas, quæ præter probatos ret regni fortuna dignas, que preter probatos mores ab iplis cunis dicere quid effet imperium. Obliviscerener interim Luciliam fuam, & cateras formas, quarú corpora lex illi eadem fubde-bat, quæ regni Gallici haberiss tradiderat. His monitis ad novas curas accingicus Prota-

gon, dedignatulq; referibere Lucillæ, fe ipfum-confulit quam ab exteris regnis in partem segni & curarum fuarum deduceren Iam Lucilla Proqua ratione ulcifceretur injuriam. De fideriis noftes quæcunq; illa fint præfto fune ftucha & ministri, sceleribus aliena ingenia accommodaritur ; minirum certa fune tuni veneficis ; tum eft. 111 h fi and en em magagnos ille 1/2:

Brat quidam Pantomorphus miferndis sent. nis, falfis acculationibus ftruendis, necandis per ferrum hominibus æque lolersthujus opem cu Lucilla mercari destinavisset, amore simul & iracundia ferox, scripfit ad eum literas, per qua Monafonis vita veluti fubhaftabatus, mu

Dd 4

EUPHORM. SATTRICI

nifi Celeratum emptorem repertura. Dudum me pater meus Lucillæ tradiderat, longa illius cum Protagone familiaritate adductus in spem ma-ximæ fortunæ, quæ nunquam nis fælicibus ap-paret. Creduntur mihi scripte ad Pantomorphú literz neque enim habebat Lucilla inter famulantes liberos quem præ me diligeret. Vix ædes reliqueram nelcio quomodo essam errore meo fævus, occurrir mihi Monafon, & postquamin celeritatem meam inquisiva, lenocinatibus verbis fregit fidelem pertinaciam, extorfitq; à manu mea secretas domina literas. Ille ve sibi pa-rari insidias cognovie, exuit sub honoribus la-borantem nobilitatem & sibi deinceps victurus vocavit me in fodalitium fuum, Verebatur Proeagonis cum Lucilla redintegrationem, fejens iram in amoribus flammas augere, & forminas vindi la appetentes vbi femel confeniere in vnius mortem eadem contumacia ad fepulchrum viq; deferri, nec vnquam parcere illis quos femel timoere. Ah! quam honesta res est paupertas le tal quam nubilis fulgor corum qui reges sequiludibria perpetuam felicitatem expectare ; vocant nos vadig; in amplexum fuum melefta,& inter delicias femper aliquid favi nos ftrangulat. Nulli contingunt magna bona & diuturna. Ridet fatum quos subito evenit, & si non misereatur rapit. Pertinax eft qui non cedit fortis Supplicies, negs cam excusat que perpetuo movetur. Habemus folatia miferiarum nostrarum illiusinconftantiam,& quod ad omnes injurias Vixdum

48411

Veritatis Lachryme P A R.S. V. 649

Vixdum fecretum hoc fpelunca filentium ingreffi cramus, cum Protagon conciliants Lucille fuis quoque incommodis letabatur, prefennum cupidine accenfus y & oblivione amicitize qua nuper Monason gloriabatur etiam in illius damnum velox. Inimica magnæ potentiæ res est, minius erga dominos amor, & nulli miserius vivunt , quam qui maxime regum fuorum non modo incolumitati fed & gloriæ fludent. Queritur ad omnia tormenta Monason, non quia peccaverar, sed quia expedivisset peccaste. Ninirum omnes hodie Cares fumus, & veteris conditionis obliti, degeneres majorum libertatis sponte nostra deposuimus Gallicam licentiam. Iam superstitio objiciebatur absenti Monasoni, jam ille damnabatur odii in illud imperium cujus tranquilitatis partem suo languine fecerat, jam philtris traxiffe regem in amicitiam fuam dicebatur, objiciebanturque eiusmodi alia scelera,quæ quondam virtures fuifient, At Monason Lua conscientia securus ridebat atrocitatem famæ,& nihil aliud Deos rogabat qua quod feelicitati Protagonis arbitrabatur conducere Vipote cui flebile; fuiflet deserere tot per annos cotinuum vitæ ordinem, finemq; fuum novis fimul velhgis & moribus polluere. Exculabat velocium Cupidinum motus, & nihil minus querebatur quam exilium fuum.

Interi n rediere priores animi Protagoni, reminiscitur Monasonis prudentiz, fidelitatis, roboris. Nimiru przesentem virtutem odimus, ardemusin absentem! O acies, o fulgor! nictant ad illius aspectum mortaliu palpebrz, & oculi

Dds

velori

650 EPPHOROM SATTRICE.

velutiradiis ziftuantis folis tacti, trifte putare lumen, quod ubi amotum est videre gestium. Debebat hoc patrize officium Monason, ut Protagone justis nuptiis vincto, regiam familiam generosa conjuge, moz liberis augeret. Nec mora exerit caput è latebris, acceptamq; ab Etruscis Reginam thalamo Protagonis locat, primo partu Clodovzum Gallis daturam. Hoc, & aliis beneficius obligatum regnum reliquit, prifcaq; solitudine lazus jamdudum cavit ne novis

aul e incendiis implicaretur.

Pronus erat ad vesperam proxime præteritus dies, cum Monason repentino somnio turbatus. infolitum excuffit torporem, & magna voce appellavit me in opem fuam. Tandem ur zere proximo gramini incubuit, sudore manu deserso, Jamdiu (inquit) Philefitzere fumus experti,quos. fœtus mentes criminibus gravidæ in manus obsterricantis invidize mitterent, quo aculeo foderent incauros, qua fraude & infidiis circumvenirent cos quibus palam blandi urur. Cecidit Tolmites ejus perfidia quem fibi amicum credebat, & vix placide quiescit Ajacis umbra in hoc concusti regni motu. Desiderabimur aliquando etia à pellimis, ubi Parez suo ictu imperaverint mo. zi. Ibo inter hæc obviam morti pervertenti ordinem nature, & minorem fratrem major an-Dis fequar. Ac postquam Iovi liberatori, & Proferpinz libavero, suadeo, Philestære, ne spem. tuam desperatione dones, Venient verarum virium vin in defensionem tuam, & illa turba Veritatis affecia te cum Pinotidio in tutelam fuam. accipiet. Illa sapientie praceptis animos tuos

com-

Veritatis Lachryme PARS. P. 6831

componer, alla bladiloquo monitu severos motes mitigabit, & innato jampridem in vitia odio
à conscientia tu inde sessam extorquebis Incipe itaq; corum providere receptui, quos præceptore s habitus es; & à proximorum hortulanorum libertare quære convivium peregrinantibus.

Hzc ultima ad me Monasonia verba suere, neque ego dubito quin singula eveniant, cum à przsenta vestra in partent jam Veritatis inquisam. Omittate itaque pavorem, & sine funeris sumptu, sine pompa, mortuo subvenite, vacuum animo corpus tralatitia humanitate tumulaturi. Przvisum exitum sortiter tolerate, ne constantiam defuncti impatientia vestra maculetis. Relinquite Przesicis commendatitios serus, cum sciatis verum dolorem lachaymis indicere ne cadant, & egesta muliebriter suspiria detrahere de generosissimi ducis laudibus. Vocant ad se Dii quos amant, subtrahuntque eos hominibus, ut & nomen corum ab oblivione vindicent, & permittant eos à caelo securos inquirere in laudes & przeonia sus, & patientiam nostram.

Igitur compoluimus tumulo Monasonis corpus, & lapidibus quos solos cradelis formun fuginivis reliquerat, agressimus sepulchrum. Lam
manes ultimum proclamani in Elysio struebantur sama sui, jam ad solitas operas reducti modestis vultibus desiderium tegebamus absents.
Voenim solet discussis imbribus redire pristinus
ætheri nitor, sie sietu detumescente novarranquillisas roseum colore revocavit in genas, quem
nupre.

652 EVPHORM. SATTRICE

nuper pallor mæstitiæ comes ex pulerat. Nimir rum umbræ sælices tranquillitatem amant animorum, quoniam ipsæ in tranquillo sunt; delestatillas ex alto bona næstra respicere: cæterum illæ nobis nusquam condolent, quoniam beati-

tudini contraria eft condolentia.

Commodum, multiformes dapes fecerant Hecates conam, hine placentarum lautz reliquie onoraverant terram, inde fruitra (ecundarii panis, cum verulto calco, & nucibus & cattaneis pane moretú fecerant. Hoc omnes copia latan destrucbamus congestos temere cibos, cum colonus quida furtive speluncam nostram ingresfus ad Philefit arum fic ait , Plures Monatonis equitaté ante has fores opperiumur, na & noftri llus beneficiis ad fervitutem viq; devincti tana ihominis famam vlera miraculu polucrunt, ynde hodie quafi ad facrarium Veritatis immixtiplebeiis, rufficifq; nobiles ad illus tribunal abomni serrară parte studiola celebritate congreganeer, malis luis, & jurgiis à divino Monalonis one remediú penturi. Landara Philefiterus eliencum frequeua, proclamabis, inquit, Monasonem no-bilicaté animi deduxisse in cœlú quod loga prob, e ue vivens meruerat, mecu tamen effe juvenes qui occupare poffint vacin Themidis fedile, orbulq; totius discordias certo judicio componere. Abierat rufticus: neg; Philesitærus expectavit invitatione audientiused lætissima fronte antecessis curiositatem nostră. Quoties (inquit) Dia-na cursu suu zquali semper invectione persecit, junctifq; cornibus reparavit orte, toties Monafon circumfula villicanor i multitudine cinclus Yatios.

Veritatis Lacbryma PARS. V. 653

ni.

0-

m

I I

nt

li-

10 0 G

is

III de

į.

2.

n

.

varios casus audiebat, & è veritatis speculo quid decerneret accipiebat. Quilquis enim ante ora veteris cavernæ fedens judicaturus oppolitú fibi confulie ipeculum, certifima lege mendacium à veritate lecernit, Quippe in eo veriffimi vultus, habitufq; loquentium accuratius ex ploranti referuntur, exuunt omnes mutuatam personam, & ementitos cultus ponunt. Cæterum fuus color veracibus permanet, quem confundit médacium , & fuligine teterrima maculat in speciem Mauri, At glacies speculi puro sulgore nitida imitatur tranquillitatem maris, vbi Veritas fabulis obtegitur, & velut ventis vndiq; ceffantibus racita filet. Quod fi levibus mendaciis verax n reatio coinquinetur, differtur aliquantulum ferenitas, & exiguis nubibus speculi cander obducitur, donce iterum erumpat Veritas, que ficut flabris spirantis Zephyri impurum aerem, & pestiferam contagionem suaveolenti flatu depellat. Reftat, ve judicem fortiamur, qui expedationi confuse mulistudinis respondeat, & constanti judicio admirationem mortalium fimul trahat,& lequatur Monasonis famam,

Necdum finierat, cum Tamias inclinavit in electionem meam, & quanvis ignorantiam timidissima deprecatione damnarem, accessere ad illius sententiam cæteri, simulq; consensere in authoritatem meam. Dum esseror sodalium manibus, dum propter puteal Libonis componor, dum mihi taxea sedes pro sella curuli paratur, dum Veritatis speculum ante oculos vicina in uoste sigitur, & cavetur ne prima & male sida vmbra speluncæ disturis secretú detegat: memi-

EVPHORM. SATTRICI

neris (inquit ad me Daphnis) ô Alitophile Pretoriæ gravitaris, ut & tardo fermone afcititiam hodiernorum judicum majestatem postis zstati,& infolentem feveritatem vibranti fupercilio fingere. Ista plures judices fecere, quam fcientiz aut probitas; quarum illi consuctudinem eo infolentius juravere, quo jactantius aquitatem mentiuntur, aut fanctitatem profitentur in publicum.

At ego veritus ne coentium clientum animi longiore mora folverentur ad confusum murmur, eriperentque mihi impatientia fua libertatem ex præscripto judicandi , tacui ad querelam Daphnidis, ve & alienis querelis me permittere, & operam meam litigantibus addicerem gra-

Vix pro tribunali sederam, cum juvenis ruficus ad eum quem manu ducebar, Heus, inquit commilito cavefis ne dicentem interrurbes,nam. & tucraffis auribus, & tarditate loquutionis. jampridem meruifti ut taceres. Tum alter, At tu ne abfurda mentiendo narrationis veritatem. inani fraude jugules, nam & amitteret oratio leporem fuum., & ab una lite veluti ab hydra litium mille capita fucerescerent. Ifto accepto re-Sponso, subjecie alter. Viderit cui contentionis nostræ judicium permissum est, ne contumaci -corde respuat orationem in speciem Gracaniex fabul e compositam : quam tamen si bons oculis & aure sideli exceperit, inveniet omnia, licet primo supra captum cogitationis humana ardua videantur, factu facilia, auditu grata, erudrtione plena.

In.

In Arvernia qua collibus asperioribus affurgit, vrfus & alinus, hic calce , ille vnguibus infeh, in mutua vulnera faviebant. Forte viator ta immanes feras mileratus ad extremum vita periculum ferali bello deduci: Avete (exclamat quo maximo poterat nisu) fortifismi Martis clientes, & generola beftia, ad imperium etiam hominum lætis fideribus advocatæ; horrer animus contemplando fortitudinem qua libentius lethiferos icus corporibus excipitis quam auru alii utraq; manu. Nec me putetis huc fine caula venille : foedus inter nos perpetuum fanciturus. Ad hæc quieverunt bellaces feræ,& reduchis in fuam gratiam fuperciliis, hine afinus pravalida juventa, inde urlus fuis vnguibus fidens. placati audiebant confulentem. Sic ubi felliferum linguens Cyllenius axem

1- io

Sic ubi stelliferum linguens Cyllenius axem
Per totum descendit avum, cognata reponunt
Numina sunereas ir so, tristemá, remitit
Quisá, metum, belliá, sui medicamine viso
Miratur virgam, que vincula serre leonem
Cogit, 6° imbelli tygres albescere ristu.

Neque ille tardavit reliqua adhortationis sua pertexere. Postquam, inquir, Doromisus Fortuna Iliensis templum deseruit, omnia in deterius mutata artes hominesque sine mercede reliquere. Sustectus est inillius antistitis locum tardissimus equus; Tasticium vocant. Hic grato hinnitu quos meliore vultu Fortuna respexit salutat, & gaza regia malus administrator non nisi bestiis felicitate ostendit. Nam neq; thesauros sibi commissos gloriosis militibus, aut probis judicibus dispensat, utpote qui stolidicati sua male coveniant:

656 EVPHORM. SATTRICI

veniant: fed è sylvis, stabulisq; & stercore eligit bruta fibi fimillima, que in contumeliam Bellong & Apollinis deducat ad divitias & honores. Quid vetat & vos ad hunc beatorum numerum adoptari , cum cætera animalia membrord fortitudine præcellatis? Hoc dicto ingressus in horrorem vicinæ fylvæ vrfum afinuma; reliquit magnis cogitationibus spes suas ad ambitionem torquentes. Tandem inter verumq; convenit, ve afinus per villas, oppida, & vrbes vrium fuo tergo deferrer, hac novitate stipes aliquot æreas argenteafq; in mutuum fubfidium aggefturi : ea conditione, fi vrius ad fortunam feftinans expectatas opes à Tasticio acciperet, vt in asini quoque lucrum aqua pars cederet. Itaque aggrediunturiter quod Elcutheriam ducebat. Ac ve primum fetere propter Ligeris aquas qui pracipiti curlu instabilem volut arenam, & incerro alveo spaciosas planicies percurit, men horridi imminentium calamitatum omen putavere occurfum irati Dei , qui tum eriam vicinorum terras sua colluvie deterebat. Neg; ego, inque alinus,ominibus crediderim,quid intereft infelicibus an fluctus absorbeant perituros? An melius nos excipient terræ fi fatorum acerbitas percerinis indixerit mori ? faltem crurum longis voluminibus ligatos, juncta mors feret, vmbrafq; felices vno cymba tractu portitor Charon Elysis reddet, vbi magni spiritus bestiz laureta, & vi Aricibus palmis loca consita obambulant, & à Phitonis imperio summot z inter amoris leges & delicias melioris natura indulent immortali genio. Aude aliquid natalitis

tuis.

veritas Lachryme. PARS V. 657

tuis dignum: nam aut necesse habes cum infaniente furere, aut malo augurio detentus frangere propositi constantiam, & audaciam tham
subita verecundia destruendo, priscas latebras
repetere, violento orio faginatus damnes primam ambitionem. Nihil te morari debet; magnanimi est adlatrantes Scyllas contemnere, &
exemplo Lunz quz dispendiis Phzbi lucet nosturnos canes irridere. Et ecce nihil aliud expesto quam communionem periculi, imo pracedo
te, & si me vectorem non fastdiis, mihi Ligeris
pro Hellesponto erit, assinus tibi pro ariete; sorsan in Eleutheria Colchidem inveniemus, & in
zede sacra Fortunz Iliensis, vellus aureum.

ĺ

10-

10-

tui

in

uit

m

Pt III IS IA

Incredibile dictu qua audacia bonum focium vrius superascenderit, qua sevitate sessorem per rapida fluenta minacis fluvii asinus vexerit, quo impetu cavatas prioribus vngulis vndas fregent, quam molliter crura in vlteriorem ripam repuluerit. At posteaqua de fluctibus extulit se: pz-ne ad necem saceratus vnguibus vrss (qui ne ariotem suum inter vndas novus Phrixus descrert, fortibus vncis adhæserat asini tergo) vulnera fortunaru ingentiu prænuntia existimans, nihil de sævitia sessori conquestus, ne alter exprobaret ignaviam, fortiter casus suostolleravit.

Inter hæc aufis vlietius progredi omnia ex fpe proveniunt; agreftes oppidanq; defertis velut in folitudine ædibus, intentis ad lætum fpectaculum animis, variis muneribus onerant vrfi geruli dorfum, gratis afino ponderibus, qui ad miraculum fimul incedebat & thefaurum.

Ad iftum modum à fingulis aliquid corrade

658 EVPHORM. SATTRICT

tes Eleutheriam, mox Ilium perveniunt, voi fargiore quastu gravati, & focunda accretione lati pinigero diversorio fe suaq; bona commistum. Vi intellexit stabularius causam qua utrisque ad amplissimam vibem vocaverat, delestatus novorum hospitum contubernio in hac

prope verba copit.

Novissimis temporibus quando Protagon per mortalitatem commeabat, parebat in honores merentibus via:nam & Doromifus arres amabat, & fimilitudine morum Protagoni granis malebat emercingenia quam corpora. At hodie qui regnat Geryon fimul atque præfecit zrano non tuo Tafticium, oftendit noluife Virtutem auri gravitate onecari, aut inquinari fordibus male cumulare pecunie, que homines fcarabeis fimiles facit, quos firsi guftarus vitiat.Qui. cultores Fortunz reperiant locum, ad illudrantom ftudium fele applicant ut fentiantur le nihil faire. Hoe preceptores , hoe parentes liberos decent, & fi quando ignorantiz fortior nanta repugnat,otio & præmaturis voluptatibus fepeliunt incauros, & magnos spiritus per se ad zternicatem affurgentes inftabili divitiarum fulgore precludunt; existmantes in eo summam doctrine confiftere, vbi elementarius juvenis infideli lectura literas in lyllabas, fyllabas in verba coagmentat, aut coponit. His flat in templi fur limine felicitas, & ultro blandiente nutu in ofculum ignavos pariter & stolidos applicat, Pleriq; inter mortales diversis ztatibus ante fores templi Forung liberalis præcepta charcis mandant, ferviVeritaria Lachryma P A RS V. 659

fervinneq; bestiis, quibus pro manibus pedes, pro digitis obtulæ vngulæ dudum secreta ve sen-bere nesci rent. Namin collegium sacerdorum qui dane operam sacris inconstantis Dez, muli tantum, asini, equi, & boves ascribuntur: seras quippe non patiuntur tam mansueta animalia, sed eas ad bellicas dignitates servant, & supervacues honores supra suramum cum sideribus

elementum micantes. 25 mil zwia 18 20 mil

One

ű.

TEC

res

13-

us.

ie

io

m

ÚŞ.

á

Pro fortuns in fublimitate ara ftat monftra ferocius Ageo, qui centum enfibus minabatur Iovi cum Tranes affectarent coelum. Huic pedes fex diverfis motibus instabiles , ita ut facile hinc detrudi poffet 6 aliquis inveniretur quem fatigaret vita ad defiderium laudabilis exitus. Toudem manus vario gustu accipiunt ingentia munera, aut exigua concedunt. Multi nobiles confusa vestium permistione deformi in speciem pumilionum quos annue prælio grues infeftat, aut errantes Geryonis pedes ad stabilitatem componunt, aut podicem lambunt nosissima exoneratione ventris fordatum ; fimulque cum excrementis aurum liquatum combibunt , neque enim aliud metallum calidus stomachus Sustinet & conoquit. Multi à sura pendent, a ribiis alii beatiores de genibus expectant crepitum defluvii aurei pracurforem, Nunquam folices grata expectantibus tempeltas erumpis nifi ante collifa nubes dulce perfonsverint

Hic ubi placatur supplicantium precibus cocutit triceps caput & statim in oratis sinum tania serica neptunii coloris descendit. Ad quod signum Tasticius paululum in pades affirgens.

DI 33

660 EVPHORM. SATTRICE

celi

At

Au

Au

0/

M

n

priorum crurum vinculis implicar exoratum, aurafque hinnitibus crebris pullans, aut eum vacuas fedes occupare imperat, aut è templi do lo inter fartim pendentia nobilitatis infigura rapere equestrem torquem qui folus nobiles bestias facit, atq; illo vincire collum quod mel imad fealas gemonias, & deforme buttum, pluto

nius funis Arangularet. 2702 22700000 20004

Finierat divertitor, & jam nox altior fualerat fomnos, cateria; fub codem recto quieti fe repoluerantineque tamen cum alir holpites altum fterterent , follicitæ bestiæ membra lassitudine fessa lecto permisere. Damnabant Aurora moras, & Lathmo tenebris vitra Cimmerias inhorrente abdicabant diem , quod ramdiu inter rubentis Dez amplexum Cephalus retinerent. Longum eft omne compendium, & tardum omne momentum fperantibus: ipfzque volapeates timentur ab his quos cupido , & defidenum expectati eventus ad impatientiam obligat. Neque longe lux aberat, mora est Aurora folicitudine bestiarum. Præluxerat jubar, & ingentem Phoebum ab vndis Hispanz Doridos eduxerat. Quis, inclamat vrfus, stabuli fores sanitor absolvie | summus dies est;criamnum racene cardines,& nullus eft qui januas referet? Vbi chilama, fartores, lacernarii, fubucularii, foleani? Accurrit ad illins imperium numerofa familia : hic, præpeditam multiplici penna pileum imponit capiti immanis ferz sille, carbafum zqualibus ípiris & finubus rocudum ornamentu collo apratialii caligas conchiliatas , holabor thorace, enfem balteum, tibialia, perifcelidas veritatù Lachryme PARS V. 66 t

celidas, calceos, palliumque è purpura bis cocta
auro intertextum induunt.

At parte ex alia generofe stirpiu asello
Auribus è geminis cirum cava tempora pendent
Auro durate pha lere, cui plurimus ore
Ostri sulgor abit, fulvum sub dentibus aurum
Manditur, to rigidi gemmis micuere sapetes
Instrati dorso; non fortus ethera lustrant
Solie equi, quando fratern u languida stammas
Luna sugit, mergitá, vadis luctantia contra.
Sidera, o immenso condit sua lumina Ponto.

Itur ad constitutum templum sequentibus mercenariis satellitibus, cum fæce populi prosequentis conductinam pompam; quæ vbi pulvinaribus sese intulit, vrsus humi projectus adoravit Geryonis statuam, & votum quod spesinatabat per tot pericula constanter servatum

fortunæ tanti numinis perfolvit.

atum.

the

ra ta

uro-

ferat

re

run

line

no-

in.

on the to

ŵ,

di

2.

Per te ego forcúdiores Amaltheo cornu dexteras, per Danaes imbrem deprecor, per melles
aureas, per tot exempla felicitatis quæ vbertun circa pedes tuos repullulant; patere bestiam,
in hoc tuo sacrario subsistere, & inter tot samulantium greges vrsum numerari, qui rictu cruento nihil nisi invidentium tuæ gloriæ cædes despumabit, &, quod hic apud vos nobiles multum
æstimari intelligo, qui per sas & nesas iram tuá
vindicabit etiam innocentum suppliciis.

Nunquam humanior fuit Geryon; continuo carulea fascia evolavit in supplicantis sinum. Sesit vrsus divina providentia beatitudinem, &
illico equestri torque donatus deservit testitudinem templi, novis honoribus tumens, & ab

inno.

innocentia fylvarum voluptate icviffimi mune. ris corruptus, in Superbiam & infolentem faftun degenerant and aight a jornney hill xo sante the

Dum hac agebacur, afinus è spatiofa portice contemplabatur Scribarum veloces manus, qui fedentes in atrio, Fortunz pramia variis voluminibus inferebant: & alia omnia, qualia omnino divertitor descripterat. Inviratus locenim Splendore, & prolectante spe optimat haredita tis quam jam tacitus devorabat, propius accessit; mox paulo fidentior, intra limen fam fele faciens, nixus posteriori genu , priore vero ample-Estus aram, fic ad precatur. Twin Parcarum fila, & imperia fatorum pro arbitrio regis, qui exeplo erefcenus Iovis inter pattorum cafas educatus parentum inopiam pane sceptro mutalis, & nunc benefactorem Saturnum de colo deturbare cogitas ; Tu qui libertatem hominum longa annorum præscriptione super animalia cætera superbientem exitiali servitio premis; Qui tot infignes bestias sub quarum onere circumjacentia tribunalia gemune humanitati przfecifi / Veteris fæni & fegnium carduorum cibo remoto affere me in aureum convivium tuu, & istis bestiis immanitate corporis, tum Arcadicis etiam grandiorem afinum, ascribe in cult rum tuotum gaudia, ad quae non modo le favens Fortuna, fed & hominum quoque studium inclinat.

Non legnius dexter Geryon afini devotione optata tenia comprobavit ; aflurgunt Fortunz antifites, detractifque hyphippirs facerdotium

Cribas

Veritatis Lachryma P A R S . F. 663

cribas publicis instrumentis relatum est, confuis ruditibus, mugitu, atque himpitu antifticem novum faluravere , junctifq; cum fide pectoribus rumele entia palearibus pectora, & ofculum

fimul miscuere,

ik

-

0

eşl

C-

2,

1

es l

m

i2

551

L.

181

3-

Jul 1

1

m

né

2

m

T-25

Czterum fins muneribus fors laffara (quz nunquam magis clarescit quam per publicam aut privatam calamitatem, bonz stabilitatis impotens) urium ad graviores prikcis milerias improba manu reduxit. Etenim ficut inanium fpicarum cassi vertices per ventorum ludibria ubi semen amisere coelum suo cacumine spectant, ingrata altitudine agricolarum simul studia & turbinum imperus deludentes: fic illi quos paupertas inter invules honores implicat, nullo divitiarum pondere gravati inferunt quidem fideribus caput, led tam moletta dignitatis fulgore, & superflua magnorum nominum messe, ut nihil aliud præter auras & infortunia redivivo ad miserias corde percipiant. Inde, plerique cum incommodis suis pertinaci modeltia luctati, permittunt fe communibus vitis, & vitam fuam ad alienas injurias, & ficariorum officia przcipia ti commodant, Hoc fensit vrsus, quem familianum rerum necessitas inter steriles nobilitatis titulos opem nuper vectoris expostulare coegit: neque enim poterat longis jejuniis extenuarum corpus ad extremam necessitatem durare, Verú alinus mutato genere vitz mutaverat mores: & quamvis aurum modio metiretur, malebat accipere, quam dare.

Querebatur vrius ruptam tam cito focietates quam volchant leges femel contractam non aliter

664 EVPHORM. SATTRICE

aliter quam mutuo consensu revolvi. Eam conditionem qua vocaverat vectorem suum in partem sperati lucri si à Fortuna recipererue, reciprocam intelligi, & tactte cautum ut asinus pan obligatione teneretur, si spes decepisset ambittonem suam, & ille vector asinus expectata For-

tunam occupafiet.

Mirabar superficiem speculi pererrantes umbras,faciemque dicenti camdem permanere,diverlo tamen habitu, & vettibus longe aliis quam vterentur hi quos rufticitas ad flivam & boves damnat. Etenim de caruleo ferico per latus enlumba aurea discurrebat, Micabant circum fimplicem avem aurez quoque flammz , que fladus fuos vario lapillorum colore crispaveram. Eodem infigni corulcabat notabile pallium in ea parce qua capulus argenteus ingentis gladii finistram manum superbe suspendir. Hoeludibrio mens attonita dum diversas species concipit pane oblica est quod suggererer. Revocari tandem spiritum ad tot miracula fugientem , & judicium velut ad Philadelphicam Pharon, aut Herus lucernam, in hanc lententiam decenter retorfi : videlicet , non teneri afinum pro focio, cujus fervicium curafque caca etiam Dea zquil fima liberalitate donaffet; lucra pænes eum effe debere qui incertam forlicitarem & nullo voto conceptam per certifima mala quæsivisiet animis ad calamitatem obstinatis. Videri tamen rum demum ad bonorum communionem vocandum vrium ab afino , fisummitteret corpus afini oblequio, & pari viaru laboruq; discrimine quo nuper fuerar exceptus, fustinerer festorem.

Veritati Lachryme PARS V. 665.

Tunc vero recepit intermissam orationem ille idem qui paulo ante loquebatur. Et, Per fidem (inquit) in conditionem bestiarum fincerum judicium fecift. Nam cum inter has altercationes afinus ad Gephyrium nesciocus legeretur, promifit in urli manum fe omnia qua à Gephyrio acciperer fideliffima force inter utruque partituru, modo le tergo admitteret duraturo obsequio donec ad eam terra venissent que quondam erroribus Enez requiem poluerac. Eriam generofas mentes fortis melioris ex promiffio ad lervitutem domats omnia fiunt ut paupertas fugiatur: nec ifte regii ordinis urfus recufavit extremum fervitti genus quod in miserimum canterium torquatum equitem igno-miniotissima metamorphosi vertebat. Venalis est omnium vita, ctiam corum qui se à libertate vindicarunt:infamiam confuetudo futbulit, Neque dedignantur Sabzorum reges, ubi odorata meffe camporum hilantas exultat in fimeto confiftere.

٥.

H

ie o

Cum ergo pars corum qui asino servicbant præcessisser, ur diversoria in adventum celebris legati quam humane pararentur: Alii inneris impedimenta auream argenteamq; supellectilem, peristromata, mensas, lectos, & quidquid ad magnificum apparatum luxuria & ambitio invenire, mulis, plaustrisq; inveherent: Nec deessent qui comicarentur Insidentem urso legatum; Commodum, superatis Alpium jugis (ubi nives illudentes calori Solis frigore suo radiorum flammantium impetum retundunt) ad Rubiconem venere sluvium.

Be

Qui

Dut Gallica certo Limite ab Aufontis disterminat arva colonis. Tum larm in nivels fuscum deponit arenis
Vrsus, & obstantes injvingir pectore lymphas. Inde abit ulterius, medya per equora tantum Forrentis defert equitem, qui pallidus ora Vertit ad ablatum littus pedibufa recurvis Orfi terga premir Stant circum brachia collo, Cornes que duro divinxerat ungula cornu: 10 01 Succuriture ramen met certe pondere fluctus Suffiner & membris victoris lubricus errans, Quid faciar ne feit. Multum poft terga relictum Fluminis, & totidem fallaces computat unda Ante oculos. Tentar fuprema pericula mortis Evitare mifer, flexifq utring lacertis. Inter gannirus, vaftum genitale natantis Condidit in clunes, femori quo junctior effet, Hereret magis: rabido f bec addidit ore. Hi tibi jim fluttu multa pro Ligeris unda, Prog tuo amplescu crura bet ,prog unguibu ina guen.

Aufonios addifee pari nexufá jocofque, Queis robustus Amor, queis gratia mascula for-

Et melior Cypris fulices ingerit ignes.

Interrupit dicentem adversarius qui hactenus tacuerat, ram blanda oris severitate, ar savientibus Iove & Neptuno in varias tempestates posser indicere pacem. Noli, inquit, suggislare vitia mea, & inutili deprecatione exigere à judice invidiam. Iampridem litis hujus infamiam sufficiel procera potentia. Sicut napelli aut aconic flos lethalem torporem inter rosas & lilia perdit,

Veritatis Lachryma PARS V. 667

perdit, ficinter fuavcolentes divitias non invenit fortens scelus supplicium. Quidquid supra nubes everit Natura aut Fortuna imperium. placide regnat & quielcit; infra nocuum frendent fulmina, corrugat aeris froncem spissius colum, aut cum grandine lachrymas exprimit. Ifta non tangunt Deos, quos humana superftitio temere fecir, Quicquid Poimenarchi peccamus, castigar auri fulgor, & occupata per rimidam mortalium pietatem vires quibus etiam in animas iniquifima pæna favimus. Non dedignabor mores meos ad censuram traducere, & fummoto fabularum velo aperire fcenam vitz mez Statim reliquit rufticas veftes; ingens pallium cum purpurea tunica deflux erat in pedess peralogs capiti impolito, & compolitis circa pectus fericis nodis qui de pileo tremuli pendebant polequam expuit longa tuffi marcorem, omiffum fermonem fic retexuit.

0

40

GT

1119

20.00

1110

cn-

are

Quod alter sub atini nomine lusit, transiti illud omne in partes meas. Illuxit nascenti mihi pestiferum sidus, & contumacem ignorantiam animis ad scientias obductis insevit. Sed
nihil est ab omni parte miserum. Pro solertia in genii floridum corpus, & membrorum
omnium gratia benevolentia sortis minor,
que literarum gloriam pertinaci mendicitate vendens, cos tantum amat, quos solutum nature robur ad Musarum & Apollinis
odium reliquit. Hinc inexpectatus honor divinæ ad Gephyrium legationis, & subitus in me
Geryonis savor procacem ad opes aviditatem
antecedens. Hinc servile Philoceni officium,

Ec 2

quod'

quod ab equite regio necessitas, & anhelantes Sub pauperraris pondere nobilitatis tiruli exter-Scrunt. Satis sub urfi fabula & persona villio delituit; prodeat jam totus & fuus in theatrum, ur ante iftud Veritatis & Juftiuz facrarium as nofcat me indulgentiffimum patrem, feftinata adoptione præoccupanté Naturæ leges,& prodiga liberalitate parentales curas prevertenten. Na cu ex Eleutheria discedere oneravieum in gentibus donis, & ingraru juvene ad parte ledi recepi in his locis in quibus olim Cafar malur occupare Imperium Mundi, quam relinquere. Nemo dixerit deformem rolam quia colorem fuum induerit à cruore infidiofz matris cupidinis, fic neg; vicuperaverit puerorum amorem quod ubiq; forming fint, Nam neg; corrumpit amabilem puerorum formam usus, neg; ile lud exoticum scelus vitiar duras Natura leges que ultra Græciam utramque masculum cupidinem truculenter fugavere.

Perit Gratiarum pulchritudo quando Vulcanus atra fuligine oblitus ministras imperitantis
sibi Veneris quærit ad amplexum; & nihil est
quod homines magis à beneficiis deterreat qua
ingratus accipientis animus. Plures hic turbo de
sublimitate Fortunæ discussit, quam ignavia,
aut ignorantia. Non cessavi tamen immerestem amore simul & munere prosequi, pretis
voluptatis externæ, quæ raro Eleutherianis nis
per insolentiam & crimen placet. Vt vero me
Gephyrius pallio coccineo donavit, Flaminemque secit Dialem: quæstuosissima quæque sacerdotia in Philoceni sinum congessi, quorum

Veritatis Lacbryme PARS V. 669

tes

in, chi inchi i inchi inchi inchi inchi inchi inchi inchi i inchi
ges pi-

CI-

eft uá de me min

um edlaude & gloria vivir, cum apud eos divitiz inter potentiam & virtutes numerentur. Dendet
tamen alumnus infelix liberalitatem meams
præscriptosis ambitioni suæ sines superbissima
temeritate contemnit. Petites; hanc purpuram
(quæ de Regum imperiis disceptat) in auctionem & licitationem substerni. Vt hoc ultimo
beneficio saginatus nomen meum traducat ad
infamiam, & celeberrimam authoritatem per
confragosa paupertatis præcipina ad exemplum innocentis Hippolyti taceret.

Nullæ nubes exasperaverant splendorem speculi, & constans loquentis imago quidquid postremus dixerat demonstrabat à Veritate comprobari. Sed jam juraverat Philocenus in benefactoris obsequium, sidemque: exhortatione mea adductus ad aliquam rei familiaris curam, vitaturus deinceps prodigalitatis scopulos, ad quos plures juvenes impingunt quam

cadaverofi fenes in avaritians

Tum vero movit obstantem turbam validis pulsibus Acignius, & corpus inter frequentiam audientium impeditum velut è vinculis expediens celerrimo cursu sese intequentis militis horrendæ proceritatis. & qui pannucius totus nihil magis ostendebat præter ossa exuberantia quam gladium quem obducta ad crudelitatem fronte intentabat in Acignii latus, nisi rusticus æqs laceris vestibus percussium suste militem ad aliam pugnam revocasses; qui novam cædem videbatur sacturus, nisi astantes respe-

Ec 3

xistent

670 EPPHORM. SATTRICE

zissene ad pacem,& impetus fariosorum repref-fisient. Non aliter zeris sonus incitatos venartium clamore canes à morfu fera reducens, favire eos ultra latratumnon finit. Prior temperavir ab ira rufticus, & candida fame labra ad

hane querelam deduxie.

Ve in corpore invalidum membrum continuis fluxibus debilitatury & in lacunam omnia purgamenta peftiferæ domus ingeruntur, fc nos quafi fentinæ & debilia regni membra contagione & morbis civilibus atterimur;mor-tuum mare sterile fibi l undas nobis inutles fummittimus alienis navibus, & ambitionem magnatum augemus noftra ruina. Vetat hyems prominere herbekentes legetes, aut obtent ess ingrata glacie, aucimmoderatis imbribus anno nautragio mergir Gemmas quas in vicibus benigno flatte excitava Zephyrus, nascentes wit Aquilo, vel sauleas grando profternit. Spes om-nes nostras aut rubigo vitiat, aut Syrius confu-mit, aut venti proternit, aut lues tabida cor-rupto cœli tractu enecat. Ve in domo vetere omnes lapides excidium minantur, & amnium cunctorum curfus ad Oceanum; fic nos innumeris malis affligunt mutationes temporum & hominum at aliena ingluvies coli injunis major. Pro crimine opini pauperras mondum fins extremo. Præter tributa & decimas quas injuiti domini pro reditu habent, damnamur ad infolitas operas, & ad culturam alien e glebæ inviti deducimur. Du squallent pauce agrorum jugeta, antiquum patrimonium, quod nondum omne perdiderunt avaritia pacis, licentia belli. Sie nos mifere

Veritatis Lachryme PARS V. 621 milere fervientium anima Ignobili morte deficimus, nec aliud effuli cories fudoris, fanguiniq; pretium expectamus, quam virgas, fecures, cataftas, cruces, & alia pro dominorum ingeniis Supplicia, que humana malignitas inferioribus intrivit. The series a series of the sixtinini

Accedunt dimnola feenera que pecuniz cumulanda caula intulir ingeniofa nimium & folers in folendorem feum ambitio, quorum fæturis atius otioli in civitatious ditelcunt, etiam his quos cupido gloriz, aut unilitas mercium ultra henculis columnas advectarum rapuit ad aliquam fortunam in a lung at the day mayout

pref-

a ad

abra

nor. ales

nem

ems eas nuo

he-

Diric

-10

cre

um m-

ns

Hocufura vorax avidumá in tempora fænus.
Post hæc, inæquali sorte exactiones crefcunt, modo per capita, modo pro censu inferuntur; inveteratum malum, & quod in fingulos dies fit robustius, dum speciosis nominibus venena ifta reguntur, quibus minus verus imperii zerarium quam paucoru qui male fub regibus regnant polluuntur arcesqui falfis utulis fua crudelitate, avaritia, rapinas; remedia, subsidia, vectigalia, & erogationes vocant: nota publicarum cladium nomina. Hinc fit,ut princeps pecunia destitutus fine authoritate, restet, que nunquam bene fervaeur. fi define Virtuei fua præmia, & militibus ex laboribus (pes. Aurum enim in Republica idem est quod in humano corpore vitalis ipiritus, quo cum fanguine egefto membra omnia in mortem patent. Tot in exercitu millia fiib paipertate, laborantia onus funt & prædæ. Tum demum ararium incuria & prodigalitate exhaushum per scelera supplen-

Ec 4

dum

672 EVPHORM. SATTRICE

dum eft. Empei milites inftabili in imperantes fide, ubi flipendiis fraudamur, feruntur in furo. rem: & fi qui deniq; probi fint, illos contagione sua ad infaniam rapiunt. Nostra bona, quafi hoshile spolium, vænumdantur. Fælices qui gustavere tot mala, nondum autem fæcem omnem chibere. Omnia funt in bellis civilibus mi fera, fed nihil elt miferius quam bene partis no poffe frui. Gemunt percuffi fecuri boves, & inexpletos diurno labore novalium fulcos implent cruore fuo. Pelluntur oves à paftu, & nufquam redituris veftibus exuuntur jugulatz. Relinguunt fub ipfis caulis dulces animas nutrices pauperis familiz vaccz, & ab uberibus fuis lac execmum fuffundunt. Cuneta denique velut pulchritudo floris manutini eno momento vanescunt, & nihel miserorum oculis superest ultra cinercin & favillas

Quid non mortalis pellora cogis

Auri facta fames; o anor sceleratus babendi?
Non tantum segetes alimentag mitia poscunt
Ad jugulum gladi is scrutantur viscera terre.
Quasa recondidimus, stygysa admovimus umbrii,

Effodiuntur opes, irritamenta malorum.

Nec iste miles tot damnis meis satiatus pepercit liberis; temperavit quident à mucrone, sed tam improba humanitate ut spiritum adempto victulento esfugio tenuatum pejus solverent quam si eos ensis dedisset neci, Dis infernalibus votum. Vunam tam in potestate mea esset acceptarum cladium oblivisci, quam tacere! vel si negaret recens dolor silentium, vita me infe-

Veritatis Lachryme P A RS. V. 673

lix cum voce nihil profectura relinqueret! Similes fumus ferpentibus quorum morfus torpent fub frigore; nos nostra imbecillitas arcet à nocendo, & nunquam nifi cum anima exertum aculcum relinquimus, quem aliena injuria in fui

ultionem expressir.

one all and a contract and a contrac

4

nt us

el el

Ad hæc miles. Quod, inquit, in cœlo primum mobile hoc apud nos Acignius civilium moruu causa omnis & origo alii iltius agitatione insaniunt, hic fuat nunquam ceffaturus nifi Eleutheriam inditionem Liphippi milerit. Etiam in fudo pacis graffatur inimicus ignis varia face, quæ flammas fuas in plures species mutat, & multivago fulgore corulcans pro tempore colorem induit,& cu tempore deponit. Ia@amur interim civilium bellorum tempestatibus, & ut in trato mari fit, diverfis flatibus turbarum feditionumque, quæ prudentibus eo aperaius videntur, quo teguntur secretius, Neg; enim moveri potest & contundi hoc imperium, nisi ante cives cum civibus concertarint, & fic defeffi ac exlangues inhiantibus Iberis tradantur, Relinquo annorum præreritorum triftia monimenta, hoc luctuolitimo exemplo contentus quod me paupertaren duxit per eandem viam qua reliqui regni nobiles ad certissimum exitium inconsulto præcipitantur. Quid aliud Retiarius ad Ge, hyrium miffus legatione fua peregit, quam ut inuicem bellaremus? Quid aliud Acigniuscum Geryone, quam ut Eleutheria gignendis immicitiis per le nimium focunda igno tz potentiz (ubderetur? Pudet referre aviditatem innocue pradantis, ad quam nauleane

574 EVPHORM. SATTRICI.

etiam hi qui ignominiam confumplerunt. Hoc. quodeung; est, Acignius fecit; five ille Geryonem ad odium vocare voluit, & Liphippum ad regnum : five male quæfitæ potestatis fautor, maluit Eleutheranios perdere, quam fervare. Verum ett, aguntur bella iftins ductu, & nondum tamen infamia pessimi excidii cessit in au-thorem. Per hinc, Geryon regnat; per hunc Geryonis parentes assincique assequantur poriculorum præmia enamfi periculis no affuerin At reliqui magis inopia quam laboribus fessi in scelera ruunt, cumque videant interclulum fibi ad honores & divinas iter credunt innocencibus aliquando licere nocens effe. Hincfedito, libido, favitia, & quidquid privati hominis nomen supra principem elatum contumacibus in gloriam animis immittit; impatientes oble. qui ubi cum imperare vident quem ad fervinum & dedecus natura genuerat. Ab co fronte ira & questus, & postquam non subveniur, quisque sibi remedium quærit à licentia, as quam facile ducuntur juyenes quos penuria virtutibus sejunxit. Eos amici pariter & inimici per colonias, municipia, urbelque, atque oppida dispersos nunquam tuto excipium: spol-ant, rapiunt, non sacro, non prophano absti-nent: feruntur in omne nesas, cunctis obnoxi. Non enim habet legem necessitas, & jejums nomachus, & corpus petitum fapius telis, quod pestilentia & sames citius hoste corrumpit. Hat is me (& Alkophile) ab accusatione rustici non liberant; si nocens est, qui non sponte est nocens; fi paupertan francs imponitis quicung

Veritatis Lachrym & P. A.R.S. V. 679
aut auditores hic adstatis aut judices, si auxilia
yitz miseris militibus crepta, etiam merentibus denegatis; si vobis ignotum est,

Quid cade calentibus armis,
Quantum ira liceat, motufa quid audeat enfis;
Si vobis sceleris tanta est injuria nostri:
Mergite me stustu, vel si suprema recusant
Fatamoras, juvat boc scrutari viscera serro:

Demiserar in terram capulum, compositamque aciem gladii ad pectus tentabat, cum sic or-

fus eft Acignius.

loc

yo-

tor.

are.

on

au-

unc

pe n

cfl

um

en

uo,

no-

Q.

id

ur,

Quorquot orbis terrarum reges tenet, hos omnes Gephyrio subdiditreligio, & fortuna in illius imperium obstinata, Metus, & terror & severitas, vincula funt authoritatis, quam in omnes principes sparfam dudum agnovimus, exuta libertate, & adempto per inquisitiones loquendi audiendique commercio. tim refracto pudoris claustro in populorum = nimos irreplie adoratio Gephyrii, & cos in Imperatores armavit quibus audacia fuit reculare servitutem. Data deinde imperia, & immutato ordine natura Gephyriani ad externa sceptra vocati: inter quos etiam vetere inflituto delectus fuit. Vt enim aquila pullorum generof. tatem experitur ad radios Solis: fic Gephyrius principes, prolem fuam, fi- ad lumen religionis. male fideli oculo conniveant, pracipitat è folio regali, veluti adulterinos & degeneres. Vide fit, utille plerunque in primogeniti jura fuccedat, cui reverentia major & constans in patrem oblequium. Et jamdiu eft, a quo minorem natu Liphippum fratribus præpoluit. Frangit,

676 EPPHORM. SATTRICI.

git nimirum naturz leges paternus amor quem gratia filii,& pictas, & probi mores fecere.Fateor, vehemens olim fuir in Eleutheria Gephyrii affe dus: fed ut folent mobiles effe hominu voluntates, illius inclinatio in Liphippum ceffite pro quo laboramus, ut fractis per hella civilia Eleutherianis, irrumpat in florentiffimum regnú Europæ caput, & fiforti placeat post paulo umbilious Iberice dominationis. Nec ifte miles & rufticus quod querantur, habent, tot actos labores, tot damna paffa; quos pro religione bellances aternitas excipier,& certiffima felicitas, que tantum illis paret, quos ad utilitatem Liphippi,& Gephyni nomen mors funerata eft, Non fustinuit insolentiam Daphnis, sed Acignii intempeftive mentientis vultum excufiffima palma percuffit: juftifq; injuriis incitatus,in alias quoq; corporis partes (zviiffet, nifi Acignius relicto inter manus verberantis pallio, per mediam turbam fugere coepiffet. Neg; diu morarus Daphnis relictum pallium in militis faciem mufit, hoftile spolium. Sed & hic', ve justam ruftici litigantis querelam leniret, abstinuit Acignii pallio, & reliquis permifit judici-

Tunc Botris pro præcone agens, si qui, inqui, restant litigatores, hos universos & singulos ad hoc enbunal sisto. Nec mora vir quadragenarius ut apparebat, paululum semotus à turba, ejulans, ac dilanians impexos crines, ut ante me stetit, in hunc fere modum declamavit.

Quod adhuc spiro & vivo, secit mendacium: quod hodie vobseŭ mori gestiam, Veritas saciVeritatis Lathryme PARS V. 677

et, Intus est accusaror qui me ad tribunal vestru traxit. Lancinat me conscientia mea, et internas lites movens, petit à ju stitia vestra supplicium dignum crimunibus meis. Cruentus ensis jam super impia cervice pendet. Omnia lacera sunt, perdita omnia, si semel semoverimus probitatem, et ab horrore imminentis necis subtraxerimus corpus alias pro Veritate morituru. Neq; ego à benignitate vestra licentiam dicendi deposcam. Licet enim magnitudo rei grandia verba detrahat, quibus deberem loqui, ipsa tamen historiæ novitate securus, judicio meo demere-

bor filentium.

上は上はは

20

:5

-

-

į

e

Nondum Clodevzus Typhone percufio exucrat fervitutem; nondum imperium Protagonis receperat : & jam tamen nuptiz, jam prolis spes, & omnia futuræ regni fælicitati accommoda: Circenfes ludi, scenica artes, & loquacia per lationes & mutos motus tripudia, Inter que nobiliores Eleuthenanorum equis invecti Sybariticam faltationem explicuere. Intenta sublimioribus palatii tettis nubes spatiofam aream tegebant: Pone feneftram è qua spectabat cum conjuge sua Clodovaus theatrum vacuum erat. Ac primo simulata fulmina cum stridore è ceranoscopio excusta: mox disjecta nubes loco fiderum vana lumina aperuere. E summio deinde periachu versatiles maching discendentes Venerem cum Cupidine fuo, Gratifque, Polhymnia, ac Pallade, vacuo hactenus theatro tradidere. Nec mora acido cantu coelettis turba hoc verfu regni numina falucavit. - has purares our ver

Nos

678 EVPHORM. SATTRICI

Nos vestro famile jugo

Orbis quidquid babet congeremus Deas Et palmis tegimus thorum,

Quem non tempus edax destruct aut sequens

Multagente gravis, fertilibus comis

Qui Syrres Libycas, qui Tanatm celunt,

Parthig, atq Arabes : Ethiopes quoque, Et Poni fragili fide.

Hos nune vestra vocat copula, non mala Vestris abstrabit imperis.

Securus est cantionis dulcedinem turbarum ftreperus clangor, & in hippodromum cum equitibus suis educti equi, reyocantibus intenm Parcis cantatrices Deas in fuum theologium. Hinc Affyrius eques compositus in majestatem equim fium ad concordiani przeinentium.tibarom regebat. Proxime laxatis frenisin speciem pugnæ, voltrabant Maurus, Medus, Parthus, Arabs. Non decrat equiti Persico quem Tolmites, non Ibero quem Ajax, non Germano quem Encdresus repræfentabant, gencilicus cumora Scytha veloci actu percurrebat omnem aream. Tardum Suevus iritabat, La-Sciviebat Gadicanus. Convolahat Syrus cum Turca. Finiebant agmen Gracus, Thrax, Polonus atque Italus: omnes ad eumdem concenrum momentumo; deverlis itineribus ad varias figuras revertences, tam facili equorum recurfu, ut putares universos agi ab eodem rectore. Divertes

Veritatis Lachryme PARS V. 679

Diversas quippe singulorum actiones, montique, sub ilsdem indicationibus ultimus numeros cerminabae.

lamá bumiles, jamá elati sublime videntur
Aëra per vacuum serti, atá assurgere in auras.
Nec mora, nec requies. At sulve nimbus arene
Tollitur, bume scunt spumis, flatuá, sequentum:
Tantus amor laudum, tanta est vistoria cure.

Tandem ad carceres suos revocati glomeraus greffibus equi, documentum spectantibus præbnere, generosum animal ideo socium honunis nominari, quod polleat ratione, Martis si-

mul, & Mularum cupitor.

m cm

ののようのでします

m - n.

Hic finis faltationis Sybaritica prabuit imitum proditionis in Enedrevo; non aliter quam pestilens ventus civitatis minatur defolationem ubi ab excisione usius familiæ fune stus incepie. Singuli eadem persona in qua saltaverant suas domos periere, uno Ajace excepto qui audito lucis propinquantis gallicinio in proximo angiportu quo reliquim noctis duceret elegit Timandre domiciliom. Erat illa nationis Ibere, tam commendato fermone ut specioliffimametiam formam extinguerer mirabilis facundia: neque ux or erat Ajaci, nam & Monafonis foror quam juftis nuptils fibi junxerat nuper reliquerat vitam. Ve Enedrevus cui fola Ajacis gloria ad honores obstabat hominem contrarium fortung fing vider tenfis dadum retibus implicatum, ad palatium recurrir, monerque regis oculum, (fic ille vocabatur qui Riparoribus cor-poris regi imperabar) infidum Ajacom co cultu, quo Liphippi cultores uterentur, Timandran nocte

680 EVPHORM. SATTRICE

nocte intempefta petiille; proculdubo infidias ab utroq; in Clodovzú strui, nec aliud agi in ta scelerato colloquio, nifi ve Gallia Iberis in pradam caderet. Statism viri fortes qui pervigili custodia fores palatii servabant, irrumpunt in Timandræ domum, divellum clauftra, & refiften tem insultantibus Ajacem vario vulnere confo diunt. Includitur robori Timandra, & illi robusti latrones postquam adium omnium secreta vestigavere, nudato Ajacis cadavere rupusqui vestibus in quibus saltaverat, imaginem Liphip pi inter thoracis futuras inveniunt, in ea parte qua, fi viveret, concuteret cordis fpirantis fub fultus. Sed negs existebant qui Ajacis fidem la befa@atam,corruptumve ad scelus pecuniis animum dicerent. Vnú illud mortuo objiciebatur, familiaritatem cum Timandrar imaginem Liphippi intra veftes inventam, & quod inter tot larvatos Iberico habitu vilus effet in celeberima faltatione, Cuncta, fi abfuifict invidia, vix digna levi castigatione. Sed Enedrevus Typhonis gratia fubnixus fingula in deterius vertebat. Hinc início Clodovzo faucibus oblifis Timidra cu Ajacis cadavere deturbara in gemonias.

At Tolmitis Monasonis frater exasperans supplicio profratris, & imminentis exitij Intelligens si negligeret bonam morte, juravit se omnia potius toleraturu quam se summittere per execranda facinora quasita Enedrevo scelicitati. Potuisse eum per oscula & complexus insidias suas tegere, jampridem aulica consuetudine exercitum celare odium fallacibus blanditatis. A jacem pridie quam necaretur conasse a

of5 ble

pud

Veritatis Lachryme PARS V. 681

n ta

12-

di-Ti-

enfo-

01

Ciperod and to the contract of
pud Enedrevum, post coenam induisse Ibericas vefics, quibus per famulos fuos Liphippi imaginem insuere pocuit Enedrevus. Hactenus infractam fuille Ajaci erga principem suum fidem,in co virtutum & ingenuarum artium perfectam fuiffe collectionem;ing; cultas urbium infidias, incultarum villarum intaminatus affedus, & ingenium ad bona narum. Semper aliquid habere ex iniquo omnem necem justam aut perpetratam de nocte, fine legibus, fine defensione. Neque jam dubium erat Enedrevi fraude interempeum Ajacem, Itaq; Tolmites fpem in virture fua ponens, & lalutem invictona, juber me appellare Enedrevum ad fingulare certamen. Affiltebat ei Tarfias, qui dudum Typhonis voluntarem veneticio quatierat; hic cafum eundem cum Enedrevo popolcit, deformi humanitatis jure, quod nos vita commodis sejunctos, ad them genus mortis vocat, Ridebat uterque periculum ad quod ducebatur. Sed neque Enedrevus naturam fuam exuerat, comi extrinsecus ingenio, & eo etiam jactantius generofiore quofacilius regeret novæ fraudis destinationem. Ac primo Tolmitis quasi amici dextram complexatus, juravit se puris manibus ad invilium certamen accedere, malle tamen fontem existimari quam supplicem. Experiretur, si veller, innocentiam loquentis ; receptutum fe arma in tutelam fidei fuz quoties pro: vocanti placeret. Tum securior de facilitate scredentis, addit amplexum, quo impeditus Tolmites certius caderet: quippe clam educto pugione Tolmitis transadigit latus, nihil ejusmodi

in

EVPHORM. SATTRICE

in canta oftentatione amicitiz metuentis. Nec ille mortali vulnere accepto fine vindicta ceri. dir; irruit in Enedrevum, fortique ictu enfem evaginatum perfide pectori condidit. Statim expressere spiritum, & simul inter homines agere desierune the fundamental contracts and

Ecce, dum in auxilium Tolmitis convolo,infequitur Tarfiat, & à tergo incautum transverberat. Solute venz egellere maximam parten vitalis spirirus, & nisi hyems frigida coagulaffer per profundum patorem erumpentem langunem, paricum Tolmite exitu lethaos tentaffem fluctus,& Cerberi latratus audiviliem,

or lugar of Sic cochlea contlisage or sodujes

Torta retorta gemens tardantia vina repellit Que capiant laxo pendentia vimina labro Fit fluvius vubei laticis quem lenta refundua Toronto fuppofito lacui: flagmantia dones Munera Divorum de fertis uva racemis Comprimat, oppositu molis qua mollius altas Vimen agit rimas que Bacchi deffuat imber,

Hic fortuites calus pro medicina corporis fuit,& membrorum omnium ignavus torpor anmi folatium. Tandem velut fomno excitatus intelligo me Tulliano claufum. Dum vulnea mea obligata, dum careerem miror, dum fundis parietibus infidias Enedrevi detego, dum me indicio sceleris relictum conqueror, proxima grabatulo in quo jacebam janna tenui ftridett referetur. Intravirin cubiculum miles ignoms, de adducta polic, peffulife; firmata, filentium in hae verba rupit.
Via unien est, Pinoudi, qua effugere potes

Veritatis Lachryma PARS V. 689

Nocional Signatura

52

in-

der det

ma mis

ma occ

E,

es o-

alioquin inevitabile supplicium, Semper leges in ducilacores armayere le atroci (avitide led illis nunc edicto Clodovai ex asperatis metuentior metus, cicutaque, & cruce mors violencior. Vt umbræ terminus lucis est initium, sic timoris excussio, libertaris. Nusquam bene liber est, qui robore tenetur. Aude aliquid animo cuo dignum,& spiritu meis monicibus excitato, subtrahe te à forcipibus jam capiti tuo imminentis Proferpinæ, & à Charontis cimba refert pedem, Certum eft, fatales Parce undequaque imminent, fed fugienda est crudeliras, & tortor, & rotal Valet etiam apud posteros memo. ria honefti exitus, at omnis poena manu carnificis publico spectaculo inflicta, semper aliquid habet ab ignominia. Neg; me tibi implacabilem faciat quod Tarliz amicus fim: caula veitra separari non potesti cu in eadem nave tencetis acroceraunia, eadem vos Scylla, eade Carybdis aut abforbebit, aut evomet: Quis in judicio innocentiam Tolinitis ab Enedrevi frande se junget? Quis Tarsiam percusiorem dicet, absoluto Pinoridio? Veritas in judiciis nunqua nifi tellibus qu eritur, reliqua vana & reo nufquam profutura, maxime ubi generoforibus etiam exitiu jus præferibit. Nemo mifer mentiri recufabir cur ex mendacio supercrit spes. Hac unicum iter est quod te ad falutera ducit. Finge ergo, male proviso Enedrevi & Tolmins cerramine accuriffe te animos exulceratos ad amiejtiam reducturus caterum, malo tuo fato invenille innegern furences, adeo antre amicorum vulnera impedire volentem demerfo

per

684 EVPHORM. SATTRICE

per costas gladio capulo tenus prosternerem Excipiet loquentem Tarfias, jurabitq; vila fi fuifie terna cadavera, cum in eum locum venil. fet quo duellum inter Tolmitem & Enedratum rumor popularis vulgaverat : nec poruit uti animo fuo ad amborum concordiam quin do conatus fuos antevertifiet fatum, utroqu jam mortalitate exuto. Cui judici videberis fil la dicere, verifimilia proferendo? eritne aliqui damnammus jactatam amicitiam? quænam ta efferæ leges invenientur quæ supplicium bom civibus inferant? nimirum peribis tu qui mortem contempfifti ne alii perirent. Iam liberas in arduo montis supercilio attollit figna, claro. que tube fono ad ofculum fuum te vocat. I enge te: & horrore carceris mortifo; fugato refi tue te tibi, & in fpem melioris vitz utili mes dacio marcentem animum demulceto.

B

t

c

I

His dictis, reliquit cubiculum, & me fittorem libertatis in fuas rationes traxit, quibu mirigati judices, me, Tarsamque, per canden mendacii januam incolumes dimifere.

Statim ab ipla Pinotidii querela ignari Acignii irarum multa militum manu cingimur, quam offensus ducebat Acignius per sicarios Geryonis vindicaturus injuriam suam. Vndiqi sindi gladii comminabantur mortem, Cesserat omnis miseratio indignationi, & nihil inter tot imminentes neces certius ad salutem suga. Primi omnium clientes manifestis ictibus attriti suo danno sensere quantis periculis Veritas quareretur. Mox explicata latius pestis in socios mecus graffata est varia clade. Quippe hostilium armorum

veritatis Lachryme PARS P. 689

armorum divertitas divertum vulnus fecerat.
Talis in Pirithoi nuptiis pugna fuit, ubi non una nece centauri cecidere. Et jam nelcio quis immenti corporis miles vitam meam elato murone pretium feeleris fui petebat: Deus, profetto Deus, divertit ictum, & nondum Veritatis aris debitam victimam ad novifirmum facrifi-

oum Servavit

am maining me-

Commodum Acignii crudelitatem aliquanulum evaleram, folus: nifi quod timor, & pal. lor, & trepidatio, & in fatigato per ardua montium & lubrica vallium corpore horror necis, nondum desergerant fugientem. Defecerat membrorum robur, & celpes in ignotis agris ad laffitudinis folatium pone fluvium thorum focerar. Aflurgebant humili fastigio ad dextram colles,in quibus generofifimis vinetis Bacchus triumphabat. Qua campus aquior, flavescebat meffe spissifima Ceres: eo formolier, quoniam à pluribus annis jejunium posuerat quod olim indixera raptus Proferpinæ. Neg minore cultu fonticulos dulce manantes sequebatur Flora, que florida velte in fuavissimam sessionem nymphas invitabat.

Lucebat tertius post sugam meam vesper, & ut alter Hercules pluribus catenis attontum sacundia populum, sic ille præcoci lumine sequentia sidera trahebat. Nec jam instabili sace sulgebat Lunascojerant in orbé sus corusa, & sine nubibus in speciem dubiæ lucis coruscabat, Neq; somnus dulcedine soporis inquietas palpebras gravabat, sed eas ventoru susuris at soli-orum motus ad perpetuas excubias aperiebant.

Dum

697 EVPHOR. SATTRICL

Dum ausculto si quid solitudinem loquacitare fus frangeret; & arrectis uuribus ad omné fire pitum vigilo:proximus fonus pavidam mentem confudit Donccimer virgulta eniquit virgo ta facili curfu, ur aut Camillam, aut Peneiam, au Atalanta velocitate fuperaret. Inlequebarur fe. Rinantem piscator in senilem ætatem jam ver gens, qui labore anhelo laffitudinem poplitur ad victoriam corrigebat. Vente aspexits Neinquit, quilquis es, mendacem fremissim fine pona permittas elabi, que datam fidem ideo violavit, vt & fibi libertatem profligandi pudoris faceret & mifero mihi moriendi necessitatem indicerer, Remifit illa de celeritate fua & Si, Si, air. huic placeat de canfa noftra cognofcere, entil invidiam crimenque nomen meum ponam. validis vationibus promissum meum liberale, Cum annuissem de patientia mez, colligit alisus, spiritum, & mox verceundos gestus in hat verba composuit

(i

fa

cu

72

qu

ti J

de

VCI

nu

fen

fru

Vid

Ratum erat in litem nostram Monasonen projudice accipere, aut alium quemlibet ad antrum Veritatis populis responsa dantem. Sed il li qui inter solitudinem sapientiam querebant, per Acignii potentiam in excidium petiti, & plerique corum semineces, fracti alii, sugaique festinatione victoriz relicti.

Geryon Albam obsederat; Albauig; per exploratores accederant, partem exercitus ad vindicandam Acignii injuriam deservisse castra. Erupere omnes per obsesta urbis portas, & incautos hostes trucidavere, onustique prædaredierunt victores in urbem suam Iratus Acignio Geryon veritaris Lachryma PARS V. 686

Geryon quod milites fine imperio suo de vallo & aggere traxisset, puravit eum accepta cladis causam, & insolentem hominem, qui de una sua cantum licentiam usurpubat, justit à

vultu fuo federei la procent mono su mombo an

Videbatur opprefla Veritas fub Acignii authoritatem, refumptura vires, & delideratam candiu pacem oculis amabilibus prespectura. Sed obfiret Geryonis furor cujus lavicia veluti procella concusti Veritatis sectatores qui Acigamam feritarem effugerant, sub vinculis had bentur. Ista bonum hunc piscatorem ad impanentiam obligavere, qui petiturus erat à Ventaus judice, aut mortem fuam aut nuprias meas. Caterum pleriq; Deorum etiam extra colum fuum regnant, neque omnes qui verum amang facrariis Deze retinentur. Patet omnibus corulcans numen, & fi quando aliquid distulit, tande cumulate reponit. Quandoquidem autem te divailla (quæ larvales impetus & mendacia comprimit) fortis fuffragus felegit arbitrum canfæ hoftræ permitte narrationi mez tuas aures, pro qua laboraturus fum ne non placeat

Hominem me natura creavit, e jus sanguinis, quem si vellet renasci Iupiter Saturni antiquita, ti proponeret. Sed nemo ab omni parte selix de cunis suis surgit; insipientia fortunam anteverit, aut sequitur; & nis ista sint, quoniam nullum præcoquum durabile est, cito virtutum semina crudescunt, & nunquam perveniunt ad frugem nisi perinjurias aetis & hominum in-

Hoc, & zetatis fimul paritas Clodovao me

638 EVPHOR. SATTRICI

junxit. Enimyero nullus inter ambitiofos & invidos bene quiescit. Et quia principum amici. tiz lente augefount, fubito extinguuntur, ubi in fulurravere mimici in regis aurem, ut adolescen tis admonitus contemnerer, statim regno de. pellor & avidis imperandi fuccessoribus jure. nem principem relinquo, Diu per Italiam exihum meum circumtuli, per Tulcum tanden Siculumgs mare, devectus Melitam (quam perpetunim bellum supra omnes Europæ insulase. Vexit ad famam) ibi prima militiæ stipendia sub Apolide merui. Dein auspicio facto, votifq in littore Neptuno reduci folutis, armati ingredimur navem, numeroque potiores hoftes prime congressi forlici temerisate superamus No durat ad extremum fors faventior, imputat vultus, & maligno aspectu terret, quos celes gradu ad læta promovit. Aurum & gemmas al ima viscera telluris fax obducit, & nunquan bene fulgent nifi istas & illud ignis examinare rit. Inhorruit zquor, adverso flatu verberatifis clus impediunt remos: nunc velut è scopul pendemus, nunc reductis undis arenam pula mus,& ipla Tartara trepidi intuemur. Donc diu per Acroceraunia jactatos ad Locroru un ram impulere venti. Iam ratis laxatis compagi. bus aperuerat costas, & per plures rimas acce-perat mare. Cum Apolis imperterritus Tyndsridas in tempestare offedit, tempestiva oration animos suoru militu ad tranquillitate reducent

Scitis (inquit) non aluis hostiis placari Phasis um Apollinem, qui hic pietate carca colitus, qui humanis: & his masculis quos aut fortun

belli

Peritatis Lachryma. PARS. V 639

belli, aut ventorum iræ petmiferunt Locris. Tantum externæ fæminæ in oraculi fidem fervantur, quod ab amplexu Locrorum regis 80 slienigena muliere dudum prædixit nafeiturum principem, fedem imperii orbis terrarum aut Ocanthen aut Argon Eupaleam facturum. In cam frem ab omnibus vnivers partibus conquiruntur puelle & matrone expedition fo bolem dature. Querendum eft effogium quo Cyclopum carnificinas , & Phorbanus implacabilem favitiam. Cerumelt; videbimus Te narum, & victime infedices ante aras Apollinis fine vindicta jugulabimur, fi recufetis confilium cufus Calubritas non aliter quam per exnum comprebari potest Queequer hic viros effe oftendir barba, induite illico mercatorum habitus, & fingite vos per finum Criffeum in hanc oram fponte descendifie, ve specioliffimas formas per varia maris terræque pericula quæfitas addiceretis emere volentibus. Nos,quorum vultibus tenerior ztas nondum virorum notam infenie, mitellis colligabimus crines, annulis aures enerabimus, & varia mulierum veste ad exemplum servientis Herculis fortia evirabimus membra. Sic vos titulo negotiationis tuti ad mercatum cæteris expolitis, mox venumdans, reparato navigio inviletis iterum amicasterras, mor plurima nave felecto milite farra, reduces vindicabitis fervitutem noftram, & periculo imminentis necis commilitores veftros præcoci celeritate & intrepida virtute liberabitis. a state lent state

Simul raptim ad hanc fimulationem immu-

690 EVPHORM SATTRICE

tato habituacompositique gestibus ad feliciorem propoliti luccestum pars impolitam men catorum personam mentita est preliqui mulie brem lafewigen induimus. Tum vero invafere littus Locrissciscitantes quod genus hominum & vnde essemus. Cum affeveraffent fimular mercatores founce le inillorum plagas incidif le pretioliffimas merces fub buftam miffun formes nimitum quibus liberi homines pare rens expediunt decepti hoftes pretium fervitotis ingrata, & me cum Apolide aliifque imberbibus fociis (qui emensito fexu fæmineis veflibus delitelcebant) emptoribus tradunt, Sic captivi Danai in voto latentes stipabant equi Trojani recessus, vo por traudem finito decenni prælio aliquando Trojam caperention

Tam nostri mercatores artis fallacis prospeto eventu lætati, & pecunia satiati quæ nos servitio proscripserat, vela ventis dederant. Iam
Locrorum regis hortis inclusi expectabamus
commilitorum reversionem. Iam singuli custodum moliebamus gratiam, ve relaxatis claustris mueuo alloquio servitutis tædium possemus eludere: & si ita expediret, juvare nos

confilio & ope reciproca.

Adventabat facrificii dies quo Phæstio Apolline humanosanguine placato per sortes eligenda etat inter caprivas fæminas quæ prostitutione sua parentaret oraculo. Quid debent
expectare scelerati, vbi innocentes ducuntu
etjam Deorum justu ad pænam ? Intelligonihil magis obesse duraturæ sælicitati, quam prudentia, aut castitas. Hoc argumento incidi in
miserrimam

Peritatis Lachryma. P A R & V. 691

miserrimam conditionem, que me in proximam noctem de turba captivarum selegit contra naturam, et masculus parturiret. Ceterum ben gnior ventus distulit recens propositum, & miseriarum pelago vagum ad humaniorem

portum per varios anfractus deduxit.

Erat inter principes regni corporis mei cuftos Gnofius quidam, qui longa mecum affuetudine amorem hauferar deceptus muliebri ftola, & in omnem patientiam ad imperium meum contumax. Non passus est vocari me ad alienum complexum, & vt fugæ prospexit, præcipiti deliberatione quam libido faciebat ante iplum Apollinem Locrorum regem molestum rivalem immolavit : acceptoque fratte cum pretiolistimis farcinis milerum me criminis sui præmium paratæ ad fugam navi reddidit. Scilicet plerique hominum irascuntur illis vitiis quibus fuum fæpiffime nomen maculant, & omnes præpofteri motus nunquam bene fustinent alienum exemplum. Volunt foli peccare, quibus infolitum feelus pro gloria eft, aut ipfa potentia, impunitas. Sic recedente paulatim littore in altum componimur, incerti quo nos fata ferant & vbi quietem ad colligendum spiritum promittant. Septimus Sol Dianam innumerabili fiderum caterva comitatam relegabat Lathmon. Gnofius amoliri à se fratrem cogitabar, & sopitum somno de puppe in sluctus dejicere; facilitate credendi, que zelotypo persualerat eum qui amat ne fratrem quidem tuto sustinere posse. Cum diu per diversa maria jactari innatantem infulant profpeximus millis fundamen.

Ff 3

692 EVPHORM. SATTRICI

tis telluri coherentem, sed communibus radicibus ayulfura, fluctuantemque, in modum Delus Latoniz: Haud mora ingressis errantem terram, mira omnia provenere. Depoluie Gnofius czcz libidinis vulnus, & fraternum odium in amicitiam vertit. Neque ego illi amplius interni causa morbi, aut spes incolumitatis momento fomilis flamma disparuit, & me non dominum, non Vindocinam, fed focium & Vindocinum carpit appellare; ignotum illi hactenus nomen , & quod vltra natale meum folum fine reverentia eft. Fecit idem & hic piscator, qui hodie me in thalamum poscit, & conubiales leges. Nam cum inter infulares pifciculos vimine inclusos, aut hamis dependulos, duceret in littus: occurrit stupentibus nobis, fingulifque notrum fuis nominibus faluratis, agnovit hominem eum quem hodie nimium, pertinaciter credulus in vxorem ambit. Atenim nondum Lethzos fluctus potaverat , qui illi dudum mei suique cognitjonem subtraxere. Reddideramus salutem, & ille, miseratus stuporem nostrum, humanissime visa miracula, & quonam terrarum effemus exposuit.

Nondum, inquit, hæc Veritatis insula eruperat in mortalitatem quando Saturnus incolebat terras. Homines Diis æquales ignorabant vitia, vsque dum fœcundum malis yas male curiosus Epimetheus in humanam perniciem
aperuisset. Tum demum mortalium contubernium dedignavere Virtures, & paucis, hominus
secum raptis (quos nondum auri fulgor ad omnem pravitatis licentiam obcæcaverat) separa-

Veritaris Lachryma PARS. V. 693

vere has terras à continente : quas in speciem ratis vagas incertis curfibus agunt venti, & vnde sub tante molis pondere laborantes. Hac nave, prudentiffimi mortalium vitavere cataclysmum, cujus damna Deucalion cum sorore jactis post tergum lapidibus reparavit. Inde inter vtramque sobolem mira disparitas, & diffimilitudo. Pars incrementa faxorum prodigiofa pullulatione quotidie crescit in immensum, & nunquam nisi ad scelera movetur. At hi, quos Veritatis insula in probitatis semen nutrit, pauciffimi numero, conservant aurei seculi gloriam, & nunquam nifi ad rectum fuspirant, Tuti, fine legibus, quoniam fine scelere viventes zmulos patientiz & constantiz omnes accendunt,& hominum mentem ad perversa facile degenerantem suo exemplo ad rectum detorquent. Fit tamen aliquando vt longo discurfu infularibus actis, vel merte diminutis, ad novum germen sponte sua insula ista cohercat continenti, mox probis incolis exculta recedat ab alieno agro, & antiquam navigationem interfulo man repetat.

Ac primum impacta Pyreo continuo terrarum tractu occupavit Græciam: quo tempore
celebres illi septem sapientes orbis miraculum
credebantur. Hinc aquis restagnantibus oppressa pars Siciliæ, & Brutium folum à Trinacria divulsum. Post Socratem tandem &
Platonem rediit Ionium mare, cavique arenarum gurgites recepere sluctus, qui supernatantem Veritatis insulam quæsitis diu terris Latio
stitere. Suscepit lassaram Tyberis, & vicini

Ff 3

popti

694 EUPHORM. SATTRICI

ponti spretis imperiis de perpetuo tributo ali-

plenas capit alveus oras,
Subfidunt lympha, colles exire videntur,
Surgit humus, crescunt loca decrescentibus vu-

Vivebant hoc feculo Curii, Fabriciique, & nisi Iulius occupasier regnum etiam Catone faeis functo, in celeberrima vrbe permanfiffet Veritas, neque hodie diftracta à Romanis fedibus vaga tellus, ageretur ad Neptuni libitum, & ventorum licentiam. Sed vbertas & affluentia antiquissimam civitatem totius orbis dominam enervayerunt, vbi maxime vrbanitas fuit & eloquentia, suffinere mendacium antea scurrarum vitium, quod pottea Confulibus etiam in laudem & lucrum ceffit, ubi Imperatores proborum studia adulantibus postposuerunt, Postremum delata qua Rhenus prorumpit in Oceanum, Gallicum littus subiit regnante Philippo Pulchro. Post paulo levitatem gentis exola deseruit Belgas, & locum quo nuper adhæserat permisit incrementis liquidæ Amphitrites.

Intremuit,,motud vias patefecit aquarum.

Nunc quo se sistat, non habet, adeo nationes omnes ad verum nauseant. Hoc vnico remedio reparatur, si inter profundum descendant in hanc insulam navigia, & onus suum suitanti terræ committant.

Sed neque durat omnibus Veritatis amor. Animus à pueritia corruptus malis semper delectatur, & ad omnem virtutis splendorem ex-

pavet.

Veriratis Lachryma PARS. P. 695

pavet. Plerunque initiorum acerbitas delicata ingenia deterret. Alii ppaupertais tædio que hic religiofillime veneratur, fterties terras , & importunis fenticetis horremen infulan . ad commodiorem culturam relinquint. Aliquin tantum profecere, ve contra mundi illecebras audeant attollere oculos; fed non pertinacited. Cedunt inpata imbecillitatis vitis, & dubio prefis aliquantulum affectibus, nondum tame bene firmatis, ad perfeverationem vori: Paucis fimi à pravitate natura degenerant, & temporariam quietem zternz commutantes,per corporis incommoda animi tranquillitatem emunt quibus est quædam paupertatis fazvitas, & folitudinis folatium humanis negotiis non follicia tari. Ifti excedentem ab orbe ingeniorum fertilitatem fuftment, & lento tepore non augent literarum nomen, fed confervant: mortem omnibus ab vtero zqualem oblivione apud posteros, aur posthuma laude diftinguentes, Soli omnium fine timore pone fequinar vecturi, fulis morealium recondita qualiber preent : ve e nim quisquis venir in hanc insulam perpetuus incola futurus, fimul induie omnes fcientias y & qui fint, quid velint, vade veniant qui hierate develuntur, ceruffino norunt. Revelat nimirum Veritas culvoribus fuis fecretiora ve non ex oculis, fed ex mente judicent, in this offeruit

Prieter hac que tune narrabat pricator, hotavimus infulares vnum tantum Deum agnofcere; cultumque tanti numinis incorruptum nunquam ad fratuas & inania fimulacra tran-

mandaneu

Ff 4

flatum.

696 BUPHORM. SATTRICI

flatum. Non ibi arz, non templa, non facifieias abhorrent abillis ceremoniis per quas fis. perstitio animos hominum ad terrorem devincit. Orientem adorant Solem, & inilla luce authorem vniverfi æterna fobole humanum genus propagantem. Vivunt aut vento chame. leontis in morem, aut herbis lethalirer amaris, quas tellus arida inter arenas & vepres emitett. Alii maris & aquarum vapore faturantur, sam pestifero halicu graves, ve ne Mephicis quidem færidius oleat. Multis pabulo funt scarabzi,fuci,cicadz,formicz,vermes,& alia fectilia. plerique loligine, sepiis, polypis, ozena, locusta & aliis piscibus vescuntur, qui sanguine carences, vel rara carne funt, vel tenuitate pellis conspicui in modum crystalli transfucent. Omnes, aut abstinentia folvit, aut sua mors trahit in tumulum. Summa macies renudar offa, alimentique penuria quidquid de corpore dedu cit impendit in animi vigorem. Et quia maxime laudari merentur, aulli patientius reprehendi fustinene, neq; mitius alienis criminibus irascuntur. Cundis vnica toga, & pileus vnus: hunc & illam initiatorum exemplo nunquam deponunt, nam quod vetustas absorpsit centorfibus refarciunts velut olim Argon Amoniam Athenienies, quam perpetua reparatione conservatam ter mille annos post lafonem durafie hiftorici tradunt, man za bate

Ibam per totam intulam lento gradu, & corpus jejuniis grave modo per arenarum deferta, nunc per squalentes littorum sinus circumferebam: cum intentum piscationi & scaphæ in-

hærentem

Veritatis Lachryme PARS V. 697

herentem implacabilis ventus diffraxit in mare. Fugerat à longe natans tellus, & nihil altud in cospectu meo reliquerat fortuna præter celum & vndas,& iftum,qui nunc importunus litigator prisca solacia in injuriam vertit. Ecce! omnia alia timebam præter homines; cæterum plerumos initium calamitatis eft securitas. Expedivit le de fluctibus nova infula, visos intravimus receffus, & per flumé (quod ibi aquas fuas aquori maritabat) devecti, in ripam feceffimus. Ve vero bibit ifte argenteas lymphas, oppreffic eum ferrea oblivio, &in stupida ignorantia statim conquievit. Putares Cydni qui Ciliciam interfluit liquore diriguisse, si aut Alexader fuisset aut rigore fluminis frigidum corpus fummovilfet fpiritu. Contra vitalis calor crevit, &me (novo monstro turbatus)fæmina existimas popupulante artus flama incaluit primo, mox junctis mala fide pectoribus fi negligere fuccurrere fuzori, videbatur ruiturus in mortem.

Terrebant me, solitudo loci, & sine rectore suilis cymba, si desperarem infanitatem amatorem. Promisi nuptias meas, modo resumeret vires, & me natalibus oris redderet. Hac conditione placuit piscatori matrimonium. Fecit quod promiserat, hodie sidem meam posseit, & à te cui data est causa nostra cognitio, inutilis stipulationis viilem expectat eventum, quem impossibilitas negat, & siduciam delus hominis in irritum transformat. Arder nimirum masin marem, & sui-osum amorem desperatione auget, cui promisis, meis Natura potentior, & coelicola,

Ff 5

qui

698 EVPHORM. SATTRICE

qui facta impia detestantur, remedium recu-

Finierat. Contra piscator respondit. Non esse onnino circuitu agendum, maxime in illis causis in quibus veritas facto staret. Produce retradversarius partes quibus viri sumus, & ab oculis sus quareret sibi judicium. Nec minus alter revelatis cruribus sexum suum aperuit, manunique dexteram ingenti seminum farcina complevit. Hoc aspectus verberarus piscatorin proximum gurgitem quem vicini shuvu rapidios impetus faciebat sese non tardatus immist. Percussi recanduerunt suctus: discessere primo in exiguos orbes, deinde in latiores, qui post paulum evanescentes in planitiem sucres qua soluti sunt. Exeruit postremo naufragum caput ab amne, qui repetitum circumactumque infestis vorticibus corpus sicco litrori reddidi.

Promittebat domorum vicinitatem circumjacentium agrorum cultura ad proceritatem segetum vinuarum que luxurians. Humeris piscatorem imponimus, iter ad ostia suvii carpentes;
ac momento temporis in humilem ascendimus
collem, è quo vimine obdusta testa prospiomus, tuguria agrestium que sequuta suvii amenitatem ripis insistebant, in monticulo sia,
& clivo adeo sallente assurgentia, yt alias quam
cum ascenderis, non sentias te ascendisse. Stabant ante sores mater & silia diurno penso susins subinde ducebantur. Sed filia suum opus
morabatur, intenta carmini quod suavissima voce canebat.

Oschara.

Veritatu Lachryme PARS V. 699. Oschara qui placido cursa, crispantibus undis, Volvis lapillos aureos: Et dulci rerinens defessam murmure Lunam. Carpere seu malit fomnos, seu ctune procace De nocte nymphas ducere. Ad numeros agili ferientes ter pede terram. Hec inter attritigement Pe riguum nati gramen sub pondere flores Quos vinda nymphis educat. Venit er ad turbam faryrorum leta juventus, Merog Silenus gravis Quiá colit vineta jugis innata propinquis Ly eus invectus cado, Et succineta caput flava Trinacria messe. Num juvit & me ponere Quas Amor accendit duras in pettore curas Molli fub alga littoris, Quod ver perpetuum veftit forentibus berbit? Hem duco mecum numina, Per quorum jurare faces arcufa feveror, Mortale formidat genus, Cum videat non ferre pios fua vulnera Divos. Si fetre que fint experis; 201 Durus Amor, comiteff Dei, luctuff dolorg, Hec turba lectome trabens Excurir e fomnos & fecum mea gaudia defert. Vrit me lullas acriter, Et flammas animi repetitis ignibus auget, Quid lentus expedias ruam Si nunc fata finunt Alitophile vifere Chlorim, Multum, furentem fundere Quidquid baber rabidi flammarum in fanguine amoris, Laure Juc.

700 EVPHORM SATTRICI

Laureque myrtum jungere?

Ve expolumus pilcatoris calum orantes extremam defuncto humanitate, fexagenaria mulier minus polica quam fincera responsione ani-

Raritas conciliat rebus admirationem; sub oculis polita solemus negligere, pro incertis maria transmittimus, & in extremo orbe stulti tum mentis, tum corporis agrocationibus, quarimus remedia qua Natura ante pedes powit Sen quod omnium rerum desideria lenguelcunt vbi vicinitas & occasio vrendi facilitatem facere, seu quia différimus videre quod quoties placuerie possumus. Permulta in solo nostro nata negligimus, que fi portentosa fervaret Ægyptus, aut Græcia miraculorum ferax, fingula jamdudum luftraffemus, longinquorum nimium curios. Quid juvat currere per Ionium mare vt Amons flammas extinguere possis, premere Deucalionis exemplo Acteas aquas, & præcipitem le dare per fini Ambracium, quem in fimilitudinem jacentis note Leucares promontorium circumscripsis? quid Anterotos numen agnoscere, & apud Eleorum gymnafium facrificare oblivioni? Melius Selemni aqua praterlabentis Achajam furius ife ab amore liberat, & Cupidineis affectibus abstinentiam induct, coercetq; suo frigore voluptuarios morus. Hoc docebit vos iste, qui mox cu fomno relinquet antiquos ignes, offedergs nondum fe mortalium numero decidifie.

Vt flores relaxata hyeme in tepore inchoantis Veris frangunt terram, & debili fastigio miVeritatis Lachryma PARS. V. 702

cant, postmodo calesacta humo vernant, surgunt, aperiuntur: Sic piscatoris pectus extolli primo cæpit, & spiritus alte conditus emergere postea fortius egeri, pulsari salubri pulsu tempora, assurgere demum cadaver, & ve antea solebat, loqui; nis quod omnia alia meminerat prætet amorem, cujus slammas inter nivales

aquas venerabilis fluvii reliquerat.

Tacentibus nobis ad hoc miraculum, repetit mulier quod omiferat. Et nihil magis,inquit, in Poetis condemno, quam qued fabulis Natura providentiam tegunt, & occultas vires cuncta moventis ad inanes causas & ridicula faareferunt, Sic Selemnum in Argyrz forma zituantem deformatum in flumen fabulantur quod cupidineos ignes fugat. Sic Salmacidem oblaqueatam amore Hermaphroditi Cariz fonti mollitiem dediffe, Anigrum induiffe pefulentiam de cruore centaurorum quos Hercules interfecit. Chtorium abstemios facere de facto Melampi Amithaonis filii. Arethulam Alphei flammas vitaffe mergendo fe in specum ve per obscuros terra meanis.concavalq; partes errando, infinuante se fluctu telluris angustiis, advehererur Ortygiam. Citius anhelos equos aquore Phoebus tingeret, quam Poetarum figmenta super ejulmodi fluminibus. dicto affequerer. Fragilis & laboriola mortalitas in Natura fecreta rato pervadit, ideoq; miracula puent illa quorum rationes causaly; ignorat, & cu sitaté occupare no poteft, recurrit ad fabulas. Sa fractis publicorum ingeniorum aculeis heberantur mortalium fenfus, & cum vitra capacitatem

701 EVPHORM, SATTRICE

capacitatem suam inquirant, contra Naturam furente zelo torquentur. Ridet ejulmodi deliria fapiens, que pervicas fuperflitio & ferupulus innocens invenere. Aut enim vera rationis scaturiginem novit, aut alium novisse existi. rubescit hæsitare ad abscondita, Habent omnia proprietates fuas, & ab illo momento quo creata funt, fummi numinis muhera confervant, que per experientiam & tempora in apertum proferuntur. Pauci anni funt, à quibus illius gurgitis mirabile frigus quod Amorem extin-

guit, hoc cafu revelatum eft,

In faucibus Pyrenzi montis qui inter Hifpaniam & Gallias jugum fuum extendit, nivefque & nimbos sublimi vertice suspendens inentra vastitate horrer , spelunca collibus offixa respicit mare, qua Gades & Calpe Euripi an-gustiis includuntur: domus Eurybati infamis piratæ, vicina maria terrasq, deprædantis: cru-entarum prædarum receptaculum, & Spoliorum infælicium grafium Infra, plures finus et. rore multiplici per concava telluris currentes, Supra, os arctatum, decrefcente paulatim itimere quod ab imo ad exitum caverna ducit. Hinc Eu ybatus injecto in intima terrarum fune, Stentorea voce, Alliga captivos, Atrax, quos ho-fterni dici fortuna victori permilit. Statim de ablcondito tenebrarum recullu educti adolescens & adolescentula, tam foelici pulchritudine ve putares inter arenas furgere lætissima rofarum liliorumque vireta, nisi quod demiserant in terram vertices, quos captivitas languidos

fecerat,

fecerat. Tunc invocato prospero eventu sic ad adolescentem victor.

Soror tua inter carenas & vincula libertatem fibi fabricata eft , & victorem me traxit in fui adorationem. Vbi Zephyrus sota rupe sepaltus dudum temperavit à flatu, irascitur Æolo, & motu suo terrarum itinera interturbans, bladitur Veneri , quam ad fontium murmura, & graminis lasciviem vocat. Ceffant nimbi, pruinz glacies, & meliore vuleu collucet ferenitas celi. Non es primus, cui maxime fælicitaris exordium Fortung crudelitas attulit, Parum absunt ab extremis calamicatibus inexpectara falus, & gloria, & divitiz. Ego vero , quanqua alias imperare pofium, deprecor in matrimonium fororem tuam. Si facis hoc, viere omnibus que in porestare mea funt, & famolifimum ducem tibi amicitiam & duraturum obsequium conciliantem, dignare affinitate tua.

Non vacabat respondere ad cuncta timenti, lingua quippe vim suam perdir in eo qui vltra spem beatus est. Silebat adolescens, eum sic ad Eurybatum adolescensula Immoderatas miserias excipiunt plerumque sranquilitas & latitia, non habent extrema modum. Fulmina prarapida celeritate excussa dissipantur illico, & co minus perdurant quo serocius micuere. Tot casibus calamitosissima capita inundantibus succedit Amor, nostris injuriis iratus, & qua conditionem inlibertate spezare non audebam, captivis ingerit. Nunc secura libertatis, ad genua tua deposito capite compendium breve necessitati deposico: liceat vaoris nuncupatione sa-

704 EVPHORM, SATTRICI

fensu est, qui fugientis comes, & infortunii socius gentilitus ceremoniis totus incumbit, & Iunoni jugali meditatur votum. Accendere tædas, constrepere hymenæum, immolare victimas Eurybatus cœpit. Simul clamoribus inquietis miscentur omnia, sævit amatorum manus feroci eruptione, festique diei hilaritatem in horrendam faciem transmutat.

Liphippi recens edictum, impunitatem , bopam famam, reversionemq; in patriam latronibus piratifque concesserat, qui pirate latronife abscissum caput detulifient in curiam, His pramiis excitatus Celadon Melandriorum secundus terror, suam infamiam aliena morte liberare voluit, & commilitonis cæde falutem emere Tentara itaque militum fide validiorem pradonum manum armavit in ducem. Crudescere interim feditio, & ab inconcinno murmure ad gladios & tela transire. Pavens Eurybatus, & ad repentinum rumultum desperabundus, timenfq; ne quod enam post suam mortem spo. lium rebellibus relinqueres, qua natura trepidantium eft; intentufq; captivæ auptiis, inter ancipitia belli pactam vxorem perdere maluit quam Celadonti refervare. Commeavit ad novam conjugem, & inter vltimum ofculum inferuit enfem amato pectori, idem bonus maritus, & cruentus percufior. Tum vero omni timore calcato, & eo generolior quia jam charifima quæq; perdiderat , irruit inter spicula gladiofque hoftiles, cerrus effudere fpiritum, aut setinere per virtutem. Adest plerumque temo-

rariis

VeritatisLachryma. PARS V. 705

rariis victoria. Cecidere cum Celadonte rebelles, & validas manus quas ad erogandam stipem aperire non potuerant, post ereptum spintum armatas serro retinebant: ea etiam cura

prædonibus honesti exitus fuit.

Cæterum Eurybato Martis Dei blanditiæ pro sævitia erant, & hostium cædes, invidia. E-julare, singultibus assiduis ilia quatere, dolere, lamentari, nemo latronem crediderit, nisi prius in barbaris adoraverit humanitatem. Frons, o-culi, vultus, persæpe mentiuntur. Domat seras métes Cupido, vbi ab aureo arcu dulces sagittas decussie. Immitem polyphemum ad suspiria co-egit pulchritudo Galatheæ, & inter horrorem sylvarum. Deorum contemptum, hominum necem, à puella victus sletus uberrimos ab oculo misit.

Ceffant, tute veniunt abeuntque carine.

Traxit ab inferis Plutonem proferpina, Tantalogue atque Ixioni remifit pænam.

Agitur novis furiis Eurybatus, & lymphatico ritu torquet se ad insanos motus. Periit, quia perire non potuit, & inter victrices palmas
renuntiat saluti. Tinctus hostili sanguine, suum amisit, totque infestis spiritibus ad Acherontem missis, non retinet suum. Vt vero ad
mortuam (quæ ante ora speluncæ in cruore
suo jactahatur) rediit, questus de crudelitate fatorum laceravit vestes. amplexatur avide corpus exanimatum, surentique osculo adhæret
cadaveri quod ipse secerat: & tanquam suum
crimé excusare vellet, dedit domum suam co-

permixuene

EVPHORM. SATTRICI

torium defunctæspolitoque ad antri aditus immenfo lapide, din multumque defletam demifit, & catum fuum infana voce queritans, egreditur de Pyrenæis montibus solatium in ignotis terris præsumens, inque horrida folitudine pii sceleris supplicium. Vagum camen homine comitabatur ludus,& quia cum aliena defereret inferebat fefc,amor conjugis, & furor, & infania trepidum pectus occupabant ; adeo pauci funt qui le in potestate habeant, & facilius el totum populum fervitio premere, quam erigere animos fupra minas & tumultus fortuna. Tádem post errores diuturnos venit in has terras; &, extructo in proximis colhbus tuguriolo,tadicibus diu paftus corpus femivivum agre lice traheret, ægrius tamen mentem , cujus ærumnas cumulabat rempus, & otium, & amiffa cojugis deliderium. Vnde & hodie in limine eremi fimulacra Mortis & Amoris, hic arcu prote. fo,illa concusta falce,ad æternam facti memoriam ftantia viluntur. Legiturque hoc Eurybai epigramma, nam & iple componebat carmina vbi aliquid de impetu suo furor remiserat.

Quid fugis, ab demes? comit atespectora flamas? Sevus habet pennas, spicula fevus habet! Prævertit celeri fugientes improbas ictu,

Et volucri penna quod fugit, affequitur. Si vitare velis durantem in vulnera dextram,

Adque confugias brachia Mortis habes. Una eft, & verax fumme virtutis imago, Vivere cum poss, non rimuisse mori.

Concluserar epigramma; fubite intemperans humor, qui fenfibus immoderata infaniz permixuone

80 me dit

> ma Ap mo

an fee De

cal re

permixtione vitiatis totam mentem præcipiti & extremo corrupit exitio. Non potuit pati diutius indomiti mali vulnus faucium pedius: domesticis Eurybatus concitatus furiis egit se de faxo, quod impactos vicini fluminis fluctus elidit. Vastis ruentis fragor aures nostras invalie. Accurrimus,occupaverat jam canum liteus exangue corpus, cum mox inter obluctantis animæ moras, & crebros fingultus, jam fanus & fælix, experientiam fecit, aliquid effe quod infanos Amoris affectus fanet. Hæcaliquando Apolidi narrabam juveni nobiliffimo & formoliffimo, qui calas nostras hospitio suo dignatus fortunatos nos folebat dicere, qui remoti ab ambitionis studiis otium & vita tranquillitate sequeremur vaico morralitatis incommodo a Deorum vita discrepantem. Tumille, post longa suspiria & laciymas in Eurybati casum miferabiliter ejectas: Hec,inquit,vis vorticis que cupidinem in franis habet majore diligentia contemplanda eft, & ad aliquam naturalem causam indagatione solerti deducenda. Hand ego de frigore natam aufim afferere quod rigore suo contrarium ignem depellar,& pæne cum amore furnmoveat animam.

Sub ipfis fluvii aquis exprimuntur gelidi fontes, qui pluribus venis eluctati, acceptas vietutes & potentias receptaculis fuis inferent. Saturnus, five plumbum viscos materiz impactum nexumque, subtilibus fibris quod minus concretum est eliquat. Illud si præteriens vnda secum trahat, proculdubio qualitates induit Saturni, qui secus & frigidus se

EVPHORM. SATTRICI

git coitum, & maligno aspectu Venerem premens oftendir odium quo in fequiorem fexum crudeliter inclinat Similiter argentum de simpathia Lunz que frigida & humida est pruntes venereos enecati vnde & cafta Diana à Poens vocatur, & absciffa Saturno genitalia fabulz referunt. Itaque, fi per minera plumbi aut argéti colantur fontes qui occulto itinere subcunt terras, ftatim expunt nativum faporem, & infertas metallorum potentias verberatione crebra motuque suscipiunt, rigorem materiz per quam Auunt, beneficio trahentes, frigusque Saturn aut Lunz, aquis in quas descendunt penetrabili geluinurunt. Hinccorra faces Cupidinis virus, & frigidus torpor, & insperata quies zestuania. nima concessa. Quod apertius videtur in lapidibus quorum vires utrumque fidus auget re condita communicatione aspectuu, qui procul à sublimi atheris vertice discretas gemmasceleri transcursu corroborant, Inferiora quippe Superioribus per mutuam applicationem copu lata miraculorum speciem exhibent. Hincturchesia, androdamas, chalcedon, enydros, exebenus frigidiffimi lapides, de utriulque fideris :-Spectu amentiæ amoris medentur & libidinen frænant:cum ex mixtione terrez qualitatis co. coctione sua nihil obtineant de qualitate ignea.Hac conservat terra, & emittit. Videamus quid aque ut medicate fint forbeant ut excludant desideria libidinis & omnem pruritus titillatione affectum.

Vestiunt aliquando suminum fontiumqu

Veritaris Lachryme. PARS V 709

ipas gramen, & herbæ, cupidini medicamina: inter eas, haffula regia, labina, ruta, vitex, fylvefres lactucz cunila, & nymphza, Quz omnes aut vires suas transmittunt, affunduntq; fluvija por radices ad ima subeuntes, aut folia, floresque ventis & autumno excussos permittunt subje-Eis Auctibus; quorum hamore corrupti ponde_ nbus fuis deprimuntur, hos unda tamen devorat, que novis fuccis imbuta, pari cum litore fuo

medicamine superbit.

re-

um

m-

tus

etis

ulz

gé-

unt

fer-

bra am

ITT

bili

rus,

tia.

api-

ocul

ce-

PPe

pu-

be

5 1-

nem

có.

ne-

mus

du

s ti-

que ipas

Erat aliquid quod ultra malorum meerum parrem inquirerem; laborabá in Apolide, & ipía cupiditas sciendi quis ille effet, fletus meos, & lamenta tardabat. Prævenit Vindocinus deliderium meum, & ad anum, Rogo, inquit, mi parens,noli destituere cupidum adolescentem sua spe, perge ulterius, & istum Apolidem describe mihi, ut sciam an sit ille quem quondam apud Locros in formineas veftes infertum & abicoditum deservi. Pluris hoc faciam, quam fi omnes ab occulto latentes Natura potestates in apertum exercitata subtilitate produceres. Ista, inquit puella, mez partes erunt, fi laffata mater subsistat & scenam mihi longioris calamitatis permittat extendere. Concessit marer. Tum illa. Mediocris Apolidi statura, moderatus geflus, singultus frequens, capilli nigri, & in modum corvorum quoties ad folem convertuntur deflexi, varie pro sua nitentes agitatione.

Sic picturato pratexens aere limbo

the Apolisis cubiculum, cubibat at

Ducit ab adverso specie Thaumarias aft-

meet fi ulumam quirelim contection

710 EVPHORM. SATTRICI

Frons porrecta, arcuata supercilia, cærulei oculi, & fulmina subinde rorquentes, nasus neque recuryus in frontem; osculum quale Venus bliddiebatur Adonidi; genæ, mentum; cervix, manus, rosarum liliorumque cognatione notabiles. Hem! adest, exclamat Vindocinus ragnosco ducem meum, & jam reducem lubens amplector. Prope etiam erat vt exclamarem, Et hæc quoque Chloris mea est, nisi recepiste interruptum sermonem virgo; &, Hoc, ait, in posterum probatæ humanitatis erit si sine exclamationibus facili patientia loquentem velius audire; vitro etiam vestros assectus excuso qui ab auribus ad oculos deduxerunt audita & præsentes vulrus sinxerunt, quos à nobis tana maria & circumsus sinxerunt sidentium historia memorabili remuneravit.

Tantæ pulchritudinis adolescens istim domunculæ latebras inviserar, illusir Cupido simplicitati meæ, & rusticam puellam sævient face instavit. Cestabat antiquum in tædas jugales odium, & modo quæ tet petentes eram aversata, nuprias vitro petebam. Restrut Apolis, & blandiente dicto revocare me ab inutil amore conabatur. Ignis repulsa crevit; & in imo corroboratus membra omnia in maciem & languorem trahebat. Monuit tandem vi propinque vorticis experirer potentiam, & morbum quem sanare non poterat aliena medicina expellerem. Ratum erat vii consilio temere amati si ultimam querelam contemsisser. Ingredior de die Apolidis cubiculum, cubabat ille meridie.

Veritatis Lachryma. PARS V meridie, & folis æftus humenti fomno demulcobat mini to

ocu

ma

alii

no-

am-

E

in-

litis

int

mus

ftius

cht

таш

utili & in

nem

cina

ille

ridie

Invado dermientem effulissimo amplexu: & Teneo te,inquam, qualem jamdudum petieram. Dimovit ille fomnum, & obstantes libertati suz manus de pectore suo decussit. Dii boni ! que rerum facies ? quod form z monftrú ? Pendebant è collo inornati capilli, & fideribus fimiles oculos veluci nube regebant, Pars avula candidiffimos flores ad miraculum aperuit. Protuberabant gemino colle lactei finus qui nudi ementitum fexum cum stupore meo vulgaverunt. Vix me suspexerat, consedit prior imperus, fervataque fuavirare purpurz quam fecerarira innaram modestiam verecundistimo mbore notavit, & quas ad supplicationem porrexeram manus fuis interferens, Vides,inquit, ve miserabili vreris flamma, quam virilis habitus mendacium suscitaviti. Ardebas hactenus in muliere virgo, & nisi prodigioso cupidini mede lam cafus attuliffet, manebat te triftis exitus, & adductum ad desperationem vivendi tædium. Quid fis nata viles nifi te quoq decipis ipfam. Et pete quod fas eft, or ama, quod famina debes spes eft que capiat, fpes eft que pafcat amate; Hanc tibi res adimit.

Quandoquidem autem tibi sexus mens patescit, nolo te fraudare majore cognitione vita mez, cujus recordatio przteritorum malorum gravitatem obruit, & lento torpore solvit moleftiarum follicitudinem ad quam miferam me mier un e ani?

Fortunæ crudelitas refervat.

brolome de laure it interest paders Nolens

712 EVPHORM. SATTRICI

Nolens deducta de viri manu ad invitum corum, postmodo sum experta quas inimidi male contracta matrimonia parerent. Quan injuste lex regni divortis sustalisset, & impo vinculo retinuisset quos hymen male invocati funerali face lustravit. Multi hodie mariti p vunt pudoris illius beneficio qui raro fexu nostrum mis cum virtute omni deseruit. Illos camen creberrima vota pullant ad turnulum, & nifi nos reverentia fame continerer, plures Medez, & Clytemneftrz, quam Alcyones & Alcestes invenirentur. Omnino displicebat mantus: sed neque tunc erat alius qui placeret. Post quinquennium viso Alitophilo exarsi, & non-dum corpore adultera innuptam me desiderabam,vt amatoti meo præter ztatis florem to-tam me & ex voluntate traderem. Cæterum intempestivo connubio sociata sola corrupta rum nuptiarum vindicta supererat. Adjuvabat desiderium soror mea provectioris atatis, qua matito meo infensa per reatum meum quate-batillius contumeliam.

Sed si jam vellem fines transire pudoris Hie major culpe causa futurus erat. Marito castellum fuit ad Oschara ripas, quas

Marito castellum suit ad Oscharæ ripas, quis altiori culmine tegit, & pressos lapides sublimi mole patesaciens in palatii superbiam elevat. Illis sæpius convenimus conciliatrice sorore, quæ eo ardentius sequebatur Alitophili partes, quod aliquando simili adultero mancipata, delectabatur adolescentis magine, qui valtu, & voce, & gestu amatorem suum referebat. Interim, si quid ab amplexu vacabat

Veritatis Lachryme PARS V. 783 vacabat, scribebam versus, qui absentem A-

licophilum revocarent. Hinc illi quos habes à manu mea, & quorum concentus dulcedinem fi servaveris ,habebit aliquid Arion quod invi-

Timendum crat ne voluptares fatierate languescerent, providit casus ne impune liceret el le bearis. In suspicionem quippe Alitophili maritus meus nescio quo modo inductus vitionem parabat, Expugnaverat Zelotypiæ dirum venenum otiolum hominem, & incertum spiritum ad crudelitatem verserat, Nactus deinde occasionem vindica homicidio quod cogitarat accingitur. Vtebatur adolescens contigua domo. Ecce, dum de nocte domuitionem capelcit, improvilum adoriuntur armati,& circumfusi per latera male refistentis infiliunt, premunt, vulnerant: & nisi prosternarus moribundo similis pedibus pullaffet terram, nunquam sicarii temperaffent ab ictibus; contra glomerata procella procidiffet amatum caput, & ad necem non dubiam vapulasset.

Hujus cruenti facinoris fama totam civitatem pervagata, non alium nocturnæ cædis authorem quam maritum meum faciebat, eo manifestius, quod in fuga inter jacentis pedes pileum reliquisset, Hoc, vt infælicis aures percuffit, denegatæ voluptatis indignatione furens, incensos animos ad scelus acuebam : cum litere mihi ab Alicophilo redduntur, in hunc mo-

dun fcripta.

4110

bat

in museh tuen of the be either mortilum

714 EPPHORM. SATTRICI

ALITOPHILVS CHLORIDIS.

Ondum me poenitet usurpatæ per furta licentiæ. Firmissimum vinculum erit geminatæ assectionis, si nos dissociari non sinas. Minus me mariti tui vulnera quam tua cruciant.
Ista æterna erunt : illa , jam evanuero. Adeo
Marte acrior est Cupido , & periculosius sent.
Præclust aditus tumor in castellum tuum , opportunum tamen clandestino colloquio locum
inveni, si nihil omiseris de amore tuo. Cras me
reperies in templo Veneris Etæræ quod vira
vrbem est. Illic consilium quod viriq; expedit aperiam. Omnia salutaria & commoda si mature
veneris. Vale.

Placuit invitationem sequi, cum jam expecratione turbida eriam de momenti mora conquererer. Decessit nox, & ve sequens dies Solem Mundo reddidit, sacrario Veneris illabor. Przvenerat Alitophilus diligentiam meam, & ame pulvinar Dez procumbens, solitariam complexatus statuam propitium consiliis suis invocabat numen, & hoc votum inserebat saxo quod divinamimaginem sustinebat.

Dea, quæ flaminibus siccis inducta tugas nubila, quam cum gaudia elementa omnia suscipiunt, quæ tempestates revocas, coerces inimcos ventos, desolatam terram reparas, extinguis descordiæ semina, concordiam ingeris, permit nos aliquando quieti nostræ, & cæptis meis aspirando famulos tuos conserva quos serventos in numen tuam cultus ad odium mortalium Veritas Lachryma P A R'S V. 715

crudeliter expoluit. Si tuis precibus, Deorum Dearumq; iræ remollescant, invisemus saluber-timam illam tuam cedem;, quam Pyrenæus in arduo montis suspendit, & intiati sacris tuis, soluti voto quod syncera side signamus, docebimus alios, per te solam genus humanum conservati.

Vbi nos voti reos fecit, deseruit stylum, & lento sermone cunctabundus ad me; Vt, inquit, mea Chloris, essugiamus mortem, tibi moriendum est. Cum devovissem caput pro salute loquentis, ille pauca que ad rem nostram pertine-

bant, fic profatur.

ni-

Ai-

nt.

deo

nt.

op-

um

me

tra

ta-

pe-

onlem

rz-

ple-

uod

TOIL

Ea volui scire, que non modo ab Europæ terminis diffunxit Natura, fed & fecreta illa quæ vbig; terrarum penetralibus fuis refervat. Cum enim denegetur nobis diu vivere, discendum est aliquid quo nos vixisse testemur. Cita morte præoccupati terram relinquimus, Minus tamen queruntur hi quos philosophia ad reconditarum rerum miracula vocavit. Hoc adminiculo multa percepi quœ vitam melius sustinerent,& mederentur periculis, quæ reliquos ad desperationem per compendium ducerent. Videmus firmiora quæliber præcipiti velocitate labi & ortus occasus intra momentum temporis revolvere. Perficiendum est, ve purgata caligine, qua mortalitas hominum mentes infiat ferenitatem subinducamus 18 imminentium malorum revocata per prudentiam procella cóquiefcar. Inter alia vires herbarum occultas que de telluris gremio sergunt apprime novi, quarum spiritus nescio qua contagione naturam

716 EVPHORM. SATTRICE

iplam videntur corrumpere, & ad humanum exitium nox aliter nasci-Ejusmodi venena sunt. quotum frigore velut hostilibus flabris inhorrescit sanguis & animam indignatione vehementi verberatam de corpore suo plenissime discutit Inveniuntur tamen herbæ succis minus noxiis, que gelato quidem rigore speciem mortis inducunt, & elifis pulfibus inferentes torpurem medicatos homines mortuis fimiles reddunt : cæterum , post longum somnum refunduntur per membra vitales spiritus, & torpente veneno depulfo, erepram pro tempore cum motu & fenfu remittunt animam. Hac potentia no bilitatur inclusus huic pyxidi pulvis (porrigebat pyxidem) cujus vim foporiferam quicunq; per suffitum hauserit, tolerare non porest; Sed ftatim folutus in fomnum, per totum biduum obdormit, donec remeante per artus calore qui circa pectus fervatur, iterum refurgat. Fit autem ejusmodi pulvis, de lactuca sylvestri, absynthio, crambe, melanthione, pavere, rofa, narcifio, eroco,ligustro, baccare, hedypnoide, & cytino:pinnis dextris vituli marini cum corallio & melle dimersis in ollam ad ignem fervenrem, Hunc, fi aspersum ardentibus favillis olfeceris, conteftim suctumbent oculi venienti somno, tam arto torpore, ve interclusi spiritus non vini odore, non aspersione aque, non fomentis vilis in venas remeare possint. Sie Orci victima credita, funus eris, feralem poinpam prosequente populo, & exolo illo marito tuo tu multis amicite & pictatis supreme nominibus , tum mærore fquallido, & immoderato planctu ad fui specta-

Veritatia Lachryme PARS

culum spe frantium oculos evocante. Providendum tamen est commoditati nostra antequam ad sepulturam & manes descendas. Conficies testamentum sorore tua hærede nuncupata, ea tamen prius clam admonita, vt bonorum tuorum semissem ad te procuret pervenire quocunq; rediviva justeris. Cavebisq; speciali mandato, ne illa ex ornamentis tuis quidquam detrahi permittat. Velle te inferri sepultura tua pretiofissimam vestem, margaritas, monilia, & alia mundi muliebris quorum affectus vltra mortem etiam ambitiofis perdurat. Vt vero gravitate somni discussa sele in venas refunder renascens. calor, & recuperabit vires vigoremq; fuum creditum nuper cadaver, revolvam ego de monumento tuo lapidem , & te desiderium meum de Acheronte revocabo in vitam.

Frustra quæ subsequuta sunt per partes narraverim ne trifti & moesto sermone veluti pestifero alimento patientiam tuam detineam. Accepi pyxidem, deserui Veneris templum, feci quæ dixerat. Obdormio., ornataq; gemmis deferor meorum manibus ad nobile fepulchrum, quod folutæ jam in fætorem parentum reliquie

formidolofum fecerant.

Non aliver Dido fummas in fede fub our as Erecta ingenti, crinem de fronde coronat Funerea: pendent gemmata monilia collo, Involvit tum compta comam, mortemá, ferenis Depafcens oculis, varios per brachia flores Texuit; arfuros committens ignibus artus Sidonio projecta thoro Stant corpora circum: Educti tenebris manes, & funera lambunt

Telluria

Gg 3

me nus -10

um

nt,

-10

ne-

-00 cdun-

nte no-

no. bat

bcir-

16-10,

10in-

elle IDC,

fear-

ore, YC-

ita, po-

ore

um

718 VPHORM. SATTRICE

Telluris permissa sinu; descendit ad umbras Infælix anima, & populos per inane velantes Mæsta timet, trepidat á novis simulachra siguris Cernere, nec notos olim cognoscere vultus.

Is honor ad tumulum per alienos pedes cuns fuit, adjectis corpori ornamentis que in nupia-rum superbiam venerant. Sic officiis feralibis peraetis, & imminente hora falutari, qua recuperare vigorem fuum corpus debebat, reditura falubritatis expectatio Alitophilum campo fleterat,in quem extra civitatem de Senatus confulto Duelliano quicunq; de familia nostra finif fent mortalitatem non fine pompa deferebantur. Vt venit ad tumulum revoluturus faxum quod aditus obserabat, patere jam sepulchrum offendit, & intus murmur, quale latronum (poliantium sepultam. Quo percita mentis torquetur furor? minimum malorum mors illi eft qui semel contempsit mori. Descendir ad imas tonebras, & fulgore gladii, facifque, quæ omnia verag; manu fimul rotabat, vmbrarum & tumuli violatores ad trepidum pavorem perstrinxit. Sic arbores vibrate vento tremiscunt antequam fulmine feriantur, illud enim præmittit spiritum,& agit ante se dum rupta nube pervolat. Cecidere de manibus impiorum novissima desunctorum spolia, & territas suo scelere mentes fortuites horror turbavit. Improvisa raro moram patius tur ad recolligendum fe.Reliquere arma noctuni graffatores quibus sepulchrum ruperant, & n effugerent poenam quam Constantii. & Iuliani leges vt sacrilegis minabantur, descrucre namram fuam horrendumque propositum quo ma

Veritais Lachryme. PARS. V. 719

nes inquietaverant, invittata verecundia & inco-

gnito metu mutare.

Nondum hene exierant, pertentat Alitophilus partes omnes subterranei specus, & vi me dormientem afpexit, totum fe labente spiritu luper meum corpus effudit. Inter hæc allevatis luminibus agnolcere amplexantem incepi. Iam mihi,jam illi reddita refici , & relaxata potionis vi ad superos remeare, ni fi quod adhuc claurisbar tumulo. Rediere quoque vires Alitophilo. affurgimus; & ornamentis que paffim circa cadavera jacebant (nuper spolium larronum) requifiris, fublatifque, mortalitati nos reddidimus. Putares Eurydicen de Tenaro tractam Orpheum lequi, fi aut Alitophilus tenuillet cytharam , aut ego relapfa fub vmbras & iterum obvia Cerbero ad gerninatos irafcentis lacratus nente: Areix qui nobucuri de ir ... mofiullaq

Sic ab inferis remeantes, obducto rumulo foluturi votum antelucio perebamus adem Veneris Pyrenæis jugis facraram ; & jam multum itineris emenfi eramus, cum latronum (qui fub Eurybaro militabant) manus effera decepit pietatem nostram, & incautos catenis oneravitato

Infidébant sublimioribus locis incultorum montium prædonum reliquotum examina, & veluti piaculares damnatæ folicitudinis victimas de rupibus dependuli immitti lumine spedabant, quos in carcerem & tenebras celebri Supra noxiorum reatum ignominia socii pessimi trahebant, dila de la mascernali sema shri

Præibamus nostris vinculis rriumphum gravem, & suspensos ad lenta supplicia spiritusormotor

pore:

una

bus

Cteful inif

an. cum

(po-Juc-

03.2

nuli

0.8 dere

cum ui cus ino

tur

iani

manes

720 EVPHORM. SATTRICE

pore magis quam metu premebamus. Tunce go non inícia periculi quod vtriq; imminebat, oículo Eurybati gen u adorato, præcocia fata & falutarem fola celeritate mortem mihi fratrique (sic Alitophilum appellabam) deprecata sum. Eurybatus expallauit ad constantiam meam, & blandiore vultu ne desperarem de pietatesm monuit:vocatoq; Atrace imperavit vt vtrumque diligenter procuraret, & eximium (vt ajebat) par formæ in craftinum refervaret fibi. Sed jam Atrax conceperat flanmas, & fubitz mifera tionis affectione permotus, milerescere se simil & amare fenfit. Amor enim plerumque a miserarione venit. Vt in triftem & ignavi frigoris plenam speluncam descendimus, per oblique deveka in imum deducti, cedente solo instabili veftigio , & refugo laplu onus luum male fultinente; Atrax qui nobifcum descenderat noftre miferiis adfulpirans, & novis Cupidinis ignibus ad milericordiam motus, Ge incipit,

Coadi estis vela venienti tempestati apente, & iratos sudus sequi quamcunq; vos in plagam detulerint. Miseret me conditionis vestra! & vellem, si liceret, mille penarum indagine irrettos etiam meo sanguine liberare. Nisi credidentis suadenti, sero lamentationes illicitas restrictoitis, & ad cruentú supplicium expositi, nequiqua movebitis ad redemptione vestra prædones quos mixta tabo, sanieq; , & planctibus carnificina suavius vaguentis delectat. Palá est, Chloride amat Eurybatus, & occulta libidine demonstis, per vestrum sudibrium quærit irritatis ignibus satietatem-Videris Alitophile an-malis so-

2200

roreni

Veritatis Lacbryme PARS V. 721

CE

28

que

ım.

, &

fua

que

at)

am

era

mul

mi-

oris

fti-

Aris

bus

rire,

cri-

ica-

uic-

nes

nifi-

hlo-

100

gni-

sorem tuam concubitui quam justis nupriis exu ponere. Ingeniolus est ad medecinam fuam Cupido, semper aliquid honesti prætendit, sub quo lateat inverecundus furor, excitatus ad opprobrium verecundiffimi fexus. Plures puella nuptiarum spe delinitæ prostituunterinfælici patientia, quam lenonum aftu fornicibus inter fellas & meretricios titulos , quibus capeura fua nili poltquam decepta funt manifelto apparet. Depoleet Eurybatus in jura maritalis thori fororem tuam. Cæterum nihil aliud quærit, quam perditæ & jam fibi exposite corpus objicere publice luxurie, militelque fuos in prede partem & novistimas delicias vocare. Sed si tibi placeat melioris fidei nec minoris vivacitatis volens volentem adoptare fratrem ; habes me meditati vitorem opprobrii; fine vestro periculo sumpturus de barbaro duce pænas., & vos incolumes. quocunque juscritis deducturus. Sanguis ille ab hostilibus venis tractus , cementum erit perpetux affinitatis indefessa thalami copula internos coalescentis ad perfectam concordiam.

Talibus di stis, stetit mutus, & similis alta cogitanti. Cumque mentito sermone approbasset Alitophilus affinitatem suam; osculatus est, dexteram victoriam salutemque policentis elaudataque pietate propositi, socium quocuq; sese facinori appareret humanissima vrbanitate obtulit. Nec mora conclamat Atrax mitterent in subterraneos recessis sunem. Statim ab altoarripuie demissum, & simul de nocte speluncæ:

redit ad Solis lucem.

Erat Celadon corpore vastus, strenuag; ma-

722 EPPHORM. SATTRICI

nu, & ad quem, fi Eurybatus non fuiffer , communi confensu ducatum latrones detulifient. Vbique terrarum invidia regnat, & ipfa imperandi licentia inter prædones æmulos habet, Illum Atrax in folitudinem traxit, ne aures alienæ venirent in secretum ; & inconsiderata prudentia in exitium confulentium verteretur. Obfequium, inquie, quod arctiffime tibi devovi, no patitur filentii crimen. Ne Mercurius finat ve quod revelatum gloriam tuam spectat diffimal lem. Que fcio, timeo. Et hoc pii timoris offició erit, fi illud impia taciturnitate non corrupero. Fraudare te præda tua Eurybatus destinat, & quam captivam fecisti, suam facere, Vt intelligas, quam nullam occasionem oftentanda ambitionis licentia contemnat. Procedit in dies immodeftius, & male dara authoritate, vitilque melnis ducem agit, quam justitia, & virtute. Sic impunita luxuria, vel diffimulata incrementum accipit, ve collegium nostrum tyrannica poteservilemque metum suspirer. Ita dum Eurybarus in eundem hominem non putat convenire porestarem & moderationem, duas res divertiffimas junxit, contemptum, & cemeritatem. Nunquam bona valerudo est in corpore tyranni , perpetua febris venarum temperiem petturbat, micant in vultu novi subinde flammarun Auctus, audiuntur Suspiria, & anhelitus laborateis, aut aliorum quos iple ad luctum cogit. Amat expressas metu voces, & ovactam laudationem in ubi multum rist, nece remuneratur. Sed folyst tandem facramentum omne, & fodsVeritatis Lachryme PARS K. 1293:

litatis vinculum, triftis illa patientia ancillantis necessitas: & licet indomuta potentia aliquot horis regnet, postmodo tamen debilitatur & frangitur, vbi generosi spiritus bene concitati la-xavere tempestatem, & indignationis sua ventos, dudum timoris carceribus clausos ad libertatem emisere. Macte animo; expiabitur si justeris cogitata contra prædonum leges voluptas: vnco, laqueo, & ignibus, & strage sua, si volueris, Eurybatus publico latronum generosissimo-

rum gandio litabit.

om.

lent.

mpe-

abet.

alie-

pru-

Ub-

i,nô

at ve

me-

ficiú

CTO.

elli

im

que

Sic

cum

Ote-

lem

ba

nire

rtif-

em,

an-

tur.

TUM:

20-

mat

em

Sed

Non distimulavit Celadon fibi placere ejufmodi confilium, quod laudabilem audaciæ fuz. mortem aut imperium intra momentum temporis promittebat. Simul cum amicis super ea re clandeftino colloquio differuit. Quibus ybi periculorum focieras, & loquentis gloria placuit; Martiz cohortis majore parte ad concionem vocata, vim & robur circumstantium laudavit, apud cos spes omnes suas & salutem residere. Si annuerent de bello quod parabat, proximum diem Eurybaro extremum faurum. Plus effe fiduciat & focordiz quam magnitudiris emollito per delicias duci. Quo sublato, prædas omnes & ipolia communia fore. Sibi nomen imperii, illis laudem concessi, & fructus relicturum. Pan. rarent defides manus , & gladios rubigine infe-Aos ad pugnam acuerent. Neg; le injuriam fua queri quanivis Eurybatus Chloridem laborum fuorum præmium rapere cogitaret. Omnibus fraudationem prædæ & pecuniarum per pericula petitarum pro injuriis elle, mox fi furgeread vitionem properarent, illis folatium, Necefficatem

724 EVPHORM SATTRICI.

ceffitatem impositi silentii manu redimerent. Daturum præsii signum, si se sequi destinassent. & vestigiis ad salutarem victoriam properantis insistere. Præmia virtutis geminata, spolium exforum; & libertatem. Illud ante oculos esse Hanc ab edicto Liphippi pendere, quod latronum percussoribus postiminii jura dedistet. Periculum in mora esse slaudabile, si aggrederenturis securum, si occiderent.

re, pulsu, sonituque, & affrictione clypeorum; Verum virum, ducemo; spreta alterius libidine

ingenti laude efferentes.

Dum hæc agebantur, Alitophilus alligams collo meo fine intermiffione flebar. Ergo, inqui ebar, non licebit mihi secum mori ? Nunquam ex animis fatorum discedet furor infrelicite sertinax? Relinques confuetos finus, & aterno diffidio aternum amorem in te meum damna bis? Velut in folitudine squallebit amatum pe-Aus, nova face per calamitates & fervitium lub dica defingrabit alienis flammis? Quidquid eni crudetes Di forti viro licebit honeRe mori.In gemin: &, ne,inquam ego, antiquam conftantiam desciville credas. In animi bona Fortuna nullum jus habet. Mens interna virtute freta rebus adverfis opitulatur. Premitur, non opprimitursimo fortior affurgit. Inter procellas, tot bellis domeficis, tot externis laceffita, extra tutbam & tumultum eft. Sibi femper vacat. Excitantur motibus ignes reciproci, & cum vrendo clarescant, soreis ludibrium pro materia & ali mento demordent. Constantius per mileras tome Veritatis Eachryme PARS V. 725
amor furgit, & fidelius corroboratur. Quidquid
fit: nunquam me Atrax aut Eurybatus in thorum fuum deducet.

the meos primus qui me fibi junxit amores !!! Auferat, the babeat fecum, ferveta, sepulcbro

nt, tis

tis in the ball its

luvabit aliquando libertatem redditam experiri. Trifficiam, rifus excipiunt: Ad defectum noctis, dies focialis properat, & voi collifæ nubes inferent obscurracem, semper aliquis fulgor murmurantes vndarum pulsus oculis navigannum oftendir. Maximum folatium eft ferre fortem fuam. Plerumque auxilium ab abscondito temporis mora profert, semperque aliquis de Dis mortalium casus blandum dignatur aspicere , nec cos parinu ad occasum fuum labi. Et fi ifta non fint, more scorpionum inter excitatas flammas contorto ad pectus aculeo meo vulnere cadam. Apage istos qui amorem vtilitate metiuntur, que fordidiffima cauponatio est! Nunquam dilucescet mihi nisi ante vultus tuos, quos manebo in filentio, non alias fi removeris obscurata manes petam, & toto Acherote delapfa, quam ad ortus tuos refumptura lumen.

Audiebamus murmur, removimus amplexus lacrymilq; deterfis dissimilem malis nostris induebamus vultum, ad illorum vicem qui degustatis Sardois herbis feruntur in morte ridere. Cum Arrax per funcad nos relapsus, que pro incolumitate nostro peregerat sedulo narravit. Ná (inquiebat) aut mutuis ictibus virtute nume roq; pares sternetur, aut lassos vulneratos q, intacti bello adoriemur: cede cede, sanguine sanguine expiabimus, Prebebát vigetibus nutantia

726 EUPHORM. SATTRICI

ftram pectoribus demergemus vitrices gladios, donec omnes vastis vulneribus perforati incertas diu qua exire velint animas ejiciant. Et ne nos tumultus irrepens, nox obscurior, casusve dissociaverint; proximum est quod solemni vo to patebatis Veneris templum: illuc conveniemus, seu nos idem dies dicto loco assignabit, seu mora tardior in aliam lucem distulerit congre-

gationem noftram, o member paperatura

Dum ejulmodi colloquiis tristiffimam pro ducimus noctem, Eurybatus ab aditu spelunca juffit educi captivos. Evane Cebant extrema Lunæ cornua, & jam montium vertices ad aurore rofas rudebant. Ego cum Alitophilo affenferam Burybati nupriis, & post dilationes aliquot ma trimonii folemnia celebrabantur. Præcipitata rurfum dies regebatur aquis, & ferales tenebra ab iildem furrexerant. Incepta eft per Celadon sem feditio, & omnia fecundum narrationem matris tuz subsequota sunt, nifi quod adhue vivo extra ludibrium mortis, & extremam vim Eurybati. Enimyero defectione Celadontis vul gata, crescente tumultu suspicatus Atrax cunds in deterius lapfura fi me præmium victoria & caufam belli ante oculos rivalis superstius reliquillet, tonfo capillo, caligis, pallioque, & pilco, in malculam me reformavir faciem, præfentium calamitatum fociam, comitemque fervi domini ferociam fugientis. Quis enim miser reculet periculum quod falutis fpem oftendit ? E diverto formolistimum adolescentem (quem licentia ftupri Atracis fratrem fecerat) meas veltes induit

no-

era era era induit. Et ve arbitror Eurybatus inter insultus hostiles, & proprios metus, mendacium non senste Deceptus noto habitu, ira, desperatione, & tenebris, cum omnia alia curat, præter vitam meam animum etiam perdidit, ve me perderet. Sic perculsus & attonitus adolescentem pro cojuge, Orpheotelestam pro Chloride surori suo mactavit.

Ad hac inquieratus pilcator. Ergo, me, inquit, Arrax impune delufent!ille filium meum 31 ille deficientis solatium, rapuerit, perdiderit! Vivit adhuc, & sceleratum animum scelerato corpore circum fert ! Aliquando me totum vicerunt miferix . & Di malorum authores | Iam fractus dilabatur orbis, & fi mortalibus licer beneficia Natura corrumpere, recedat vita, qua calaniitosis hominibus pro supplicio esse solet! Hac exclamatione lacerata ruftica virgo, juravit relicturam fe invidiofam narrationem , ne forte recentia mala novis augerentur, & hospites suos odiolo turbaret officio, ad quod le mente limplissima, & bona side faciliorem le futurorum nescia præbuistet. Renuntiare se male fidelibus ormis, & nudas manus, pectulque inerme ad pænam professe. At ego qui in Chloride mea laborabam, hortari cœpi pilcatorem ne perseveraret in supervacuo gemitu. Temporis moram. solere mentes doloribus exulceratas ad fanitatem revocare. Scena muneribus gladiatoriis frequenter distingui, ve voluptates nece & sanguine condiantur. Cito subrepere infortunia. Bonam fortunam difficilem inventu , rectorem ducemq defiderare adversam venire vitro etiam

contra

728 EUPHORM. SATTRICE

contra miscrorum votum. Daret hoc extremo dolori vi aliquantulum taceret, cum in fummis calamitatibus filentium melius fletu, verbifque, affe dus vere mœrentis exprimat. Evaporationes humidi splendores tantum minaces citra sonum ictumque movere. Exhalationes vero ficciores terrarum, fulmina facece, & exprimere. Vbi confumplerit aculeum fuum recens dolor & primus torpor reddident fenfus, viurum illum ratione fua, & fi tunc placeat dicturum in præfentem calamitatem quidquid animus dilatione remiffor afflicto minus, minufq; commotiori fuggeret. Quod, inquitille, expositionem calamita, tis mez in aliud tempus differo, przterquam quod sub recentis mali pondere lingua torpet, facit etiam reverentia facratissima Veritaris que virginis narrationem per totum comitatur, Bene eft,infit puella, jam recipiam cum voce interclusos tua confusione spiritus, & præter spem misericors indulgebo ubi , ubi de Atrace vitionem sumpsero injuriis tuis parem. Attendite itaq; ,et avidis auribus ebibite Chloridos fermonem reliquum , qui per miras calamitates veluti fractus faxis torrens in maligniorem impetum transibit, & per violentos fluctus crescet in speciem turbidi maris. Sic ego sequata est historiam fuam.

1

Igitur inter nudos gladios & mortales ichus (quibus circumstantis sylvæ confraga resonabant) intrepida, tantum pro salute Alitophili laborans qui certamini intererat, ingenio sicut habitu masculo omnes arumnas sustinebam, paru semota ab illo loco in quo sine misericordia pugnabatur

Veritatis Lachryme P ARS. V. 729

gnabatur : quantumque plus spei ad refugium nox dabat, eo majorem animum ad extrema quæque foruter ferendum faciebat. Vt vero redit dies, & ad ingentis cladis spectaculum oculos vocavit; crevit audacia cum luce, & jam plus fortitudine quam vestibus forminam virum ad jacentia cadavera pertraxit, ve scirem an inter mortuos latrones habitaret Alitophilus eum simul & volens & timens per cruentum prælio campum reperire. Et quia barbari illi, & immanes homines, acceptis forti pectore vulneribus honelto morfu ad noviffimos anhelitus tellurem presierant, singula cadavera prenfis capilles converti ad infamem exitus notam ; qualis effe folet corum qui rotis impofiti, & vniversa membrorum fractura laniati; laborantes animas inter carnificum amplexus & aspectum coli decutiunt. Frustra tot efferatos vultus afpexi. Non erat inter eos amata mihi multum facies, & quoniam non erat, infano pavore mortuum arbitrabar, quem tot corpora cruentis spiritibus spoliata vivere ostendebant. Adeo follicite timet quiquis bene 2mat. Quid scio (clamabam) an Ahtophilus Eurybati hostis eum extra hanc pugnam ad aliam compulerit. Ambo scilicet communem stragem vitavere, ve melius & honoratius perirent. Hunc igitur amorem meum virtus fola perement ego, vidua, & extorris, & fæmina, mihi metuens revocabo festos ad vitam spiritus. ve inter speluncas ferarum, & cadaverum acer vos, delitefcam.

Volebat Atrax parata oratione demulcere fu-

730 EVPHORM. SATTRICT

rentem, nisi vetnisset fortuna turbari aures meas inviso sermone. Neve bellum tam vili cruore & inexpleta cade defineret, Deailla misericon procuratorem illius provincia cum lictoribus & militum fequentium turba campo stitit, in quo victores fimul & victi omnes indifereto ordine jacebant, Venerant illi ad famam pugna, veliperstites latrones vi domitos, vintoloj; carcere mox patibulo donarent. Caterum Atrax de tor modo prædonibus folus fed non ignavus hares, visis hominibus armatis confinium instanti periculi morte voluntaria prævertit. Sat se beatum dicens qui ante oculos meos virtutis sue præcipuum & laudabile specimen præberer. Nolle se supervivere fortissimis sociis, quos pu blicis patibulis mutuum robur abstulisset. Pre cari Martem & Mercurium, Guos Deos, vt me captivitate liberarent, & spontali parricidio fatiati, abducerent à favitia cœlum, quodimmerenti mihi injungeret zternas zrumnas, Vltimi vox ejus hæc inter homines audita eft, & ftatim cum magno fonitu animam per patens va nus ebullit, Accurrant Melandrii , & ne mili etiam violentas manus inferrem imminentis periculi metu, dubitantem an mori aut vivot mallem cateris impediunt. Sic ad Liphippum deduca prudentiffimi Regis venerata majella te (quam nimio fastu profitebatur ad nauseam Gallice libertatis) que nunc intellexisti fideliter exponens, favum fatorum vultum ad a liquam clementiam reduxi, nisi quod aberat Alitophilus, & secum majorem mei parten deferebat. ab anotare

Pepen-

er:

10

leg

(en

no

di

Cu

mi

qu:

div

bid

qu

Pu

fu

gr

Cit

ni di

R

r

te

n

I

21

A

ti

Pependerant jam occiforum latronum cadaera, ad reliquorum horrorem:ne viderentur fam functi ignominiam omnem confumplifie, &c legum poenam voluntario parricidio fugifie, qui

semel meruerant publice mori.

eas

8

OFE

5 &

140

inc

fu-

10:

SUD

Humanarum rerum culmina constantiam non inveniunt, omnes fœlicitatis nottræ inimidiumus vbi nulli funt qui nos ab alto depiciant. Cum tantum lucet ignis, placet; vbi altius volumina fua detorfit, exurit trabes , & corruptis que superioribus firmamentum dabant, agitata diu ad ruinam fastigia divellie. Libera sub Apolidis nomine inter Melandrios fortunam meam non ingratis oculis aspiciebam, eratque aliquid quod Alitophili lenirer absentiam. Vbi Liphippus dignatus eft fervitium meum, & libertatem fuam in ignotam forminam exercuit : jam mihi gravis, jam impatiens exilij inexpediata beneficia pro suppliciis ducebami. Mentes longa falicitate faginara multum de natura stomachi sumunt, cui aborum lautitia & abundantia fattidium inferunt : illæ nauseant ad florentiorem fatum, & iniquis liminibus vbertatem cernunt, que alias earum fuit impudens votum. Ipfa corrupi fælicitatem meam , & ne diutius beata inter gloriam & divitias dilectum meum ad injurias cœli & terræ relinquerem , ad fugam animum deliciis festium commasculavi, & de nocte aulam Liphippi deservi vt Alitophilum meum in templo quod Eleutheriam à Melandriis diflerminar, convenirem.

Trigesimus à pugna prædonum dies cum cotidem noctibus spatium mensis compleyerar,

732 E VPHORM. SATTRICE

& nova Luna recurrebat ad orbem fuum. Video fanum folerti fabrica constructum val val que ingentis populi frequentia laborantes; do na quoq; cum titulis fuis pendentia, qui liter aureis testabantur cur fingula Veneri facrat forent. Tunc ego concito gradu per media turbam viam ad aram mihi facio, positoqigi nu vberi fletu fimulachrum Dez rigans , nou vi pario marmori quod bafim faciebat que fe quantur minori caractere literata. Alitophila Soluto buic Numini voto,ne cogeretur deserm fororem suam, proximum ingressus est xinolo chium, quo includuntur hi qui infaniam fu Amori debent, ut mentita amentia, fibiticen quod amar expectare. Cum petiffem ab fupplicantium an ibi tuto habitarent qui mei ab icu cupidinis amiliflent, ubi narravit peregi -nos per novem tantum dies facris operari fol tos, quibus præteritis cogerétur de templo dila dere , pollicitus est rectoris officium fi auden -przeuntis grefius premere: & illico przecefit

Æ des pluribus fenestris conspicua tot adibus accipit solem, quot ille diebus revolvit ani cursus, & tempestarum mutationes inchoat, Acris mira libertas captiviratem animorum alique modo reparat. Placidi fluctos inquietam doni grato circuitu coronant. Cerebri quoque calus temperat arborum frigus, & certas cujusq; spis aut desideria partiscur varii flores, quos ad ammos incolaru evertendos à perturbationibus in solertior natura parentibus pratis inseruit, un interna vulnera gratus aspectus & dolor suris mitigarent. Ibi senex castigabat canitiem sum,

maz fi rona ares a Ferali & jam rat, I gratis damn de fin quær conte ciaca vocal mato

> mær ducii velle le ter valla Qui

præte

defili quib lache bus fron

res h Hice Căp Luc

Et n

Veritatis Lachryma PARS V. 733

uz fibi fabricata fuerat repudium. Prope mama intermoriente vultu querebatur hæredigres ztatis officio quelitas cito confumpliffe. Feralis Zelotypia fuscabat adjacentis membra, & jam frontem ad defiderium necis contraxerat. Lugebat adolescentula virginitatis florem gratis extinxiffe. Ille inconstantiam muliebrem damnabat, Alter parabat fe ad desperatione,& de finistris circumftantium lateribus caca manu quærebat gladium ad quem confugeret. Puella contemni formam fuam dolebat. Fugiebat Pigiciaca facra candidus puer, & trucem dominam vocabat in auxilium fuum. Adolescens exanimato fimilis audiebat alium commemorantem præterita gaudia, & in præfentia mala trifte mæroré. Alloquebatur undas alter, & ruptis induciis quæ pugnam suspenderant irritata manu vellebat capillos qui fæminam inconstante male tenuissent. Erat qui per dilucida furoris intervalla cantu & nervis dolorem fuum fallerent, Qui lugubre carmen scriberent. Qui auras invediva in amicas exarata tupiter onerarent. Qui defilirent in fluctus. Qui præcipitia quærerent, quibus Sapho flammas fuas extinxit. Qui genas lachrymis madentes unguibus lacerarent, manibus vincirent collum, & de funesta cupressus fronde velut ab infami ligno penderent. Putares hæc supplicia Virgilium vidisse, dum ait: Hicquos durus Amor crudeli tabe peredit Capus habet : non hos cura cu mente relinguunt. Luctus & ultrices posuere cubilia morbi, Et metus, & durum tedivivo funere lethum, Cinttag sanguineam demens discordia pallam,

EVPHOR, SATTRICI 734

Hinc exaudiri gemitus, & fava fonore Verbera tum fridor ferri,tratteg catene, Immanifá Dei fulmen, facunda q pænis Pettora,non ullo requiem fumptura tuviulta. Non mihi fi lingue centum fint, oraq centum. Ferrea vox, omnes furiarum dicere caufas, Omnia ponarum comprendere nomina po Jim.

Atenim mortalibus de possessione rations dejectis, & tanquam bello captis , liberum fup Place pliciorum arbitrium mastigophori denegaban, qui amoris agritudinem voce, & verberibus, & obscuris carcenbus miserances, frangebant no tram bilem amentiam, quam fecerat ocium magifter ille Releris,& malorum omniú ingeniolus artifes, barb

Inter eos qui curabant ne intanientes velin-fomnio vel injuria ante diem fuum pracipitati morte decumberent, nescio quis benignioni vultus petiit à me an aliquem corum quoses gubri dem infania diversis motibus agebat, mercai mifer destinassem, qui laudabili surore, & grato mentis excessi, mœstitize hominibus semper insiditis rubigine animum detergeret. Scis, inquan, bus d vnumquemque concivibus fuis delectari, fire quan rativus fermo conciliet homines invicem, fite nibus cjusdem aeris haustus inducant paritatem mo-rum. Sero placebit ille quem non intellexen. lo so Horror transpyrenzi sermonis Eleutheriano prate rum faciles mentes turbat, cum isti simplica-tem & civilem mollitiem loquendo profin-antur, illi, quasi in imperandi sortem genti, barbaris vocibus, & absurdis in suam aut pa-lotypi riz laudem laudibus effufi, cum multo faftido Ocean aures audientium. Praterea di bus ru

nob nci FOC bear oris taté

liari læti. quer Ptio

Veritatis Lachryme PARS. P. 735

nobis humanitas nostra latisfecit, quærimus in minia nostra quem in parté dividard nostrard rocemus,quem fine fuco dilectú indistributione heatitudinis nostræ arrogemus:no specie rigidioris patris-familias auspiciú adoptionis per serviméadoptatiinchoatissied amicitie jucuda familiaritate, & consuetudine pulcherrima, qua senes leus auguris in jura fua juventutem deducunt. Placet taque per Eleutherianum , fi eorum aliquem locus hic habeat, voluptatem ridendi emprione parare, & innoxiis jocis excutere triftiuam quam fecit longior peregrinario, Sustulit ille onerosum supercilium, &, Ne, inquit, tam barbari fimus, ve nos nostrorum amentia deleftet. Quis ferat hoc parriæ fue ludibrium,vt eas delicias pretiofas existimemus que per conci-vium calamitates distribute, graves animos lugubri & mæsto intuitu subducunt? Viscerales miscriæ melius nos movent, quam ve tristissimos rideamus casus quibus infælix aliorum vo-luptas blanditur: Liceat Eleutherianis in omni-bus delirare: dum Melandriis sufficiat non aliis quam Amoris spiculis de mente sua perire. Omnibus gentibus cœlestia sidera varias plagas inrulerunt, multumque interest ad vitia quo colo soloque nascaneur. Cum coelestes cause præter morum discrimina, morborum etiam animi pariter & corporis varias species inferant. Vtraque Græcia de cœlo suo masculo-i, rum amorem trahit. Melandria turbatur Ze-lotypis ignibus, & tot montibus, tot æstibus Oceani, tot Tyrrheni maris littoribus ab hoftibus ruta, in vnius Cupidinis vulnera ad niam

3

736 EUPHORM. SATTRICE

niam pater. Taceo reliquarum nationum colla. pli, aut excisi cerebri vitia, dum in Eleuthena nis omnia condemno que fingula in omnibu funt. Nos lamétis & mileratione trifti profequi mur in hoc xenodochio furentes; illi ludibri coldem, rumultu quoque, & injuriis in publico & frequentia. Vnde fit, vt in aulis Melandrio. rum magnatum non alii amentes frequentis fa miliz subjiciantur opprobriis, quam quos Eles theria ad nostros risus educat: qui de mœsta follicitudine, & gravi superbia nunquam exeunt, nifi antea arcanam sapientiam fregerint extern mala que jocus inconsulrus facit, & pervier reliquorum hominum infania. Neque mirum est vacuam hodie civibus illis domum quos Eleutheria infælici genio ad voluptatem nostra gignit: cum vt quilque in has ædes venit, fi tim in potentiorum numerola fervitia transcibatur, vt innocenti furore domino suo placez Sic nuper Axonius præfectus Parthenopes, l Insubriorum rector, Eleutherianum quemda Alitophilum emotæ mentis inquietudine cunda commendabilem satellitio suo coopetum fecum ih imperium fuum deduxit, qui w scio cujus Chloridis amore flagrans mentista lubritatem perdiderat. Quid facerem ? nisi D. vis irafcerer qui zrumnas veteres triftionis cumulantes, aut non exaudire velle miserina preces videbantur, aut contemplifie monta tatem importunis vel intempestivis votis satam patientiam turbantem. Nimirum @ estium vigilantia periculorum humanorum effe coepit, vel viu & affuetudine for

fid Latra

CI

bi

pli

Ia

ren

car

qua

rati

nan

facr

feda

fum

tur c

inta

noch

Cen

800

Veritatis Lachryme PARS V. 737

gara habes & detrica reftat. Etiam mala Numina reliquiftis terram? & fenia ficut negotiorum mole festa, stupida & incuriosa negligentia subsidium denegatis orbite mortalibus precarum spiritum inter mifefias producentibus; adeo difficile ett ettam in foelicibus mori. O calliditas fundis, calamitolum commentum. mendacium fallax: Per speciem violati Iudicii illusiftis foelicitati mez, & arcanis affectibus junicios interfuso mari disjunxistis. Nec pluras vere furens exero me de domo infana; & vagos greffus ad iter incertum compono. Iamque planitiem camporum proveda, fylvofi montis afperum jugum metiebar: obtulit fefe mih Inertifimorum hommum eriftifimum spectaculum. Atmati juvenes pone adolescenrem stabant, qui catenis vinctus supposuerae candidum collum invife carnificine. Huc, inquam, conferto agmine focii concurrite, fceleratiffimis larronibus mortem daruri, quam minantur. Dum accurro nece mea geminatura facrificium quod parabant, & ficariorum fitim fedatura insperato fanguine: eredidere illi miffum militum agmen in perniciem fuam. Igitur distulere suppliciom, & sacram victimam intactam relinquentes, spississima quercuum nocte fugam fuam condidere.

Ceu lupis aggreffum quam nocte mapalia

Latratu pepulere canes, vestigia retro

Polinices

Pressa refert, nemora alta petens, caudama re-

Hh

Hirfu-

738 EVPHORM. SATTRICE

Hirfutam, vacuog dolet discedere rictu.

Simul adolescentem de sunesta morte erutum ad salutarem libertatem ruptis vinculis temino. Retexit ille jugulum quod lictoris manus nudaverat, & supplicii quod exierat causas blandissima voce in hunc sensum palam fecit.

P

fi

ti

Quoniam magna vrbes & opulenta in vina sceleraque magis patent, vilescente inter politiorem vitam infamia peccandi; recenti edico Tarentini prohibuerunt, ne quis ante, nupuarum diem virginibus misceretur; quarum anes stupra tam grata licentia placebane hominibus ut illi nihil minus probarent quam matrimonia & nuprias, Sed jam-necessitate coacti ad conjugales leges eo libentius feruntur, quo viden cos qui nunquam exores duxerunt omnibu commodis prohibitos, interque ignominioles latitantes, excludi theatro, & illis honoribus ad quos militari gloria & eloquio indistince quondam perveniebatur. His repagulis juvenes fuos impetus coercent, quibus non licet nifi cum timore infamis exitii peccare. Inveniuntur tamen puelle que per pericula mortis aliene ad vetitas delicias ardentius suspirent. Vtenim febricirantium fitim interdictus potus accendit, ut ignis aspergine modica lympharum ferocius augetur:Sic coacta probitas acuit aviditatem jojuna mentis, & inconsultam juventutem ad mala furta imprudenter propellit: que ventura in maturitatis & prudentiz adoptionem, illo tamen infolentis ætatis lubrico fi non cadit, ti tubar. Tarefert, hensong alea perene

Antequam vulgaretur edictum, affüeveram

Polinices amplexibus, quæ de funma regni nobilitate in ministerium Tarentinorum reginæ accita, præcipua erata consiliis regalis formæ, ornatrix ingeniosa, quæ variis slexibus torquebat capillos, ornabat vestes, vultus componebat, ne naturalem formam indecenti & asscritio culru excæcaret. Exasperat homines imperata correctio, & melius jubetur licentia. Enim ut slammas suas ad interdictum vocari vidit, non contenta vulgari complexu ad alios etiam amores crescentes contra novum imperium slammas sustulit, & statim in viro principe ar-fit, qui cælibis vitæ voluptaribus lassus, jam ad

nuptias suspexerat.

Non puduit infelicem puellam mihi quoque furtivum dolorem credere: pollicita fi ad Machini matrimonium pervenisset, præter corporis. fui continuatum ulum, daturant le munera ultra meam fpem, fortemque, quibus videri pof. fem fibi gratiffimi lenocinii officium magno emille, His promiffis incleatus, laxavi pedius venienti calamitati, que me ad hune lucum perduxit, triftiffima morte nimium laxa bonitatis & imprudentis obedientia luiturum posnas, nifi te in meam & Machimi falucem hoic loco fors sterisset. Nam cum arcani incendii faces quibus Polinice deflagrabat Machimo detexislem, & ille quatitum ardorem amore Aglajæ excufaffet, quam petiturus erat a regina in connubium: addidiffet que pænam legis novæ quæ stupra ulciscebatur capite; turpissimo illa inhorruit odio, & totam ingenii solertiam ad crudeliffimam vindictam convertic. Ea eft

Hh 2

natura

740 EVPHORM. SATTRICI

natura mulierum, ur suas inimicitias dissimili vultu tegant, cum amicitias celare non possint. Scilicet insidelis sexus licet loquax esse amet, quoniam tamen facillime ad mala movetur, verberum occultorum viam, & secretas iras, improba faciei serenitate & robusto silentio te-

git, conftans in arcanum dolum.

Igitur vt me laterer feralium insidiarum deliberatio, Nihil magis, inquit, amantes oculos recreat, quam paria aut similia in alio intueri que in armatolvidentur, vel creduntur. Placebis mihi fi gestibus, & voce, & vestibus ingrati Machimi effingere coneris imaginem. Hac nimirum similitudine veluti pabulo saginatus amor statim crudescet, hoc mendatio satisfus excitabit nauleam, & celeres animi aftuantis motus ad facilem tranquillitatem reducet. Sie bellariorem luxuria suaviore quam necesse est condimento confumunt famem, cum languenzem guftum nihil magis excitet acri & Colido cibo. Summa erit infelicis consolatio effe miseram nec videri. Promisi quod volebat; necsecius illa opulentum ad fraudes ingenium in Aglajæ perniciem laxavit. Adiit amantem,& ca fligata ad hilaritatem fronte, fractoque in milignam contumeliam vultu, Non possum, inquit, simulationem intra me diutius suffinere. Fugandus est amor qui pectus ruum insana spe demulcet, & contumacissimo vulneri cicatia inducenda. Puffimus ille Machimus, quemficramentum folemne, quem reginz confenius, quem corporum animorumque legitima mixrura fecere meum; infidiatur pudicitiz tuz, & infa-

П

q

CC

E

14

di

veritatis Lachryme PARS P. 741
infamiam ruam sub sterili nuptiarum titulo follicitar. Si sapis ergo, de visceribus tuis lucian

tem cupidinem decuties, & famofum impudica quod imminet nomen natalium tuorum de-

charines sallote teller in big ve

cori reddes.

Cum Aglaja negaffer dicenti fidem, Peream, inquit, nifa & illos tuos oculos in testimonium delitiarum mearum vocem: si per aenebrarum secreta in surta nostra audeas inquirere, & in opprobrium tuum aperire vultus, quos ille decipit, Annuit illa, suo malo. Silebant cuncta, & nigra: nubes sulgorem siderum tegebant. Latebat Aglaja ad limen cubiculi quod ad amplex us nostros dudum elegerat Polinice. Qua ubi me pari habitu, & voce in Machini speciem essigiatim vidit, verum Machini speciem essigiatim vidit, verum Machini speciem essigiatim polinices osculo diutius harrentem conspexerate a presidente and abbat a speciem conspexerate a presidente situation arbitrata, populite succiduo genua intremuere sugarification.

Poplite fucciduo genua intremuere fugira. Er color o fanguio, Machimi ad crimina mesta: Illa quo propier sceleri est, magis birret. Co ausi

Panitet er vi fi teffes fua lumina damats and Armaffed, fuam contra fua vifetta dextrams and Novellet periiste fimul and flagrat or adit.

No velles perisse simul quo flagras es edis.

Initio nondum maturus dolor leni tractu ad requié fertur qui ubi frangitur velut fluvius occurretibus saxis per angustias cluctarus excitat sele, & jam dissimulis obi, & in terrentis mor duni violentus, in alienam perniciem per malignos erantitus profilir, exco impetio, & tumultu impacato obstantia que que convellens: & mis vincitur, vincit. Hoc agitatur Aglaja pacatis

EUPHORM. SATTRICI

pacatis primum fluctibus: ubi tranquillitatem fregere venti, aut obvia rupes, in turbidi maris speciem volvit aquas, & occisas spes in tumul. sum feeum tractura truculenta celeritate Machimum adhuc fuum in jus vocat, postulat nomen ejus recipi, edit subscriptionem, & accusasionem violentam de stupro movet.

Statim injecere lictores Machimo manum, & judices de tribunalibus pendentes, quia prateream qua accufaverat teftes non erant, de vetere inftituto Reipublica reo concessium est. ut innocentiam fuam alieno gladio rutaretur, & with intra ments terminum inveniret equitem qui fe defenderet, ut in convictum fecundum

patrias leges animadverfuros,

Verebarur Polinice ne tenera mens innocentis supplicio ad pietarem & misericordian commota fraudes funs vulgaret; placuit etian fanguine meo maculare forinas manus, perqui conductos qui ante te fugêre ficarios infidiarun fuarum folum reftem fubtrahere innocentiz Machimi, qui per te licet in meliorem fortunam furrecurus est; fi generofilimi hominis fale remmer captes periculo volts emere.

Talia divino decore venerabilis adolescens Chloridi narrabar, illa mihi. Nunc vero que vidi ipfa, sub Apolidis nomine paucis accipite, ne fulpendam diutius capiditatem vestram, & nimiam audinienis patientiam inutili loquiatate frangam, mod oren need to medicine

"Ve in hanc cafam cum illo adolescente venit Apolis flatim in Machimi liberratem intentus familia noftra subsequente Tarentum ingred

tur,

n

ad

217

tu

in

20

Veritatis Lachryme PARS. V. 743

tur, fuscepturus innocentis defensionem. A sfignatus est itaque pugnæ locus, & educti in cam-pum hinc Apolis, in Aglaja. Non omnes A-mazones Phasidis ripas colunt, nec in totum vires & animos mater natura muliebri fexui fuberaxit. Plerisque puellarum tantum genero-fitatis in corde, quantum fanguinis & pudoris m ere: vbi maxime contumaces in amorem aut odium zelotypia succendit. Sæpius enim læsa ingenia in periculum tam ferri quam ignium milit derifus amor, iplagloria cupiditate. Virtus tamen hic in parte elt, qua non paritur innocentem proteri, scalienis injunis gravis, quidquid obfin vitore gladio profternit. Ciro deformitas exprimitur certis fui notis ad imitationem facilis: ardua res est pulchritudo, & ipla raricate difficilis, nunquam nifi lento fermone, & ab humili ftylo fusciphur. Sie quoque communis vietus fubtili calamo delineata invenit imaginem fui, ubi vero lefe vitra miraculum egir, non habet nifi vilem & fordidum fuarum laudum narratorem: materia fua quam arte felicior. Faciam itaq; quod hiftorici etiam folent, ubi remitatem fram ingentia facta excedunt, ad inventa poetarum animos & verba contorquent. Neclonge eft ab illo more, iftud quod dico. Palluit ad cantum certamen Thetis, & argenteum pedum colorem dedunt in vultum. Ipseque Neptunus alias inter tempestates intrepidus, ad tantorum ictuum formidabiles auditus, permific pavida albedini undas fuas, & ne oblivisceretur imperium suum, ad Oceanum patrem descendit, jura Nereidibus daru-

744 EVPHORM. SATTRICI

rus. Sola Venus in mortem pugnantium demiferat de cælo in terras lætos oculos, & ad cuoris mutuo vulnere crudeliter imanantis afpedum grata titillatione lubricum corpus agitabat: timens nimirum ne luum Martifque numen, cum mortalibus puellis partiarum effet, cum venerationis fuæ præcipuam vultibus imaginem, & validis membris robur Martis, utraque circumferat.

Credas ad Tanaim, ferum G. Phasin.
Thermodontiacas calere turmas.
Edunt vu luera, conserunt G. dextras.
Et mortem sibi qua manu minantur.
Ri let Mars pater, & cruenta Cypris.

Vtramq; tandem par rabies ad exitium ufq temerafict, nifi adolescens ille qui Apolidi su viră debebat, ante Reginz pedes protapsus sustitulifiet duellum, & certantes ad querelam su am ab ictibus vocasiere qui ubi fraudem Polinices manifestam fecit, ingenuitate sua merut veniam professi stupri, & in poenam Machimi tradidit exosam Polinicem, que de Senatus decreto cremata, ostendir non longe cos à naufragiis esse qui sereniore tanquillitate in altum provecti improvisis turbinibus, agicantur, ubi maxime timere desierunt.

Hoc eventu Machimus & Aglaja spiritum, & sanguinem, & libertatem recepere, que omnia recens calamiras virilas per muliebres insidas abstulerar. Perfregit interim. Apolis cocumstantem turbam, & per obstructos aditus nan secus ac per apertas planicies & invitantia limina rediit incognitus in hanc domum. Per-

manlitq;

ai

it

u

mansitque in ea pauperis tugurii comes, donec cum obducta vulnera & liberior aër, & vicini maris commoditas, & Alitophili quasiti-

onem revocarent, and Holary and wards are must

Videbatur exiguam nubem fax componere, cujus lumen vespertinas epulas incheaverat: & illico longiore patore vibrata flammula sub hiitoriæ finem cecidit, donec triftiffimis tenebris in fomnum labentes obrueret, Tunc vero dejectis luminibus moestus crebro in fingultibus eram. Nunquam exegi noctem tam amare follicitudinis,& nifi jamdudum fuiffer à quo amare noveram, a corpore meo quæfifem valetudinem. Sed animus miris cogitationibus territus irrequetam cupiditatem augebat ad Chloridis vestigationem, & jam certum erat transmittere maria, & terras omnes circumire;cum in hoc cogitationum falo & menris zitibus fluctuantem dies invenit, Sumo farcinulas, & jter ingredior guod ad mare ducebar. Nec mora Vindoci nus fequebatur defergorem. Ecce fenex ruftice annua marieus cum filio Tarento reverlhs querebatur de fuga nostra, hospitiumqs fuum tanto scelere pollui delebat. Rediimus, & postquam ille largioribus epulis excepit sugitivos, ablentiam luam à domo bonus paterfamihas fic nobis excolavite a maly main ale

Recurrebat magnus ille annus qui seculum novum incipit, & in urbe Tarentinorum Etaridio Iovi sacra fiebant que nullus hominum bis videt. Vite men tranquillitatem sollicitavit curiosa pietas, ut & recalesceret per ferias pristius labor, & ad tarissimum specaculum ru-

Hh 5

746 EVPHORM. SATTRICI

stica mens perculsa vitra delicias ruris aliquantulum respicerer. Igitur ego & silius venimus in forum quod in altitudinem montis portectum faciebat vrbis vmbilicum.

Sargevat ab orru

Lucifer, pulsa Phabo concessera umbra Irbomes subtime jugum, simulatas, magnis Flumina clepsydræ vitrea pellucida lympha; Que per claustra ruens montis crepitante la pillo

1

ſ

n

Ludebat, fluctufi, fu os mifoebat amarios stabat es effigies Crete e nobilis Ide Infanti reptata fovi, quem Neda paternu Faucibus ereptum caco celaverat antro. Hoc faper impostum, nascentis lumina Phabi spectabat temptum, quod per miracula lassos Ducebat di versa oculos: seu gemena iapidis Intermissa novis, seu vultibus eris es auri Mixta simul; seu marmor erat, seu concolor alto Vens mari; Phrygius e silex, aut dura issu, Huc ocu lis, huc meme trabor. Diversa figuru Veva metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor arites del concolor and per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor arites del concolor and per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor arites del concolor and per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metalla micant; fulger quot, picta per arites del concolor alto per metallo concolor alto per

Tellus partitus, & opes quas porrigit optat Calcari, & placida venientes luce palutat. Iupiter ipfe alto celfum caput aëre septus Templa superfulget; tanta sub pondere molis Ara gemit, pressusque tremit mons sub lou tanto,

Quantus erat cum Phlegreis Titanes in agris Sublimi de nube tonans ad Tartara mifit. Mitior ille tamen blando spectare videtur Intrantes rifu: neg enim fua dextra minatur Fulmina

Peritaris Lachryme PARS V. 747

Eulmina, nec fovum confurgit al egide pettus, It tergo demijfa chlamys, dextrag, quietem Mulcet avem, gauderá, fuo quo nubila pellit, Pulchrior afpectu futgere, & ponere curas. Lignacores varia congene illicis & myrtus

oneraverant Doricas aras. Adirui lectifternia fecerant. Pulvinaria ffruxerat curio, Simul virgines verno florentes coronamine, & humum flosculis sternences aquali cum Musis numero ad music e modos saleantes occupavere medium rempli Przibat intenfus juvenis Apollinis specie venustiffimam puellarum turbam, ad cythar nervos tam blando concentu digitos infringens, vt cum patrem fuum crederet Ælculapius fraut fagittas habuisler, aut arcum, Consuinpris carminibas que celebris poeta lovis laudibos impleverar, intravere in templum virgines aliz ministra facrorum invitante adstantes præcone ve facilem facificio viam darent, Hæc zneum vas exanfatum præferebat. Illa simpulum dextra tenebat. Inferrebat altera myrrhas, cafiam, cro um, & libanoton, Succedebat loctiffim adolescentula bellaria vimine claufa capite fuftinens. Erat que caniftro hordeum cum fale deferrer, que gererer acerram, que candelabrum, malleolum, fecespiram, paveram, difeum, enclabrin, dolabrum, vaginam, & offam. Poft hee turbe divinis facris imtrare facrificali, & facerdotes, & firmines querneis frondibus evincti reinpora, niveafq; induti ve-ftes gallum gallinaceum ad aram trahebant or-natum tenus, vittifque diversicoloribus. Exornabat pompam regina eburneo curru vecta,

748 EVPHORM SATTRICK

cam graca forma, & lato habitu congruente formæ, ut eam pro vero numine colailles, nif quad fuzviffimo colloquio blandichatue homimbus quod à Lovis status terpens marmor remoyerar, lam pont. Maximus ambabus manibus fluvialem aquam receperat, & extremis digitis avulfas de victrima fronte plumulas merlerat in rogum:annuerat quoq; facrificio gallus, & effulum fupra le vinum fluctuante spinula,& capite luaviter commoto, paffirs, fuccindo pope præbebat jugulu. Despumabat interim sanguis, & vividum corpus vario subsultu gestiebat in mortem. Cremata demum victima, vinoque & thure inflammas profusis, continua mensa discubnere facrificantes. Epulum autem illud Phi litium vocant, id est, sociale, five amicum, Ioni Ereridio, qui & Philius dicitur, facrum. Pot hæc gratiis Deo peractis, receptifq; novifimis verbis, finguli domum discetsere, omnibus tamen ante aqua cum languine victume in chernipem misla, lustraris, dimissique.

Impleverat omnes sacrificii partes rusticus, cum ego ad eum, Scis, inquam, pater, cur Iovi E, teridio mactetur gallus, quem non alias ad aras jugulatum legimus, quam ad eas, quas Ælculapio, aut Somno, aut morti aut Mercurio, facravit antiquitas? Et quid m, inquit, sciam, cum nihil aliud magis in hac terrarium ora jacteus, quam illa solemnis sacri longava pietas, & incurrupta tot seculis ceremoniarum observa-

Erant in Tarentina civitate Rex & Regina, praea pua licet forma commendabiles, magis

tamen

Veritaris Lachrymas, PARS V. 6749

samé amore mutuo. Non fatis fuit juveni regi amoris vinculisipari nexa cum amante conjuge copulari, quæfivit inter fubdito quem diligerer, & in frictions confilii pertraheret arcana. Sed amicitia inter dispares contracta deformi exitio plerumque foedant, & nibil eft rutius in focietatibus aqualitate, Subditi in quorum auxilium fœlicitas festinat familiaritate principis male utentes aut capinntur, aut capiunt. Lit fi quan-do Reges in eam humilitatem venere ut dignati fucrine impotentem amicitiam, flatim eos aut perfidia malorum amicorum subvereit, aut iuvi. dia reliquorum, qui ad eamdem authoritatem suspirant, quos amant præmaturis funccibus involvunt. Quid vos ad exempla propositionis certiffine mittam, que au facilitatem éetos subditos in vota paupertatis coegerunt, & mortis extra calamicatem infamia? Inter alios placuit huic regi Apiltum quendam in familiaritatem fuam devincire, pactiri cum co curas imperii. & crudeliter ingratum obligare secreto quo naturam eriam corrumpebat. Vipote qui quoties vellet in omne animal intra momentii temporis reformaret fele, & extincto corpore suo in alieno viveret. Hunc itaq, secu cubiculo includens, Age, inquis aufer formidines pueris les, & amicum cum tuos spiritus alienis membris inducenie mirare Simul extinxis paffere, & Supinus in terram mortuz avis rostrum inseruit ori fuo, lacuit regium corpus examine, & redivivo tinnitu paffer, vario lubfultu Apiffum reninomed maios il mad a pentine

750 EPPHORM, SATTRICI

tur

ite

da

tic

pentinæ visionis stupore turbavit, Nunc insidebat mirantis capiti, nune irrequeto volatu inzercurbans acrem huc arque illue profiliebar, nune lasciviente pipillatione illudebat in horro. rem d efixo. Redit randem volucis ad humsnum cadaver, iterumg; inferto pallidis labris roftro reddidit mutuatam animam, fuifq; fpiris tibus jacentes venas implevit. Arrexerat animos ad tantum miraculum Apiltus, herbulagi morfa, & alia pectori impolita tentavit scienti. am regis. Nec mora spiritus sui suffiatione animavit pafferem, & modo huc, modo illuc circumfiliens, ubi audaci volatu lætarus eft, redit ad fuum cadaver. Hujus fecreti affiduitate regi carior indies factus, occuleato sceleris quod parabat contilio amici fideliffimi persona mentiebatur. Intus entito ambitione regnandi & regina amore tenebatur ad desperatione saluris, fi perfidia neglexistet. Nova nimirá varietate moru, confulaque vitiorum tempene, ve idem est ferocifimas hoftis, ita & mitiffimus amicus.

Spectate que fo quo funto la libidinis, & infana regnandi desiderio prorumpunti. Forte mole negotiorum pressum animum juvenis rex vonatione la naturus assumpto Apisto in sylvas oxierat.

Ecce fere faxi dejest e veritice capro de la Decurrere jugas timided in cude parenter la Transmittunt cur su campos, montesque relinquent.

Venatores ad latratus canum per avia sylvæ secesserant, solus cum rege Apistus in fugitivam caprarum turbam spiculum contorsit, Hæsere Hæsere

Veritatis Lachryma PARS. V. 752

Hælere vtriulque lagitiz fugientium pectoribus, & in certifimam necem vulneratas capras transfixere. Illevero nactus fraudium opportunam occasionem, regem ad experientiam notissimi fecreti compulit. Desilit veeras ab equo ut alienæ cædi totus immineret; fed prior rex in perniciem fuam super capræ quod secerat ea-daver porrectus, in momentariæ vitæ officia quam occiderat feram reduxit. Hebetes artus & pigra frigore membra recepto spiritu in antiquam celeritatem torquentur, & ad obsequium inexpugnabilis artis de terra refultant. Ridet Apistus innocentiam regis, & de capra sua furgens regio corpori totus incumbit. Accepere fibra indignum spiritum, & honestum pectus adeoactam arcani violentiam infediciter surrexit. Dedignata eft cadaver Apifti regalisi cas pra, que en miserius sensom retinebat humanum, ve sciret sera quantum homo peccaverat. Fugit per nemora quo natura feralium exuviarum ducebar animam rationis compotein: & jam non fuam manum timens ante fuum cadaver celeri finga pervolate O . iliquio a miario

Arregina nescio quo infortunii sui præsagio pæne ad desperationem perternita, mirari cœpit in corpore conjugis sui dissimilem mentem, & co exploratios falsi regis sermone excipere quo dudum insidias Apitti sensera. Iidem produtori gestus, esdem vox quæ quondam conjugi suo sed mentis actus, alloquii, & affectuum dissimilitudo augebant sollicitudinem quod erat suspiciones. Ecce peractis inferiis, & suo corpore ditissimis marmonibus incluso, venit

713 EUPHORM. SATTRICE

ad reginam Apistus, & veluti sedaturus dolorem, quem pro amici morre alieno vultu fimulabat, amplexum perit. Sed illa diffulit defide. rium petitoris ad nonum diem, quoad ultimum proclamatus Apistus mortuorom quien concederet Interim sylvestris capra necessitati fuccumbens contumelia fua ferviebat, & per folitudines nemorum discurrens, luctu ac morore carpebat animum virilem, Forte recenti ictu decufius ab arbore plittacus vitam emi ferat, flatim reliquit diram quadrupedis imaginem regius animus, & fele plittaci viduis talore membris inspiratione mirabili intrivit. Vix efflaverat humanum spiritum, sublimatur avis in colum, & expansis alis mutuatum corpus puriori acri credit. Tuni vifis desuper retiis que avibus auceps tetenderat, fpontanea captura implicatus, prudenti loquela meruit benevolentiam magistri, qui ab auribus suis interioris hominis internum & purifimum querebat fenfum. Neque lapiens avis resput aucupis amicitia, led promilit insperaras opes fi fe regina donaffet. Certe illa cubiculo fuo inclnfa, renebris imis abscondita, dies noctes lamentis cum ancilla fideliffima ducebat: accepit aucupis donum, & filentem ad aspectum fuum avem priorum dierum incuria pæne fepelivie in mortem. Tunc inter has moras blandiffima voce infit plittacus, Corcule mi, quid affliftas te, & fine alimento corpus trahis, cujus contrectandi desiderio flagrat Apittus sub illo meo vultu quem crudeliter induit. Depelle holtis, ferociffimi nece feralem hanc facien,

redde

Veritatis Lachryme PARS. V. 752

redde me tibi, aut, li quod offenfum numen implicabili me forore premit, mori faltem liceat, fi tecum non licet vivere, Noli, mi conjux, thoro acquielcere cum Apisto illo qui amicitiam nostram per scelus violavit ut ce frueretur; Quique parricidio meo nuptias tuas auspicatus, ab imagine mea quam male cuircumfert quærit

infanis ignibus subsidium.

Horruit regina, & veluti fulmine ica decidit in terram: Sed intervallo revalescente corpore animam quoque repentino dolore obnubilatam reduxit ad lucem. Cum Apistus cubiculum ejus ingrediens pervicaci prece à regina quarit, quid doleat. At illa surbatam se somnio fimulans ne moerorem fuum exulcera ret invia narratione precabatur. Sed eo causas præsentis doloris inflantius quærente, non tardata est Regina nocuenas imagines in hunc, modum

Widebatur mihi fecundum quietem Venus dicere: Derider rex cupidinem mam, & jam perdita tuis votis incxorabilis,manciprvit ingenium extrane pulchritudini. Quid importunis facrisfollicicas divinicatem meam? ribi przcipitium capellendum eft, aut venerum, aut laqueus, ne fidelibus oculis infidelem videas ad latus fuum concubinam applicantem. Hujus vocis horrore commora, funesto fomno pavens excusta sum. Sed nunquam impune ad mala mea turbants animus de nocte mife-rias meas conspicarus esta suas ista causas ha-bents aut ex vitio meo, aut ex imperio fatorum (zviunt: & iftz visiones certis eventibus

754 EVPHORM. SATTRICI

corroboratz, quod prædixerunt calamitola divinatione sepissime fanxerunt. Cumuletur precor prædicatum infortunium confessione tua Si enim contempto castissim a conjugis amore deliberafti de domo & thalamo tuo deturbare constanter amantem, parata sum imperium condele fequi, & per avias folimdines ferarum elementiam in meam mortem deprecari. Quod fi falla fint loporis infortunantfimi præfagia, & in meliorem fortem anxiatum fpiritum Dii no ctis præfides vocant: ego per hane tuam dexteram ou fincerum ofculum pono, in folanim meum placeat tibi experiri fecretum, quo fapa us muratus in alitem demulfifti folicitudints meas. Reddes me mihi, triffitiam animi, con pons languorem avocabis, fi mœstæ desideno lansfeceris, quod à te folum hoc infracti cus dinis tui testimonium quarit. Neg; enimiet in tam fancto pectore omnis prorfus exami mileratio, nec ingrata levitas caritatis antique fœdus rupit.

Numquam ardentius ad alienas preces sus cubuit simulatus rex, quam ad istas, quarum o pe non sui thori petitor detestabilis, reginz o dium suum dissimulantis irrequieta libidine des sideratos devorabat amplexus. Sed hominibus certa & perpetua sibi promittentibus Deus illudit; qui varietate tempestatum, zquoris inquietudine, elementorum conversione, ostendit etiam id omne quod supra nos est, stabile non esse, omnia in servitutem sati venire, & omnes mortales ad caducitatem nasci. Eliminantur ancillz cubiculo, gallus insertur, & ille

exc-

luf

ve

Veritatie Lachryme. PARS V. 754

execrabilis parricida vigilem avem premendo luffocat. Delabitur in terram, & ut animam exhauriant confentiunt in voluntariam mortem regia membra, spiritusque proditoris Apisti de alieno corpore exiens generolæ volucris cadaveri gandet inseri. Nec sequius de cavea sua pfirtacus erumpens alienatum per plures dies Spiritum fibris suis reddidit. Tunc rex & regina apertis cubiculi foribus numerofiffimum famulitium intro vocarunt. Latebat gallus exitis fui intelligens nunc hoc, nunc illo angulo; & timore diro frendens demissis in terram luminibus expectabat omnes injurias. Singuli follicitati fententiam fuam dicere, in execrandi mancipii necem judicium tulerant, Sed tam vario supplicio, ve neque Perillus ingeniosior in pernam fuerit. Decretum tandem ve Iovi Btaridio (qui propitiis nutibus involuntarium regis & reginæ diffidium in melius vertiffer)templum construeretur; mactaretur ad illius aram gallus; & Apisti anima illa quæ perfraudem infinuaverat le regalibus venis, in alieno fanguine funderetur, incertoque cursu erraret inter rerram & cœlum, derracto nimirum è fepulchro fuo fraudulenti homines cadavere, vi inhumatis cineribus, animus circum littora flygiz paludis annos centum volitaret, Vnde non ante renovatur facrificium galli, quam Sol in fefe per totidem annos rediens implevente feculum?

Dum hæc diligentius audimus, filia ruftici ad patrem. Homo, inquit, ante fores cafam tuam pro diverforio petit, & puto ad laffitudiu nem pedibus æger, quærit humanitatem flabu-

EVPHORM. SATTRICT 756

li, quo absumptas per iter vires resumat, Subjecit rusticus: An etiam tu ignoras hanc casam viatoribus patere quo fe omnium externorum fortuna conjiciat, quaque omnes divitras fuis ultro peregrinis accommodat, ut cæreri mortales sciant, antiqui hospitii religionem terris nondum reliquisse, Hoc dicto regressa puella, patefactis adibus introduxit Theophilum, its lurore & milera macie deformatum, ut rogate in triviis stipem putares: qui ubi super me contemplationem injecit; Hem,inquit, Alitophile mi, fidelis ille comes & focius olim tuus, qui fortunz bona maluit perdere, quam animi.

Audito Alitophili nomine variis gestibus in admirationem effictis omnes quarebant, quomodo in Cloridiis historia tacuiflem, & tot exantlaras zrumnas, tot labores -lubrieis ambagibus inftabiles, tot vicifitudines malarum rerum mulieris amatiffimæ ficcis oculis audivif fem. Sed Theophilus aliarum miferiarum its cens spectaculum sciffili centunculo obvelava faciem pudore & iracundia punicantem, uberia Betu ad milerationem compellens attantes, to nui & clifa je junio voce, Alitophile, inquit, ne tu larvale fimulacrum è nudis offium compaginibus aftimes. Idem ingenium inter paupertatis incommoda fubeft, quod olim mihi inter opum luxuriem faginato ad terrorem improb rum inevicabilia tela relignabat. Dulce est irale vitils, & pro Veritaris defensione quarrere hominum tutelam. Crescit per clades suas velor animus,& extranei odii fuique mali recognolcent in delicata fatyra voluptate corroboratu-

cel

inc

foli

cul

ing

COI

vin

fef

Cci

qu

eff

qu

pe fo

in

Veritatis Lachryme PARS V. 757

tur. Sive enim celebri carmine détonueris in scelera, sive libera oratione læse Veritatis que relas exposueris, conciliata improborum quot quot ubiq; sunt invidie, & inutili pauperum laude desensus, jacebis potentiorum victima, & incertus salutis ut sugias mordaci stylo per strictam potentiam, conversatio assicorum relinquenda est, & patrimonium, & parentes, ut in solitudinem eas, inter desormia paupertatis oscula, & infructuosum amplexum victurus.

Cæterum effervescit pulcherrimæ nature robur per injurias & vulnera, eoq; acrius ad interdicta torquetur quo amissis sortis bonis solius ingenii divitias retinet. Macte animo, Alitopile, juvat immortale nomen mortalium inimicitiis comparare & certa solidamq; policritatis memoriam in admirationem constantiz tuz devincire. Surfum ingentia funt, in quorum poffessionem illi tantuni admittuntur qui sua conscientia contenti neglexerunt mendacium, & terfo anime emicuerunt, ad conservationem veri. Ideo virtuti serio incumbe, & illa te vel ultra regum famam post obitum extoller, aut ultra tela inftabilitatis, & temporum positum, consentiet te de tranquillo spectare reliquorum naufragia. Extrema mihi paupertas est, spiritus tamen alacer, & spontaneo eloqui flumine in fuum decorem productus, eaque facilitatis gratia fluens, ut quicquid conceperit impetu vivido fine sudore perficiat. Sed infortunium meum auxit maxime Acignianorum invidia, qui ficta sanctitatis induentes supercilium, in plenos innoxiz jucunditatis verfus

758 EVPHORM. SATTRICI

totam Eleutheriam armayere, & pro fua Ge phyrique potentia natalibus me pepulerun terris, comminantes infamem mortem fi que poster lingua vel calamo in Deos hominele Deccarem. Adeo etiam vitiorum tenaces fumus ut nolimus ea crimina reprehendi quæ leges faeratissimis sanctionibus puniri severe volunt Videritis an hodie infelix fit virtus , que de dum amisit illum gloriz titulum quem incastigata fibi feelera vendicant, dum virtutis gloriam intercipie ficut fortuita, fic & infolens felicitas. Igitur fruatur inimica fors illo fuo trophæo quod ipfa de me fixit, filebo mutus, & fimilis onoso mordebo fræna quæ liberati mez & innocentiz intrivit Acigniorum immortale in literatos & Veritatem odium, qual omne fludiorum genus paulo liberius & erectius fervitute vel nece castigat. Neque ego in ift tempora atrocem ingrati actionem movebo, cum & præterita fecula virtutibas inimica fuerint, Cernite nune quantum inpossibile fit bene mara ingenia deducere ad captivitatem. Nodum Veritatis amor ab hoc pectore per tot le dibria & calamitates evanuit; & licet ejus defensionem neque verbo neque scriptis audem fuscipere, est aliquid tamen melioris industriz & laboriofæ artis, quo torpentibus lingua & manu, fatisfaciam cupidini meo qui me contumacibus fatis ad scelerum vindictam anima-Vit.

Simul de tergo capsulam ligneam decusit, infraque insertis clavibus, ad internos mous funes terendit. Hanc cum Theophilus abjects

23

fu

ten

citi

Po

Pro

jeci

tati

feri

inte

cur

bra

inte

ban

du

Veritatis Lachryma. PARS V 759

fet supra mensam, sciffa in diversas partes capfula varias imagines oftendit. Percurrebat ingens fluvius immensam planiciem & innumerabilem piscatorum turbam suffinebat scaphis. Saliebant circum littora pilcis, ad quorum capturani omnis generis homines accurebant. Pars vestium finus aquatili præda impleverat, pars canistris detinebat subfilientes, alii de vimine pendulos impolierant collo, led omnes ad Geryonis statuam que in throno erat captos pifces reddebant. Ille in omnem partem vibrabat oculos, manufque ad tot divitias extendens, concatenatione mobili diversas figuras exprimebat. Tum ex parce altera, valvis excussis, de templo Ver exit, & ad æquales numeros excitato saltu, ante Geryonem provectum, corollis frondibusque & vario flore pedes ejus asperfit. Segunta eft Æftas faltitanis Veris iter, & postquam vertebrarum tacito motu expressit plures gestus, flava mesie ex oneravit manum. Processit Autumnus quoque de templo, & vindemiam fuam frudulque ante Geryonem abjecit. Tunc tardo passu, isidem gradibus, exportata genialis Hyems pervenit ad adorationem, fertilemque dexteram laxavit ad ludum. Ridebat Geryon totius anni munera, sumptoque inter hyemis dona fritillo tentabat aleam. Cucurrit ad jactum lignea larva, & flexis retro brachiorum articulis in Geryonis necem falcem intendit, Sciffum caput fridorem fecit: madebant proxima capita fraterno languine, & afflichum in une vulnere triforme corpus ægre fe fustinebat, amisla scilicet anima, cujus vi cz-

EUPHORM. SATTRICI

tera membra ftabnot. Claufæ figna lætitiæ pe vultus indices spectantium exibant, Supra tim lus crat, Nibil ram ville, quam brevem pore-

Post hæc,pernigras Stygis undas ludebant Herorum animæ quas ante diem Geryon ad Alacum miferat, Perire festinaverant, & fe lethalibus obtulerant vulneribus,ne fervire corerentur. Vt prospexere venientem tyrannum erfonuit multiplicato perrupium amfractus elimore palus Cocyti, manufq; & pedes ad pralium compoluere: prior Typhon ad raucam & implicatam vocem frimulatus horrendum monftrum pugno contudir. Hector, & Cala, & Paris,& Alexander, plebeios spiritus in vin. dictam fuam incitavere, dedignati celebres tor triumphis dextras pollucre tam vili sanguine. Dittrahebat fervilis manus Geryonis fpiritum Ixionis rotæ porrectum, & in omne supplicium lacerum ducebat: legebatur ; ca parte cartocellie dunimings and men iftud Virgilii.

Difite Tuftitiam moniti, o non remnere di-

Prope scribebat Clodovæo Gephyrius urin Elcutherianorum rebellium pænam vocaret Melandrios, & Liphippum arrogaret. Sed ille qui quieti luz & gloriz ftudet, recusabat auxilium infame, & arrogationis male imitantis naturam confilium damnabat. Iamque fuis comitatus,intrepido vultu palantem hostem fequebatur, mox caleata capita supervolens & conflernatas gentes, docebat annorum curfum non expectandum in feltinatione virtuis. Iun-

re

ci

ri

Veritatis Lachryme. P. A. R. 8. F. 76:

ra tellus infrabilis, supernatate pingui fluto fluau, veftigia morientium fallebat : pars hoftium mrer ferrum & vndas obruta , pars receptam mortem trahebar in vicinos lucos, pars deferebat in flumina semivivum corpus: hi dolore vulnerum furoris fui admoniti in deteftatione sceleris fundebant animas, aliqui lequebantur fugitivos,& integri cadem ruina mergebantur paludibus. Reliqui omnes morituri nili reorum timorem decepisset clementia regis, qui de gravium armoru pondere blandos expediens, fidereos luminum ignes ad ferenitatem contorfit. Hoe afpectu supplices conservati aliena pernis cie feniere que fulmina Clodoval juvenile brachium in inimicos fuos torquerer. To nunc cruentæ mortes,& quidquid ad miferias noftras contumacia rebellis invenit; reditecce Mercurius ; & caduceo fuo potens iratas mentes ad blanditias reducit, quas intermiferat temporis metti deforme jultitium. Vocem gaudentis opprimit miraculi magnitudo, quod tot cruenras incruentafque palmas Clodovai fronti veneranda congessit. Sequebantur triumphum, furor vinctus, cruenta crudelitas inani rugini frendens fuperbia debellara, arroganeia catenati, nexuque ferreo constricta rebellio. Sed nondum favitiem omnem , & horrendas minas captivitas vicerat: claufum pectoribus incendium revelabar rubor vultus, & feroci ignominia furens oculus male demiffus in terram. O fentencia mirabiles , Nihil gloriofius eft principe impune lafo. Quis bene describer chaf fem toto mari fupernatantem a quis tot mirete mce

762 EVPHORM. SATTRICE

mos per varios zquoris tractus remis ventifque volitantes ? quis Oceani tranquillitatem tanto vectore stupefacti ? quis contumacem irredivivo furore civitatem, quam non magis à nostris terris amnis & mare, quam ingeniorum diversi contrariique motus dividunt? quis præteres zerrorem fefe hoftem mænibus includentem fugalque, & erepidanones, & vincula ? Omitto regentis celeritatem occupatam etiam victorias nimirum truces animos præfentia regis debilizar,& inter fuos illud agit quod in primo momento mundi nascentis Amor, qui de senebris excuriens fele, miti lumine tumultuantis elementorum officia pacavit. Hoffium duces magna fuorum clade rejecti in mænia, aut incerti veniz, bellorum avidiores quam falutis funt, Pars in montibus peder sollicitatura procellas, misi maturaverit Phœbus qui mala nubila tenui radio folet excutere. Reliqui melius confilium fequeti rediere ad centoria Regis, & hodie Rrenue agentes notabili virrute ablconduntiga nominiam præteritorum fcelerum. Gaudet ab Olympo in Eleutheriam fuam respiciens Prozagon,& pridem vocarus ad beatitudinem, crefeit etiam in filio, & tot victoriarum laudibus ingentia fua facta libenter accommodat. Overa Protagonis progenies; non magis sanguine quan trophais aqualibus comprobata Tu quidquid titubat in firmitatem reducis, finueat, aut ruinam minatur , in medio periculi & holtium minantium improvifus appares,& diligentiam magni parentis nescio magis imiteris, an vincas. Sed aliquando sit aliquid, ô seliz anima

Veritatis Lachryma. P A R S. V 763

nima, in quo filius tua gesta velit destituere, temperer fulminez dexterz, & fanctiffimum caput quo salus Eleutheriz servatur de periculis tractum confiliis refervet. Cautius deinceps dubio le credat Marti, ne quem tot faciles vi-Roriz complexe funt, laborantes in vnius incolumitate Eleutherianorum curas per incersa discrimina bellorum juvenilis audacia traducat. Sit perpetuus hominum recreator, comes vere cardiffirmus Deorum.

Cum exclamarem, Theophilus machinator fabrica aftuta conversione tot expugnationes & pugnas absorbens, ad novasimagines spa-Cantium oculos pertraxit, Stabat ad lances Tallicius, & ad momenta ponderum , trutina rumque motus, aurum exigebat, quod in militum stipendia contulerant provincia, Sed ifte cum purpuratis nescio quibus partiebatur regni totius spolium: veniebanto; ad lances bona eorum qui pro patria ceciderant , viduarum hareditates, pupil lorum pecunia, ornamenta matronarum, extracte puerorum cervicibus bullæ, argentum dominorum cruore perfulum, & magistratuum nobiliumque insignia. Pone cetuncii milites, qui plus vulnerum quam stipendiorum acceperant, rogabant eleemolynam, & trunca membris corpora cum his literis oftendebant: Hac mercede calamitas placet,

Alii tentabant hostium patientiam, & apertis pectoribus inermes , fortem exirum precabantur, cum hac inferiptione, Qui mori didicit, inter inopiam vivere dedidicit. Hie mirari coepi Eleutherianorum veram virtutem ; que fine

764 EVPHORM. SATTRICI

præmio tam altum iffet, vt ne tum quidem polt mortem memoriani fui speraret. Militum enim generolissimorum laus omnis intra diem vnu ficut rofarum flos extinguitur, nec illi aut gloriam fuorum inde referunt, nec manfurum in animo cujusquam desiderium lui, sed oblivio. nem facilem, & ducum ambitione nomen obfourum, etiam apud eos qui fortiter cadentes viderunt. Neque minus hi quod querantur, habent: quos virtutum & scientiarum splendore notabiles à magistratibus egestas exclusic Vident nimirum ignominia celebri notatos, & inter anguitias natalium foeda ingenia eluctan. tes, digrittates occupare licitationi patentes, es olque vincere pecunia, qui fibi in cateris codune Heath plerunque dum in vitia feculi excandescunt, laudabilem alioquin sui famam includent rumulis anrequam ipfi ad veram notitiam fui descenderint. Igitur fi in apparatuvirsutis aurum & gemmæ non fuerint, arcebitur a magistratu quisquis altius suspexerit, & inerti diligentia veluri an iqua pictura ab annoru injuris infecta jacebit in fitu & pulvere,quo facilius apparear quibus gradibus animi dona fuerint diminuta

Hæc indignatio pæne oculos meos condiderat in soporem, cum Torrentii & Ianicularis ligneolas figuras, & jam ad ruinam nutante gradu, juvenes de ponte dejecerunt qui novis suffragiis ambiebant facilitatem regis. Virjulque casus, expressus arte mira, ita manus ad salutem corporum intenderat, vi putares posse adhue viveres quos camdiu fata ad Eleutheriz

25 747

11

tutelam

tutelam vitra folitos ætatis cursus servaverane. Juxta, illine Marcianus, hine Rherus civile Et lerianorum bellum damnabant, & furgentia ab obscuris recessibus propugnacula qua Liphipmirabantur. Ac primo incrementis fallentibus apparebant fastigia turrium, mox in arduo montium munitiffima callella repebant , quibus Buropa veluti frænis coerceretur. Quaque deficiunt montes lacus ingens loci munumentum objicitur, vbi profunditatis immenfæ tn: ffis aspectus inhorrescentes circa latera scopus los fulcipit. Inde legatum rigore frigidi & venenari aeris extinctum efferebant pullati, & fafluolam pompam ad defuncti mores affirmlabant. Sulcipiebant alienos cineres Alexandrini, & legatum olim fuum in Hectoris famam per contemptum vitæ & folatium mortis 2quabant quoniam Melandriorum potentiam ad humanum imperium negligentia nostra properantem, & futuras clades non fustimisfiet alpicere. quidem Gelyon, sed negli

Hunc patria incensa Rheteis montibus actum
Abstulit atra dies, & funere mersit acerba.
Fælicem ante alios, qui non hostilibus armis,
Nes prece, nec previo victus, virtute severa.
Maluit obscuras Acberontis visere ripus,

Claudebant scenam Geryonia, que de regia Alexandria depulsa Hermaphrodini consilio in Licinii connubium de nocte veniebat. Presto erat ad ministerium dextera maritalis, & ille torta ad rutum cervice accipiebat vxorem.

Ii 3

Supra

766 BUPHORM. SATTRICE

Supra caput Geryoniz duo verba legebantur. Eques Sejanus. Nec longe ab eu loco de ferrato carcere in libertatem exibant Veritatis facris per longas calamitates addicti. Inter cos. & Botris, & Capilupus, & Tamias, & quisquis in feditione Acigniana vt ictus effugeret faxeum robur invenit. Prope, vicini æquoris vndis innatabat divulfa fuis radicibus infula Veri, ad quam festinantibus remis navigabant illi omnes qui Geryonis carnificinam opportuna tyranni morte vitaverant. Et statim interno motu ceffante, quietis rotis, fidibusque per operta reductis, poluere figna concessam ad ludum vitam, & crescente tabulato obducta, in capsulam fuam rediere.

Transierar in stuporem automatorum spe-Caculum, cum Theophilus; Quid agimus? inquit, pateretiam elementum commune auforis navigationem? expediat nos infula fœlix, quam divortio suo totus Oceanus pro muris amplectitur ad incolarum tutelam ? Occidie quidem Geryon, sed neque omnes placida indole crudelitatem cluctati, odium fuum in cultores bont numinis deposuerunt. Hac nostra tranquillitas, & à cædibus cessatio, omnino fyrtibus fimilis eft, que brevibus lymphis opprefæ folent in immensum subsidere vbi vestigium fugientibus arenis credideris, & abforbere calcantem. Quin igitur compositis sarcinulis ad amicam terram tranfimus, que sola omnium terrarum, feritatem mortalium fugientibus, pro afylo effe poteft.

Hoc dicto, obverfantis imagine periculi tur-

bidus, præcessit nos, & statim cum illo, egos piscator, & Vindocinus, in Tarentino littore adoratis sideribus, intravimus navigium, quæsituri Veritatis insulam, quo sese veluti ad securitatis portum implacabilis Fortuna conjiceret.

FINIS.

II 4 SERIES

Frague Lamas P. L. R. E. duspre offe no 1 & finds In the first Mostor, & Vandycines in The indeed lide and the special of the state of quality Veignis in War no file vehicled feel citally portions -molim This . เขาวิธีสารัส FIMIS.

SERIES PATEFACTI

PARRICIDII.

IN

Ter maximum Regem regnumque Britannia cogitati & instructi,

Nonis IXbribus MDCV.

Illo ipso Novembri scripta, nunc demum edita.

Auth. Argum.

Sæpe divinitatis opera hæc sunt vt Furias in ipso jam successus securas subita vltio excipiat: ne vel vnquam improbistimor, vel spes, absit calamitosæ virtuti,

THE AMERICA CHE EQ LOLLOLAS Tet medical Regen tegnine durante & Capital and ASSOCIATION OF THE PERSON OF T Challen and le le Such deponer and the second of the second English was a large mittige and lar , more describe town, relies water who tester silve

Series patefalti divinitus parricidij in ter Maximum Regem Regnumque Britannia cogitati & instructi.

V bitatum jam olim ab Antiquitate eft, vtrum omnibus sceleribus indicere pænam, an omittere præftaret ea quorum immaniratem natura refugit: Credo quod male ominari nollent plerique de genere humano, aut etiam admonere hac fieri poffe fcelera qua damnarent. Sed hæc ætas & nefandum hujus diei parricicidium dubitantibus scrupulum ademit; oftendit corruptos animos licentiam fibi facere quatam rivuli crepidinibus ruptis, qui neque alvei meminerunt, nec nisi per montium insperatos. obices castigantur. Ingens, atrox, horridum facinus, quale nec antiquitas vidit, & zgre posteri credent; denique velut omnium flagitiorum compendium in hanc diem fortuna contulit. Non vicifcar atrocitate verborum quod nulla vnquam supplicia digne vindicarine. Rem aperiam tanta fide quanta perfidia gesta est. Populi Nationesque vel stupore damnabunt vel atrocioribus lacerabunt pænis quam quas styli iracundia profunderer. Augustissimo Zacobo tertium jam annum imperante agebat in alta. pace Britannia; nihil tumultus domi, cum externis fædus. Non videbatur posse tentari fundamentum tam bene vallati Imperii. Cujus ve certius fecuritas viveret, erant dica publicis Comirijs None Novembres; incidit ille dies in 15, Nov. Stylo novo: id est , vocati Ordines Regni Regni qui de negotiis publicis cognoscerent. Westmonasterium ett oppidum ita Londine continuaris domibus annexum, ve ca fola appellatio difjungat. In co, & Regia ad amnem fita, & fecundum eandem ripam paulo superius Cuzia que hos Regni Conventus accipit. Sacratissimis Regibus digna tanta Majestate sedes, Ad corum pedes screnissimi liberi. Cum Rege facrorum Antistites, & quos Britannica lingua Deminos appellamus, nempe Duces, Marchiones, Comites, Vicecomites, & Barones purpureis vestibus, & capitibus ex antiquissima consuctudine tectis. Civium mox delecti, In. dices deinde ac Magistratus, & Regis benefit cio exterarum Gentium legati. Regiis etiam domesticis cerra sedes. Jam reliqui discriminibus confusis, quot capacissima sedes accipere potest: neque enim melioris note quisquim excluditur ab oratione Regis quo initium Concilio facit, Non est celebrior in orbe terrarum confesius. Igitur, quam jam instatet Alius diei pompa forte vir ipla celeritate ignorus Nobili Jimi Baronis Montaquili puero: literas porrigit: eas Domino suo reddere juber. Nec vicetius cunctatus quam ve Epistolam traderet, quod est facile in tam populosa vrbe, præsertim nihil follicitante puero, se per transeuntes hominum globos confudit. Servus, vt erat imperatum, Montaquilio literas tradit : quas aliquandin negle das tandem in hæc verba conferiptas legit.

epistola

Micitia quæ mihi eft cum tuorum aliquot, facit ve ruz salueis curam habeam. Ideo monitum volo ve quo studio vitam amas, eo incumbas pratexendis exculationibus qua te à publico Ordinum conventu eximant, Numen enim & homines conspirarunt in vitionem scelerum que hac atas tulit. Neg; præcautionem spreyeris, sed discede ab vrbe ocyus in aliam regni partem , vbi rei exitum fecurus expectes. Etenim licet nulla motuum initia fe prodant, dico terribilis icus in hunc Conventum incidet, neque erunt in læforum confpectu hi qui lædent. Non est quod confilium temnas, quod prodelle tibi potest, nocere minime poreft: quippe periculi nihil erit his exustis literis. Eo te recte viurum spero beneficio Numinis cujus tutelæ te refigno.

eo charactere quem vulgo Italicum dicimus. Montaquilius rei novitate perculsus, epistolam ad nobilissimum Salisburiensem Comitem defert, quid facto opus censeat, consulit. Hic sidelissimus & sagacissimus Purpuratus, agitare secum varia. Modo cogitare, nihil inausum sceleri esse: impia facinora tam mirabiliter aperiri quam slagitiose concipiuntur: Nunc otiosas populi voces reputare & inanes vaticinantium metus, qui sepe nullo argumento calamitates publicas portendant. Inter hanc animorum jactationem pæne sactum ve nullius sidei literæ haberentur. Tamen ne quid etiam tutum in tanto negotio non timerent, placuit de ea re ad

nonnullos fanctiffimi Concily referri. Lecta

Literz iftz erant Anglico fermone fcriptz,

epistola in aliquorum cortu pluribus risum qui securitatem excussit. Evincebat opinio refutantium hos timores, quum in tanta tranquillitate serum nec timendum cenferent, nec excitandos divulgatis suspicionibus rumores qui di-Araherent populi mentes & ineptis terroribus consternerent. Quem enim jam in Britannia rebellare ? quem habere compararam in Infula. manum? aut cujus vires inftar hyberni torrentis,ve in ipla Satellitum turba Regem opprimat? Iterato tamen de eadem re actum. Excusta diligentius timoris caulæ, tandemque decretum. vt de eo negocio Rex iple cognosceret. Is per-lectis diligenter literis, haud secus quam prore motus , fe vero non contemmere, dixit , bane vocem quan ipf feeleri bona fortuna extorferat.

Voluerunt fata vt suorum quidem fidelitati, Suz vero prudentiz vitam Rex tantus deberer. Cum enim diligentius inhareres illis literis, fubito exclamavit, (diceres hanc chartam plus illi quam cateris dixiffe) aut nihil fe videre aut. facinorofos deftinaffe fulphurei pulveris tormento grande scelus exequi : nec dubitare se quin iplam Curiam cum Purpuratis omnibus hoc fulmine humano velint de sedibus suismovere & Regnum in fuis capitibus externinare. Iam subita Regis divinatio omnibus incufferat metum, & quoniam illius constamiam neverant,& quia iis argumentis nitebatur quz needum alius adverterat. Quid enim, ajebat, quod scribunt non fore in lasorum conspectu hos qui ladent, quid eft aliud quam has machinas

chinas & fulphuris violentiam minari? Quod deinde exustis liceris cellare periculum ajunt, numquid obscure dictum el subitam fore flamam quam qui evalerint in lecuro confiftent ? Obstupescentibus ad tantam solertiam cunctis, tamen fatorum iniquitas pene tanti confilii prudentiam extinxit. Etenim cum pridie illius diei qui & publicis Conventibus & tanto fceleri erat indictus, Rex delegaffet provinciam. perscrutandi omnes latebras vnde hæc tempestas posses erumpere, Nobilissimo Susfolciensi Comiti Summo Regii Cubiculi Prastecto: Ipie investigatis diligenter omnibus, retulit, non efse certum tanti facinoris indicium, nec in inferiori fede ac velut subterranea que Curie subjacet, advertere aliud potuifie præter ftruem fascium quos in hyemem conductor repoluerar, in quibus tamen posset aliqua suspicio delitescere. Tum Rex generolum Equirem delegar, Thoma Knevetto nomen est, qui excuteret fu-Spectam fascium fidem, videretque ne quid infidiatumilla sedes reciperer: Ratus callidos homines fibi destinasse hanc vltimam noctem in qua fuz nequitiz inftrumenta ad Regni interitum expedirent. Hic aliquando victa virtute impietas cit, & mala Regui fortuna manus dedit. Thomas Percius erat Regi & natura jure & magnis beneficiis devinctus. Quippe etiam. in Penfionoriorum numerum receptus. Ita vo-& przcipuam Britannicorum Regum cuftodiam. Is cum immane parricidium animo deftinaffet, admiffis aliquot in tanti facinoris com munionem

munionem id hoc ordine explicare decreverat. Accitus erat ex Belgio vir qui in Anglia natus duodecimum jam annum Hilpanis operam da. bar. Hic conjurationis minister, ve melius falleret, se pro Percij dudum famule gesterat. Guido Faux parricidæ nomen erat Pæne à biennio conduxerat hanc Curie partem: credo ne suspeda novitas, & ve tanti apparatus obscurius cogerentur. Ibi sceleris velut domicilium conflitutum. Vim in eo ingentem fulphurei pulveris detruserat. Cum primo in diversis conscio. rum domibus fine fuspicione duceretur : ac ur omnem scrutantium eluderet curani, composito lignorum acervo supposuerat fatalem illam mercem. Sed illo demum tempore curatis diligenter omnibus, cum inde paulo polt mediam noctem digrederetur, Knevetrus, vt erat imperatum, hominem adoritur, & quid eo præcipue tempore ibi ageret , quærit. Ille nescio quæ mentitus fe in craftinum vium adornafie, jubetur referare oftium, quod in illam fedem ducebat. Brat cum Knevetto & Magistratuum maaus & fatellitum. Fingebatur nescio quos Regios tapetes è proximo subtractos effe, cos hac diligentia quæri. Igitur quum amoveri ecepisset lignorum strues, occurrit primo dolium medioere, mox vis tanta tormentarii pulveris vt non domum evertere sed corrumpere Civitatem posset. Dolia erant triginta duo, in iis electissimipulveris pondo pæne millia novem. Super dolia ferreæ masiæ,quæ slammæ viribus elatæ vitra fulminis impatientiam favirent. Etiam lapides & ingentia relut rupium fragmina, que zdificii

ædificii moras suo impetu tollerent. Sed in eam rem maxime intenderant curam ne Regem

incolumen hac tempeltas omitterer.

Infra Regiam cellam dolium erat politum multo cæteris capacius: quia etiam inermem Majestatem sine magno apparatu aggredi timebant. Nec dubitarum est quin si hoc scelus exitum habuisset, cecidiffent vltra triginta millia mortalium, eversis complutibus zdisiciis ne misera civicas voica clade, deformaretur. Etiam periisset augustissima sedes (Westmonasteria appellant, vnde & oppido nomen) tot Regum inaugurationibus (olemnis, tot tumulis religio. s: Ibi Regni insignia: ibi memorabile solium propter subjecti lapidis famam & de ea Patru fidem. Templum; præter auri marmorifque precium & Henriciani facetti decus, quo elegantius Europa non habet, ipla antiquitatis Majestate spectabile. Ac neperduelles sanctitati vmbrarum parcerent, quieta omnium pane Regum offa eo facinore laceffebantur. Iacuissent eversa monumenta vetustatis, & prope pulcherrima memoria triumphorum. Huic templo vicinum grarium & tot in eo arcana eadem clades petebat. Nec supervixisset incendio Curia vbi jus populo dicitur, ne scelus & perfidiam poslet vicilci : ita complectebantur omnia vno facinore. Non reliquerant novo sceleri locum, & ipsam Furiarum inventionem fatigaverant. Igitur, cum loquentibus rebus ille nefarius nihil amplius negarer, concubia adhuc nocte in Regiam ducitur. Is collecto fpiritu animofus, Scio, inquit, & mihi instare morfavor tem

tem, nec quid ea gravius in me posse decerni. Itaque non expectabo ve tormenta confessionem exprimant. Etiam hoc cum laude dicendum est. Fuit mihi sanimus quem ex tanto apparatu colligere potuistis. Regem, Principem optimates, vna cæde tollere volui: nec quærite quid me ad illius consilii magnitudinem extulerit. Sacrorum meorum amor & meriti gloria hunc animum immisit, ve in adversarios quacunque audacia fævirem. Nec degenerabara verborum constantia interritus vultus: credo, quoniam spes aberat scrupulosæ trepidationis parens. Et vero maximum in præcordiis dolorem sævire dicebar, quod non processiste cogitatum facinus, & tam grande consilium sortu-

na prodidiffet.

Erat palam ab altiori fonte decurrere hanc conjurationis stygem. Thomas Percius, codie qui noctem pæne fatalem præcesserat, velut ad negotia excedens diverfis labyrinthis eurbaves rat veftigia fugz fuz: cum fubito cum in armis esse nunciatum est, & collecta conjuratorum manu, huc illuc diversis voluminibus circumferre contemnendum agmen, vt quod vix fexaginta equites implebat ; Peditem in iis nemine effe. Generolos aliquot Nobili Jimi Harringtonij equos rapuerant , fures magis quam hoftes. Et pene parricidarum confilium palam erat, voluisse sublato Rege & confusis miserabili calamitate omnibus, Serenissimam Elizabetham Regis filiam que Burly educabatur, in potestare sua esse, eam deinde collocare nuprui prove rerum status & vel exterorum exigeres

favor, vel metus vrgerer. Sed populus ab corum scelere aversus, quocunque se contulerant oppidoru aditu prohibebant, aut etiam infestis armis abeuntes prosequebantur. Itaque tertio die, postquam aggregari coeperant in ipso Bri-Regionis quam infestabant Index , quum necdum emanailet Westmonasterien fis Iceleris fama (quippe vlera centum mellia pallium Losdine aberant,) tantumque audiret effe amaros qui homines publice ad Romanz fidei profesfionem vocarent: miffo ad eos nuncio fignificari juber,quia cædibus hactenus abstinuerant, fi recederent ab amentia armaque poncrent, vitro se pro illis suppliciorum deprecatorem fo. re. Mallent clementiam Regis experiri quam fortitudinem. Illi gnari præcisam spem veniæ magnitudine facinoris, superbis etiam verbis cunctantem judicem exasperant. Neque se illo advocato egere, & fi ad eos veniret, aut hoc firma manu faceret, aut ipfius damno fore. Sane videbantur majorum virium quam vt imperita oppidanorum manu premerentur. Sed ibi etiam fortuna & Regi & Britannie vicit. Ruftions villæ familiaris, in quam fe receperant, in pulverem sulphureum quem ipsi pluvio aere corruptum ad ignem ficcabant scintillam imprudens immittit, Illa statim correpta flamma dominorum fuorum fcelus vleifcitur, in vultus invadit, Aliquorum fronces exusta, aliquorum membra, Et invadendi facultatem & fustinendi hostis, robur idem casus sustulit. Aliqui profugerunt, nocentiores restiserunt velut ad supplicium

plicium. Interim villa, vbi se condiderant, oblato ab oppidanis incendio cœpit ardere : duplici malo circumventi quum & arma foris & intus incendium vrgeret, maluerunt ferro cadere quam solvi lentioribus fi immis, Desperatione itaque pleni in medium prodeunt, non ahqua spe viræ, scd tantum mortem mutaturi. Ibi primum omnes in genua procident cum Percius Virginis imaginem prompfiffet. Ea adoraea ad prælium accendentur. Percius & Cat/ beyus juncto inter se dorso circumvenientem multitudinem submovent. Sed glans plumbea transverberato Catsbeyo etiam Percium fauciat. Necdum audiverant oppidani perfidiz Authores ex Regio præcepto vivos capi oportere. Carsbeyus cecidit: Percius vivus quidem in manus venerat, sed biduo deinde ex vulneribus consumptus est. Facile deinde profligati perduelles, mox alii ve quemque fuga & metus abstulerant per diversa dissipati. Plurimi tamen capei, publicis custodiis & mox suppliciis servabantur. Nec abstinuerant hoc flagitio fæminæ, quali sequior sexus timeret este innocens corrupto meliote; Illæ quoque detecto facinore in carceres milla funt, digna milencordia nisi omnes miseros este voluissent.

Quid huic par sceleri?aut quæ cum eo com ponenda crudelitaris atrocitas? Mithridatis furor vna nocte in cives Romanos tota Alia fz. Viit, Siculi fuam vesperam cade Gallica nobilitayerant. V trobique hominum genus quærebarur. Isti specie quidem partium, sed velut 2quali odio id videntur quæfiife, ne quis effer riugoila

qui

qı

no

de

fe

m

tu

tc

to

de

ne

0

qui non eos victos lætaretur. Sed præcipuam in hoc facto prudentiz gloriam nec auferre homines Regi possune, & videtur optimum Numen approbare omnibus voluisie, eum suo fafugio digniffimum esse. Quum erupisset ex tanto incendio non tam scintilla quadam qua fumus & nebulæid oft argumenta fed illa perobscura destinati facinoris, hac omnibus pane infracuram ponentibus folus Rex non contemplir. Iuflit indagari sceleris vestigia ne aut sua culpa moreretur, aut fortunz beneficio viveret. Qua illic prudentia, qua omnibus sceptris digna sagacitas ? Quum deinde proditorum facinus ita effet ex tenebris extractum ve nondum periculi moles cervicibus depulla videretur, solus ille cui omnes maxime timebant, folus Rex incurbata fronte constitit: Quæ demű ista animi magnitudo, & digna Herou virtus! Tibi Patriz Imperiú quod hodie tua virtute vivit, fata diutiffime sospitent. Tibi vita qua tot hominum millia immortali tuz prudentiz debent, omnes Gallice devotionis exemplo destinent. O Auguste, O Britannice, O Rex, cujus vitam in hoc feculum fata dispensarunt, ne periclitanti Patriz vleimum effet.

O scelus! O veterum proles vesana Giganth lamne luvat bellare Dijs? jam turbine diro lam revocare chaos? patrizá indicere mortem secula tot, stirpesá Deum, patrumá labores Vna cede rapi? Furizá Erebusá negarent Hoc tantum distare nesas. Exhorruit ether Et fremuere Dij stupuitá exterritus orbis.

Regera

Regem etiam vis illa petat quo sydere mundus
Purior, & nostras melior lux aspicit oras ?
Hunc Regem vis illa petat, quem Marte secundo
Nunc iterum tegit ista dies ! Quid persida tela
Abdere, quid tanto componere sulphure fulmen,
Quid juvat occultæ tot semina codere stamme?
Ab mi seri prohibite minas. Sua numina novit
Fulmen, & in magnii nescit peccare Tonante.
Ergone consilium Civesá, Hominesá, Britami,
O dolor! hoc ineant? lacerune per æthera Regé
Spargere, quemmelius calo seret ardua virtus?
Purpureosne Patres alio nunc tingitis ostro,
Sanguine, cæde, rogis? cunstos discrimine nullo
Tollere decretum est? irasciá, omnibus annis?
Non est non hominum seelus hoc, vi Tartara

Id molita nefas, imo de pestore terra Impetus, equè fero venisser flamma Barathro.

ser I an inglo million bes

FINIS.

O Galus 1 Jerium prolan defant Gigant

Pacade and India Ereled a record of the control of

Benediction of the Chief the Control

Existola an amisi fol. Durson inglitutio. namo gons extening Amia riquisita penamos i malimors. Se papa. 1/9 69 Dobystatu kuput considuijus. Je futara maria rulpa.